

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН
Х.ГАНХУЯГ ТАНАА

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР**

Төрийн ордон, Жанжин Д.Сүхбаатарын талбай,
6 дугаар хороо, Сүхбаатар дүүрэг, Улаанбаатар хот, 14201
Утас: (976-51) 26 08 17, Факс: (976-51) 26 24 08,
Цахим шуудан: info@cabinet.gov.mn,
Цахим хуудас: www.cabinet.gov.mn

2025-10-24 № ХН/2956
танай _____-ны № _____-т

Асуулгын хариу хүргүүлэх
тухай

Танаас Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн талаар Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад тавьсан асуулгын хариуг Улсын Их Хурлын Хяналт шалгалтын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсэгт заасны дагуу үүгээр хүргүүлж байна.

Хүлээн авч танилцана уу.

Хавсралт ²⁹² хуудастай.

МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

С.БЯМБАЦОГТ

000255017035

Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын даргын 2025 оны 10 дугаар
сарын 14-ны өдрийн 487 дугаар
албан бичгийн хавсралт

**УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ГИШҮҮН Х.ГАНХУЯГААС ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ТАЛААР МОНГОЛ УЛСЫН САЙД, ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГАД ТАВЬСАН АСУУЛГЫН ХАРИУ**

Улсын Их Хурал 2022 оны 06 дугаар сарын 17-ны өдөр Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг баталж, 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу Ерөнхий сайдын дэргэд Зөвшөөрлийн зөвлөлийг байгуулж, "Зөвлөлийн ажиллах журам батлах тухай" Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 462 дугаар тогтоолоор ажиллах журмыг баталсан.

Зөвшөөрлийн зөвлөл нийт 11 удаа хуралдаж, зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг боловсронгуй болгох хүрээнд, зөвшөөрөл олгох үйл явцыг хөнгөвчлөх, хүнд суртлыг арилгах чиглэлээр холбогдох дүгнэлтүүдийг гаргаж, Зөвлөлийн хуралдаанаар хэлэлцүүлэн зохих шийдвэрүүдийг гарган хэрэгжилтийг хангуулан ажиллаж байна. /Хавсралт-1/

Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай /Хавсралт-2/ хуулийн төслийг боловсруулах ажлын хүрээнд уг хуулийн хэрэгжилтийн болон хуулийн төслийн үр нөлөөний үнэлгээ, зардлын тооцоо хийх, мөн "тусгай зөвшөөрөл" /Хавсралт-3/, "энгийн зөвшөөрөл"-тэй /Хавсралт-4/ холбогдох зохицуулалтын хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээг тус тус хөндлөнгийн байгууллагаар хийлгэж, холбогдох хэлэлцүүлгүүдийг зохион байгуулж байна.

Асуулга 1.Төрийн байгууллагуудаас чөлөөтэй эрхлэх боломжтой үйл ажиллагааг зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлүүлж байгаа үйл ажиллагааны жагсаалтыг байгууллага тус бүрээр гаргаж, үүнтэй холбоотойгоор хийгдэж буй ажлын талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 1, 3 дахь хэсэг, 1.5 дугаар зүйлийн 3, 17 дахь хэсэгт тус тус заасан захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглосон, хуулиар нарийвчлан зохицуулаагүй харилцааг журамласан 9 яам, 3 зохицуулах хороо, 1 агентлаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын нийт 56 журмыг хүчингүй болгосон. Үүнд:

- 1.1.санхүү, эдийн засгийн салбарын 1;
- 1.2.хууль зүй, дотоод хэргийн салбарын 3;
- 1.3.байгаль орчны салбарын 10;
- 1.4.боловсролын салбарын 3;

- 1.5.хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын салбарын 3;
- 1.6.барилга, хот байгуулалтын салбарын 2;
- 1.7.хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын 1;
- 1.8.эрүүл мэндийн салбарын 4;
- 1.9.санхүүгийн зохицуулах хорооны 7;
- 1.10.эрчим хүчний зохицуулах хороо 5;
- 1.11.харилцаа, холбооны зохицуулах хороо 12;
- 1.12.газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн чиглэлээр 4;
- 1.13.нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 1.

Дээрх арга хэмжээг хэрэгжүүлснээр зөвшөөрөл олгох үйл явцыг хөнгөвчлөх, шат дамжлагыг багасгахад чиглэсэн тодорхой үр дүн гарч байна. Тухайлбал:

•Хууль зүй, дотоод хэргийн чиглэлээр:

1. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн зохицуулалтаар шаардаагүй боловч журмаар жолооны эрхийг сэргээхэд сургалтад сууж төлбөр төлдөг хууль бус шаардлагыг зогсоосон;
2. жолооны үнэмлэх анх удаа авахад “E-Mongolia” цахим системээр дамжуулан олгох боломжийг бүрдүүлсэн.

•Байгаль орчны салбарын хүрээнд:

1. Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан “Ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх” 1 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг журмаар 7 болгож задалсныг хүчингүй болгож, 81 тавигдах шаардлага хангуулж байсныг зогсоосон;
2. “Мод, модон материалын гарал үүслийн гэрчилгээ” нэртэй “зөвшөөрлийн төрөл”-ийг хүчингүй болгосон;
3. улсын тэмдэгтийн хураамжаас гадна зөвшөөрлийн гэрчилгээний үнэ нэмж шаарддаг байсныг зогсоосон.

•Барилга хот байгуулалтын салбарын хүрээнд:

1. тусгай зөвшөөрлийн журмын 11 зүйл 116 заалтыг 3 зүйл 10 заалт болгож бууруулсан;
2. зөвшөөрөл олголтын 128 тусгай зөвшөөрлийг 88 болгож бууруулсан;
3. хүсэлт гаргагч тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээг хүсэлт гаргаснаас хойш 200 хоногийн дараа авдаг байсныг 7-10 хоногт цахим системээр дамжуулан авах боломжийг бүрдүүлсэн.

•Эрүүл мэндийн салбарын хүрээнд:

1. зөвшөөрөл олголтын бүх үйл явцын хугацаа 22 өдөр болж буурсан;
 2. зөвшөөрөл олголтын 133 шат дамжлагыг 60-65 болгож бууруулсан;
 3. хүсэлт гаргагчид тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээг 20-30 минутын дотор цахим системээр дамжуулан авах боломжийг бүрдүүлсэн зэрэг болно.
- /Хавсралт-5/

Зөвшөөрлийн тухай хуульд зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааны жагсаалтад ороогүй бусад үйл ажиллагааг чөлөөтэй эрхлэх боломжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг шат дараатай авч хэрэгжүүлж байгаа боловч хуулиар нарийвчлан заагаагүй зөвшөөрлөөс бусад харилцааг хэрхэн зохицуулах талаар судлан үзэх шаардлага тулгараад байна.

Цаашид төрийн байгууллагуудаас чөлөөтэй эрхлэх боломжтой үйл ажиллагааг зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлүүлж байгаа захиргааны хэм хэмжээний актын жагсаалтыг нарийвчлан судалж, шаардлагагүй зөвшөөрлийг хүчингүй болгох арга хэмжээг үргэлжлүүлэн авч хэрэгжүүлнэ.

Асуулга 2:Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 15 дахь хэсэг 3.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, 7.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэгт тус тус заасан аргачлал, журам батлагдсан эсэх, батлагдсан бол хэрэгжилтийн талаарх мэдээлэл, батлагдаагүй бол шалтгаан нөхцөлийн талаар:

2.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 15 дахь хэсэгт “Энэ зүйлийн 14-т заасан судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээг Засгийн газрын баталсан аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.” гэж заасан. Эдийн засаг, хөгжлийн яамнаас “Зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх аргачлал” батлах тухай Засгийн газрын тогтоолын төслийг бэлтгэн, Засгийн газрын гишүүд болон Зөвшөөрлийн зөвлөлийн гишүүдээс санал авахаар ажиллаж байна.

2.2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлд “хуульд заасан тохиолдолд эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл олгох эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн төрийн холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, эсхүл холбоо /төрийн бус байгууллага/, нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээдэд эрх шилжүүлэх журмыг Засгийн газар батлах” гэж заасны дагуу “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2025 оны 02 дугаар сарын 26-ны өдрийн 106 дугаар тогтоолоор¹ батлан хэрэгжүүлж байна.

2.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 7.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсэгт “Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, уг санд зөвшөөрлийг бүртгэх, лавлагаа, мэдээлэл өгөхтэй холбогдсон журмыг Засгийн газар батална.” гэж заасны дагуу “Журам батлах тухай” Засгийн газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр тогтоолыг² батлан хэрэгжүүлж байна.

Асуулга 3:Зөвшөөрлийг кодлох ажлын хүрээнд хийгдэж буй ажлын талаарх мэдээлэл болон зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, зөвшөөрлийг цахимаар шийдвэрлэж байгаа талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 2.3 дугаар зүйлд заасныг хэрэгжүүлэх хүрээнд эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны ангилал, барааны ангиллын жагсаалттай уялдуулан 2025 оны 09 дүгээр сарын 04-ний өдрийн байдлаар 44 эрх

¹ <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=17433540909802>

² <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16759966500161>

бүхий байгууллагын 1440 иргэн, хуулийн этгээдэд олгосон зөвшөөрлийг кодлоод байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий байгууллагаас олгож байгаа энгийн болон тусгай зөвшөөрлийн зарим ангиллыг зөвшөөрлийн кодлод тусгаагүй, нэршил зөрөх зэрэг асуудлыг шийдвэрлэх, шинээр бий болох ангиллын жагсаалтыг кодлохтой холбоотой асуудлаар Эдийн засаг, хөгжлийн яам Үндэсний статистикийн хороотой хамтарсан уулзалт зохион байгуулж, санал солилцсон.

Үндэсний статистикийн хороо болон Эдийн засаг, хөгжлийн яам, Сангийн яам хамтарсан ажлын хэсэг байгуулж, хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хүрээнд эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны ангиллыг 2025 онд багтаан шинэчлэх, мөн Зөвшөөрлийн тухай хуульд оруулах нэмэлт, өөрчлөлтийн тухай хуулийн төсөлд зөвшөөрлийг “тусгай”, “энгийн”, “мэдэгдлийн” шинж чанартай гэсэн 3 төрлөөр олгодог байх зохицуулалтыг тусгаж байгаатай холбогдуулан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 8.1, 8.2, 8.3 дахь хэсэгт заасан энгийн зөвшөөрлийн жагсаалтыг дахин кодлох асуудлыг судлан үзэж байгаа бөгөөд энэ хүрээнд эдийн засгийн бүх төрлийн үйл ажиллагааны ангиллын төслийг боловсруулан ажиллаж байна.

Асуулга 4:Зөвшөөрлийг цахимжуулахтай холбоотой хийгдэж буй бүхий ажиллагааны талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.2 дугаар зүйлийн 2.3 дахь хэсэгт заасны дагуу зөвшөөрлийн нэгдсэн сан license.mn цахим системийг хүлээн авснаас хойш 2025 оны 09 дүгээр сарын байдлаар нийт 44 байгууллага тус системд мэдээллээ оруулаад байна. Эдгээр байгууллагаас 25880 хуулийн этгээд, 146258 иргэнд олгосон зөвшөөрлийн мэдээллийг нийтэд ил тод нээлттэй хэлбэрээр байршуулсан.

Зөвшөөрлийн цахим системд 2023 оноос хойш тасралтгүй хөгжүүлэлт хийж байгаа бөгөөд байгууллагын админ эрхийн хөгжүүлэлтийн ажлыг 2025 оны 9 дүгээр сард дуусган хэрэглээнд нэвтрүүлсэн. Энэхүү эрхээр тухайн байгууллага өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд олгох зөвшөөрлийн материалыг “хүлээн авах”-аас “олгох” хүртэлх үйл ажиллагааг тохируулах боломжтой болсон бөгөөд энэ үйл ажиллагаанд Эдийн засаг, хөгжлийн яам хяналт тавин ажиллаж байна.

Зөвшөөрлийн цахим систем license.mn платформ хэрэглээнд нэвтэрснээр зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагууд зөвшөөрөлтэй холбоотой ямар нэгэн систем шинээр хөгжүүлэх шаардлагагүй болсон.

Мөн 2025 оны 09 дүгээр сарын 30-ны өдрийн байдлаар 953 төрлийн үйлчилгээг /Хавсралт-6/ E-business.mn платформоор дамжуулан үзүүлж байна.

Зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг шийдвэрлэх хугацаа дундаж хугацаа 2025 оны байдлаар 7 хоног байна. Иргэн, хуулийн этгээдэд олгодог зөвшөөрлийн онцлогоос шалтгаалан 30-5 хоногт хүсэлтийг хянан шийдвэрлэж байна.

Засгийн газрын 2024 оны 08 дугаар сарын 21-ний өдрийн 28 дугаар хуралдааны тэмдэглэлд “салбарын төрөлжсөн мэдээллийн сангаас хоцрогдолгүй мэдээлэл дамжуулах, боловсруулалт хийх нөхцөлийг бүрдүүлж ажиллах”-ыг

даалгасан бөгөөд хуульд заасан “эрхлэх асуудлын хүрээнд бүрдүүлсэн мэдээллийн сангаас мэдээлэл нийлүүлэх”-ийг Засгийн газрын гишүүдэд даалгасан.

Энэ хүрээнд тусгай зөвшөөрлийн нэгдсэн дашбоард дэлгэрэнгүй мэдээллийг dashboard.gov.mn³ сайтаас мэдэх боломжийг бүрдүүлэн ажиллаж байгаа бөгөөд мөн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйл 2.5 дахь хэсэгт “энэ зүйлийн 2.4-т заасан шийдвэрийг зөвшөөрлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд тухайн шийдвэр гарснаас хойш ажлын 3 өдрийн дотор бүртгүүлэх;” гэж заасны дагуу “Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан”-д илгээгдсэн зөвшөөрлийн мэдээллийг тус сайтад нээлттэй мэдээлэх боломжийг бүрдүүлэхээр ажиллаж байна.

“Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай” Засгийн газрын 2023 оны 233-р тогтоол, Засгийн газрын 2023 оны хуралдааны 30 болон 44 дүгээр тэмдэглэлээр эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, хэрэв зөвшөөрөл олгох өөрийн системтэй бол API холболт хийж олгосон зөвшөөрлийн мэдээллийг оруулах, байхгүй бол зөвшөөрлийн цахим систем license.mn платформд хөгжүүлэлт хийж, цахим хэлбэрт шилжүүлэхийг даалгасан. Гэвч 2025 оны 9 дүгээр сарын байдлаар зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудын зүгээс уг арга хэмжээг хангалтгүй хэрэгжүүлсэн гэж үзээд Монгол Улсын Тэргүүн Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдаар ахлуулсан Ажлын дэд хэсгийг байгуулан ажиллаж байна.

Мөн тус яамнаас Санхүүгийн мэдээллийн технологийн төвтэй хамтран уг системтэй холбоотой админ эрхийн хэрэглээний практик дадлага хийж, сургалтын гарын авлага, видео бичлэг зэрэг материалыг ашиглах боломжийг бүрдүүлж зөвшөөрлийн цахим систем license.mn-д нээлттэй байршуулсан.

Хамгийн олон олгогддог зөвшөөрлүүдийн нэг болох “Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл” олголтыг <https://service.ulaanbaatar.mn/> системээр авч байгаа бөгөөд тус үйлчилгээтэй холбоотой, хүсэлт гаргах, бүрдүүлэх баримт бичиг, төлбөрийн хэмжээ зэрэг мэдээллийг дэлгэрэнгүй байршуулсан.

Асуулга 5: Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд зааснаар төрд байгаа мэдээллийг төрийн байгууллага хооронд солилцож байгаа ажлын талаар:

Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсэгт заасны дагуу нээлттэй өгөгдлийг мэдээлэл хариуцагч төрийн нээлттэй өгөгдлийн нэгдсэн системд нийтэлж байх үүрэгтэй. Хуулийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд системийн хөгжүүлэлт хийж, төрийн мэдээлэл солилцооны “ХУР” системээр 2025 оны 09 дүгээр сарын байдлаар улсын бүртгэлийн, татварын, гаалийн, цагдаагийн байгууллагын мэдээллүүд зэрэг 30 орчим сервисийг нэвтрүүлээд байна.

³Их өгөгдөлд суурилсан шийдвэр гаргалт, нэгдсэн мэдээллийн хяналтын систем.

Цаашид төрийн мэдээлэл солилцооны “ХУР” системийг төрийн байгууллагын бусад системтэй холбох ажлыг үе шаттай зохион байгуулахаар төлөвлөн хэрэгжүүлж байна. Тухайлбал: Иргэн, аж ахуйн нэгжийн зүгээс Санхүүгийн зохицуулах хорооны <https://license.frc.mn/> цахим хуудсанд хандан тусгай зөвшөөрөл хүсэх, шинээр авах болон сунгуулах, бүрдүүлэх баримт бичгийн мэдээлэл, хаяг өөрчлөх зэрэг тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохих мэдээллүүдийг ил тод нээлттэйгээр авах боломжийг бүрдүүлсэн.

Тухайлбал, зөвшөөрлийн цахим систем /license.mn/-д нэвтэрсэн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий 12 байгууллагын иргэн, хуулийн этгээдэд олгоход шаардагдах 2-68 баримт бичгээс 7 хүртэлх мэдээллийг төрийн байгууллага хооронд солилцон авч байна. /Хавсралт-7/

Асуулга 6:Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэн цагаас хойш дуудлага худалдаа, сонгон шалгаруулалтын тоон мэдээлэл болон дуудлага худалдаа, сонгон шалгаруулалтын босго үнэ, төсөвт төвлөрсөн мөнгөн дүн, зарцуулалтын талаарх нэгдсэн дэлгэрэнгүй мэдээлэл, мөн дуудлага худалдаа, сонгон шалгаруулалтын журмын талаар хийгдэж буй ажлын талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5 дугаар бүлгийн 5.6 дугаар зүйлд заасны дагуу дуудлага худалдаа, сонгон шалгаруулалтаар олгосон тусгай зөвшөөрлийн мэдээллийг 2024 оны байдлаар байгууллага тус бүрээр нэгтгэн гаргаж, мэдээллийг /Хавсралт-8/ тогтмол хугацааны интервалаар гаргадаг байх чиглэлээр ажиллаж байна.

2024 онд дуудлага худалдааны журмаар 7 тусгай зөвшөөрөл олгохоос 4 тусгай зөвшөөрлийг олгосон, сонгон шалгаруулалтын журмаар 17 тусгай зөвшөөрөл олгохоос 15 тусгай зөвшөөрлийг олгосон байна.

Үүнээс 4 тусгай зөвшөөрөл нь байгаль орчин, санхүү, эдийн засаг, гааль хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн тусгай зөвшөөрөл байна.

Асуулга 7:Тусгай, энгийн зөвшөөрөл тус бүрээр сүүлийн 3 жилийн статистик мэдээлэл, мөн тусгай, энгийн зөвшөөрлийг эрсдэлийн түвшингөөр ангилж, түүнтэй уялдуулан эдийн засгийн бодит тооцоололд үндэслэн тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг тогтоох, хөнгөлөх, чөлөөлөх, төлөх, хураах асуудалд хийгдэж буй ажлын талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу 371 үйл ажиллагааг иргэн, хуулийн этгээд зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэхээс зөвшөөрлийн цахим систем /license.mn/-д 44 байгууллага мэдээллээ байршуулаад байгаа бөгөөд тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг зөвшөөрөл олгож байгаа байгууллагаас аливаа этгээдэд хууль тогтоомжийн дагуу үзүүлж байгаа үйлчилгээндээ үндэслэн тогтооно. Иймд Зөвшөөрлийн зөвлөлөөс уг асуудлыг зөвшөөрөл олгогч тус бүрээр нарийвчлан судлан, дүгнэлт гаргах ажлыг төлөвлөж байна.

Асуулга 8:Тусгай зөвшөөрлийг зөвшөөрөл тус бүрээр 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс хойш шинээр олгосон, сунгасан, түдгэлзүүлсэн, хүчингүй болгосон шийдвэрийн талаарх тоон статистикийн нэгдсэн мэдээллийн талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсноос хойш уг хуульд нийт 16 удаагийн нэмэлт, өөрчлөлт орсон бөгөөд мөн хуулиар эрх олгосон нийт 371 төрлийн зөвшөөрлөөс тусгай зөвшөөрөл 250, энгийн зөвшөөрөл 121 тус тус байна.

Зөвшөөрлийн цахим систем /license.mn/-ээр 2025 оны 10 дугаар сарын 01-ний өдрийн байдлаар 124 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 4,722 хүсэлт ирж, 3,994 зөвшөөрөл олгосон байна.

Асуулга 9:Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай, энгийн зөвшөөрөлд дүн шинжилгээ, эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн эсэх, мөн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийн хуулиар олгосон чиг үүрэг болон салбарын хууль тогтоомжийн давхардал, хийдэл, уялдааг хангах, арилгах асуудалд хийгдэж буй ажлын талаар:

Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын 2025 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн 34 дүгээр тушаалаар “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагаанд хяналт, шинжилгээ, үнэлгээ хийж, санал, дүгнэлт гаргах үүрэг бүхий” Ажлын хэсгийг байгуулсан бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн яам, Зөвшөөрлийн зөвлөл хамтран төрийн 14 эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрлийн үйл үйл ажиллагааг хариуцан ажилладаг 114 албан хаагчтай салбарын хууль тогтоомжийн давхардал, хийдэл, уялдааг хангах, арилгах асуудлын хүрээнд уулзалт зохион байгуулж, уулзалтын тайлан, дүгнэлтийг Ажлын хэсэгт танилцуулсан.

Мөн Монгол Улсын Ерөнхий сайдын 2025 оны 41 дүгээр захирамжаар байгуулагдсан Ажлын хэсэгт Экспортыг нэмэгдүүлэх, худалдааг дэмжих, бизнес эрхлэх орчныг сайжруулах хүрээнд “Бизнес эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлэх зорилгоор төрөөс аж ахуйн нэгжтэй харилцах бүхий л үйл ажиллагааг Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем “E-business” платформд нэгтгэх үүрэг бүхий Ажлын дэд хэсгийг Монгол Улсын Тэргүүн Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын 2025 оны 09 дүгээр сарын 11-ний өдрийн А/27 тоот тушаалаар байгуулж холбогдох хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, эрх шилжүүлэх журам болон хуулиас давсан журам боловсруулан батлахгүй байхад анхаарах чиглэлээр холбогдох байгууллага, албан тушаалтнуудад мэдээлэл өгч, санал солилцсон.

Ажлын хэсгийн эхний хурлаар хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө баталж, хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Ажлын хэсгийн хоёр дахь хурлыг 10 дугаар сард багтаан зохион байгуулж, явц, үр дүнгийн талаар хэлэлцэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

Асуулга 10:Хууль хэрэгжиж эхэлснээс хойш шинээр зөвшөөрөл нэмэх асуудалд хуулийн хүрээ хязгаар, шаардлагад нийцсэн, дүн шинжилгээнд үндэслэн нэмсэн зөвшөөрлийн нэгдсэн мэдээллийн талаар:

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаас хойш хуульд нийт 16 удаагийн нэмэлт, өөрчлөлт орсон бөгөөд хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийн хүрээнд нэмсэн 14, өөрчилсөн, өөрчлөн найруулсан 16, хүчингүй болсонд тооцсон 1, нийт 31 зөвшөөрөл байна. /Хавсралт-9/

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН ХУРАЛДААНЫ МЭДЭЭЛЭЛ

Хавсралт-1

Д/д	Огноо	Хуралдааны тэмдэглэл	Шийдвэрийн талаар
1.	2023.08.29.	Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн дагаж мөрдөх зохицуулалтын тухай	Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг хэрэгжүүлэх хүрээнд тусгай зөвшөөрлийн хугацааны өөрчлөлттэй холбоотой гарсан асуудлыг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн ЗӨВЛӨМЖ болгох нь: Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яаманд: 1.Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болохоос өмнө Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох салбарын хуульд заасны дагуу олгосон бөгөөд ашиглагдаж байгаа тусгай зөвшөөрлийн дуусах хугацаа нь дээрх хуулиудад заасан хугацаагаар буюу тухайн зөвшөөрлийг олгосон хугацааг дуусах хүртэл хүчинтэй байна. Нэгэнт хууль тогтоогч Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулиар хууль буцаж үйлчлэх талаар зохицуулаагүй байх тул хүчинтэй байгаа тусгай зөвшөөрлийг олгосон хугацаанд нь ашиглуулах; 2.Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болохоос өмнө Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох салбарын хуульд заасны дагуу олгосон зөвшөөрлийн хугацааг сунгахдаа Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д заасан хугацааг баримтлах; Харин Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийг дагаж мөрдөхөөс өмнө буюу 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс өмнө тусгай зөвшөөрлөө сунгуулах тухай хүсэлтийг холбогдох байгууллагад гаргасан тохиолдолд Иргэний хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2-т "Шинээр баталсан хууль тогтоомж нь гэрээний нэг буюу хоёр талын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхолд хохирол учруулахаар бол гэрээний нөхцөл хүчин төгөлдөр байна." гэж заасныг баримтлах; 3.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь зөвшөөрлийнхөө зориулалтыг өөрчлөх хүсэлт гаргасан тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-д заасан зарчим, нөхцөлийн дагуу хүсэлтэд дурдсан зориулалтын холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу хугацааг тогтоох." гэжээ. Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хууль (Шинэчилсэн найруулга)-ийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДҮГНЭЛТ хийж байна: 1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 3.7 дахь заалтын "тамга/тэмдэг" гэсний дараа "эххүл тоон гарын үсэг" гэж, 5.5 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн "хугацаа" гэсний дараа "ажлын" гэж нэмсүгэй гэснийг, 5.4 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "бичиг" гэснийг "бичгийг цаасан
2.	2023.10.17.	Монгол Улсын 2024 оны төсвийн тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар	

			эсхүл цахим хэлбэрээр” гэж өөрчилсүгэй гэснийг, мөн хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 3.4, 3.6, 3.7 дахь заалтын “төв” гэснийг тус тус хассугтай.” гэснийг дэмжив; 2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 3.7 дахь заалтын “тамга/тэмдэг” гэсний дараа...QR код (лавлагаа авах холбоос) гэж нэмэх, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн “энгийн” гэсний дараа “болон тусгай” гэж нэмэхийг дэмжих боломжгүй гэж тус тус үзэв.” гэжээ. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамнаас боловсруулж ирүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хууль (Шинэчилсэн найруулга)-ийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДүГНЭЛТ гаргахаар тооцов:
3.	2023.10.26. 2023.11.17.	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл	1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 8 дахь хэсгийн 8.3 дэх заалт “ашигт малтмал баяжуулах”, 8.2 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсгийн 7.3 дахь заалт “ул уурхайн технологийн аудит хийх”, 7.4 дэх заалт “маркшейдерийн үйл ажиллагаа эрхлэх” гэсэн зөвшөөрөл тус тус нэмсүгэй.”гэснийг дэмжив; 2. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсгийн 7.2 дахь заалт “ул уурхайн технологийн зураг төсөл боловсруулах” гэж нэмэхийг дэмжих боломжгүй гэж үзэв.” гэжээ. Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газраас боловсруулж, ирүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДүГНЭЛТ гаргаж байна:
4.	2024.03.06.	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл	1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн “Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн...”гэсний дараа, газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн гэж нэмэхийг дэмжив; 2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3.23 дугаар заалт “Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа хийх мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох” гэж нэмсүгэй гэснийг дэмжих боломжгүй гэж үзэв.” гэжээ. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамнаас ирүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДүГНЭЛТ гаргаж байна:
5.	2024.03.06.	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 12 дахь хэсгийн 12.15 дугаар заалт “мансууруулах, сэтгэцэд нөлөөлөх эмийг импортлох, ханган нийлүүлэх, худалдах”, 8.1 дүгээр зүйлийн 12 дахь хэсгийн 12.16 дугаар заалт “мал, амьтны эмийн сангийн үйл ажиллагааг эрхлэх” гэсэн зөвшөөрөл тус тус нэмсүгэй.”, 8.2 дугаар зүйлийн 11 дэх хэсгийн 11.4 дэх заалт “мал, амьтны тэжээлийн нэмэлт, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлох” гэснийг “мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, эмийн түүхий эд, ариутгал, халдваргүйтгэлийн бэлдмэл,

			тэжээлийн нэмэлт импортлох, экспортлох" гэж өөрчилсүгэй гэснийг тус тус дэмжих боломжгүй гэж үзэв." гэжээ.
			Эрүүл мэндийн яамнаас боловсруулж, ирүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДҮГНЭЛТ гаргаж байна:
6.	2024.03.21.	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл	1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 13 дахь хэсгийн "13.7. энэ хуулийн 13.17, 13.18-д заасан эмнэлгийн хэрэгслийн тусгай зөвшөөрлийг эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэгтгэгдэхүүн, завсар үйлчилгээ эрхлэх гэсэн дэд төрлөөр," "13.17. эм, уламжлалт эм, биобэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл, эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүн, тэдгээрийн түүхий эд, мансууруулах эм, сэтгэцэт нөлөөт эм гэсэн төрлөөр үйлдвэрлэх-экспортлох", "13.18. эм, (уламжлалт эм), мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эм, био бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл, эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүн гэсэн төрлөөр импортлох, ханган нийлүүлэх", "13.19. эм, эмнэлгийн хэрэгсэл болон мансууруулах эм гэсэн төрлөөр худалдах", "12.1. эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүний зар сурталчилгаа хийх", "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 13.6 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай" гэж тус тус нэмснийг эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүний зөвшөөрлийг сэргээн нэмсэн учир Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтийн төслийг дэмжих боломжгүй гэж үзэв." 2. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн 14, 28 дугаар зүйл дэх эм, эмнэлгийн хэрэгслийг зах зээлд гаргах зөвшөөрөл нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.4 дүгээр зүйлийн 1.1-д заасан "зөвшөөрөл"-д хамаарахгүй болно." гэжээ. Барилга, хот байгуулалтын яамнаас боловсруулж, ирүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДҮГНЭЛТ гаргаж байна: 1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3.4 дэх заалт "Онцгой төвөгшилтэй барилга, байгууламжийн ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх" гэж нэмэхийг дэмжив; 2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3.8 дахь заалт "3.8.хот байгуулалтын баримт бичгийг боловсруулах; 3.8.1.хүн амын нутагшил, суурьшлын хөгжлийн ерөнхий төсөл; 3.8.2.бүсийн хөгжлийн төсөл, аялал жуулчлал, дэд бүтцийн хөгжлийн төсөл; 3.8.3.хот тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө, чөлөөт бүсийн хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, хот, тосгоныг хөгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, хот, суурин газрыг дахин хөгжүүлэх төсөл" гэж нэмсүгэй гэснийг дэмжих боломжгүй гэж үзэв." гэжээ.
7.	2024.03.21.	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл	

		Сангийн яамнаас боловсруулж, ирүүлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг хэлэлцээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийг үндэслэн дараах ДҮГНЭЛТ гаргаж байна:
8.	2024.04.16.	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл 1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэгт "2.39.Банк-зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх", 8.2 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт "2.52.Хөндлөнгийн хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх", "2.53.Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх", "2.54.Гадаадын даатгалын брокер Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газар нээх" гэж тус тус нэмэхийг дэмжив; 2.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.14 дахь заалтын "зуучлагчийн" гэснийг "брокерийн" гэж өөрчилсүгэй" гэснийг, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.13 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай" гэснийг, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.16 дахь заалтын "үрт хугацааны" гэснийг "амьдралын" гэж, 8.2 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.26 дахь заалтын "албан журмын" гэснийг "заавал" гэж, 2.27 дахь заалтын "албан журмын даатгагчдын" гэснийг "заавал даатгалын" гэж тус тус өөрчилсүгэй" гэснийг, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.15 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай" гэснийг тус тус дэмжив." гэжээ. Хурлаар хууль давсан бүртгэл, журам, актуудыг хүчингүй болгох чиглэл өгсний дагуу өнөөдөр төрийн 7 байгууллага, зөвшөөрлөөс давсан 28 журмыг бүхэлд нь, 8 журмыг хэсэгчлэн цуцаллаа. Үүнд Хот байгуулалт, Байгаль орчин, Эрүүл мэнд, Цахим хөгжил, Хууль зүй зэрэг яамд, Харилцаа холбооны зохицуулах хороо, Дархан-Уул, Дундговь аймаг орон нутгийн төрийн захиргааны байгууллагууд багтаж байна. Харин "Зөвшөөрлийн тухай хууль"-ийн хэрэгжилтийг хангуулаагүй буюу хууль давсан бүртгэл, журам, актуудаа цуцлаагүй Эрчим хүч, Уул уурхай, Боловсролын яамдуудад зөвлөлөөс ажлын хэсэг гарган ажиллахаар болсон. Зөвшөөрлийн зөвлөлийн 3 дугаар хуралдаан болон Засгийн газрын хуралдааны шийдвэрийг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, Монгол Улсын Засгийн газраас Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж, 2025 оны 5 дугаар сарын 30-ны өдөр эцэслэн баталсан.
9.	2025.02.18	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл Харин "Зөвшөөрлийн тухай хууль"-ийн хэрэгжилтийг хангуулаагүй буюу хууль давсан бүртгэл, журам, актуудаа цуцлаагүй Эрчим хүч, Уул уурхай, Боловсролын яамдуудад зөвлөлөөс ажлын хэсэг гарган ажиллахаар болсон. Зөвшөөрлийн зөвлөлийн 3 дугаар хуралдаан болон Засгийн газрын хуралдааны шийдвэрийг үндэслэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулж, Монгол Улсын Засгийн газраас Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж, 2025 оны 5 дугаар сарын 30-ны өдөр эцэслэн баталсан.
10.	2025.03.25	Зөвшөөрлийн зөвлөлийн 2025 оны 03 дугаар сарын 12-ны өдрийн ээлжит бүс хуралдаанаар Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.4-т заасан "төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомын үйл ажиллагаа Нэг жилийн хугацаанд гаднын улс руу 1,7 их наяд төгрөг, улсын валютын нөөцийн 10 хувьтай тэнцэх доллар бооцоо, мөрийнд урсаж, инфляц, гэр бүл салалт, амиа хорлолт, донтолт, ажил эрхлэх хүсэл сонирхол бөхөөх гэх мэт нийгэм эдийн засгийн олон талын хор хохирол дагуулдаг асуудлыг тодорхой хэмжээнд багасгах, хуулийн хариуцлагыг чангатгах зорилгоор УИХ-д өргөн мэдүүлж, 2 сарын хугацаанд хэлэлцүүлж эцэслэн баталсан.

		эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн талаар	Үр дүнд: - Агентуудад буюу цахим мөрийтэй тоглоом, төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомыг тоглоход дэмжлэг үзүүлсэн тохиолдолд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэх; - Цахим мөрийтэй тоглоом, төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомыг сурталчилсан, уриалсан бол зөрчлийн хариуцлага хүлээнэ; - Цахим мөрийтэй тоглоом, төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомд Монголоос хандах хандалтыг хууль ёсны дагуу тухай бүр хязгаарлана; - Иргэдээ цахим залилан, эдийн засгийн гэмт хэргийн хохирогч болохоос урьдчилан сэргийлнэ. Уг хууль эцэслэн батлагдсанаар Цагдаагийн байгууллагаас ирүүлсэн тоон мэдээлэл, судалгаагаар тоглогчдын 70 орчим хувь нь уг үйлдлээс татгалзахаар байгаа юм.
--	--	--	---

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,

ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/1.4 дүгээр зүйлийн 1.4, 1.5 дахь хэсэг:

"1.4."мэдэгдэл" гэж энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагааг;

1.5."мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагааг эрх бүхий этгээдээс баталсан мэдэгдлийн мөнгтгын дагуу эрхлэх этгээдийг."

2/2.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Үндэсний аюулгүй байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, санхүүгийн тогтвортой байдлад бага зэргийн эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх бага зэргийн эрсдэлтэй нэмэлт үйл ажиллагаа, эсхүл нэг удаагийн шинжтэй үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхэлнэ."

3/2.2 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

"5.Энэ хуулийн 2.1 дүгээр зүйлийн 4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны хугацаа гурван жилээс дээшгүй байна."

4/2.4 дүгээр зүйл:

"2.4 дүгээр зүйл.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн баримт бичиг

1.Эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтээр, эсхүл хуульд заасан тохиолдолд зөвшөөрөл олгосны баталгаажуулан зөвшөөрлийн баримт бичиг буюу гэрчилгээ, түүнтэй адилтгах эрхийн бичиг, бусад үнэт цаас бүхий баримт бичгийг цаасан, эсхүл цахим хэлбэрээр олгоно.

2.Зөвшөөрлийн баримт бичиг нь зөвшөөрлийн хүчинтэй байх хугацаанд зөвшөөрөл олгосон шийдвэр, зөвшөөрлийн лавлагааны нэгэн адил эрх зүйн хүчинтэй байна.

3.Зөвшөөрлийн баримт бичгийг гээх, үрэгдүүлэх, гэмтээх, хүлээж аваагүй байх нь зөвшөөрлийг хүчингүй гэж үзэх үндэслэл болохгүй.

4.Мэдэгдлийн баримт бичиг нь эрх бүхий этгээдээс баталсан мөнгт байх бөгөөд цахимаар зөвшөөрөл, мэдэгдлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэгдсэн байна."

5/3.2 дугаар зүйлийн 1.4 дэх заалт:

"1.4.энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагааг мэдэгдэлгүй эрхэлсэн, эсхүл хуулиар хориглосон үйл ажиллагааг эрхэлсэн, эсхүл хуульд заасан зөрчил илэрсэн тохиолдолд үйл ажиллагааг зогсоох."

6/3.2 дугаар зүйлийн 2.7 дахь заалт:

"2.7.энэ зүйлийн 2.4, 2.6-д заасан шийдвэр, мэдэгдлийг хүртээмжтэй

хэлбэрээр нийтэд мэдээлэх;"

7/3.2 дугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсэг:

"3.Эрх бүхий этгээд хуулиар зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэглэн бусад этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

4.Энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий этгээд мэдэгдлийг үйл ажиллагааны зорилго, онцлог, эрсдэлийн түвшнээс хамааруулан хүн, хуулийн этгээдэд ойлгомжтой, шуурхай байдлаар нэвтрүүлнэ."

8/4.2 дугаар зүйлийн 2.9 дэх заалт:

"2.9.зөвшөөрөл эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн нэр, хаяг, байршил болон Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд заасан холбогдох бусад мэдээлэл өөрчлөгдсөн тохиолдолд эрх бүхий этгээдэд ажлын 5 өдрийн дотор мэдэгдэх."

9/4.2 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3.Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа эрхлэгч нь үйл ажиллагаа эрхлэх хугацаанд мэдэгдлийг бусад шилжүүлэхийг хориглоно."

10/5.6 дугаар зүйл:

"5.6 дугаар зүйл.Мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх журам

1.Мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаагаа эрхлэхээс өмнө хуульд заасан баримт бичгийг мэдэгдлийн хамт эрх бүхий этгээдэд цахимаар хүргүүлнэ.

2.Мэдэгдэл хүргүүлэлгүйгээр үйл ажиллагааг явуулахыг хориглоно."

11/6.3 дугаар зүйлийн 4 дэх хэсэг:

"4.Эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 6.2 дугаар зүйлийн 1.3, 1.6, 1.7-д заасан хүчингүй болгох үндэслэл байгаа тухай мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд урьдчилан мэдэгдэж, мэдэгдлийг хүргүүлсэн он, сар, өдрийг тэмдэглэлд тусгана."

12/8.1 дүгээр зүйлийн 2.39 дэх заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.39.виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

13/8.2 дугаар зүйлийн 1.17-1.25 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
1.17.амьтны цуглуулга хийх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.18.амьтныг сэргээн нутагшуулах, өсгөж үржүүлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.19.ан, амьтны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

1.20.Байгаль орчны аудит хийх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.21.Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.22.Ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
1.23.Усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
1.24.Ойгоос мод бэлтгэх эрх	Ойн анги, эрхүүл сум, дүүргийн эрх бүхий албан тушаалтан
1.25.Газрын хэвлийн нөхөн саргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

14/8.2 дугаар зүйлийн 2.52, 2.53 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.52.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.53.Үнэт металл, үнэт чулууны, эрхүүл тэдгээгээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

15/8.2 дугаар зүйлийн 3.4, 3.5 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
3.4.газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа явуулах мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох	Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.5.газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох	Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.6. барилга байгууламжийн зураг төсөлд матадлал хийх иргэнд экспертийн эрх олгох	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.7.Зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх иргэн, хуулийн этгээдэд эрх олгох	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
3.8.Барилгын инженер хайгуулын судалгаа, геодези зураг зүйн ажил эрхлэх, барилга байгууламжийн зураг төсөлд боловсруулах, барилгын ажл гүйцэтгэх.	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага

Барилгын материал үйлдвэрлэх, барилгын төсвийн тооцоо хийх эрх олгох	
--	--

16/8.2 дугаар зүйлийн 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12, 5.13, 5.14 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
5.5.аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.6.татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээ эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.7.хөрөнгийн үнэлгээний үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.8.гаалийн зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.9.гаалийн баталгаат агуулахын үйл ажиллагаа эрхлэх	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.10.гаалийн баталгаат барилгын талбай ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.11.гаалийн баталгаат үйлдвэрийн газар ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.12.гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газар ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.13.гаалийн тусгай бүс байгуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага
5.14.тавааргүй барааны дэлгүүр ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага

17/8.2 дугаар зүйлийн 6.14, 6.15 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
6.14.Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
6.15.хүүхэд харах үйлчилгээ эрхлэх	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга

18/8.2 дугаар зүйлийн 7.3-7.5 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
7.3.бүх төрлийн шатахууны бөөний, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх	Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
7.4.түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашиглах	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга

7.5. тусгаар тэрхтэй ашигт мөлтөл хайх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга
--	--------------------------------------

19/8.2 дугаар зүйлийн 8.4 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Эрх бүхий этгээд
8.4. Тусгай дугаарлалт ашиглан лавлах үйлчилгээ эрхлэх	Хариуцаа холбооны зохицуулах хороо

20/8.2 дугаар зүйлийн 10.16-10.21 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
10.16. архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
10.17. хуульчийн мэргэжлийн ажиллагаа эрхлэх	Хуульчдын холбоо
10.18. өмгөөллийн мэргэжлийн ажиллагаа	Өмгөөлөгчдийн холбоо
10.19. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
10.20. оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
10.21. гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх	Онцгой байдлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага

21/8.2 дугаар зүйлийн 11.19 дэх заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
11.9. сотгууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчилгээ эрхлэх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч

22/8.2 дугаар зүйлийн 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.6 дахь заалт:

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
12.2. сувиллах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
12.3. сэргээн засах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
12.4. ам барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
12.5. амчлах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн

12.6. эх барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
--	--

23/8.2 дугаар зүйлийн 13 дахь хэсэг:

“13. Эрчим хүчний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр олгох бөгөөд дараах этгээд олгоно.”

Энгийн зөвшөөрөл	Энгийн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
13.1. эрчим хүчний барилга байгууламж барих ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

24/8.3 дугаар зүйл:

“8.3 дугаар зүйл. Мэдэгдлийн жагсаалт

1. Байгаль орчны чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
1.1. озон задалдаг, дэлхийн дулааралд нөлөөлөх чадвар өндөртэй бодис болон бусад орлуулах бодис, тэдгээрийг агуулсан бүтээгдэхүүн, тоног төхөөрөмжийг импортлох, худалдах, ашиглах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.2. озон задалдаг, дэлхийн дулааралд нөлөөлөх чадвар өндөртэй бодис болон бусад орлуулах бодисыг системээс юүлэх, цэвэрлэх, дахин боловсруулах, дахин цэнэглэх, тоног төхөөрөмжийг угсарч суурилуулах, засвар үйлчилгээ хийх, устгах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
1.3. агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга

2. Банк, Банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
2.1. банкны нэр, байршлыг өөрчлөх	Монголбанк
2.2. банк бус санхүүгийн байгууллагын нэр, байршлыг өөрчлөх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.3. даатгалын байгууллагын байршлыг өөрчлөх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

2.4.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдийн салбарыг бүртгүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.5.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн хуулийн этгээдийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө, мөнгөн хөрөнгөд өөрчлөлт оруулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.6.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн гүйцэтгэх удирдлага, оноосон нэр, хаяг байршлын өөрчлөлт оруулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.7.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.8.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.9.актуарчийн эрх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.10.даатгалын байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтан	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.11.даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.12.банк бус санхүүгийн салбар, төлөөлөгчийн газар, нэгж нээх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.13.даатгач нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.14.үнэт цаасны зах зээл дэх зохицуулалттай этгээд нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо

3.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
3.1.барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг хэвлэх	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

4.Зам, тээврийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
4.1.орон нутгийн нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ, нийтийн зорчигч тээврийн тогтмол бус үйлчилгээ, такси үйлчилгээ эрхлэх	Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга

4.2.тээврийн үйлдвэрлэх	хэрэгслийн дутаар	Авто тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
-------------------------	-------------------	--

5.Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
5.1.үнэт цаас үйлдвэрлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн

6.Соёл, боловсролын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
6.1.соёлын ажилтны зучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх	Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

7.Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
7.1.тамга, тэмдэг үйлдвэрлэх	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
7.2.хувийн хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Цагдаагийн төв байгууллага

8.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээдэд мэдэгдлийг хүргүүлнэ:

Мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаа	Эрх бүхий этгээд
8.1.Эзэнгүй амьтан түр байрлуулсан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
8.2.малыг гадаадад гаргахад төрөл, зүйл тус бүрд нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

8.3.судалгаа, шинжилгээний зорилгоор мал үржүүлгийн бүтээгдэхүүнийг гадаадад гаргахад ижил зүйлийн тав хүртэл сорьцод нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
--	---

8.4.ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдаалах	Ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
---	--

8.5.мал, малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн гадаадад гаргах	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
--	---

9.Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
9.1.ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл тухайн аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар

2 дугаар зүйл,Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Иргэний хууль," гэсний дараа "Захиргааны ерөнхий хууль," гэж, 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хүчингүй болгох" гэсний дараа "эсхүл мэдэгдлээр эрхлэх" гэж, 1.4 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.2 дахь заалтын "зөвшөөрөл олгох" гэсний дараа " , сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох болон мэдэгдэл хүлээн авах" гэж, мөн заалтын "хэрэгжүүлэхээр заасан," гэсний дараа " , эсхүл хуулиар мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаатай холбогдох харилцааг хэрэгжүүлэхээр заасан" гэж, 1.5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "зөвшөөрөл," гэсний дараа "мэдэгдэл" гэж, мөн хэсгийн "бүртгэл" гэсний дараа " , баталгаажуулалт" гэж, мөн зүйлийн 13 дахь хэсгийн "эзэмшилч" гэсний дараа " мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, мөн зүйлийн 16 дахь хэсгийн "8.2" гэсний дараа " , 8.3" гэж, Хоёрдугаар бүлгийн гарчгийн "Зөвшөөрөл" гэсний дараа " , Мэдэгдэл" гэж, 2.2 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Байгалийн баялаг" гэсний өмнө "Хуульд өөрөөр заагаагүй бол" гэж, 3.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "эрх" гэсний дараа " , үүрэг" гэж, 3.3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн "шилжүүлж болно," гэсний дараа "Эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 8.2, 8.3 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрөл олгох, мэдэгдэл бүртгэх эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн мэргэжлийн нэгдсэн холбоонд шилжүүлж болно. " гэж, 4.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "эрхлэх этгээд" гэсний дараа " , 8.3 дугаар зүйлд заасан мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, 4.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "эзэмшилч" гэсний дараа " , мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, Тавадугаар бүлгийн гарчгийн "СУНГАХ" гэсний дараа " , МЭДЭГДЛЭЭР ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ" гэж, 5.6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "8.14," гэсний дараа "8.15," гэж, "9.11," гэсний дараа "9.13," гэж, "11.1," гэсний дараа "11.2, 11.5," гэж, 6.2 дугаар зүйлийн 1.1, 1.7 дахь заалтын "эзэмшилч" гэсний дараа "мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, мөн зүйлийн 1.3 дахь заалтын "эзэмшилч" гэсний дараа " , мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээд" гэж, 6.4 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "этгээд" гэсний дараа " , эсхүл мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байсан этгээд" гэж, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2 дахь заалтын "нутагшуулах" гэсний дараа " , өсгөж үржүүлэх" гэж, 8.2 дугаар зүйлийн 1.7 дахь заалтын "эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх," гэсний дараа "сүрлийн бүтцийг зохицуулах," гэж, 8.9 дэх заалтын "засварлах" гэсний дараа "зөөж тээвэрлэн" гэж, 9.3 дугаар зүйлийн 2.2 дахь заалтын "8.2" гэсний дараа " , 8.3" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл,Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/1.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

"1.Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл эрсдэлийн үнэлгээний дагуу тогтоосон энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл /цаашид "зөвшөөрөл" гэх/, 8.3 дугаар зүйлд заасан мэдэгдлээр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг холбогдох хуульд нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно."

2/1.5 дугаар зүйлийн 1.5, 1.6 дахь заалт:

"1.5.ашиг сонирхлын зөрчлөөс ангид байх;

1.6.иргэн, хуулийн этгээд, төрийн ашиг сонирхлын тэнцвэрт байдлыг хангах."

3/2.1 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3.Үндэсний аюулгүй байдал, нийтийн ашиг сонирхол, хүн амын эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчин, санхүүгийн тогтвортой байдлад дунд зэргийн эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх нэмэлт үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай болзол, шаардлагыг хангасны үндсэн дээр хэрэгжүүлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа, эсхүл судалгаа шинжилгээний болон ахуйн зорулалтаар байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглуулахад энгийн зөвшөөрөл олгоно."

4/3.2 дугаар зүйлийн 2.6 дахь заалт:

"2.6.энэ хуулийн 8.3 дугаар зүйлд заасан мэдэгдлийг хүлээн авсан дааруйд бүртгэл, мэдэгдлийн нэгдсэн санд оруулах."

5/4.2 дугаар зүйлийн 2.5 дахь заалт:

"2.5.мэдэгдлийг эрх бүхий этгээдэд хүргүүлснээс хойш ажлын 3 өдрийн дотор энэ тухай татаварын албанд мэдэгдэж, татвар төлөгчийн гэрчилгээнд тэмдэглүүлэх,"

6/8.1 дүгээр зүйлийн 1.4, 1.11, 1.12 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
1.4.амьтныг сэргээн нутагшуулах, судалгаа хийх, ануур зохион байгуулалт хийх, амьтан асран хамгаалах, үржүүлэх, амьтны хүрээлэн ажиллуулах, ангуурын мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
1.12.усны хайгуул, судалгаа явуулах, цооног өрөмдөх, тоноглох, сэргээн засварлах, усны барилга, байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, усны барилга байгууламж барих, тоноглох, сэргээн засварлах, усны аудит хийх, ус хэмнэх, технологи нэвтрүүлэх усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
1.11.ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах, ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээ хийх, мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх, ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Ойн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага

7/8.1 дүгээр зүйлийн 5.1, 5.4, 5.5, 5.12 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
5.1.төмөр замын суурь бүтэц барих, үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах, зураг төсөл боловсруулах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ;	Төмөр замын тээврийн эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага
5.4.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах	Төмөр замын тээврийн асуудал

	эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.5 улс хоорондын болон хот хоорондын нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ эрхлэх	Автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
5.12 олон улс, хот хооронд, хотын доторх болон хот орчмын нийтийн зорчигч тээврийн тогтмол үйлчилгээ эрхлэх	Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга

8/8.1 дүгээр зүйлийн 7.9 дэх заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
7.9.боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх	Чанарын баталгаажуулалт-магадлан итгэмжлэлийн байгууллага

9/8.1 дүгээр зүйлийн 9.13, 9.15 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Эрх бүхий этгээд
9.13. Шуудангийн сүлжээ байгуулах түүний ашиглалт үйлчилгээ эрхлэх	Харицаа холбооны зохицуулах хороо
9.15. Шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх	Харицаа холбооны зохицуулах хороо

10/8.1 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
14.1.0.1-100 МВт-ын эрчим хүчний эх уусварын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.2.100 МВт-аас дээш эрчим хүчний эх уусварын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.3.0.4-35 кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.4.110 кВ болон түүнээс дээш хүчдэлтэй цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.5.0.07-8.0 МПа даралттай зуух, даралтат сав, шугам хоолойн угсралт,	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	
14.6.8.0 МПа -аас дээш даралттай зуух, даралтат сав, шугам хоолойн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
14.7.Эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

11/8.2 дугаар зүйлийн 2.27, 2.28 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.27.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.28.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

12/8.2 дугаар зүйлийн 2.32, 2.33, 2.34 дэх заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.32.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.33.хувьцааны хамтын санхүүжилтийн үйл ажиллагаа	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.34.актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

13/8.2 дугаар зүйлийн 2.38, 2.39, 2.40, 2.41, 2.42, 2.43 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
2.38.даатгалын байгууллагад аудит хийх үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.39.даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.40.үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.41.үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэхийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.42.виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо
2.43.мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо

14/8.2 дугаар зүйлийн 10.8 дахь заалт:

Тусгай зөвшөөрөл	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд
10.8.ан алнах, спорт-сорулгалтын зорилгоор галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хүрэгслийг улсын хилээр оруулах, гаргах, худалдан авах	Цагдаагийн төв байгууллага

4 дүгээр зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэрийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 1.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "тогтоохтой" гэснийг "тогтоох, мэдэгдэлтэй" гэж, 1.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 1.3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "этгээдийг" гэснийг "этгээд болон мэдэгдлийн жагсаалт, мэдэгдэл хүлээн авах эрх бүхий этгээдийг" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр" гэснийг "Энэ хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл, мэдэгдлээр" гэж, мөн зүйлийн 6 дахь хэсгийн "хооронд зөвшөөрөл авах, олгох харилцаанд энэ хууль хамаарахгүй" гэснийг "хоорондын зөвшөөрлийн харилцаанд үйлчлэхгүй" гэж, 1.5 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн харилцаанд" гэж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл олгох, сунгах болон зөвшөөрөлтэй" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлтэй" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн-"Хуульд" гэснийг "Энэ хуульд" гэж, мөн хэсгийн "аливаа" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "ажиллагаанд" гэснийг "ажиллагаа, эсхүл мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд" гэж, мөн зүйлийн 14 дэх хэсгийн "үнэлгээ хийх зэрчмыг баримтлан олон улсын жишиг, стандартыг харгалзана" гэснийг "үнэлгээ хийх зэрчмыг баримтлан 16 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийг" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 17 дахь хэсгийн "богдохтой" гэснийг "богдох болон мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаатай" гэж, 2.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "эрсдэл учруулж болошгүй үйл ажиллагаа, эсхүл тусгай болзол, шаардлагыг хангасны үндсэн дээр хэрэгжүүлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа, эсхүл ашиг олгох зорилгоор болон" гэснийг "өндөр зэргийн эрсдэлтэй үйл ажиллагаа, эсхүл" гэж, 2.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн "таван" гэснийг "арван" гэж, мөн хэсгийн "тураван" гэснийг "таван" гэж, мөн зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, Гравдугаар бүлгийн гарчгийн "ЭТГЭЭД," гэснийг "ЭТГЭЭДИЙН БҮРЭН ЭРХ, ҮҮРЭГ," гэж, 3.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.2 дахь заалтын "эсэхэд" гэснийг "эсэх, мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд хуульд заасны дагуу" гэж, мөн зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.3 дахь заалтын "Тухайн зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн заалтын "эзэмшигчээс" гэснийг "эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдээс" гэж, Дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн "ЭЗЭМШИГЧИД" гэснийг "ЭЗЭМШИГЧ, МЭДЭГДЛЭЭЭР ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ ЭТГЭЭДЭД" гэж, мөн гарчгийн "ЭЗЭМШИГЧИЙН" гэснийг "ЭЗЭМШИГЧ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭГЧ ЭТГЭЭДИЙН" гэж, 4.1 дүгээр зүйлийн гарчгийн "эзэмшигчид" гэснийг " эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд" гэж, 4.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "эзэмшигчийн" гэснийг "эзэмшигч, мэдэгдлээр үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн" гэж, мөн зүйлийн 1.1 дэх заалтын "зөвшөөрөлд" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлд" гэж, 1.5 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн заалтын "зөвшөөрөлтэй" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлтэй" гэж, мөн зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.3 дахь заалтын "зөвшөөрөлд" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэлд" гэж, мөн хэсгийн 2.8 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны" гэж, 4.2 дугаар зүйлийн 2.9 дэх заалтын дугаарыг "2.10" гэж, 5.6 дугаар зүйлийн дугаарыг "5.7" гэж, 6.2 дугаар зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 1.6 дахь заалтын "зөвшөөрлийг авахдаа" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн үйл ажиллагаа эрхлэхдээ" гэж, 6.3 дугаар зүйлийн 4 дэх

хэсгийн дугаарыг "5" гэж, Долоодугаар бүлгийн гарчгийн, "ЗӨВШӨӨРЛИЙН" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ, МЭДЭГДЛИЙН" гэж, 7.1 дүгээр зүйлийн гарчгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 7.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "мэдээллийг агуулсан зөвшөөрлийн" гэснийг "мэдээлэл, мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны мэдээллийг агуулсан зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн "шийдвэрийг" гэснийг "шийдэр, мэдэгдлийг" гэж, 4 дэх хэсгийн "шийдвэрийг зөвшөөрлийн" гэснийг "шийдэр, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийг" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 6 дахь хэсгийн "шийдвэрийн" гэснийг "шийдэр, мэдэгдлийн" гэж, Наймдугаар бүлгийн гарчгийн "ЗӨВШӨӨРЛӨӨР" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ, МЭДЭГДЛЭЭР" гэж, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх заалтын "Засгийн газар" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 1.2 дахь заалтын "амьтныг сэргээн нутагшуулах" гэснийг "амьтныг сэргээн болон сэргэн нутагшуулах, өсгөн үржүүлэх" гэж, мөн зүйлийн 1.8 дахь заалтын "генетикийн" гэснийг "генетик" гэж, мөн зүйлийн 1.15 дахь заалтын "ховор амьд амьтны цуглуулга хийх" гэснийг "амьтны цуглуулга хийх" гэж, мөн зүйлийн 1.20 дахь заалтын "Удирдан зохицуулах зөвлөл" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 1.23 дахь заалтын "Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 1.24, 1.25 дахь заалтын "Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга" гэснийг "Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэж, мөн зүйлийн 1.27 дахь заалтын "алба" гэснийг "газар" гэж, 1.28 дахь заалтын "Тухайн сав газрын захиргаа" гэснийг "Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэж, 1.29 дэх заалтын "ойн анги, эсхүл тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль хамгаалагч" гэснийг "аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэж, мөн зүйлийн 7.2 дахь заалтын "их сургууль, дээд сургууль, коллежийн" гэснийг "дээд боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын" гэж, 7.4 дэх заалтын "төрийн өмчийн бус мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэснийг "мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 7.6 дахь заалтын "Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх" гэснийг "сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 7.7 дахь заалтын "ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах" гэснийг "ерөнхий боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, мөн зүйлийн 8.1, 8.3 дахь заалтын "Засгийн газар" гэснийг "Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 8.2 дахь заалтын "Засгийн газар" гэснийг "Хүнд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 8.20, 8.21, 8.22, 8.23 дахь заалтын "Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэснийг "Цөмийн энергийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 8.2 дугаар зүйлийн 1.11 дэх заалтын "Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 6.2 дахь заалтын "дээд боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах" гэснийг "дээд боловсролын шинэ хөтөлбөрөөр сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 6.3 дахь заалтын "сургууль байгуулах" гэснийг "ерөнхий боловсрол, мэргэжлийн боловсрол, техникийн боловсрол болон дээд боловсрол эзэмшүүлэх сургалт эрхлэх үйл ажиллагаа" гэж, 6.4 дэх заалтын "их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль байгуулах" гэснийг "дээд боловсролын сургалтын байгууллагын харьяа ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн ерөнхий боловсрол болон сургуулийн өмнөх боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэж, мөн зүйлийн 10.8 дахь заалтын "зорилгоор галт зэвсэг" гэснийг "болон спортын тэмцээн, сургалтад оролцох зорилгоор Монгол Улсын иргэн иргэний зориулалттай галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг" гэж, 9.1 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газар" гэснийг "Зайн засаг, хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж,

9.3 дугаар зүйлийн 2.2 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуулиар" гэснийг, 1.5 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд" гэснийг, 5.4 дүгээр зүйл, 7.1 дүгээр зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийн" гэснийг, мөн зүйлийн 5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг, 5.6 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "1.8, 1.15" гэснийг, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.16 дахь заалтын "эм" гэснийг, 8.22 дахь заалтын "Болон түүнтэй холбогдсон бусад" гэснийг, 9.3 дугаар зүйлийн 2.3 дахь заалтын "зөвшөөрлийн ангилалд үндэслэн" гэснийг тус тус хасуугай.

6 дугаар зүйл.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг, 3.1 дүгээр зүйл, 4.2 дугаар зүйлийн 2.4 дэх заалт, 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2, 1.4, 1.6, 1.7, 1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 1.13, 1.15, 1.30, 1.31, 2.13, 2.19, 2.20, 3.6, 3.7, 5.5, 6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.6, 6.7, 6.8, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12, 7.8, 8.4, 7.1, 7.3, 7.10, 7.11, 7.12, 8.26, 8.29, 8.30, 11.3, 11.6, 11.7, 11.8, 11.9, 11.11, 11.13, 12.4, 12.6, 12.7, 12.10, 12.13, 13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5, 13.15, 14.8, 14.9, 14.10, 14.11, 14.12, 14.13, 14.14, 14.15, 14.16, 14.17, 14.18, 14.19, 14.20, 14.21, 14.22 дахь заалт, 8.2 дугаар зүйлийн 1.1, 1.10, 1.12, 2.2, 2.7, 2.44, 2.45, 2.46, 2.47, 2.48, 2.49, 2.50, 2.51, 3.2, 3.3, 5.2, 6.5, 6.11, 6.13, 7.2, 10.9, 10.10, 11.2, 11.3, 11.8 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болгонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

БАНКНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Банкны тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.4 дэх хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"22.4."Гадаадын банк, банкны салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтийг бүртгэх, санхүү, үйл ажиллагаа, хяналтын тайлан гаргахтай холбоотой харилцааг Монголбанкны журмаар зохицуулна."

2 дугаар зүйл.Банкны тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсгийн "Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгөөр" гэснийг "Монголбанкнд мэдэгдсэнээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИГЭЭНИЙ НИСЭХИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

¹ дүгээр зүйл. Иргэний нисэхийн тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх хэсгийн "Монгол Улсын" гэснийг, 34 дүгээр зүйлийн 34.3 дахь хэсгийн "төрийн өмчит" гэснийг тус тус хасуулах.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НӨХӨРЛӨЛИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛИЙН ЗАРИМ ХЭСГИЙГ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

¹ дүгээр зүйл. Нөхөрлөлийн тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.4 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХАДГАЛАМЖ, ЗЭЭЛИЙН ХОРШООНЫ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 13.5 дахь хэсгийг нэмсүгэй:

“13.5.Хадгаламж, зээлийн хоршоо нь даатгалын зуучлагч, санхүүгийн түрээс зэрэг зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан санхүүгийн бусад үйлчилгээг Хорооноос зөвшөөрсөн тохиолдолд хавсран эрхэлж болно.”

2 дугаар зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“15.2.Энэ хуулийн 13.4, 13.5-д заасан үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг Хороо тогтооно.”

3 дугаар зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн “Монгол Улсын иргэн” гэснийг “Иргэн, хуулийн этгээд” гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсгийн “13.4-т гэснийг “13.4, 13.5-д” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.7 дахь хэсгийн “Зөвшөөрлийн” гэснийг “Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Хадгаламж, зээлийн хоршооны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь хэсэгт “Монгол Улсын” гэснийг хассугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ
ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТЫГ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр	Улаанбаатар хот
-------	--------------------	--	-----------------

АУДИТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

- 1 дүгээр зүйл. Аудитын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.
- 2 дугаар зүйл. Аудитын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг хассугай.
- 3 дугаар зүйл. Аудитын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.7 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр	Улаанбаатар хот
-------	--------------------	--	-----------------

БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

- 1 дүгээр зүйл. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:
"12.1. Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.21-д заасан зөвшөөрлийг Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 5-д заасан шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно."
- 2 дугаар зүйл. Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.2 дэх хэсгийн "тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдэл" гэж, мөн зүйлийн 12.9 дэх хэсгийн "тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийг" гэж, мөн зүйлийн 12.2, 12.9 дэх хэсгийн "зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАРИЛГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧӨЛӨТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсэгт дор дурдсан агуулгатай 20.3.6 дахь заалт нэмсүгэй:

"20.3.6. Энэ хуулийн 45.4-т заасан хуулийн этгээд тухайн улсаа барилга угсралтын ажил эрхэлдэггүй эсхүл тухайн улсад нь зарим төрлийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд тусгай зөвшөөрөл шаардлаггүй, эсхүл хэд хэдэн улсын хөрөнгө оруулагч бол барилгын үйл ажиллагаа нь энэ хуульд заасан нөхцөл шаардлагыг хангаж ажиллах арга хэмжээний талаарх төлөвлөгөө."

2 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1.11 дэх заалтын "үзүүлэх" гэсний дараа "зөвшөөрөл бүхий" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/20 дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсэг:

"20.3.Барилгын үйл ажиллагааны болон барилгын ажлын зөвшөөрөл авахаар өргөдөл гаргасан хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ:

20.3.1.Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил эрхлэх, өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.1.а хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

20.3.1.б.багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлийн жагсаалт;

20.3.1.в.тусгай зөвшөөрлийн сунгалт хийлгэх хуулийн этгээдийн хувьд үйл ажиллагааны тайлан болон нормчлохын сангийн шимтгэл төлсөн баримт.

20.3.2.Даацын хийц, бүтэц, эдлэхүүн, материал, түүний түүхий эд болон шатамхай, химийн хортой, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.2.а.барилгын материал үйлдвэрлэгч хуулийн этгээдийн тохирлын гарчилгээ;

20.3.2.б. тусгай зөвшөөрлийн сунгалт хийлгэх болон нэмэлт ажлын төрлөөр хүсэлт гаргах аж ахуйн нэгж, байгууллагын хувьд үйл ажиллагааны тайлан.

20.3.3.Барилгын ажлын зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.3.а.барилга байгууламжийн байршил, газрын бүртгэлийн мэдээлэл, загвар зураг, техникийн нөхцөлийг баталгаажуулсан шийдвэр;

20.3.3.б.барилга байгууламжийн магадлал хийгдсэн иж бүрэн зураг төсөл, магадлалын дүгнэлт;

20.3.3.в.байгаль орчны хууль тогтоомжийн дагуу байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийлгэх шаардлагатай барилга байгууламжийн үнэлгээний тайлан;

20.3.3.г.гэнэтийн ослын болон хариуцлагын даатгалд даатгуулсан баримт;

20.3.3.д.барилгын ажлын захиалагч, гүйцэтгэлийн талаарх мэдээлэл;

20.3.3.е.төслийг хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн чадавхыг нотлох баримт.

20.3.4.энэ хуулийн 10.1.5, 20.2-т заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

20.3.4.а.барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах даалгаврыг хэлэлцүүлсэн холбогдох мэргэжлийн зөвлөлийн шийдвэр;

20.3.4.б.барилга байгууламжийн ажлын зураг төсөлд хийсэн магадлалын дүгнэлт.

20.3.4.в.өндөр төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хуулбар."

21 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь хэсэг:

21.2.Энэ хуулийн 21.1-д заасан чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа хуулийн этгээдэд энэ хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан ангиллын дагуу тавигдах нөхцөл, шаардлагыг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална."

3 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.21 дэх заалт, 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.3, 20.6, 20.8, 20.12, 20.13 дэх хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.7, 27.8 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл, бүртгэлийн" гэснийг "зөвшөөрлийн" гэж, 18.2 дахь хэсгийн "байгууламжийн барилгын ажлыг" гэснийг "байгууламж барих үйл ажиллагаа" гэж, 20.1 дэх хэсгийн "шидвэрлэнэ, гэснийг" шидвэрлэж, зөвшөөрөл олгоно" гэж, 30 дугаар зүйлийн 30.5 дахь хэсгийн "27.1.2" гэснийг "27.1.3" гэж, 30.5 хэсгийн, 42 дугаар зүйлийн 42.4 дэх хэсгийн "шаардлага, бүртгэх журмыг" гэснийг "шаардлагыг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн "бүртгэлийн" гэснийг, 20 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн "тусгай" гэснийг, 27 дугаар зүйлийн 27.1.3 дахь заалтын, 27.8 дахь хэсгийн "27.1.2" гэснийг, 33 дугаар зүйлийн 33.1.15 дахь заалтын "хяналт тавих журмыг батлах" гэснийг, 45 дугаар зүйлийн 45.3 дахь хэсэгт "энэ хуульд заасан эрх бүхий Монгол Улсын хуулийн этгээдтэй хамтран гэрээ байгуулж, гэснийг тус тус хасусгай.

5 дугаар зүйл.Барилгын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3 дахь хэсэг, 20 дугаар зүйлийн 20.12 дахь хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.1.2 дахь заалт, 28 дугаар зүйл, 33 дугаар зүйлийн 33.1.25 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

НОМЫН САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Номын сангийн тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"22.1. Соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн нь номын сангийн саналыг харгалзан нэн яаралтай хамгаалалтад авах шаардлагатай хэвлэлийн бүтээгдэхүүний жагсаалтыг батлах ба жагсаалтаар батлагдсан хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг сэргээн засварлах, хэвлэх зардлыг жил бүрийн улсын төсөвт тусгана. Үндэсний судлаачдын судлаагүй хэвлэлийн бүтээгдэхүүнийг сэргээн засварлах, хэвлүүлэх зөвшөөрлийг гадаадын байгууллага, иргэнд Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн дагуу эрдэм шинжилгээний болон авран хамгаалах зорилгоор гэрээ байгуулсны үндсэн дээр олгож болно."

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХӨРӨНГИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн 17.3 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 18 дугаар зүйлийн гарчгийн, 18.4 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрлийн" гэж, 19, 20 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.10 дахь заалтын, 5 дугаар зүйлийн 5.2.7 дахь заалтын, 8 дугаар зүйлийн 8.3.1 дэх заалтын, Дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн гарчгийн, 17.1, 17.2, 17.5 дахь хэсгийн, мөн зүйлийн 17.1.1 дэх заалтын, 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.2, 18.4 дэх хэсгийн, мөн зүйлийн 18.3.1 дэх заалтын, 19 дүгээр зүйлийн 19.1, 19.3 дэх хэсгийн, 19.1.1 дэх заалтын, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн, 20.1.1, 20.1.2, 20.1.5 дахь заалтын, 21 дүгээр зүйлийн 21.1.1 дэх заалтын, 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хасуугай

3 дүгээр зүйл. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2.6, 16.2.7 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ХҮҮХЭД АСРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3, 13.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хүүхэд асрах үйлчилгээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1,2 дахь заалт, 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн "Монгол Улсын" гэснийг тус тус хассугтай.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ХӨДӨӨ, АЖ АХУЙН ГАРАЛТАЙ БАРАА, ТҮҮХИЙ ЭДИЙН БИРЖИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.12 дахь хэсэг:

"4.12.Биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

4.12.1.хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар;

4.12.2.үүсгэн байгуулагч, эсхүл хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, тэдгээрийн төлбөрийн чадвар, банк, санхүүгийн байгууллагад болон бусад этгээдэд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй тухай тодорхойлолт, тохиромжтой этгээд болох тухай мэдээлэл;

4.12.3.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

4.12.4.хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгө нь зээлийн эх үүсвэрээс бүрдээгүй, хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

4.12.5.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай баримт;

4.12.6.Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17.1.1-т заасан журам

4.12.7.ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

4.12.8.эрх бүхий албан тушаалтан болон мэрэгжилтэн нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болохыг нотлох баримт бичиг болон өмнө ажиглаж байсан байгууллагын тодорхойлолт;

4.12.9.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, шинээр үүсгэн байгуулагдсан бол эхлэлтийн тайлан тэнцэл;

4.12.10.компанийн гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө болон тухайн үйл ажиллагааг эрхлэхэд шаардлагатай бүтэц, зохион байгууллагын танилцуулга;

4.12.11.төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга, гишүүн болон гүйцэтгэх удирдлага, мэрэгжилтнийг томилсон эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийн хуулбар;

4.12.12.энэ хуулийн 5.2-т заасан журам;

4.12.13.биржийн зохицуулах зөвлөл, төлөөлөн удирдах зөвлөл болон гүйцэтгэх захирлын баталсан үйл ажиллагаанд мөрдөх холбогдох дүрэм, журам;

4.12.14.биржийн байнгын болон байнгын бус гишүүн оролцогчтой байгуулах гэрээний төсөл;

4.12.15.төлбөр тооцооны үйл ажиллагааг гүйцэтгэгч этгээдтэй байгуулсан гэрээний баталгаажуулсан хуулбар."

2/10 дугаар зүйлийн 10.9 дэх хэсэг:

"10.9.Биржийн арилжааны зуучлагч/брокер/-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өрөөдлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

10.9.1.энэ хуулийн 4.12.1-4.12.10-т заасан баримт бичиг;

10.9.2.хувьцаа эзэмшигчдийн, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлаар баталсан үйл ажиллагааны журам;

10.9.3.бараа, түүхий эдийг хүлээн авах, хадгалах, бэлтгэх зориулалтын итгэмжлэгдсэн агуулахтай бол холбогдох нотлох баримт, эсхүл итгэмжлэгдсэн агуулах бүхий этгээдтэй гэрээ байгуулсан бол гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

10.9.4.брокерийн, итгэмжлэгдсэн агуулах болон гэрээт итгэмжлэгдсэн тээвэрлэлт, лабораторын байгууллага, дотоод ажиллагааны горим нь тогтоосон шаардлагыг хангасан эсэх талаарх биржийн дүгнэлт;

10.9.5.биржээр арилжаалахаар заасан бараа, түүхий эдийн бүтээгдэхүүний нэр төрөл тус бүрд тохирсон бараа, түүхий эдийг хүлээн авах, хадгалах, бэлтгэх зориулалтын итгэмжлэгдсэн агуулахтай бол хуулийн этгээдийн биржийн итгэмжлэл, эсхүл итгэмжлэгдсэн агуулах бүхий этгээдтэй гэрээ байгуулсан бол гэрээний баталгаажуулсан хуулбар.

10.9.6.биржээр арилжаалахаар заасан бараа, түүхий эдийн бүтээгдэхүүний нэр төрөл тус бүрд тохирсон бараа, түүхий эдийг хүлээн авах, хадгалах, бэлтгэх зориулалтын итгэмжлэгдсэн лаборатори, тээвэрлэлтийн байгууллагатай байгуулсан гэрээний баталгаажуулсан хуулбар."

2 дугаар зүйл.Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.9 дэх хэсгийн "арилжаанд оролцох тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага болон биржийн" гэснийг "болон биржийн арилжааны зуучлагч/брокер/-ийн үйл ажиллагааны шаардлага, тэдгээрийн" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсэгт "үндэсний хөрөнгө оруулалт давамгайлсан" гэснийг "Монгол Улсад бүртгэлтэй" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

**АГААРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Агаарын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/18 дугаар зүйлийн 18.5, 18.6 дахь хэсэг:

"18.5.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг мэдэгдлээр ашиглахтай холбоотой мэдэгдлийг маягтыг тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга батална.

18.6.Энэ зүйлийн 18.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2/25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсэг:

"25.2.Энэ хуулийн 25.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл.Агаарын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн "Генетик нөөц" гэсний өмнө "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.8-д заасан" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Агаарын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"18.1.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 1.3-т заасан агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэрийг эрх бүхий байгууллагад мэдэгдээд ашиглана."

4 дүгээр зүйл.Агаарын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.14 дэх заалтын "ашиглах зөвшөөрөл эзэмшигч" гэснийг "ашиглагч" гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийн "зөвшөөрөлд" гэснийг "мэдэгдлийн маягтад" гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.2 дахь хэсгийн "байгууллагаар хянуулан зөвшөөрөл авна" гэснийг "хянана" гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн "жагсаалт болон энэ хуулийн 25.5-д заасан мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход тавигдах шаардлагыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тэдгээрийг импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгох журмыг Засгийн газар" гэснийг "жагсаалт, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 1.1, 1.2-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны маягтыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн" гэж, мөн зүйлийн 25.2 дахь хэсгийн "тогтоож, импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл олгоно" гэснийг "тогтооно" гэж, 25.4 дэх хэсгийн "энэ хуулийн 25.2-т заасан импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл авсан" гэснийг "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 1.1-д заасан мэдэгдлээр эрхэлж байгаа, эсхүл байсан" гэж, 25.5 дахь хэсгийн "Төрийн захиргааны төв байгууллагаас эрх олгосон мэргэжлийн байгууллага гүйцэтгэнэ" гэснийг "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 2-т заасны дагуу мэдэгдлээр эрхэлнэ" гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл олгоно" гэснийг "гүйцэтгүүлнэ" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Агаарын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2 хэсгийг, 18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсгийг, 25 дугаар зүйлийн 25.6 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болгонд тооцсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

Гарын үсэг

БАНК БУС САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг нэмсүгэй:

1/8 дугаар зүйлийн 8.1.9 дэх заалт:

"8.1.9. хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг тухайн хуулийн этгээдийн дансанд байршуулсан талаарх банкны дансны хууль."

2/9 дүгээр зүйлийн 9.1.5, 9.1.6 дахь заалт:

"9.1.5. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан шаардлагыг хангасан;

9.1.6. хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан."

3/9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг:

"9.3. Банк бус санхүүгийн итгэлцлийн үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрлийг энэ хуулийн 9.1-д зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан этгээдэд олгоно:

9.3.1. банк бус санхүүгийн эзэлийн үйл ажиллагааг гурваас доошгүй жил эрхэлсэн, сүүлийн 4 улирал дараалан энэ хуулийн 13.4-т заасан зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангаж, ашигтай ажилласан, чанаргүй эзэлийн багц нь салбарын дундаж үзүүлэлтээс хэтрээгүй;

9.3.2. гуравны нэгээс доошгүй хувь нь хараат бус гишүүнээс бүрдсэн төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх;

9.3.3. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.5, 11.8-д заасан үндэслэлээр сүүлийн нэг жилийн хугацаанд хоёр ба түүнээс дээш удаа хариуцлага хүлээгээгүй."

4/9 дүгээр зүйлийн 9.5, 9.6, 9.7 дахь хэсэг:

"9.5. Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхэлнэ.

9.6. Энэ зүйлийн 9.5-д заасан мэдэгдлийн маягтыг мөн хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4-т заасны дагуу эрх бүхий этгээд батална.

9.7. Энэ зүйлийн 9.5-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

5/19 дүгээр зүйлийн 19.3.1-19.3.5 дахь заалт:

"19.3.1. санхүүгийн тайлан, мэдээг хоёр улирал дараалан ирүүлээгүй;

19.3.2. энэ хуулийн 14.2-т заасан хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангаж ажиллаагүй;

19.3.3. хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн эх үүсвэрийг зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаанаас өөр үйл ажиллагаанд зарцуулсан;

19.3.4. энэ хуулийн 19.2.1-д заасан үүрэг даалгаврыг биелүүлээгүй.

19.3.5. газар дээрх хяналт шалгалтаас санаатай зайлсхийсэн."

6/19 дүгээр зүйлийн 19.4 дэх хэсэг:

"19.4. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах үндэслэлээр хүчингүй болгоно:

19.4.1. банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг сэргээснээс хойш хоёр жилийн дотор энэ хуулийн 19.3-т заасан зөрчлийг гаргасан;

19.4.2. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.5, 11.8-д заасан зөрчлийг нэг жилийн дотор гурав буюу түүнээс дээш удаа гаргасан;"

2 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 9 зүйл гарчгийн "зөвшөөрөл" гэсний дараа, "мэдэгдэл" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3 дах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"19.3. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах үндэслэлээр түдгэлзүүлнэ."

4 дүгээр зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтын "санхүүгийн тайлан," гэснийг "санхүүгийн тайлан, эсхүл эхлэлтийн тайлан тэнцэл," гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.1 дэх заалтын "хүрсэн," гэснийг "хүрсэн, тухайн мөнгөн хөрөнгийн гарал үүсэл хууль ёсны эх үүсвэрээс бүрдсэн," гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.4 дэх хэсгийн, 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн "хорооны зөвшөөрөлтэйгөөр" гэснийг "хороонд мэдэгдсэнээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.2.3 дахь заалтыг хүчингүй болгонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД, НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Боловсролын ерөнхий хуулийн 20 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/20 дугаар зүйлийн 20.8, 20.9 дэх хэсэг:

"20.8. Боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл авахад доор дурдсан шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийг бүрдүүлж зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахим хэлбэрээр хүргүүлнэ:

20.8.1. гадаад хуулийн этгээд бол чанарын баталгаажуулалт-магдлан итгэмжлэлийн байгууллага, эсхүл олон улсын чанарын баталгаажуулалтын сүлжээ байгууллагад гишүүнчлэлтэй байх;

20.8.2. дотоодын хуулийн этгээд бол Мэргэжлийн нэгдсэн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан мэргэжлийн нэгдсэн холбоо, мэргэжлийн холбоо байх.

20.9. Энэ хуулийн 20.1 дэх хэсэг сургуулийн өмнөх боловсролын сургалт, үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтэй этгээдэд нэгэн адил хамаарна."

2 дугаар зүйл. Боловсролын ерөнхий хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"1/20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсэг:

"20.1. Энэ хуулийн 19.1-д заасан этгээд зөвшөөрөл авахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг хичээлийн жил эхлэхээс зургаасаас доошгүй сарын өмнө зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд цахим хэлбэрээр хүргүүлнэ."

2/20 дугаар зүйлийн 20.1.1, 20.1.2, 20.1.9 дэх заалт:

"20.1.1. боловсролын сургалтын байгууллагыг байгуулах, өөрчлөн байгуулах болон Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрлийн үйл ажиллагаа эрхлэх талаарх үүсгэн байгууллагчийн шийдвэр;

20.1.2. сургалтын хөтөлбөр төлөвлөгөө, багшлах хүний нөөцийн боловсролын түвшин, цолны баримт бичгийн хуулбар;

20.1.9. боловсролын сургалтын байгууллагад гадаадын харьяат багш, удирдах ажилтан ажиллах тохиолдолд багшийн мэргэжлийн үнэмлэхийн хуулбар."

3 дугаар зүйл. Боловсролын ерөнхий хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.22 дахь заалтын "эрх бүхий байгууллагаас" гэснийг "чанарын баталгаажуулалт-магдлан итгэмжлэлийн байгууллагаас" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.14 дэх хэсэг, 19 дүгээр зүйлийн 19.1, 19.2, 19.4 дэх хэсэг, 20 дугаар зүйлийн 20.1, 20.2, 20.3, 20.4, 20.5 дахь хэсэг, 21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.2 дахь

хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.2.3 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Боловсролын ерөнхий хуулийн 20 дугаар зүйлийн гарчгийн " , түүнд тавих шаардлага" гэснийг, мөн зүйлийн 20.5 дахь хэсгийн "20.1.3, 20.1.4, 20.1.5," гэснийг, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "Энэ хуулийн 20.1.10-т заасан" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГААЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Гаалийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн 70.2, 70.4 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, мөн зүйлийн 70.2, 70.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн зүйлийн 70.6 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж, тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Гаалийн тухай хуулийн 70 дугаар зүйлийн гарчгийн, 70.1, 70.3, 70.4, 70.5 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАДААДЫН ИРГЭНИЙ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.8 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 хэсгийн, 5 дугаар зүйлийн 5.2.5 дахь заалтын, 7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсгийн, 8 дугаар зүйлийн 8.5 дахь хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.4, 9.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ХЭВЛИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын хэвлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 6, 8, 9 дэх хэсгийн, 42 дугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, мөн хэсгийн "Засгийн газар" гэснийг "Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, мөн зүйлийн 7 дахь хэсгийн "Засгийн газраас" гэснийг "Газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Газрын хэвлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 10 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАМШГААС ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХҮҮЛД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3, 7.7 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.8-д" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.21-д" гэж, мөн зүйлийн 7.7 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.2, 7.3, 7.7 дахь хэсгийн, 29 дүгээр зүйлийн 29.1, 14 дэх заалтын, 37 дугаар зүйлийн 37.2.8 дахь заалтын "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ	Улаанбаатар хот	2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр
-------	--------------------	-----------------	--

ГЭРИЙН ТЭЖЭЭВЭР АМЬТНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 21.4, 21.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"21.4.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагааны маягыг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.

21.5.Энэ хуулийн 21.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл.Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн "энэ хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл авсан" гэснийг "эрх бүхий этгээдээс баталсан маягтын дагуу хариу хүлээн авсан" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ	Улаанбаатар хот	2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр
-------	--------------------	-----------------	--

ЗАР СУРТАЛЧИЛГАНЫ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.3.4 дэх заалтын "үзүүлэгчээр бүртгүүлээгүй" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлгүй" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

Улаанбаатар
хот

МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД НӨЛӨӨТ
БОДИСЫН ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ
ХҮҮЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт
тавих тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, 8.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг
"Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХИЛИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын хилийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.11
дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр
Улаанбаатар хот		

ӨМГӨӨЛЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Өмгөөллийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "энэ хууль" гэсний өмнө "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хууль," гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "Өмгөөллийн үйл ажиллагаа" гэсний өмнө "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.18-д заасан" гэж тус тус нэмсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр
Улаанбаатар хот		

СТАНДАРТЧИЛАЛ, ТЕХНИКИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ, ТОХИРЛЫН
ҮНЭЛГЭЭНИЙ ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.5 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"9.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.5, 1.16, 1.17, 1.18, 1.24, 1.25, 1.29 дэх заалт, 7 дахь хэсгийн 7.2, 7.4, 7.6 дахь заалтад заасан тусгай зөвшөөрлийн болон 8.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн 1.3, 1.9, 1.11, 1.17, 1.18, 1.19, 1.21 дэх заалт, 7 дахь хэсгийн 7.1 дэх 10 дугаар зүйлийн 10.16 дахь заалтад заасан энгийн зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх үйл ажиллагаанд холбогдох техникийн зохицуулалтыг мөрдөнө."

2 дугаар зүйл.Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ТАТВАРЫН МЭРГЭШСЭН ЗӨВЛӨХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээний тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээний тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.4 дэх заалтын, 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн, 11 дүгээр зүйлийн 11.1.5 дахь заалтын, 12 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн, 13.1, 13.3 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Түгээмэл тархцатай ашигт малтмалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн гарчгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.4 дэх хэсгийн, 22 дугаар зүйлийн гарчгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн, 27 дугаар зүйлийн 27.3, 27.4 дэх хэсгийн, 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх хэсгийн, 31 дүгээр зүйлийн 31.1 дэх хэсгийн, 32 дугаар зүйлийн 32.1 дэх хэсгийн, 35 дугаар зүйлийн 35.2, 35.3 дахь хэсгийн, 36 дугаар зүйлийн 36.4, 36.6 дахь хэсгийн, 37 дугаар зүйлийн 37.5 дахь хэсгийн, 41 дүгээр зүйлийн 41.1, 41.5 дахь хэсгийн, 42 дугаар зүйлийн гарчгийн, 42.1 дэх хэсгийн, 43 дугаар зүйлийн 43.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 23, 24, 35 дугаар зүйлийн гарчгийн, 39 дүгээр зүйлийн гарчгийн, 39.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрлийн" гэж, 36 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрлөөр" гэснийг "Зөвшөөрлөөр" гэж, 37 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Түгээмэл тархцатай ашигт малтмалын хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн, 4 дүгээр зүйлийн 4.1.6, 4.1.7, 4.1.8, 4.1.9, 4.1.11, 4.1.12 заалтын, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.2, 6.3 дахь хэсгийн, 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн, 10 дугаар зүйлийн 10.1.1, 10.1.2, 10.1.3, 10.1.5 дахь заалтын, 11 дүгээр зүйлийн 11.2.2, 11.2.3, 11.2.4, 11.2.5, 11.2.6 дахь заалтын, Гурвдугаар бүлгийн гарчгийн, 12 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 12.2, 12.3 дахь хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн, 13.1, 13.2 дахь хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1.4 дэх заалтын, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8, 14.9, 14.10 дахь хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн гарчгийн, 15.1 дэх хэсгийн, 15.1.2, 15.1.3 дахь заалтын, 16 дугаар зүйлийн гарчгийн, 16.1, 16.2, 16.3, 16.4 дэх хэсгийн, 16.1.1, 16.1.2, 16.1.4 дэх заалтын, Дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн, 17 дугаар зүйлийн гарчгийн, 17.1, 17.4 дэх хэсгийн, 18 дугаар зүйлийн гарчгийн, 18.1 дэх хэсгийн, 19 дүгээр зүйлийн 19.2.1, 19.2.2, 19.3.2, 19.3.3 дахь заалтын, 19.4, 19.5, 19.6, 19.7 дахь хэсгийн, 20 дугаар зүйлийн гарчгийн, 20.1 дэх хэсгийн, 20.1.5 дахь заалтын, 21 дүгээр зүйлийн гарчгийн, 21.1, 21.2, 21.3 дахь хэсгийн, 21.1.1, 21.1.2 дахь заалтын, Тавдугаар бүлгийн гарчгийн, 22 дугаар зүйлийн 22.1 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 24 дүгээр зүйлийн 24.1, 24.2, 24.3 дахь хэсгийн, Зургаадугаар бүлгийн гарчгийн, 25 дугаар зүйлийн гарчгийн, 25.1, 25.2, 25.3, 25.4, 25.5, 25.6 дахь хэсгийн, 25.2.1 дэх заалтын, 27 дугаар зүйлийн гарчгийн, 27.1, 27.2, 27.3 дэх хэсгийн, 27.1.1 дэх заалтын, 28 дугаар зүйлийн гарчгийн, 28.1 дэх хэсгийн, 29 дүгээр зүйлийн 29.1, 29.2 дахь хэсгийн, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн, 34 дүгээр зүйлийн 34.1, 34.3, 34.5, 34.8, 34.9, 34.10 дэх хэсгийн, 34.1.1, 34.5.1, 34.7.1 дэх заалтын, Долдугаар бүлгийн гарчгийн, 35 дугаар зүйлийн 35.1, 35.2, 35.3 дахь хэсгийн, 35.1.1, 35.1.2, 35.1.3 дахь заалтын, 36 дугаар зүйлийн 36.1, 36.3, 36.4, 36.5 дэх хэсгийн, 37 дугаар зүйлийн 37.1, 37.2, 37.3, 37.4, 37.5, 37.6 дэх хэсгийн, 37.1.1, 37.1.2, 37.1.3, 37.1.4 дэх заалтын, 38 дугаар зүйлийн 38.1, 38.2 дахь хэсгийн, 40 дүгээр зүйлийн 40.1 дэх хэсгийн, Есдүгээр бүлгийн гарчгийн, 41 дүгээр зүйлийн 41.3, 41.4 дэх заалтын "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

Төсөл
МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ
Улаанбаатар хот
2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

ТЭСЭРЧ ДЭЛБЭРЭХ БОДИС, ТЭСЭЛГЭЭНИЙ ХЭРЭГСЛИЙН
ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтын, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.3, дэх хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.1.1, 16.1.2, 16.1.3 дахь заалтын, 17 дугаар зүйлийн 17.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл
МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ
Улаанбаатар хот
2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

УРГАМЛЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, УРГАМАЛ ХАМГАЛЛЫН
ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.9, 18.10 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"18.9.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсэгт заасны дагуу ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдаалах үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэх бөгөөд мэдэгдлийн маягтыг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална.

18.10.Энэ зүйлийн 18.9-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулах бөгөөд мэдэгдлийн маягтад дараах баримт бичгийг хавсаргана."

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хог хаягдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.4 дэх заалтын, 9 дүгээр зүйлийн 9.3.2, 9.3.3 дахь заалтын, 37 дугаар зүйлийн 37.6, 37.7, 37.8 дахь хэсгийн, 38 дугаар зүйлийн 38.2, 38.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ХУУЛЧИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн "тохиолдолд" гэсний дараа "өмгөөлөгч" гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хуульчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.6 дахь хэсгийн "өмгөөлөгч" гэснийг хасуугай.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

Улаанбаатар
хот

ЦӨМИЙН ЭНЕРГИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 19.9 дэх заалт нэмсүгэй.

"19.9.Тусгай зөвшөөрөл хүүсэн өргөдлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 5-д заасны дагуу цахим хэлбэрээр гаргаж болно."

2 дугаар зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.1.7 дахь заалтын "төрийн захиргааны байгууллагын" гэсний өмнө "цөмийн энергийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн дараах заалтыг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай.

1/26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь заалт:

"26.3.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох үндэслэл тогтоогдсоноос хойш ажлын 10 өдрийн дотор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид энэ тухай мэдэгдэл өгөх бөгөөд түүнд тусгай зөвшөөрөл хүчингүй болгох үндэслэлийг тодорхой заана" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох эрх байгууллага зөвшөөрлийг хүчингүй болгох үндэслэл байгаа тухай зөвшөөрөл эзэмшигчид урьдчилан мэдэгдэж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.3 дугаар зүйлд заасны дагуу зөвшөөрлийг хүчингүй болгох асуудлыг шийдвэрлэнэ"

2/38 дугаар зүйлийн 38.1 дахь заалт:

"38.1.Тусгай зөвшөөрөлд заасан зориулалтын хадгалах байранд хадгална" гэснийг "цацрагийн хамгаалалт, аюулгүйн шаардлагыг хангасан талаарх мэргэжлийн байгууллагын үнэлгээ хийлгэсэн зориулалтын хадгалах байранд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.21-д заасан зөвшөөрөлтэйгөөр хадгална"

4 дүгээр зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1, 19.6 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн, 25 дугаар зүйлийн 25.3 дахь хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.9.2, 18.9.3 дахь, 26 дугаар зүйлийн 26.1.1, 26.1.2, 26.1.3, 26.1.4 заалтуудыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

Улаанбаатар
хот

МАЛ, АМЬТНЫ ТЭЖЭЭЛИЙН НЭМЭЛТИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Мал, амьтны тэжээлийн нэмэлтийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРООНЫ ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг нэмсүгэй:

1/22 дугаар зүйлийн 22.6 дахь хэсэг:

"22.6. Энэ хуулийн 3.1.9-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэхийг хүссэн этгээд нь зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлж Санхүүгийн зохицуулах хороонд ирүүлнэ:

22.6.1. Үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр нь тухайн этгээдийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

22.6.2. Хуулийн этгээд бол компанийн дүрмийн баталгаажуулсан хуулбар, тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх талаарх хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

22.6.3. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан болон тухайн мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

22.6.4. Хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг."

2/22 дугаар зүйлийн 22.7 дахь хэсэг:

"22.7. Энэ хуулийн 3.1.10-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэхийг хүссэн этгээд нь зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлж Санхүүгийн зохицуулах хороонд ирүүлнэ:

22.7.1. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан болон тухайн мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

22.7.2. Зуучлалын үйлчилгээний ерөнхий нөхцөл, хөлс, шагналын хэмжээний мэдээлэл;

22.7.3. Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын салбарт 2-оос доошгүй жил ажилласан туршлагатай, агент, эсхүл борлуулалтын ажилтнуудыг мэргэшил, арга зүйгээр хангаж ажиллах 1-ээс доошгүй брокертой байх;

22.7.4. Үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр нь тухайн этгээдийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

22.7.5. Эрх бүхий албан тушаалтан, хувьцаа эзэмшигч нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг."

3/22 дугаар зүйлийн 22.8 дахь хэсэг:

"22.8. Энэ хуулийн 3.1.9, 3.1.10-т заасан этгээд нь хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг болон хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан, энэ хуулийн 22.6, 22.7-д заасан бусад баримт бичгийг бүрэн шаардлага ханган ирүүлсэн тохиолдолд Хороо зөвшөөрөл олгоно."

2 дугаар зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.11 дэх заалтын "4.1.10-т заасан этгээдийн нөлөө бүхий" гэснийг "4.1.10, 4.1.11-т заасан этгээд болон Хорооноос олгосон зөвшөөрөл эзэмшигчийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийг "Хороо энэ хуулийн 3.1.9, 3.1.10-т заасан үйл ажиллагааг зохицуулах, хяналт тавих чиг үүргийг хэрэгжүүлэх хүрээнд тэдгээрийн үйл ажиллагаанд тавих шаардлага, зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээ, мэргэжлийн холбоонд тавигдах шаардлага зэргийг баталж болно" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Санхүүгийн зохицуулах хорооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1-6.3.8 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТАЙ ГАЗАР НУТГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн, 27 дугаар зүйлийн 12, 13 дахь заалтын, 41 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ЧӨЛӨӨТ БҮСИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.7.11 дэх заалтын, 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 30 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2.4.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"2. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.31-д заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэн өргөдөлд дараах барим бичгийг хавсаргана:

1/ тухайн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах мэргэжлийн 3-аас доошгүй хүний нөөцийг ажилд томилсон тушаал, хөдөлмөрийн гэрээ;

2/ газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийхэд шаардагдах 3-аас доошгүй техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт гарчилгээ, түрээсийн гэрээний нотариатаар баталгаажуулсан хуулбар болон техникийн бусад үзүүлэлт, фото зураг;

3/ газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийхэд шаардагдах мэргэжлийн хүний нөөц техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж болон мэдээлэл хангамжийн талаар харьяа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газрын дүгнэлт;

4. Газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын эрх сунгуулах хүсэлтэд нөхөн сэргээлт хийсэн ажлын тайлан, нөхөн сэргээлт хүлээлгэж өгсөн актын мэдээллийг хавсаргана."

5. Мэргэжлийн байгууллагын эрх авсан хуулийн этгээд тусгай зөвшөөрлийн хүчинтэй байх хугацаанд үйл ажиллагаа эрхлээгүй бол тусгай зөвшөөрлийг дахин сунгахгүй."

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

БАЙГАЛИЙН УРГАМЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл хэсэг нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг:

"6. Нэн ховор, ховор ургамлын жагсаалтыг Засгийн газар батална."

2/11 дүгээр зүйлийн 4, 5 дахь хэсэг:

"4. Судалгаа, шинжилгээ, өхүйн зориулалтаар ашиглахаар түүж бэлтгэсэн ургамлыг үйлдвэрлэлийн түүхий эд болгон ашиглах, орлого олох зорилгоор бусдад борлуулахыг хориглоно."

5. Судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар олгох нэг удаагийн зөвшөөрлийн хэмжээ нэн ховор ургамлын газрын дээрх хэсэг 0,2 кг, газрын доорх хэсэг 0,2 кг, ховор ургамлын газрын дээрх хэсэг 0,5 кг, газрын доорх хэсэг 0,5 кг, элбэг ургамлын газрын дээрх хэсэг 2 кг, газрын доорх хэсэг 1,5 кг-аас илүүгүй байна."

3/12 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг:

"3. Ахуйн зориулалтаар нэг удаагийн зөвшөөрлөөр олгох ховор ургамал газрын дээрх хэсэг 3 кг, газрын доорх хэсэг 2 кг, элбэг ургамал газрын дээрх хэсэг 8 кг, газрын доорх хэсэг 5 кг-аас илүүгүй байна."

4/13¹ дүгээр зүйл:

"13¹ дүгээр зүйл. Дуудлага худалдаа зохион байгуулах

1. Энэ хуулийн 13.4-т заасан зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.6 дугаар зүйлд заасны дагуу дуудлага худалдааны журмаар олгоно.

2. Дуудлага худалдааг энэ хуулийн 7¹.4-т заасны дагуу үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх ургамлын дээд хэмжээ баталсан шийдвэр гарснаас хойш 14 хоногийн дотор олон нийтэд нээлттэй зарлаж, 30 хоногийн дотор цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.

3. Дуудлага худалдааг зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.25-д заасны дагуу аймаг, нийслэлийн Засаг дарга зохион байгуулна.

4. Дэнчин төлж бүртгүүлсэн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дуудлага худалдаанд оролцоно.

5. Дуудлага худалдаанд оролцогч дуудлага худалдаа эхлэх босго үнийн 50 хувьтай тэнцэх хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө холбогдох дансанд байршуулж, бүртгэл хийлгэнэ. Дуудлага худалдаанд оролцоогүй, эсхүл оролцсон боловч ялаагүй этгээдэд дэнчинг буцаан олгоно.

6. Анхны үнийн санал гарснаар дуудлага худалдааг эхэлсэнд тооцох бөгөөд хамгийн өндөр үнийн санал өгөөд 30 сөкүнгийн дотор өөр оролцогч үнэ өсгөөгүй

тохиолдолд дуудлага худалдаа зохион байгуулагч сүүлийн үнийг зарлан ялагчийг тодруулж дуудлага худалдааг дуусгавар болгоно.

7. Дуудлага худалдааны ялагч нь дуудлага худалдаанд ялсан үнийг 24 цагийн дотор холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг баталгаажуулсан шийдвэр гаргана.

8. Дуудлага худалдааны ялагч энэ зүйлийн 7-д заасан хугацаанд төлбөрийг бүрэн төлөөгүй, эсхүл өөрийн хүсэлтээр татгалзсан тохиолдолд дуудлага худалдааны үед дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээд 24 цагийн дотор дуудлага худалдааны ялагч болох саналыг хүргүүлнэ.

9. Дуудлага худалдааг зохион байгуулагч дуудлага худалдааны явцад тэмдэглэл үйлдэж, дуу, дүрсний бичлэгийн төхөөрөмжөөр баталгаажуулах бөгөөд оролцогчид болон зохион байгуулагч талын төлөөлөл тэмдэглэлд гарын үсэг зурна.

10. Энэ зүйлийн 7-д заасан төлбөрийг төлөхөд дуудлага худалдаанд оролцоход урьдчилан төлсөн дэнчинг үнийн дүнд оруулж тооцно.

11. Дараах тохиолдолд дараагийн дуудлага худалдааг зохион байгуулна:

1/дуудлага худалдаанд нэг оролцогч оролцсон;

2/дуудлага худалдаанд оролцогчид үнийн санал гаргаагүй;

3/энэ зүйлийн 8-д заасан нөхцөл байдал үүссэн бөгөөд дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээд татгалзсан;

4/байгалийн давагдашгүй хүчин зүйл тохиолдсон, дуудлага худалдаа хэвийн явагдах боломжгүй болсон нь нотлогдсон.

12. Дуудлага худалдааны босоо үнийг Ургамлын экологич-дийн засгийн үнэлгээний 50 хувиар тооцно. Дуудлага худалдааг өсөх үнэ босоо үнийн 50 хувиас хэтрэхгүй байна.

13. Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Байгаль орчин, уур амьсгалын санд төвлөрүүлнэ.

6/15¹ дүгээр зүйл:

"15¹ дүгээр зүйл. Байгалийн ургамлын мэргэжлийн байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

1. Байгалийн ургамлын мэргэжлийн байгууллага нь байгалийн ургамлыг хамгаалах, зохистой ашиглах, нөхөн сэргээх, тарималжуулах үйл ажиллагааг мэргэжлийн түвшинд явуулах тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд байна.

2. Энэ хуулийн 15¹.1-д заасан байгууллага нь өмчийн аль ч хэлбэртэй байж болох бөгөөд дараах нийтлэг шаардлагыг хангасан байна:

1/Монгол Улсад бүртгэлтэй, Монгол Улсын хууль тогтоомжийн дагуу байгуулагдан үйл ажиллагаа явуулж байгаа, татвар төлөгч хуулийн этгээд байх;

2/байгалийн ургамал тарималжуулах мэргэжлийн, мэргэшсэн хүний нөөцтэй, материаллаг баазтай байх.

3. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

1/байгалийн ургамлыг түүж бэлтгэх;

2/байгалийн ургамлыг тарималжуулах.

4. Мэргэжлийн байгууллагын эрх авахыг хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргасан байна:

1/тухайн чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардагдах мэргэжлийн боловсон хүчний дипломын хуулбар;

2/шаардлагатай бараг хэрэгсэл, техник, тоног төхөөрөмжийн гэрчилгээний хуулбар.

5. Мэргэжлийн байгууллагын эрхийг сунгуулахад 5 жилийн үйл ажиллагааны тайланг эрх бүхий байгууллагад хүргүүлнэ.

6. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн мэргэжлийн байгууллагын эрхийг 5 хүртэл жилийн хугацаатай олгох, 5 хүртэл жилийн хугацаагаар сунгах шийдвэрийг гаргана.

7. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 5-т заасан тайлан ирүүлээгүй бол мэргэжлийн байгууллагын эрхийг дахин сунгахгүй.

8. Мэргэжлийн байгууллага тухайн онд гүйцэтгэсэн ажлын тайланг 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлнэ.

9. Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газар энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 9-д заасны дагуу ирүүлсэн тайланг нэгтгэн энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 1-д заасан мэдээллийн санд оруулна."

2 дугаар зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсгийн "заасны дагуу" гэсний дараа "байгаль орчны асуудал эрхэлсэн" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "мэдээлэх" гэсний өмнө "6 сараас 1.5 жилийн дотор" гэж, 13 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн "1.16-д заасны дагуу" гэсний дараа "байгаль орчны асуудал эрхэлсэн" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Байгалийн ургамлын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг:

"2. Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд судалгааны ажлын товч танилцуулгыг хавсаргаж ирүүлнэ.

2/13 дугаар зүйл:

"1. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан мэргэжлийн байгууллага ховор, элбэг ургамлыг зөвшөөрлийн үндсэн дээр түүж бэлтгэж болно.

2. Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан мэргэжлийн байгууллага байгалийн нан ховор, ховор, элбэг ургамлыг тарималжуулан ашиглаж болно.

3. Байгалийн ургамлыг тарималжуулахад дараах шаардлагыг хангасан байна:

1/энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлийн 1-д заасан мэргэжлийн байгууллагын эрхтэй байх;

2/байгалийн ургамал тарималжуулах төсөлтэй байх."

4. Элбэг ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.25-д заасны дагуу сум, дүүргийн Засаг дарга энэ хуулийн 7¹ дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу олгоно.

5. Ургамлын үндэс, үндэслэг иш, булцууны 50 ба түүнээс дээш хувийг зориулалтаар ашиглах тохиолдолд тухайн ургамлыг тарималжуулсан байна.

6.Ховор ургамлыг эм үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.16-д заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 7¹ дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу олгоно.

7.Энэ хуулийн 13 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд ургамал түүж бэлтгэх зориулалт, төслийг хавсаргаж ирүүлнэ.

3/17 дугаар зүйл:

"17 дугаар зүйл. Ургамлыг улсын хилээр нэвтрүүлэх"

1.Ургамлыг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.

2. Ургамлыг дараах зориулалтаар улсын хилээр нэвтрүүлнэ:

1/судалгаа шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсад гаргах;

2/судалгаа шинжилгээ, үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсаас оруулах;

3/тарималжуулсан байгалийн ургамлыг гадаад улсад гаргах.

3.Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.1-д заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

1/судалгаа шинжилгээний зориулалтаар гадаад улсад гаргах зөвшөөрөл авахад энэ хуулийн 11.1-д заасны дагуу авсан нэн ховор, ховор ургамлын судалгаа шинжилгээний зориулалтаар түүж бэлтгэх зөвшөөрөл, судалгааны ажлын товч танилцуулга, судалгаа хийх талтай байгуулсан гэрээ;

2/үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсад гаргахад ургамал түүж бэлтгэх гэрээ, энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан нөхөн сэргээлт хийн хүлээлгэн өгсөн акт, энэ хуулийн 13.4, 13.6-д заасны дагуу авсан ургамал түүж бэлтгэх зөвшөөрөл, нийлүүлэгч талтай байгуулсан гэрээ.

4.Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.2-т заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

1/судалгаа шинжилгээний зориулалтаар гадаад улсаас оруулахад судалгааны ажлын товч танилцуулга, судалгаа хийх талтай байгуулсан гэрээ, генийн өөрчлөлттэй эсэхийг тогтоосон гарал үүслийн бичиг, тарималжуулах туршилт хийх бол туршилтын талбайтай байх;

2/үйлдвэрлэлийн зориулалтаар гадаад улсаас оруулахад генийн өөрчлөлттэй эсэхийг тогтоосон гарал үүслийн бичиг, харь зүйл эсэхийг тодорхойлсон шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлт, ургамал ашиглах зориулалт, төсөл.

5.Гадаад улсаас оруулах ургамал нь генийн өөрчлөлттэй бол Хувиргасан амьд организм тухай хуулиар зохицуулна.

6.Гадаад улсаас оруулсан харь зүйл ургамлыг байгальд тарималжуулахыг хориглоно.

7.Энэ хуулийн 17 дугаар зүйлийн 2.3-т заасан зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

1/хуулийн этгээдийн ургамлын мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээний хуулбар;

2/тарималжуулсан нь үнэн болохыг тогтоосон сум (дүүрэг)-ын Засаг даргын тодорхойлолт, төрийн шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлт.

8.Иргэн, хуулийн этгээд нэн ховор ургамлыг судалгаа шинжилгээний, хуулийн этгээд ховор, элбэг ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эдийг хатаасан болон боловсруулалт хийсэн, эсхүл эцсийн бүтээгдэхүүн болсноос бусад тохиолдолд гадаад улсад гаргахыг хориглоно."

4 дүгээр зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 6, 8 дахь хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 3, 5 дахь хэсэг, 15 дугаар зүйлийн 2, 7 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 1, 2 дахь хэсэг, 20 дугаар зүйлийн 2, 3, 5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Тайлангаа Генетик нөөцийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн бүртгэл" гэснийг "Тайлан, үр дүнг энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 1-д заасан" гэж, 13 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "сум, дүүргийн" гэснийг "аймгийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн "Энэ хуулийн хавсралтаар тогтоосон" гэснийг, мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн "Ховор ургамлын жагсаалтыг Засгийн газар батална." гэснийг, 11 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн "эхуйн" гэснийг, 13 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн "эмийн" гэснийг, 13 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн "эм" гэснийг, 11 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийн "дотоодын" гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 2, 3 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн, 20 дугаар зүйлийн хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

ОЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ойн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/38¹ дүгээр зүйл, Дуудлага худалдаа зохион байгуулах

“38¹.1. Ойн дагалт баялгийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.6 дугаар зүйлд заасны дагуу дуудлага худалдааны журмаар олгоно.

38¹.2. Энэ хуулийн 38¹.1-д заасан дуудлага худалдааг аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар цахимаар, эсхүл танхимын хэлбэрээр ажлын 15 хоногийн дотор зохион байгуулж ялагчийг тодруулах ба ялагчид ойн дагалт баялаг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.29-д заасан тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд олгоно.

38¹.3. Дуудлага худалдааг зохион байгуулах шийдвэр гарснаас ажлын 5 өдрийн дотор олон нийтэд нээлттэй мэдээлнэ.

38¹.4. Дуудлага худалдааг дараах дарааллын дагуу зохион байгуулна:

38¹.4.1. Дуудлага худалдаа явуулах хэлбэр, он, сар, өдөр, цаг, хаягийг дуудлага худалдаа явуулахаас ажлын 5 хоногийн өмнө олон нийтэд нээлттэй зарлан мэдээлэх;

38¹.4.2. Дуудлага худалдаанд оролцогчдыг бүртгэх;

38¹.4.3. Дуудлага худалдааг явуулах;

38¹.4.4. Дуудлага худалдааны ялагчтай гэрээ байгуулах.

38¹.5. Дуудлага худалдааг зохион байгуулахдаа оролцогч талууд үнийн саналаа ээлж дараалан тодорхой алхамтайгаар өсгөх, сонгон шалгаруулалтын явц, үр дүн нээлттэй, ил тод байх, талуудын тэгш, шударга оролцоог хангасан байх зарчмыг баримтлана.

38¹.6. Аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар нь энэ хуулийн 13.1.35-д заасан үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах нөөцийн дээд хэмжээнд багтаан дуудлага худалдаанд оруулах хүш модны самрын нөөцийн хэмжээг доор дурдсанаар багцална.

№	Нөөцийг багцлах хэмжээ (кг)	Тухайн сумын нутаг дэвсгэрт үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах нөөцөд багцын эзлэх хувь
1	50,000 хуртэл	20
2	50,001 - 70,000	20

3	70,001 – 100,000	30
4	100,001-ээс дээш	30

38¹.7. Дуудлага худалдааг цахим хэлбэрээр зохион байгуулахад дараах журмыг баримтлана:

38¹.7.1. Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа явагдахаас ажлын 5 өдрийн өмнө дуудлага худалдааны хураамж болон дэнчин тушаасан баримтаа зургаар хавсарган, оролцох хүсэлтээ цахим хэлбэрээр илгээх;

38¹.7.2. Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэхээс өмнө дуудлага худалдаа явуулах системд нэвтэрч бэлэн байдлаа хангасан байх бөгөөд өөрийн тоног төхөөрөмжийн найдвартай ажиллагааг бүрэн хангах;

38¹.7.3. Үнийн санал өгөөд 30 секундийн дотор өөр оролцогч үнэ өсгөөгүй тохиолдолд дуудлага худалдааны ялагч тодорсонд тооцох.

38¹.8. Дуудлага худалдааг танхимын хэлбэрээр зохион байгуулахад энэ хуулийн 38¹.7.1-д заасан шаардлагыг хангасан дуудлага худалдааны оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэхээс 10 минутын өмнө дуудлага худалдаа зохион байгуулах танхимд ирсэн байна.

38¹.9. Нөөцийг багцлах ойн талбайн тойм зургийг энэ хуулийн 38¹.6-д заасан багц тус бүрээр гаргана.

38¹.10. Дуудлага худалдаанд ойн дагалт баялгийг ашиглах эрх бүхий ойн мэрэгжлийн байгууллага оролцоно.

38¹.11. Дуудлага худалдааны босго үнийг ойн дагалт баялгийн нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээний 50 хувиар тооцно.

38¹.12. Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэх босго үнийн 50 хувьтай тэнцэх хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө холбогдох дансанд байршуулах ба дэнчин төлсөн баримт, ойн дагалт баялгийг ашиглах эрх бүхий ойн мэрэгжлийн байгууллагын гэрчилгээг үндэслэн дуудлага худалдааны оролцогчоор бүртгэнэ.

38¹.13. Дэнчин төлж бүртгүүлсэн хуулийн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дуудлага худалдаанд оролцож болно.

38¹.14. Байгалийн давагдашгүй хүчин зүйл гарсан, эсхүл програм хангамж, техникийн саатал, цахилгаан эрчим хүч, сүлжээ тасарч дотогдоноос цахим дуудлага худалдаа хэвийн явагдах боломжгүй болсон тохиолдолд тухайн дуудлага худалдааг хүчингүйд тооцож, ажлын 5 өдрийн дотор дахин зохион байгуулна.

38¹.15. Анхны үнийн санал гаргаснаар дуудлага худалдааг эхэлсэнд тооцох ба дуудлага худалдаа зохион байгуулагч нь сүүлийн үнэ хэлэхийг зарласнаар дуудлага худалдааг дуусгавар болгоно. Танхимаар зохион байгуулж байгаа тохиолдолд шууд, цахимаар зохион байгуулж байгаа тохиолдолд цахим систем ашиглан ялагчийг тодруулж оролцогч тус бүрд мэдэгдэнэ.

38¹.16. Дуудлага худалдааг өсгөх үнэ босго үнийн 30 хувиас хэтрэхгүй байна.

38¹.17. Дуудлага худалдааны ялагч нь дуудлага худалдаанд ялсан үнийг 24 цагийн дотор холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг баталгаажуулсан шийдвэрийг ажлын нэг өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

381.18. Энэ хуулийн 381.18-т заасан төлбөрийг төлөхөд урьдчилан төлсөн дэнчинг ялагчийн үнийн дүнд оруулж тооцно.

381.19. Дуудлага худалдааг зохион байгуулагч дуудлага худалдааны явцад тэмдэглэл үйлдэж, дуу, дүрсний бичлэгээр баталгаажуулна. Танхимаар зохион байгуулсан тохиолдолд оролцогчид болон зохион байгуулагч талын төлөөлөл тэмдэглэлд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

381.20. Дуудлага худалдаанд оролцоогүй, эсхүл оролцсон боловч ялаагүй этгээд дэнчинг буцаан олгоно.

381.21. Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаатай холбоотой гомдлыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргад гаргана.

381.22. Дуудлага худалдааны ялагч төлбөрөө төлөөгүй, энэ хуулийн 381.18-д заасан дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээд татгалзсан, дуудлага худалдаанд нэгтгэс дээш тооны оролцогч оролцоогүй, үнийн санал гаргаагүй тохиолдолд дуудлага худалдааг дахин зохион байгуулна.

381.23. Төлбөрөө төлөөгүй ялагчийг хоёр дахь удаагийн дуудлага худалдаанд оролцуулахгүй.

381.24. Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Байгаль орчин, уур амьсгалын санд төвлөрүүлнэ.

381.25. Дуудлага худалдаанаас орон нутагт төвлөрсөн орлогын 85 хувийг ойн аж ахуйн арга хэмжээнд зарцуулна.

2120 Дугаар зүйлийн 20.3 дахь хэсэг:

"20.3. Иргэн, хуулийн этгээдийн ойн дагалт баялгийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17.1-д заасан зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно."

3123 Дугаар зүйлийн 23.4, 23.5, 23.6, 23.7, 23.8, 23.9, 23.10 дахь хэсэг:

"23.4. Ойн мэргэжлийн байгууллага дараах чиглэлтэй байна:

23.4.1. ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах;

23.4.2. ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээ хийх;

23.4.3. мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх;

23.4.4. ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах.

23.5. Ойн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах ерөнхий шаардлага:

23.5.1. үйл ажиллагааны чиглэлийн дагуу шаардлагатай мэргэжлийн хүний нөөцтэй байх;

23.5.2. техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэлтэй байх;

23.5.3. судалгааны арга зүй, технологи, программ хангамжтай байх;

23.5.4. хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуульд заасан холбогдох шаардлагыг хангасан байх;

23.5.5. Галын аюулгүй байдлын тухай хуульд заасан холбогдох шаардлагыг хангасан байх.

23.6. Ойн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах тусгай шаардлага:

23.6.1. ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага.

23.6.1.а. мод бэлтгэлийн талбайн инженер, хөрөөчид, цагаалтын тракторчин, оосорлогч, ойжуулагчтай байх.

23.6.1.б. мод огтлох, цагаалах, авчигч, тээвэрлэх машин механизм, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлтэй байх.

23.6.1.в. түймрээс хамгаалах хэлз болон харлуулсан зурвас байгуулах техник, тоног төхөөрөмжтэй байх.

23.6.1.г. ойн модны нөөцийн ашиглалт явуулсан талбайг ойжуулахад шаардагдах тарьц, суулгачын байнгын нөөцтэй байх, эсхүл мэргэжлийн байгууллагаар ойжуулалт хийлгэхээр урьдчилан тохиролцож гэрээ байгуулсан байх.

23.6.2. ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээний мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

23.6.2.а. ойн аж ахуйн инженер, биологич, экологич, газарзүйн мэдээллийн системийн ажигланттай байх;

23.6.2.б. байршил тогтоогч, өнцөг хэмжигч, ойн таксачын дундаж үзүүлэлтийг тодорхойлох багаж, дрон, хэвлэх тоног төхөөрөмж, бичиг цаг уур хэмжигч, бичиг нарийвчлалтай электрон жин, нарийвчлалтай штангенциркуль, үүргийн шүршигч багаж, ус алуулах 1 тн болон түүнээс дээш хэмжээтэй сав, мотопомп, цахилгаан үүсгүүр, гэрлэн урхи, экран дэлгэц, пед гэрэл, дээж цуглуулан бойжуулах болон хадгалах зориулалтын сав, электрон болон бусад 20 кг доошгүй жинтэй байх, өндөг хусаж цуглуулах малтүүр, судалгаанд ашиглах дэлгэц /даавуу/, мод гэмтээхгүй хамгаалалтай доргио лантүүр байх.

23.6.2.в. газар зүйн мэдээллийн системийн программ хангамжтай байх;

23.6.2.г. бактерийн бэлдмэл, бодисыг хадгалах стандарт шаардлагад нийцсэн зоорь болон агуулахтай байх эсхүл зориулалтын агуулах түрээслэх гэрээ байгуулсан байх;

23.6.2.д. бэлдмэл, бодис зөвөөрлөх тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэлтэй байх.

23.6.3. мод үржүүлэх, ойжуулах, ойг нөхөн сэргээх мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

23.6.3.а. ойн аж ахуйн инженер, техникч, ойжуулагчтай байх;

23.6.3.б. мод үржүүлгийн газартай байх;

23.6.3.в. тарьц, суулгац хадгалах зориулалтын зоорьтой байх;

23.6.3.г. усалгаа, хөрс боловсруулах, мод тарих зориулалтын техник, тоног төхөөрөмж, багаж хэрэгсэлтэй байх.

23.6.4. ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлага:

23.6.4.а. ойн аж ахуйн инженер, биологич, экологичтой байх;

23.6.4.б. байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээрүй дагалт баялаг ашиглах аргачлалтай байх;

23.6.4.в. ойн дагалт баялгийн нөөцийг хадгалах агуулах, боловсруулах, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үйлдвэр, техник тоног төхөөрөмжтэй байх;

23.6.4.г. ойг нөхөн сэргээхэд шаардагдах тарьц, суулгачын байнгын нөөцтэй байх, эсхүл энэ чиглэлийн мэргэжлийн байгууллагаар ойжуулалт хийлгэхээр урьдчилан тохиролцож гэрээ байгуулсан байх.

23.7. Ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа:

23.7.1.ойн модны нөөцийг зохистой ашиглах мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.1.а.үйлдвэрлэлийн ашиглалт явуулах;

23.7.1.б.арчилгааны огтлолт явуулах;

23.7.1.в.эрүүл ахуйн огтлолт явуулах;

23.7.1.г.хэлэ зурвас байгуулах;

23.7.1.д.өөрийн хөрөнгөөр ойжуулах, нөхөн сэргээх;

23.7.2.ойг хамгаалах, судалгаа шинжилгээ хийх мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.2.а.ойн тооллого явуулах;

23.7.2.б.ой зохион байгуулалтын ажил хийх;

23.7.2.в.ойн хөнөөлт шавж, өвчний судалгаа хийх;

23.7.2.г.ойн хөнөөлт шавж, өвчинтэй тэмцэх ажил явуулах;

23.7.2.д.ойн менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах;

23.7.2.е.ойн аж ахуйн арга хэмжээний техник эдийн засгийн үндэслэл, зураг, төсөл боловсруулах;

23.7.2.ё.ойн замын төлөвлөлт, зураглал хийх;

23.7.2.ж.ойн экологи-эдийн засгийн засгийн үнэлгээ хийх;

23.7.2.з.ойн түймрийн хохирол тооцох.

23.7.3.мод үржүүлэх, ойжуулах, ойт нөхөн сэргээх мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.3.а.үр, үржлийн материал бэлтгэх;

23.7.3.б.тарьц, суулгац ургуулах, бойжуулах;

23.7.3.в.ойжуулалт хийх, ойт нөхөн сэргээх;

23.7.3.г.байгалийн сэргэн ургалтад туслах ажил хийх;

23.7.3.д.хамгаалалтын ойн зурвас байгуулах;

23.7.3.е.агро ойн аж ахуй эрхлэх;

23.7.3.ё.үрийн плантаци байгуулах;

23.7.3.ж.үрийн байнгын болон түр талбай байгуулах.23.7.4.ойн дагалт баялаг ашиглах, хамгаалах мэргэжлийн байгууллага нь дараах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

23.7.4.а.ойн дагалт баялаг түүж бэлтгэх, боловсруулах, худалдан борлуулах;

23.7.4.б.олон нийтэд ойн дагалт баялгийг ашиглахтай холбогдсон мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө өгөх, сургалт зохион байгуулах;

23.7.4.в.орчин үеийн дэвшилтэт техник, тоног төхөөрөмж, байгаль орчинд халгүй арга,технологийг нэвтрүүлж ажиллах.

23.8.Аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар нь ойн мэргэжлийн байгууллагад тавигдах шаардлагыг хангасан эсэхийг хянана.

23.9.Зөвшөөрөл хүсэгч мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлт, холбогдох баримт бичгийн хамт ойн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад цахим хэлбэрээр илгээнэ.

23.10.Зөвшөөрөл эзэмшигч мэргэжлийн байгууллагын эрхийг сунгуулахдаа хүсэлт, тухайн чиглэлээр тусгай зөвшөөрлийн хугацаанд үйл ажиллагаа явуулсан ажлын тайлан, гэрээ, акт зургаар баталгаажуулсан байна."

4/38 дугаар зүйлийн 38.9, 38.10, 38.11, 38.12, 38.13, 38.14 дэх хэсэг:

"38.9.Ойн дагалт баялгийг нөөцөд тохирулан ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэнэ.

38.10.Ойн дагалт баялгийн үйлдвэрлэлийн зориулалтаар түүж бэлтгэх нөөцийн дээд хэмжээг дараах байдлаар тогтооно:

38.10.1.хуш модны самрын нийт нөөцийн 60 хувиас ихгүй байх;

38.10.2.жимс, мөөгний нийт нөөцийн 40 хувиас ихгүй байх.

38.11.Ойн дагалт баялгийн ахуйн зориулалтаар түүж бэлтгэх нөөцийн дээд хэмжээг дараах байдлаар тогтооно:

38.11.1. хуш модны самар 50 кг,

38.11.2.жимс, мөөг 20 кг,

38.11.3.давирхай, хөвд, хөвх 10 кг,

38.11.4.хатсан модны холтос, үйс 15 кг,

38.11.5.хусны шүүс 5 литр."

38.12.Ойн дагалт баялгийг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар нэг удаа түүж бэлтгэх дээд хэмжээ 5 кг, хусны шүүс 3 литр хүртэл байна.

38.13.Ойн дагалт баялаг болон тарьц, суулгацыг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17.1-д заасан зөвшөөрөл авна. Ойн дагалт баялгийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

38.13.1.ойн мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээ;

38.13.2.ойн дагалт баялаг ашиглах орон нутагтай хийсэн гэрээ;

38.13.3.ойн дагалт баялгийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл;

38.13.4.ойн дагалт баялгийн нөөц тогтоосон, талбай хүлээлгэн өгсөн акт;

38.13.5.нөөцийн гарал, үүслийн бичиг.

38.14.Ойн дагалт баялгийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 10.3.1-д заасан мэдээллийн санд бүртгүүлнэ."

5/13 дугаар зүйлийн 13.1.35 дахь заалт:

"13.1.35.ойн дагалт баялгийн нөөцийг ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэх дээд хэмжээ, хугацааг аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг тус бүрээр тогтоосон шийдвэр гаргах."

6/14 дүгээр зүйлийн 14.3.26, 14.3.27, 14.3.28 дахь заалт:

"14.3.26.хуш модны самрын яс, идээний гарцыг тодорхойлох аргачлалыг батлах;

14.3.27. мод, сөөг нутагуулах, тарималжуулахаар хийж байгаа туршилт, судалгаа, шилжүүлэх ажлын аргачлалыг батлах;

14.3.28. ойн дагалт баялгийн нөөцийг ахуйн болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэх хэмжээ, хугацааг аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг тус бүрээр тогтоосон дүнгээлтийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх."

2 дугаар зүйл.Ойн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/35 дугаар зүйлийн 35.5 дахь хэсэг:

"35.5.Ойгоос мод бэлтгэх зааврыг ойн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батална."

2/38 дугаар зүйлийн 38.8 дахь хэсэг:

"38.8.Хуш модны боловсруулсан самрын идээний гарц, хорогдлыг Шинжлэх ухааны академийн харьяа холбогдох эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн эрдмийн зөвлөлийн тогтоолоор баталсан аргачлалыг баримтлан тогтооно."

3 дугаар зүйл.Ойн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.35 дахь заалтын дугаарыг "13.1.36" гэж, 38 дугаар зүйлийн 38.8 дахь хэсгийн дугаарыг "38.15" гэж тус тус өөрчилсугай.

4 дүгээр зүйл.Ойн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэг, 34 дүгээр зүйлийн 34.6 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 17.5, 17.6, 17.7, 17.8 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"17.5.Бичил биетнийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

17.5.1.бичил биетэн, бичил биетний гаралтай түүхий эд зүйлийн гарал үүслийн тодорхойлолт, код, зүүлт;

17.5.2.бичил биетэн, бичил биетний гаралтай түүхий эд, судалгааны ажлын сорьц дээжийг хилээр нэвтрүүлэх талаар хүлээн авагч болон нийлүүлэгч талтай байгуулсан гэрээний хувь;

17.5.3.улсын тэмдэгийн хураамж төлсөн баримт."

17.6.Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг 60 хоногийн хугацаатай олгож, нэг удаа 30 хоногийн хугацаагаар сунгана.

17.7.Энэ хуулийн 17.1-д заасан зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.2 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу хүчингүй болгоно.

17.8.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь олгосон зөвшөөрөлтэй холбоотой мэдээлэлд үндэслэн гаалийн болон татварын байгууллагатай хамтран ажиллаж, зөвшөөрлийн дагуу хилээр нэвтэрсэн генетик нөөцийн тоо хэмжээ, төлбөр, хураамжийн төлөлгийн байдалд хяналт тавьж ажиллана."

2 дугаар зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн "Генетик" гэсний өмнө "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.8-д заасан" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсэг:

"17.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.16-д заасан Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх энгийн зөвшөөрлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно."

2/8 дугаар зүйлийн 8.1.2 дахь заалт:

"8.1.2.энэ хуульд заасан урьдчилсан зөвшөөрлийн маягт, био соёлын тэмдэглэл, тусгай зөвшөөрөл, үр шимийн гэрээ, генетик нөөцийн материал дамжуулах гэрээ, газар зүйн гарал үүслийн тодорхойлолтын загварыг батлах."

4 дүгээр зүйл.Генетик нөөцийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалт, 15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.3, 15.4, 15.5, 15.11 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн "энэ хуулийн 17.2-т заасан журмын дагуу" гэж "Зөвшөөрлийн тухай

хуульд заасан журмын дагуу байгаль орчны асуудал эрхэлсэн" гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Энэ хуулийн 17.1-д заасны дагуу зөвшөөрөл авсан эзэмшин" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар хот

АМЫТНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Амытны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/6¹ дүгээр зүйл. Амытны мэргэжлийн байгууллага, түүний үйл ажиллагаа "6^{1.1}. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.4-т заасан амытны мэргэжлийн байгууллага доор дурдсан чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулна:

6^{1.1.1}. амытныг сэргээн нутагшуулах, судалгаа хийх, агнуур зохион байгуулалт хийх;

6^{1.1.2}. амытан асран хамгаалах, үржүүлэх, амытны хүрээлэн ажиллуулах;

6^{1.1.3}. агнуурын үйл ажиллагаа эрхлэх.

6^{1.2}. Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн хуулийн этгээд энэ тухай хүсэлтээ эрх бүхий байгууллагад ирүүлэх бөгөөд хүсэлтийг ажлын 10 өдрийн дотор багтаан баримт бичгийн бүрдлийг хянаж, шийдвэрлэнэ.

6^{1.3}. Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авахыг хүссэн өргөдөлд мэргэжлийн боловсон хүчин, техник, багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмжийн гэрчилгээг хавсаргана.

6^{1.4}. Мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг сунгуулах хүсэлтэд 5 жилийн үйл ажиллагааны тайланг хавсаргана."

2/7 дугаар зүйлийн 7.8 дахь хэсэг:

"7.8. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.5, 1.7-д заасан зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

7.8.1. Мэргэжлийн байгууллагын гэрчилгээ;

7.8.2. судалгааны багийн бүрэлдэхүүн, судалгаа шинжилгээний арга зүй."

3/8 дугаар зүйлийн 8.3 дахь хэсэг:

"8.3. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.2-т заасан тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтэд мэргэжлийн байгууллага дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

8.3.1. Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

8.3.2. мэргэжлийн байгууллагын тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээ;

8.3.3. шинжлэх ухааны байгууллагын дүгнэлт;

8.3.4. амытныг сэргээн нутагшуулах, өсгөн үржүүлэх аргачлал."

4/20 дугаар зүйлийн 20.4 дэх хэсэг:

"20.4.Амьтны хүрээлэн ажиллуулж байгаа мэргэжлийн байгууллага нь жил бүрийн үйл ажиллагааны тайлангаа аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газарт хүргүүлнэ."

5/26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсэг:

"26.4.Төрийн захиргааны төв байгууллага тухайн жилд байгалийн тэнцлийг хангах, хүн амын эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хамгаалах, халдвар өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх болон мал, гэрлийн тэжээвэр амьтанд өвчин халдварлах, иргэн, хуулийн этгээдэд хохирол учруулахаас сэргэлжлэх зорилгоор тоо толгойг зохицуулах амьтны тоо хэмжээг агнуур зохион байгуулалтын судалгааг үндэслэн тогтооно."

6/29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.15, 29¹.16, 29¹.17, 29¹.18 дахь хэсэг:

"29¹.15.Энэ хуулийн 29¹.1-д заасан зөвшөөрлийн дуудлага худалдааны эхлэх босо үнэ тухайн амьтны экологи-эдийн засгийн үнэлгээний 50 хувьтай тэнцүү байна.

29¹.16.Дуудлага худалдааны ялагч нь агнуурын бүсийн менежмент хариуцагч бол тусгай зөвшөөрлийг өөрийн хариуцагч агнуурын бүс нутаг дээр бүртгүүлж, аймгийн Байгаль орчны газартай гэрээ байгуулна.

29¹.17.Дуудлага худалдааны ялагч нь агнуурын бүсийн менежмент хариуцагч биш бол аймгийн Байгаль орчны газар болон агнуурын бүс нутгийг хариуцсан иргэн, хуулийн этгээдтэй гурвалсан гэрээ байгуулна.

29¹.18.Аймаг, нийслэлийн байгаль орчны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дуудлага худалдааны ялагчийн жагсаалт, агнуурын нөөц ашигласны төлбөр, хураамжийг төлсөн баримт, энэ хуулийн 29¹.16-д заасан гэрээг үндэслэн тусгай зориулалтаар агнуурын амьтныг атгах тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээг олгоно."

7/36 дугаар зүйлийн 36.9 дэх хэсэг:

"36.9.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.3-т заасан тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

36.9.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.23, 8.2 дугаар зүйлийн 1.5, 1.7-д заасан зөвшөөрлийн гэрчилгээ;

36.9.2.зээмшлийн амьтан, амьтны гаралтай эд зүйлс бол гарал үүслийн тодорхойлолт, зүүлт;

36.9.3.амьтныг тээвэрлэх, түр байршуулах бол сав, технологийг тусгасан аргачлал;

36.9.4.үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнаж, барих бол эрх олгосон шийдвэр, гэрээний хуулбар;

36.9.5. хүлээн авагч талтай байгуулсан гэрээний хувь:

36.9.6.харь амьтныг хилээр нэвтрүүлэх бол экспортогч талын гарал үүслийн тодорхойлолт, импортогч талын итгэмжлэгдсэн эрдэм шинжилгээний байгууллагын дүгнэлт."

2 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5.2 дахь заалтын "6.1.11" гэсний дараа ", 35 дугаар зүйлийн 35.1" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн "амьтныг сэргээн нутагшуулах" гэсний дараа ", өсгөн үржүүлэх" гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.3 дахь хэсгийн "худалдах" гэсний дараа ", тээвэрлэх" гэж, 25.6 дахь хэсгийн "25.1" гэсний дараа "27.1" гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн "зориулалтаар агнах, барих" гэсний дараа "тоо толгойг зохицуулах шаардлагаар

сийрэгжүүлэх атгалт явуулах" гэж, 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.1 дэх хэсгийн "агнуурын амьтан агнах," гэсний өмнө "27.1, 29.2.2-т заасан" гэж, мөн зүйлийн 29¹.2 дахь хэсгийн "шийдвэр гарснаас хойш" гэсний дараа "аймаг, нийслэл тус бүрээр" гэж, мөн зүйлийн 29¹.11 дэх хэсгийн "29¹.7" гэсний дараа ", 29¹.8" гэж тус тус нэмсгүй.

3 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсэг:

"27.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барих тусгай зөвшөөрлийг энэ хуулийн 29¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу олгоно."

2/29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.3, 29¹.4, 29¹.8, 29¹.13 дахь хэсэг:

"29¹.3.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.4-т заасан зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээд, эсхүл түүний итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч дэнчин төлж бүртгүүлж, дуудлага худалдаанд оролцоно.

29¹.4.Дуудлага худалдаанд оролцогч нь дуудлага худалдаа эхлэх босо үнэтэй тэнцүү хэмжээний дэнчинг дуудлага худалдаа эхлэхээс 24 цагийн өмнө дуудлага худалдаа зохион байгуулалчийн холбогдох дансанд байршуулна.

29¹.8.Дуудлага худалдааны ялагч энэ хуулийн 29¹.7-д заасан хугацаанд төлбөрийг бүрэн төлөөгүй бол дэнчинг улсын орлого болгож, дуудлага худалдааны үед дараагийн өндөр үнийн санал гаргасан этгээдэд түүний санал гаргасан үнийн дүнгээр нь 24 цагийн дотор санал тавина. Саналыг хүлээж авсан тохиолдолд тухайн этгээд төлбөрийг 24 цагийн дотор дуудлага худалдаа зохион байгуулалчийн холбогдох дансанд бүрэн төлсний дараа зохион байгуулагч ялагчийг багтаажуулсан шийдвэр гаргана.

29¹.13.Дуудлага худалдаанаас олсон нийт орлогын 50 хувийг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгуулалтын дансанд, 50 хувийг тухайн орон нутгийн байгаль орчны асуудал хариуцсан нутгийн захиргааны байгууллагын дансанд төлөрүүлж, амьтны нөөцийн хамгааллын арга хэмжээнд зарцуулна."

4 дүгээр зүйл.Амьтны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2.5, 5.7.2 дахь заалт, 7 дугаар зүйлийн 7.7 дахь хэсэг, 25 дугаар зүйлийн 25.5 дахь хэсэг, 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.1 дэх хэсэг, 36 дугаар зүйлийн 36.1, 36.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн "байгаль орчны мэргэжлийн байгууллага" гэснийг "амьтны мэргэжлийн байгууллага" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.5.1 дэх заалтын "соёл, урлаг, эмчилгээний" гэснийг "соёлын" гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дүгээр зүйлийн 1.15-д заасан ховор" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дүгээр зүйлийн 1.17-д заасан" гэж, мөн зүйлийн 20.3 дахь хэсгийн "17.2" гэснийг "17.1" гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн "иргэн, хуулийн этгээд" гэснийг "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.40-д заасан мэргэжлийн байгууллага" гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.2.1 дэх заалтын "эрдэм шинжилгээ, соёл, урлаг, эмчилгээний" гэснийг, "соёлын" гэж, 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.12 дахь хэсгийн "хоёр дахь" гэснийг "дахин" гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.1 дэх хэсгийн "Засгийн газар" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 36.3 дахь хэсгийн "17.2" гэснийг "17.1" гэж, 36.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.13-т заасан харь" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.18-д заасан" тус тус өөрчилсугай.

5 дугаар зүйл.Амьтны тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн "ховор амьд" гэснийг, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн "Тусгай төлбөр төлсөн иргэн" гэснийг, мөн зүйлийн 29.2.2 дахь заалтын "иргэн" гэснийг, 29¹ дүгээр зүйлийн

"20.2-т заасан ховор амьд амьтны цуглуулга хийх тусгай зөвшөөрөл", 29¹ дүгээр зүйлийн 29¹.6 дахь хэсгийн "Дуудлага худалдаанд оролцогчид үнийн санал гаргагчид тохиолдолд долоо хоногийн дотор хоёр дахь дуудлага худалдааг зохион байгуулна." гэснийг тус тус хасуугай.

6 дугаар зүйл. Амьтны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5.2 дахь заалт, 27 дугаар зүйлийн 27.1.1, 27.1.2, 27.1.3 дахь заалт, 29 дүгээр зүйлийн 29.2.3 дахь заалт, 36 дугаар зүйлийн 36.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ...дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХУВИРГАСАН АМЬД ОРГАНИЗМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг, 6.4.3 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/17 дугаар зүйлийн 17.3 дахь хэсэг:

"17.3.Энэ хуулийн 5.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүсэлтийг үндэслэн энэ хуулийн 17.2-т заасан эрсдэлийн үнэлгээг үндэслэн тусгай зөвшөөрөлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно."

2/9 дүгээр зүйлийн 9.1.17 дахь заалт:

"9.1.17.мэргэжлийн боловсон хүчний дипломын хуулбар."

2 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.2 дахь заалтын "хадгалах" гэсний дараа "тээвэрлэх" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "импортлох" гэсний дараа "хил дамжуулан тээвэрлэх" гэж, мөн зүйлийн 9.1.6 дахь заалтын "болзолгүй осол" гэсний өмнө "эрсдэлийн үнэлгээ" гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.7 дахь хэсгийн "мэдээ" гэсний дараа "энэ хуулийн 6.1.7-д заасан мэдээллийн санд тухай бүр бүртгүүлж" гэж, 9.1.7 дахь заалтын "явуулах" гэсний дараа "агуулах, эсхүл" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"11.1.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч өөртөө хадгалах ба энэ хуулийн 6.1.7-д заасан мэдээллийн санд бүртгүүлнэ."

4 дүгээр зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 5 дугаар зүйлийн 5.1, 5.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.1.3 дахь заалтын "жил бүр шинэчлэн батлах" гэснийг "баталж, шаардлагатай тохиолдолд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.13, 9.1.14 дэх заалтын "эх хувь" гэснийг "хуулбар хувь" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "зориулалтын тусгай агуулахад" гэснийг "зориулалтын тусгай өрөө болон агуулахад" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн "устгах" гэснийг хассугай.

Гарын үсэг

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

УСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Усны тухай хуульд доор дурьдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/16'дүгээр зүйлийн 16'4.15 дахь заалт:

"16'4.15.усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох;"

2/21 дүгээр зүйлийн 21.5.6 дахь заалт:

"21.5.6.Ус хэмнэх, технологи нэвтрүүлэх эрх бүхий мэргэжлийн байгууллага усны нөөцийг зүй зохистой ашиглах, хэмнэх, хаягдал усыг эргүүлэн ашиглах тоног төхөөрөмжийг нэвтрүүлэх холбогдох зөвлөмж гаргах."

3/21 дүгээр зүйлийн 21.9 дэх хэсэг:

"21.9.Мэргэжлийн тусгай зөвшөөрөл авахад шаардагдах хүний нөөцийн жагсаалт:

21.9.1.энэ хуулийн 21.4.1-д заасан чиглэлээр эрх авахад гидрогеологи, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажилтан;

21.9.2.энэ хуулийн 21.4.2-т заасан чиглэлээр эрх авахад гидрогеологи, геофизик, өрмийн мастер, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн ажилтан;

21.9.3.энэ хуулийн 21.4.3-т заасан чиглэлээр эрх авахад 2-оос доошгүй усны барилга байгууламжийн инженер, гидрологи;

21.9.4.энэ хуулийн 21.4.4-т заасан чиглэлээр эрх авахад 2-оос доошгүй усны барилга байгууламжийн инженер, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйч;

21.9.5.энэ хуулийн 21.4.5-д заасан чиглэлээр эрх авахад гидрологи, гидрогеологи, усны барилга байгууламж, ус хангамж ариутгах татуургын мэргэшсэн инженер тус бүр 1, гидрологи, гидрогеологи, усны барилга байгууламж, ус хангамж ариутгах татуургын инженер;

21.9.6.энэ хуулийн 21.4.6-д заасан чиглэлээр эрх авахад ус хангамж ариутгах татуургын инженер."

2 дугаар зүйл.Усны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсэг:

"21.1.Усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагааг доор дурдсан чиглэлээр эрхэлнэ:

21.1.1.усны хайгуул, судалгаа явуулах;

21.1.2.цооног өрөмдөх, тоноглох, сэргээн засварлах;

21.1.3.усны барилга, байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах;

21.1.4. усны барилга байгууламж барих, тоноглох, сэргээн засварлах;

21.1.5. усны аудит хийх;

21.1.6. ус хэмнэх, технологи нэвтрүүлэх."

21.4. Энэ хуулийн 21.1-д заасан усны мэргэжлийн байгууллагын эрхийг усны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага таван жилийн хугацаагаар олгох бөгөөд үүргээ зохих ёсоор гүйцэтгэсэн тохиолдолд эрхийг нь таван жил тутам сунгана."

2/21 дүгээр зүйлийн 21.6.2 дахь заалт:

"21.6.2. тухайн чиглэлийн үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэхэд шаардалдах мэргэжлийн хүний нөөцийн жагсаалт, энэ хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.9 дэх хэсэгт заасан мэргэжлийн дипломын хуулбар, сертификатын хуулбар, ажлын туршлага;"

3 дугаар зүйл. Усны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5 дэх хэсгийн, 13 дугаар зүйлийн 13.1.5 дахь заалтын "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 16 дүгээр зүйлийн 16.1.4.15 дахь заалтын дугаарыг "16.1.4.16" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "гүйцэтгэх үүргийг" гэснийг "гүйцэтгэх үүрэг, тавигдах шаардлагыг" гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсгийн "сав газрын захиргаа" гэснийг "аймаг, нийслэлийн Засаг дарга," гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.6 дахь хэсгийн "сав газрын захиргаа" гэснийг "аймаг, нийслэлийн Засаг дарга," гэж, мөн хэсгийн "алба" гэснийг "газар" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Усны тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.5.4 дэх заалтын " шинэчлэх," гэснийг хассугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ

2025 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОВОРДСОН АМЬТАН, УРГАМАЛ, ТЭДГЭЭРИЙН ГАРАЛТАЙ ЭД ЗҮЙЛИЙН ГАДААД ХУДАЛДААГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ХҮҮЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 8.6, 8.7, 8.8 дахь хэсгийг нэмсүгэй:

"8.6. Иргэн энэ хуулийн 8.1-д заасан зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

8.6.1. амьтан агнах, барих зөвшөөрөл, гарал үүслийн тодорхойлолт худалдан авсныг нотлох баримт бичиг;

8.6.2. хүлээн авах болон илгээх хаяг;

8.6.3. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль, Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд заасан төлбөр, хураамж төлсөн баримт."

8.7. Хуулийн этгээд энэ хуулийн 8.1-д заасан зөвшөөрөл авах хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

8.7.1. тусгай зөвшөөрлийн хуулбар;

8.7.2. ан хийсэн протокол гэрээний хуулбар;

8.7.3. судалгааны дээж шинжлүүлэх тохиолдолд гадаадын хуулийн этгээдтэй байгуулсан гэрээний хуулбар;

8.7.4. хүлээн авах болон илгээх хаяг;

8.7.5. Байгалийн нөөц ашигласны төлбөрийн тухай хууль, Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд заасан төлбөр, хураамж тусаасан баримт бичиг.

8.8. Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг хилээр нэвтрүүлэхэд Генетик нөөцийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасан генетик нөөц, генетик нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийн бүртгэл, мэдээллийн санд бүртгүүлнэ."

2 дугаар зүйл. Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.1, 8.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл болон далай тэнгисээс олборлон оруулах гэрчилгээ авах хүсэлтээ Удирдан зохицуулах зөвлөлд ирүүлнэ" гэснийг "хүсэлтийг Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана" гэж, 8.2 дахь хэсгийн "Удирдан зохицуулах зөвлөл үг хүсэлтийг" гэснийг "Энэ зүйлийн 8.1-д заасан байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага өргөдлийг" гэж, 8.5 дахь хэсгийн "зөвшөөрөл, гэрчилгээ" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2 дахь хэсгийн "Удирдан зохицуулах зөвлөл" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" гэж, 9.3 дахь хэсгийн, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрөл,

гэрчилгээг" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн "Удирдан зохицуулах зөвлөлийн" гэснийг "Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн гарчгийн " гэрчилгээ" гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалтыг, 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

2025 оны ...дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУСГАЙ САНГИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.2.9 дэх заалт:

"7.2.9.Амьтны тухай хуулийн 29¹.13 дугаар зүйлд заасан дуудлага худалдаанаас олсон орлого."

2/7 дугаар зүйлийн 7.3.13 дахь заалт:

"7.3.13.Энэ хуулийн 7.2.9-д заасан дуудлага худалдаанаас олсон орлогыг амьтны нөөцийг хамгаалах, нөхөн сэргээх."

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХҮҮЛД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хот байгуулалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 11.2.1 дэх заалт нэмсгэй:

"11.2.1. Хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд:

11.2.1.а хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

11.2.1.б. багаж, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн жагсаалт, техникийн хүчин чадлын тодорхойлолт."

2 дугаар зүйл. Хот байгуулалтын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дэх хэсгийн "байгууллагаас" гэсний дараа "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна энэ зүйлийн 2.1-д заасан баримт бичгийг бүрдүүлж, тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл шаардлагыг хангаж" гэж нэмсгэй.

3 дугаар зүйл. Хот байгуулалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"7.1.4. аж ахуйн нэгж, байгууллагад хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг тогтоох."

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЗРЫН ТУХАЙ ХҮҮЛД НЭМЭЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 58¹ дүгээр зүйл нэмсгэй:

"58¹ дүгээр зүйл. Тусгай зөвшөөрөл

58¹.1. Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

58¹.2. Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг нөхцөл, шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

58¹.2.1. Газар зохион байгуулалчийн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй хоёроос доошгүй, газрын кадастрын бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй нэгээс доошгүй ажигланттай байх;

58¹.2.2. Газар зохион байгуулагч нэг ажиглант нь мэргэшсэн инженер, түүнээс дээш зэрэгтэй байх;

58¹.2.3. Хөрс судлаач болон ургамал судлаачийн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй хоёроос доошгүй ажигланттай байх.

58¹.3. Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь энэ хуулийн 58¹.2-т заасан шаардлагыг хангасан баримт бичгийг бүрдүүлэн тусгай зөвшөөрлийн цахим системээр дамжуулан хүсэлтээ гаргана.

58¹.4. Тусгай зөвшөөрөл олгогдсон, сунгалсан хуулийн этгээдтэй гэрээ байгуулж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэгт заасан хугацааны дотор гэрчилгээг олгоно."

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КАДАСТРЫН ЗУРАЛЛАЛ БА ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуульд доор
дурдсан агуулгатай 10¹ дүгээр зүйл нэмсүгэй:

“10¹ дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрөл

10^{1.1}.Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг газрын
асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

10^{1.2}.Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч
Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг нөхцөл, шаардлагаас
гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

10^{1.2.1}.Газрын кадастрын бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй хоёроос доошгүй,
газар зохион байгууллагчийн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй нэгээс доошгүй
ажилтантай байх;

10^{1.2.2}.Газрын кадастрын нэг ажиглан нь лэнд менежер программ
хангамжийн сургалтад хамрагдсан байх.

10^{1.3}.Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь
энэ хуулийн 10^{1.2}-т заасан шаардлагыг хангасан баримт бичгийг бүрдүүлэн тусгай
зөвшөөрлийн цахим системээр дамжуулан хүсэлтээ гаргана.

10^{1.4}.Тусгай зөвшөөрөл олгогдсон, сунгагдсан хуулийн этгээдтэй гэрээ
байгуулж, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.3 дугаар зүйлийн 8 дахь хэсэгт заасан
хугацааны дотор гэрчилгээг олгоно.”

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Геодези, зураг зүйн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 5¹
дүгээр зүйл нэмсүгэй:

“5¹ дүгээр зүйл.Тусгай зөвшөөрөл

5^{1.1}.Геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг
геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага олгоно.

5^{1.2}.Геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл
эзэмшигч Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлд заасан нийтлэг нөхцөл,
шаардлагаас гадна дараах шаардлагыг хангасан байна:

5^{1.2.1}.Геодези, зураг зүйн бакалавр, түүнээс дээш зэрэгтэй нэгээс доошгүй
ажилтантай байх;

5^{1.2.2}.Таван сантиметрээс ихгүй дундаж квадрат алдаа бүхий геодезийн
хэмжилтийн электрон тахеометр, эсхүл хиймэл дагуулаас байрлал тодорхойлох
хоёр долгионы багажтай, таван миллиметрээс ихгүй хэмжилтийн нарийвчлалтай
өндрийн хэмжилтийн багаж хэрэгсэлтэй байх.”

2 дугаар зүйл.Геодези, зураг зүйн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь
хэсгийн “Зөвшөөрлийн” гэснийг “Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн” гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

АВТОТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.11 дэх хэсэг нэмсүгэй:

"15.11.Орон нутгийн нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ, такси үйлчилгээг холбогдох стандартын шаардлага хангасан этгээд эрхэлнэ."

2 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/15 дугаар зүйлийн 15.1, 15.2, 15.5, 15.7, 15.9 дэх хэсэг:

"15.1.Автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил эрхлэх, олон улс, хот хооронд, хотын доторх болон хот орчмын нийтийн зорчигч тээврийн тогтмол үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.3, 5.5-д заасан тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээд, автотээврийн хэрэгслийн дугаар үйлдвэрлэх, орон нутгийн нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ, такси үйлчилгээ эрхлэх үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 4.1, 4.2-т заасны дагуу мэдэгдэл хүлээн авсан хуулийн этгээд эрхэлнэ."

15.2.Энэ хуулийн 15.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, мэдэгдэлээр үйл ажиллагаа эрхлэхтэй холбоотой энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулиар зохицуулна.

15.5.Автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг дараах нөхцөл, шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдэд олгоно:

15.5.1.техникийн хяналтын үзлэг явуулах байр, тоног төхөөрөмж, боловсон хүчин нь холбогдох стандартын шаардлагыг хангасан байх;

15.5.2.автотээврийн хэрэгсэл, түүний агрегат, зангилаа, системийн техникийн байдлыг шалгах, хэмжих, оношлох багаж, тоног төхөөрөмж нь тохирлын үнэлгээнд хамрагдаж, холбогдох байгууллагаар магадлан итгэмжлэгдсэн байх;

15.5.3.үйлчлүүлэгчдийн автотээврийн хэрэгслийг аюулгүй байрлуулах зориулалтын зогсоол талбайтай байх;

15.5.4.автомашин болон явган хүний хөдөлгөөний урсгалыг аюулгүй зохицуулах зориулалтын хуучилттай зам, гарцтай байх;

15.5.5.автотээврийн хэрэгслийн улсын дугаар, ерөнхий байдал, үзлэгийн үйл явцыг бүрэн хянах боломжтой дүрс бичлэгийн төхөөрөмжийг байршуулж, бичлэгийг хадгалах, шалгах боломжтой байх;

15.5.6.техникийн хяналтын үзлэгийн инженер нь автотээврийн инженер, механикч мэргэжилтэй, мэргэшсэн инженер байх ба холбогдох мэргэжлийн диплом, гэрчилгээтэй байх.

15.7.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 3.1 дүгээр зүйлийн 4 дэх хэсэгт заасны дагуу автотээврийн хэрэгслийн дугаар үйлдвэрлэх үйл ажиллагааг мэдэгдлээр эрхлэхтэй холбоотой мэдэгдлийн маягтыг автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, аймаг, нийслэлийн нийтийн зорчигч тээвэр, таксины үйлчилгээг мэдэгдлээр эрхлэхтэй холбоотой мэдэгдлийн маягтыг тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга батална."

15.9.Олон улс, хот хооронд, хотын доторх болон хот орчмын нийтийн зорчигч тээврийн тогтмол үйлчилгээ эрхлэх этгээд нь дараах шаардлага хангасан байна:"

2/15 дугаар зүйлийн 15.9.6 дахь заалт:

"15.9.6.олон улс, хот хоорондын нийтийн зорчигч тээврийн тогтмол үйлчилгээнд ашиглах тээврийн хэрэгсэл нь үйлдвэрлэгдсэнээс хойш 12 жилээс, хотын доторх болон хот орчмын нийтийн зорчигч тээврийн тогтмол үйлчилгээнд ашиглах тээврийн хэрэгсэл нь үйлдвэрлэгдсэнээс хойш 10 жилээс хэтрээгүй зүүн талдаа жолооны хүртэл байх."

2 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдэл" гэж, мөн зүйлийн 15.10 дахь хэсгийн "эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "үйлчилгээг мэдэгдлээр эрхлэхэд" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.7 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг заалт нэмсүгэй:

“14.5. Төмөр замын тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлж, төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ:

14.5.1. хүний нөөцийн мэдээлэл;

14.5.2. хуулийн этгээдийн танилцуулга;

14.5.3. тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх чадвартай эсэхийг нотолсон баримт бичиг /ажлын туршлага, үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардлагатай мэргэжлийн боловсон хүчин, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгслийн мэдээлэл/.

14.6. Төмөр замын суурь бүтэц барих, үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.6.1. төмөр замын суурь бүтэц барихтай холбоотой урьдчилсан техник, эдийн засгийн үндэслэл (төсөв, санхүүжилтийн эх үүсвэрийн баримт бичиг, хөрөнгө оруулалтын хэмжээ, санхүүжүүлэх эх үүсвэр);

14.6.2. төслийг удирдах этгээдийн ажлын туршлагын тодорхойлолт;

14.6.3. байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээ;

14.6.4. хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн хөтөлбөр;

14.6.5. тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, хүчин чадлын тодорхойлолт;

14.6.6. санхүүгийн чадавхыг нотлох баримт (сүүлийн 2 жилийн тайлан).

14.7. Төмөр замын суурь бүтэц ашиглах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.7.1. суурь бүтцийн эзэмших, түрээслэх, өмчлөх эрхийн гэрээ;

14.7.2. ашиглалтын дотоод журам, засвар арьчлалтын төлөвлөгөө;

14.7.3. санхүүгийн чадавхыг нотлох баримт (сүүлийн 2 жилийн тайлан).

14.8. Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.8.1. төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд ангийг үйлдвэрлэхтэй холбоотой урьдчилсан техник, эдийн засгийн үндэслэл;

14.8.2. ажил гүйцэтгэх технологи;

14.8.3. аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа;

14.8.4. ажлын байрны мэдээлэл /үйлдвэрлэл хийх объектын дэлгэрэнгүй мэдээлэл/;

14.8.5. үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний танилцуулга;

14.8.6. түүхий эд материалын гарал үүслийн баталгаа.

14.9. Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүнийг засварлах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.9.1. эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулсан хэмжих хэрэгсэл, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангасан ажлын багаж, тоног төхөөрөмжийн танилцуулга /хөдлөх бүрэлдэхүүний засварын цех, тоног төхөөрөмжийн мэдээлэл/;

14.9.2. ажлын байрны мэдээлэл /засварын ажил хийх объект болон тоног төхөөрөмжийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл/;

14.9.3. ажил гүйцэтгэх технологи;

14.9.4. аюулгүй ажиллагаа болон эрүүл ахуйн дотоод журам;

14.9.5. засварын тоног төхөөрөмжийн жагсаалт, техникийн үзүүлэлт;

14.9.6. чанарын хяналтын журам.

14.10. Төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүнийг угсрах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.10.1. ажил гүйцэтгэх технологи;

14.10.2. аюулгүй ажиллагааны зааварчилгаа;

14.10.3. хөдлөх бүрэлдэхүүнийг угсрах ажлын байрны мэдээлэл /угсралт хийх объект болон тоног төхөөрөмжийн дэлгэрэнгүй мэдээлэл/.

14.11. Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.11.1. суурь бүтэц эзэмшигчтэй гэрээ байгуулсан байх /зам ашиглах гэрээ/;

14.11.2. даатгалын гэрээ (зорчигч, ачаа, хариуцлагын даатгал);

14.11.3. тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллага нь галт тэрэгний хөдөлгөөнд шууд холбоотой ажилтнууд болон зорчигчдыг аяллын замд явгах хооллох байр, буудал болон техник технологийн дагуу үзлэг үйлчилгээ хийх зэрэг нэмэгдэл үйлчилгээний асуудлыг бүрэн шийдвэрлэсэн байх.

14.12. Төмөр замын суурь бүтцийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.12.1. технологийн программ хангамж, техник хэрэгслийн танилцуулга;

14.12.2. чанарын хяналтын журам.

14.13. Техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд энэ хуулийн 14.5-д зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

14.13.1. мэргэшсэн зөвлөх инженерүүдийн мэдээлэл;

14.13.2. хяналт шалгалтын аргачлал, дотоод журам.”

2 дугаар зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.1, 14.1.3 дах заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"14.1.1.төмөр замын суурь бүтэц барих, үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах, зураг төсөл боловсруулах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ;

"14.1.3.төмөр замын хөдлөх бүрэлдэхүүн, тэдгээрийн эд анги үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах."

3 дугаар зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2, 14.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Усан замын тээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"9.2.Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч аж ахуйн нэгж, иргэн нь хүсэлтээ энэ хуулийн 17.1, 17.2, 17.3-т заасан даатгалд даатгуулсныг нотолсон баримт бичиг, усан замын тээврийн хэрэгслийн жоолодогч, эсхүл багийн гишүүний усчин-аврагч гэрчилгээ болон түүнтэй адилтгах баримт бичгийг эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ."

2 дугаар зүйл.Усан замын тээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Усан замын тээврийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.4 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл
МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ
2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр
Улаанбаатар
хот

АВТО ЗАМЫН ТУХАЙ ХУҮЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дугаар зүйл.Авто замын тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"33.2.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч этгээдэд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан шаардлагаас гадна тавих нөхцөл, шаардлагыг авто замын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална."

2 дугаар зүйл.Авто замын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.6 дахь хэсэг, 33 дугаар зүйлийн 33.1, 33.2, 33.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл
МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ
2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр
Улаанбаатар
хот

УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУҮЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалтыг нэмсүгэй:

"120 дугаар зүйлийн 20.1.8, 20.1.9 дэх заалт:

20.1.8.Гэрээт харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход, 1 500 000 төгрөг,

20.1.9.энэ хуулийн 20.1.8-д заасан зөвшөөрлийн хугацааг сунгахад 750 000 төгрөг."

2121 дүгээр зүйлийн 21.1.49 дэх заалт:

"21.1.49.газарын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг, сунгахад 250 000 төгрөг."

2 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1.10 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"19.1.10. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 300 000 000 төгрөг."

3 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.52 дахь заалтын "үзүүлэгчээр бүртгэх" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох" гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.1.7 дахь заалтын "гадаадын хуулийн этгээд Монгол Улсад боловсролын байгууллагын магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх" гэснийг "боловсролын сургалтын байгууллагын болон хөтөлбөрийн магадлан итгэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх" гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.1.7 дахь заалтын "220кВ" гэснийг "110кВ" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.1.10.6 дэх дэд заалтын "жижиглэн савласан /220Gr-500Gr/ газрын тосны шингэрүүлсэн хийн бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000 төгрөг" гэснийг, 32 дугаар зүйлийн 32.1 дэх хэсгийн "экспортын болон" гэснийг, мөн хэсгийн "импортын мэдэгдэл" гэснийг тус тус хасусгай.

5 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1.1, 23.1.4, 23.1.6, 23.2.1, 23.2.2, 23.2.5, 23.2.6 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

РАДИО ДОЛГИОНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 11.4¹ дэх хэсэг нэмсүгэй.

"11.4¹ Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.8-д заасан тусгай зөвшөөрлийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, сонгон шалгаруулалтад оролцогчоос ирүүлсэн баримт бичгийг үнэлэх чиг үүрэг бүхий 5-аас доошгүй сондгой тооны бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг Зохицуулах хорооны даргын шийдвэрээр байгуулна."

2 дугаар зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

11/10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэг:

"10.1.Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтэд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

10.1.1.радио төхөөрөмжийн зориулалт, технологийн төрөл, газар зүйн байршил, радио сүлжээний зуралгал, түүний хамрах хүрээ, ашиглах радио давтамж, радио давтамжийн зурвас, техникийн үзүүлэлт,

10.1.2.радио төхөөрөмжийг баталгаажуулж эрх бүхий байгууллагаас олгосон баримт бичиг,

10.1.3.радио давтамж ашиглах хэрэгцээ шаардлага, төлөвлөж буй үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл,

10.1.4.тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа эрхлэх бизнес төлөвлөгөө, хэрэгжүүлэх хугацааны хуваарь,

10.1.5.хиймэл дагуулын үйлчилгээнд ашиглах тохиолдолд хиймэл дагуул эзэмшгчээс радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглуулах боломжтой талаарх баримт."

21/11 дүгээр зүйлийн 11.7 дахь хэсэг:

"11.7. Сонгон шалгаруулалтад оролцогчоос ирүүлсэн баримт бичгийн үнэлгээг энэ хуулийн 11.6-д заасан нөхцөлийн дагуу ажлын 10 өдөрт багтаан үнэлж, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно. Сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг үнэлэх хугацааг шаардлагатай тохиолдолд 1 удаа ажлын 5 өдөрөөр сунгаж болно."

3/14 дүгээр зүйлийн 14.1.1 дэх заалт:

"14.1.1.Бүх төрлийн радио долгион хүлээн авагч,"

3 дугаар зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2.2 дахь заалтын "ангилалд орсон," гэсний дараа "үндэсний радио давтамжийн хуваарилалтын хүснэгтийн үндэсний хуваарилалттай нийцээгүй," гэж нэмсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Радио долгионы тухай хуулийн 5¹ дүгээр зүйлийн 5¹.1.9 дэх хэсгийн "журам" гэснийг "нөхцөл, шаардлага" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.2 дахь хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 12.3 дахь хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийн" гэснийг "зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "угас ба факсны дугаар" гэснийг "угасны дугаар, цахим хаяг" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.8 дахь хэсгийн "10" гэснийг "7" гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсгийн " , факсны дугаар" гэснийг " , цахим хаяг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ӨРГӨН НЭВТРҮҮЛГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1.1, 9.1.2, 9.1.3, 9.1.4, 9.1.5, 9.1.6 дахь заалт:

"9.1.1. өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхэд шаардлагатай хүний нөөц, техник, эдийн засгийн тооцоо судалгаа бүхий батлагдсан 5 жилийн бизнес төлөвлөгөө;

9.1.2. бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн чадавхыг нотолсон баримт;

9.1.3. үйлчилгээ эрхлэхэд шаардлагатай технологийн шийдэл, ерөнхий зураглал, тоног төхөөрөмжүүдийн жагсаалт;

9.1.4. радио, телевизийн редакцын бодлого, хөтөлбөрийн төлөвлөлт;

9.1.5. олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэх тохиолдолд үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, байршил, сүлжээний төлөвлөлт, гадаад, дотоод сувгийн төлөвлөлт, үндсэн багц, үйлчилгээний үнэ тарифын талаарх мэдээлэл;

9.1.6. радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэх тохиолдолд үйлчилгээ эрхлэх байршил, сүлжээний төлөвлөлт, тооцоолол;"

2/10 дугаар зүйлийн 10.15, 10.16 дахь хэсэг:

"10.15. тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ эрхлэх хүрээг бууруулахад үйлчилгээ эрхлэгчээс ирүүлсэн хүсэлт эсхүл тусгай зөвшөөрлийн гэрээний үүргийн биелэлт, хяналт, мониторингийн тайланд үндэслэнэ.

10.16. үйлчилгээ эрхлэгчийн хүсэлтэд үндэслэн үйлчилгээ эрхлэх хүрээг нэмэгдүүлэх тохиолдолд энэ хуулийн 30.1.9-д заасан судалгаанд үндэслэнэ."

3/18 дугаар зүйлийн 18.3, 18.4, 18.5 дахь хэсэг:

"18.3. Зохицуулах хороо өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний эзэмшлийн хэт төвлөрлийн нөхцөл байдалд хяналт тавьж, дүгнэлт гаргана.

18.4. Энэ хуулийн 18.3-т заасан дүгнэлт гаргахдаа нэг этгээдийн эзэмшиж байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоо, үйлчилгээ эрхлэх хүрээ, эзэмшлийн талаарх мэдээлэл, өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний зах зээлийн багтаамж, өрсөлдөөний нөхцөл байдлын талаарх судалгаанд үндэслэнэ.

18.5. Зохицуулах хороо нь өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулагч, хувьцаа эзэмшигч, тэдгээрийн хувьцааны хувь хэмжээ, эцсийн өмчлөгчийн мэдээллийг улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас гаруулан авна."

2 дугаар зүйл. Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг:

"9.1. Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтын дагуу гаргах бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргана."

2/10 дугаар зүйлийн 10.2, 10.3, 10.8, 10.9 дэх хэсэг:

"10.2. Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.2, Радио долгионы тухай хуулийн 11.2.2-т зааснаас гадна доор дурдсан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрөл олгох, үйлчилгээ эрхлэх хүрээг нэмэгдүүлэхээс татгалзаж болно.

10.3. Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэгч нь дахин өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах, эсхүл үйлчилгээ эрхлэх хүрээг нэмэгдүүлэх бол тусгай зөвшөөрлийн гэрээ, нөхцөл, шаардлагыг бүрэн хангасан байна.

10.8. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч нь энэ хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1-т заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан байна.

10.9. Зохицуулах хороо сонгон шалгаруулалтад оролцогчдаас ирүүлсэн баримт бичигт үнэлгээ өгч, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно."

3/14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсэг:

"14.2. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 14.1-т заасан үндэслэл, зөрчилт арилгасан гэж үзвэл тусгай зөвшөөрөл эзэмшлийн хүсэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ."

4/16 дугаар зүйлийн 16.4 дэх хэсэг:

"16.4. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 16.3-т заасан нотлох баримт бичгийг хянаж үндэслэлтэй гэж үзвэл холбогдох шийдвэрийг хүчингүй болгоно, эсхүл үндэслэлгүй гэж үзвэл шийдвэрийг хэвээр үлдээж, энэ тухай тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид мэдэгдэнэ."

5/19 дүгээр зүйлийн 19.4 дэх хэсэг:

"19.4. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 18.3, 19.2, 19.3-т заасан дүгнэлт, мэдээлэлтэй танилцаад өргөн нэвтрүүлгийн салбарт шударгаар өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх, зах зээлийн хэт төвлөрөл үүсэхээс сэргийлэхэд чиглэсэн шаардлагатай арга хэмжээг энэ хуулийн дагуу авч хэрэгжүүлнэ."

3 дугаар зүйл. Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн хэсгийн "... нөхцөлийг" гэснийг "... нөхцөл, шаардлагыг" гэж, мөн зүйлийн 8.1.1 дэх заалтын "дунд хугацааны стратеги" гэснийг "бизнес" гэж, мөн зүйлийн 8.1.2 дахь заалтын "стратегийн" гэснийг "бизнес" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "шаардлагыг" гэснийг "нөхцөл, шаардлагыг" гэж, 10 дугаар зүйлийн нэршилт "Тусгай зөвшөөрөл олгох, олгохоос татгалзах, өөрчлөлт оруулах" гэж, 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 7 дугаар зүйлийн 7.5 дахь хэсгийн, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн, 10 дугаар зүйлийн 10.1, 10.6 дахь хэсгийн, 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн, 16 дугаар зүйлийн 16.1, 16.2 дахь хэсгийн "зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Өргөн нэвтрүүлгийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.8.1, 10.8.2, 10.8.3, 10.8.4, 10.8.5 дахь заалт, 13 дугаар зүйлийн 13.2.2 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болгонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ТУХАЙ ХУҮЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/13 дугаар зүйлийн 13.2, 13.3, 13.4 дэх хэсэг:

"13.2.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.4-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичгийг хавсаргаж ирүүлнэ:

13.2.1.үйлчилгээний найдвартай байдлыг хангахуйц удирдлага, хяналтын системтэй байх;

13.2.2.холболтын байгууламж, хэрэглэгчийн бүртгэл, төлбөр тооцооны системтэй байх;

13.2.3.системийн найдвартай ажиллагаа, аюулгүй байдлыг хангасан байх.

13.3.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 8.4-т заасан энгийн зөвшөөрлийн хүсэлтэд иргэн, хуулийн этгээд дараах баримт бичгийг хавсаргаж ирүүлнэ:

13.3.1.хэрэглэгчид хүргэх лавлах үйлчилгээний зорилго, танилцуулга;

13.3.2.мэдээллийн сан, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн талаарх мэдээлэл;

13.3.3.мэргэшсэн хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл.

2/14 дүгээр зүйлийн 14.2,5 дахь заалт:

"14.2.5.үйлчлэгч нь Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9-д заасан тусгай зөвшөөрөл авах тохиолдолд холбогдох нөхцөл, шаардлага болон гэрээний хэрэгжилтийг хангаагүй."

3/14 дүгээр зүйлийн 14.2' дэх хэсэг:

"14.2'.Нэмүү өртөгт тусгай дугаарлалтыг төрийн байгууллагад олгохгүй."

4/14 дүгээр зүйлийн 14.3' дэх хэсэг:

"14.3'.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.10, 9.11-д заасан тусгай зөвшөөрлийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, сонгон шалгаруулалтад оролцогчийн ирүүлсэн баримт бичгийг үнэлэх чиг үүрэг бүхий 5-аас доошгүй сондгой тооны бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг Зохицуулах хорооны даргын шийдвэрээр байгуулна."

5/15' дугаар зүйл:

"15' дүгээр зүйл.Дугаарлалт

15'.1.Зохицуулах хороо дугаарлалтын нэгдсэн төлөвлөгөө, дугаарлалтын нөөц, ашиглалтын байдалд үндэслэж дугаарлалт олгох, өөрчлөлт оруулах шийдвэр гаргана.

15'.2.Зохицуулах хороо гамшиг, цагдаа, хүүхэд хамгаалал, эмнэлэгийн яаралтай тусламжийн дугаарлалтыг төрийн эрх бүхий байгууллагад олгоно.

15'.3.Хэрэглэгч яаралтай тусламжийн дугаарт харилцаа холбооны сүлжээнээс үнэ төлбөргүй холбогдоно."

6/25 дугаар зүйлийн 25.2.13, 25.2.14, 25.2.15 дахь заалт:

"25.2.13.Зохицуулах хорооноос олгоогүй дугаарлалтыг өөрийн болон нийтийн сүлжээнд үүсгэхгүй;

25.2.14.Зохицуулах хорооноос олгосон дугаарлалтыг өөрийн сүлжээнд үүсгэх;

25.2.15.дугаарлалтыг дугаарлалтын нэгдсэн төлөвлөгөө болон тусгай зөвшөөрлийн гэрээнд заасан хамрах хүрээ, зориулалт, технологийн дагуу ашиглах;"

2 дугаар зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалт:

"3.1.5."үйлчлэгч" гэж харилцаа холбоо, радио долгион, өргөн нэвтрүүлэг, шуудангийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийг;"

2/9 дүгээр зүйлийн 9.1.15 дахь заалт:

"9.1.15.зөвшөөрөл эзэмшигчийн дугаарлалт ашиглахад тавигдах нөхцөл, шаардлага батлах, хэрэгжилтэд хяналт тавих;"

3/13 дугаар зүйлийн 13.1.3 дахь заалт:

"13.1.3.тусгай зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагааны бизнес төлөвлөгөө."

4/14 дүгээр зүйлийн 14.6 дахь хэсэг:

"14.6. Сонгон шалгаруулалтад оролцогчоос ирүүлсэн баримт бичгийн үнэлгээг энэ хуулийн 14.5-д заасан нөхцөлийн дагуу ажлын 10 өдөрт багтаан үнэлж, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно. Сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг үнэлэх хугацааг шаардлагатай тохиолдолд 1 удаа ажлын 5 өдөрөөр сунгаж болно."

3 дугаар зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1,18 дахь заалт, 12 дугаар зүйлийн 12.1, 12.4 дэх хэсэг, 14 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.3, 14.12 дахь хэсэг, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсэг, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсэг, 19' дүгээр зүйлийн 19'.1 дэх хэсгийн "зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь хэсгийн "10" гэснийг "7" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 4 дүгээр бүлгийн гарчгийн "ТУСГАЙ" гэснийг, 6 дугаар зүйлийн 6.1.5 дахь заалт, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.9 дэх заалтын "сүлжээний" гэснийг, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн "Тусгай" гэснийг, 14 дүгээр зүйлийн 14.3 дахь хэсгийн "Сонгон шалгаруулалтыг жилд нэгээс доошгүй удаа зохион байгуулна." гэснийг, 14.13 дахь хэсгийн " , нөхцөл, шаардлага" гэснийг, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн "шуудангийн сүлжээ" гэснийг тус тус хасуугай.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

Гарын үсэг

ШУУДАНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Шуудангийн тухай хуулийн 10¹ дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10¹.5-10¹.15 дахь хэсэг нэмсүгэй:

10¹.5. Хуулийн этгээд зөвшөөрлийн хүсэлтийг Зохицуулах хорооноос баталсан маягтын дагуу гарах бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

10¹.5.1. шуудангийн үйлчилгээ эрхлэхэд шаардлагатай хүний нөөц, техник тоног төхөөрөмж, үйлчилгээнд ашиглах анхан шатны маягууд, эдийн засгийн тооцоо судалгаа бүхий батлагдсан бизнес төлөвлөгөө;

10¹.5.2. бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөрөнгө оруулалт, үйлчилгээний үнэ тарифын тооцоолол, санхүүгийн чадавхыг нотолсон баримт;

10¹.5.3. шуудангийн илгээмж хүргэх хугацаа, тээвэрлэлтийн болон шуудангийн технологи ажиллагааны шат дамжлагын зурталт;

10¹.5.4. шуудангийн сүлжээ, үйлчилгээг зохион байгуулах нарийвчилсан төлөвлөгөө /шуудан илгээмжийн хадгалалт, ажлын байрны зохион байгуулалт, хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа болон гамшгийн үеийн аюулгүй байдал/;

10¹.5.5. улс хоорондын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх тохиолдолд хилийн чанад дахь эрх бүхий хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах харилцаа тогтоосныг нотлох баримт бичиг.

10¹.6. Зохицуулах хороо нь зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.13-т заасан тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулах журмаар олгоно.

10¹.7. Зохицуулах хороо сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг баталж, сонгон шалгаруулалт явуулахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө урилгыг олон нийтэд ил тод мэдээлэх бөгөөд энэ хугацааг нэг удаа 14 хоногоор сунгаж болно.

10¹.8. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч нь энэ хуулийн 10¹.5-д заасан шаардлагыг хангасан баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

10¹.9. Зохицуулах хороо нь энэ хуулийн 10¹.5-д заасан баримт бичигт үнэлгээ хийж, хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгоно.

10¹.10. Шалгарсан этгээд эрх бүхий этгээдээс шалгарсан тухай мэдэгдэл хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 10 өдрийн дотор тэрээг байгуулаагүй тохиолдолд дараагийн хамгийн өндөр үнэлгээ авсан этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгож, тэрээ байгуулна.

10¹.11. Дараах тохиолдолд сонгон шалгаруулалтыг дахин зарлана:

10¹.11.1. энэ хуулийн 10¹.7-д заасан хугацаанд хүсэлт ирүүлээгүй;

10¹.11.2. сонирхогч этгээдийн ирүүлсэн хүсэлт хуульд заасан шаардлага хангаагүй;

10¹.11.3. энэ хуулийн 10¹.10-д заасан дараагийн этгээд тэрээ байгуулаагүй.

10¹.12.Энэ хуулийн 10¹.11-т заасан үндэслэлээр зарласан сонгон шалгаруулалтад сонирхогч этгээд хүсэлт ирүүлээгүй бол тухайн жилд дахин сонгон шалгаруулалт зарлахгүй.

10¹.13. Зохицуулах хороо Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.11-д заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахаас татгалзана.

10¹.14.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 14.12-т заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг тэдгэлзүүлнэ.

10¹.15.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 15.1-д заасан үндэслэлээр тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно.

2 дугаар зүйл.Шуудангийн тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/4 дүгээр зүйлийн 4.3 дахь хэсэг:

"4.3.Энэ хуулийн 4.2.2-т заасан тусгай хэрэглээний шуудангийн журмыг Засгийн газар баталж мөрдүүлнэ."

2/10 дугаар зүйлийн 10¹.1 дэх хэсэг:

"10¹.1.Зохицуулах хороо Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 9.13-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг 10 жилийн хугацаатай, 9.15-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг таван жилийн хугацаатай олгож, хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана."

3 дугаар зүйл.Шуудангийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсгийн, 10¹ дүгээр зүйлийн 10¹.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсугай.

4 дүгээр зүйл.Шуудангийн тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.2.3, 10¹ дүгээр зүйлийн 10¹.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

АРХИВ, АЛБАН ХЭРЭГ ХӨТӨЛӨЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 26.6, 26.7, 26.8, 26.9 дэх хэсэг нэмсүгэй:

"26.6.Архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын даргын тушаалаар архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх хүсэлт гаргасан хуулийн этгээд энэ хуулийн 26.3-т заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянаж, дүгнэлт гаргах ажлын хэсгийг байгуулна.

26.7.Ажлын хэсэг магадлан шалгах ажиллагааны дүгнэлтийг гаргах бөгөөд дүгнэлтийг үндэслэн архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга энэ хуулийн 26.1-д заасан зөвшөөрөл олгоно."

26.8.Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэгч иргэн, хуулийн этгээдийн гаргасан тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлтийг архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

26.9.Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг дараах тохиолдолд тэдгэлзүүлнэ:

26.9.1.архивын сан хөмрөгийн аюулгүй байдал, архивын аюулгүй ажиллагаа алдагдсан;

26.9.2.архивын байранд архивын үйл ажиллагаанаас өөр төрлийн үйл ажиллагаа явуулсан;

26.9.3.архивын байр, тоног төхөөрөмж, тавиур шүүгээнд тавигдах стандартын шаардлага хангахгүй болсон;

26.9.4.архивын мэргэжлийн бус ажилтан архивын үйл ажиллагааг явуулсан."

2 дугаар зүйл.Архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсэг:

"26.3.Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх хуулийн этгээд дараах шаардлагыг хангасан байна:

26.3.1.энэ хуулийн 26.6-д заасан стандартын шаардлага хангасан архивын зориулалтын байр, тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэлтэй байх;

26.3.2.архив, албан хэрэг хөтөлөлтийн чиглэлээрх мэргэжлийн 2-оос доошгүй ажилтантай байх;

26.3.3.архивын аюулгүй байдлын баталгааг хангасан, баримтын хадгалалт, хамгаалалтын тохиромжтой нөхцөлийг бүрдүүлсэн, хамгаалалтын болон галын дохиололтой, харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээр хамгаалуулдаг байх;

26.3.6.архивын баримт хадгалах байранд гал түймрийн аюулын эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байх;

26.3.7.зээл, батлан даалт, баталгааны гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй, гааль, татвар, нийгмийн даатгалын болон шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон ер төлбөргүй байх;

26.3.8.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан бусад шаардлага."

3 дугаар зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.3.4 дэх заалтын, мөн зүйлийн 26.6 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 26 дугаар зүйлийн "26.6" гэснийг "26.10" гэж, "26.7" гэснийг "26.11" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1, 26.7 дахь хэсгийн "тусгай" гэснийг хассугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЛТ ЗЭВСГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Галт зэвсгийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, бүлэг нэмсүгэй:

1/Галт зэвсгийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.10 дахь хэсэг:

"11.10.Галт зэвсэг, сүм ашиглан спорт-сүргэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ.

11.10.1. энэ хуулийн 11.8 дахь хэсэгт заасан байгууллагын санал;

11.10.2.спорт-сүргэлтийн төрөл, чиглэл, үйл ажиллагааны талаарх танилцуулга;

11.10.3.спорт-сүргэлтийн зориулалтаар ашиглах буудлага үйлдэх шаардлага хангасан байгууламж /тир/-ийн танилцуулга;

11.10.4.өөрийн өмчлөлийн галт зэвсгийн нэр, төрөл, үйлдвэрлэсэн он, дугаарыг тодорхойлсон баримт бичгийн хуулбар, сүмны төрөл, тоо, тэдгээрийн бүртгэл;

11.10.5.галт зэвсэг, сүм хадгалах агуулахын дотоод зохион байгуулалт, галт зэвсэг, сүм хадгалах шүүгээ /сав/-ний нарийвчилсан зураг, танилцуулга;

11.10.6.ажилтны галт зэвсэг эзэмших, ашиглах, хадгалах аюулгүй ажиллагааны сүргэлтэд хамрагдсан гэрчилгээний хуулбар;

11.10.7.галт зэвсэг, сүм ашиглахад харшлах өвчин, гэмтэл согоогүйг тодорхойлсон эрүүл мэндийн хуудас;

11.10.8.харуул хамгаалалт, аюулгүй байдла хангасан талаарх баримт.

2/ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ:

"ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТАД ТАВИГДАХ ШААРДЛАГА, ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ, ШАЛГАРУУЛАХ, ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ

21 дүгээр зүйл.Сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагаа

21.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсэгт заасан тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр зөвхөн хуулийн этгээдэд олгоно.

21.2. Сонгон шалгаруулалтыг нээлттэй хэлбэрээр зохион байгуулах ба сонгон шалгаруулалтын зарыг 30-аас доошгүй хоногийн өмнө өдөр тутмын хоёроос доошгүй олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлд нийтлүүлэх болон хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын цахим хуудсанд байршуулна.

21.3. Сонгон шалгаруулалтын зард дараах мэдээллийг тусгана:

- 21.3.1. энэ хуулийн 22 дугаар зүйлд заасан шаардлага;
- 21.3.2. энэ хуулийн 23 дугаар зүйлд заасан баримт бичиг;
- 21.3.3. сонгон шалгаруулалтын санал ирүүлэх, мэдээлэл авах хаяг;
- 21.3.4. сонгон шалгаруулалтын санал хүлээн авах эцсийн хугацаа.

22 дугаар зүйл. Сонгон шалгаруулалтад оролцох хуулийн этгээдэд тавигдах шаардлага

22.1. Галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг хадгалах хэрэгслийг импортлох сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна.

22.1.1. галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг хадгалах өөрийн өмчлөлийн агуулахтай байх;

22.1.2. галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл тээвэрлэх тусгайлан тоноглогсон буюу бүхээгтэй, цоожтой, аюултай ачааны таних тэмдэгтэй, галд тэсвэртэй материалаар тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэлтэй байх;

22.1.3. галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг экспортлогч талын, эсхүл түүний албан ёсны гэрээт борлууллагчийн тодорхойлолтоотой байх;

22.1.4. гадаадын хөрөнгө оруулалтгүй, эцсийн өмчлөгч, хувьцаа эзэмшигч нь Монгол Улсын иргэн байх;

22.1.5. гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй;

22.1.6. хугацаа хэтэрсэн зээлийн ерийн үлдэгдэлгүй, гааль, татвар, нийгмийн даатгалын байгууллагад болон шүүхийн шийдвэрийн дагуу иргэн, хуулийн этгээдэд төлөх өр төлбөргүй байх;

22.1.7. хуулийн этгээдийн үүсэн байгуулагч болон гүйцэтгэх удирдлага нь ял шийтгүүлж байгаагүй байх;

22.1.8. галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэлтэй харьцаж ажиллах ажилтнууд нь энэ хуулийн 9.1 дэх хэсэгт заасан насанд хүрсэн, сургалтад хамрагдаж гэрчилгээ авсан, ял шийтгүүлж байгаагүй Монгол Улсын иргэн байх;

22.1.9. буудлагын спорт-сургалтын үйл ажиллагаа эрхэлдэггүй байх.

22.2. Энэ хуулийн 22.1.1-д заасан сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээдийн галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг хадгалах агуулах нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

22.2.1. хамгаалалтын болон галын дохиоллын систем, гал унтраагч, Монгол Улсын стандартад нийцсэн дуу, дүрсний төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх;

22.2.2. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээр хамгаалуулах;

22.2.3. агуулахын хаалга нь төмөр, дотор тал нь галд шатааггүй материалаар хийгдсэн, давхар хаалга, лацтай байх;

22.2.4. нарны гэрэл шууд тусгахгүй, ус чийгнээс хамгаалагдсан, агааржуулалтын систем, эсхүл дотор, гадна талаасаа төмөр хийцийн тороор хамгаалагдсан салхивтай байх;

22.2.5. галт зэвсэг, сүм, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, дагалдах хэрэгслийн тавиур нь хананаас 40 см-ээс багагүй зайд шалнаас 20 см-ээс багагүй өндөрт байх;

22.2.6. агуулахад дагаж мөрдөх аюулгүй байдлыг хангах дотоод журамтай байх.

22.3. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсэгт заасан сүм үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх сонгон шалгаруулалтад оролцох хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 22.2-т зааснаас гадна дараах тусгай шаардлагыг хангасан байна:

22.3.1. үйлдвэрлэх бүтээгдэхүүний техникийн үзүүлэлт, тодорхойлолт нь олон улсын стандартад нийцсэн байх;

22.3.2. түүхий эд нь чанар, эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдлыг хангасан байх;

22.3.3. сумны чанар шалгах буудлагын байр, гадна талбайтай байх;

22.3.4. байгаль орчны болон нийтийн эрүүл мэнд, орчны аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ, хяналт тавих үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, заавар, журамтай байх;

22.3.5. үйлдвэрийн барилгатай байх;

22.3.6. төсөл хэрэгжүүлэх эдийн засгийн боломжтойг нотолсон төслийн товч танилцуулга, макро болон микро орчны судалгаа, төслийн зорилго, зорилт, үйлдвэрлэлийн төлөвлөлт, үйлдвэрлэл явуулах техник, технологийг ашиглахад шаардагдах мэргэжилтэн, боловсон хүчний төлөвлөлт, танилцуулга, маркетинг борлуулалтын болон санхүүгийн төлөвлөгөөтэй байх;

22.3.7. байгаль орчны төлөв байдлын судалгаа, байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын болон нийтийн эрүүл мэнд, орчны аюулгүй байдлын ерөнхий болон нарийвчсан үнэлгээ хийлгэсэн байх.

22.4. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.5 дахь заалтад заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

22.4.1. өөрийн өмчлөлийн ажлын байр болон энэ хуулийн 22.2-т заасан агуулахтай байх;

22.4.2.энэ хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.9-д заасан шаардлагад нийцсэн буудлага үйлдэх байгууламж буюу тиртай байх;

22.4.3.галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл тээвэрлэх тусгайлан тоногдосон буюу бүхээгтэй, цоожтой, аюултай ачааны танки тэмдэгтэй, галд тэсвэртэй материалаар тоноглогдсон тээврийн хэрэгсэлтэй байх;

22.4.4.энэ зүйлийн 21.1.4, 21.1.5, 21.1.6-д заасан шаардлага хангасан байх.

23 дугаар зүйл. Сонгон шалгаруулалтад оролцогчийн бүрдүүлэх баримт бичиг

23.1. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээд нь дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

23.1.1. хуулийн этгээдийг үүсгэн байгуулсанаас хойш явуулж байгаа үйл ажиллагааны болон үүсгэн байгуулалч, гүйцэтгэх удирдлагын талаарх дэлгэрэнгүй танилцуулга;

23.1.2. улсын хмлээр оруулах, нийтэд худалдах галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийн нэр, төрөл, марк, техникийн болон бусад үзүүлэлтийг заасан нийлүүлэгч хуулийн этгээдийн албан бичиг, эсхүл захидал;

23.1.3. үйлдвэрлэгч болон нийлүүлэгч байгууллагын тодорхойлолт, дэлгэрэнгүй танилцуулга;

23.1.4. банк, татвар, гааль, нийгмийн даатгал, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын лавлагаа, тодорхойлолт;

23.1.5. эрх бүхий аудитын байгууллагаар баталгаажсан сүүлийн хоёр жилийн санхүүгийн тайлан, баланс;

23.1.6. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл хадгалах агуулахтайг нотлох баримт бичиг, агуулахын байршил, дотоод зохион байгуулалт, галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийн тавиур, сум хадгалах шүүтээ, савны нерийвчилсан зураг, танилцуулга;

23.1.7. галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн холбогдох баримт бичиг;

23.1.8. ажиглалтын танилцуулга, галт зэвсэг зээмших, ашиглах, хадгалах аюулгүй ажиллагааны сургалтад хамрагдсан гэрчилгээ;

23.1.9. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдтэй байгуулсан гэрээ.

23.2. Сонгон шалгаруулалтад оролцогч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1-д заасан сонгон шалгаруулалтын баримт бичгийг зард, дурдсан хугацаа, хягаар хүргүүлнэ.

23.3. Тогтоосон хугацаанаас хожимдсон бол хүлээж авахгүй.

24 дүгээр зүйл. Сонгон шалгаруулалт явуулах

24.1. Энэ хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.3-т заасан Комисс нь оролцогч тус бүр энэ хуулийн 25-т заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэх, энэ хуулийн 26-д заасан баримт бичгийг бүрэн гүйцэд зохих журмын дагуу бүрдүүлсэн эсэхийг хянан үзнэ.

24.2. Комисс нь сонгон шалгаруулалтын явцад оролцогчийн талаарх тодорхой мэдээлэлтэй газар дээр нь очиж танилцах буюу шаардлагатай мэдээллийг холбогдох байгууллагаас авч болно.

24.3. Комисс нь сонгон шалгаруулалтад оролцогчдоос ирүүлсэн баримт бичгийг хянан үзээд энэ хуульд заасан шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдийг дийлэнх олонхийн сангалаар шийдвэрлэн, санал, дүгнэлтээ гаргана.

24.4. Комисс нь баримт бичиг хүлээн авах хугацаа дууссан өдрөөс хойш ажлын 21 өдөрт багтаан сонгон шалгаруулалтыг хийж, санал, дүгнэлтээ гаргаж, Комиссын дарга нь хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд танилцуулна.

24.5. Комисс нь шалгарсан оролцогчид сонгон шалгаруулалтад шалгарсан тухай харин бусад оролцогч нарт шалгараагүй үндэслэлийг дурдсан мэдэгдлийг Комиссын санал, дүгнэлт гарснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор хүргүүлнэ.

25 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох

25.2. Энэ хуулийн 24.4-д заасны дагуу хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн Комиссын санал, дүгнэлтийг үндэслэн тусгай зөвшөөрөл олгоно.

25.3. Оролцогч нь Комиссын санал, дүгнэлтийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо ажлын долоон өдрийн дотор хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд гаргаж болно.

25.4. Гомдлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хүлээн авснаас хойш зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэгт заасан хугацаанд шийдвэрлэж харуу мэдэгдэнэ.

25.5. Гомдол гаргасан хуулийн этгээд энэ хуулийн 25.4-т заасан шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргаж болно.

26 дугаар зүйл. Сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэхэд тавигдах шаардлага

26.1. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсэгт заасан сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх хуулийн этгээдэд дараах шаардлага хангасан байна:

26.1.1. үйлдвэрлэлийн аюулгүй ажиллагааны техникийн шаардлага хангасан зориулалтын барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, лаборатори, энэ хуулийн 11.9-д заасан шаардлагад нийцсэн буудлага үйлдэх байгууламж буюу битүү тиртай байх;

26.1.2.энэ хуульд заасан шаардлага хангасан зориулалтын агуулах, ажиж буулгах тусгай зориулалтын тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгсэлтэй байх;

26.1.3.чанарын үзүүлэлт нь үндэсний болон олон улсын стандартын шаардлага хангасан байх;

26.1.5.гурваас доошгүй галт зэвсэг, сумны чиглэлээр мэргэшсэн ажилтантай байх;

26.1.6.цагдаагийн болон тагнуулын төв байгууллагын санал авсан байх;

26.1.7.байгаль орчинд болон нийтийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдалд нөлөөлөх байдлын ерөнхий болон нарийвчилсан, эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байх;

26.1.8.үйлдвэрийн байр, агуулахад гамшгийн эмзэг байдалд үнэлгээ хийлгэсэн байх.

26.2.Сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх хуулийн этгээд нь үйл ажиллагааны эрсдэл, албан хаагчийн амь нас, эрүүл мэндийг заавал даатгуулсан байна.

26.3.Үйлдвэрлэсэн галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сум, дахин цэнэглэгдсэн сумны сери /нуврал/ дугаар бүхий сав, баглаа боодолтой байх ба сери /нуврал/ дугаарыг цагдаагийн төв байгууллага олгож, хяналт тавина.

26.4.Галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сумны сав, баглаа боодлын гадна талд үйлдвэрийн нэр, үйлдвэрлэсэн болон хадгалах баталгаат хугацаа, галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сумны аюултайг анхааруулсан таних тэмдэгтэй байна.

26.5.Галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл, сум үйлдвэрлэх, сум дахин цэнэглэх үйлдвэрийг шинээр байгуулах болон одоо ажиллаж байгаа үйлдвэр, барилга байгууламжийг шинэчлэх, өргөтгөхөд Комиссын санал, дүгнэлтийг гаргуулна.

27 дугаар зүйл. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн хүлээх үүрэг

27.1.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд болон тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь дараах үүрэг хүлээнэ:

27.1.1.өөрийн эзэмшлийн газар, зориулалтын байр, тээврийн хэрэгсэл, мэргэжлийн ажиллах хүчин, гэрээт харуул хамгаалалтгүй хуулийн этгээдэд сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх тусгай зөвшөөрөл олгохгүй байх;

27.1.2.зориулалтын газарт сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэхтэй холбоотой тэсэрч дэлбэрэх, шатамхай бодисыг хадгалах;

27.1.3.сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх хэрэгслийг зориулалтын тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэх;

27.1.4.сумыг арилжааны зорилгоор олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл, цахим орчинд сурталчлахгүй байх;

27.1.5.сум, тэсэрч дэлбэрэх, шатамхай бодисыг тээвэрлэж байгаа тээврийн хэрэгслийг аюулгүй байдлын удирдагч болон хамгаалалтын ажилтнаас бусад хүн дагалдан явахгүй байх;

27.1.6.сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэхэд шаардлагатай түүхий эд материал, эд зүйлийг зориулалтын бусаар ашиглах, хадгалах, бусад дамжуулан худалдах, шилжүүлэхгүй байх.

27.1.7.сумыг барьцаанд тавихгүй байх;

27.1.10.иргэнд сум, түүхий эд материал, эд зүйлийг үйлдвэрээс худалдахгүй байх."

2 дугаар зүйл. Галт зэвсгийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн "зэвсгээ бүртгүүлж, 13 дугаар зүйлд заасан галт зэвсгийн гэрчилгээ авснаар" гэснийг "бүртгүүлснээр" гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.4 дэх хэсгийн "бүртгэх, галт зэвсгийн гэрчилгээ олгох эсэх асуудлаар" гэснийг "бүртгэж" гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.7 дахь хэсгийн "бүртгүүлж галт зэвсгийн гэрчилгээ авна" гэснийг "бүртгүүлнэ" гэж, "ЗУРГАДУГААР БҮЛЭГ" гэснийг "ДОЛДУГААР БҮЛЭГ" гэж, "21 дүгээр зүйл" гэснийг "28 дугаар зүйл" гэж, "22 дугаар зүйл" гэснийг "29 дүгээр зүйл" гэж, "23 дугаар зүйл" гэснийг "30 дугаар зүйл" гэж, "24 дүгээр зүйл" гэснийг "31 дүгээр зүйл" гэж, "25 дугаар зүйл" гэснийг "32 дугаар зүйл" гэж, "26 дугаар зүйл" гэснийг "33 дугаар зүйл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Галт зэвсгийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.10 дахь хэсгийн "Галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг импортлох, нийтэд худалдах тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журам, ..." гэснийг хасуулай.

4 дүгээр зүйл. Галт зэвсгийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГЭРЭЭТ ХАРУУЛ ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

117 дугаар зүйлийн 7.4, 7.5, 7.6 дахь хэсэг:

"7.4. Харуул хамгаалалт эрхлэх хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 6.1-д заасан шаардлагыг хангасан байхаас гадна тусгай зөвшөөрөл шинээр олгохыг хүссэн хуулийн этгээд энэ хуульд заасан шаардлага хангасан наймаас доошгүй 60 хүртэлх насны харуул хамгаалалтын алба хаагчтай байна.

7.5. Гэрээт харуул хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сунгуулахыг хүссэн хуулийн этгээд дараах шаардлага хангасан байна:

7.5.1.33эл, батлан даалт, баталгааны гэрээгээр хүлээсэн хугацаа хэтэрсэн өргүй, гааль, татвар, нийгмийн даатгалын болон шүүхийн шийдвэрээр тогтоогдсон өр төлбөргүй байх;

7.5.2. нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлттэй байх;

7.5.3. хуулийн этгээд нь гэмт хэрэгт холбогдож байгаагүй байх;

7.5.4. холбоо, дохиолол, техник, хэрэгсэлтэй байх;

7.5.5. харуул хамгаалалтын алба хаагч тус бүрийн энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасан сургалтад хамрагдсан байх;

7.5.6. харуул хамгаалалтын алба хаагч тус бүрийн эрүүл мэндийн дүгнэлттэй байх;

7.5.7. харуул хамгаалалтын алба хаагч нь ял шийтгэлгүй байх.

7.6. Энэ зүйлийн 7.4, 7.5 дахь хэсэгт заасан баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй.

2/21 дүгээр зүйлийн 21.4, 21.5 дахь хэсэг:

21.4. Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд харуул хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан, эсхүл дараах тохиолдолд түдгэлзүүлнэ:

21.4.1. харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч хуулийн этгээд гэмт хэрэгт холбогдсон бол эрүүгийн хэрэг үүсгэж,

яллагдагчаар татах тогтоол үйлдсэн өдрөөс эхлэн уг тогтоолыг хүчингүй болгох, эсхүл хэргийг хэрэгсэхгүй болгох хүртэл хугацаагаар;

21.4.2. энэ хуулийн 6.1-д заасан шаардлагыг хангахгүй болох нь эрх бүхий байгууллагын дүгнэлтээр тогтоогдсон;

21.4.3. бусдыг мөрдөн мөшгөөн, хүн, хуулийн этгээдийн талаар хууль бусаар баримт сэлт цуглуулсан, эсхүл гүйцэтгэх ажлын техник, хэрэгсэл ашигласан буюу ашиглахаар олж авсан болох нь эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон.

21.5. Хуульд заасан түдгэлзүүлэх үндэслэл арилсан бол Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу тусгай зөвшөөрлийг сэргээнэ."

2 дугаар зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалт, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсэг, 7 дугаар зүйлийн гарчиг, 21 дүгээр зүйлийн 21.3 дахь хэсгийн "Тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУҮЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсгэй:

1/8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалт:

"8.1.3.жолоодох эрхийн шалгалтыг зохион байгуулах."

2/14 дүгээр зүйлийн 14.8 дахь заалт:

"14.8.Тээврийн хэрэгслийн жолооч бэлтгэх сургалтын байгууллага нь шалгалтад орох хүний мэдээллийг шалгалтад орохоос 14-өөс доошгүй хоногийн өмнө жолоочийн бүртгэл, мэдээллийн санд илгээсэн байна."

3/14' дүгээр зүйл:

"14' дүгээр зүйл.Жолоодох эрхийн шалгалт авах

14'1.1.Жолоодох эрхийн шалгалтад орох хүн доор дурдсан шаардлагыг хангасан байна:

14'1.1.1.Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэмд заасан тухайн ангиллын тээврийн хэрэгслийг жолоодох насанд хүрсэн;

14'1.1.2.эрүүл мэндийн үзлэгээр тэнцсэн байх;

14'1.1.3.жолоодох эрхийн шалгалтад орох үнэлгээний хуудас авсан байх;

14'1.1.4."С" ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн шалгалтад орох тохиолдолд "В" ангиллын тээврийн хэрэгслийг 3 сараас доошгүй хугацаанд жолоодож дадлагажсан байх;

14'1.1.5."D" ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн шалгалтад орох тохиолдолд "В" ангиллын тээврийн хэрэгслийг 6 сараас доошгүй хугацаанд жолоодож дадлагажсан байх;

14'1.1.6."E" ангиллын нэмэлт эрх авах шалгалтад орох тохиолдолд тухайн үндсэн ангиллын тээврийн хэрэгслийг 6 сараас доошгүй хугацаанд жолоодож дадлагажсан байх.

14'2.Жолоодох эрхийн шалгалт нь онолын шалгалт болон жолоодох ур чадварыг тодорхойлох дадлага хийж гүйцэтгэх шалгалт бүрдэнэ. Жолоодох эрхийн шалгалтад "тэнцсэн", "тэнцээгүй" гэсэн үнэлгээгээр дүгнэнэ.

14'3.Онолын шалгалтыг энэ хууль, Монгол Улсын Замын хөдөлгөөний дүрэм, тээврийн хэрэгслийг аюулгүй жолоодох онол, тухайн зам тээврийн осолд өрсөн хүнд үзүүлэх эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлэх мэдлэгийг шалгах бөгөөд дараах байдлаар үнэлж, зохион байгуулна:

14'3.1.шалгалтыг цахимаар, эсхүл бичгийн хэлбэрээр авах;

14'3.2.шалгалт нь "В" ангилалд 20, "С", "D" ангилалд нэмэлт 10 асуумаар үнэлэх бөгөөд үргэлжлэх хугацаа 20 минут, нэмэлт мэдлэгийн төстээр авахад 10 минут байх;

14'3.3.техникийн болон цахилгааны саатлын улмаас цахим төхөөрөмжийн хэвийн ажиллагаа алдагдвал шалгалтыг цахим хэлбэрээр өгч байгаа тухайн шалгуулагч дахин шалгалт өгөх;

14'3.4.шалгалтыг бичгэн хэлбэрээр авах тохиолдолд хариу тохироогүй, нэг нүдэнд нэгээс олон тоо бичсэн, гартацгүй, давхардуулсан тэмдэглэл хийсэн бол алдаанд тооцох;

14'3.5.тухайн оногдсон төстийн 90, түүнээс дээш хувийг зөв хариулсан тохиолдолд тэнцсэнд тооцох;

14'3.6.урьд нь аль нэг ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх авч байгаагүй хүн "А", эсхүл "М" ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх авах тохиолдолд онолын ерөнхий шалгалт өгөх.

14'4.Жолоодох ур чадварын шалгалтыг "В" ангилалд замын хөдөлгөөнд, "А", "С", "D", "E", "М" ангилалд дадлагын талбайд тус тус авна.

14'5.Дадлагын талбайн жолоодлогын шалгалтыг дараах байдлаар үнэлж, зохион байгуулна:

14'5.1."А" ангилалд цуваа байрлалтай таван түг сүлжих, наймын тоо хэлбэрийн зураас дээгүүр явах, 15 метрийн урт хяналтын шугамаар бага хурдтай явах;

14'5.2."С" ангилалд ухрах үйлдлийг баруун, зүүн гар талаас гүйцэтгэж, зогсоолд байрлуулах, оврын хязгаарлалт бүхий хонгилоор гарах, ухрах, гүвээний өгсүүрт зогсож, өгсөж хөдлөх;

14'5.3."D" ангилалд ухрах үйлдлийг баруун, зүүн гар талаас гүйцэтгэж зогсоолд байрлуулах, цуваа байрлалтай гурван түг сүлжих, хажуугийн зогсоолд зөв байрлуулах;

14'5.4."BE", "CE", "DE" ангилалд ухрах үйлдлийг баруун, зүүн гар талаас гүйцэтгэж зогсоолд байрлуулах, цуваа байрлалтай гурван түг сүлжих, оврын хязгаарлалт бүхий хонгилоор гарах, ухрах;

14'5.5."M" ангилалд оврын хязгаарлалт бүхий хонгилоор гарах, ухрах, гүвээний өгсүүрт зогсож, өгсөж хөдлөх.

14¹.5.6.талбайн жолоодлогын шалгалтын бүх үйлдлийг гүйцэтгэх хугацаа 10 минут бөгөөд хяналтын шон буюу хашлагыг мөргөх, шүргэх, унагаах, үйлдлийг эхний оролдлогоор гүйцэтгээгүй, эсхүл тээврийн хэрэгслийг хахуулийн зогсоолд багтаагаагүй, туг сүлжихдээ шон алгасан, ухрах байранд дугуу орж зогссон, гүвээний өгсүүрт зогсож, хөдлөхдөө ухарч алдсан, эсхүл хөдөлгүүрийг хоёр удаа унтраасан, эсхүл бүх үйлдлийг тогтоосон хугацаанд гүйцэтгээгүй тохиолдолд тэнцээгүйд тооцно.

14¹.6.Замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалтыг дараах байдлаар үнэлж, зохион байгуулна:

14¹.6.1.замын хөдөлгөөний түжрэл, хягаарлалт, техникийн саатал зэргээс шалтгаалан зогссон хугацааг тооцохгүйгээр шалгалтыг 10 минутаас багатуу хугацаанд авах;

14¹.6.2.хөдөлгөөн эхлэх, чиг өөрчлөх, гүйцэж түрүүлэх, түр, эсхүл удаан зогсох үйлдлийг зөвхөн эрх бүхий албан тушаалтны удирдлагаар гүйцэтгэх бөгөөд тухайн үйлдлийг гүйцэтгэх боломж бүхий зайнаас, товч тодорхой, ойлгогдохуйц байдлаар өгөх;

14¹.6.3.замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалтаар хөдөлгөөн эхлэх, чиг өөрчлөх, байрлан явах, хурд тохируулах, гүйцэж түрүүлэх, уулавар, гарц, явган хүний гарц нэвтрэх, түр зогсох, тээврийн хэрэгслийг зогсоолд ухрааж байрлуулах үйлдлийг гүйцэтгэх үр чадварыг шалгах;

14¹.6.4.үйлдлүүдийг гүйцэтгэх явцын алдааг "-1", "-3", "-5" гэсэн оноогоор тооцож дүгнэх бөгөөд онооны нийлбэр "-5" буюу түүнээс хэтрэсэн тохиолдолд тэнцээгүйд тооцох;

14¹.6.5.зогсоолын тоормостой хөдөлсөн, ар талыг харах толь ашиглаагүй, чиг заах дохио өгөөгүй, эсхүл буруу өгсөн, эсхүл хөдөлгөөн эхлэхдээ болон хөдөлгөөний үед хөдөлгүүр унтраасан тохиолдолд "-1" оноо өгөх;

14¹.6.6.хамгаалах бүс бүслээгүй, эгнээ байр эзлэх журам зөрчсөн, буцаж эргэх үйлдлийг буруу гүйцэтгэсэн, замын тэмдэглэлийн заалт зөрчсөн, хэт удаан явсан, түр зогсох үйлдлийг буруу гүйцэтгэсэн, зогсоолд ухрааж байрлуулах үйлдлийг эхний оролдлогоор бүрэн гүйцэд зөв гүйцэтгээгүй тохиолдолд "-3" оноо өгөх;

14¹.6.7.гэрэл, зохицуулалчийн дохио, замын тэмдгийн заалт зөрчсөн, давуу эрх бүхий тээврийн хэрэгсэлд зам тавьж өгөөгүй, хориглосон нөхцөлөөр эсрэг урсгал сөрсөн, гүйцэж түрүүлэх журам зөрчсөн, явган хүний гарц нэвтрэхдээ явган зорчигчид зам тавьж өгөөгүй, төмөр замын гарам нэвтрэх журам зөрчсөн, хурд хэтрүүлсэн, шаардлагатай тохиолдолд зогсоох арга хэмжээ авч чадаагүй тохиолдолд "-5" оноо өгнө.

14¹.7.Венийн конвенцын гишүүн бүс орноос олгогдсон жолоочийн эрхийн үнэмлэхтэй хүн онолын ерөнхий мэдлэгийн шалгалтад хамрагдах бөгөөд үр чадварын шалгалт шаардахгүй.

14¹.8.Шалгалтыг онол, дэдлага гэсэн дарааллаар зохион байгуулах бөгөөд эхний шалгалтад тэнцээгүй хүнийг дараагийн шатны шалгалтад хамруулахгүй.

14¹.9.Шалгалтад тэнцээгүй хүн дахин шалгалт өгөх эрхтэй бөгөөд шалгалт хоорондын хугацаа 7 хоногоос багатуу байна.

14¹.10.Онолын шалгалтад тэнцсэнээс хойш 6 сарын хугацаанд дэдлагын шалгалтад тэнцээгүй, хамрагдаагүй тохиолдолд шалгалтад тэнцсэн үнэлгээ хүчингүй болно.

14¹.11.Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүнээс жолоодох эрхийн шалгалт авах тохиолдолд энэ хуулийн 21.1, 21.2-т заасан шаардлагыг хангасан тээврийн хэрэгслээр шалгалтыг авч, жолоочийн үнэмлэхийн тусгай тэмдэглэлд тусгана.

14¹.12.Жолоодох эрхийн шалгалтад хамрагдаж байгаа шалгуулагч бүсдээс туслалцаа авах, техник хэрэгсэл, материал ашиглахыг хориглох бөгөөд зөрчсөн тохиолдолд эрх бүхий албан тушаалтан "тэнцээгүй" үнэлгээг өгнө.

14¹.13.Дэдлагын шалгалтад ашиглах тээврийн хэрэгсэл, дэдлагын талбай нь Монгол Улсын стандартыг хангасан байна.

14¹.14.Эрх бүхий албан тушаалтан замын хөдөлгөөний жолоодлогын шалгалтыг жолоочийн хажуугийн суудлаас өөрийн шууд удирдлага, хяналтын дор авах бөгөөд замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үүргийг хариуцаж, үнэлгээг баримтжуулан тэмдэглэл үйлдэнэ."

4/15 дугаар зүйлийн 15.1.4, 15.5 дэх хэсэг:

"15.1.4.гадаад улсын жолоодох эрхийн үнэмлэх солих тохиолдолд Монгол хэл дээр хөрвүүлсэн баталгаат орчуулга, тухайн улсаас олгогдсон жолоодох эрхийн үнэмлэхийг үнэн зөв эсэхийг тодорхойлох баримт бичиг."

5/15 дугаар зүйлийн 15.5 дэх хэсэг:

"15.5.Монгол Улсад суугаа Элчин сайдын яам болон Консулын газрын дипломат төлөөлөгчид, тэдгээрийн гэр бүлийн гишүүдийн хүсэлтийг үндэслэн түүнд жолоочийн үнэмлэхтэй нь тохирох ангиллын үндэсний жолоочийн үнэмлэхийг олгож болно."

6/18 дугаар зүйлийн 18.3 дахь хэсэг:

"18.3.4.шуух болон эрх бүхий албан тушаалтны эрхийг сэргээх тухай шийдвэр гарсан."

2 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2 дахь хэсгийн "10 жил," гэсний дараа "гадаад орны жолоодох эрхийн үнэмлэхийг сольж олгохдоо тухайн орны үндэсний жолоодох эрхийн үнэмлэхийн хүчинтэй хугацаагаар," гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

1/10 дугаар зүйлийн 10.1.3 дахь заалт:

"10.1.3.Жолоочийн бүртгэл, мэдээллийн санд жолоодох эрхийн үнэмлэх шинээр эсхүл нөхөн авах, ангилал нэмэх, жолоодох эрхийг хасах, сэргээх, олон улсын жолоочийн үнэмлэхийг өөрт нь, эсхүл итгэмжлэл бүхий иргэн, хуулийн мэдээллийг хамруулах."

2/15 дугаар зүйлийн 15.3, 15.4 дэх хэсэг:

"15.3.Жолоодох эрхийн болон олон улсын жолоодох эрхийн үнэмлэхийг олгох, бүртгэх ажлыг цагдаагийн байгууллага хариуцах бөгөөд Монгол Улсын болон олон улсын жолоочийн үнэмлэхийг өөрт нь, эсхүл итгэмжлэл бүхий иргэн, хуулийн этгээдэд олгож болно."

15.4.Жолооны багшийн үнэмлэхийн загварыг мэргэжлийн боловсрол, сургалтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, жолоодох эрхийн үнэмлэхийн загварыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн тус тус батална."

3/18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсэг:

"18.4.Замын хөдөлгөөний тухай Венийн конвенцда нэгдэн орсон улсын иргэнд олгосон жолоодох эрхийн буюу олон улсын жолоодох эрхийн хүчин төгөлдөр үнэмлэх бүхий гадаад улсын иргэн тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх хасахаар заасан зөрчил үйлдсэн тохиолдолд үнэмлэхийг хураан авч, Зөрчлийн тухай хуульд заасны дагуу шийдвэрлэж, жолоодох эрхийн үнэмлэхийг холбогдох шийдвэрийн хамт цагдаагийн төв байгууллага, гадаад хэргийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлнэ."

4/24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь хэсэг:

"24.2.Тусгай дуут болон гэрлэн дохио хэрэглэх байгууллага, тээврийн хэрэгслийн цахим мэдээллийн санг цагдаагийн байгууллага хариуцан хөтөлнө."

4 дүгээр зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.3.2 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2.4 дэх заалтын "Зөрчлийн бүртгэлийн оноо тооцох" гэснийг хассугай.

6 дугаар зүйл.Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.3, 8.4 дэх хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.1.3 дахь заалт, мөн зүйлийн 18.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НОТАРИАТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нотариатын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.6, 7.7, 7.8, 7.9 дэх хэсэг:

"7.6.Нотариатч тойрог шилжих хүсэлтээ хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд бичгээр гаргана.

7.7.Энэ хуулийн 7.6-д заасан тойрог шилжих нотариатч дараах шаардлагыг хангасан байна:

7.7.1.нотариатын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа тойрогтоо гуравсаас доошгүй жил ажилласан байх;

7.7.2.нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлээгүй байх;

7.7.3.сахилтын шийтгэлгүй байх.

7.8.Энэ хуулийн 15.1-д заасан Мэргэшлийн хороо энэ хуулийн 7.4-т заасан мэргэшлийн шалгалт өгсөн нотариатчийн шалгалтын дүн, мэргэшил, ур чадварын түвшинг үнэлсэн дүнгээлгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлнэ.

7.9.Засгийн газрын гишүүн нотариатчийн тойрог шилжүүлэхдээ энэ хуулийн 7.10-д заасныг үндэслэж, хүндэтгэн үзэх шалтгааныг харгалзан үзэж болно.

7.10.Энэ хуулийн 7.9-д заасан хүндэтгэн үзэх шалтгаанд нотариач өөрөө, эсхүл нөхөр /эхнэр/, төрсөн, үрчлэн авсан хүүхэд, өөрийн болон нөхөр /эхнэр/-ийн эцэг, эх нь хүнд өвчтэйн улмаас асран хамгаалах шаардлагатай, зайлшгүй шалтгааныг хамруулах бөгөөд холбогдох баримтаар нотлогдсон байна."

2/14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсэг:

"14.2.Мэргэшлийн шалгалтын зардлыг бүртгэлийн хураамж, нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргалтай холбогдсон зардал болон Мэргэшлийн хорооны гишүүдэд олгох урамшууллыг Монголын Нотариатчдын танхимаас тус тус санхүүжүүлнэ."

3/15 дугаар зүйлийн 15.9, 15.10, 15.11 дэх хэсэг:

"15.9.Мэргэшлийн хорооны үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хуралдаан байх бөгөөд бүх гишүүдийн гуравны хоёроос доошгүй нь оролцсоноор хуралдаан

хүчин төгөлдөр болно. Мэргэшлийн хороо хэлэлцсэн асуудлаараа тогтоол, дүгнэлт гаргаж холбогдох байгууллага, этгээдэд танилцуулна. Мэргэшлийн хороо хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхын саналаар шийдвэр гаргана.

15.10. Мэргэшлийн хорооны хуралдааны тэмдэглэлийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын нотариатын асуудал хариуцсан ажилтан хөтөлнө. Мэргэшлийн хорооны хуралдааны тэмдэглэлд хуралдаан даргалагч, тэмдэглэл хөтөлгөч гарын үсэг зурснаар баталгаажна. Тэмдэглэлд тухайн хуралдаанаар хэлэлцсэн асуудлыг бүрэн тусгаж, холбогдох баримт бичгийг хавсаргана.

15.11. Мэргэшлийн хороо мэргэшлийн шалгалт явуулахтай холбогдуульж дараах бүрэн эрхтэй байна:

15.11.1. мэргэшлийн шалгалтад хуульчдын бүртгэлийг баталгаажуулах;

15.11.2. мэргэшлийн шалгалт явуулах бэлтгэл ажлыг зохион байгуулах;

15.11.3. мэргэшлийн шалгалтыг товлосон хугацаанд явуулах;

15.11.4. мэргэшлийн шалгалтад оролцогчдоос ирүүлсэн баримт бичиг зохих шаардлагыг хангаж буй эсэхийг шалгаж, түүнийг мэргэшлийн шалгалтад оруулах эсэх асуудлыг шийдвэрлэх;

15.11.5. мэргэшлийн шалгалтын сорилго, бодлогыг боловсруулах, нууцлалыг хариуцах;

15.11.6. шалгалтад орох тухай хүсэлт, хуульчийн баримт бичгийн үнэн зөв байдлыг шалгах зорилгоор шаардлагатай лавлагаа, мэдээллийг гаргуулахаар холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд хүсэлт гаргах, хүсэлт гаргагчаас шаардах;

15.11.7. мэргэшлийн шалгалтын дүнг гаргаж, оролцогчдод мэдээлэх;

15.11.8. шалгалтад оролцогч нь хууль тогтоомж зөрчсөн тохиолдолд шалгалтыг хүчингүй болсонд тооцох;

15.11.9. бүртгэлийн хураамжийн хэмжээг тогтоох."

4/15¹ дугаар зүйл:

"15¹ дугаар зүйл. Нотариатын мэргэшлийн шалгалт зохион байгуулах, дүгнэх

15¹.1. Мэргэшлийн хороо нь Нотариатын мэргэшлийн шалгалтын товчг энэ хуулийн 15.8-д заасан хугацаанд мэргэшлийн шалгалт явуулах газар, хугацаа, мэргэшлийн шалгалтад оролцогчдоос бүртгүүлэхэд шаардагдах баримт бичгийн бүрдүүлбэрийн жагсаалт, бүртгүүлэх хэлбэр, сул орон тоо гарсан тойрог, шаардлагатай тохиолдолд тойргийн нутаг дэвсгэрийн хүрэн дэх тодорхой байршлын талаарх мэдээлэл агуулсан зарыг олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэлээр зарлана.

15¹.2. Мэргэшлийн шалгалтын товчг олон нийтэд зарласан өдрөөс хойш ажлын 7 өдөрт багтаан бүртгэлийг эхлүүлнэ. Бүртгэлийн үргэлжлэх хугацаа 30 хоног байна. Хугацаа хэтрүүлж ирүүлсэн хүсэлтийг бүртгэхгүй.

15¹.3. Хуульч нь шалгалтад орох шаардлагыг хангаж хүсэлтийг үнэн зөв бөглөсөн болохоо хариуцна.

15¹.4. Мэргэшлийн хороо нь энэ хуулийн 15.1.1-т заасан жагсаалтыг бүртгэл дууссанаас хойш 7 хоногт багтаан олон нийтэд мэдээлнэ.

15¹.5. Мэргэшлийн шалгалт явуулах, дүгнэх үйл ажиллагааг автоматжуулсан систем, цахим мэдээллийн техник хэрэгсэл, программ хангамж ашиглан зохион байгуулж болно.

15¹.6. Мэргэшлийн шалгалтын даалгаврын гүйцэтгэлийг тоогоор дугаарлах бөгөөд дугаартай холбогдох шалгалтад оролцогчийн нэр нууцлагдсан байна.

15¹.7. Мэргэшлийн хороо мэргэшлийн шалгалтын даалгаврын нууцлалыг шалгалт эхлэх хүртэл, түүнийг хариултын нууцлалыг шалгалт дуусах хүртэл хамгаална.

15¹.8. Мэргэшлийн шалгалт нь эрх зүйн ерөнхий мэдлэгийг сорьсон сорилтын болон эрх зүйн салбарын хүрээнд тодорхой тохиолдлыг хууль хэрэглэж шийдвэрлэх бодлогын шалгалтын хэлбэрээр явагдана.

15¹.9. Мэргэшлийн шалгалтад оролцогч сорилтын шалгалтын нийт онооны 60 ба түүнээс дээш хувийг авсан ба түүнээс дээш хувийг авсан бол бодлогын шалгалтад орох эрхтэй болно.

15¹.10. Бодлогын шалгалтын нийт онооны 60 ба түүнээс дээш хувийг авсан байвал зохино.

15¹.11. Сорилго, бодлогын нийт онооны 60 ба түүнээс дээш хувийг авсан хуульчийг шалгалтад тэнцсэн гэж үзнэ.

15¹.12. Бодлогыг дүгнэхдээ хариултын хууль зүйн үндэслэл, бүрэн хариулсан байдал, бичиг баримтын боловсруулалтын түвшинг харгалзана.

15¹.13. Хэрэв нэг тойрогт өрсөлдсөн шалгуулагчдын оноо тэнцсэн тохиолдолд бодлогын даалгаврыг илүү оноотой гүйцэтгэсэн шалгуулагчийг зарласан орон тоонд багтаана.

15¹.14. Бодлогын даалгаврыг шалгалт дууссан өдрөөс хойш ажлын 3 хоногт багтаан дүгнэж, шалгалт дууссан өдрөөс хойш ажлын 7 хоногт багтаан шалгалтын дүнг нэгтгэж, оролцогчдод мэдээлнэ.

15¹.15. Мэргэшлийн шалгалтад оролцогчийн шалгалтыг дараах тохиолдолд хүчингүй болсонд тооцно:

15¹.15.1. шалгуулж байгаа бусад оролцогчидтой харилцах, тэдэнд туслах буюу тусламж авах оролдлого хийсэн;

15¹.15.2. гүйцэтгэлийн хуудсанд зөвшөөрөгдсөнөөс бусад тэмдэглэгээ хийсэн, таних тэмдэг тавьсан, өөр өнгийн бэхээр бөглөсөн;

15¹.15.3. мэргэшлийн шалгалтад оролцохоор бүртгүүлэхдээ хуурамч баримт бичиг бүрдүүлсэн буюу үнэн зөв мэдээлэлгүй, эсхүл дуутуу мэдээлэл өгсөн нь бичиг баримтыг нягтлан шалгахад тодорхой болсон.

15¹.16. Мэргэшлийн хороо нь шалгалтын дүн гарсан өдрөөс хойш ажлын 15 хоногт багтаан шалгалтад тэнцсэн оролцогчийн өргөдөлд дурдсан мэдээллийг баримтжуулж, баримт бичгийн үнэн зөв байдлыг нягтлан шалгаж үзсэний үндсэн дээр шалгалтын онооны дарааллыг харгалзан шалгалт зарлагдсан орон тоонд багтаан нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгуулах саналыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд хүргүүлнэ.

15¹.17. Шалгалтад тэнцсэн боловч зарласан тойргийн орон тоонд багтаагүй хуульчиг бусад тойргийн зарласан сул орон тоонд зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн шийдвэрлэнэ.

15¹.18. Мэргэшлийн хороо нь мэргэшлийн шалгалтын бүртгэлтэй холбоотой гомдол, энэ хуулийн 15¹.15.1-15¹.15.3-т заасан зөрчил, шалгалтыг хүчингүй болсонд тооцсон тогтоол болон шалгалтын дүнтэй холбоотой гомдол, маргааныг хянан шийдвэрлэнэ.

15¹.19. Хуульч мэргэшлийн шалгалтад оролцогчдын бүртгэлтэй холбоотой гомдлыг нэрсийн жагсаалтыг олон нийтэд мэдээлсэн өдрөөс хойш ажлын 3 хоногийн дотор, сорилтын даалгаврын гүйцэтгэлийн үнэлгээтэй холбоотой гомдлыг шалгалт өгсөн өдрийн 20 цаг хүртэл, бодлогын даалгаврын гүйцэтгэлийн үнэлгээтэй холбоотой гарсан гомдлыг шалгалтын дүн гарсан өдрөөс хойш ажлын 1 өдрийн дотор, бусад гомдлыг шалгалт дууссанаас хойш 5 хоногийн дотор Мэргэшлийн хороонд тус тус бичгээр ирүүлнэ.

15¹.20. Гомдол гаргагч нь гомдоллодоо үндэслэлээ тодорхой дурдаж, өөрийнхөө тавьж буй шаардлагын талаарх нотолгоо, бусад холбогдох баримтыг хавсаргана.

15¹.21. Мэргэшлийн хорооны дарга нь гомдлыг шалгах, хуралдаанд танилцуулах гишүүнийг томилж, холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу шуурхай, шударгаар шалган, хорооны хуралдаанаар шийдвэрлүүлнэ.

5/15² дугаар зүйл:

"15² дугаар зүйл. Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргах"

15².1. Мэргэшлийн хороо нь нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшингийн талаар гаргасан эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, хуульчийн гомдол, хүсэлтийг үндэслэн дүгнэлт гаргах эсэхийг хуралдаанаар олонхын саналаар шийдвэрлэнэ.

15².2. Мэргэшлийн хороо дараах тохиолдолд дүгнэлт гаргахгүй:

- 15².2.1. тухайн асуудалд хамаарах нотариатчийн үйлдлийн талаар шүүх болон эрх бүхий байгууллага хянаж, шийдвэр гаргасан бол;
- 15².2.2. тухайн асуудлыг энэ хуулийн 8.6-д заасан Сахилгын зөвлөл шалгаж байгаа бол;

15².2.3. нотариатч үйлдлийг гэрчилснээс хойш хуульд заасан хөөн хэлэлцэх хугацаа өнгөрсөн бол.

15².3. Эрх бүхий байгууллагаас хүргүүлсэн шийдвэр, хуульчийн гомдол, хүсэлтийг Мэргэшлийн хорооны дарга гишүүдэд тойргийн журмаар хуваарилж ба хуралдаанаар хэлэлцэж, дүгнэлт гаргана.

15².4. Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргахдаа нотариатчийн хууль хэрэглэх, нотариатын үйлдэл хийх, бичиг баримт боловсруулах, эрх зүйн зөвлөгөө өгөх чадварыг бодлогын даалгавар гүйцэтгүүлэх, ярицлага хийх замаар дүгнэнэ.

15².5. Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинг үнэлсэн дүгнэлтэд Мэргэшлийн хорооны дарга, гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

15².6. Нотариатч мэргэшил, ур чадварын хувьд хангалтгүй, эсхүл тухайн асуудлаар мэргэшлийн алдаа гаргасан талаарх дүгнэлтийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн болон хүсэлт гаргасан этгээд, нотариатчид хүргүүлнэ.

15².7. Нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинг үнэлсэн дүгнэлтэд холбогдох гомдлыг нотариатч хүлээн авснаас хойш ажлын 14 хоногт багтаан хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнд гаргаж болно.

15².8. Мэргэшлийн шалгалт, нотариатчийн мэргэшил, ур чадварын түвшинд дүгнэлт гаргахтай холбогдох баримт бичгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын архивт хадгална."

2 дугаар зүйл. Нотариатын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.4 дэх хэсгийн "... Тойрог шилжих журмыг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална." гэснийг хасуугай.

3 дугаар зүйл. Нотариатын тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.6 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр	Улаанбаатар хот	Төсөл
---------------------------------------	-----------------	-------

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

ХУВИЙН ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“10.3.Хувийн хамгаалалтын үйл ажиллагааг биечлэн гүйцэтгэх хүн нь Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсэгт заасан цагдаагийн төв байгууллагаас зохион байгуулах сургалтад хамрагдан, гэрчилгээ авсан байна.”

2 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн, 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийн “Зөвшөөрлийн” гэснийг “Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2, 3.1.3 дахь заалт, 5 дугаар зүйлийн 5.1, 5.6, 5.7 дахь хэсэг, , 6 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 6.1, 6.2, 6.3, 6.4 дэх хэсэг, 6.2.1, 6.3.1 дэх заалт 8 дугаар зүйлийн 8.2.1 дэх заалт, 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.3 дахь хэсгийн “тусгай” гэснийг, 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн “...болон сүргэлт явуулах зөвшөөрөл олгох...” гэснийг тус тус хассугай.

4 дүгээр зүйл.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар сарын-ны өдөр	Улаанбаатар хот	Төсөл
--	-----------------	-------

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

ШУҮХ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/11¹ дүгээр зүйл:

“11¹ дүгээр зүйл.Зөвлөлийн бүрэлдэхүүн, зохион байгуулалт, үйл ажиллагаа

11^{1.1}.Зөвлөл нь 16 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд дарга, нарийн бичгийн дарга, гишүүдээс бүрдэнэ.

11^{1.2}.Зөвлөлийн дарга нь Шүүх шинжилгээний төв байгууллагын шинжилгээний үйл ажиллагаа эрхэлсэн дэд дарга байна.

11^{1.3}.Зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга нь шүүх шинжилгээний төв байгууллагын шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох ажил харууцсан нэгжийн дарга байна.

11^{1.4}.Энэ хуулийн 11.2-д заасан төлөөлөл нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

11^{1.4.1} мэргэжлээрээ 10-аас доошгүй жил ажилласан;
11^{1.4.2} ял шийтгэлгүй байх.

11^{1.5}.Зөвлөлийн гишүүдийн 30-аас доошгүй хувь нь шүүх шинжилгээний туршлагатай байна.

11^{1.6}.Зөвлөлийн гишүүнд нэр дэвшигчийн баримт бичгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хүлээн авч, хянан хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр 3 жилийн хугацаагаар томилж, чөлөөлнө.

11^{1.7}.Зөвлөлийн гишүүнд хянан магадлагаа хийсэн болон хуралдаанд оролцсон тохиолдол бүрд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний гурав хуваасны нэгтэй тэнцэх хэмжээний мөнгөн урамшуулал олгоно.

11^{1.8}.Зөвлөлийн үйл ажиллагаа, урамшуулалтай холбоотой зардлыг тухайн жилийн байгууллагын төсөвт тусган санхүүжүүлнэ.

11^{1.9}.Зөвлөлийн үйл ажиллагааны үндсэн хэлбэр нь хуралдаан байна.

11.10.Зөвлөлийн ээлжит хуралдааныг улиралд 1-ээс доошгүй удаа хуралдуулах бөгөөд хуралдааныг Зөвлөлийн дарга удирдана. Дарын эзгүйд түүний томилсон зөвлөлийн гишүүн удирдана.

11.11.Зөвлөлийн ээлжит бүс хуралдааныг Зөвлөлийн даргын санаачилгаар, эсхүл зөвлөлийн гишүүний саналаар хуралдуулж болно.

11.12.Зөвлөлийн гишүүн хүндэтгэн үзэх шалтгааны улмаас хуралдаанд оролцох боломжгүй тохиолдолд Зөвлөлийн даргад албан ёсоор мэдэгдэж, хуралдаанаар хэлэлцэх асуудалд бичгээр санал өгч болно.

11.13.Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сунгах, хүчингүй болгох үндэслэлийг тодорхойлсон баримт бичигт Зөвлөлийн даргын шийдвэрээр томилогдсон 3 гишүүнтэй комисс /цаашид "Комисс" гэх/ хянан магадлагаа хийнэ.

11.14.Комисс баримт бичгийн үнэн бодитой, шаардлага хангасан эсэхэд хянан магадлагаа хийж, зөвлөлөөс гарах санал, дүгнэлтийн төсөл боловсруулна.

11.15.Комиссын гаргасан санал, дүгнэлтийг зөвлөлийн гишүүдийн 75-аас доошгүй хувийн ирцтэйгээр хэлэлцэж, 60-аас доошгүй хувийн саналаар батална.

11.16.Зөвлөлийн санал, дүгнэлтэд зөвлөлийн дарга гарын үсэг зурна. Зөвлөлийн хуралдааны тэмдэглэлийг нарийн бичгийн дарга хөтөлж, тэмдэглэлд зөвлөлийн дарга, хуралдаанд оролцсон гишүүд гарын үсэг зурж баталгаажуулна.

11.17.Зөвлөлөөс гарсан санал, дүгнэлтийг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргад уламжилж, шийдвэрлүүлнэ."

2/11² дүгээр зүйл:

"11² дүгээр зүйл.Зөвлөлийн ажлын алба, түүний чиг үүрэг

11.2.1.Зөвлөл нь Ажлын алба /цаашид "Ажлын алба" гэх/-тай байх бөгөөд Ажлын албаны чиг үүргийг Шүүх шинжилгээний төв байгууллагын шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох ажил хариуцсан нэгж хэрэгжүүлнэ.

11².2.Ажлын алба дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

11².2.1.зөвлөлийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай мэдээ, мэдээлэл, баримт, лавлагааг холбогдох байгууллагаас гаруулах.

11².2.2.зөвлөлийн хуралдааны бэлтгэл ажлыг хангах, хэлэлцэх асуудлын жагсаалтыг гаргаж зөвлөлийн даргаар батлуулах;

11².2.3.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сунгах, хүчингүй болгох үндэслэлийг тодорхойлсон баримт бичгийг хүлээн авч, зөвлөлийн даргад танилцуулан, хянан магадлагаа хийх Комисс томилуулах;

11².2.4.комиссын гаргасан зөвлөлийн санал, дүгнэлтийн төслийг

зөвлөлийн гишүүдэд хуралдаан эхлэхээс 3 хоногийн өмнө цахимаар хүргүүлэх;

11².2.5.зөвлөлийн гаргасан санал, дүгнэлтийг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргад танилцуулж, шийдвэрлүүлэх, баталгаажуулах ажлыг зохион байгуулах;

11².2.6.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, сунгах, хүчингүй болгосон шийдвэрээр мэдээллийн сан үүсгэж, мэдээллийн санг нийтэд танилцуулах;

11².2.7.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн хугацаа дууссан бол шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргад танилцуулан шийдвэрлүүлэх."

3/11 дүгээр зүйлийн 12, 13 дахь хэсэг:

"11.12.Шүүх шинжилгээний төв байгууллага нь шүүх шинжилгээний мэргэжлийн болон үргэлжилсэн сургалтыг төлбөртэй зохион байгуулж болно.

11.13.Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл эзэмшигч нь шүүх шинжилгээний төв байгууллагаас зохион байгуулах давтан сургалтад жил тутам хамрагдаж, тогтсон багц цагийг хангана."

4/11 дүгээр зүйлийн 14 дэх хэсгийн 3, 4 дэх заалт:

"11.14.3.Энэ хуулийн 11.12-д заасан сургалтын төлбөрийн хэмжээг хууль зүйн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална.

11.14.4.Энэ хуулийн 11.12-д заасан сургалтыг зохион байгуулах, багц цаг тооцох журмыг Шүүх шинжилгээний төв байгууллагын дарга батална."

2 дугаар зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн 11.4.5 дахь заалтыг дор дурсанаар өөрчлөн найруулсугай.

"11.4.5.гэмт хэрэг үйлдэж ял шийтгүүлж байгаагүй байх"

3 дугаар зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн 11.12 дэх хэсгийн дугаарыг"11.14" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Шүүхийн шинжилгээний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.4 дэх хэсгийн "Монгол Улсын" гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Шүүх шинжилгээний тухай хуулийн 11.12.2 дахь заалтыг хүчингүй болгонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОГТУУРУУЛАХ УНДААНЫ ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ, АРХИДАН
СОГТУУРАХТАЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.11 дэх хэсэг:

"5.11 Энэ хуулийн 6 дугаар зүйлд заасны дагуу бүрдүүлэх баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй."

2/15 дугаар зүйлийн 15.11, 15.12 дахь хэсэг:

"15.11.Тухайн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны бааз, амралтын газрын дэргэдэх худалдаа, үйлчилгээний газар, аялал жуулчлалын гол чиглэл дагуух үйлчилгээний цогцолбор бүхий түр буудаллах цэгт согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход энэ хуулийн 15.7 дахь хэсэг хамаарахгүй.

15.12.Энэ хуулийн 15¹ дүгээр зүйлд заасны дагуу бүрдүүлэх баримт бичиг нь эрх бүхий байгууллагад байгаа, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн болон дэмжих системээс татан авах боломжтой бол иргэн, хуулийн этгээдээс шаардахгүй."

2/15¹ дүгээр зүйлийн 15¹.1.5, 15¹.1.6, 15¹.1.7 дахь заалт:

"15¹.1.5.дүрс бичлэгийг 24 цагийн турш хийх боломжтой, 720 цагаас багагүй буюу 30 хоног хадгалдаг, байнгын ажиллагатай техник, хэрэгсэл суурилуулсан талаарх баримт."

15¹.1.6.өөрийн үйл ажиллагаандаа дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх дүрэм;

15¹.1.7.шөнийн цагаар үйлчилгээ үзүүлж байгаа барилга, байгууламжийн 10 метр доторх зайд гадна гэрэлтүүлэг төхөөрөмжийг байршуулсан талаарх нотлох баримт."

2 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.8 дахь хэсгийн "согтууруулах ундаа үйлдвэрлэхэд" гэсний дараа "тухайн нутаг дэвсгэрийн хяналт шалгалт

хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага болон аймаг, нийслэлийн саналыг үндэслэн" гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

1/5 дугаар зүйлийн 5.2, 5.3, 5.4 дэх хэсэг:

"5.2.Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийг энэ хуулийн 5.1-д заасан тоонд багтаан жилд нэг удаа сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр олгоно.

5.3.Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэснээс бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын оноог үндэслэн хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн олгож, сунгаж, түдгэлзүүлж, сэргээж, хүчингүй болгоно.

5.4.Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэх согтууруулах ундааны тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын оноог үндэслэн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч олгож, сунгаж, түдгэлзүүлж, сэргээж, хүчингүй болгоно."

2/6 дугаар зүйл:

"6 дугаар зүйл.Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтын журам

6.1.Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, сонгон шалгаруулалтад оролцох тусгай зөвшөөрөл хүсэгчээс ирүүлсэн баримт бичигт үнэлгээ өгөх 7-9 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй ажлын хэсгийг энэ хуулийн 5.3, 5.4-т заасан эрх бүхий этгээд байгуулна.

6.2.Энэ хуулийн 6.1-д заасан ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнд хүнсний асуудал эрхэлсэн, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хууль сахиулах байгууллага, эрүүл мэнд, хүнсний салбарын эрдэм шинжилгээ, сургалт эрхэлсэн байгууллага болон мэргэжлийн холбооны төлөөллийг оролцуулна. Ажлын хэсгийг хүнсний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллагын, эсхүл аймаг, нийслэлийн Засаг даргын дэргэдэх хүнсний асуудал хариуцсан нэгжийн удирдлага ахална.

6.3.Согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох төсөл сонгон шалгаруулах зарыг олон нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон байгууллагын цахим хуудсаар дамжуулан олон нийтэд зарлаах бөгөөд төсөл хүлээн авах хугацаа 60 хоногоос доошгүй байна.

6.4.Энэ хуулийн 5.3, 5.4-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг бүрдүүлнэ:

6.4.1.тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл;

6.4.2.согтууруулах ундааны төслийн баримт бичиг;

6.4.3. аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан сүүлийн гурван жилийн санхүүгийн тайлан болон хуулийн дагуу татвар, хураамж, төлсөн талаарх мэдээлэл;

6.4.4. татварын өргүй талаарх татварын байгууллагын тодорхойлолт;

6.4.5. санхүүгийн чадавхийг тодорхойлсон харицлагч банкны мэдээлэл, эсхүл нотлох бусад баримт бичиг;

6.4.6. энэ хуулийн 5.3-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь аймаг, нийслэлийн Засаг даргын санал, энэ хуулийн 5.4-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь сүм, дүүргийн Засаг даргын санал.

6.5. Ажлын хэсэг сонгон шалгаруулалтад ирүүлсэн зөвшөөрөл хүсэгчийн баримт бичгийг холбогдох стандартын шаардлагын дагуу дараах үзүүлэлт, оноогоор үнэлнэ:

6.5.1. согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх төслийн макро, микро орчны орчны судалгааг 0-15 хүртэлх оноогоор;

6.5.2. согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх төслийн санхүүгийн тооцооллыг 0-15 хүртэлх оноогоор;

6.5.3. үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж, үүнээс нэвтрүүлэхээр төлөвлөсөн дэвшилтэт техникийг 0-10 хүртэлх оноогоор;

6.5.4. үйлдвэрлэлийн технологи, үүнээс нэвтрүүлэхээр төлөвлөсөн дэвшилтэт технологийг 0-10 хүртэлх оноогоор;

6.5.5. илсгэлтийн үйлдвэрт ажиллах мэргэжлийн боловсон хүчний байдлыг 0-5 хүртэлх оноогоор;

6.5.6. үйлдвэрлэлийн зураг төсөлд хүнсний аюулгүй байдлын үзүүлэлтийг хянах лабораторийг тусгасан байдлыг 0-10 хүртэлх оноогоор;

6.5.7. үйлдвэрлэлийн зураг төсөлд хаягдал усанд механик, хими, биологийн цэвэрлэгээний бүрэн технологи бүхий урьдчилан цэвэрлэх байгууламжийг тусгаж, төлөвлөсөн байдлыг 0-10 хүртэлх оноогоор;

6.5.8. үйлдвэрлэлийн зураг төслийн иж бүрдлийг 0-7 хүртэлх оноогоор;

6.5.9. байгаль орчны нөлөөллийн үнэлгээ хийсэн байдлыг 0-8 хүртэлх оноогоор;

6.5.10. согтууруулах ундааны хайрцаг, сав, шошго, савлагааны шаардлагыг 0-6 хүртэлх оноогоор;

6.5.11. баримт бичгийн бүрдлийг 0-4 хүртэлх оноогоор.

6.6. Сонгон шалгаруулах төсөл бүрийн үзүүлэлтийг ажлын хэсгийн гишүүн бүр үнэлж, оноог гишүүдийн дундаж үнэлгээгээр гаргах бөгөөд нийлбэр дүнгээр сонгон шалгаруулалтад оролцсон төслөөс 80 ба түүнээс дээш хамгийн өндөр оноо авсан нэг зөвшөөрөл хүсэгчийг сонгон шалгаруулалтад тэнцсэнд тооцно.

6.7. Ажлын хэсэг шаардлагатай бол өргөдөл гаргагчийн баримт бичгийг холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх эрхтэй.

6.8. Сонгон шалгаруулалтад оролцсон төсөл бүрийг ажлын таван өдөрт, холбогдох байгууллагаар нягтлан шалгуулах, магадлан шинжилгээ хийлгэх шаардлагатай тохиолдолд ажлын таван өдөрт багтаан шалгаж, зөвшөөрөл хүсэгчид ажлын нэг өдөрт мэдэгдэнэ.

6.9. Энэ хуулийн 6.8-д заасан сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн оролцогч нь дараах баримт бичгийг сонгон шалгаруулалт явагдсанаас хойш ажлын таван өдөрт бүрдүүлж хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл харьяалах аймаг, нийслэлийн тамгын газарт хүргүүлнэ:

6.9.1. улсын тэмдэгтийн хураамж төлсөн баримт;

6.9.2. үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж, тэдгээрийн чанар, стандарт, өмчлөлийн талаарх мэдээлэл;

6.9.3. үйлдвэрлэх согтууруулах ундааны нэр төрөл, хэмжээ, үйлдвэрлэлийн хүчин чадалыг тодорхойлсон баримт бичиг;

6.9.4. үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүний тоо хэмжээ, хатуулгийг бүртгэх, мэдээлэх тоног төхөөрөмж суурилуулах, түүнийг нэгдсэн сүлжээнд холбох тооцоолол;

6.9.5. энэ хуулийн 6.4.2-т заасан төслийг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай хөрөнгийн эх үүсвэр, мэргэжлийн хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;

6.9.6. үйл ажиллагаа явуулах барилга, байгууламжийн гаднах орчны аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор ашиглаж байгаа дүрс бичлэгийн төхөөрөмжийн талаарх цагдаагийн байгууллагын санал;

6.9.7. үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн тус бүр дахин давтагдашгүй, цахим өгөгдөл бүхий кодтой онцгой албан татварын тэмдэг наах, татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд холбох тоног төхөөрөмж шаардлага хангасан эсэх талаар татварын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дүгнэлт.

6.10. Сонгон шалгаруулалтад тэнцсэн оролцогч нь энэ хуулийн 6.9-д заасан баримт бичгийн бүрдлийг хангаагүй тохиолдолд сонгон шалгаруулалтад 80 ба түүнээс дээш оноо авсан дараагийн зөвшөөрөл хүсэгчид согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл авах эрх шилжинэ."

3/8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг:

"8.1. Тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулахад энэ хуулийн 6.1.1, 6.4.4, 6.9.2, 6.9.3, 6.9.4, 6.9.7, 6.9.6-д заасан баримт бичиг болон аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан сүүлийн гурван жилийн санхүүгийн тайлант цахимаар хүргүүлнэ."

4/15 дугаар зүйлийн 15.7 дахь хэсэг:

"15.7. Тухайн нутаг дэвсгэрт оршин сууж байгаа хүн амын тоо, нутаг дэвсгэрийн хэмжээ, эрүүгийн болон хэв журмын нөхцөл байдал, эрүүл мэнд, соёл, спортын байгууллага, оюутан, суралцадын хичээлийн болон дотуур байрны

байршилт харгалзан нийслэлд 1000 хүн ам тутамд 6 хүртэл, аймаг, суманд 1000 хүн ам тутамд 4 хүртэл согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгоно."

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

5/16 дугаар зүйлийн 16.6 дахь хэсэг:

"16.6. Спортын уазар, үйлчилгээ үзүүлдэг болон кофе, цайгаар дагнасан үйлчилгээний байгууллагад спиртийн өндөр агууламжтай согтууруулах ундаагаар үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгохыг хориглоно."

ТАРИМАЛ УРГАМЛЫН ҮР, СОРТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.2.5 дахь заалт нэмсүгэй:

"6.2.5. татварын өргүй тухай татварын байгууллагын тодорхойлолт."

2 дугаар зүйл. Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2, 6.4, 6.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь хэсгийн "хуулиар" гэснийг өмнөх "Зөвшөөрлийн тухай" гэснийг хассугай.

эрсдэлтэй болох нь тогтоогдсон" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн гарчиг, 15.1, 15.3, 15.4, 15.6, 15.7, 15.9, 15.10 дэх хэсэг, 15¹ дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 15^{1.1} дахь хэсэг, мөн зүйлийн 15^{1.1} дэх заалт, 15² дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 15^{2.1} дэх заалт, 16 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 16.1, 16.2, 16.3, 16.4, 16.6 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 17.1, 17.2, 17.3 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 18.1 дэх хэсэг, мөн зүйлийн 18.1.1, 18.1.2, 18.1.3, 18.1.5, 18.1.6, 18.1.7, 18.1.10 дахь заалт, 20 дугаар зүйлийн 20.1.6 дахь заалт, 21 дүгээр зүйлийн 21.1.6 дахь заалт, 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсэг, 24 дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 24.2, 24.3 дахь хэсэг, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэг, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсэг, 27 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 27.1, 27.2 дахь хэсэг, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.3 дахь заалт, 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсэг, 38 дугаар зүйлийн 38.1 дэх хэсгийн "тусгай" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МАЛЫН ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.16, 9.17 дахь хэсэг:

"9.16.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.2, 8.5-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааны мэдэгдлийн маягтыг хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална.

9.17.Энэ хуулийн 9.16-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна.

2/9 дүгээр зүйлийн 9.2.6 дахь заалт:

"9.2.6.татварын өргүй тухай татварын байгууллагын тодорхойлолт."

2 дугаар зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.2, 9.3, 9.7, 9.13, 9.14 дэх хэсэг, 9.2.5, 9.14.1, 9.14.3, 9.14.4 дахь заалтын "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 9.2.3 дахь заалтын "тусгай зөвшөөрөл хүсэгч" гэснийг "мэдэгдлээр эрхлэгч" гэж, 9.8 дахь хэсгийн "тусгай зөвшөөрөл, энэ хуулийн 10.2-т заасан гэрээг үндэслэн төрөл, зүйл тус бүрд 180 хоногийн хугацаагаар нэг зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 8.2-т заасны дагуу мэдэгдлээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн, 9.2.5 дахь заалтын "12.10" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАМХИНЫ ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Тамхины хяналтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.6, 7.12 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Тамхины хяналтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр
Улаанбаатар хот	ЭМ,ЭМНЭЛГИЙН ХЭРЭГСЛИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ	
1 дүгээр зүйл.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1, 6.3 дахь хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсэг, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсэг, 26 дугаар зүйлийн 26.2 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсэг, 39 дүгээр зүйлийн 39.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.		

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ... -ны өдөр
Улаанбаатар хот	ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ	

1 дүгээр зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй.

1119 дүгээр зүйлийн 19.30, 19.31 дэх хэсэг:

"19.30. Эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь дараах бичиг баримтыг бүрдүүлнэ.

- 19.30.1.зөвшөөрөл хүссэн хүсэлт;
- 19.30.2.мэргэжлийн үйл ажиллагааны төсөл;
- 19.30.3.эрүүл мэндийн үйл ажиллагаа эрхлэх барилгын холбогдох байгууллагаас гаргасан дүгнэлт;
- 19.30.4.эмнэлгийн мэргэжилтний бүрэлдэхүүний мэдээлэл;
- 19.30.5. гадаадын мэргэжилтний мэдээлэл.

19.31.Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сунгуулах, нэмэлт, өөрчлөлт, оруулах хүсэгч нь дараах бичиг баримтыг бүрдүүлнэ.

- 19.31.1.сунгуулах, нэмэлт, өөрчлөлт, оруулахыг хүссэн хүсэлт;
- 19.31.2.эрхлэх үйл ажиллагааны төрөлд хамаарах техникийн зохицуулалт, стандартын дагуу мэргэжлийн ажилтнуудын дэлгэрэнгүй мэдээлэл;
- 19.31.3.эрүүл мэндийн байгуулалтын мэдээллийн систем нь кибер аюулгүй байдлыг хангасан талаарх Тагнуулын байгууллагаас гаргасан дүгнэлт;"

2141 дүгээр зүйлийн 41.4, 41.5, 41.6 дахь хэсэг:

"41.4.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.3 дугаар зүйлийн 9.1-д заасан мэдэгдлээр эрхлэх ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээний маягтыг Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

41.5.Энэ хуулийн 41.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл тухайн аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар хариуцан гүйцэтгэнэ.

41.6.Энэ хуулийн 41.4-т заасан мэдэгдлээр эрхлэх үйл ажиллагааг цахимаар явуулна."

2 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.11 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

"19.11.1.Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллага энэ хуулийн 19.10-т заасан хүсэлт гаргагчийн баримт бичгийг хүлээн авч, өргөдлийг хянан үзэх орон тооны бүс шинжээчийн баг томилон ажлын байрны үнэлгээ хийлгэж дүгнэлт гаргуулна."

3 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн гарчгийн "импортох, үйлдвэрлэх, ханган нийлүүлэх, худалдах" гэснийг "худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх" гэж өөрчилсүгэй.

4 дугаар зүйл.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.3.8 дахь заалтыг, 41 дүгээр зүйлийн 41.1, 41.2, 41.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ...дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Эрчим хүчний тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/201 дүгээр зүйлийн 201.2 дахь хэсэг:

"201.2.Энэ хуулийн 201.1-д заасан чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид тавигдах нөхцөл, шаардлагыг эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална."

2/21 дүгээр зүйлийн 21.2.11, 21.2.12 дахь заалт:

"21.2.11.барилга байгууламжийг ашиглалтад оруулах техникийн болон улсын комиссын дүгнэлт;

21.2.12.экспортлох цахилгаан эрчим хүчийг худалдан авахыг нотлох баримт."

2 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2.1 дэх заалтын "үндэслэл" гэсний дараа " үзүүлэлт" гэж, мөн зүйлийн 21.2.8 дахь заалтын "чадаах" гэсний дараа " хөрөнгө оруулалтын гүйцэтгэлийн аудитын тайлан" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Эрчим хүчний тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.1.3 дахь заалт:

"9.1.3.тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага, хүчин чадал, үйлчлэх хүрээ, түгээх эрчим хүчний хэмжээг тогтоох, тэдгээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хэрэгжилтийг хянах."

2/201 дүгээр зүйлийн 201.1 дэх хэсэг:

"201.1.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 14.1, 14.2, 14.3, 14.4, 14.5, 14.6, 14.7, 14.8-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг сонирхогч хуулийн этгээд цахим хэлбэрээр эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад ирүүлнэ."

3/21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсэг:

"21.1.Эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралт, засвар, туршилт, тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай

зөвшөөрөл авах, сунгуулах өргөдөл гаргасан хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд хүргүүлнэ:

21.1.1.Энэ хуулийн 20¹.1-д заасан эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга үсрэлт, засвар, туршилт, тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл шинээр авах өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

- 21.1.1.а.хүний нөөцийн талаарх мэдээлэл;
- 21.1.1.б.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ.

21.1.2.энэ хуулийн 20¹.1-д заасан эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилга үсрэлт, засвар, туршилт, тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүчинтэй хугацааг сунгуулах өргөдөлд дараах баримт бичгийг хавсаргана:

- 21.1.2.а.гүйцэтгэсэн ажлын тайлан;
- 21.1.2.б.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ."

4/21 дүгээр зүйлийн 21.2.3 дахь заалт:

"21.2.3. үйлдвэрлэх, дамжуулах, түгээх, хангах эрчим хүчний төрөл, чанарын үзүүлэлт, эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон түгээх эрчим хүчний хэмжээг хангасныг нотлох баримт;"

4 дүгээр зүйл.Эрчим хүчний тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.5 дахь хэсгийн "1.5 МВт хүртэл хүчин чадалтай" гэснийг "нэгдсэн сүлжээнд холбогдохгүй" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.1, 21.2, 21.4, 21.9 дэх хэсэг, 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсэг, 24 дүгээр зүйлийн 24.1, 24.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.21 дэх заалтын "гэрээний загварыг батлах" гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл.Эрчим хүчний тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.8, 21.9 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ
2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр
Улаанбаатар хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/10 дугаар зүйлийн 10.3.1 дэх заалт:

"10.3.1.комиссын гишүүн нь хууль, геологийн салбарын мэргэжил эзэмшсэн, геологийн судалгаа, хайгуулын ажлын төлөвлөгөө, тайланг үнэлэх мэргэжлийн чадвар туршлагатай байна."

2/20 дугаар зүйлийн 20.1.3, 20.5.7, 20.5.8 дахь заалт:

"20.1.3.хамгийн өндөр унийн санал ирүүлсэн оролцогчид 60 (харан) оноо бусад оролцогчдын ирүүлсэн үнэ бүрийг цахим системд илгээсний дагуу хамгийн өндөр үнэтэй харьцуулж тооцоолно."

"20.5.7.энэ хуулийн 20.5.5-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд нийлбэр оноогоор хоёрт орсон оролцогчид тусгай зөвшөөрлийг олгож болно."

"20.5.8.энэ хуулийн 20.5.7-д заасан нөхцөл үүссэн тохиолдолд шалгарсан оролцогчийн нийлбэр онооноос хоёрт орсон оролцогчийн нийлбэр оноо 8 хувиас хэтрээгүй тохиолдолд хэрэглэнэ."

2 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн дараах хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/10 дүгээр зүйлийн 10.1.2 дахь заалт

"10.1.2.сонгон шалгаруулалтын үнэлгээний маягт батлах;"

2/18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсэг:

"18.1.Энэ хуулийн 7.1-д заасан хуулийн этгээд хайгуулын тусгай зөвшөөрөл олгох сонгон шалгаруулалтад оролцох хүсэлтээ төрийн захираганы байгууллагад гаргах бөгөөд түүнд дараах бичиг баримтыг хавсаргана:"

3/20 дугаар зүйлийн 20.1.2, 20.2.1 дэх заалт:

"20.1.2.оролцогчдын сонгон шалгаруулалтын үнийн саналын оноо нь 20 (хорин) оноонд хүрээгүй тохиолдолд техникийн саналд үнэлгээ хийхгүй бөгөөд цахим хуудсанд байршуулж нийтэд нээлттэй мэдээлэх;"

"20.2.1.сонгон шалгаруулалтын комисс үнийн саналыг энэ хуулийн 10.1.2-т заасан үнэлгээний маягтын дагуу нээснээс хойш ажлын таван өдрийн дотор техникийн саналыг үнэлнэ."

Төсөл

4/49 дүгээр зүйлийн 49.7 дахь хэсэг:

"49.7.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь Иргэний хууль, Компанийн тухай, Нөхөрлөлийн тухай хуульд заасны дагуу хуваагдах, тусгаарлагдах замаар өөрчлөн байгуулагдсан тохиолдолд уг тусгай зөвшөөрлийг төрийн захирааны байгууллагад буцааж өгнө."

3 дугаар зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугтай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсгийг дор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугтай:

"23.3.Монголбанк энэ хуулийн 23.2, 23.9-т заасан өргөдөл, холбогдох баримт бичгийг бүрэн хүлээн авснаас хойш ажлын 60 хоногийн дотор зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох эсэх, 30 хоногийн дотор сунгах эсэх асуудлыг хянан шийдвэрлэж, шийдвэр гарснаас хойш ажлын гурав хоногийн дотор бичгээр, эсхүл Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 18.2-т заасан систем, албаны цахим шуудангаар дамжуулан цахим хэлбэрээр хариу өгнө."

2 дугаар зүйл.Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.2, 23.7 дахь хэсгийн, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨЛБӨР ТООЦООГ ҮНДЭСНИЙ МӨНГӨН ТЭМДЭГТЭЭР ГҮЙЦЭТГЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Төлбөр тооцоог үндэсний мөнгөн тэмдэгтээр гүйцэтгэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд дор дурдсан агуулгатай 4.5-4.17 дахь хэсэг нэмсүгэй.

4.5. Монголбанк нь өөрийн үндсэн зорилт, хэрэгжүүлж буй мөнгөний бодлого болон гадаад валютын бодлого, зохицуулалтад нийцтэй эсэхийг харгалзан Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх зөвшөөрөл олгох, сунгах, зөвшөөрөл олгохоос татгалзах, зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргана.

4.6. Монголбанк зөвшөөрлийн тухай хуулийн 4.1 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан нийтлэг шаардлагыг хангасан иргэн, хуулийн этгээдэд бараа, ажил, үйлчилгээний үнийг гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох зөвшөөрлийг дангаар эсхүл бараа, ажил, үйлчилгээний үнийг гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх зөвшөөрлийг нэгэн зэрэг олгоно.

4.7. Монголбанк энэ хуулийн 4.6-д заасан иргэн, хуулийн этгээд нь эдийн засгийн олон тулгуурт, оновчтой бүтцийг бий болгох, үндэсний аюулгүй байдлыг баталгаажуулахад стратегийн ач холбогдол бүхий зарим салбарыг олон улсын стандартад нийцүүлэн хөгжүүлэх эсхүл мөнгөний бодлогын үр дүнг дээшлүүлж, үндэсний мөнгөн тэмдэгтийн худалдан авах, хөрвөх чадварыг сайжруулж, тогтворжуулах үр нөлөө үзүүлэх чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхэлдэг байх нөхцөл, шаардлагыг тогтоож болно.

4.8. Бараа, ажил, үйлчилгээний үнийг гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх зөвшөөрөл хүссэн өргөдөлд дараах бичиг баримтыг хавсаргана.

4.8.1. Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар

4.8.2. Иргэний үнэмлэхийн эсхүл түүнтэй адилтгах бусад баримт бичиг,

4.8.3. Хуулийн этгээд нь тусгай зөвшөөрлийн дагуу үйл ажиллагаа эрхэлдэг бол тусгай зөвшөөрлийн хуулбар,

4.8.4. Зөвшөөрөл хүссэн хүсэлт,

4.8.5. Зөвшөөрөл хүссэн үйл ажиллагааг зохицуулж буй гэрээний хуулбар, шаардлагатай бол түүний орчуулгын хамт,

4.8.6. Бараа ажил, үйлчилгээг баталгаажуулсан гэрээ, олон улсын хэлэлцээр,

4.8.7. Бараа, ажил, үйлчилгээний үнийг гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх үйл ажиллагааны 3-5 жилийн мөнгөн урсгалын төсөөлөл,

4.8.8. Мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэх, авлига, хээл хахууль, эдийн засгийн гэмт хэрэгт холбоогүйг нотлох эрх бүхий байгууллагын тодорхойлолт,

4.8.9. Бараа, ажил, үйлчилгээний үнийг гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх зөвшөөрөлтэй эрхлэх үйл ажиллагаа, түүний нөхцөл, шаардлагыг тусгасан удирдлага, зохион байгуулалтын бодлого, журам, шийдвэр.

4.8.10. Зөвшөөрөл хүсэгчийн үйл ажиллагааны онцлог шинжид хамаарах баримт бичиг.

4.9. Энэ хуулийн 4.8-д заасны дагуу бүрдүүлж өгсөн баримт бичгийг дууту буюу тодорхой бус гэж үзвэл Монголбанк нэмэлт баримт бичиг шаардах эрхтэй бөгөөд хүсэлт гаргагч, түүний үйл ажиллагаа, эрх бүхий албан тушаалтантай холбоотой асуудлаар холбогдох эрх бүхий байгууллагаас тодорхойлолт, лавлагаа гаргуулан авч болно.

4.10. Монголбанк зөвшөөрөл хүссэн хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш ажлын 10 өдрийн дотор баримт бичгийн бүрдлийг шалгаж, зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлийн 2.2.1-2.2.3-д заасан арга хэмжээг авна.

4.11. Зөвшөөрөл авах, зөвшөөрөл сунгуулах хүсэлт гаргагч энэ хууль болон зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангах тухай баримт бичгийг бүрэн бүрдүүлж ирүүлснээс хойш зөвшөөрөл олгох, сунгах эсэх асуудлыг 60 хоногийн дотор шийдвэрлэж, шийдвэр гарснаас хойш хүсэлт гаргагчид гурав хоногийн дотор мэдэгдэнэ.

4.12. Тухайн зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаа, хэлцэл нь энэ хуулийн 4.5-д заасан зорилт, бодлого, түүний хэрэгжилтэд сөргөөр нөлөөлөх буюу нийцгүй гэж Монголбанк дүгнэвэл, зөвшөөрөл авах, зөвшөөрлийн хугацаа сунгах хүсэлт гаргагч нь энэ хууль болон зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангаагүй тохиолдолд Монголбанк зөвшөөрөл олгох, сунгахаас татгалзана.

4.13. Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх нөхцөл бүрдсэн тохиолдолд Монголбанк зөвшөөрлийг үл нөхцөл арилсныг тогтоох хүртэлх хугацаагаар түдгэлзүүлж, энэ тухай зөвшөөрөл эзэмшигчид ажлын хоёр өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

4.14. Монголбанк энэ хуулийн 4.13-т заасан зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх нөхцөл арилсныг тогтоосон тохиолдолд зөвшөөрлийг сэргээнэ.

4.15. Зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхэлж буй үйл ажиллагаа нь энэ хуулийн 4.5-д заасанда нийцгүй болсон нь тогтоогдсон болон зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрлийг хүчингүй болгох нөхцөл бүрдсэн тохиолдолд Монголбанк зөвшөөрлийг цуцалж энэ тухай зөвшөөрөл эзэмшигчид ажлын хоёр өдрийн дотор мэдэгдэнэ.

4.16. Зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн эсхүл хүчингүй болгосон тохиолдолд Монголбанкны шийдвэрт өөрөөр заагаагүй бол зөвшөөрөл эзэмшигч нь

зөвшөөрлөөр гүйцэтгэх өөрийн үйл ажиллагааг тухайн шийдвэр гарсан өдрөөс эхлэн зогсоож, уг үйл ажиллагаатай холбоотой аливаа хохирол учруулсан тохиолдолд түүнийг нөхөн төлнө.

4.17.Зөвшөөрлийг тудгалзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой гарсан зардлыг зөвшөөрөл эзэмшигч хариуцан төлнө."

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ҮНЭТ ЦААСНЫ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/27 дугаар зүйлийн 27.4-27.16 дахь хэсэг:

"27.4.Брокерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.4.1.харилцагчийг эрсдэлээс хамгаалах, харилцагч, хөрөнгө оруулагчдад мэдээлэл хүргэх журам;

27.4.2.зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журам;

27.4.3.үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагаас шинээр гишүүнээр элсүүлэхэд тавигдах шалгуур, арилжаанд оролцох шаардлагыг хангасан талаарх дүгнэлт;

27.4.4.үнэт цаасны арилжаа, төлбөр тооцоо, клирингийн байгууллагын программ хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай тодорхойлолт;

27.5.Диперийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.5.1.зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журам;

27.5.2.энэ хуулийн 27.4.3-т заасан баримт бичиг.

27.6.Үнэт цаас итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.6.1.үйл ажиллагаанд үүсч болзошгүй эрсдэлийг тооцох, хэмжих, үнэлэх, удирдах журам;

27.6.2.зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журам.

27.7.Үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.7.1.харилцагчтай байгуулах өмчлөх эрхийн бүртгэлийн гэрээний төсөл;

27.7.2.харилцагчийн дансны хуулганы загвар;

27.7.3.үнэт цаасыг харилцагчийн дансанд бүртгэх, үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэл хийхэд үндэслэх баримт бичгийн жагсаалт, түүнийг хадгалах заавар;

27.7.4.үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэл, шилжүүлэг хийхэд хяналт тавих журам;

27.7.5.үнэт цаас гаргалгатай байгуулах үнэт цаасны бүртгэлийг хөтлөх гэрээний төсөл.

27.8. Үнэт цаасны клирингийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.8.1. хөрөнгө оруулалчийг клирингийн үйл ажиллагаатай холбоотой болгошгүй эрсдэлээс хамгаалах сан байгуулах, сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах нөхцөлийг тусгасан дотоод журам;

27.8.2. үнэт цаасны арилжаа, төлбөр тооцооны болон төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээний төсөл;

27.8.3. үнэт цаасны клирингийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд үүсэх эрх, үүргийг тусгасан клирингийн үйл ажиллагаанд оролцогч этгээдтэй байгуулах гэрээний төсөл;

27.8.4. үнэт цаасны арилжааны болон арилжааны бус хэлцлийн дүнд үүссэн тооцоог тодорхойлох, төлбөрийг хийж гүйцэтгэх журам.

27.9. Үнэт цаасны төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.9.1. үнэт цаасны төлбөр тооцооны эрсдэлийн удмрдалын журам;

27.9.2. хөрөнгө оруулалчийг үнэт цаасны төлбөр тооцооны үйл ажиллагаатай холбоотой болгошгүй эрсдэлээс хамгаалах сан байгуулах, сангийн хөрөнгийг захиран зарцуулах нөхцөлийг тусгасан дотоод журам;

27.9.3. үнэт цаасны клирингийн болон төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээний төсөл;

27.9.4. үнэт цаасны төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэхэд үүсэх эрх, үүргийг тусгасан төлбөр тооцооны үйл ажиллагаанд оролцогч этгээдтэй байгуулах гэрээний төсөл;

27.9.5. үнэт цаасны арилжааны болон арилжааны бус хэлцлийн төлбөрийг хийж гүйцэтгэх журам.

27.10. Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.10.1. харицагч байгууллагатай байгуулах хадгаламжийн гэрээний төсөл;

27.10.2. харицагчийн үнэт цаас худалдсан болон ногдол ашгийн мөнгөн хөрөнгийг байршуулан хадгалах арилжааны банктай байгуулах гэрээний төсөл;

27.10.3. гишүүн кастодиантай мэдээлэл тасралтгүй солилцох, зах зээлийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах тухай үйл ажиллагааны журам.

27.11. Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.11.1. харицагчийн мэдээлэл, баримт бичгийг ашиглах, хадгалах, хамгаалах журам;

27.11.2. кастодианы үйлчилгээтэй холбоотой мэдээллийг харицагчид хүргэх журам;

27.11.3. Монголбанк, үнэт цаасны арилжаа, төлбөр тооцоо, клиринг, төвлөрсөн хадгаламжийн байгууллага, бусад мэргэжлийн оролцогч болон харицагчтай

мэдээлэл солилцох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх тоног төхөөрөмж, техник, программ хангамжийн танилцуулга.

27.12. Үнэт цаасны арилжаа эрхлэх үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.12.1. үнэт цаасны бүртгэлийн журам;

27.12.2. зах зээлийг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх дотоод журам;

27.12.3. үнэт цаасны арилжааны төлбөр тооцоо, клиринг болон төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах гэрээний төсөл;

27.12.4. гишүүнчлэлийн гэрээний төсөл.

27.13. Санхүүж чадварын зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.13.1. зэрэглэл тогтоох аргачлан, тэмдэглэгээ, үзүүлэлт, тодорхойлолтын тухай танилцуулга, зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагааны тайлангийн загвар;

27.13.2. Үнэт цаасны хороодын олон улсын байгууллагаас гаргасан эзэлжих зэрэглэлийн байгууллагуудад зориулсан ёс зүйн дүрэмд нийцүүлэн боловсруулсан Зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагааны ёс зүйн дүрэм;

27.13.3. тогтоосон зэрэглэлийн талаарх мэдээллийг олон нийтэд хүргэх журам.

27.14. Андеррайтерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.14.1. үнэт цаасны үнэлгээ, үнийн тооцооллыг хийх, төсөл, судалгаа, хөрөнгө оруулагч, үнэт цаас гаргагчтай харилцах чиглэлээр дагнан ажиллах гурваас доошгүй мэргэжилтний талаарх мэдээлэл;

27.14.2. үнэт цааснаас үүсэх болох эрсдэлийг тооцох, хэмжих, үнэлэх, удирдах дүрэм, журам болон энэ чиглэлээр ажиллах мэргэжилтний талаарх мэдээлэл;

27.14.3. дараах зүйлсийг тусгасан үнэт цаас гаргагч этгээдтэй байгуулах үйлчилгээ үзүүлэх гэрээний төсөл:

27.14.3.1. гэрээ хүчин төгөлдөр байх хугацаа;

27.14.3.2. талуудын хүлээх үүрэг, хариуцлага;

27.14.3.3. нийтэд санал болгож буй үнэт цаасны захиалгын хугацаа;

27.14.3.4. үнэт цаасны захиалгыг авах, хуваарилах арга аргачлан;

27.14.3.5. үнэт цаасны үнийг тогтворжуулах хугацаа, арга хэлбэр;

27.14.3.6. үйлчилгээний хураамжийн хэмжээ.

27.15. Үнэт цаасны хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 27.2-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

27.15.1.хөрөнгө оруулалтын зөвлөхний үйл ажиллагаа эрхлэх болон үнэт цааснаас үүсэж болох эрсдэлийг тооцох, хэмжих, үнэлэх, удирдах мэргэжилтний талаарх мэдээлэл;

27.15.2.хөрөнгө оруулалтын зөвлөх үйлчилгээний гэрээ, хэлцлийг боловсруулж, хянах үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх хуулийн этгээдээс энэ чиглэлээр тогтмол үйлчилгээ авахаар байгуулсан гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

27.15.3.үнэт цааснаас үүсэж болох эрсдэлийг тооцох, хэмжих, үнэлэх, удирдах дүрэм, журам.

"27.16.Зохицуулалттай этгээдийн үндсэн үйл ажиллагаа хариуцсан мэргэжилтэн нь бусад хуулийн этгээдэд болон тухайн хуулийн этгээд дотроо өөр ажил, албан тушаал хавсран эрхлэхийг хориглоно."

2/33 дугаар зүйлийн 33.10-33.14 дэх хэсэг:

"33.10.Энэ хуулийн 24.3-т заасан энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд тогтоосон маягтын дагуу Хороонд өргөдөл гаргана.

33.11.Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33.10-т заасан өргөдөлд Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

33.11.1.зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тухай эрх бүхий этгээдийн шийдвэр;

33.11.2.хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар, эсхүл нөхөрлөлийн үүсгэн байгуулах гэрээ, батламжийн хуулбар;

33.11.3.орон тооны хуульчдын хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн гэрчилгээ, үнэт цаасны зах зээлийн төрөлжсөн сургалтад хамрагдсан болон мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх баримт;

33.11.4.хуульчид нь мэргэжлийн болон ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй тухай холбогдох мэргэжлийн холбооны тодорхойлолт;

33.11.5.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хууль зүйн зөвлөгөө үзүүлэх үйл ажиллагааны болон дотоод хяналтын журам;

33.11.6.үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй танилцуулга, гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө.

33.12.Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид хөрөнгийн үнэлгээний үйлчилгээ үзүүлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33.10-т заасан өргөдөлд Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

33.12.1.зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

33.12.2.орон тооны үнэлгээчдийн үнэлгээчний эрхийн гэрчилгээ, үнэт цаасны зах зээлийн төрөлжсөн сургалтад хамрагдсаныг гэрчлэх болон мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх баримт;

33.12.3.үнэлгээчид нь мэргэжлийн болон ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй тухай холбогдох хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллагын тодорхойлолт;

33.12.4.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид үйлчилгээ үзүүлэх үнэлгээний үйл ажиллагааны болон харат бус байдлыг тогтоох, хянах горим, чанарын хяналтын журам;

33.12.5.үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй танилцуулга, гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө;

33.12.6.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан.

33.13.Үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33.10-т заасан өргөдөлд Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

33.13.1.зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

33.13.2.орон тооны аудитуудын аудитын үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрлийн гэрчилгээ, үнэт цаасны зах зээлийн төрөлжсөн сургалтад хамрагдсан гэрчилгээний хуулбар, мэргэжлийн хариуцлагын даатгалд даатгуулсан талаарх баримт;

33.13.3.аудиторууд нь мэргэжлийн болон ёс зүйн зөрчил гаргаж байгаагүй тухай холбогдох мэргэжлийн холбооны тодорхойлолт;

33.13.4.холбогдох эрх бүхий байгууллагаас зохион байгуулсан чанарын хяналтын шалгалтад хамрагдаж, хангалттай үнэлгээ авсан талаарх нотлох баримт;

33.13.5.үнэт цаасны зах зээлд оролцогчид аудитын үйлчилгээ үзүүлэх аудитын үйл ажиллагааны болон чанарын хяналтын журам;

33.13.6.үйл ажиллагааны талаарх дэлгэрэнгүй танилцуулга, гурван жилийн бизнесийн төлөвлөгөө;

33.13.6.аудитын үйл ажиллагаа, чанарын стандарт, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх, чанарын хяналт болон мэдээллийн ил тод байдлын тухай журам.

33.13.7.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан.

33.14.Хувьцааны хамтын санхүүжилтийн үйл ажиллагаа эрхлэх энгийн зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 33.10-т заасан өргөдөлд Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

33.14.1.эрх бүхий албан тушаалтан нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болохыг нотлох баримт бичиг;

33.14.2.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэхэд шаардлагатай бүтэц, зохион байгуулалт, хүний нөөцийн талаарх танилцуулга болон холбогдох баримт бичиг;

33.14.3.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцан банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

33.14.4.хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгө нь зээлийн эх үүсвэрээс бүрдээгүй, хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

33.14.5.хариуцагчаас авах үйлчилгээний хураамжийн хувь хэмжээ, хөрөнгө оруулалттай байгуулах гэрээний төсөл;

33.14.6.ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар.

33.14.7.Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө;

33.14.8.дампурах, татан буугдах, кибер халдлага, түрэмгийлэлд өртөх зэрэг онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед авах арга хэмжээний талаар болон үйл ажиллагаанд хүндэрлэл үүссэн тохиолдолд үйл ажиллагааг зогсоох нарийвчилсан төлөвлөгөө;

33.14.9.үйл ажиллагаанд шаардлагатай дараах журам:

33.14.9.1.төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

33.14.9.2.мэдээллийн ил тод байдал, тайлагналлын журам;

33.14.9.3.дотоод мэдээллийг хууль бусаар ашиглахаас сэргийлэх журам;

33.14.9.4.төслөөр татан төвлөрүүлсэн санхүүжилтийг төсөлд тусгаснаас бусад зориулалтаар ашиглахаас сэргийлэх, хяналт тавих журам;

33.14.9.5.үйлчилгээ үзүүлэгчтэй холбоотой хариуцагч болон хөрөнгө оруулагчдаас ирүүлсэн гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх журам;

33.14.9.6.Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17.1.1-т заасан журам."

2 дугаар зүйл.Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсэг:

"27.2.Энэ хуулийн 27.1-т заасан өргөдөлд зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дор дурдсан баримт бичгийг хавсаргана:

27.2.1.зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

27.2.2.хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар;

27.2.3.хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, тэдгээрийн төлбөрийн чадаа, банк, санхүүгийн байгууллагад болон бусад этгээдэд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй тухай тодорхойлолт, тохиромжтой этгээд болох тухай мэдээлэл;

27.2.4.хувьцаа эзэмшигч нь гадаад улсын хуулийн этгээд бол тухайн улсынхаа бүртгэлийн байгууллагад бүртгүүлсэн хуулийн этгээдийн гарчилгээний хуулбар;

27.2.5.хугацаа хэтэрсэн зээлийн болон гааль, татварын байгууллага, шүүхийн шийдвэрээр бусдад өр, төлбөргүй тухай тодорхойлолт;

27.2.7.эрүүгийн харилцлага хүлээж байсан эсэх тухай тодорхойлолт;

27.2.8.Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

27.2.9.хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгө нь зээлийн эх үүсвэрээс бүрдээгүй, хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

27.2.10.аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, шинээр үүсгэн байгуулагдсан бол эхлэлтийн тайлан тэнцэл;

27.2.11.Компанийн тухай хуульд заасан нэгдмэл сонирхолтой этгээдийн талаарх мэдээлэл, танилцуулга;

27.2.12.ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

27.2.13.тухайн үйл ажиллагааг эрхлэхэд шаардлагатай бүтэц, зохион байгуулалтын танилцуулга, гуравсаас доошгүй жилийн бизнесийн болон эрсдэлийн удирдлагын төлөвлөгөө;

27.2.14.гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтнүүдийн хувьд:

27.2.14.1.энэ хуулийн 35 дугаар зүйлд заасны дагуу ажил, үйлчилгээний төрөлд нийцсэн эрх авсан талаарх нотлох баримт;

27.2.14.2.Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан болон мэргэжил, мэргэшлийн дадлага туршлагатай гэдгийг нотлох баримт бичиг;

27.2.14.3.мэргэжлийн харилцааны даатгалд даатгуулсан болохыг нотлох баримт бичиг;

27.2.14.4.тухайн албан тушаалд томилогдсон шийдвэр болон өмнө ажиллаж байсан байгууллагын тодорхойлолт.

27.2.15.үйл ажиллагаанд үүсэж болзошгүй эрсдэл, ашиг сонирхлын зөрчлийг илрүүлэх, үнэлэх, удирдах дотоод хяналтын журмыг хэрэгжүүлэх хараат бус дотоод хяналтын ажилтны талаарх мэдээлэл, тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан тухай баримт бичиг;

27.2.16.хариуцагчид үзүүлэх үйлчилгээний төрөл, тэдгээрээс авах үйлчилгээний хураамжийн хувь хэмжээний талаарх мэдээлэл;

27.2.17.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх дотоод хяналтын хөтөлбөр;

27.2.18.банкны нэгдлийн бусад оролцогч бол Банкны тухай хуулийн 6.4-д заасан Монголбанкны санал.

27.2.19.тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь дараах харилцааг тусгаж, зохицуулсан дүрэм, журмыг баталж Хороонд ирүүлнэ:

27.2.19.1.үндсэн үйл ажиллагааны журам;

27.2.19.2.сонирхлын зөрчлийг тодорхойлох, сэргийлэх, илрүүлэх, мэдээлэх журам;

27.2.19.3.гэнэтийн болон давагдашгүй хүчин зүйлийн улмаас үүсэж болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний тухай журам;

27.2.19.4.гүйцэтгэх удирдлага, мэргэжилтний баримтлах ёс зүйн дүрэм;

27.2.19.5.үйлчлүүлэгчийн дотоод мэдээлэл, баримт материалыг ашиглах, хадгалах, хамгаалах журам;

27.2.19.6.зохицуулалттай үйл ажиллагааг хавсран эрхлэх тохиолдолд зохицуулалттай үйл ажиллагаа тус бүрийг дотооддоо удирдан зохион байгуулах

наргийн танилцуулга болон үйл ажиллагааны эрсдэлийг тооцох аргачлал, харилцагчийн хохирлыг баригдуулах зохицуулалтыг тусгасан журам.

27.2.19.7.Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17.1.1-т заасан журам."

3 дугаар зүйл.Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1.6 дахь заалтын "Хороонд бүртгэлтэй" гэснийг "Хорооноос зөвшөөрөл авсан" гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.3, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн "Хороонд бүртгүүлсний" гэснийг "Хорооноос энгийн зөвшөөрөл авсны" гэж, Дөрөвдүгээр бүлгийн хоёрдугаар дэд бүлгийн гарчгийн "ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ, БҮРТГЭХ" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ" гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.2.2 дахь заалтын "этгээдэд тавих нөхцөл" гэснийг "этгээдийн үйл ажиллагаанд тавих" гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийн "24.2-т заасан" гэснийг "24.1.1-24.1.11, 24.1.13, 24.1.14-т заасан үйл ажиллагааг эрхлэх" гэж, мөн зүйлийн 27.4 дэх хэсгийн дугаарыг "27.17" гэж, мөн хэсгийн "төлбөр, тооцооны" гэснийг "төлбөр тооцооны, клирингийн" гэж, "хөрөнгийн биржийн" гэснийг "үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагын" гэж, мөн зүйлийн 27.5 дахь хэсгийн дугаарыг "27.18" гэж, мөн хэсгийн "төлбөрийн болон тооцооны" гэснийг "төлбөр тооцооны болон клирингийн" гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн тухай" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай" гэж, мөн зүйлийн 29.1.3, 30 дугаар зүйлийн 30.1.3 дахь заалтын "тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл" гэснийг "зохицуулалттай этгээдийн үйл ажиллагаанд тавигдах" гэж, 33 дугаар зүйлийн гарчгийн "Бүртгэлийн" гэснийг "Энгийн зөвшөөрлийн" гэж, мөн зүйлийн 33.2.1 дэх заалтын " , тогтоосон" гэснийг "хоёроос доошгүй орон" гэж, мөн зүйлийн 33.2.2 дахь заалтын "тогтоосон тооны" гэснийг "хоёроос доошгүй" гэж, мөн зүйлийн 33.2.3 дахь заалтын "аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий тогтоосон тооны аудиторчтой байх" гэснийг "мэргэтсэн нягтлан бодогчийн хугацаагүй эрхтэй, аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий дөрвөөс доошгүй аудиторчтой байх" гэж, мөн зүйлийн 33.4 дэх хэсгийн "бүртгэлд хамрагдах" гэснийг "энэ хуулийн 24.1.15-24.1.17, 24.1.19-д заасан үйл ажиллагааг эрхлэх" гэж, мөн зүйлийн 33.5 дахь хэсгийн "бүртгэлд хамрагдахаар" гэснийг "энгийн зөвшөөрөл авахаар" гэж, мөн зүйлийн 33.6 дахь хэсгийн "бүртгэлд бүртгэхээс татгалзана" гэснийг "энгийн зөвшөөрлийг түдгэлзүүлнэ" гэж, мөн зүйлийн 33.7 дахь хэсгийн "хуулийн этгээдийг бүртгэлээс хасна" гэснийг "энгийн зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно" гэж, мөн зүйлийн 33.7.4 дэх заалтын "Хороонд бүртгүүлснээс" гэснийг "зөвшөөрөл авснаас" гэж, 51 дүгээр зүйлийн 51.3 дахь хэсгийн "санхүүгийн" гэснийг "санхүүгийн, хүний нөөцийн зэрэг" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.2.1 дэх заалтын "олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох журам болон" гэснийг хасуугай.

5 дугаар зүйл.Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.8, 33.9 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУҮЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

МӨНГӨН ЗЭЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧӨЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 11.13 дахь хэсэг нэмсүгэй.

"11.13.Нийслэлийн Засаг дарга энэ хуульд заасан бүрэн эрхээ дүүргийн засаг даргад шилжүүлж болно."

2 дугаар зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1 дэх хэсгийн "үйл ажиллагааг" гэсний дараа "энэ хуульд заасны дагуу зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдээс олгосон зөвшөөрлийн үндсэн дээр" гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1.1 дэх заалтын "байх" гэсний дараа "бөгөөд хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд оруулах мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь баримтаар тодорхойлж, нотлох боломжтой хууль ёсны орлого байх" гэж, 5.1.8 дахь заалтын "байх" гэсний дараа "бөгөөд тус санд мэдээлэл илгээх, хүлээн авах, дотоод бүртгэл мэдээллийг хөтлөх боломжтой компьютер, техник, тоног төхөөрөмжтэй байх" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсэг:

"11.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга энэ хуулийн 9.1-д заасан, Санхүүгийн зохицуулах хороо энэ хуулийн 9.2-т заасан өргөдөл, холбогдох баримт бичгийг хүлээн авч Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан хугацаанд хянаж, шаардлага хангасан өргөдөл гаргагчид мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоно.

2/13 дугаар зүйлийн 13.1, 13.2 дахь хэсэг:

"13.1.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн мэдээлэлд өөрчлөлт орсон тохиолдолд зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд мэдэгдэнэ.

13.2.Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдийн мэдээлэлд орсон өөрчлөлтийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан хугацаанд шийдвэрлэж, энэ тухай мөнгөн зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх этгээдэд мэдэгдэнэ."

4 дүгээр зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн "иргэнийг бүртгэх" гэснийг "иргэнд зөвшөөрөл олгох" гэж, 4 дүгээр зүйлийн 4.2 дахь хэсгийн "этгээдэд бүртгүүлсний" гэснийг "этгээдээс олгосон зөвшөөрлийн" гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.2 дахь хэсгийн "Барьцаалан зээлдүүлэх журмаар олгох мөнгөн" гэснийг "Мөнгөн" гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн "этгээдээр бүртгүүлээгүй" гэснийг "зөвшөөрөлгүй" гэж, Гуравдугаар бүлгийн гарчгийн "ЭТГЭЭДИЙН БҮРТГЭЛ" гэснийг "ЗӨВШӨӨРӨЛ" гэж, 9 дүгээр зүйлийн гарчгийн "этгээдээр бүртгүүлэх" гэснийг "зөвшөөрлийн" гэж, мөн зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн "этгээд аймаг, нийслэлийн Засаг даргад өргөдөл гаргаж бүртгүүлнэ" гэснийг

"этгээдэд аймаг, нийслэлийн Засаг дарга зөвшөөрөл олгоно" гэж, мөн зүйлийн 9.2 дахь хэсгийн "хуулийн этгээд Санхүүгийн зохицуулах хороонд өргөдөл гаргаж бүртгүүлнэ" гэснийг "хуулийн этгээдэд Санхүүгийн зохицуулах хороо зөвшөөрөл олгоно" гэж, 11 дүгээр зүйлийн гарчгийн "этгээдийн бүртгэл" гэснийг "этгээдэд зөвшөөрөл олгох" гэж, мөн зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн "Бүртгэлд бүртгүүлсэн мөнгөн" гэснийг "Мөнгөн" гэж, мөн зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн, 11.4 дэх хэсгийн, 23 дугаар зүйлийн 23.6 дахь хэсгийн, 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн, 25 дугаар зүйлийн 25.1.6 дахь заалтын, 25.5 дахь хэсгийн "бүртэх байгууллага" гэснийг "зөвшөөрөл олгох бүхий этгээд" гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.4 дэх хэсгийн "бүртэх байгууллага тухайн өргөдөл гаргачийг бүртгэхээс" гэснийг "зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл олгохоос" гэж, мөн зүйлийн 11.5 дахь хэсгийн "бүртэх байгууллага өргөдөл гаргачийг бүртгэхээс" гэснийг "зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд өргөдөл гаргачид зөвшөөрөл олгохоос" гэж, мөн зүйлийн 11.6 дахь хэсгийн "Бүртэх байгууллага" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд" гэж, 11.10 дахь хэсгийн "Бүртэх байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан бүртгэлийг Санхүүгийн зохицуулах хорооны байгууллын" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 11.1-д заасан зөвшөөрлийн мэдээллийг Санхүүгийн зохицуулах хорооны зөвшөөрлийн" гэж, мөн зүйлийн 11.11 дэх хэсгийн "Бүртэх байгууллага энэ хуулийн 11.1-д заасан бүртгэлтэй" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 11.1-д заасан зөвшөөрөлтэй" гэж, 12 дугаар зүйлийн гарчгийн, мөн зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн "Бүртгэлд бүртгүүлэгч" гэснийг "Зөвшөөрөлгүй" гэж, 13 дугаар зүйлийн гарчгийн "бүртгэлд" гэснийг "мэдээлэлд" гэж, мөн зүйлийн 13.3 дахь хэсгийн "харьяалах бүртгэлд байгууллагад даруй мэдэгдэж, гарчилгаар хураалгана" гэснийг "зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд мэдэгдэнэ" гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.1.2 дахь заалтын, 23 дугаар зүйлийн 23.5 дахь хэсгийн "бүртэх байгууллагад" гэснийг "зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдэд" гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.8 дахь хэсгийн "харьяалах бүртгэх байгууллагад" гэснийг "Санхүүгийн зохицуулах хороонд" гэж, 25 дугаар зүйлийн гарчгийн "этгээдийн бүртгэлийг" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, мөн зүйлийн 25.1 дэх хэсгийн "Харьяалах бүртгэх байгууллага" гэснийг "Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд" гэж, мөн хэсгийн "бүртгэлийг" гэснийг "зөвшөөрлийг" гэж, мөн зүйлийн 25.1.7 дахь заалтын "гарчилгаар хураалгасан" гэснийг "үйл ажиллагаагаа зогсоосон" гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.2 дахь хэсгийн "бүртэх байгууллагад бүртгүүлнэ" гэснийг "зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдээс зөвшөөрөл авна" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Мөнгөн зээлийн үйл ажиллагааг зохицуулах тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.7, 11.8, 11.9, 11.12, 14 дүгээр зүйл, 25 дугаар зүйлийн 25.4 дүгээр хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 19.15 дахь хэсэг нэмсүгэй:

"19.15.Хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

19.15.1.хөрөнгө оруулалтын сангийн дүрэм, нэгж эрхийн танилцуулгад заасан хөрөнгө, санхүүгийн хэрэгслийг тусгаарласан дансанд бүрэн төвлөрүүлсэн тухай хөрөнгө хадгалах гэрээ байгуулсан кастодианы тодорхойлолт;

19.15.2.хөрөнгө оруулалтын менежментийн компанитай байгуулсан хөрөнгө итгэмжлэн удирдах гэрээ, нээлттэй төрлийн хөрөнгө оруулалтын сангийн хувьд нэгж эрхийн танилцуулга, хаалттай төрлийн болон биржээр арилжаалагдах сангийн хувьд үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагад бүртгүүлсэн нэгж эрхийн танилцуулга;

19.15.3.биржээр арилжаалагдах сангийн хувьд нэгж эрхийг анхдагч зах зээлд санхүүгийн хэрэгслээр солих ажиллагаа амжилттай явагдсан гэж үзсэн талаарх үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагын дүгнэлт."

2 дугаар зүйл.Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/6 дугаар зүйлийн 6.4-6.7 дахь хэсэг:

"6.4. Энэ хуулийн 6.1, 20.1, 36.2-т заасан тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд тогтоосон маатгын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

6.4.1. тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

6.4.2. хуулийн этгээдийн дүрмийн хуулбар;

6.4.3. хувьцаа эзэмшигчийн талаарх мэдээлэл, тэдгээрийн төлбөрийн чадвар, банк, санхүүгийн байгууллагад болон бусад этгээдэд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй тухай тодорхойлолт, тохиромжтой этгээд болох тухай мэдээлэл;

6.4.4. ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

6.4.5. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт;

6.4.6. орон сууц санхүүжилтийн компани болон Хорооноос тогтоосон бусад санхүүгийн байгууллага бол хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгө нь зээлийн эх үүсвэрээс бүрдээгүй, хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

6.4.7. аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн эцсийн санхүүгийн тайлан, шинээр үүсгэн байгуулагдсан бол эхлэлтийн тайлан тэнцэл;

6.4.8. тухайн үйл ажиллагааг эрхлэх ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, програмын хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай баримт;

6.4.9. мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх дотоод хяналтын хөтөлбөр;

6.4.10. энэ хуулийн 20.1-т заасан тусгай зөвшөөрлийг хүсэгч хуулийн этгээдийн хувьд хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагааны журам болон гэрээний төсөл;

6.4.11. Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17.1.1-т заасан журам."

6.5. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 6.4-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

6.5.1. үүсгэн байгуулагч нь банк бол Монголбанкнаас, орон сууцны санхүүжилтийн компани, эсхүл бусад этгээд бол холбогдох эрх бүхий байгууллагаас тэдгээрийн зохистой харьцааны шалтруу үзүүлэлтүүд болон бусад хууль тогтоомжоор хүлээлгэсэн үүргийг хангаж ажиллаж байгаа эсэх талаарх дүгнэлт;

6.5.2. хөрөнгийн мэдээллийг хадгалах нэгдсэн системийн талаарх мэдээлэл;

6.5.3. тусгай зориулалтын компани байгуулах данс, уг дансны орлого, зарлагын урсгалын тодорхойлолт, тэдгээрийг захиран зарцуулах эрхтэй этгээдийн талаарх мэдээлэл;

6.5.4. тусгай зориулалтын компанийн хөндлөнгийн аудиторыг сонгох, солих журам.

6.6. Энэ хуулийн 6.5.3, 6.5.4 дэх заалт нь барьцаат үнэт цаас гаргах зорилгоор хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээдэд хамаарахгүй.

6.7. Хороо дор дурдсан тохиолдолд тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан хугацаагаар түдгэлзүүлнэ:

6.7.1. нээлттэй хүрээнд гаргасан хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргагчийн хувьд хууль болон Хорооноос тогтоосон журмыг зөрчсөн талаар үнэт цаасны арилжаа эрхлэх байгууллагаас гаргасан хүсэлт нь үндэслэл бүхий бол;

6.7.2. зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсийг тогтоосон хугацаанд төлөөгүй."

2/20 дугаар зүйлийн 20.6 дахь хэсэг:

"20.6. Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаанд тавих шаардлагыг Хороо тогтооно."

2 дугаар зүйл. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн "удирдагч нь" гэснийг "удирдагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Хороо олгох бөгөөд" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УУЛ УУРХАЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ БИРЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуульд доор
дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

1/9 дүгээр зүйлийн 9.3 дахь хэсэг:

"9.3. Биржийн төлөөлөн удирдах зөвлөл нь дотоод үйл ажиллагаандаа мөрдөх
дараах дүрэм, журмыг батална:

9.3.1. төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

9.3.2. дотоод хяналтын журам;

9.3.3. ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх журам;

9.3.4. эрсдэлийн удирдлагын журам;

9.3.5. ёс зүйн дүрэм;

9.3.6. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд
заасан шаардлагыг хангасан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх
эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, эсхүл дотоод журам;

9.3.7. үйл ажиллагаанд шаардлагатай бусад."

2/17 дугаар зүйлийн 17.5-17.9 дэх хэсэг

"17.5. Энэ хуулийн 4.1.3, 4.1.12-т заасан тусгай зөвшөөрөл хуссан хуулийн
этгээд тогтоосон маягтын дагуу гаргасан өргөдлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай
хуульд зааснаас гадна доор дурдсан баримт бичгийн хамт Хороонд ирүүлнэ:

17.5.1. үндсэн үйл ажиллагаанд ашиглах программын танилцуулга;

17.5.2. улсын бүртгэлийн гэрчилгээний лавлагаа, хувьцаа эзэмшигчдийн
хурлын шийдвэр;

17.5.3. эрх бүхий албан тушаалтан болон үндсэн үйл ажиллагааг эрхлэх
мэргэжилтэн нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох
шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичиг;

17.5.4. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг
хангасан тухай баримт болон хувь нийлүүлсэн хөрөнгөд ногдох мөнгөн хөрөнгийг
харилцагч банкны дансанд байршуулсан талаарх банкны тодорхойлолт, бусад
баталгаа;

17.5.5. хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгө нь зээлийн эх үүсвэрээс бүрдээгүй,
хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

17.5.6. компанийн гурван жилийн бизнес төлөвлөгөө;

17.5.7. тухайн үйл ажиллагааг эрхлэхэд шаардлагатай бүтэц, зохион
байгуулалт, мэргэшсэн хүний нөөцийн талаарх танилцуулга болон холбогдох
баримт бичиг;

17.5.8. техник тоног төхөөрөмж, программ хангамж, ажлын байрны
найдвартай, аюулгүй ажиллагаа, нууцлал, харуул хамгаалалтын асуудлыг
шийдвэрлэсэн талаарх бусад этгээдтэй байгуулсан гэрээ, дэлгэрэнгүй танилцуулга;

17.5.9. Хороонд хүсэлт гаргахаас өмнөх хугацаанд үйл ажиллагаа явуулж
байсан хуулийн этгээдийн хувьд аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан жилийн
эцсийн санхүүгийн тайлан, дүнгэлт, шинээр үүсгэн байгуулагдсан бол эхлэлтийн
тайлан тэнцэл;

17.5.10. Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 17.1.1-т заасан журам;

17.5.11. итгэмжлэл олгож бүртгэх агуулах, терминал, тээвэр логистик,
шинжилгээний лабораторийн талаарх мэдээлэл.

17.6. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай
зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 17.5-д зааснаас гадна дараах
баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

17.6.1. энэ хуулийн 9.2, 9.3-т заасан дүрэм, журам;

17.6.2. үнэт цаасны клирингийн болон төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх
хуулийн этгээдтэй хамтран ажиллах гэрээний төсөл.

17.7. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны зуучлагч/брокер/-ийн
үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь энэ хуулийн 17.5-
д зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ:

17.7.1. үйл ажиллагаа эрхлэх дотооддоо мөрдөх журам;

17.7.2. уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны программ
хангамжийн шаардлагыг хангасан тухай тодорхойлолт;

17.7.3. арилжааны захиалга болон төлбөрийг гүйцэтгэх, арилжааны
гүйцэтгэлтэй холбоотой мэдээллийг хадгалах, харилцагчид мэдээлэл өгөх программ
хангамжийн танилцуулга;

17.7.4. харилцагчдад үзүүлэх үйлчилгээний төрөл, тэдгээрээс авах
үйлчилгээний хураамжийн хувь хэмжээ, харилцагчтай байгуулах гэрээний төсөл;

17.7.5. ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд
хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан
хуулбар.

17.8. Хороо тусгай зөвшөөрлийг зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан
үндэслэлээс гадна доор дурдсан тохиолдолд түдгэлзүүлнэ:

17.8.1. тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагааг нэг жилийн хугацаанд явуулаагүй;

17.8.2. хууль, Хорооноос тогтоосон журмыг зөрчсөн талаар үнэт цаасны клиринг болон төлбөр тооцооны байгууллага зэрэг холбогдох байгууллагаас гаргасан хүсэлт нь үндэслэл бүхий бол;

17.8.3. үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл хангахгүй болсон;

17.8.4. Хорооноос энэ хуулийн 17.4-д заасны дагуу өгсөн үүрэг, даалгаврыг биелүүлээгүй;

17.8.5. Хорооноос шаардсан мэдээллийг хугацаанд нь гаргаж өгөөгүй болон алдаатай, зөрүүтэй, худал, хуурамч, дутуу, төөрөгдүүлсэн мэдээлэл өгсөн;

17.8.6. тухайн хуулийн этгээдийн эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээд биш болсон;

17.8.7. зохицуулалтын үйлчилгээний хөлсийг тогтоосон хугацаанд төлөөгүй."

17.9. Хороо тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд заасан үндэслэлээс гадна доор дурдсан тохиолдолд хүчингүй болгоно:

17.9.1. үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлагыг удаа дараа, эсхүл ноцтой зөрчсөн;

17.9.2. харилцагчид их хэмжээний хохирол учруулсан;

17.9.3. тусгай зөвшөөрөлтэй үйл ажиллагаа эрхлэхэд харшлах бусад нөхцөл байдал үүссэн."

2 дугаар зүйл. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2.3 дахь заалтын "эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээдэд тавигдах нөхцөл," гэснийг, "түүнд тавих" гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2.4 дэх заалтын "тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага," гэснийг хасуугай.

Гарын үсэг

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

ВИРТУАЛ ХӨРӨНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ ҮЗҮҮЛЭГЧИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/7 дугаар зүйлийн 7.1.17-7.1.20 дахь заалт:

"7.1.17. тав буюу түүнээс дээш гишүүнтэй төлөөлөн удирдах зөвлөлтэй байх ба тэдгээрийн хоёроос доошгүй нь хараат бус гишүүн байх;

7.1.18. энэ хуулийн 7.1.17-д заасан төлөөлөн удирдах зөвлөл дараах баримт бичгийг баталсан байх:

7.1.18.1. төлөөлөн удирдах зөвлөлийн үйл ажиллагааны журам;

7.1.18.2. компанийн дөрвөн жилийн бизнес төлөвлөгөө;

7.1.18.3. Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуульд заасан шаардлагыг хангасан мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, Дотоод хяналтын хөтөлбөр;

7.1.18.4. мэдээллийн ил тод байдал, тайлангалын журам;

7.1.18.5. Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 7.2-т заасан журам;

7.1.18.6. дотоод мэдээллийг хууль бусаар ашиглахаас сэргийлэх, хяналт тааих журам;

7.1.18.7. арилжааг урвуулан ашиглахаас сэргийлэх, хяналт тавих журам;

7.1.18.8. үйл ажиллагааг түр зогсоох, хязгаарлалт тогтоох, татан буугдах, үйлчилгээ зогсох, кибер халдлага, түрэмгийлэлд өртөх зэрэг онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед авах арга хэмжээний нарийвчилсан төлөвлөгөө;

7.1.18.9. энэ хуулийн 6-1-д заасан үйлчилгээг эрхлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааны журам;

7.1.18.10. энэ хуулийн 7.1.18-9-д заасан журамд өөрийн программ хангамж дээр виртуал хөрөнгийг арилжих, арилжаанаас хасахтай холбогдох зохицуулалт, нийтэд санал болгох виртуал хөрөнгө гаргагч болон тухайн виртуал хөрөнгө, түүний танилцуулгад тавигдах шаардлага, виртуал хөрөнгө гаргагчийн биелүүлэх үүрэг, түүнд хүргүүлэх мэдээллийн агуулга, хугацаа, виртуал хөрөнгийг бүртгэлээс хасах нөхцөлийг тусгасан байх.

7.1.19. виртуал хөрөнгийн үйлчилгээг шуурхай, тасралтгүй үзүүлэхэд шаардлагатай үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон дараах шаардлагыг хангасан тусгай программ хангамжтай байх.

7.1.19.1. арилжаанд оролцогчид нэгнийгээ таньж мэдэх боломжгүй байх;
7.1.19.2. харилцагчийн хувийн мэдээлэл гуравдагч этгээдээс нууц байх;

7.1.19.3. зах зээлийн шаардлагад нийцүүлэн хөгжүүлэх, шинэчлэх боломжтой байх;

7.1.19.4. олон нийтэд мэдээлэл хүргэх боломжтой байх;

7.1.19.5. арилжааны хяналтын системтэй байх;

7.1.19.6. албан ёсны лицензтэй аюулгүй байдлыг хангах системтэй байх.

7.1.20. мэдээллийн аюулгүй байдал, кибер аюулгүй байдал, нууцлалын хамгаалалт, мэдээллийн аюулгүй байдлын менежментийн тогтолцооны шаардлагыг тогтоосон Монгол Улсын стандартын сүүлийн хувилбарыг хангаж, хөндлөнгийн эрх бүхий байгууллагаар баталгаажуулсан байх."

2/7 дугаар зүйлийн 7.2.5 дахь заалт:

"7.2.5. Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийг тодорхойлох шаардлагыг хангасан байх."

3/7 дугаар зүйлийн 7.8-7.11 дэх хэсэг:

"7.8. энэ хуулийн 7.1.4.1-7.1.4.3-т заасан ажиглалтын чиг үүргийг гэрээний үндсэн дээр бусад мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлж болно.

7.9. энэ хуулийн 7.1.4-т заасан ажилтан нь энэ хуулийн 7.2.2, 7.2.3-т заасан шаардлагыг хангасан, хуульд өөрөөр заагаагүй бол ашиг сонирхлын зөрчил болон виртуал хөрөнгө гаргагч, эзэмшигч, харилцагчид хохирол учруулахуйц нөхцөл байдал үүсэх тохиолдолд давхар ажил хавсран эрхэлдэггүй байна.

7.10. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч дараах баримт бичгийг Хороонд бичгээр, эсхүл цахимаар ирүүлнэ:

7.10.1. компанийн дүрмийн баталгаажуулсан хуулбар, виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэх тухай хувьцаа эзэмшигчийн шийдвэр;

7.10.2. Хорооноос тогтоосон хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг хангасан болон тухайн мөнгөн хөрөнгийн эх үүсвэр нь хууль ёсны орлогоос бүрдсэн талаарх баримт бичиг;

7.10.3. харилцагчийн мөнгөн хөрөнгийг өөрийн компанийн данснаас тусад нь зөвхөн харилцагчид үйлчилгээ үзүүлэхэд ашиглах зорилгоор банканд тусгайлан нээсэн дансны талаарх мэдээлэл, банктай байгуулсан гэрээ;

7.10.4. Хороонд хүсэлт гаргахаас өмнөх хугацаанд үйл ажиллагаа явуулж байсан хуулийн этгээдийн хувьд сүүлийн 3 жилийн аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайлан, дүгнэлт, шинээр үүсэн байгуулсан бол эхлэлтийн санхүүгийн байдлын тайлан;

7.10.5. улсын тэмдэгтийн хураамж, зохицуулалтын үйлчилгээний хөлс төлсөн баримт;

7.10.6. эрх бүхий албан тушаалтан болон холбогдох этгээд нь Хорооноос тогтоосон тохиромжтой этгээдийн шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг;

7.10.7. үйлчилгээний төрлөөс хамаарч харилцагчийн төлөх хураамжийн хувь хэмжээ, харилцагчтай байгуулах гэрээний төсөл;

7.10.8. үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр нь компанийн өөрийн өмчлөлийнх бол үл хөдлөх эд хөрөнгийн лавлагаа, түрээсийн байр бол түрээсийн гэрээний баталгаажуулсан хуулбар;

7.10.9. энэ хуулийн 7.1-т заасан шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичиг.

7.11. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгчийн үйл ажиллагаа явуулах ажлын байр, тоног төхөөрөмж, программ хангамж нь энэ хууль болон Хорооноос тогтоосон шаардлагыг хангасан эсэхийг Хорооны холбогдох албан тушаалтан газар дээр нь шалгаж, танилцаж болно."

4/8 дугаар зүйлийн 8.7-8.8 дахь хэсэг:

"8.7. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгч хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, холбогдох этгээд болон эрх бүхий албан тушаалтныг өөрчлөх тохиолдолд энэ хууль болон Хорооноос тогтоосон шаардлагыг хангаж байгаа эсэхийг хянуулахаар холбогдох баримт бичгийг Хороонд ирүүлнэ.

8.8. Хороо энэ хуулийн 8.7-д заасан баримт бичгийг бүрэн гүйцэд ирүүлснээр хянаж, шийдвэрлэнэ."

5/10 дугаар зүйлийн 10.9, 11 дэх заалт:

"10.9.11. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам, заавар, аргачлал, маягт, стандартыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагатай хамтран батлах."

6/11 дүгээр зүйлийн 11.3-11.9 дэх хэсэг:

11.3. Энэ хуулийн 10.8-д заасан үйл ажиллагаа болон тухайлсан виртуал хөрөнгө, түүнтэй холбоотой бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд Хорооноос мөнгө угаах, терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх зорилгоор хязгаарлалт тогтоож болно.

11.4. Энэ хуулийн 11.3-т заасан хязгаарлалтыг тогтооход зайны болон газар дээрх хяналт шалгалт, бусад эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт, зөвлөмж, мэдэгдэл, тодорхойлолт зэргийг үндэслэнэ.

11.5. Энэ хуулийн 11.4-д заасан үндэслэл болсон шалтгаан, нөхцөл байдлаар арилсан гэж үзвэл Хороо хязгаарлалтаас чөлөөлнө.

11.6. Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах тохиолдолд виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааг түдгэлзүүлнэ:

11.6.1. зөвшөөрлийн болон үйл ажиллагааны шаардлагыг зөрчсөн, эсхүл хангахгүй болсон;

11.6.2.Хороо, түүний эрх бүхий албан тушаалтнаас өгсөн үүргийг биелүүлээгүй, эсхүл улсын байцаагчаас хүргүүлсэн албан шаардлагыг заасан хугацаанд хангаж ажиллаагүй;

11.6.3.Хороо, түүний эрх бүхий албан тушаалтан, эсхүл улсын байцаагчаас виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаатай холбоотойгоор удаа дараа хүргүүлсэн мэдэгдэл, анхааруулгын биелэлтийг хангаагүй;

11.6.4.гэмт хэрэг үйлдэх замаар үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа талаар эрх бүхий этгээдээс үндэслэл бүхий мэдэгдэл ирүүлсэн.

11.6.5.Хороо болон түүний эрх бүхий албан тушаалтны шаардсан мэдээллийг хугацаанд гаргаж өгөөгүй болон алдаатай, зөрүүтэй, хуурамч, дууту, төөрөгдүүлсэн мэдээлэл ирүүлсэн;

11.6.6.холбогдох этгээд, эрх бүхий албан тушаалтан тохиромжтой этгээд биш болсон;

11.7.Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн тухай хуульд зааснаас гадна дараах тохиолдолд виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг хүчингүй болгоно:

11.7.1.зөвшөөрлийн болон үйл ажиллагааны шаардлага зөрчсөн нь виртуал хөрөнгө гаргагч, эзэмшигч, харилцагчид хохирол учруулахуйц нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд;

11.7.2.энэ хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж болон Хорооноос тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг цаашид хангаж ажиллах боломжгүй болсон нь тогтоогдсон;

11.8.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл нь хүчингүй болсон компани энэ хуулийн 7.1.18-8-д заасан төлөвлөгөө, харилцагчтай байгуулсан гэрээнд заасны дагуу холбогдох арга хэмжээг авч, тайланг ажлын 20 өдрийн дотор Хороонд ирүүлнэ.

11.9.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон тохиолдолд харилцагчийн зөвшөөрлөөр түүний виртуал болон мөнгөн хөрөнгийн зарлагын гүйлгээ хийх виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн эрхийг хязгаарлахгүй."

2 дугаар зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай.

1/6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг:

"6.2.Виртуал хөрөнгийг энэ хуулийн 6.1-д заасан үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй компаниар дамжуулахгүйгээр нийтэд санал болгох, худалдахыг хориглоно."

2/7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалт:

"7.1.4.дараах мэргэшсэн хүний нөөцтэй байх:

7.1.4.1.дотоод хяналт, эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх ажилтантай байх;

7.1.4.2.мэдээллийн технологи, аюулгүй байдал хариуцсан ажилтантай байх;

7.1.4.3.харилцагчийн үйлчилгээ хариуцсан ажилтантай байх;

7.1.4.4.мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн хэрэгжилтэд хяналт тавих болон компанийнсын хяналтыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг бүхий ажилтантай байх ба хэрэгжилтэд хяналт тавих этгээд нь төлөөлөн удирдах зөвлөл байх;

7.1.4.5.энэ хуулийн 6.1-д заасан үйлчилгээг эрхлэхтэй холбоотой үйл ажиллагааг хариуцсан ажилтантай байх."

3/7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсэг:

"7.3.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн доод хэмжээг Хороо тогтооно."

3 дугаар зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн "этгээдийг бүртгэх" гэснийг "этгээдэд зөвшөөрөл олгох" гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн "үзүүлэгчээр бүртгүүлэх хүсэлт гаргагч" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч" гэж, мөн зүйлийн 7.1.17 дахь заалтын дугаарыг "7.1.21" гэж, мөн зүйлийн 7.2.5 дахь заалтын дугаарыг "7.2.6" гэж, мөн зүйлийн 7.5 дахь хэсгийн "7.2.3-т" гэснийг "7.2.3, 7.2.5-д" гэж, мөн зүйлийн 7.6 дахь хэсгийн "бүртгүүлэгч" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл аваагүй" гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.9 дэх заалтын "үйл ажиллагааг түр зогсоосон, эсхүл бүртгэлээс хассан" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон" гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.2 дахь заалтын "үзүүлэгч бүртгэлээс хасалдаж" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүчингүй болж" гэж, Гравадугаар бүлгийн гарчийн "Бүртгэл" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл" гэж, 10 дугаар зүйлийн гарчийн "үзүүлэгчийг бүртгэх" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох" гэж, мөн зүйлийн 10.1 дэх хэсгийн "үзүүлэх компани Хороонд хүсэлт гаргаж, бүртгүүлнэ" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь өргөдлөө Хороонд гаргана" гэж, мөн зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн "бүртгэх" гэснийг "зөвшөөрөл олгох" гэж, мөн зүйлийн 10.9.9 дэх заалтын "түр зогсоох, бүртгэлээс хасах" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох" гэж, мөн зүйлийн 10.13 дахь хэсгийн "үзүүлэгчээр бүртгэснийг" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгосныг" гэж, 11 дүгээр зүйлийн гарчийн "Бүртгэлээс хасах" гэснийг "зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох" гэж, мөн зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн "түр зогсоох, эсхүл бүртгэлээс хасна" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгоно" гэж, мөн зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн дугаарыг "11.10" гэж, мөн зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн "үзүүлэгчийг бүртгэлээс хассан" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүчингүй болсон" гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн "үзүүлэгчийг бүртгэх" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3 дахь заалтын "хүсэлт гаргагч болон хүсэлтэд дурдсан" гэснийг, 8 дугаар зүйлийн 8.6 дахь хэсгийн "Хороонд бүртгүүлсэн" гэснийг, 10 дугаар зүйлийн

10.9.1 дэх заалтын "виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн бүртгэл" гэснийг, мөн заалтын "хөрөнгө болон өөрийн" гэснийг, мөн заалтын "аудит хийх хуулийн этгээдийг бүртгэх, бүртгэхэд тавих нөхцөл, шаардлагыг тогтоох" гэснийг тус тус хасуугай.

5 дугаар зүйл. Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.9, 7.1.10 дахь заалтыг, 7.4 дэх хэсгийг, 10 дугаар зүйлийн 10.6, 10.7 дахь хэсгийг, 10.9.5, 10.9.10 дахь заалтыг, 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийг, 17 дугаар зүйлийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Татварын ерөнхий хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.13.4 дэх хэсгийн "бүртгэл" гэснийг "үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл" гэж өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Даатгалын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг нэмсүгэй:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.2.1-19.2.8 дахь заалт:

"19.2.1. компани хэлбэртэй хуулийн этгээд байх;

19.2.2. даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр гаргаж, үйл ажиллагааны чиглэлийг компанийн дүрэмд тусгасан байх;

19.2.3. хувь нийлүүлсэн хөрөнгө нь хууль ёсны эх үүсвэрээс бүрдсэн мөнгөн хөрөнгө байх бөгөөд Зохицуулах хорооноос тогтоосон доод хэмжээг хангасан байх;

19.2.4. хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх;

19.2.5. байнгын ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программы хангамжтай байх;

19.2.6. хуульд зааснаас бусад тохиолдолд төлөөлөн удирдах зөвлөл нь таваас доошгүй гишүүнтэй байх ба тэдгээрийн гуравны нэгээс доошгүй нь хараат бус гишүүн байх;

19.2.7. гурваас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөө, мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх дотоод хяналтын болон эрсдэлийн удирдлагын хөтөлбөр, даатгалын гомдол, маргааныг шийдвэрлэх, санхүүгийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдох харилцааг зохицуулсан журам, хүний нөөцийг хөгжүүлэх болон дотоод хяналтын бодлого, даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд даатгалын зуучлагчид олгох даатгалын орлогын шимтгэлийн дээд хувь хэмжээ зэргийг төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс баталсан байх;

19.2.8. эрхлэх даатгалын ангилал, хэлбэр, төрлийг тодорхойлсон байх бөгөөд зах зээлд борлуулах хоёроос доошгүй даатгалын бүтээгдэхүүнийг боловсруулсан байх."

2/21 дүгээр зүйлийн 21.4.1-21.4.4 дэх заалт:

"21.4.1. хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр гарсан байх;

21.4.2. компанийн шинэчилсэн дүрэмд холбогдох өөрчлөлтийг тусгасан байх;

21.4.3. хувь нийлүүлсэн мөнгөн хөрөнгө нь хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн байх.

21.4.4. шинэ хувьцаа эзэмшигч нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх."

3/39 дүгээр зүйлийн 39.2.1-39.2.2 дахь заалт:

"39.2.1. эдийн засагч, статистикч, санхүүч, математикч, эдийн засгийн математик залварчлалын чиглэлээр аль нэг мэргэжлийг эзэмшсэн байх;

39.2.2. актуарчийн мэргэшлийн шалгалт, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц шалгалтыг өгч, тэнцсэн байх;"

4/39 дүгээр зүйлийн 39.4 дэх хэсэг:

"39.4. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 39.1-д заасан зөвшөөрөл олгох чиг үүргээ Мэргэжлийн нэгдсэн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 4.1.2-т заасан этгээдэд гэрээний үндсэн дээр шилжүүлж болно."

5/54 дүгээр зүйлийн 54.1.1-54.1.3 дахь заалт:

"54.1.1. салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэр гарсан байх;

54.1.2. салбар, төлөөлөгчийн газарт ажиллах удирдах болон бусад албан тушаалтныг томилсон байх;

54.1.3. байнгын ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программы хангамжтай байх;"

6/54 дүгээр зүйлийн 54.2.1-54.2.6 дахь заалт:

"54.2.1. салбар, төлөөлөгчийн газрын ажилтнуудын 50-аас доошгүй хувийг Монгол Улсын иргэдээс бүрдүүлсэн байх;

54.2.2. харьяалах улсын эрх бүхий төрийн байгууллагаас Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхийг зөвшөөрсөн байх;

54.2.3. Монгол Улсын арилжааны банкны дансанд Зохицуулах хорооноос тогтоосон даатгалын баталгаа хөрөнгийг байршуулсан байх;

54.2.4. энэ хуулийн 19.2.7-д заасан шаардлагыг хангасан байх;

54.2.5. сүүлийн хоёр жилийн хугацаанд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан, төлбөрийн чадвартай байх, санхүүгийн тайлант аудитаар баталгаажуулсан байх;

54.2.6. бүтэц, үйл ажиллагаа, борлуулах даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл, танилцуулгатай байх;"

7/60 дугаар зүйлийн 60.4 дэх хэсэг:

"60.4. Даатгагч нь оноосон нэр өөрчлөх тохиолдолд дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийг Зохицуулах хороонд урьдчилан ирүүлнэ;

60.4.1.хуулийн этгээдийн оноосон нэрийг өөрчлөх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр гарсан байх;

60.4.2.хуулийн этгээдийн нэрийн баталгаажуулалт хийгдсэн байх;

60.4.3.компанийн шинэчилсэн дүрэмд холбогдох өөрчлөлтийг тусгасан байх."

2 дугаар зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.9, 33 дугаар зүйлийн 33.2, 33.2.1, 33.2.2, 39 дүгээр зүйлийн 39.2, 54 дүгээр зүйлийн 54.1, 54.2 дахь хэсгийг доор дурдсан агуулгаар тус тус өөрчлөн найруулсугай.

1/14 дүгээр зүйлийн 14.2.9 дэх заалт:

"14.2.9.актуарчийн үйл ажиллагаанд тавигдах шаардлага."

2/33 дугаар зүйлийн 33.2 дахь хэсэг, 33.2.1, 33.2.2 дахь заалт:

"33.2.Энэ хуулийн 33.1-д заасан зөвшөөрөл хүсэгч нь өргөдлийг дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана:

33.2.1.аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй байх;

33.2.2.аудитын үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа аудиторууд нь эрх бүхий байгууллагаас зохион байгуулсан сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн байх;"

3/39 дүгээр зүйлийн 39.2 дахь хэсэг:

"39.2.Актуарчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь өргөдлийг дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана."

4/54 дүгээр зүйлийн 54.1 дэх хэсэг:

"54.1.Даатгач өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх тохиолдолд дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана."

5/54 дүгээр зүйлийн 54.2 дахь хэсэг:

"54.2.Гадаадын даатгач Зохицуулах хорооноос өгсөн зөвшөөрөлгүйгээр Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэхийг хориглох бөгөөд энэ хуулийн 54.1-д зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан баримт бичгийг ирүүлсэн тохиолдолд Зохицуулах хороо зөвшөөрлийг олгоно."

3 дугаар зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 12' дүгээр зүйлийн 12' 9 дэх хэсгийн "зөвшөөрсөн" гэснийг "санал авч тусгасан" гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.5 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь хэсгийн "Зохицуулах хорооноос тогтоосон загварын дагуу энэ хууль болон даатгалын багц дүрэмд заасан" гэснийг "дараах шаардлагыг хангасан талаарх" гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.4 дэх хэсгийн "гаргана" гэснийг "гаргах бөгөөд дараах шаадлагыг хангасан талаар баримт бичгийг хавсаргана." гэж, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн "аудиторыг" гэснийг "Зохицуулах хорооноос зөвшөөрөл авсан

аудитын байгууллагыг" гэж, 39 дүгээр зүйл, мөн зүйлийн 39.1, 40 дүгээр зүйлийн 40.1 дэх хэсгийн "эрх" гэснийг "зөвшөөрөл" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Даатгалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.15, 33 дугаар зүйлийн 33.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болгосугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ДААТГАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН ОРОЛЦОГЧИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг тус тус нэмсгэй:

1/11 дүгээр зүйлийн 11.9 дэх хэсэг:

"11.9. Зохицуулах хороо энэ хуулийн 8.1.1-д заасан зөвшөөрөл олгох чиг үүргээ Мэргэжлийн нэгдсэн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 4.1.2-т заасан этгээдэд гэрээний үндсэн дээр шилжүүлж болно."

2/13 дугаар зүйлийн 13.4.1-13.4.6 дахь заалт:

"13.4.1. салбар, төлөөлөгчийн газар нээх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн, эсхүл төлөөлөн удирдах зөвлөлийн шийдвэр гарсан байх;

13.4.2. Монгол Улсын арилжааны банкны дансанд Зохицуулах хорооноос тогтоосон даатгалын баталгаа хөрөнгийг байршуулсан байх;

13.4.3. харьяалах улсын эрх бүхий төрийн байгууллагаас Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт салбар, төлөөлөгчийн газар нээхийг зөвшөөрсөн байх;

13.4.4. сүүлийн хоёр жилийн хугацаанд тогтвортой үйл ажиллагаа явуулсан, төлбөрийн чадвартай байх, санхүүгийн тайланг аудитаар баталгаажуулсан байх;

13.4.5. салбар, төлөөлөгчийн газрын бүтэц, үйл ажиллагааны зорилго, төлөвлөгөөтэй байх, түүнд борлуулах даатгалын бүтээгдэхүүний мэдээлэл, танилцуулгыг нарийвчлан тусгасан байх;

13.4.6. салбар, төлөөлөгчийн газрын удирдлага нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх."

3/13 дугаар зүйлийн 13.7 дахь хэсэг:

"13.7. Энэ хуулийн дагуу зөвшөөрөл авсан даатгалын мэргэжлийн оролцогч нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамиуулан даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагаа явуулахдаа Зохицуулах хороонд урьдчилан мэдэгдэх бөгөөд мэдэгдэлд энэ хуулийн 10.1.5, 10.1.8, 13.4.1, 13.4.6-д заасан шалгуурыг хангасан талаарх баримт бичгийг хавсаргана."

4/14 дүгээр зүйлийн 14.5 дахь хэсэг, 14.5.1-14.5.4 дэх заалт:

"14.5. Даатгалын зуучлагч нь дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай бүр дараах шаардлагыг хангасан баримт бичгийг Зохицуулах хороонд ирүүлнэ:

14.5.1. дүрмийн сангийн хэмжээ, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр гарсан байх;

14.5.2. компанийн шинэчилсэн дүрэмд холбогдох өөрчлөлтийг тусгасан байх;

14.5.3. хувь нийлүүлсэн хөрөнгө мөнгөн хөрөнгө нь хууль ёсны орлогын эх үүсвэрээс бүрдсэн байх;

14.5.4. шинэ хувьцаа эзэмшигч нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх."

2 дугаар зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйл, 13 дугаар зүйлийн 13.3-13.4, 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийг доор дурдсан агуулгаар тус тус өөрчлөн найруулсгай.

1/10 дугаар зүйл:

"10 дугаар зүйл. Зөвшөөрөл хүсэх тухай өргөдөл гаргах

10.1. Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана:

10.1.1. компани хэлбэртэй хуулийн этгээд байх;

10.1.2. даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тухай хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэр гаргаж, үйл ажиллагааны чиглэлийг компанийн дүрэмд тусгасан байх;

10.1.3. хувь нийлүүлсэн хөрөнгө нь хууль ёсны эх үүсвэрээс бүрдсэн мөнгөн хөрөнгө байх бөгөөд Зохицуулах хорооноос тогтоосон доод хэмжээг хангасан байх;

10.1.4. хувьцаа эзэмшигч, эрх бүхий албан тушаалтан нь тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх;

10.1.5. байнгын ажлын байр, техник, тоног төхөөрөмж, программ хангамжтай байх;

10.1.6. үйл ажиллагааны эрсдэл, харуушлагаа хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 150 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээгээр даатгуулсан байх;

10.1.7. хоёроос доошгүй даатгалттай хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан байх;

10.1.8. даатгуулагч, үйлчлүүлэгчид үйлчилгээ үзүүлэх ажилтан нь сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн байх;

10.1.9. гуравас доошгүй жилийн бизнес төлөвлөгөө, мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэх эрсдэлийг бууруулах, удирдах талаар хэрэгжүүлэх дотоод хяналтын болон эрсдэлийн удирдлагын хөтөлбөр, даатгалын гомдол, маргааныг шийдвэрлэх, санхүүгийн гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхтэй холбогдох харилцааг зохицуулсан журам, хүний нөөцийг хөгжүүлэх болон дотоод хяналтын бодлого, даатгалын хэлбэр тус бүрийн хувьд даатгалын зуучлагчид олгох даатгалын орлогын шимтгэлийн дээд хувь хэмжээ зэргийг төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс баталсан байх;

10.2. Өргөдөл гаргагч нь банк бол энэ хуулийн 10.1-т зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийг өргөдлийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана:

10.2.1. даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд татгалзахгүй тухай Монголбанкны тодорхойлолтыг авсан байх;

10.2.2. банк нь даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагааг эрхлэн явуулах тусгайлан нэгжтэй байх ба даатгалын салбарт ажиллаж байсан туршлагатай нэгээс доошгүй ажилтантай байх.

10.3. Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь энэ хуулийн 10.1.1-10.1.6-д зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийг өргөдлийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана:

10.3.1. хувь нийлүүлсэн хөрөнгө нь хууль ёсны эх үүсвэрээс бүрдсэн мөнгөн хөрөнгө байх бөгөөд Зохицуулах хорооноос тогтоосон доод хэмжээг хангасан байх;

10.3.2. хөрөнгийн үнэлгээний тусгай зөвшөөрөлтэй байх;

10.3.3. хоёроос доошгүй хөрөнгийн үнэлгээчинтэй байх;

10.3.4. хувьцаа эзэмшигч, үнэлгээчин, эрх бүхий албан тушаалтан нь даатгалч, даатгалын зуучлагчийн эрх бүхий албан тушаалтан биш байх;

10.3.5. даатгуулагчид үйлчилгээ үзүүлэх ажилтан нь даатгалын хохирол үнэлэгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн байх;

10.3.6. эрхлэх даатгалын хэлбэрээр хохирлын үнэлгээ хийх судалгаа, мэдээллийн санг бүрдүүлсэн байх;

10.4. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь иргэн бол зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр даатгалчаар дамжуулан гаргана:

10.4.1. тохиромжтой этгээдийн шалгуурыг хангасан байх;

10.4.2. даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцэж, мэргэшсэн байх;

10.4.3. төлөөлж ажиллах даатгалч болон эрхлэх даатгалын хэлбэрийг тодорхойлсон байх;

10.5. Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл хүсэгч нь хуулийн этгээд бол зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг энэ хуулийн 10.1.2, 10.1.4, 10.4.3-т зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана:

10.5.1. төлөөлж ажиллах даатгалч болон эрхлэх даатгалын хэлбэрийг тодорхойлсон байх;

10.5.2. даатгуулагчид үйлчилгээ үзүүлэх ажилтан нь даатгалын төлөөлөгчийн сургалтад хамрагдаж, шалгалтад тэнцсэн байх;

10.6. Зохицуулах хороо шаардлагатай гэж үзсэн нэмэлт мэдээлэл, баримт бичгийг өргөдөл гаргагчаас шаардаж болно."

2/13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсэг:

"13.3. Энэ хуулийн 13.1-т заасан зөвшөөрөл хүсэгч нь Зохицуулах хороонд өргөдөл гаргана."

3/13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх хэсэг:

"13.4. Зөвшөөрөл хүсэгч нь зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийг энэ хуулийн 10.1.5, 10.1.6, 10.1.8-д зааснаас гадна дараах шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана."

4/20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсэг:

"20.2. Энэ хуулийн 20.1-д заасан зөвшөөрөл хүсэгч нь өргөдлийг Даатгалын тухай хуулийн 33.2.1, 33.2.2-т заасан шаардлагыг хангасан талаарх баримт бичгийн хамт Зохицуулах хороонд бичгээр, эсхүл цахим хэлбэрээр гаргана."

3 дугаар зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн гарчигийн "Тусгай зөвшөөрөлгүйгээр" гэснийг "Зөвшөөрөлгүйгээр" гэж, мөн зүйлийн 9.4 дэх хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж, 11-12 дугаар зүйлийн гарчигийн "Тусгай зөвшөөрөл" гэснийг "Зөвшөөрөл" гэж, 13 дугаар зүйлийн 13.5 дахь хэсгийн "13.1-д заасан зөвшөөрлийг хүссэн өргөдлийг" гэснийг "13.1, 13.7-д заасан хүсэлтийг" гэж, мөн зүйлийн 13.6 дахь хэсгийн "13.1-д" гэснийг "13.1, 13.7-д" гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн "аудиторыг" гэснийг "Зохицуулах хорооноос зөвшөөрөл авсан аудитын байгууллагыг" гэж, 38, 39 дүгээр зүйлийн гарчигийн "Тусгай зөвшөөрлийг" гэснийг "Зөвшөөрлийг" гэж тус тус өөрчилсөгүй.

4 дүгээр зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1, 5 дугаар зүйлийн 5.1.1-5.1.3, 7 дугаар зүйлийн 7.2, гуравдугаар бүлгийн гарчиг, 8 дугаар зүйлийн гарчиг, 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг, 9 дүгээр зүйлийн 9.1, 9.3, 9.4, 10 дугаар зүйлийн 10.1, 11 дүгээр зүйлийн 11.1, 11.1.1, 11.1.7, 11.2, 11.3, 11.3.1, 11.3.2, 11.3.7, 11.3.8, 11.4-11.7, 12 дугаар зүйлийн 12.1-12.6, 24 дүгээр зүйлийн 24.1, 24.2, 27 дугаар зүйлийн 27.1, 36 дугаар зүйлийн 36.1.5, 36.1.6, 37 дугаар зүйлийн 37.1.1, 37.1.2, 38 дугаар зүйлийн 38.1-38.8, 39 дүгээр зүйлийн 39.1-39.5, 40 дүгээр зүйлийн 40.1, 40.3, 40.4.2, 41 дүгээр зүйлийн 41.3, 43 дугаар зүйлийн 43.1.1 дэх заалтад заасан "тусгай" гэснийг тус тус хасуугай.

5 дугаар зүйл. Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.4, 20 дугаар зүйлийн 20.2.1, 20.2.2, 20.3 дахь хэсгийг тус тус хүчингүй болгосугай.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр	Улаанбаатар хот
-------	--------------------	---------------------------------------	-----------------

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.6 дахь хэсгийн "...батална." гэснийг "...баталж, стандартын хэрэгжилтэд үнэлгээ хийн тохирлын гэрчилгээ олгоно." гэж, 19.7 дахь хэсгийн "...гаарыг ..." гэснийг "...гаарын..." гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.7 дахь хэсгийн "... матадлан итгэмжлэх болон түүний ..." гэснийг хассугтай.

Гарын үсэг

Төсөл	МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ	2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр	Улаанбаатар хот
-------	--------------------	---------------------------------------	-----------------

ЗӨРЧИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 12.11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10 дахь хэсэг нэмсүгэй.

"10.Зөвшөөрөлгүйгээр ионжуулагч цацраг үүсгэгч аливаа тоног төхөөрөмжийг хадгалсан, ашигласан, шилжүүлсэн, импортолсон, экспортолсон, худалдсан, түрээсэлсэн, тээвэрлэсэн, устгасан бол үйл ажиллагааг зөрчил арилгал түр зогсоож хүн, хуулийн этгээдийг таван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно."

2 дугаар зүйл. Зөрчлийн тухай хуулийн 11.10 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "тусгай зөвшөөрөл, бүртгэл, эрхгүйгээр" гэснийг "зөвшөөрөлгүйгээр" гэж, 11.33 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн "бүртгэлгүй" гэснийг "зөвшөөрөлгүй" гэж, мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн "үзүүлэгчээр бүртгүүлсэн" гэснийг "үзүүлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй" гэж, 34 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсгийн 2.2 дахь заалтын "бүртгэх байгууллагад бүртгүүлэлгүйгээр" гэснийг "зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрөлгүйгээр" гэж, мөн зүйлийн 3 дахь хэсгийн, 4 дэх хэсгийн "бүртгүүлэхгүйгээр" гэснийг "зөвшөөрөлгүйгээр" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

КИНО УРЛАГИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХҮҮЛД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн 3 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 3.2, 3.3 дахь хэсэг, тайлбарыг нэмсүгэй:

"3.2. Гадаадын иргэн, хуулийн этгээд нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодис, садар самуун явдал, тэдгээрийг сурталчилсан кино зураг авалт хийхийг хориглоно

Тайлбар: "Кино зураг авалт хийх" гэдэгт бүрэн хэмжээний болон богино хэмжээний кино, бүх төрлийн кино бүтээх болон дүрс бичлэг хийх зорилгоор дуу авиа дагалдсан эсэхээс үл хамааран дүрсийг хөдөлгөөнт хэлбэрт нэгтгэн хураан авч тоног төхөөрөмжид хадгалах үйл явц буюу зураг авалт хийх ажиллагааг хамааруулна."

3.3. Түүх, соёлын дурсгалт газар, тусгай хамгаалалттай газар нутагт кино зураг авалт хийхэд Соёлын тухай хууль, Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуульд заасан журмыг баримтална."

2 дугаар зүйл. Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮҮЛЬ

Төсөл

2025 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОЮУНЫ ӨМЧИЙН ТУХАЙ ХҮҮЛД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Оюуны өмчийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Оюуны өмчийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.3 дахь заалтын, 16 дугаар зүйлийн 16.2, 16.3 дахь хэсгийн, 24 дүгээр зүйлийн 24.2.6 дахь заалтын "тусгай" гэснийг, мөн зүйлийн 16.4 дэх хэсгийн "Монгол Улсад байнга оршин суудаг Монгол Улсын" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ХОТ, СУУРИН УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН
АШИГЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хот, суурин ус хангамж, ариутгах татuurгын ашиглалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.3 дахь заалтын, 12 дугаар зүйлийн 12.3 дахь хэсгийн "Зөвшөөрлийн" гэснийг "Зөвшөөрөл, мэдэгдлийн" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

Гарын үсэг

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2025 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар хот

ГАЗРЫН ТОСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тосны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг, заалтыг нэмсүгэй:

1/19 дүгээр зүйлийн 19.4 дэх хэсэг:

"19.4.Хайгуулын талбайд нээлттэй сонгон шалгаруулалтын үйл ажиллагааг гүйцэтгэхтэй холбогдуулан газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тухай бүр ажлын хэсэг байгуулна."

2/20 дугаар зүйлийн 20.2.9 дэх заалт:

"20.2.9.Төрийн захиргааны байгууллагаас хайгуул, ашиглалтын талбайн геологийн судалгааны багц материал худалдан авсан баримт;"

2 дугаар зүйл.Газрын тосны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалтын "тэрээлэгчийг сонгон шалгаруулах тухай" гэснийг, 18 дугаар зүйлийн 18.2.2 дахь заалтын "байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ", 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн "тэрээлэгчийг сонгон шалгаруулах журмын дагуу үнэлгээ хийж" гэснийг тус тус хассугай.

Гарын үсэг

СЭДЭВ: ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 8.1 ДҮГТЭЭР ЗҮЙЛД ЗААСАН “ТУСТАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ”-ТЭЙ ХОЛБОГДОХ ЗОХИЦУУЛАГТЫН ХЭРЭГЖИЛТИЙН ҮР ДАГАВАРТ ХИЙСЭН ҮНЭЛТЭЭНИЙ ТАЙЛАН
СУЛАЛГААНЫ ТАЙЛАН

Гүйцэтгэсэн: Ц.Олтрэл, судлаач

УЛААНБААТАР ХОТ
2024 он

АГУУЛГА	2
ХУРААНГУЙЛСАН ҮГСИЙН ЖАГСААЛТ	3
ХУСНЭГТГИЙН ЖАГСААЛТ	3
ЗҮРГИЙН ЖАГСААЛТ	3
НЭГ ТӨЛӨӨЛӨХ ҮЕ ШАТ	4
1.1 Үнэлгээ хийх шалтгаан тодорхойлох	4
1.2 Үнэлгээний хүрээг тогтоох	5
1.3 Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт	6
1.4 Харьцуулах хэлбэрийг сонгох	6
1.5 Шалгуур үзүүлэлтийг томъёолох	7
1.6 Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох	8
ХОЁР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ	9
ГҮРАВ, ҮНЭЛЭХ ҮЕ ШАТ	11
3.1 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЦАХИМЖИЛТ	11
3.1.1 Зөвшөөрөл олгох процессын цахимжилт	11
3.1.2 Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан үүсгэх	20
3.2 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТОО ЦӨӨРЧ, ЗӨВШӨӨРЛӨӨС ҮҮСЧ БҮЙ ДАРАМТ БУУРЧ БАЙГАА ЭСЭХ	21
3.2.1 Зөвшөөрлийн тухай хууль шинэчлэгдсэн батлагдсанаар үүссэн нөхцөл байдал	21
3.2.2 Зөвшөөрлийн тухай хуулиас гадуур зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулахгүй байх	28
3.2.3 Бизнесийн дарамт бууруулсан эсэх	31
3.3 ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХИЙДЭЛ, ЗӨРЧИЛ АРИДЖ, ҮЙЛДЭА ХОЛБОО САЙЖИРСАН ЭСЭХ	33
3.3.1 Зөвшөөрлийн процессыг хэм хэмжээний актаар зохицуулахгүй байх	33
3.3.2 Зөвшөөрөл олгох эрхийг бүсэд шилжүүлэхгүй байх	36
3.3.3 Зөвшөөрлийн тухайн хууль болон салбарын хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн, давхардал, нэр томъёоны зөрүүтэй байдал	37
ДӨРӨВ, ДҮГНЭЛТ	39
ТАВ, ЗӨВЛӨМЖ	43
ЗУРГАА, ЭН СУРВАЛЖ	59
ДОЛОО, ХАВСРАЛТ	61

ХУРААНГУЙЛСАН ҮГСЭЙН ЖАГСААЛТ

ЗТХ	Зөвшөөрлийн тухай хууль
ЛТСМНТ	Гаали, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв
УТҮГ	Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар
ААНТЭХ	Аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль
ЗГ	Засгийн газар
УИХ	Улсын их хурал

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 01	Шалгах хүснэгт
Хүснэгт 02	Судалдсан байдал
Хүснэгт 03	Ярилцлага хийх албан тушаалтнуудын жагсаалт
Хүснэгт 04	Танилцуулгын жагсаалт
Хүснэгт 05	Хуулийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл
Хүснэгт 06	"И-Монгол академич" УТҮГ-аас авсан мэдээлэл
Хүснэгт 07	Тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ цахимсан байдал
Хүснэгт 08	Эрх бүхий байгууллагуудын хөгжүүлсэн цахим систем
Хүснэгт 09	Цахимжуулах боломжгүй тусгай зөвшөөрөл
Хүснэгт 10	2024 оны байдлаарх зөвшөөрлийн тоо, статистик
Хүснэгт 11	Захираганы ерөнхий хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн үйлдээ холбоо

ЗҮРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 01	Зөвшөөрлийн цахимжилт 2023 оны 1 дүгээр сарын байдлаар
Зураг 02	Зөвшөөрлийн цахимжилт 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар
Зураг 03	Зөвшөөрлийн цахим шилжилт
Зураг 04	Licence.mn сайтад ТЗ-ийн хүснэгт гаргах нөхцөл байхгүй байгаа болохыг харуулав
Зураг 05	Эрүүл мэндийн яамны https://izmhn.gov.mn системийн мэдээлэл
Зураг 06	Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан https://licence.mn системийн мэдээлэл
Зураг 07	Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчийн бүртгүүлдэх систем

Зураг 08 Эрчим хүчний яамнаас зөвшөөрөл олгох ажилд ажилтай холбоотойгоор эрх шилжүүлсэн харуулсан

НЭГ. ТӨЛӨВЛӨХ ҮЕ ШАТ

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх ажлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан "Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх арга-чилал"-ын дагуу төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, үнэлэх гэсэн үндсэн гурван үе шатайгаар хийж гүйцэтгэв. Төлөвлөх үе шатанд дараах ажлыг хийж гүйцэтгэвээ. Үүнд:

1. Үнэлгээ хийх шалтгааныг тодорхойлох;
2. Үнэлгээ хийх хүрээг тогтоох;
3. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгох тогтоох;
4. Харьцуулах хэлбэрийг сонгох;
5. Шалгуур үзүүлэлтийг томъёолох;
6. Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох.

1.1 ҮНЭЛГЭЭ ХИЙХ ШАЛТГААН ТОДОРХОЙЛОХ

Монгол Улсын Засгийн Газрын (нашид ЗГ гэх) 2024-2028 оны "Үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийг Монгол Улсын Их Хурлын (нашид УИХ гэх) 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралаар баталдсан.

ЗГ-ын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.2-г "Бизнес, хөрөнгө оруулалтын таатай орчин" бүрдүүлэх зорилтын 3.2.2.4-г Төрийн байгууллагуудад зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулж, зөвшөөрлийн нэгдсэн шатформыг эхлүүлнэ хэмээн тодорхойлсон.

Зөвшөөрлийн хуулийн үзэл баримтлалын 3-т хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засгийн үр дагаварыг дараах байдлаар тодорхойлжээ. Үүнд Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжсэн тохиолдолд дараах эерэг нөлөөг бий болгоно гэжээ.

- Хуулиар хориглоогүй, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зан суртахууны хэм хэмжээнд харшлаагүй аяндаа үйл ажиллагаа эрхлэх Иргэний хуулийн суурь үзэл баримтлалыг баталгаажуулж, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эрхлэхийг хориглосон үйл ажиллагаа болон зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаа чиглэл, төрөл, злгээр харилцаатай холбоотой суурь харилцаа тодорхой болно.
- Зөвшөөрлийг олгох, сунгах цахим хэлбэрээр зохион байгуулж болох зохицуулалт хуульчлагдаж, иргэдэд чирэгдэл хүнд сурталгүй төрийн үйлчилгээг хүртэх, зөвшөөрөл олгох харилцаа ил тод, хяналттай болно.
- Зах зээлийн харилцаан дахь оролцогчийн эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, тэдгээрийг дэмжих зохицуулалтыг оновчтой хийх, түүнчлэн зөвшөөрөл эзэмшин чухад тавигдах шаардлага тодорхой болох, нөхцөл талас үндэсний аюулгүй байдал, иргэдийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цэгцтэй механизмыг бүрдүүлэхэд чухал ахам болно.

- Хууль тогтоомжийн хийдэл, зөрчилг арилж, уялдаа холбоо сайжирна гэж тодорхойлсон.

Хууль тогтоомжийн тухай хууль (2015) 8 дугаар зүйлийн 8.1-т Хууль санаачлагч хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах ажлыг дараах үе шаттайгаар зохион байгуулна: 8.1.1. энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан танин мэдэх, эсхүл энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасны дагуу тухайн харилцаат зохицуулж байгаа хууль тогтоомжийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ үнэлгээ хийх;

ХТХ-ийн 51 дүгээр зүйлд хууль тогтоомжийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ үнэлгээг боловсруулах харилцаат зохицуулж өгсөн. 51.1-т Хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хуульд өөрчлөлт оруулах, шинэчлэн найруулах, батл хуулийн төсөл боловсруулахад түүний хэрэгжигчийн бодит байдалд дүн шинжилгээ хийж, гарч байгаа хүндрэл, бэрхшээл, нийгэмд үзүүлж байгаа эерэг, сөрөг нөлөөллийг илрүүлж, цаашид тухайн хууль тогтоомжийг зохистой, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжигт хувилбарыг тодорхойлно гэж заасны дагуу боловсруулдаг.

1.2 Үнэлгээний хүрээг тогтоох

Застгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын зургаадугаар хаавралтаар батлагдсан хууль тогтоомжийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ үнэлгээ хийх аргачлалын 3 дугаар зүйлийн 3.3.1-т үнэлгээний хүрээг тогтоох ажиглалаа нь хууль тогтоомжийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ судлах явцад агуулгын хувьд чухал ач холбогдолтой, нөлөөлд үзүүлж хамгийн гол зохицуулалтыг тодорхойлоход чиглэнэ гэж тодорхойлсон.

Захиалагчаас өгсөн үнэлгээний давтгарын хүрээнд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх заалтад тусгагдсан тусгай зөвшөөрлийн хэрэгжилт, хэрэгжигчийн үр дүнгээ судалж үнэлгээг боловсруулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дүгээр зүйлийн 8.1-т 14 санбарын 257 төрлийн “тусгай” зөвшөөрлийн жагсаалт, түүний олгох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалны жагсаалтыг баталсан. Тухайн зохицуулалтын хүрээнд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1-т түүний хэрэгжигчийн бодит байдалд дүн шинжилгээ хийж, гарч байгаа хүндрэл, бэрхшээл, нийгэмд үзүүлж байгаа эерэг, сөрөг нөлөөллийг илрүүлж, цаашид тухайн хууль тогтоомжийг зохистой, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжигт хувилбарыг тодорхойлно гэж заасны дагуу үнэлгээг боловсруулна.

Үнэлгээний хязгаарлалт

Үнэлгээний мэдээлэл цуглуулах хугацаа ботино байсан тул нээлттэй мэдээллийн хүрээнд (Legalinfo.mn сайтад байрласан хуулинд болон хэм хэмжээ тогтоосон актууд, сайбар яамд болон агентлагын цахим хуудас, эдгээрт байрласан мэдээлэл) болон цахимжуулах ажлын харилцаан ажиллаж буй Цахим хөгжил, нинөөд, харилцаа холбооны яам, түүний харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ, Эдийн засаг хөгжлийн яамны холбогдох албан тушаалтнуудтай ирилцах хэлбэрээр судалгааны мэдээллийг цуглуулсан.

Үнэлгээ боловсруулах аргачлалын дагуу бүсэд төрлийн судалгааны аргуудыг хэрэглэх боломж нөхцөл хомс байсан тул хэрэглээгүй болно.

1.3 Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт

“Хууль тогтоомжийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ үнэлгээ хийх аргачлал”-ын дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжигчийг үнэлэхэд оновчтой, бодитой, хэмжиг болохуйд байдлыг баримталж, мөн үнэлгээний хүрээ, онцлогтоо хамааран дараах хоёр шалгуур үзүүлэлтийг сонгов. Үүнд:

1. Зорилгод хүрсэн түвшин;
2. Практикт нийцж байгаа байдал.

“Зорилгод хүрсэн түвшин” тухайн хууль тогтоомж хэрэгжиж эхэлснээс хойш хугацаанд хуулийн зорилго, зорилтдоо хүрсэн эсэхийг тогтооно. Хуулийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ бүхэлд нь үнэлгээ хийхэд зорилгод хүрсэн түвшин шалгуур үзүүлэлтийг хэрэглэх нь зохимжтой байдаг. Энэхүү онцлог нь тус судалгааны зорилгод нийцж буй юм. Мөн зорилгод хүрсэн түвшин нь хэдийгээр харьцангуй хийсвэр ч тус шалгуур шалгуур үзүүлэлт нь хуулийн үйлчиллийн үр нөлөөнд ерөнхий дүн шинжилгээ хийхэд чухал үрэгтэй байдаг.

Энэхүү шалгуур үзүүлэлтээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийг анх батлахад тавьсан зорилгот түвшинд хүрсэн эсэхийг тогтооно. Үндсэн зорилгыг тодорхойлохдоо Зөвшөөрлийн тухай хуулийг анх батлахад гаргасан үзэл баримтлал, танилцуулга зэргээс хуулийг баталж хэрэгжүүлснээр ямар үр дүнд хүрэхээр зорьсон зорилгыг тодорхойлж, тэрхүү зорилгодоо хүрсэн эсэхийг шалгах юм.

1.4 Харьцуулах хэлбэрийг сонгох

Хууль тогтоомжийн хэрэгжигчийн үр дүнгээ үнэлэхдээ түүний хэрэгжилттэй холбоотой үүссэн асуудал буюу үнэлэх болсон шалтгаан, тогтоосон хүрээ, шалгуур үзүүлэлтээс хамааран, аль болох тохиромжтой харьцуулах хэлбэрийг сонгодог. Харьцуулах доор дурдсан хэлбэрүүд байна. Үүнд:

- 1/ байх ёстой ба одоо байгаа;
- 2/ хууль батлагдахаас өмнөх ба хууль батлагдсанаас хойш;
- 3/ хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлснээс хойш;
- 4/ тохиолдол судлах.

Дээрхээс “байх ёстой ба одоо байгаа” болон “тохиолдол судлах” харьцуулах хэлбэрийг энэхүү судалгаанд тохиромжтой гэж үзэж сонгов.

“Байх ёстой ба одоо байгаа” харьцуулах хэлбэрээр Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлснээс хойш гарсан үр дүнгээ судалж байгаа нөхцөл байдал-ыг Монгол Улсын Үндсэн хууль, олон улсын эрх зүйн болон үндсэн хуулийн эрх зүйн онолын хувьд тогтоосон шаардлага зэрэгт харьцуулах хэлбэрээр тус хуулийн зорилтын хэрэгжилт ямар түвшинд байгааг тогтоохыг зорьн.

“Токниолдон судлах” харьцуулах хэлбэрээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дэх заалт холбоотой хэрхэн хэрэгжиж буй байдлыг харьцуулан дүн шинжилгээ хийхийг зорьсон.

Баримт бичиг судлах буюу Зөвшөөрлийн хуулийн 8.1-т заасан “тусгай” зөвшөөрөл тус бүрээр дараах шалгах хүснэгтийн дагуу мэдээллийг нарийвчлан үнэлж, анхад шигшэ үнэлгээ мэдээллийг нугуулна. Ингэхдээ Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 14 салбар, ангилалд тусгагдсан нийт 257 тусгай зөвшөөрлийг нэг бүрчлэн шалгах ба үүнд тухайн тусгай зөвшөөрлийг олгох процесс нь хуулиар зохицуулагдаж байна уу, аль эсвэл хэм хэмжээний актаар зохицуулагдаж байна уу, бүрдүүлэх бичиг баримт нь тодорхой байгаа эсэх, зөвшөөрөл олгох хүсэх процесс цахимжсан эсэхэд нэг бүрчлэн шалгаж дүгнэлт өгнө.

Үнэлгээний үр дүнт хууль хэрэгжиж эхлэхээс өмнөх болон хэрэгжиж эхэлснээс өнөөдрийг хүртэлх хугацаанд хэрэгжилтийн нөхцөл, цахимжилт, материаллаг болон процессын харишлаг зохицуулж буй давхардсан зохицуулалт, түүнээс үүсч буй эерэг, сөрөг үр дагавруудын талаар үнэлгээ өгнө.

Хүснэгт №1 Шалгах хүснэгт						
№ тусгай зөвшөөрөл	тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд	нарийвчилсан хуулийн зохицуулалт	тусгай зөвшөөрөл олгох процесс	бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалт	зөвшөөрөл олгох процесс нь цахимжса нэсэх	
Салбар						
			Хуулиар зохицуулсан ☒	Тодорхой	Тийм	
			Журнаар зохицуулсан эмэх	Тодорхой бүс ☒	Үгүй ☒	
Дүгнэлт:						

1.5 Шалгуур үзүүлэлтийг томилох

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн төслийг батлахад, хуулийн төсөл батлагдаж хэрэгжсэнэр үүсэх эерэг үр дагаварийн талаар хуулийн төсөл болон төслийн үзэл баримтлалд тусгагдсан байдал. Үүний дагуу хуулийн төслийг анх батлахад тавьж байсан зорилго, зорилтдоо хүрсэн эсэхийг шалган тогтоох үүднээс дараах асуултуудаар хуулийн хэрэгжилтийн үр нөлөөг шалгана.

- Зөвшөөрөл авахад шаардлагатай бичиг баримт бүрдүүлэх, тэлгээрийг цахимаар мэдүүлэх процессыг цахимжуулах зорилгод хүрсэн эсэх, хүрч чадаагүй бол түүний шалтгаан нөхцлийг судлах.

- Зөвшөөрлийн тоог бууруулж аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгч буюу бизнес эрхлэгчид ирэх дараахыг бууруулах зорилгод хүрсэн эсэх, хүрээгүй бол явтад гэдэг шалтгааныг тодруулах.
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар тусгай болон энгийн зөвшөөрөл хүсэх процесс, бүрдүүлэх бичиг баримт, холбогдох эрх зүйн орчин нь тодорхой болсон эсэх талаар судлах.

“Практикт нийцж байгаа байдал” тухайн хууль тогтоомжийн зохицуулалт хэрхэн хэрэгжиж байгаа, түүний эерэг болон сөрөг үр дагавар хэрэгжүүлэхэд хүчнэр гарч байгаа эсэхийг тодорхойлно.

- Хуулийн зохицуулалтыг бодит практикт хэрэгжүүлэх боломжтой эсэх, хэрэгжүүлэх боломжгүй гэж үзвэл нөлөөлж буй хүчин зүйл.
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар хууль хэрэгтээний эрмөб, уялдаа холбоо хэрхэн хангагдаж байгаа эсэх.
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар салбарын хуулиар зохицуулсанаас бусад тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хуулийг хэрэгтээхэр (ЭтХ-ийн 1.3.3) хуульчилж өгсөн, энэ нь бодит байдал практикт хэрхэн хэрэгжиж байгааг тодруулах.
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох, сунгах, тугагдуулах, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЭтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ заалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах.

1.6 Мэдээлэл нугуулах аргыг сонгох

Өмнөх боловсруулалдсан зөвшөөрлийн харилцааны хүрээнд боловсруулалдсан мэргэжлийн ном, товхимол, гарын авчлал, эмхэтгэл, өгүүлэл, илтгэл, эрдэм шинжилгээ, судалгалтын тайлан, статистикийн тоо баримт, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн эх суурьжийг ашиглана.

Холбогдох субъектээ судалгаа авах: Бриллавын аргаар Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны яамны харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ-ын албан тушаалтан, Эдийн засаг хөгжлийн яамны харлуусан албан тушаалтнуудаас зөвшөөрлийг цахимжуулахад тулгарч хүчнэрлэж бэрхшээл, одоогийн явц зэргийг тодруулах.

ХОЁР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАГ

Энэхүү судалгаанд ашиглагдсан эх суурьжийн жагсаалт:

Хууль тогтоомж, дүрэм журам, тогтоол

1. Ирээний хууль, 2002 он
2. Захиргааны ерөнхий хууль, 2015 он
3. Зөвшөөрлийн тухай хууль, 2022 он
4. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 14 ангилал, салбарын холбогдох бүхий л хуулиуд.

5. Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр "Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай" тогтоол

6. Монгол Улсын Засгийн Газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр "Журам батлах тухай" тогтоолын хавсралтаар "Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, уг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, даалгаа, мэдээлэл өгөх журам"

Ном, гарын авлага, өгүүлэл, нийлэл

Хүснэгт №2. Судалдагдсан байдал

Д/д	СУДАЛДАГЧ, БАЙГУУЛЛАГА	СУДАЛГААНЫ НЭР	ОЛНОО
1	Т.Болор-Эрдэнэ	Хүрээлэн буй орчинд хохирол үрчүүлж болгошгүй болон орчиндоо аюултай зарим үйл ажиллагааг эрхсэхэд зөвшөөрөл олгох эрх зүйн зохицуулалтын харьцуулсан судалгаа (Аж. дэвх. үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль 2001, Зөвшөөрлийн тухай хууль 2022)	2022.10.01
2	Judlovy Хэргийн мэдээллийн хуудас-Летадлага цахим хуудас	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдлыг нь тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзах үндэслэл болохгүй(Гөлбөрт таваар, бооноот тоглоомын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл)	2024.01.19

Хүснэгт №3. Ариунцага тийх албан тушаалтнуудын ажлаасалт

№	Нэр	Албан тушаал
1	О.Төгөлдөр	И-Монголиа Академи УТҮГ-ын цахим засаглалын хэлсгийн дарга
2	М.Хишиглэлтэр	И-Монголиа Академи УТҮГ-ын цахим засаглалын хэлсгийн шинжээч
3	Т.Золзава	Эдийн засагт хөгжлийн яам газрын дарга
4	Я.Хулган	Эдийн засагт хөгжлийн яам ахлах мэргэжилтэн

Хүснэгт №4. Таншилгуудын ажлаасалт

№	Нэр	Таншилгуудын нэр
1	Хот суурийн үс хангамж, ариутгах татварын	Үс хангамж, ариутгах татварын алшлага, үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл

1	ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Монголбанкнаас олгох зөвшөөрөл
2	Монгол банк	Тусгай зөвшөөрлийн танилцуулга
3	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Барилгын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл, өөрчлөлт, шинэчлэлт
4	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцны хууль зүйн яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал
5	Боловсролын яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт 2023-2024
6	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, задгууруудын яам	Төрийн бүтээмжийн үндэсний хорооны хуралдаан
7	Монгол Улсын Засгийн газар	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн зам, тээврийн салбарт хамрагдах зохицуулалт
8	Зам, тээврийн яам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам
9	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн найруулгын хэрэгжилтийн танилцуулга/
10	Саяхуугийн зохицуулах хороо	Тэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын салбарт хамрагдах тусгай болон энгийн зөвшөөрлийн талварууд мэдээлэл
11	Тэр бүл, хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын яам	Тусгай зөвшөөрөл
12	Эрчим хүчний яам	Хуулийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл
13	Монголын хуульчдын холбоо	Тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл
14	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хангалт зохицуулалтын газар	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт
15	Газрын ерөнхий газар	Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэлээр зөвшөөрөлгүйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааны танилцуулга
16	Монгол улсын засгийн газар	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл
17	Газар зохион байгуулалт, геосен, зураг зүйн ерөнхий газар	Нийслэл, үйл ажиллагаа явуулж буй хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага
18	Нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн олголт, тулгамдсан асуудал
19	Эрүүл мэндийн яам	Зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх
20	Эдийн засагт хөгжлийн яам	

21	Ашигт малтмал газрын тосон газар	Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаас хойш АМТХ, УУХУС А-48 тушаалыг баримтлан олгосон сонгон шалгаруулалтын мэдээлэл
22	Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар	Төрийн бүтэцмжийн үндэсний хорооны хуралдаан
23	Зам тээврийн яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн зам, тээврийн салбарт хямаарах зохицуулалт

Хүснэгт №3. Хуулийн хэлэлцүүлэгийн тэмдэглэл

№	Нэр	Танилцуулгын өр	Огноо
1	МУХАУТ	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, түүний үр нөлөө хэлэлцүүлэг ажиглалт зохион байгуулалдаа ¹	2024.02.27
2	МУХАУТ	Зөвшөөрлийн хуулийн 1 дүгээр хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл	2024.10.02
3	МУХАУТ	Зөвшөөрлийн хуулийн 2 дугаар хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл	2024.10.03

ГУРАВ. ҮНЭЛГЭХ ҮЕ ШАТ

Тогтоосон шалтгаар үзүүлэлт болон шалтгаар үзүүлэлтийг томъёолсон асуултуудад харуулах замаар үнэлгээг хийнэ. Үүнд:

- Зөвшөөрөл авахад шаардлагатай бичиг баримт бүрдүүлэх, тэдгээрийг цахимгаар мэдүүлэх процессыг цахимжуулах зорилгод хүрсэн эсэх, хүрч чадаагүй бол түүний шалтгаан нөхцлийг судлах;
- Зөвшөөрлийн тоог бууруулж аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгч буюу бизнес эрхлэгчдэд ирэх дарамтыг бууруулах зорилгод хүрсэн эсэх, хүрээгүй бол яагаад гэдэг шалтгааныг тодруулах;
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар тусгай болон энгийн зөвшөөрөл хүсэх процесс, бүрдүүлэх бичиг баримт, холбогдох эрх зүйн орчин нь тодорхой болсон эсэх талаар судлах;
- Хуулийн зохицуулалтыг бодит практикт хэрэгжүүлэх боломжтой эсэх, хэрэгжүүлэх боломжгүй гэж үзвэл нөлөөлж буй хүчин зүйл;
- Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар хууль хэрэглээний эрмөб, уялдаа холбоо хэрхэн хангагдаж байгаа эсэх;
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар салбарын хуулиар зохицуулсанаас бусад тохиолдолд Зөвшөөрлийн тухай хуулийг хэрэглэхээр (ЗтХ-ийн 1.3.3) хуульчилж өгсөн, энэ нь бодит байдлаар практикт хэрхэн хэрэгжиж байгааг тодруулах;
- Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотойгоор хэм хэмжээний акт гаргахыг хориглосон (ЗтХ-ийн 1.5.17) бөгөөд энэ аалт практикт хэрэгжиж буй байдлыг судлах;

¹ <https://www.parliament.mn/bil/545> 2024.12.20-ны өдөр хаяцлав.

3.1 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЦАХИМЖИЛТ

3.1.1 Зөвшөөрөл олгох процессын цахимжилт

2022 онд Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдаж, 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөгдөж эхэлсэнтэй холбогдуулан Монгол Улсын Засгийн Газраас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дугаар “Мэдрэ эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай” тогтоолыг баталсан.

Тогтоолын нэрцүгээр заалтгаар “...Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий эмгээдээс олгох зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх харшингааг зохицуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайд Н.Уурал нарт, тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргах үйл ажиллагаагаа 2023 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдөрт багтсан цахим хэлбэрт итгэлжүүлж, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системд холбох арга хэмжээ авахыг Засгийн газрын гишүүд, “Галч, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ (Г.Батбилэг), “И-Монгол академи” УТҮГ (Б.Мянмарнорон)-т тус тус даалгасгий...” гэж заасан.

Энэхүү тогтоол батлагдсантай холбогдуулан бүх төрлийн зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх, цахимжуулах үйл ажиллагааг “Галч, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ, “И-Монгол академи” УТҮГ тус тус харуулан ажиглаж байна.

2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр олгох үйл ажиллагааны талаарх “И-Монгол академи” УТҮГ-аас авсан мэдээлэл.

Хүснэгт №6 “И-Монгол академи” УТҮГ-аас авсан мэдээлэл

№	2023 оны 01 сарын 01-ний өдрөөс мөрдөгдөж эхэлсэн Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгагдсан тусгай зөвшөөрлийн цахимжилтын талаарх мэдээлэл				Нийт тоо
	И-Монгол академи хөгжүүлсэн	ТТСМТТ	Уламжлалт	Өөрийн цахим систем	
1	40	53	0	141	252
2	Цахимжсан	Цахимжсан		API холболт хийх, Дан системд холбох	Цахимжуулах боломжгүйг тусгай илэрхийлсэн зөвшөөрөл өг

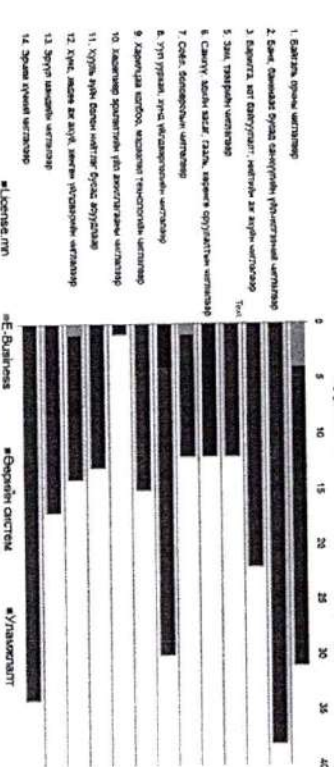
Монгол Улсын засгийн газрын 2023 оны 06 сарын 21-ний өдрийн 233-р тогтоолоор Эдийн засаг хөгжлийн яам, И-Монгол академи болон ТТСМТТ нарт тусгай болон энгийн зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр олгох боломжийг бүрдүүлэх ажлыг хамтран хийж гүйцэтгэхийг даалгасан. Тус ажлын хүрээнд И-Монгол академи үйлчилгээний судалгааг хийх, цаашид үйлчилгээг нэвтрүүлэх ажлыг харууцаж, ТТСМТТ хөгжүүлэлтийн ажлыг харуу цахаар шийдвэрлэсэн. Мөн ажлын хүрээнд 3 тал

(И-Монгол академи , ГТСМТТ , Эдийн засаг хөгжлийн яам) хэд хэдэн удаагийн уулзалтыг зохион байгуулж үйлчилгээний судалгаа, бодлогын даалгаврын загварыг цэвэрлэн тохирдуулсан.

И-Монгол академийн зүгээс ажиг эхэлснээс хойш бүх тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдтэй холбоотон судалгаа мэдээлэл нутгуулж нийт 252 тусгай зөвшөөрөл байнгаас эхний ээлжид ямар нэгэн цахим систем байхгүй, уламжлалт хэлбэрээр үзүүлж байгаа 89 төрлийн тусгай зөвшөөрөл байгааг илрүүлж (18-н тусгай зөвшөөрөл хуулийн хүрээнд цахимжих боломжгүй) тухайн тусгай зөвшөөрөл болгон дээр бодлогын даалгавар боловсруулан ажигласан. Өнөөдрийн байдлаар нийт 252 төрлийн тусгай зөвшөөрөл байнгаас өөрийн цахим системтэй буюу зөвшөөрөл олгогч эрх бүхий этгээдийн өөрийн харууцан хөгжүүлсэн цахимаар олгох боломжтой 141 зөвшөөрөл, e-business.mn болон license.mn платформд байршиж буй цахим хэлбэрээр авах боломжтой 93 тусгай зөвшөөрөл, хуулийн хүрээнд цахимаар олгох өгт боломжгүй 18 тусгай зөвшөөрөл байгаа бөгөөд уламжлалт буюу наасан хэлбэрээр үзүүлж байсан цахимжуулах боломжтой тусгай зөвшөөрүүдийг 2023 онд цахимжуулж дууссан байна гэжээ.

Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Монгол Улсын Засгийн Тавраас баталсан 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дугаар "Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зорим арга хэмжээний тухай" тогтоолын дагуу Эдийн засаг хөгжлийн яам зөвшөөрлийг цахимжуулах үйл ажиллагааг удирдлага зохион байгуулалтаар хангах чиг үүрэгтэйгээр ажиглаж байгаа бөгөөд 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхарах асуудал"-ын талар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулгаас зөвшөөрлийн цахимжилттай холбоотой өгсөн мэдээлүүдээс үзэхэд дараах нөхцөл байдлаар байна.

Зураг №1. 2023 оны 1 дүгээр сарын байдлаар²

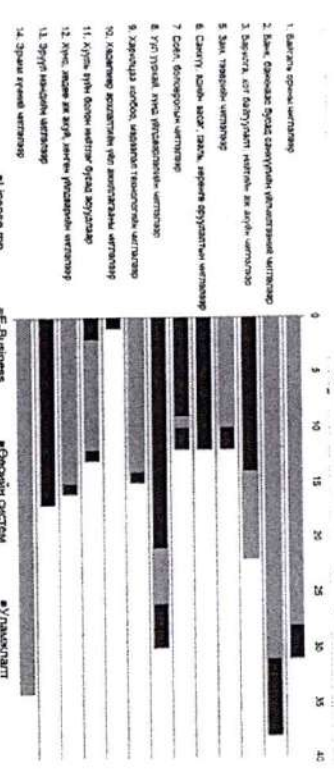

Дээрх зурагаас үзэхэд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан 14 чиглэлийн тусгай зөвшөөрөл олгох ажиллагаанаас тодорхой чиглэлүүд бүрэн цахимжаагүй байгаа нь

² Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхарах асуудал"-ын талар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

харгалдах бөгөөд license.mn гэсэн системд нэвтрэн цахимаар тусгай зөвшөөрөл хүсэх боломжтой гэсэн танилцуулга хийжээ. Харин тусгай зөвшөөрлийн цахимжилт 2024 оны 12 дугаар сар буюу 2 жил орчимын хугацаанд дараах байдлаар өөрчлөгдөж, цахимжих гэж дүгнэжээ.

Зураг №2. 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар³

Зураг №2-оос үзэхэд Зураг №1-т зааснаас хоёр орчим жилийн дараах нөхцөл байдлыг авч үзэхэд 90-ээс дээш хувьтай цахимжсан, ингэхдээ license.mn, e-business, өөрийн бүтээсэн системээр тусгай зөвшөөрлийг цахимаар олгодог болон гэж тайлланжээ. Энэхүү үр дүнг зөвшөөрлийн цахим системийн төрлөөр ангилж, хүснэгт байдлаар илэрхийлбэл дараах байдлаар байна.

Зураг №3. Зөвшөөрлийн цахим шилжилт⁴

³ Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхарах асуудал"-ын талар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

⁴ Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхарах асуудал"-ын талар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Урьдчилсан үнэ	Цалин	Балл	Тоо	Бүрдэл	Уламжлалт
1. Газрын зориулалт	21	0	25	0	Хүний нөөц	3
2. Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл	20	0	21	2	Хүний нөөц	5
3. Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэл	22	14	0	0	Хүний нөөц	0
4. Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл	12	0	10	0	Хүний нөөц	2
5. Санхүүгийн зориулалт	12	12	0	0	Хүний нөөц	0
6. Соёл, харилцаа, мэдээлэл, технологийн чиглэл	12	12	0	0	Хүний нөөц	2
7. Соёл, харилцаа, мэдээлэл, технологийн чиглэл	12	12	0	0	Хүний нөөц	2
8. Хүний нөөц, технологийн чиглэл	20	21	5	0	Хүний нөөц	4
9. Хүний нөөц, технологийн чиглэл	15	0	14	1	Хүний нөөц	0
10. Хүний нөөц, технологийн чиглэл	1	1	0	0	Хүний нөөц	0
11. Хүний нөөц, технологийн чиглэл	12	2	10	1	Хүний нөөц	0
12. Хүний нөөц, технологийн чиглэл	15	0	15	1	Хүний нөөц	0
13. Эрүүл мэндийн чиглэл	17	0	0	0	Хүний нөөц	0
14. Эрүүл мэндийн чиглэл	24	0	24	0	Хүний нөөц	0
НИЙТ	253	70	146	5	Хүний нөөц	16

Зурат №3-аас үзэхэд license.mn-ээр 76 тусгай зөвшөөрлийн, E-business.mn-ээр 156 тусгай зөвшөөрөл, өөрийн хөгжүүлсэн системээр 5 тусгай зөвшөөрлийг нийт 237 тусгай зөвшөөрлийг цахимаар авах боломжтой бол 16 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг уламжлалт байдлаар олгохоор тайлагнасан байна.

Гэтэл бодит байдал дээр зарим тусгай зөвшөөрлийн бүрдүүлэх бичиг баримт тодорхойгүй, цахимаар мэдүүлэх систем ажиллахгүй гэх шалтгааны улмаас цахимаар хүсэлт гаргах, тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой цахим үйлчилгээ авах боломжгүй нөхцөл байдлаар байгаа. Тодруулбал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан нийт 251 тусгай зөвшөөрлөөс 178 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах боломжтой байна. Үүнийг тоон баримтаар авч үзвэл дараах байдлаар байна. Хүснэгт №7-д буй тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний цахимжилт нь бодит байдал хэрэгжиж буй эсэхийг судалж, нэгтгэсэн мэдээллийг энэхүү тайланд хавсаргасан болно.

Хүснэгт №7 Тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ цахимаар байдал

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Нийт тоо	Цахимжсан	Цахимжаагүй
1. Байгаль орчны чиглэлээр	31	18	13
2. Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл	38	24	14
3. Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэл	22	21	1
5. Зам, тээврийн чиглэл	12	1	11
6. Санхүү, эдийн засаг, гал, хөрөнгө оруулалтын чиглэл	12	10	2

Тусгай зөвшөөрлийн төрөл	Нийт тоо	Цахимжсан	Цахимжаагүй
7. Соёл, боловсролын чиглэл	12	9	3
8. Уул уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн чиглэл	30	16	14
9. Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэл	15	14	1
10. Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэл	1	0	1
11. Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар	13	2	11
12. Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэл	14	13	1
13. Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа	17	16	1
14. Эрчим хүчний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа	34	34	0
НИЙТ	251	178	73

Энэхүү тоон мэдээлэл нь төрийн байгууллагаас өгч буй мэдээллээс зөрүүтэй байгаа шалтгаан нь тухайн цахим системд тусгай зөвшөөрлийн хүсэлт гаргах цонх нээгдсэн боловч тухайн цонхоор дамжуулан хүсэлт гаргах боломжгүй, ажиллагаагүй, хэлбэрийн төлөв цахимжсан байгаагаас уламжлалт.

Жишээлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан Санхүү, эдийн засаг, гал, хөрөнгө оруулалтын чиглэлийн 12 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn сайтаар дамжуулан авах боломжтой гэж Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдөрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгуулалтаар хийсэн хуралд танилцуулжээ. Гэвч бодит байдал дээр тухайн сайтад Сангийн яам, Галын ерөнхий газраас олгодог тусгай зөвшөөрлийн нэрц олдохгүй байна. Үүнийг Зурат №4-оос харах боломжтой байна. Мөн Сангийн яам болон Галын ерөнхий газрын өөрсдийн веб хуудас буй тусгай зөвшөөрөл гэх цонх руу дармалц, license.mn сайт руу шилжиж байгаа болно.

Зураг №4. License.mn саймд ТЗ-ийн хүсэлт гаргах цонх байхгүй байснаа болохыг харуулав.

Өөрөөр хэлбэл тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг license.mn, ebusiness.mn сайтуудаар дамжуулан авах боломжтой гэх боловч тухайн сайтуудад буй тусгай зөвшөөрлийн цонх ажиглагдаггүй, тухайн цахим системдээ хөгжүүлэлт хийлэггүйн улмаас төрийн зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимаар авах боломжгүй байна. Үүнээс үзэхэд төрийн үйлчилгээг цахимжсан гэх үр дүн нь болит байдалд нийцмгүй байна.

Цаашлаад тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан, байгууллага нь дараах байдалд өөрийн тусгай систем хөгжүүлсэн³ бөгөөд эрх бүхий байгууллагын цахим системээр үйлчилгээ авах боломжтой 5 төрлийн тусгай зөвшөөрөл байна гэжээ.

Хүснэгт №8 Эрх бүхий байгууллагын хөгжүүлсэн цахим систем

№	Эрх бүхий байгууллага	Цахим систем
1	Авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://license.mn/d.gov.mn/
2	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	http://license.mel.gov.mn/
3	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://license.mns.gov.mn/
4	Головч, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://license.rzad.gov.mn/
5	Головч, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	https://cps.mpr.mn.gov.mn/cps
6	Хот байгууллагын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://www.urban.gov.mn/
7	Санхүүгийн зохицуулах хороо	https://license.fsc.mn/home
8	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга	http://www.license.edu.mn/

³ "И-Монгол авчирал" УТҮГ-аас ирүүлсэн мэдээлэл

9	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	http://customeretcs.gov.mn/
10	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	http://sas.police.gov.mn/
11	Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	https://license.mof.gov.mn/
12	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	http://vetline.mn/
13	Нийслэл Улаанбаатар хот	https://service.ulanbaatar.mn/
14	Эрүүд мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	http://izmh.gov.mn/
15	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	https://www.license.energy.gov.mn/aset/login
16	Урсан хийлэг дайран өнгөрөх шугам алгиллах, нэгдсэн сулжээ, төвлөрсөн дулаан хангаж, хийн хангамжийн хүрээнд Эрчим хүчний зохицуулах хороо, бусад тохиолдолд тухайн аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл	https://license.etc.mn/auth/login

Дээрх цахим системүүдийн хөгжүүлэлтээс харвал тухайн эрх бүхий байгууллагаас олгодог тусгай зөвшөөрлийг эзэмшдэг аж ахуй нэгжүүдийн мэдээллийг олон нийтэд ил тод мэдээлэх зорилготой байх бөгөөд цахим үйлчилгээ авах, хүсэлт гаргах боломжгүйгээр хөгжүүлэлт хийгдсэн байна. Түүнчлэн зарим байгууллагуудын хөгжүүлсэн гэх системийн домайн хаяг нь ажиглагдаггүй, идэвхгүй цахим системүүд байна.

Хэний болит байдал дээр тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний дийлэх хувь нь эрх бүхий байгууллагуудын өөрсдийн цахим системээр бус, license.mn болон ebusiness.mn цахим системээр авчлагдаж байгаа ч 5 нэр төрлийн тусгай зөвшөөрөл и эрх бүхий байгууллагын өөрсдийн цахим системээр олгогдож байгаа гэсэн тоон түүвэлт нь болит байдалтай нийцэхгүй байна. Жишээлбэл Санхүүгийн зохицуулах хорооны <https://license.fsc.mn/home> цахим системээр дамжуулан Санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгодог нийт 33 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг авах боломжтой байна. Зөвхөн нэг байгууллагаас и олгодог 33 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг тухайн байгууллагын өөрийн хөгжүүлсэн цахим системээр дамжуулан авах боломжтой

байхад төрийн байгууллагаас уг тоон мэдээллийг 5 гэж мэдээлсэн нь өөрөө учир дутагдлагтай байна.

Цаашдаа нийт 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн⁶ үйлчилгээг цахимжуулах боломжгүй гэх саналыг ирүүлсэн гэжээ.

Хүснэгт №9 Цахимжуулах боломжгүй тусгай зөвшөөрөл

Хууль эрх зүйн хүрээнд боломжгүй		Олох эрх бүхий этгээд
№	Тусгай зөвшөөрөл	
1	1.1 нэг ховор амьтныг амьдаар нь гадаад улсад гаргах	Засгийн газар
2	1.17 хувиргасан амьд организмд экспортох, импортох, дамжин өнөрүүлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
3	1.22 энгийн, хой хаягдлын төвшөөрсөн цэгийн болон хой хаягдлыг сэргээн ашиглах, устгах, булших үйл ажиллагаа эрхлэх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга
4	2.1 банк байгуулах	Монголбанк
5	2.2 Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаад валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо үйлдэгч	
6	2.3 эзэлгйн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх	
7	2.4 систем ажиглуулах	
8	2.5 төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэх	Засгийн газар
9	5.1 төмөр замд суурь бүтээгдэхүүн барих	
10	7.9 гадаадын хуулийн этгээд Монгол Улсад боловсролын байгууллагын материал нийлэмжлэх үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын материал нийлэмжлэх үйлдсний зөвлөл
11	8.3 хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан, байгаль орчин, онцгой нөлөө бүхий хортой болсныг хамгаалан булахад зориулан тэргэн хэвийн ашиглуулах	Засгийн газар
12	8.8 пиротехникын хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортох, үзвэрийн зориулалтаар ашиглах	Геологт, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
13	8.9 үйлдвэрлэлийн зориулалтаар тээвэрлэлийн ажил явуулах	
14	8.10 үйлдвэрлэлийн зориулалтаар тээвэр болон тээвэрлэлийн хэрэгсэл импортох, экспортох, үйлдвэрлэх	Цөмийн энергийн комисс
15	8.26 цөмийн төхөөрөмж ашиглах	
16	8.27 цөмийн төхөөрөмж барих, өөрчлөх, шинэчлэх, ашиглахаас гаргах	

⁶ "И-Монгол академийн" УТҮГ-аас ирүүлсэн мэдээлэл

17	8.28 ашигт малтмал олборлохоос өөр зориулалтаар гарын хэвийн ашиглуулах	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга
18	11.13.хуулийн мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Хуульчдын холбоо

Гэвч дээрх 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимжуулах боломжгүй шалтгаан нөхцлийг дахин судлах, тодруулах хэрэгцээ шаардлага бий гэж судлаачдын зүгээс үзэв. Ийнхүү дээрх тусгай зөвшөөрлүүдийг цахимжуулах боломж бий гэж үзсэн шалтгааныг жишээгээр тайлбарлав.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 11.13 дахь хэсэгт заасан хуулийн мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Хуульчдын холбооноос олгодог. Ингэхдээ уг зөвшөөрлийг авах хүсэлтэй этгээд нь хуулийн сонгон шалгаруулалтад тэнцэж, хуулийн гэрчилгээ авсаны үр дүнд хуулийн мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх болж байна. Дээрх хүсэлтийн 18 дахь хэсэгт дурьдсанчлан хуулийн мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх энэхүү тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимжуулах боломжгүй гэжээ. Гэтэл уг зөвшөөрөлтэй шинж чанарын хувьд ижил төрлийн тусгай зөвшөөрөл болох эрүүл мэндийн салбар дахь эмчлэх мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг НР НДС, GOV.MN системээр цахим системээр дамжуулан авч болохоор байна.

Хуулийн мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх болон эмчлэх мөргөжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх 2 тусгай зөвшөөрлийг харьцуулан үзвэл хоёулаа хувь хүнд, мөргөжлийн шалтгаанд тэнцсэн үйлсэнд олгогдог тусгай зөвшөөрөл байхад юуны уршаас ижил төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээний нэг нь цахимжих боломжтой, нөгөөх нь боломжгүй байгаа болох нь үндэслэлтгүй байна.

Иймд Хүснэгт №9-д буй 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээ цахимжих боломжтой эсэхийг дахин судлах нь зүйтэй бөгөөд хэрэв цахимжих боломжгүй гэж дүгнэж байгаа бол түүний шалтгаан нөхцлийг тодруулах шаардлагатай байна.

3.1.2 Зөвшөөрлийн нэлсэн сан үүсгэх

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.2 дугаар зүйлд Эрх бүхий этгээдийн бүрэн эрхийн талаар зохицуулсан. Тус зүйлийн 2.4 дэх хэсэгт эрх бүхий этгээд нь "зөвшөөрөл олгох, сүлжих, түргэлзүүлэх, сэргээх, хүчинггүй болгох тухай шийдвэрийг хувиар заасан хугацаанд гаргах" үүрэгтэй гээд, 2.5 дахь хэсэгт "энэ зүйлийн 2.4-т заасан шийдвэрийг зөвшөөрлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд тухайн шийдвэр гарснаас хойш ажлын сурвалж өөрийн дотор бүртгүүлэх", 2.6 дахь хэсэгт "зөвшөөрөл олгосон, сүлхсэн, түргэлзүүлсэн, сэргээсэн, хүчинггүй болгосон шийдвэрийг зөвшөөрлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд оруулах, тухайн шийдвэрийг хүртээмжтэй хэлбэрээр нийтэд мэдээлэх" үүрэгтэй гэж зохицуулсан.

Хүний дагуу тухайн эрх бүхий албан тушаалтан нь иргэн, хуулийн этгээдэд зөвшөөрөл олгосон нөхцөлд зөвшөөрлийн бүртгэл мэдээллийн нэлсэн санд бүртгүүлэх үүрэгтэй байх боловч бодит байдал дээр тусгай зөвшөөрлийн нэлсэн системд буй мэдээлэл хангалтгүй байна.

Тохiolдoл шaлгaж үзэв:

Эрүүл мэндийн яамны <https://izmoh.gov.mn> системд дээр зөвшөөрөгтэй "Антиген" хуулийн этгээдийн мэдээллийг <https://license.mn> дээрх мэдээллийн нэгдсэн санд орсон эсэхийг шалгахад эрх бүхий байгууллагаас үг хуулийн этгээдийн мэдээллийг нэгдсэн санд оруулаагүй болох нь харагдаж байна.

Зураг №5. Эрүүл мэндийн яамны <https://izmoh.gov.mn> системийн мэдээлэл

№	Нэр дэвшигч	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
1.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
2.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
3.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
4.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
5.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
6.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
7.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
8.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
9.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл
10.	Хүний нэгж	Мөн нэр өөрчлөх	Байгууллагын нэр	Хүний нэгж	Гэрээний өгөгдөл	Мэдээллийн өгөгдөл

Зураг №6. Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан <https://license.mn> системийн мэдээлэл

Дан ганц эрүүл мэндийн салбараар золгохгүй зарим тусгай зөвшөөрөл олгож буй байгууллагууд өөрийн систем дээр зөвшөөрөл олгосон этгээдийн мэдээллийг оруулсан ч "зөвшөөрлийн нэгдсэн сан"-д мэдээллээ оруулаагүй нөхцөл байдал нийтлэг тохиолдож байна.

Утгаа Монгол Улсын Засгийн Газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр "Журам батлах тухай" тогтоолын хавсралтаар "Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, үг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, давлагаа, мэдээлэл өгөх журам" баталсан бөгөөд үг журмын дагуу эрх бүхий байгууллагууд Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан буюу <https://license.mn> системд "тусгай зөвшөөрөл", "энгийн зөвшөөрөл"-ийг олгосон талаарх мэдээлээ оруулах үүргийг хүлээсэн байдаг. Өнөөдрийн байдлаар тухайн систем рүү зөвшөөрөл олгох эрх бүхий бүх байгууллагууд

нэгтгэрч, мэдээлэл оруулах боломж хангалттай бүрдсэн боловч мэдээлэл бүрэн ороогүй байгаа нь төрийн байгууллагуудын өөрсдийн харилцаатай, үйл ажиллагаатаа бүрэн цахимжуулж, иргэдэд нээлттэй ил тод мэдээллийг түгээж чаддаггүй байгаа нөхцөл байдлыг харуулж байна.

3.2 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТОО ЦӨӨРЧ, ЗӨВШӨӨЛӨӨС ҮҮСЧ БҮЙ ДАРАМТ БҮҮРЧ БАЙГАА ЭСЭХ

3.2.1 Зөвшөөрлийн тухай хууль шинэчлэгдэн батлагдсанаар үүссэн нөхцөл байдал

А. Зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлсэн тухай

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдахаас өмнө хүчин төгөлдөр мөрдөлдөж байсан Аж ахуй нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль (цаашд "ААНТЗ-Х" гэх)-ийг анх 2001 онд баталж, тус хуулиар 2022 оныг хүртэл зөвшөөрлийн харилцааг ерөнхий байдлаар зохицуулж ирсэн. Мөн тус хуулиас гадна салбар бүрийн төрөлжүүлсэн 100 гаруй хуулиар тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцаа тухайлан зохицуулагдаж байсан.

Тодруулбал ААНТЗ-Х-д салбар яамдаас олгогдох 18 чиглэлийн 103 ерөнхий төрлийн үйл ажиллагаа, түүнд хамаарах 210 гаруй дэд төрлийн үйл ажиллагаа болон аймга, нийслэл, сум дүүргийн Засаг даргалаас олгох 7 төрлийн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэхээр зохицуулсан байсан боловч практикт тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий 54 байгууллагаас 914 төрлийн зөвшөөрлийг иргэд, хуулийн этгээдэд олгож байсан.⁷

Ингээд 2022 онд Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаар өмнө хүчин төгөлдөр мөрдөлдөж байсан ААНТЗ-Х-ийн дагуу олгогддог байсан 914 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлж, 381 төрлийн үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл олгохоор зохицуулжээ. Өөрөөр хэлбэл 2022 онд батлагдсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 болон 8.2 дугаар зүйлд заасны дагуу олгож буй 251 төрлийн "тусгай зөвшөөрөл", 130 төрлийн "энгийн зөвшөөрөл", нийт 381 төрлийн зөвшөөрлийг олгохоор хуульд тусгасан байна.

Хүснэгт №10. 2024 оны байдлаарх зөвшөөрлийн тоо, статистик

Зөвшөөрлийн тухай хууль /2022.06.17/	Тоо	Хуулиар нэмсэн	Өөрчлөн найруулсан	Хуулиар өөрчлөлт оруулсан	Хүчингүй болгонд тооцсон
1. Байгаль орчны чиглэлээр:					
Тусгай	31	2			3
Энгийн	16	1			
Нийт:	47				3
2. Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр:					

⁷ Зөвшөөрлийн тухай, Зөвшөөрлийн жагсаалт батлах тухай хуулийн төслийн танилцуулга

Тусгай	38	2			
Энгийн	51				
Нийт:	89				
3. Барилда, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэлээр:					
Тусгай	22			3	
Энгийн	3				
Нийт:	25				
4. Батлан хамгаалахын чиглэлээр:					
Тусгай	3				3
Энгийн					
Нийт:	3				
5.Зам, тээврийн чиглэлээр:					
Тусгай	12	1		2	
Энгийн	5				
Нийт:	17				
6.Санхүү, эдийн засаг, галий, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр:					
Тусгай	12				
Энгийн	4		1		1
Нийт:	16				
7.Соёл, боловсролын чиглэлээр:					
Тусгай	12	3		1	
Энгийн	14	1		2	
Нийт:	26				
8.Уул уурхай, хувьд үйлдвэрлэлийн чиглэлээр:					
Тусгай	30			3	
Энгийн	2				1
Нийт:	32				
9.Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэлээр:					
Тусгай	15				
Энгийн	3		1		
Нийт:	18				

10.Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэлээр:						
Тусгай	1					
Энгийн	2					
Нийт:	3					
11.Хувьд зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар:						
Тусгай	13					
Энгийн	15	4	1	1		1
Нийт:	28					
12.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр:						
Тусгай	14	1			3	
Энгийн	8	2				
Нийт:	22					
13.Эрүүл мэндийн чиглэлээр:						
Тусгай	20		3	2		3
Энгийн	1			2		
Нийт:	21					
14.Эртчим хүчний чиглэлээр:						
Тусгай	34					
Нийт:	34					
Нийтийн зөвшөөрлийн тоо						
Нийтийн зөвшөөрлийн тоо үүнээс:	381	17	6	22		9
1/Тусгай зөвшөөрөл	257	9	3	17		6
2/Энгийн зөвшөөрөл	124	8	3	5		3

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар шинэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл бий болгох тохиолдолд Засгийн газраас тогтоосон аргаарчлалд үндэслэн, судалгаа шинжилгээ хийж, тухайн төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд тусгай зөвшөөрөл олгох нь зохистой арга зам мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм эдийн засгийн хувьд ашигтай байх эсэхийг харгалзан үзсэний үндсэн дээр шийдвэрлэлэг байхаар хуульд тусгаж өгсөн. (ЗгХ-ийн 1.5.14, 1.5.15)

Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.14 болон 1.5.15-д заасан шинэ зөвшөөрөл бий болгоход тавигдах хэрэгтээ шаардлагын үнэлгээ, судалгааг хийгүйгээр тусгай зөвшөөрлийн тоог нэмэгдүүлсэн байна. Тухайлбал, 2022 оноос хойш өнөөдрийн хүртэл зөвшөөрлийн тоо нийтдээ 14 чиглэлийн салбарт 9 ширхэг зөвшөөрөл шинээр нэмсэн байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэг тол хамгаалагт бол зөвшөөрөл нэмэгдэхдээ Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр заавал дамжих ёстой байдаг. Гэтэл 3 төрлийн зөвшөөрлүүд зөвлөлөөр дамжаагүй байна. Учир нь зөвлөл нь өөрөө 2023 оны 8 сард буюу хууль хэрэгжээд жил орчмын дараа нь байгуулагдсан. Тэр хооронд хууль батлагдан тусгай зөвшөөрлийн тоо нэмэгдсэн байна.

Б. Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаас хойш нэмэгдсэн зөвшөөрлийн тухай

1.5 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход баримтлах зарчим, хэрэгжүүлэх хүрээ
1.4.Зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход тухайн үйл ажиллагааг төрөөс зохицуулах шаардлагатай эсэх, зөвшөөрөл нь зохицуулалтын зохистой арга хэрэгсэл мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд үр ашгтай байх эсэхэд судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх зарчмыг баримтлан олон улсын жишиг, стандартыг хэрэглэнэ.
1.5.Энэ зүйлийн 14-т заасан судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээг Засгийн газрын баталсан аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.
9.3 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл шинээр бий болгох, зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг өөрчлөхөд дүгнэлт гаргах
1.Зөвлөл шинээр бий болгох зөвшөөрлийн талаар дүгнэлт гаргахдаа энэ хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 14-т заасан зарчмыг баримтлана.
2.Зөвлөл шинээр бий болгох зөвшөөрлийн талаарх дүгнэлтийг дараах шалтгуур үзүүлэлтээр гаргана.
2.1.хүний амь нас, эрүүл мэнд, хүрээлэн байгаа орчны аюулгүй байдлыг хамгаалахад тухайн шинээр бий болгох зөвшөөрөл шаардлагатай эсэх;
2.2.энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийн жагсаалттай давхардах, уялдах эсэх;
2.3.зөвшөөрлийн аяллагад үндэслэн тухайн зөвшөөрлийн хэрэгтээ, шаардлага, эрсдэлийн түвшин, үнэлгээтэй уялдах эсэх;
2.4.эдийн засаг, аж ахуй эрхлэх үйл ажиллагаанд үзүүлэх эерэг ба сөрөг нөлөөлөл;
2.5.тухайн шинээр бий болгох зөвшөөрөлтэй холбогдуулан иргэн, хуулийн этгээд, төрийн байгууллаагс гарах зардал;
2.6.хууль санвагчлахаас Нийтийн сонсголын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3-т заасны дагуу хууль тогтоомжийн төслийн сонсгол явуулсан эсэх;
3.Энэ зүйлийн 2-т заасан дүгнэлтийг энэ хуулийн 9.1 дүгээр зүйлийн 5.3-т заасан санал, дүгнэлтийн хамт Засгийн газрын хуралдаанд танилцуулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 14 дэх хэсэг болон 9.3 дугаар зүйлд Зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход олон улсын жишиг, стандартыг харгалзаж,

судалгаа шинжилгээний үйлсэнд Зөвшөөрлийн зөвлөлийн дүгнэлтэд үндэслэх талаар зохицуулжээ. Өөрөөр хэлбэл алимаа үйл ажиллагааг зөвшөөрлийн үйлсэнд эргэх эсэх асуудлыг шийдвэрлэхийн өмнө юуны түрүүнд тухайн үйл ажиллагааг төрөөс зохицуулах шаардлагатай эсэх, зөвшөөрөл нь зохицуулалтын зохистой арга хэрэгсэл мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд үр ашгтай байх эсэхэд судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх шаардлагатай байна.

Ийнхүү зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход заавал Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр дамжих шаардлагыг тавьж буй учир нь төрийн байгууллагын хүнд сурталыг бий болгохгүй байх, судалгаа шинжилгээ болоод хяналтад үндэслэгдсэн байдлаар хууль заасан үйл ажиллагааг зөвшөөрлийн үйлсэнд эрхэлдэг байх баталгаа юм. Үүний дагуу Засгийн газрын 2022 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 462 дугаар тогтоолын хавсралтаар "Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих чиг үүрэг бүхий Зөвшөөрлийн зөвлөлийн ажиглах журмыг" баталгааж, хууль хэрэгжсэнээс хойш 1 жил орчмын дараа буюу 2023 оны 08 сард Зөвшөөрлийн зөвлөл байгуулагдсан байна.

Зөвшөөрлийн тухай хууль хэрэгжиж эхлэснээс хойш нийт 14 чиглэлийн салбарт 9 ширхэг зөвшөөрөл шинээр нэмсэн байна. Үүнээс 3 төрлийн зөвшөөрөл нь зөвлөлөөр дамжаагүй буюу хууль хэрэгжиж эхлэн зөвлөл байгуулагдах хүртэл хугацаанд нэмэгджээ. Энэ талаар МУХАУТ-ын дэргэдэх Хуулийн бодлогын зөвлөлийн дарга, Зөвшөөрлийн зөвлөлийн гишүүн Ө.Жамбылсүрэн 2024.10.02-ны өдрийн Зөвшөөрлийн хэлэлцүүлэгт хэлэхдээ* "...Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэг гол хэлцээнд бол түрүүч ёстой байдаг. Гэтэл 3 төрлийн зөвшөөрлүүд зөвлөлөөр дамжаагүй байна. Тэгээд зөвлөл мань өөрөө 2023 оны 8 сард буюу хууль хэрэгжээд жил орчмын дараа нь байгуулагдсан. Тэр хооронд буюу хууль батлагдсан 2022 оны 6 сарын 17-ноос хойш энэ өөрчлөлтүүд бий болсон байх жигшээтэй..." гэжээ. Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуульд Зөвшөөрлийн зөвлөлөөр дамжаагүй нэмэгдсэн зөвшөөрлүүд нь оноо хэр нь эрх бүхий байгууллаагс олгогчоод, хуулийн зохицуулалт нь хэрэгжээд явж байдаг. Утгаа Зөвшөөрлийн зөвлөл байхын утга учир нь төрөөс зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавих, төрийн хүнд сурталыг хягаарах, тухайн зөвшөөрлийг олгох хэрэгтээ шаардлага бий эсэхэд хяналт тавиж байхад оршино.

Гэтэл Зөвшөөрлийн зөвлөл баталгах хүртэлх завсрын хугацаанд нийт 10 удаа нэмэлт өөрчлөлт оруулж зөвшөөрлийн төрлийг нэмсээр байгаа нь өөрөө хууль зөрчсөн үйлдэл мөн бөгөөд энэ нь тус хуулийн үйлчилд тогтворгүй байдлыг бий болгохоос тэршаагүй. Үүний үр дүнд иргэн, хуулийн этгээдийн бизнесийн үйл ажиллагаанд, цаашлаад эдийн засгийн эргэлтэд хүртэл сөргөөр нөлөөлөх эрсдэлтэй байгаа юм.

Иймд Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулагдах харилцааг төрийн хяналтад хэрэгжүүлэх баталгаа хангаж хуулийн 1.5 болоод 9.3 дахь зүйлийн хэрэгжилтийг болгойтоор хангах шаардлагатай байна.

* Зөвшөөрлийн хуулийн 1-р хэлэлцүүлгийн ТЭМДЭЛЭЛТ

В. Нарийвчигсан хууль болон журмаар тусдаа зөвшөөрлүүд болж задарч байгаа нөхцөл байдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйл, Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход баримтлах зарчим, хэрэгжүүлэх хүрээ
16-Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 16 дахь хэсэгт заасны дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуульд зохицуулагдсан энгийн болон тусгай зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно гэж заасан боловч болит байдал дээр хуулийн дээрх зохицуулалт хэрэгжихгүй байгаа бөгөөд хуулийн 8.1 болон 8.2-т зохицуулагдсан зөвшөөрлүүдийг салбарын нарийвчилсан хууль болон журмаар зохицуулахдаа нь тусад нь салгаж олон төрлийн зөвшөөрөл болох тохиолдлууд байна.

Тухайлбал Зам тээвэр хөнгөмжийн сайдын 2021.06.30-ны өдрийн А/101 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Авто зам, замын байгууламжийн техник-эдийн засгийн үндэсэл, зург төсөл боловсруулах, барих, арих, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх ажлын тусгай зөвшөөрөл олгох журмыг" -аар тусгай зөвшөөрлийн төрөл, бүрдүүлэх бичиг баримт, процессыг нарийвчлан зохицуулж өгсөн байна. Тус журмын 2.8-т Тусгай зөвшөөрлийн үйл ажиллагааны төрөл, ангиллыг зохицуулж өгсөн байх бөгөөд "Техник-эдийн засгийн үндэсэл боловсруулах, авто зам, замын байгууламжийн зург төсөл боловсруулах ажлын хүрээнд" гээд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь дотроо 7-н төрлийн тусгай зөвшөөрөл болж задарч байна. Түүнчлэн "Авто зам, замын байгууламжийг барих, засварлах, арих ажлын хүрээнд" гээд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь дотроо 7-н төрлийн тусгай зөвшөөрөл болж задарч байна. Мөн журамд, "Техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх ажлын хүрээнд" гээд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь дотроо 1 тусгай зөвшөөрөлтэй байна. Үүнээс дүгнэж үзвэл Авто замын тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсэг болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 5.2 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрөл нь Зам тээврийн яамны сайдын батлагдсан тушаалаар нийт 15 тусгай зөвшөөрөл болон задарч, тусгай зөвшөөрлийн тоо хуульд зааснаас олон төрөл болж байна.

Мөн түүнчлэн салбарын тухай хуулуудыг харвал дээрх жишээ нь ганц биш юм. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 2.16-д Санхүүгийн зохицуулах хорооноос "Ердийн, урт хугацанын, давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх" тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байгаа юм. Энэхүү зүйл заалтаас "Ердийн, урт хугацанын, давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэх ганцхан тусгай зөвшөөрлийг агуу тус үйл ажиллагаандуудыг эрхлэх эрхтэй болно гэж ойлголцохоор байгаа юм. Харин тус салбарын нарийвчилсан хууль, журмын заалтыг цааш судлан үзвэл, Даатгалын мэргэжлийн оролцоогийн тухай хуулийн 20.3-т "Зохируулах хороо урт хугацаны болон ердийн даатгалын үйл ажиллагааг нэгэн зэрэг эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгохгүй" гэж заасан бөгөөд эндээс уг 2 үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрлийг тус тусад нь авдаг болох нь харагдана.

Цаашлаад уг "Даатгалын багц дүрэм"-ийн 18-р хавсралт "Тусгай зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт"-ын 2.1.2-д "Давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг энэ журмын 3 дугаар хавсралтад заасан заавар болон СЗХ04001 өргөдлийн маягтын дагуу гаргасж, энэ журмын 2 дугаар хавсралт (А)-ын 1-17-д дурдсан баримт бичгүүдийг бүрдүүлж Хороонд иргүүлнэ" гэж заажээ. Давхар даатгалын үйл ажиллагааг эрхлэхэд мөн л дэлл тусдаа зөвшөөрөл авах шаардлагатай бөгөөд өөр төрлийн баримт бичиг цуглуулж авдаг байгаа юм.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 16 дахь хэсэгт "Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно" гэж заасан боловч болит байдал дээр дээрх 2 жишээг л авад үзэхэд Зөвшөөрлийн тухай хуулиар заасан 1 тусгай зөвшөөрөл нь салбарын тусгай хууль, журмаар 2-3 өөр тусдаа зөвшөөрлүүд болж задарч байгаа юм.

Эндээс дүгнэвэл хэдий Зөвшөөрлийн тухай хуульд олон тоотойр олгогдож буй зөвшөөрлүүдийг цөөлсөн гэж болонч болит байдал дээр салбарын хууль, журмаар тухайн заасан зөвшөөрөл нь 2-3 төрлийн тусгай зөвшөөрөл болж задардаг нөхцөл байдал тогтоолгож байгаа юм.

Г. Хуулийг анхнаасаа боловсруулахдаа тусдаа зөвшөөрлүүдийг нэг заалтад хуульчилсан байдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 13.18-т "эм, мансууруулах эм, сэтгэвэр нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн онцлогтойн хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэгсэлдэхүүн импортлох-хяналт нийлүүлэх" гэсэн нэг тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байх бөгөөд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл эвэлчингээс бүх төрлийн үйл ажиллагаа явуулсан байхыг шаардаж (жишээ нь зөвхөн эмнэлгийн тоног төхөөрөмж импортлох үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжээс эм, мансууруулах эм, сэтгэвэр нөлөөт эмийн талаар үйл ажиллагаа явуулсан тайлан, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахыг шаарддаг), тухайн чиглэл тус бүрээр тайлан шаардаж байгаа нь мөн л тусгай зөвшөөрлийн төрлийг зөв ангиж чадалгүйг харуулж байна.

Мөн түүнчлэн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 8.4-т Гарын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас "Бүх төрлийн шатахууны бөөний, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх" тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан. Уг тусгай зөвшөөрлийг олгохтой холбогдсон харилцаа Гарын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулиар зохицуулах ба тус хуулийн 9.1-т бүх төрлийн шатахууны бөөний болон жижиглэнгийн худалдаа тусгай зөвшөөрлийн үндсэн дээр эрхлэх талаар заатаад 9.2-т "Бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэлт" ямар баримт бичиг бүрдүүлэх шаардлагатайг заасан. Мөн түүнчлэн тус хуулийн 9.5-д "Бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэлт" ямар бичиг баримт бүрдүүлэх шаардлагатайг мөн хуулиар зааж өгсөн байгаа юм.

Өөрөөр хэлбэл, салбарын нарийвчилсан уг хуульд үйл ажиллагаа тус бүрээр нь тусгай зөвшөөрөл олгох байдлаар зохицуулж байгаа боловч Зөвшөөрлийн тухай хуульд

заасан Амьтныг сэргээн нутагшуулах тусгай зөвшөөрлийг Байгаль орчны асуудлыг эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгохоор Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан бөгөөд захиргааны байгууллагад ийнхүү эрх олгосон хуулийн зохицуулалт нь Амьтны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэг байна. Тус хуулийн заалтаас үзвэл амьтныг сэргээн нутагшуулах тухай тусгай зөвшөөрлийг авахаар хүсэлт гаргач эгтгээ нь мэргэжлийн байгууллага байх хуулийн шаардлага тааилгаж байна. Өөрөөр хэлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.4-т заасан Ач, амьтны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлөтэй хуулийн этгээд нь 1.2-т заасан тусгай зөвшөөрлийг авч болохоор байна.

Тусгай зөвшөөрөл авахаар хүсэлт гаргахдаа албан хүсэлт, Шинжлэх ухааны байгууллагын гаргасан дүгнэлт, Амьтны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгосон гэрчилгээ, Ажлын гэрээ, Сэргээн нутагшуулах ажлын төлөвлөгөө буюу аргаачлал гэх 5 төрлийн бичиг баримтыг бүрдүүлж шаардлагатай. Гэтэл уг бүрдүүлж шаардлагатай бичиг баримтууд бүрдүүлэхийн тулд бичиг баримт бүрдүүлэх шаардлагатай буюу Шинжлэх ухааны байгууллагаас дүгнэлт авахад, Амьтны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгосон гэрчилгээ авахад буюу зөвшөөрлийг олж авахад тухайн эрх бүхий байгууллагулаас шаардсан бичиг баримтыг бүрдүүлэн хүсэлтээ гаргах ёстой болж байна.

Энэ байдлаар зөвшөөрөл авахын тулд урьдчилсан байдлаар зөвшөөрөл авахыг шаарддаг нөхцөл байдлаас үүдэн төрийн үйлчилгээний хүнд суртал бий болж, бизнес эрхлэгчдийн нуруун дээр нэмэлт ачаа үүсч байдаг нь энгийн зүйл мэт болоод байна. Тиймээс энэ нөхцөл байдлыг цэцгүх, хуулийн хэрэгжилтийг бий болгох, журмаар бус сагбарын хуулиар тусгай зөвшөөрөл олгогддог байдлыг бий болгох шаардлагатай байна. Ингэснээр цаашд төрөөс хамаарсан бизнесийн үйл ажиллагаа илүү түргэн шуурхай, дарамтгүй явагдах нөхцөл боломж бүрдэнэ.

Энсийн дүнд дээрх нөхцөл байдлаас бизнес эрхлэгчид, тусгай зөвшөөрлөтэй үйл ажиллагаа эрхлэхээр хүсэлт гаргач эгтгээгүүд хохирч байгаа болохыг анхаарч цаашд энэ байдлыг засах, төрийн үйлчилгээг иргэдэд түргэн шуурхай, хүндрэлгүй хүргэх арга замыг нарийвчлан судлах шаардлагатай гэж үздэг.

3.3 ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХИЙДЭЛ, ЗӨРЧИЛ АРИЛЖ, УЯЛДАА ХОЛБОО САЙЖИРСАН ЭСЭХ

3.3.1 Зөвшөөрлийн процессыг хэм хэмжээний актаар зохицуулахгүй байх

Зөвшөөрлийн тухай хууль

1.3.3. Хуулиар зөвшөөрөлгөлтөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хялгавартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, тудгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайнсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна.

1.5.17. Зөвшөөрөл олгох, сунгах, тудгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно.

А. Зөвшөөрлийн хууль болон Захиргааны ерөнхий хуулийн уялдаа холбоо

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт төрийн байгууллагаас олгогдох тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, тудгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг галхүү салбарын, нарийвчлсан хуулиар зохицуулж болох тухай заасан байна. Харин мөн зүйлийн 17 дахь хэсэгт тусгай зөвшөөрөл олгох, сунгах, тудгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг эрх шилжүүлэх байдлаар хэм хэмжээний акт гаргах замаар зохицуулахыг хориглосон байна. Өөрөөр хэлбэл тусгай зөвшөөрлийг олгохтой холбоотой процессыг журмыг зөвхөн хуулиар тогтооно гэх агуулгаар хуульчлагдсан байна.

Гэтэл нөгөө талаас Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дээрх зохицуулалт нь Захиргааны ерөнхий хуулийн зохицуулалттай зөрчилдөж байна. Тодруулбал Захиргааны ерөнхий хуулийн 59 дүгээр зүйлээс 72 дугаар зүйлд захиргааны хэм хэмжээний актын талаар зохицуулж өгсөн бөгөөд эрх бүхий байгууллагад хуулиар тусгайлан эрх олгосон нөхцөлд хэм хэмжээний акт баталж мөрдүүлэх боломжтой байдлаар зохицуулсан байна.

Хүснэгт №11 Захиргааны ерөнхий хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн уялдаа холбоо

Захиргааны ерөнхий хууль	Зөвшөөрлийн тухай хууль
59.1. Захиргааны хэм хэмжээний акт гэж хуулиар тусгайлан эрх олгогдсон захиргааны байгууллагаас нийтээр заавал байгууллагаас гаргасан, гадагш чиглэсэн, үйлчлэл нь байнга давтагдах шинжтэй шийдвэрийг ойлгоно.	1.5.17. Зөвшөөрөл олгох, сунгах, тудгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно.

Захиргааны ерөнхий хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дээрх зохицуулалтуудаас шалтгаалж хуулиар нэгэнт тусгайлан эрх олгож хэм хэмжээний акт гаргах бүрэн эрхийг олгосон байхад энэ эрхийг өөр тусгайлан хуулиар хориглох боломжтой эсэх буюу хуулийн эрмбц, хүчин чадла, үйлчлэл хэрхэн хэрэгжих талаар эргэлзээтэй нөхцөл байдал бий болж байна. Үүнийг жишээгээр тайлбарлавал:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.5 дахь хэсэгт буй аюултай хот хавтгалыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортлох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг жишээ болгон авч үзье. Энэхүү тусгай зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий этгээд нь Хот хавтгалын тухай хуулийн 8.1.4-т заасны дагуу Хот хавтгалын талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага байна. Хот хавтгалын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсэг болон 38 дугаар зүйлийн 38.2 дахь хэсэгт зохицуулснаар энэхүү тусгай зөвшөөрлийг дарлах байдлаар тусад нь олгож байна.

- Аюултай хот хавтгалыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл

Энэхүү тусгай зөвшөөрлийн олгохдоо Хог хаягдлын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийг баримтлах ба мөн зүйлийн 37.9 дэх хэсэгт Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход энэ хуулийн 7.1.2-т заасан журмыг мөрдөнө гэж заасан. Хог хаягдлын тухай хуулийн 37.1-т заасан тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотойгоор хүчин төгөлдөр хэрэгжиж буй журам нь Засгийн газрын 2018 оны 116 дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах болон бүртгэх, тайлагнах журам" байна. Гэвч тус журам нь тусгай зөвшөөрөл олгох агуулга бүс тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн үйл ажиллагаанд мөрдөгдөх журам байна. Үүнээс өөр тусгай зөвшөөрөл олгох харилцааг нарийвчлан зохицуулсан дүрэм, журам батлагдсан эсэх нь тодорхойгүй нөхцөл байдалтай байгаа бөгөөд хэрэв батлагдсан байсан ч нийтэд ил тод, ойлгомжтой биш байна.

Уг зөвшөөрлийн хүсэлтийг E-business.mn зөвшөөрлийн цахим системд хандан гаргах боломжтой байна. Хүсэлт гаргахад бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалт нь хуулиар зохицуулагдаагүй байх тул холбогдох журмаар зохицуулагдаж байж болох юм.

• Аюултай хог хаягдлыг экспортолох тусгай зөвшөөрөл

Хог хаягдлын тухай хуулийн 38 дугаар зүйлд хог хаягдлыг экспортолох тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбоотой харилцааг зохицуулсан бөгөөд мөн зүйлийн 38.3 дахь хэсэгт бүрдүүлэх бичиг баримтын жагсаалтыг хуулиар өгсөнөөр бусад тусгай зөвшөөрөлтэй харьцуулахад процессын хувьд илүү тодорхой байна. Мөн Монгол Улсын нэгдэн орсон Аюултай хог хаягдлыг хил дамжуулан тээвэрлэх, зайлуулахад хяналт тавих тухай Баселийн конвенцийн 6 дугаар зүйлд заасан баримтуудыг мөн тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагдах бүрдүүлэн өгөх шаардлагатай байна. Харин тусгай зөвшөөрөл олгохтой холбоотойгоор туслаа журам батлагдсан хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа эсэх нь тодорхойгүй байгаа юм. Энэхүү тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг цахим хэлбэрээр E-business.mn зөвшөөрлийн цахим системд хандан гаргах боломжтой байна.

Өмнө нь 2018 оны А/18 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортолох үйл ажиллагаа эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад зөвшөөрөл олгоход тавигдах шаардлага болон зөвшөөрөл олгох журам" нь хүчин төгөлдөр хэрэгжиж байсан боловч хүчингүй болж, энэ харилцааг зохицуулах журам дахин батлагдсан эсэх нь тодорхойгүй байна. Хог хаягдлын тухай хуулийн 37 болон 38 дугаар зүйлд тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой ерөнхий журмыг зохицуулсан байх боловч энэ нь нарийвчлсан журамгүйгээр, эсхүл хуульд нарийвчлан зохицуулалгүйгээр хэрэгжихэд хүчирхэгтэй зохицуулагууд байна.

Дээрхээс дүгнэвэл аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортолох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын журмыг сайбарын хууль тогтоомжид зохицуулаагүй учраас процессыг тодорхой болгохын тулд журмаар зохицуулах шаардлага үүсч байна. Гэтэл

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт зааснаар тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг журмаар зохицуулахыг хориглосон байх тул зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.5 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг ямар эрх зүйн хэм хэмжээгээр зохицуулж олгох вэ гэдэг нь тодорхойгүй болж байна. Өөрөөр хэлбэл Захиргааны ерөнхий хуулийн заалтыг баримтлан эрх бүхий этгэдээс журам батлан мөрдүүлж тусгай зөвшөөрлийг олгох уу, эсхүл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн заалтад үндэслэн сайбарын хууль тогтоомжид өөрчлөлт оруулах уу гэдэг асуудлыг нэг тийш болгож хууль тогтоомжийн хийдэл зөрчлийг арилгаж уялдаа холбоог сайжруулах хэрэгтээ шаардлагатай байна.

Б. Тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг захиргааны хэм хэмжээний актаар зохицуулж буй байдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд 14 чиглэлийн 251 төрлийн үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрлийн үндсэнд эрхлэх талаар хуульчилсан билээ. Тэдгээр үйл ажиллагаанд олгогдох тусгай зөвшөөрөл бүрийн холбогдох сайбарын нарийвчилсан хууль тогтоомжийн судлан үзэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 17 дахь хэсэгт "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, тулгэрлүүлэх, сэрүүх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно" гэж заасан хуулийн хязгаарлалт болит байдал дээр огт хэрэгжжээгүй болох нь тодорхой болж байгаа юм.

Тодруулбал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1-д заасан 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлөөс 89 төрлийн үйл ажиллагаанд хамаарах тусгай зөвшөөрлийг олгох, тулгэрлүүлэх, цуглах, сунгахтай холбоотой процессын ажиллагаа зөвхөн хэм хэмжээ тогтоосон акт буюу эрх бүхий этгэдээс баталсан журмаар зохицуулагдаж байна. Үүнээс гадна 33 төрлийн үйл ажиллагаанд олгогдох тусгай зөвшөөрлийн процессын журмыг сайбарын нарийвчилсан хууль болон журмаар хамтад нь зохицуулж байна. Өөрөөр хэлбэл нийт 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 122 буюу тал хувийн тусгай зөвшөөрлийн процесс нь захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон актаар зохицуулагдаж байгаа юм. Энэхүү нөхцөл байдал нь судалгааны тайланд хавсаргасан ажлын хүрээнд нотлогдох бөгөөд тус судалгааны тайланд хавсаргасан ажлын хүрээнд заасан 251 тусгай зөвшөөрлийг олгох журмыг ямар хэм хэмжээний актаар зохицуулж байгааг нэр бүрчлэн нарийвчилж судалсан болно.

Эндээс дүгнэвэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 17 дахь хэсэгт заасан зохицуулалт нь бодит байдал дээр хэрэгжжээгүй, өнөөгийн Монгол улс дахь сайбарын хууль тогтоомжийн эрх зүйн орчны хувьд ч хэрэгжих боломжгүй хуулийн зохицуулалт болжээ.

3.3.2 Зөвшөөрөл олгох эрхийг бусад шилжүүлэхгүй байх

Зөвшөөрлийн тухай хууль

3.1.1. Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий этгэд зөвшөөрлийг олгох бөгөөд хуулиар зөвшөөрлөөс бусад тохиолдолд зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ бүрхсн нь, эсхүл хэсэгчлэн бусад этгэдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дээрх зохицуулалтаас үзэхэд хуулийн 8.1 болон 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийг мөн зүйлд заасан эрх бүхий этгээд олгох бөгөөд хуулиар зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд зөвшөөрөл олгох эрхээ бусдад шилжүүлэх боломжгүй байна. Мөн Захиргааны ерөнхий хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсэгт “Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд захиргааны байгууллага хуулиар тусгайлан заасан бүрэн эрхийг бусдад шилжүүлэхийг хориглоно” гэж заасан байна. Энэээс үзэхэд тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд эрхээ бусдад шилжүүлэхэд зөвхөн хуульд үндэслэн байх учиртай бөгөөд захиргааны хэм хэмжээний акт батлах замаар эрхээ шилжүүлэх боломжгүй байна.

Мөн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт “Хуульд заасан тохиолдолд эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл олгох эрхээ бусдад нь, эсгүд хэсэгчилн төрийн холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, эсгүд Хуулийн этгээдийн засагч шилжүүлэх тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3, 7.1.7-д заасан хуулийн этгээдэд шилжүүлэх болно” гэж, мөн зүйлийн 3 дэх хэсэгт “эрх шилжүүлэх журмыг Засгийн газар бэлтгэл” гэж заасан бөгөөд Засгийн газраас дээрх чиг үүртээ олоогоор хэрэгжүүлээгүй буюу эрх шилжүүлэх талаар нарийвчилсан журам батлаагүй байна. Үүний улмаас эрх шилжүүлэх зохицуулалт хэрэгжих эрх зүйн орчин бүрдээгүй байна.

Гэвч бодит байдал дээр зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ шилжүүлсэн тохиолдууд гарсан байна. Тухайлбал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасныг үндэслэн Эрчим хүчний сайдын 2023 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/55 дугаар тушаалд заасны дагуу “Эрчим хүчний үндэсний төв” ТӨХХК-д Эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээдийн хүсэлтийг хүлээн авах, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг матадлан шалгах ажлыг зохион байгуулах эрхийг шилжүүлсэн.

Зураг №8. Эрчим хүчний ажилнаас зөвшөөрөл олгох ажиллагааныг холбоотойгоор эрх шилжүүлсэн байна¹²

Эрчим хүчний сайдын 2023 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/55 дугаар тушаалыг <https://www.ene.gov.mn> веб сайтын хууль эрх зүй, сайдын тушаал нэвээс хайгаад олдсогүй тул, зөвхөн Эрчим хүчний аамны танилцуулгаас илшлсэн болно.

Эндээс дүгнэхэд Зөвшөөрлийн тухай хуулиар эрх бүхий албан тушаалтан хуульд зааснаас бусад тохиолдолд өөрт олгогдсон тусгай зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ бусдад

шилжүүлэхийг хориглосон байх боловч бодит байдал дээр захиргааны хэм хэмжээний акт батлан гаргах замаар эрх шилжүүлж буй тохиолдол үүсээд байна. Иймд цаашид Зөвшөөрлийн тухай хууль болон хууль зөрчиж батлагдсан эрх зүйн үйлчилгээтэй захиргааны хэм хэмжээний актыг нэг тийш болгох замаар практикт буруу тогтон жингилтг арилгах, тусгай зөвшөөрөл олгох процесс ажиглалтаг илүү тодорхой болгох хэрэгтээ шаардлагатай байна.

3.3.3 Зөвшөөрлийн тухайн хууль болон салбарын хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн, давхардал, нэр томъёоны зөрүүтэй байдал

А. Зөвшөөрлийн тухайн хууль болон салбарын хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн, давхардал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд тусгай зөвшөөрлийн үндэнд эрхлэх үйл ажиллагаа бүрт зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтныг тухайлан тодорхойлж өгсөн. Мөн салбарын хууль тогтоомжид эрх бүхий албан тушаалтнуудад тусгай зөвшөөрөл олгох эрх олгосон заалтуудыг зохицуулж өгсөн байна. Өөрөөр хэлбэл тусгай зөвшөөрөл олгох эрхийг эрх бүхий албан тушаалтанд олгосон хуулийн зохицуулалт нь хоёр хуульд давхар зохицуулагдсан байгаа нь өрсөлдөх шинжтэй хэм хэмжээ тогтоосны хэлбэр юм.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгай зөвшөөрөл олгох процессын журмыг ерөнхий байдлаар хуульчилсан. Тухайлбал 8.1 дүгээр зүйлийн 1.14 дэх хэсэгт заасан химийн хорт болон аюултай бодис экспортох, импортох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулиар зохицуулж байх бөгөөд тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2 дэх хэсэгт “Энэ хуулийн 5.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, тусгайгуулах, сэрлэх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна” гэж заасан байна. Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 3 дэх хэсэгт “Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсгүд байдалын баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хэвсгэртэйгээр ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, тусгайгуулах, сэрлэх, хүчингүй болгох харилцааг тухайн хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна” гэж хуулийн үйлдлэх эрэмбийн хувьд юуны түрүүнд тухайн хуулийн заалтыг баримтлана гэж салбарын хуулийг хэрэглэх байдлаар буцаан заасан. Эндээс хуулийн хэм хэмжээний өрсөлдөөн бий болж буй тохиолдлууд бий болоод байна.

Салбарын нарийвчилсан хуулиудад тусгай зөвшөөрлийн талаар зохицуулалсан байдлыг авч үзвэл зөвшөөрөл олгоход гавигдах шаардлага, шагуурыг зохицуулж өгсөн байна. Тухайлбал Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн 7 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага”, 8 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх баримт бичиг”, 9 дүгээр зүйл “Тусгай зөвшөөрөл олгох”, 10 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгах”, 11 дүгээр зүйл “Тусгай зөвшөөрлийг тусгайгуулах”, 12 дугаар зүйл “Тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох” харилцааг хуулиар нарийвчилан зохицуулж өгсөн байна. Өөрөөр хэлбэл энэ тохиолдолд зөвшөөрөл олгохтой холбоотой бүхий л процессын шинжтэй харилцааг салбарын хуулиар

¹² Эрчим хүчний аамны “тусгай зөвшөөрөл” танилцуулга 2024 оны 12-р сарын 1-ний өдрийн

нарийвчлан зохиулагдсан байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл олгох ерөнхий процессын журам үйлчлэхээргүй байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын журмыг ямар эрх зүйн хэм хэмжээгээр зохиулагдсан болохыг авч үзвэл нарийвчлалдсан хуулиар зөвшөөрөлд танигдах нийтлэг шаардлага, олгох процессыг нь зохиулагдгүй "тусгай зөвшөөрлийн" тоо 109 байх бөгөөд үүний 89 нь журмаар зохиулагдсан, харин 20 нь журмаар зохиулагдаагүй буюу зөвшөөрөл авахад бүрдүүлэх бичиг баримт, процессын журмын зохиулагдтгүй тусгай зөвшөөрлүүд байна.

Үүнээс жишээ татвал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.8.11-т заасан "Төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл бөгөөд уг тусгай зөвшөөрөлийг зохиулах тусгайлсан хууль, журам байхгүй бөгөөд эрх зүйн орчин нь огтлоос бүрдээгүй байгаа юм. Зөвхөн Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаар "Хүнд үйлдвэрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад"-аас тусгай зөвшөөрөл олгоно гэж зааснаас өөр хуулийн зохиулагдт байхгүй байдалтай байна.

Б. Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуулийн нэр томъёоны зөрүүтэй байдал

Түүнчлэн Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хууль тогтоомжийд зохиулагдсан тусгай зөвшөөрлийн нэр томъёо хоорондоо зөрүүтэй байдалтайн улмаас тодорхойгүй байдал үүсч байна. Тухайлбал Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 10.1 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрөл нь "Монгол Улсын иргэнийг талдаадад хөдөлмөр эрхэлжээ зүчлэх үйлчилгээ эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл үү, аль эсвэл "Монгол Улсын иргэнийг далагтажнада зүчлэх үйлчилгээ эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл эсэх нь хуульд тодорхойгүй тусгагджээ. Өөрөөр хэлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.10.1-т хоёр төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хувируулж өгсөн үү, аль эсвэл нэг л тусгай зөвшөөрөл үү гэдэг нь тодорхойгүй байгаа юм.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.8.20-д "Цацрагийн үүсгүүрийг тээвэрлэх, импортлох, экспортлох" тусгай зөвшөөрлийг "Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага" олгохоор заажээ. Гэвч уг харилцааг нарийвчлан зохиулагдсан тусгай хууль болох Цөмийн энергийн тухай хуулийн 15.3.3-ийг харвал уг тусгай зөвшөөрлийг цөмийн энергийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгохоор заажээ. Энэ нь салбарын нарийвчлалдсан хууль болон Зөвшөөрлийн тухай хуулиудад зөрчилдөөн үүсгэх бөгөөд 2 өөр хуулиар 2 өөр эрх бүхий эгтгэдээс тусгай зөвшөөрөл авах боломжтой мэт ойлгомжгүй байдлыг үүсгэх эрсдэлтэй юм.

Түүнчлэн Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуульд заасан зөвшөөрлийн нэр, томъёолол зөрүүтэй байх тохиолдол байна. Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд тусгай зөвшөөрлийн төрлүүдийг хувируулж өгсөн байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.4-т заасан "Суурь бүтэц, хөдлөх бүрдэлдхүүнийг үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах" гэсэн төрлөөс өөр найруулгаар салбарын хуульд тусгаж өгчээ. Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14.1.3-т "төмөр замын суурь бүтэц, хөдлөх бүрдэлдхүүн, тээвэрийн эд анги үйлдвэрлэх, угсрах, засварлах" гэсэн илүү өргөн агуулгаар тусгай зөвшөөрөл олгохоор салбарын хуульд тусгасан байна. Иймд

Зөвшөөрлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах, хуулийн нэр томъёог жилдэлжгүй бол Төмөр замын тээврийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл болон Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл 2 зөрөх, ойлгомжгүй байдал үүсгэхээр байна.

ДӨРӨВ. ДҮГНЭЛТ

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан "Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлал"-ын дагуу үнэлгээний ажлыг гүйцэтгэж дараах байдлаар дүгнэж байна.

Зөвшөөрлийг цахимжуулах зорилтын хүрээнд:

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан Засгийн газраас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дугаар "Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолыг баталж Знийн засаг, хөгжлийн яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамнаас цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх харилцааг зохиулах эрх зүйн орчигат бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг, "Талд, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮТ, "И-Монгол академи" УТҮТ-ыг зөвшөөрлийг олгох, сунгах, тудгэлзүүлэх, сэрээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргах үндс ажиглагдгаг цахимжуулахыг тус тус үүрэг болгосон байна.

Өнөөдрийн байдлаар "Талд, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮТ-аас хөгжүүлсэн <https://license.mn> системд 53 тусгай зөвшөөрөл, "И-Монгол академи" УТҮТ-аас хөгжүүлсэн <https://e-business.mn> системд 40 тусгай зөвшөөрөл, 4 энгийн зөвшөөрлийг тус тус, цахимжуулсан. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудаас хөгжүүлсэн нийт 141 тусгай зөвшөөрөл цахимжсан, 44 энгийн зөвшөөрөл цахимжсан гэх мэдээллийг хэрэгжүүлж буй төрийн байгууллагуудаас ирүүлсэн.

Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудаас 18 тусгай зөвшөөрөл, 37 энгийн зөвшөөрлийг цахимжуулах боломжгүй гэх санхуудлыг ирүүлсэн бөгөөд "И-Монгол академи" УТҮТ-аас хөгжүүлсэн <https://e-business.mn> системд зөвшөөрлүүдийн цахимжуулах, систем хөгжүүлэлтийн ажлыг гүйцэтгэсэн. Одоогоор тус тусдаа хөгжүүлсэн цахим системүүдийг хэрхэн уялдаатай ажиглагдгаг болгох, холбох, зөвшөөрөл олгож буй байгууллагуудыг нэгдсэн системд нэгтгэх зэрэг ажлыг хэрэгжүүлж байгаа ч болит нөхцөлд улашралтай, зөвшөөрөл олгох процесс, танигдах шаардлагуудыг цахим системд уялдуулах, нийлүүлэхэд хүндрэлүүд үүсдэг байна.

Мөн хуулиар тусгайлан зохиулаагүй зөвөл, ажлын хэсэг, хороо гэх зэрэг бүтцээр урьдчилан шийдвэрлэхээр, эсхүл дүгнэлт гаргасны дараа зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан олгохоор нарийвчлалдсан хууль, журмаар зохиулуулж өгсөн байдал зүргээс хамаарч хуулийн хугацааг баримтлах боломжгүй, системд тохируула хийхэд хүндрэл үүсч байгааг гардан гүйцэтгэж байгаа албан хаагчдын зүгээс тодорхой тайлбарлагдгаг.

Гэвч болит байдал дээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлд заасан 251 тусгай зөвшөөрлийг нэг бүрчлэн холбогдох захиргааны байгууллага, цахим хуудсаар орж шалгаж үзжээ, 178 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахим хэлбэрээр авах боломжтой байгаа бол 73 тусгай зөвшөөрөл уламжлал хэлбэрээр явж байна. Хэдий

<https://license.mn> зэрэг цахим хуудаснаас ихэнх тусгай зөвшөөрүүдийг авах боломжтой байна гэж холбогдох байгууллагууднаас мэдэгдсэн байх боловч үүнийгээ зөвшөөрлийн нэрээр хайхад иргэд гарч ирэхгүй байх, үйлчилгээ авах цонх нь гарч ирэхгүй байх зэрэг бодитвор үйлчилгээ авч чадахгүй байх асуудлууд тулгамдаж байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1-д заасан тусгай зөвшөөрүүдээс 73 нь одоог хүртэл уламжлалт цаасан хэбсрээр авч байгаа бөгөөд тусгай зөвшөөрөл бүрт нарийвчилсан үнэлгээ, шалгалт хийнэ бодит байдлаар дээр 73-аас ч их тооны зөвшөөрөл уламжлалт байгуулаар буюу цахимжаагүй, цахим систем нь ажиллаагүй байх нөхцөл байдалтай байна.

Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан:

Засгийн Газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр “Журам батлах тухай” тогтоолын хавсралтаар “Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, уг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, лавлагад, мэдээлэл өгөх журам”, батлагдаж, “Тавь, татаар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮТ-аас <https://license.mn/> системд зөвшөөрлийн цахим санг үүсгэн зөвшөөрөл олгож буй байгууллагуудыг холбох ажлыг бүрэн гүйцэтгэсэн байна.

Зөвшөөрөл олгосноос хойш 2 хоногийн дотор зөвшөөрлийн нэгдсэн санд мэдээллийг оруулах, олон нийтэд нээлттэй байршуулах зохицуулалтын хэрэгжилт хангалтгүй буюу судалгааны явцад <https://license.mn/> байршсан мэдээлүүдийг шууж үзэхэд өөрийн системд зөвшөөрөл олгосон гэх мэдээллийг байршуулсан ч зөвшөөрлийн нэгдсэн санд оруулаагүй, зөвшөөрлийн мэдээллийг огт оруулаагүй тохиолдууд элбэг байна.

Зөвшөөрлийн тоог нөөрүүлж, зөвшөөрөлөөс үүсэх бизнесийн орчны дарамтыг бууруулах зорилтын хүрээнд:

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар 2001 онд батлагдаж 2022 оныг хүртэл хугацаанд үйлчилсэн Аж ахуй нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын 100 гаруй хууль, тогтоомжоор зохицуулж байсан тусгай зөвшөөрүүдийн харилцааг нэгтгэн зохицуулсан. 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар 257 тусгай зөвшөөрөл, 124 энгийн зөвшөөрлийн нийт 381 зөвшөөрлийг нэр, төрөл, салбар, олгох эрх бүхий байгууллагад, албан тушаалтны жагсаалтыг хуулийн 8.1, 8.2-т зохицуулсан.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.16-д зөвшөөрлийг нэмж, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглохоор заасан ч бодит нөхцөл байдалд анхнаасаа тус туслаа байсан зохицуулалтыг нэгтгэсэн, нарийвчилсан журмаар салган зохицуулж өгсөн зэрэг нийтлэг зөрчилтэй байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.1-т заасны дагуу хуулийн 8.1, 8.2-т зааснаас бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхлэж болохоор зохицуулж өгсөн.

Гэвч бодит байдал дээр бүртгэл, дүгнэлт гаргуулах зэргээр Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулаагүй үйл ажиллагааг “зөвшөөрөл” авах харилцаа байсаар байна. Тодорхой жишээ дурдахад “Онлайн бизнес төв” буюу <https://service.ulanbaatar.mn/home> система 15 чиглэлээр 145 үйл ажиллагааг бүртгүүлж Нийслэл Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ явуулах эрхийг авч байдаг, бүртгүүлийг дүүргийн “Завиол” гэх

бүтцээр ханан батлагдахуулааар Нийслэлийн иргэдийн ирдэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр “Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай” тогтоол батгаж, хэрэгжүүлж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаас хойш шинээр зөвшөөрлийг нэмэх нөхцөлд хуулийн 9.3.2-т заасан журмын дагуу дүгнэлт гаргаж, шалгуурыг бүрэн хангасан нөхцөлд нэмж байхаар зохицуулж өгсөн ч энэ хугацаанд 15 удаагийн нэмэлтээр 17 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуулиар нэмж зохицуулсан. Ингэхдээ хуульд заасан журмыг баримтлаагүй, тусгай горимоор хэлэлцэх батлагсан байна.

Зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль тогтоомжуудын хийгдэл, зөрчилтэй арилгах, уялдаа холбоот сайжруулах зорилтын хүрээнд:

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3. дугаар зүйлийн 3-т “Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн байдал, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайлсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна” гэж зааж өгсөн нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийг зөвшөөрөл олгох харилцааны ерөнхий хууль гэж үзэхэд хүргэж байна.

Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл нь салбар болгоны хуульд нь тусгагдсан байх бөгөөд салбарын хуулианаас Зөвшөөрлийн хуульд нэгтгэн системчилж өгсөн байна. Энэ нь нэг талаар зөвшөөрлийн харилцааг хэн нэг албан тушаалтны хүсэл зориг, хүнд суртал үүсгэхээс сэргийлж, параметраар батлагсан хуулиар зохицуулж, албан тушаалтны дур зорлыг хязгаарлаж өгөх давуу талтай байж болно. Гэвч Зөвшөөрлийн тухай хууль салбар болгоны зөвшөөрөл олгох процессын онцлогыг өөртөө тусгах боломжгүй тул салбарын хуулиар зөвшөөрөл олгох процессын журмыг нь хуульчилж өгөөгүй л бол эрх бүхий этгээдийн батлагсан хэм хэмжээний актаар зөвшөөрөл олгох процессыг илүү нарийвчлан зохицуулж байна. Үүнээс үүдээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн ач холбогдол сурах, зохицуулах харилцааны хүрээ хүмилдэх, хууль хэрэглээний эрмэгийн зөрчил бий болгох эрсдэлтэй байна.

Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.17-д “Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно” гэж заасан нь зөвшөөрөлтэй холбоотой процессын бүхий л журмыг хуульчилж өгөх, хуулиар зохицуулах шаардлагыг хуульчилж өгсөн. Улмаар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэхтэй холбоотой процессын журам хуульчлагдсан байдлыг сулалж үзэхэд, 89 төрлийн үйл ажиллагааг хамаарах тусгай зөвшөөрлийг олгох, түдгэлзүүлэх, цуцлах, сунгахтай холбоотой процессыг зөвхөн хэм хэмжээ тогтоосон акт буюу эрх бүхий этгээдээс батлагсан журмаар зохицуул байна. Үүнээс гадна 33 төрлийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн процессын журмыг салбарын нарийвчилсан хууль болон журмаар хамтад нь зохицуулж байна. Өөрөөр хэлбэл нийт 251 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 122 тусгай зөвшөөрлийг хэм хэмжээ тогтоосон актаар, журмаар зохицуулж байгаа нь хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байгааг харуулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1, 8.2-т заасан зөвшөөрлийг илүү нарийн системчилж өгөх шаардлагатай байна. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.5.2-т "авто зам, замын байгууламжийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, барих, арчлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх" гэсэн тусгай зөвшөөрлийг хуульчилж өгсөн байх боловч Зам тээвэр хөгжлийн сайдын 2021.06.30-ны өдрийн А/101 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан "Авто зам, замын байгууламжийн техник-эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, барих, арчлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх ажлын тусгай зөвшөөрөл олгох журам"-аар тусгай зөвшөөрлийн төрөл, бүрдүүлэх бичиг баримт, процессыг нарийвчлан зохицуулж, тус журмаар энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл нь 15 төрлийн тусгай зөвшөөрөл болон задарч байна.

Мөн түүнчлэн, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.13.18-т "эм, мансууруулах эм, сэтгэлд нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэгсэлтэхүүн импортлох-хатан нийлүүлэх" гэсэн нэг тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байх бөгөөд энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс бүх төрлийн үйл ажиллагаа явуулсан байхыг шаардаж (жишээ нь зөвхөн эмнэлгийн тоног төхөөрөмж импортлох үйл ажиллагаа явуулдаг аж ахуйн нэгжээс эм, мансууруулах эм, сэтгэлд нөлөөт эмийн талаар үйл ажиллагаа явуулсан тайлан, энэ чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахыг шаарддаг), тухайн чиглэл тус бүрээр тайлан шаардаж байгаа нь мөн л тусгай зөвшөөрлийн төрлийг зөв ангилж чадалгүйг харуулж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийн төрөл болон салбарын хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийн төрөл зөрөх, нэр томъёо нь өөрөөр хуульчлалд санаас ойгомжгүй байдал бий болгох зэрэг зөрчил байна.

ТАВ. ЗӨВЛӨМЖ

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан 14 салбарт олгож буй тусгай зөвшөөрүүдэд хийсэн нийтлэг дүгнэлт, зөвлөмж		
1	Байгаль орчны чиглэл	Байгаль орчны чиглэлийн нийт 31 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд зааж өгсөн. Тэдгээрийг нэг бүрчлэн шалгахад, 12 тусгай зөвшөөрлийг нарийвчилсан хуулиар, 3 зөвшөөрлийг хууль болон журмаар, 10 зөвшөөрлийг журмаар, харин 6 төрлийн зөвшөөрлийн процессын зохицуулалт нь тодорхойгүй (бүрдүүлэх бичиг баримт, олгох процесс) байдалтай байна. Мөн 31 зөвшөөрлөөс 18 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг л нэхмаар аах боломжтой байна.
2	Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл	Байгаль орчны чиглэлийн тусгай зөвшөөрүүдийг бусад тусгай зөвшөөрүүдтэй харьцуулахад салбар бүрийг хамарсан процессын зохицуулалт байхгүйн улмаас энэ чиглэлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын ажиллагаанд тодорхойгүй бөгөөд хүндрэлтэй асуудлууд бий болж байна. Өөрөөр хэлбэл байгаль орчны чиглэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой хуулийн зохицуулалт дутмаг байгаа тул эрх бүхий захиргааны байгууллагаас тодорхойгүй нөхцөл байдлыг тодорхой болгохын тулд журмын дагуу зохицуулахаас өөр аргагүй байна. Тодруулбал, "ховор ургамалыг эм үйлдвэрлэлийн зориулалттар ашиглах" тусгай зөвшөөрлийн хувьд процессын ажиллагааг зохицуулах журам батлгдсан эсэх нь тодорхойгүй байх боловч практикт нэхм хэлбэрээр тусгай зөвшөөрөл олгогдох буй нөхцөл байдалтай байна. Үүнээс үзэхэд дээрх тусгай зөвшөөрлийг олгохтой холбоотой харилцааг зохицуулах журам батлах зайлшгүй шаардлагатай байна.
		Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангилал тус бүрийн процесс, журмыг салбарын нарийвчилсан хуульд хуульчлах. ❖ Процесс нь тодорхойгүй тусгай зөвшөөрүүдийг процессжуулах, журамлах, хуульд тусгаж өгөх. ❖ Тусгай зөвшөөрүүдийг бүрэн цахимжуулах.
	Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлийн тусгай зөвшөөрүүдийн ихэнх зөвшөөрөл олгох процесс, шаардлага зэрэг нь хууль болон холбогдох салбарын нарийвчилсан хууль тогтоомж болон журмаар давхар зохицуулагдаж байна. Тодруулбал, нийт 38 тусгай	

	зөвшөөрлийн 21 төрлийн тусгай зөвшөөрөл авах процессыг хууль болон журмаар давахар зохицуулж байгаа бол 12 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг зөвхөн журмаар, 5 тусгай зөвшөөрлийг огт хуулиар зохицуулаагүй байна. Эдийн засгийн тогтвортой байдлаар холбоотой чухал салбар урвас мөнөө угахтай тэмцэх зэрэг олон төрлийн хяналт, шалгалтын хүрээнд бусад салбартай харьцуулахад журмаар харьцангуй нарийн зохицуулалтуудыг хийсэн салбар бийээ. Цахимжуулалтын хувьд Төв банкнаас олгож буй зөвшөөрүүд нь цахимаар шийдвэрлэх боломжгүй гэх харьцангуй өгсөн. Харин Санхүүгийн зохицуулах хорооноос Банк бус санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлтэй холбоотой тусгай зөвшөөрүүдийн хүсэлтийг дахин систем буй 2 цонхоор дахиулан авч байна. Тодруулбал ББСБ байгуулах зөвшөөрлийг нэг цонхоор, түүнээс бусад бүх зөвшөөрлийг нэг цонхоор хүлээн авч байна. 13-ыг тус байгууллагаас олгож байгаа тусгай зөвшөөрүүд нь бүтд хоорондоо ялгаатай байхад ББСБ байгуулах болон бусад гэж ангиж хүсэлтийг хүлээн авч байгаа нь хэт ерөнхийлсөн шинжтэй байна. Жишээ нь, банк бус санхүүгийн байгууллагын нэмэлт тусгай зөвшөөрөл авах тухай өрөөлөл гаргах хэсэг байх боловч өдөр тусгай зөвшөөрлийг нэмэлтээр гэж үзэж ямар журам, зүйл заалтад үндэслэн олгож байгаа нь тодорхой бус байна. Цахимжилтын хувьд, 38 тусгай зөвшөөрлөөс 24 тусгай зөвшөөрлийг авах үйлчилгээг цахимаар авах боломжтой буюу хяналттай биш гэж дүгнэхээр байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж салгаж хуульчлах. ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангилал тус бүрийн процесс, журмыг салбарын нарийвчилсан хуульд хуульчлах. ❖ Тусгай зөвшөөрүүдийг бүрэн цахимжуулах.
3	Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэлийн нийт 22 зөвшөөрлийг хуульд заасан ба тухайн зөвшөөрөл нэг бүрийг олгох процесс нь бүтд журмаар зохицуулагдаж байна. Нийт 22 зөвшөөрлөөс 21 зөвшөөрлийг цахимаар мэдүүлж байна. Энэ салбарын 22 тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг бүтгийг журмаар зохицуулж байгаа нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5.17 заасан хэм хэмжээ тогтоосон актаар зохицуулаагүй гэж заасантай зөрчилдөж байх бөгөөд салбарын хуулиудад нь хуульчилж өгөх шаардлагатай.

	Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангилал тус бүрийн процесс, журмыг салбарын нарийвчилсан хуульд хуульчлах. ❖ Тусгай зөвшөөрүүдийг бүрэн цахимжуулах.
5	Зам, тээврийн чиглэл Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зам, тээврийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахад 12 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуульчилж өгчээ. Гэхдээ эцсээр тусгай зөвшөөрөл нь дотроо задарч өөр олон тусгай зөвшөөрөл болж байна. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.5.2-г "Авто зам, замын байгууламжийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, зурал төсөл боловсруулах, барих, арьлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх" гэсэн нэг заалт нь дотроо 15 төрлийн тусгай зөвшөөрөл болон задарч байна. Энэ салбарын 12 тусгай зөвшөөрлийн бүрдүүлэх бичиг баримт, шаардлага, тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг журмаар зохицуулж байна. Мөн эцсээр төрлийн тусгай зөвшөөрлийн 11-г уламжлалт байдлаар цаамаар бүрдүүлж байгаа бол 1 тусгай зөвшөөрөл нь цахим хэлбэрт шилжсэн байна. Түүнчлэн, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуулиар томилогдсон зөвшөөрлийн нэр томьёо зөрөх тохиолдол мөн байна. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.5.4 болон Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14.1.3 байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж салгаж хуульчлах. ❖ Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессын журмыг салбарын хуулиудад нь тусгаж оруулах. ❖ Тусгай зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах. ❖ Нэр томьёог жиглэх.
6	Санхүү, эдийн засаг, гяал, хөрөнө оруулалтын чиглэл Энэ төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд нийт 12 тусгай зөвшөөрлийг хуульд жагсааж өгчээ. Үүнээс тусгай зөвшөөрлийн процессыг салбарын хуулиараа зохицуулж өгсөн 3, журмаар зохицуулж байгаа 8, хууль болон журмаар зохицуулаагүй 1 тусгай зөвшөөрөл байна. Нийт 10 тусгай зөвшөөрөл цахимжсан бол 2 тусгай зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.6.5-г "эд мөнгөний хажварт сүтгала гаргах" гэсэн тусгай зөвшөөрөл байх бөгөөд мөн

	зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.11-д "төлбөрт таагар, боолтоот тогтоомын үйл ажиллагаа эрхлэх" гэсэн тусгай зөвшөөрөл байх бөгөөд элгээр тусгай зөвшөөрлийн дахардлыг хийдгийг аригтах, хэрэгтээ шаардлагыг дахин доторхойлох хэрэгтэй байна. Зөвлөмж болгох нь: - Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.6.5 болон 8.1.11-д-ийн дахардлыг аригтах, хэрэгтээ шаардлагаа үнэлгээ хийх. - Тусгай зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах.
7	Соёл, боловсролын чиглэлийн нийт 12 тусгай зөвшөөрлийг хуульд жатсаж өгсөн байна. Үүнээс тусгай зөвшөөрлийн процессыг хуулиар зохицуулж өгсөн 7, журмаар зохицуулсан 3, хууль болон журмаар тусгай зөвшөөрөл олгох процессыг зохицуулж өгөөгүй 2 (Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 7.7, 7.9) тусгай зөвшөөрөл байна. Нийт 9 тусгай зөвшөөрөл цахимжсан бол 3 тусгай зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Зөвлөмж болгох нь: - Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг олгох процессыг журмыг салбарын хуулиудад нь тусгаж оруулах. - Тусгай зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах. 8.1.7.7 болон 8.1.7.9-г заасан тусгай зөвшөөрлийг процессыг хуульд тусгаж өгөх, аль эсвэл энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл байх шаардлагатай эсэхэд хяналт шинжилгээ хийх.
8	Уул, уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн чиглэл Уг чиглэлийн тусгай зөвшөөрүүдээс одоогийн байдлаар 24 төрлийн тусгай зөвшөөрөл салбарын нарийвчилсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа бөгөөд 1 тусгай зөвшөөрөл хууль болон журмаар дахвар зохицуулагдаж байгаа болно. Харин зарим тусгай зөвшөөрлийн хувьд эрх зүйн орчин огтоос бүрдсэн тогтоогүй байна. Тухайлбал, 8.1.8.11-д заасан "төмөрлөг боловруулах, машинны үйлдвэрлэл эрхлэх", 8.1.8.12-г заасан "унат металл, эрдэнийн чулуунаар элсэл хийх, үйлдвэрлэл эрхлэх" зэрэг тусгай зөвшөөрүүдийг олгох шаардлага, нөхцөл, цаашлаад цуцах, сунах, түгшгүүрлэх гэх мэт процессыг нь эрх зүйн орчин бүхэлдээ байхгүй байгаа юм. Уг чиглэлийн тусгай зөвшөөрүүдийн хувьд дээрх 2 тусгай зөвшөөрлөөс голна 8.1-ийн 8.1, 8.13, 8.28-д заасан тусгай зөвшөөрлүүд ч мөн адил хууль болоод журмаар зохицуулагдаагүй байгаа юм. Харин бусад 25 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн хувьд нарийвчилсан хуулиудаар зохицуулагдсан харьцангуй эрх зүйн орчин нь бүрэн тогтсон байгаа юм.

	Харилцаа холбоо, мэргэжл технологийн чиглэл Тиймээс энэ чиглэлийн хувьд 8.1-ийн 8.1, 8.11, 8.12, 8.13, 8.28-д заасан тусгай зөвшөөрлүүдтэй холбогдох харилцаа, шаардлагын эрх зүйн орчинг бүрчлүүлэн бий болгох шаардлагатай байна. Мөн цахимжилтын хувийг нэмэгдүүлэх шаардлагатай байгаа бөгөөд одоогийн байдлаар нийт 30 тусгай зөвшөөрлийн бараг дөнгөж тэд хувь нь буюу 16 тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг л цахимаар авах боломжтой байгаа юм. Уг чиглэлийн 15 тусгай зөвшөөрүүдийн 12 нь хуулиар зохицуулагдаж, 3 нь хууль болон журмаар дахвар байдлаар зохицуулагдаж байна. Харин цахимжилтын хувьд бусад салбартай харьцуулахад харьцангуй цахимжилт сайн явагдсан буюу 14 төрлийн тусгай зөвшөөрлийн үйлчилгээг цахимаар авах боломжтой байна. Салбарын хуулиудад бүхий л зөвшөөрөл олгох шаардлага, процессын журмыг хуульчлан зохицуулсан байна. Хэдий тийм боловч дээрх салбарын хуулиуд дээр өөр өөр төрлийн тусгай зөвшөөрүүд дээр нийтлэг нэг баримт бичгүүд шаардаж буй нь ажиглагдаж байна. Үүнийг зөвшөөрөл бүрт нь тусгайлан олон дахвар чирэгдэлгүй байдлаар сайжруулах хэрэгтэй. Зөвлөмж болгох нь: - Тусгай зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж салгаж хуульчлах. - Тусгай зөвшөөрлийн зарим төрлүүдийн хувьд эрх зүйн орчинг бий болгох, сайжруулах - Тусгай зөвшөөрүүдийг бүрэн цахимжуулах
10	Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэл Хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр Зөвшөөрлийн тухай хуульд 1 тусгай зөвшөөрөл олгохоор хуульчилжээ. Гэхдээ, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 10.1-г заасан зөвшөөрөл нь "Монгол Улсын иргэнийг гадаадад хөдөлмөр эрхлэхэд зурчлах үйлчилгээ эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл үү, аль эсвэл "Монгол Улсын иргэнийг гадаадажихад зурчлах үйлчилгээ эрхлэх" тусгай зөвшөөрөл эсэх нь хуульд тодорхойгүй тусгаснаар, Өөрөөр хэлбэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 10.1-г хоёр төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуульчилж өгсөн үү, аль эсвэл нэг л тусгай зөвшөөрөл үү гэдэг нь тодорхойгүй байна. Энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийг цахимаар мэдүүлэх систем хөгжөөгүй байна. Харьцангуй сууд, батлагдсан хууль, болохоор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчид тавигдах шаардлага, зөвшөөрлийг олгох, хүчингүй болгох, түгшгүүрлэх процессын журмыг хуульд өөрт нь суулгаж өгсөн байна. Түүнчлэн, хэрэв энэ төрлийн тусгай зөвшөөрлийн "Монгол Улсын Иргэнийг гадаадажихад зурчлах" үйл ажиллагааг тусдаа

	түстэй зөвшөөрөл гэж үзвэл, энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлийг холбогдох яам болит байна дээр олгохгүй байгаа зөрчил байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Түстэй зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж, салгаж хуульчлах; ❖ Түстэй зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах; ❖ Дэлгэцжигдэх зурчлах түстэй зөвшөөрлийг олгох.
11	Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар түстэй зөвшөөрөл олгох 13 төрлийн зөвшөөрлийг жатсаж өгчээ. Дэлгэрээс зөвшөөрөл олгох процессыг хуулиар зохицуулсан 1, журмаар зохицуулсан 12 түстэй зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлөөс 2 зөвшөөрөл нь цахимжиж, 11 зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлийг нэг бүрчлэн шалгаж үзэхэд салбарын түстэйсэн хуульд зөвшөөрөл аавхаар хуульчлагддаггүй байхад Зөвшөөрлийн тухай хуульд зөвшөөрлийн төрөл болон хуульчлагдсан байна. Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.11.2 болон Галт зэвсгийн тухай хуулийн 11.2, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 11.5 болон Галт зэвсгийн тухай хуулийн 16.1 байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Түстэй зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж, нэр томъёот жигдлэн хуульчлах; ❖ Тухайн түстэй зөвшөөрөл нь байх шаардлагатай эсэхэд хяналт шинжилгээ хийх; ❖ Энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлийг олгох процессыг журмыг салбарын хуулиудад нь түсгэж оруулах; ❖ Түстэй зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах.
12	Хүнс, хөдөө аж, ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэл Энэ төрлийн чиглэлээр олгох нийт 14 төрлийн түстэй зөвшөөрлийг жатсаж өгсөн. Үүнээс түстэй зөвшөөрөл олгох процессыг тус тусын хуульд нь түсгэж процессжуулж өгсөн 12, жармаар зохицуулсан 1, хууль болон журмаар зөвшөөрөл олгох процессыг тодорхойлоогүй 1 түстэй зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлөөс 13 зөвшөөрөл нь цахимжиж, 1 зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Харьяангүй сүүлд батлагдсан хуулиуд нь өөртөө түстэй зөвшөөрөл олгох, сунгах, тугалзгуулах, хүчингүй болгох процессын журмыг түсгэж өгсөн нийтлэг дүр зураг ажиглагддаг байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Түстэй зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах;

13	Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахад олгох 17 түстэй зөвшөөрлийг хуульд жатсаж өгсөн байна. Түстэй зөвшөөрлүүдийг нэг бүрчлэн шалгаж үзэхэд түстэй зөвшөөрөл олгох процессыг хуулиар зохицуулсан 3, хууль болон журмаар давхар зохицуулдсан 5, журмаар зохицуулдсан 9 түстэй зөвшөөрөл байна. Энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлөөс 16 зөвшөөрөл нь цахимжиж, 1 зөвшөөрөл цахимжаагүй байна. Түүнчлэн, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.13.18-г "Эм, мансууруулах эм, сэтгэлд нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэгсэлдүүн импортлог-ханган нийлүүлэх" түстэй зөвшөөрлийг буусд нь олгож байх бөгөөд аж ахуйн нэгжүүд энэ түстэй зөвшөөрлөөс зөвхөн эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох үйл ажиллагаа явуулж байхад, төрийн байгууллагаас бусад төрлийн үйл ажиллагааг нь явуулахад шаардах, холбогдох тайлан нэхэх зэргээр хүндрэл учруулдаг байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Түстэй зөвшөөрлийн төрөл ангиллыг дахин тодорхойлж салгаж хуульчлах; ❖ Энэ төрлийн түстэй зөвшөөрлийг олгох процессыг журмыг салбарын хуулиудад нь түсгэж оруулах; ❖ Түстэй зөвшөөрлийг бүрэн цахимжуулах.
14	Эрчим хүчний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагаа Эрчим хүчний чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулахад олгох 34 төрлийн түстэй зөвшөөрлийг хуульд заасан байна. Түстэй зөвшөөрлүүдийг нэг бүрчлэн шалгаж үзэхэд түстэй зөвшөөрөл олгох процессыг хуулиар зохицуулсан 34 буюу бүх түстэй зөвшөөрөл хуульд заасан зохицуулалтын дагуу ажиглаж байна. Цахимжитганы хувьд license-energy.gov.mn цахим хуудсаар дамжуулан энэ төрлийн бүх түстэй зөвшөөрлийг авах боломжтой байна. Уг салбарын түстэй зөвшөөрлүүдийг бүтгилт нь эрчим хүчний тухай хуулиар зохицуулсан ба олон тоонд өөр өөр түстэй зөвшөөрлүүдэд нийтлэг нэг янзын баримт бичиг шаарддаг байдал ажиглагддаг байна. Өөрөөр хэлбэл зөвшөөрөл бүрт тавигдах шаардлагыг ялгаж татгоож өгөх байдлаар салжруулах шаардлагатай байна. Зөвлөмж болгох нь: ❖ Түстэй зөвшөөрөлд тавигдах шаардлагыг ялгажтай тодорхойлох; ❖ Хуульд заасан процессын шаардлагыг хянаж, тухай бүрийн онцлогт тааруулж хуульд түсгэх.

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ТООН ҮЗҮҮЛЭГТ

Байгаль орчны чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	12	1.1, 1.7, 1.8, 1.11, 1.12, 1.14, 1.15, 1.17, 1.18, 1.23, 1.24, 1.26
2	3	1.5, 1.20, 1.21
3	10	1.2, 1.3, 1.4, 1.6, 1.9, 1.10, 1.16, 1.22, 1.30, 1.31
4	6	1.13, 1.19, 1.25, 1.27, 1.28, 1.29
5	Цахимжсан-18 Цахимжаагүй-13	
Нийт	31 зөвшөөрөл	

Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	0	
2	21	2.4, 2.5, 2.13, 2.14, 2.15, 2.16, 2.17, 2.18, 2.21, 2.22, 2.23, 2.24, 2.25, 2.26, 2.27, 2.28, 2.29, 2.30, 2.32, 2.34, 2.36
3	12	2.1, 2.2, 2.3, 2.6, 2.12, 2.19, 2.20, 2.31, 2.33, 2.35, 2.37, 2.38
4	5	2.7, 2.8, 2.9, 2.10, 2.11,

5	Цахимжсан эсх	Цахимжсан-24 Цахимжаагүй-14	
Нийт	38 зөвшөөрөл		

Барилга, хот байгуулалт, нийтийн аж ахуйн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	0	
2	0	
3	22	3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11, 3.12, 3.13, 3.14, 3.15, 3.16, 3.17, 3.18, 3.19, 3.20, 3.21, 3.22
4	0	
5	Цахимжсан-21 Цахимжаагүй-1	
6	22 зөвшөөрөл	

Зам, тээврийн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	0	
2	0	

3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	12	5.1, 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8, 5.9, 5.10, 5.11, 5.12.
4	Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	0	
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-1 Цахимжаагүй-11	
Нийт		12 зөвшөөрөл	

Санхүү, эдийн засаг, гадар, хөрөнгө оруулалтын чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрдүүд
1	3	6.2, 6.4, 6.6,
2	0	
3	8	6.1, 6.5, 6.7, 6.8, 6.9, 6.10, 6.11, 6.12,
4	1	6.3,
5	Цахимжсан-10 Цахимжаагүй-2	
Нийт	12 зөвшөөрөл	

Соёл, боловсролын чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрүүд
1	7	7.1, 7.2, 7.3, 7.5, 7.6, 7.8, 7.11,

2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	0	
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	3	7.4, 7.10, 7.12,
4	Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	2	7.7, 7.9,
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-9 Цахимжаагүй-3	
Нийт		12 зөвшөөрөл	

Уул уурхай, хүнл үйлдвэрлэлийн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрдүүд
1 Дан ганц холбогдох тусгайжсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	24	8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7, 8.8, 8.9, 8.10, 8.14, 8.16, 8.17, 8.18, 8.19, 8.20, 8.21, 8.22, 8.23, 8.24, 8.25, 8.26, 8.27, 8.29, 8.30,
2 Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	1	8.15,
3 Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	0	
4 Хууль болоод журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процессыг нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	5	8.1, 8.11, 8.12, 8.13, 8.28,
5 Цахимжсан эсэх	Цахимжсан- 16 Цахимжаагүй-14	
Нийт	30 зөвшөөрөл	

Хариуцаа холбоо, мэдээллийн технологийн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	12	9.1, 9.2, 9.3, 9.4, 9.5, 9.6, 9.7, 9.8, 9.10, 9.11, 9.12, 9.14,
2	3	9.9, 9.13, 9.15,
3	0	
4	0	
5	Цахимжсан-14 Цахимжаагүй-1	
Нийт	15 зөвшөөрөл	

Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	1	10.1
2	0	
3	0	
4	0	
5	Цахимжсан-0 Цахимжаагүй-1	

Нийт	1 зөвшөөрөл
------	-------------

Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	1	11.13,
2	0	
3	12	11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.7, 11.8, 11.9, 11.10, 11.11, 11.12,
4	0	
5	Цахимжсан-2 Цахимжаагүй-11	
Нийт	13 зөвшөөрөл	

Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэл

№	Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	12	12.1, 12.2, 12.3, 12.4, 12.5, 12.6, 12.7, 12.8, 12.9, 12.10, 12.13, 12.14,
2	0	
3	1	12.11,
4	1	12.12

5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-13 Цахимжаагүй-1	
	Нийт	14 зөвшөөрөл	

Эрүүл мэндийн чиглэл

№		Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	Дан гянд холбогдох тусгайжсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	3	13.17, 13.18, 13.19,
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	5	13.1, 13.2, 13.3, 13.4, 13.5,
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	9	13.8, 13.9, 13.10, 13.11, 13.12, 13.13, 13.14, 13.15, 13.20,
4	Хууль болон журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процесс нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	0	
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-16 Цахимжаагүй-1	
Нийт		17 зөвшөөрөл	

Эрчим хүчний чиглэл

№		Тоо	Тусгай зөвшөөрлийн төрлүүд
1	Дан гянд холбогдох тусгайжсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	34	14.1-14.34
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдаж байгаа	0	
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	0	
4	Хууль болон журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процесс нь зааж	0	

5	өргөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	Цахимжсан-34 Цахимжаагүй-0	
	Нийт	34 зөвшөөрөл	

Нэгдсэн тоон үзүүлэлт

№		Тоо
1	Дан гянд холбогдох тусгайжсан хуулиар зохицуулагдаж байгаа	109
2	Тусгай зөвшөөрөл авах процесс нь хууль болон журмаар давхар зохицуулагдсан	33
3	Тусгай зөвшөөрлийн процесс журмаар зохицуулагдсан	89
4	Хууль болон журмаар зөвшөөрөл олгохтой холбоотой процесс нь зааж өгөөгүй өөрөөр хэлбэл ямар ч зохицуулалтгүй	20
5	Цахимжсан эсэх	Цахимжсан-178 Цахимжаагүй-73
Нийт		251 зөвшөөрөл

ЗУРГАА. ЭХ СУРВАЛЖ

Нэг. Хууль тогтоомж

1. Зөвшөөрлийн тухай хууль
2. Агаарын тухай хууль
3. Аж ахуйн нэгж, байгууллагад байгаль орчны мөртөжлийн байгууллагын эрх олгох журам
4. Амьтны тухай хууль
5. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль
6. Байгаль орчин нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль
7. Байгалийн ургамлын тухай хууль
8. Банкны тухай хууль
9. Банк байгуулах зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг тогтоох, хэрэгжүүлэх журам
10. Банк бус санхүүгийн байгууллагын үйл ажиллагааны тухай хууль
11. Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны зохицуулалтын журам
12. Валютын зохицуулалтын тухай хууль
13. Гэцлэд валют, тооцооны нэгжээр үнэ тогтоох, төлбөр тооцоо гүйцэтгэх, зарлан сурталцах зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааны заавар
14. Газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгох журам
15. Газрын тухай хууль
16. Генетикийн нөөцийн тухай хууль
17. Даяатгалын байд дүрэм
18. Даяатгалын мөртөжлийн оролцоогчийн тухай хууль
19. Эзэлийн мэдээллийн тухай хууль
20. Эзэлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх тусгай зөвшөөрлийн журам
21. Ойгоос мод бэлтгэх журам
22. Ойн даяат бэлтгийг хамгаалах, зохицой ашиглах журам
23. Ойн тухай хууль
24. Төв банк /Монгол банк/-ны тухай хууль
25. Төлбөр тооцоог үйлсний мөнгөн тэмдэглэгтээр гүйцэтгэх тухай хууль
26. Төлбөрийн системийн журам
27. Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хууль
28. Хот хаягдлын тухай хууль
29. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль
30. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, бүртгэх, тусгай зөвшөөрөл олгох журам
31. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль
32. Ургамлын тухай хууль
33. Усны тухай хууль
34. Уул уурагийн бүтээгдэхүүний биржийн тухай хууль
35. Уул уурагийн бүтээгдэхүүний бирж болон биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага, үйл ажиллагаанд хяналт тавих журам

36. Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлагын байгууллага үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрх олголт, бүртгэлийн журам
37. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль
38. Үнэт металл, үнэт чулуунд, эсхүл тэдгээрэр хийсэн элдвийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олголт, бүртгэлийн журам
39. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль
40. Үнэт цаасны зах зээлд зохицуулалттай үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам
41. Хадгаламж, эзэлийн хоршооны тухай хууль
42. Хадгаламж, эзэлийн хоршооны үйл ажиллагаа эрхлэхэд тавих нөхцөл, шаардлага
43. Ховордсон амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хууль
44. Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн тусгай зөвшөөрлийн түр журам
45. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн түр журам
46. Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн тухай хууль
47. Хөрөнгө оруулалтын сангийн тухай хууль
48. Хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд хяналт тавих журам
49. Хөрөнгө оруулалтын менежментийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам
50. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль
51. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, бүртгэх, тусгай зөвшөөрөл олгох журам
52. Хувиргасан амьд организмын тухай хууль
53. Энгийн хот хаягдлын төвлөрсөн цэгийн болон хот хаягдлыг сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох журам

Хоёр. Ашигласан цахим хуудас

1. Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны яам- <https://mdc.gov.mn/>
2. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжлтийн үр нөлөөний талаарх хэлэлцүүлэг- <https://www.mongolshandbet.mn/a/1545>
3. Авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага- <https://license.mnd.gov.mn>
4. Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <http://license.mnt.gov.mn>
5. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://license.mnts.gov.mn>

6. Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://license.azat.gov.mn>
7. Геологи, уул уурхайн асуудал харуулсан төрийн захиргааны байгууллага <https://esps.mppm.gov.mn/esps>
8. Хот байгуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://www.mrbp.gov.mn>
9. Санхүүгийн зохицуулах хороо <https://license.fsc.mn/home>
10. Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга <http://www.license.sdu.mn>
11. Харилцаа холбооны зохицуулах хороо <http://customer.fsc.gov.mn>
12. Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <http://sas.rolics.gov.mn>
13. Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн <https://license.mofa.gov.mn>
14. Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <http://weidone.mn>
15. Нийслэл Улаанбаатар хот <https://service.mlaanbaatar.mn>
16. Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн <http://izmoh.gov.mn>
17. Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага <https://www.license.electric.gov.mn/user/login>
18. Улсын хилийг дайран өнгөрөх шугам ашиглах, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамж, хийн хангамжийн хүрээнд Эрчим хүчний зохицуулах хороо, бусад тохиолдолд тухайн аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл <https://license.etsc.mn/airb/login>
19. Эрүүл мэндийн яамны системийн мэдээлэл - <https://izmoh.gov.mn>
20. Зөвшөөрлийн үйлчилгээ - <https://license.mn>
21. Нийслэлийн нэгдсэн мэдээ мэдээлэл, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн цахим хуудас <https://service.mlaanbaatar.mn/home>
22. ХЭДХХА-наас ЗХХХАЭ №18 <https://esaiinfo.mn/mn/detail?lawId=16530546492421&score=2>
23. Монгол Улсын Их Хурлын 2016 оны 9 дүгээр сарын 9-ний өдрийн 45 дугаар тогтоолын хавсралт <https://esaiinfo.mn/mn/detail?lawId=207409&showType=1>
24. Монгол Улсын Их Хурлын 2017 оны 1 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 11 дүгээр тогтоолын хавсралт <https://esaiinfo.mn/mn/detail?lawId=207617&showType=1>
25. Эрчм хүчний яам - <http://www.electric.gov.mn/>
26. Зөвшөөрлийн үйлчилгээний нэгдсэн систем <https://e-business.mn/main-services>
27. Зөвшөөрлийн үйлчилгээ <https://e-mongolia.mn/services/citizen/sector/all>

ДУЛОО, ХАВСРАЛТ

СУДАЛГААНЫ ТАЙЛАН

СЭДЭВ:

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 8.2 ДУГААР ЗҮЙЛД ЗААСАН "ЭНГИЙН
ЗӨВШӨӨРӨГ"-ТЭЙ ХОЛВОГДОХ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН ХЭРЭГ ЖИЛГИЙН ҮР
ДАГАВАРТ ХИЙСЭН ҮНЭЛТЭЭНИЙ ТАЙЛАН

Гүйцэтгэсэн: Ж.Солномдаржаа, судлаач

УЛААНБААТАР ХОТ
2024 ОН

АТҮҮЛГЭ

ХУРААНГҮЙЛСАН ҮГСЭЙН ЖАГСААЛТ	4
ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ	4
ЗҮРГИЙН ЖАГСААЛТ	5
ТАЙЛАНГИЙН ТОВЧЛОЛ	6
НЭГ. ТӨЛӨВЛӨХ ҮЕ ШАТ	8
1.1 Үнэлгээ хийх шалтгаан тодорхойлох	8
1.2 Үнэлгээний хүрээг тогтоох	9
1.3 Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт	10
1.4 Харьцуулах хэлбэрийг сонгох	10
1.5 Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох	11
ХОЁР. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ	12
ГҮРЭВ. ҮНЭЛТЭЭНИЙ ҮЕ ШАТ	18
3.1 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЦАХИМЖИЛТ	18
3.1.1 Зөвшөөрөл олгох процессыг цахимжуулах	18
3.1.2 Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан	24
3.2 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТОО ЦӨӨРЧ, ЗӨВШӨӨРЛӨӨС ҮҮСЧ БҮЙ ДАРАМТ БУУРЧ БАЙГАА ЭСЭХ	25
3.2.1 Зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлэх	25
3.2.2 Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдснаас хойш нэмэгдсэн зөвшөөрлийн тухайд	28
3.2.3 Зөвшөөрлийн тухай хуулиас гадлуур зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулахгүй байх	29
3.2.4 Зөвшөөрөл олгох бүрэн эрх шилжүүлэх	32
3.2.5 Бизнесийн дарамтыг бууруулсан эсэх	36
3.3 ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХИЙДЭЛ, ЗӨРЧИЛ АРИЛЖ, ҮЯЛДАА ХОЛБОО САЙЖИРСАН ЭСЭХ	37
3.3.1 Зөвшөөрлийн процессыг хэм хэмжээний актаар зохицуулахгүй байх	37
3.3.2 Зөвшөөрлийн харилцаанд үүсч буй хийдэл буюу зохицуулалтгүй байдал	41
3.3.3 Зөвшөөрлийн харилцааны давхардал	43
3.3.4 Зөвшөөрлийн харилцааны уялдаа холбоог зайжруулах	46
ДӨРӨВ. ДҮГНЭЛТ	48

ТАВ ЗӨВЛӨМЖ..... 51

ХАВСРАЛТ-1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ 54

ХАВСРАЛТ-2. БАНК, БАНКНААС БУСАД САНХҮҮГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ 64

ХАВСРАЛТ-3. БАРИЛТ А, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ..... 76

ХАВСРАЛТ-4. ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ..... 79

ХАВСРАЛТ-5. САНХҮҮ, ЭДИЙН ЗАСАГ, ГААЛБ, ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ 84

ХАВСРАЛТ-6. СОЁЛ, БОЛОВСРОЛЫН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ.86

ХАВСРАЛТ-7. УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ..... 95

ХАВСРАЛТ-8. ХАРИЛЦАА ХОЛВОО, МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ 96

ХАВСРАЛТ-9. ХӨДӨЛМӨР ЭХЛЭЛТИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ 99

ХАВСРАЛТ-10. ХУУЛЬ ЗҮЙН БОЛОН БУСАД ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ..... 101

ХАВСРАЛТ-11. ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХҮЙ, ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ 115

ХАВСРАЛТ-12. ЗРҮҮЛ МЭНДИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ... 120

ХУРААНГУЙЛСАН ҮГС ИЙН ЖАГСААЛТ

З+Х	Зөвшөөрлийн тухай хууль
ТГСМТТ	Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв
УТҮГ	Утсын төсөвт үйлдвэрийн газар
ААНТЗ+Х	Аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль
ЗГ	Засгийн газар

ХҮСНЭГТИЙН ЖАГСААЛТ

Хүснэгт 01	Судлагдсан байдал
Хүснэгт 02	Ярилцлага хийх албан тушаалтнуудын жагсаалт
Хүснэгт 03	Танилцуулгын жагсаалт
Хүснэгт 04	Хуулийн хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл
Хүснэгт 05	Зөвшөөрлийн цахимжуулсан тоо
Хүснэгт 06	Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан, байгууллага өөрийн тусдаа систем хөгжүүлсэн
Хүснэгт 07	Зөвшөөрлийг цахимжуулах боломжгүй гэх саналыг ирүүлсэн үйлчилгээний төрлүүд
Хүснэгт 08	2024 оны байдлаар зөвшөөрлийн тоо статистик
Хүснэгт 09	Хуулиар өөр өөр зөвшөөрөл болж салж буй тохиолдол
Хүснэгт 10	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтийн статистик
Хүснэгт 11	Багшлах эрх олгох
Хүснэгт 12	Хэм хэмжээний актаар дотоод бүтцийн нэгжид зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ шилжүүлсэн
Хүснэгт 13	Гэрээгээр эрх, шилжүүлсэн тохиолдол
Хүснэгт 14	Хэм хэмжээний акт батлах зохицуулалт
Хүснэгт 15	Урьдчилсан шийдвэр дүгнэлт, шийдвэр гаргах бүтэц
Хүснэгт 16	Зохицуулалт тодорхойгүй зөвшөөрөл

Хүснэгт 17	Тусгай болон энгийн зөвшөөрлийн давхцал
Хүснэгт 18	Агуулгын давхцалтай зөвшөөрөл
Хүснэгт 19	Хувь хүний мэргэшил, мэдлэг тулгуурлан олгодог тусгай зөвшөөрлүүд
Хүснэгт 20	Хувь хүний мэргэшил, мэдлэг тулгуурлан олгодог энгийн зөвшөөрлүүд
Хүснэгт 21	Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулагдаагүй хувь хүний мэргэшил, мэдлэг чадвар тулгуурлан олгодог зөвшөөрлийн тохирдол

ЗҮРГИЙН ЖАГСААЛТ

Зураг 01	2023 оны 01 дүгээр сарын байдлаар
Зураг 02	2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар
Зураг 03	Эрүүл мэндийн яамны https://tmo.h.gov.mn системн мэдээлэл
Зураг 04	Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан https://license.mn системн мэдээлэл
Зураг 05	Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчийн бүртгүүлэх систем
Зураг 06	Эрчим хүчний яамнаас зөвшөөрөл олгох ажиллагаатай холбоотойгоор эрх шилжүүлсэн байна
Зураг 07	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны танилцуулга

ТАЙЛАНГИЙН ТОВЧЛОЛ

Зөвшөөрлийг цахимжуулах зорилтын хүрээнд

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдаж хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор Засгийн таараас зөвшөөрлийг цахимжуулахтай холбоотой арга хэмжээ авч, цахимжуулах ажлыг эрчимжүүлсэн байна.

Энэ хүрээнд <https://license.mn> болон <https://e-business.mn> үндсэн цахим системтэй хөгжүүлж зөвшөөрлүүдийг бараг бүхэлд цахимжуулах боломжтой дэд бүтцийг бий болгосон байна.

Гэхдээ зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдүүдээс бие даасан цахим системүүдийг хөгжүүлсэн байх бөгөөд этгээрийг үндсэн системд хэрхэн нэгтгэх, уялдуулах ажлыг зохион байгуулах шаардлагатай байна.

Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан <https://license.mn> тулгуурлан хөгжүүлж, зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдүүд мэдээлээ оруулах боломжтой байна. Гэхдээ зөвшөөрлүүдийг нэгдсэн санд бүрэн оруулж байх, өөрийн системд оруулсан мэдээллийг нэгдсэн санд нөхөж оруулах зэрэг үйл ажиллагаа хангалтгүй байна.

Зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлж, зөвшөөрлөөс үүсэх бизнесийн орчны дарагтыг бууруулах зорилтын хүрээнд

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зөвшөөрлийн тоог бодитоор цөөрүүлж, өмнө тус харилцанд байгаагүй олон шинэлэг зохицуулалтуудыг тусгаж өгсөн, бизнесийн харилцааг хөнгөвчлөх,

дарагтыг бууруулах, хялбар, ойлгомжтой, нээлттэй, ил тод байдлыг хангахад дэвшилттэй байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийг үзэл баримтлал, тавьсан зорилтын дагуу хэрэгжүүлэхэд зөвшөөрлийн тухай хуулийг зохицуулалтын эрсдэл, энэ хугацаанд хэрэгжсэн байдлыг харгалзаж сайжруулах, уян хатан болгож өгөх шаардлагатай байна.

Зарим төрлийн зөвшөөрлүүд салбарын хууль, хэм хэмжээний актаар задарч зөвшөөрлийн тоо нэмэгдэж байгааг нэг мөр тодорхой байдлаар зохицуулах шаардлагатай.

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулагдаагүй “бүртгэл”, “эрх олгох”, “дүгнэлт” гаргахтай холбоотой харилцааг үнэлж шаардлагатай хэсгийг “мэдэгдэл” хэлбэрлүү шилжүүлж зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулах, зөвшөөрлийн тухай хуулиар гадуур зөвшөөрлийн шинжтэй харилцааг зохицуулж буй салбарын хууль, хэм хэмжээний актуудыг хүчингүй болгох шаардлагатай гэж харагдаж байна.

Зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль тогтоомжуудын хийгдэл, зөрчилт арилгах, уялдаа холбоог сайжруулах зорилтын хүрээнд

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 болон 8.2-т агуулгын болон шууд давхацсан зохицуулалтууд судалгааг боловсруулах явцад илэрч тайланд тусгасан. “Тусгай зөвшөөрөл” болон “энгийн

зөвшөөрөл" хоорондын давхцал, зөрчлийг ариглаж хуулийн дотоод уялдаа холбоот сайжруулах шаардлагатай.

Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуулиудын зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулсан зохицуулалтууд давхардсан, зэрэгцсэн шинжтэй үйлчилж байгаа нь шинэ тутам батлагдаж хэрэгжиж эхэлж буй "Зөвшөөрлийн тухай хууль"-ийн үзэл санаа, процесс бүрэн хэрэгжихэд саад учруулж байна. Салбар хуулиудад давхцаж байгаа заалтыг хүчингүй болгох эсхүл Зөвшөөрлийн тухай хуулийг ишлэн хэрэглэж нэг мөр жигдлэх.

Зөвшөөрөлтэй холбоотой процессын харилцааг "хэм хэмжээний акт"-аар зохицуулахгүй Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан ч бодит нөхцөл ихэнх зөвшөөрлийн харилцааг журмаар зохицуулсан хэвээр байна. Хэм хэмжээний актаар зохицуулж буй харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулах, салбарын хуульд онцлог процесс, тавигдах шаардлага зэргийг тодорхой тусгаж өгөх.

Мэргэжлийн үр чадвар, мэргэшлийн байдлыг харгалзан хувь хүнд олгодог зөвшөөрлүүдийг олгох нөхцөлтэй холбоотой харилцааг эргэн харж, практикт нийцсэн хэлбэрээр зохицуулж өгөх шаардлага харагдаж байна.

Хүчингүй болсон хуулийн зохицуулалтыг тусгасан болон нэр томъёоны зөрчилтэй зөвшөөрлийн төрлүүдийг дахин

НЭГ. ТӨЛӨВЛӨХ ҮЕ ШАТ

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх ажлыг Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан "Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлан"-ын дагуу төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, үнэлэх гэсэн үндсэн гурван үе шаттайгаар хийж гүйцэтгэв.

Төлөвлөх үе шатанд дараах ажлыг хийж гүйцэтгэнээ, Үүнд:

1. Үнэлгээ хийх шалтгааныг тодорхойлох;
2. Үнэлгээ хийх хүрээг тогтоох;
3. Шалгуур үзүүлэлтийг сонгож тогтоох;
4. Харьцуулах хэлбэрийг сонгох;
5. Шалгуур үзүүлэлтийг томъёолох;
6. Мэдээлэл дуглуулах аргыг сонгох.

1.1 Үнэлгээ хийх шалтгаан тодорхойлох

Монгол Улсын Засгийн Газрын (цаашид ЗГ гэх) 2024-2028 оны "Үйл ажиллагааны хөтөлбөр"-ийг Монгол Улсын Их Хурлын (цаашид УИХ гэх) 2024 оны 21 дүгээр тогтоолын 1 дүгээр хавсралтаар батлагдсан.

ЗГ-ын үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.2.2-т "Бизнес, хөрөнгө оруулалтын таатай орчин" бүрдүүлэх зорилтын 3.2.2.4-т Төрийн байгууллагуудаас зөвшөөрөл олгох үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулж, зөвшөөрлийн нэгдсэн платформыг эхлүүлнэ хэмээн тодорхойлсон.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн үзэл баримтлалд хуулийн төсөл батлагдан хууль болон хэрэгжсэн тохиолдолд дараах зэрэг нөлөөг бий болгоно.

Үүнд:

- Хуулиар хориглоогүй, нийтээр хүлээн зөвшөөрсөн зан суртахууны хэм хэмжээнд харшлаагүй аливаа үйл ажиллагаа эрхлэх Иргэний хуулийн суурь үзэл баримтлалыг баталгаажуулж, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт эрхлэхийг хориглосон үйл ажиллагаа болон зөвшөөрлөөр эрхлэх үйл ажиллагаа чиглэл, төрөл, эдгээр харилцаатай холбоотой суурь харилцаа тодорхой болно.
- Зөвшөөрлийг олгох, сунгах цахим хэлбэрээр зохион байгуулж болох зохицуулалт хуульчлагдаж, иргэдэд чирэгдэл хүнд сурталгүй төрийн үйлчилгээг хүргэх, зөвшөөрөл олгох харилцаа ил тод, кяналттай болно.
- Зах зээлийн харилцаан дахь оролцогчдын эрх, хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах, тэдгээрийг дэмжих зохицуулалтыг оновчтой хийх, түүнчлэн зөвшөөрөл эзэмшигчдэд тавигдах шаардлага тодорхой болох, нөгөө талаас үндэсний аюулгүй байдал, иргэдийн хууль ёсны ашиг сонирхлыг хамгаалах цэгцтэй механизмыг бүрдүүлэхэд чухал алхам болно.
- Хууль тогтоомжийн хийдэл, зөрчил арилж, уялдаа холбоо сайжирна гэж тодорхойлсон.

Хууль тогтоомжийн тухай хууль (2015) 8 дугаар зүйлийн 8.1-т Хууль санаачлагч хууль тогтоомжийн төсөл боловсруулах ажлыг дараах үе

шаттайгаар зохион байгуулна: 8.1.1.энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасны дагуу хууль тогтоомжийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах, эсхүл энэ хуулийн 51 дүгээр зүйлд заасны дагуу тухайн харилцааг зохицуулж байгаа хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх.

ХТХ-ийн 51 дүгээр зүйлд хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврын үнэлгээг боловсруулах харилцааг зохицуулж өгсөн. 51.1-т Хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хуульд өөрчлөлт оруулах, шинэчлэн найруулах, багц хуулийн төсөл боловсруулахад түүний хэрэгжилтийн бодит байдлад дүн шинжилгээ хийж, гарч байгаа хүндрэл, бэрхшээл, нийгэмд үзүүлж байгаа эерэг, сөрөг нөлөөллийг илрүүлж, цаашид тухайн хууль тогтоомжийг зохистой, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжит хувилбарыг тодорхойлно гэж заасны дагуу боловсруулдаг.

Зөвшөөрлийн тухай хууль 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр хэрэгжиж эхэлсэн цагаас хойш 2 жил орчим хугацаа өнгөрсөн ч хуулийн тавьсан зорилтуудад хүрч байгаа эсэх, бизнесийн харилцаанд дарамтыг багасгаж, цахим шилжилтийг амжилттай хэрэгжүүлж чадаж байгаа эсэх, хууль тогтоомжуудын үйлдээ холбоо хэрхэн сайжирсан зэргийг үнэлж, зөрчил, дутагдлыг арилгах шаардлагатай гэж үзэж байна.

1.2 Үнэлгээний хүрээг тогтоох

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын зургаадугаар хавсралтаар батлагдсан хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлалын 3 дугаар зүйлийн 3.3.1-т үнэлгээний хүрээг тогтоох ажиглалаа нь хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврыг судлах явцад агуулгын хувьд чухал ач холбогдолтой, нөлөөлөл үзүүлэх хамгийн гол зохицуулалтыг тодорхойлоход чиглэнэ гэж тодорхойлсон. Захиалагчаас өгсөн үнэлгээний даалгаврын хүрээнд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь заалтад тусгагдсан "энгийн тусгай" зөвшөөрлүүдийн хэрэгжилт, хэрэгжилтийн үр дагаварыг судалж үнэлгээг боловсруулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2-т 120 гаруй төрлийн "энгийн тусгай" зөвшөөрлийн жагсаалт, түүний олгох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалны жагсаалтыг баталсан. Тухайн зохицуулалтын хүрээнд хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 51 дүгээр зүйлийн 51.1-т түүний хэрэгжилтийн бодит байдлад дүн шинжилгээ хийж, гарч байгаа хүндрэл, бэрхшээл, нийгэмд үзүүлж байгаа эерэг, сөрөг нөлөөллийг илрүүлж, цаашид тухайн хууль тогтоомжийг зохистой, үр дүнтэй хэрэгжүүлэх боломжит хувилбарыг тодорхойлно гэж заасны дагуу үнэлгээг боловсруулна.

Үнэлгээний хязгаарлалт

Үнэлгээний мэдээлэл цуглуулах хугацаа богино байсан тул нээлттэй мэдээллийн хүрээнд болон цахимжуулах ажлын харилцан

ажиглаж буй Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны нам, түүний харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ, Эдийн засаг хөгжлийн яамны холбогдох албан тушаалтнуудтай арилцах хэлбэрээр судалгааны мэдээллийг цуглуулсан.

Үнэлгээ боловсруулах аргачлалын дагуу бусад төрлийн судалгааны аргуудыг хэрэглэх боломж нөхцөл хомс байсан тул хэрэглээгүй болно.

1.3 Үнэлгээний шалгуур үзүүлэлт

"Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлал"-ын дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг үнэлэхэд оновчтой, бодитой, хэмжиж болохуйц байдлыг баримталж, мөн үнэлгээний хүрээ, онцлогоос хамааран дараах хоёр шалгуур үзүүлэлтийг сонгов. Үүнд:

1. Зорилгод хүрсэн түвшин;

2. Практикт нийцэж байгаа байдал.

"Зорилгод хүрсэн түвшин" тухайн хууль тогтоомж хэрэгжиж эхэлснээс хойш хугацаанд хуулийн зорилго, зорилтдоо хүрсэн эсэхийг тогтооно. Хуулийн хэрэгжилтийн үр дагаварт бүхэлд нь үнэлгээ хийхэд зорилтод хүрсэн түвшин шалгуур үзүүлэлтийг хэрэглэх нь зохимжтой байдаг. Энэхүү онцлог нь тус судалгааны зорилтод нийцэж буй юм. Мөн зорилгод хүрсэн түвшин нь хэдийгээр харьцангуй хийсвэр ч тус шалгуур шалгуур үзүүлэлт нь хуулийн үйлчлэлийн үр нөлөөнд ерөнхий дүн шинжилгээ хийхэд чухал үүрэгтэй байдаг.

Энэхүү шалгуур үзүүлэлтээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийг анх батлахад тавьсан зорилтог түвшинд хүрсэн эсэхийг тогтооно. Үүнд:

- Зөвшөөрлүүдийг цахимжуулах зорилгод хүрсэн эсэх, хүрч чадаагүй бол түүний шалтгаан нөхцөлийг судлах

- Зөвшөөрлийн тоог бууруулж аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхэлэгч буюу бизнес эрхлэгчдэд ирэх дарамтыг бууруулах зорилтод хүрсэн эсэх, хүрээгүй бол яагаад гэдэг шалтгааныг тодруулах

- Зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль, тогтоомжуудын үйлдээ холбоог сайжруулах зорилтод хүрсэн эсэх, цаашид хэрхэн сайжруулах

"Практикт нийцэж байгаа байдал" тухайн хууль тогтоомжийн зохилцуулалт хэрхэн хэрэгжиж байгаа, түүний эерэг болон сөрөг үр дагавар хэрэгжүүлэхэд хүндрэл гарч байгаа эсэхийг тодорхойлно.

1.4 Харьцуулах хэлбэрийг сонгох

Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаврыг үнэлэхдээ түүний хэрэгжилтэй холбоотой үүссэн асуудал буюу үнэлэх болсон шалтгаан, тогтоосон хүрээ, шалгуур үзүүлэлтээс хамааран, аль болох тохиромжтой

харьцуулах хэлбэрийг сонгодог. Харьцуулах доор дурдсан хэлбэрүүд байна. Үүнд:

1. байх ёстой ба одоо байгаа;
2. хууль батлагдахаас өмнөх ба хууль батлагдсанаас хойш;
3. хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлснээс хойш;
4. тохиолдол судлах.

Дээрхээс "байх ёстой ба одоо байгаа" болон "тохиолдол судлах" харьцуулах хэлбэрийг энэхүү судлалтад тохиромжтой гэж үзэж сонгов.

"Байх ёстой ба одоо байгаа" харьцуулах хэлбэрээр Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцгийн тухай хууль хүчин төгөлдөр үйлчилж эхэлснээс хойш гарсан үр дагавар /одоо байгаа нөхцөл байдал/-ыг Монгол Улсын Үндсэн хууль, олон улсын эрх зүйн болон үндсэн хуулийн эрх зүйн онолын хувьд тогтоосон шаардлага зэрэгт харьцуулах хэлбэрээр тус хуулийн зорилтын хэрэгжилт ямар түвшинд байгааг тогтоохыг зорив.

"Тохиолдол судлах" харьцуулах хэлбэрээр Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дахь заалт холбоотой хэрхэн хэрэгжиж буй байдлыг харьцуулан дүн шинжилгээ хийхийг зорьсон.

1.5 Мэдээлэл цуглуулах аргыг сонгох

Өмнөх боловсруулагдсан зөвшөөрлийн харилцааны хүрээнд боловсруулагдсан мэргэжлийн ном, товхимол, гарын авлага, эмхэтгэл, өгүүлэл, илтгэл, эрдэм шинжилгээ, судалгааны тайлан, статистикийн тоо баримт, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслийн эх сурвалжийг ашиглах.

Баримт бичиг судлах буюу Зөвшөөрлийн хуулийн "энгийн тусгай" зөвшөөрөл тус бүрээр дараах шалгах хүснэгтийн дагуу мэдээллийг нарийвчлан үнэлж, анхан шатны үнэлгээ мэдээллийг цуглуула. Судалгаан хавсралтад цуглуулсан мэдээллийг бүхэлд нь хавсаргасан болно.

Гол мэдээлэгчтай арилцах буюу цахимжуулах үйл ажиллагаат хариуцаж буй төрийн байгууллагуудын хариуцсан албан тушаалтнуудаас мэдээлэл авах: Ярилцлагын аргаар Цахим хөгжил, инноваци, харилцаа холбооны яамны харьяа И-Монголиа Академи УТҮГ-ын албан тушаалтан, Эдийн засаг хөгжлийн яамны хариуцсан албан тушаалтнуудаас зөвшөөрлийг цахимжуулахад тулгарч хүндэрэл бэрхшээл, одоогийн аяц зэргийг тодруулах.

Үнэлгээний үр дүнт хууль хэрэгжиж эхлэхээс өмнөх болон хэрэгжиж эхэлснээс өнөөдрийг хүртэлх хугацаанд хэрэгжилтийн нөхцөл, цахимжилт, материаллаг болон процессын харилцаат зохицуулж буй давхардсан зохицуулалт, түүнээс үүсч буй эсрэг, сөрөг үр дагаваруудын талаар үнэлгээ өгөх.

ХОЁР. ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЕ ШАТ

Хууль

1. Иргэний хууль
2. Захиргааны ерөнхий хууль
3. Зөвшөөрлийн тухай хууль
4. Зөрчлийн тухай хууль
5. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль
6. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль
7. Зээлийн тухай хууль
8. Үнэт цаасны тухай хууль
9. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль
10. Банк бус санхүүгийн тухай хууль
11. Даатгалын тухай хууль
12. Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль
13. Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хууль
14. Дотоодын цэргийн тухай хууль
15. Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль
16. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
17. Нотариатын тухай хууль
18. Монгол улсын хилийн тухай хууль
19. Өрсөлдөөний тухай хууль
20. Галт зэвсгийн тухай хууль
21. Замын хөдөлгөөний тухай хууль
22. Шүүх шинжилгээний тухай хууль
23. Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
24. Улсын нисэхийн тухай хуульд
25. Агаарын зайг нисэхэд ашиглах тухай хууль
26. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
27. Улсын нисэхийн тухай хуульд
28. Агаарын зайг нисэхэд ашиглах тухай хууль
29. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
30. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
31. Боловсролын ерөнхий хууль
32. Кино урлагыг дэмжих тухай хууль
33. Мэргэжлийн техник боловсрол сургалтын тухай хууль
34. Хүнсний тухай хууль
35. Малын генетик нөөцийн тухай хууль

36. Мал амьтны тэжээлийн тухай хууль
37. Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль
38. Тахианы хяналтын тухай хууль
39. Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хууль
40. Эм эмнэлгийн хэрэгслийн тухай
41. Зар сурталчилгааны тухай хууль
42. Амьтны тухай хууль
43. Генетикийн тухай хууль
44. Усны тухай хууль
45. Байгалийн ургамлын тухай хууль
46. Ойн тухай хууль
47. Газрын тухай хууль
48. Агаарын тухай хууль
49. Генетикийн нөөцийн тухай хууль
50. Барилгын тухай хууль
51. Иргэний нисэхийн тухай хууль
52. Агаарын зайг нисэхэд ашиглах тухай хууль
53. Замын хөдөлгөөний тухай хууль
54. Хөрөнгө оруулалтын тухай хууль
55. Гаалийн тухай хууль
56. Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль
57. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлтээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль
58. Кибер аюулгүй байдлын тухай хууль

Хэм хэмжээний акт

1. Төлбөрийн системийн журам
2. Банкны нэгж байгуулах зөвшөөрлийн шаардлагыг хэрэгжүүлэх журам
3. Гадаадын банкны салбар, төлөөлөгчийн газрын үйл ажиллагааны нөхцөл, шаардлагыг тогтоох, хэрэгжүүлэх журам
4. Банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрлийн журам
5. Банкныг хувьцаат компани хэлбэртэйгээр өөрчлөн байгуулах, хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг өөрчлөх төлөвлөгөөг боловсруулах, хэрэгжүүлэх, тайлагнах, хянах түр журам

6. Банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрлийн журам
7. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах, бүртгэх, тусгай зөвшөөрөл олгох журам
8. Хилийн боомтод мөрдөх нийлэг журам
9. Монгол, хятадын хилийн дэлгэмжийн тухай монгол улсын засгийн газар, БНХАУ-ын засгийн газар хоорондын гэрээг соёрхон батлах тухай
10. ЦЕГ-ын дэргын 2015 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн а/74 дүгээр тушаал
11. ХЗДХС-ын 2023 оны 05 дугаар сарын 04-ны дөрийн а/158 дугаар тушаалын хавсралт
12. НИТХ-ын 2023-06-21 өдрийн 59 дүгээр тогтоолын хавсралт
13. Түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг хилиэр нэвтрүүлэх журам
14. Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг хувилан олшруулах, гэрэл зураг, дүрс бичлэг хийх журам
15. Засгийн газрын 2019 оны 329 дүгээр тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Стратегийн хүнсийг экспортох, импортох зөвшөөрөл олгох журам"
16. Засгийн газрын 2016 оны 52 дугаар тогтоолын хавсралтаар батлагдсан "Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх журам"
17. Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн ерөнхий тогтоолцооны журам
18. Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох дүрэм
19. Авто зам, замын байгууламжийг хаах, замын чиглэл өөрчлөх журам
20. Жолиоодох эрхийн үнэмлэх олгох журам
21. Үнэлгээчний эрх олгох шалгалт зохион байгуулах журам
22. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлтээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журам
23. Мэдээллийн аюулгүй байдлыг аудит хийх, этгээдийг бүртгэх, аудит хийх журам
24. Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр "Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай" тогтоол

25. Монгол улсын засгийн газрын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр "Журам батлах тухай" тогтоолын хавсралтаар "зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг бүрдүүлэх, утсанд зөвшөөрлийн бүртгэл, лавлагаа, мэдээлэл өгөх журам"

Ном, гарын авлага, өгүүлэл, нийлэл

Хүснэгт 01. Судлагдсан байдл

№	СУДЛАГЧ, БАЙГУУЛЛАГ	СУДАЛГАНЫ НЭР	ОГНОО
А			
1	Т.Ботор-Эрдэнэ	Хүрээлэн буй орчинд хохирол үрчүүлж болзошгүй болон орчиндоо аюултай 1 зарим үйл ажиллагааг эрхлэхэд зөвшөөрөл олгох эрх зүйн зохицуулалтын харьцуулсан судалгаа (Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль 2001, Зөвшөөрлийн тухай хууль 2022)	2022.10.0
2	Judith Хэргийн мэдээллийн хуудас-Легалдаг цахим хуудас	Хууль тогтоомжийн тодорхойгүй байдла нь тусгай зөвшөөрөл олгохоос татгалзах үндэслэл болохгүй(Telборт таавар, бооцоот тоглоомын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл)	2024.01.1
3	Барикстер Кастос ХХК	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн судалгааны тайлан	2022 он
4	Парламентын судалгааны хүрээлэн	Зөвшөөрөл 0-ийн хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэнд хяналт ваих тогтооло ба эрх зүйн зохицуулалтын зарим асуудал. Бусад орнуудын туршлага	2022.02.2
5	Парламентын судалгааны хүрээлэн	Зөвшөөрлийн антилал, төрөл ба түүнийг олгох, хяналттай холбоотой эрх зүйн зохицуулалт. Гадаад зарим орны туршилта	2021.05.1

Хүснэгт 02. Ярицлага хийх албан тушаалтнуудын жагсаалт

№	Нэр	Албан тушаал
1	О.Төгөлдөр	И-Монголиа Академи УТУГ-ын цахим засаглалын хэлтсийн дарга
2	М.Хишигдэлгэр	И-Монголиа Академи УТУГ-ын цахим засаглалын хэлтсийн шинжээч

3 Т.Золзаяа Эдийн засаг хөгжлийн яам газрын дарга

4 Я.Хулан Эдийн засаг хөгжлийн яам ахлах мэргэжилтэн

Хүснэгт 03. Танилцуулгын жагсаалт

№	Нэр	Танилцуулгын нэр
1	Хот сууринд ус хангамж, ус хангамж, ариутгах татуургын ариутгах татуургын ашиглах, үйлчилгээний тусгай ашиглах, үйлчилгээг зөвшөөрөл зохицуулах хороо	Монголбанкнаас олгох зөвшөөрөл
2	Монгол банк	Монголбанкнаас олгох зөвшөөрөл
3	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Тусгай зөвшөөрлийн танилцуулга
4	Хот байгуулалт, барилга, орон сууцнуудын яам	Барилгын үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл, өөрчлөлт, шинэчлэлт
5	Боловсролын яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал
6	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт 2023-2024
7	Монгол Улсын Засгийн газар	Төрийн бүтээмжийн хорооны хуралдаан
8	Зам, тээврийн яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн зам, тээврийн салбарт хамаарах зохицуулалт
9	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлттэй нийцүүлэн яамнаас олгох буй тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл
10	Санхүүгийн хороо	Зөвшөөрлийн тухай хууль /Шинэчилсэн хэрэгжилтийн танилцуулга/
11	Гэр бүл, хөдөлмөр нийгмийн хамгааллын яам	Гэр бүл, хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын салбарт хамаарах тусгай болон энгийн зөвшөөрлийн талаарх мэдээлэл
12	Эрчим хүчний яам	Тусгай зөвшөөрөл
13	Монголын холбоо	Хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл

14	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт	Тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл
15	Гаарын ерөнхий газар	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт
16	Монгол улсын засгийн газар	Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааны танилцуулга
17	Гаар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газар	Зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл
18	Нийслэлийн мэндийн газар	Нийслэлд үйл ажиллагаа явуулж буй хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллага
19	Эрүүл мэндийн яам	Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн олголт, тулгамдсан асуудал
20	Эдийн засаг хөгжлийн яам	Зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх
21	Ашигт малтмал тосны газар	Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаас хойш АМТХ, УУХУС А-48 тушаалыг баримтлан олгосон сонгон шалгаруулалтын мэдээлэл
22	Засгийн газрын эрхлэх газар	Төрийн бүтээмжийн үндэсний хорооны хуралдаан
23	Зам тээврийн яам	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн зам, тээврийн салбарт хамаарах зохилцуулалт

Хүснэгт 04. Бусад баримт

№	Нэр	Танилцуулгын нэр	Огноо
1	МУХАУТ	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, түүний үр нөлөө хэлэлцүүлэг амжилттай байгуулагдлаа ¹	2024.10.02
2	МУХАУТ	Зөвшөөрлийн хуулийн 1 дүгээр хэлэлцүүлгийн тэмдэглэл	2024.02.27
3	УИХ	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн танилцуулга	

¹ <https://www.mongolshambet.mn/a/1545> 2024.12.20-ны өдөр хандав.

4	УИХ	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн үзэл баримтлал	
5	УИХ	Зөвшөөрлийн тухай хуулийг боловсруулах явцад УИХ-д ажлын хэргээс өрсөн мэдээлэл	

ГҮРАВ. ҮНЭЛГЭЭНИЙ ҮЕ ШАТ

3.1 ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЦАХИМЖИЛТ

3.1.1 Зөвшөөрөл олгох процессыг цахимжуулах

а) Зорилтод хүрсэн түвшин

2022 онд Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдаж 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс дагаж мөрдөгдөж эхэлсэн.

Зөвшөөрлийн тухай хууль

5.1 дүгээр зүйл.Зөвшөөрөл хүссэн өртөгдөл гаргах

5.Зөвшөөрөл хүссэн өртөгдөл, энэ зүйлийн 3-т заасан баримт бичгийг цахим хэлбэрээр гаргаж болно.

Хуулийн хэрэгжилтийг хангах үүднээс Засгийн Гаараас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дгаар "Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолыг баталсан.

Тогтоолын нэгдүгээр заалтаар "...Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдээс олгох зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх харилцаат зохилцуулах эрх зүйн орчмыг бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд Ч.Хүрэлбаатар, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайд Н.Учрал нарт, тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргах үйл ажиллагааг 2023 оны 08 дугаар сарын 01-ний өдөрт багтаан цахим хэлбэрт шилжүүлж, төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системд холбох арга хэмжээ авахыг Засгийн газрын гишүүд, "Галь", татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮГ (Т.Батбилэг), "И-Монгол академи" УТҮГ (Б.Мягмарнаран)-т тус тус даалгасуйай..." гэж заасан.

Энэхүү тогтоол батлагдсантай холбогдуулан бүх төрлийн зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх, цахимжуулах үйл ажиллагааг "Галь", татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮГ, "И-Монгол академи" УТҮГ тус тус хариуцан ажиллаж байна.

б) Практикт нийцэж байгаа байдал

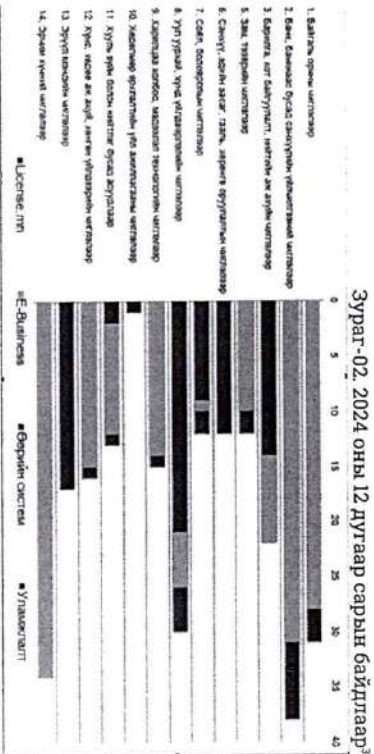
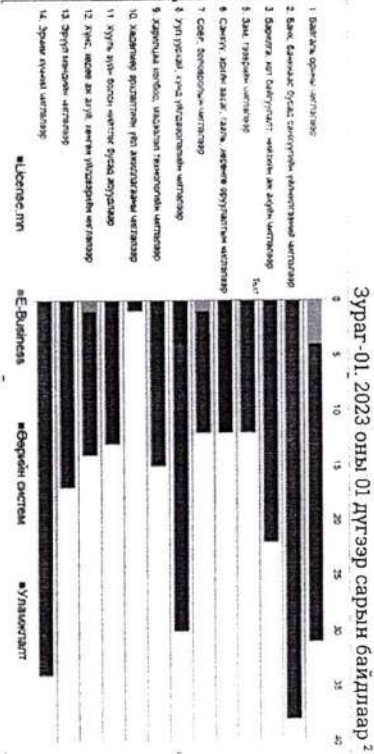
"И-Монгол академи" УТҮГ-аас авсан 2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр олгох үйл ажиллагааны талаарх мэдээлэл.

Хүснэгт-05. Зөвшөөрлийн цахимжуулсан тоо

ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ						Нийт цахилихуулах
Төрөл	Тоо	Үйлчилгээ үзүүлж буй хэлбэр				
		Е- business.mn	Өөрийн цахилихуу системтэй	Уламжлалт	Боломжгүй	
Зөвшөөрөл	122	4	44	74	37	

Нийт	Бодит орчинд орсон	Тестийн орчинд орсон	Хөгжүүлэлт эхэлсэн	Бодлогын даалгавар боловсруулагдаж байгаа/сулдагдаж байна
37	30	0	2	5

Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Засгийн Газраас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дгаар "Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай" тогтоолын дагуу Эдийн засаг хөгжлийн яам зөвшөөрлийн цахимжуулах үйл ажиллагааг удирдлага зохион байгуулалтаар хангах чиг үүрэгтэйгээр ажиллаж байгаа бөгөөд 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулгас зөвшөөрлийн цахимжилттай холбоотой өгсөн мэдээллүүдээс үзэхэд дараах нөхцөл байдалтай байна.

Хүснэгт-06. Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан, байгууллага өөрийн тусдаа систем хөгжүүлсэн⁴

№	Эрх бүхий байгууллага	Цахим систем
1	Авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	https://license.mn/gov.mn/

² Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

³ Эдийн засаг хөгжлийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

⁴ "И-Монгол академи" УТҮГ-аас ирүүлсэн мэдээлэл

2	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	http://license.mel.gov.mn/
3	Барилгын эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	https://license.mcis.gov.mn/ https://license.gazag.gov.mn/
4	Геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	https://spms.mpr.gov.mn/spms
5	Хот байгуулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	https://www.urban.gov.mn/
6	Санхүүгийн зохицуулах хороо	https://license.fsc.mn/home
7	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга	http://www.license.edu.mn/
8	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	http://customer.stc.gov.mn/
9	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	http://saa.rolise.gov.mn/ http://rolise.gov.mn http://dedu.rolise.gov.mn/ eis.rolise.gov.mn
10	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	http://vetding.mn/ https://license.mofa.gov.mn/ http://eximpr.mofa.gov.mn/
11	Нийслэл Улаанбаатар хот	https://service.ulaanbaatar.mn/
12	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	http://tzmoh.gov.mn/
13	Эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	https://www.license.energy.gov.mn/user/login
14	Улсын хилийг дайран өнгөрөх шугам ашиглах, нэгдсэн сүлжээ, төвлөрсөн дулаан хангамж, хийн хангамжийн хүрээнд	https://license.etc.mn/auth/login

	Эрчим хүчний зохицуулах хороо, бусад тохиолдолд тухайн аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөл	
15	Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр	license.fsc.mn
16	Гадаад ажиглалтыг Монгол улсад хөдөлмөр эрхлүүлэхээр урих	https://avah.hudbimur-halamj.gov.mn/
17	Радио давтамжийг нийтийн үйлчилгээний бүс зориулалтаар ашиглах	https://etc.gov.mn/

"И-Монгол академий" УТҮГ-ын холбогдох албан тушаалтнуудтай ярилцаж мэдээлэл авахад тусдаа хөгжүүлсэн 20 гаруй бие даасан зөвшөөрлийн цахим систем байгаа талаар дурдсан. Энэ судалгааны хүрээнд холбогдох байгууллагуудын мэдээллийг шалгаж үзэхэд дээрх цахим 23 цахим системүүдийн мэдээллийг олсон.

Зарим яам, агентлагууд 1-4 хүртэл тусдаа системийг хөгжүүлсэн тохиолдлууд байна.

Хүснэгт-07: Цахимжуулах боломжгүй гэх саналыг ирүүлсэн энгийн зөвшөөрлийн төрлүүд⁵

№	Үйлчилгээний нэр
1	18.байгалийн ойгоос зулзаган модыг шилжүүлэн суулгах
2	116.генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх
3	2.1.аутсорсингийн үйлчилгээ авах
4	2.2.банк, түүний салбар байгуулах, гадаад улсад банк, банкны салбар байгуулах
5	2.3.банк шинээр хувьцаа болон хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах
6	2.4.банкийг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр өөрчлөн байгуулах, татан буулгах
7	2.5.банкна дахь үнэт металл, эрдэнийн чулуу худалдан авах, худалдах, хадгалах, хадгалуулах
8	2.6.банк шинээр хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлтөх, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт орох
9	2.7.банкны нэр, байршил өөрчлөх

⁵ "И-Монгол академий" УТҮГ-аас ирүүлсэн мэдээлэл

Энгийн	3		1		
Нийт:	18				
10.Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэлээр:					
Тусгай	1				
Энгийн	2				
Нийт:	3				
11.Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар:					
Тусгай	13				
Энгийн	15	4	1	1	1
Нийт:	28				
12.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр:					
Тусгай	14	1		3	
Энгийн	8	2			
Нийт:	22				
13.Эрүүл мэндийн чиглэлээр:					
Тусгай	20		3	2	3
Энгийн	1			2	
Нийт:	21				
14.Эрчим хүчний чиглэлээр:					
Тусгай	34				
Нийт:	34				
Нийт:					
		Нэмсэн	Өөрчлөн найруулсан	Өөрчлөлт оруулсан тооцсон	Хүчингүй болсон тооцсон
Нийтийн зөвшөөрлийн тоо үүнээс:	381	17	6	22	9
1/Тусгай зөвшөөрөл	257	9	3	17	6
2/Энгийн зөвшөөрөл	124	8	3	5	3

- б) Практикт нийцэж байгаа байдал
1. Нарийвчилсан хууль болон журмаар тусдаа зөвшөөрлүүд болж задарч байгаа нөхцөл байдал
- Зөвшөөрлийн тухай хууль

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.5 дугаар зүйл,Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход баримтлах зарчим, хэрэгжүүлэх хүрээ

16.Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүний хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглоно.

Бодит байдал дээр зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2-т заасан энгийн зөвшөөрлүүд нарийвчилсан хууль болон журмаар зохицуулахдаа тусдаа салж олон төрийн зөвшөөрөл болох тохиолдлууд байна.

Хүснэгт-09 Хуулиар өөр өөр зөвшөөрөл болж салж буй тохиолдол

Зөвшөөрлийн тухай хууль 8.2	Амьтны тухай хуулийн 14.15
1.1. амьтныг эзэмших, ашиглах	14.1.Иргэн, хуулийн этгээд нэн ховроос бусад амьтныг хамгаалах, өстөн үржүүлэх, ашиглах зорилгоор тодорхой нөхцөл, болзол бүхий гэрээний үндсэн дээр эзэмшүүлж болно.
	14.2.Амьтан эзэмшүүлэх журмыг Засгийн газар тогтоож, аймаг, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал шийдвэрлэнэ.
	15.3.Амьтныг ашиглах бусад хэлбэрийг төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.
Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга	ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД
	Амьтан эзэмших асуудлыг сумын ИТХ шийдвэрлэнэ
	Ашиглах шийдвэрийг хэн гаргах нь тодорхойгүй, ашиглах хуулиар тогтоосноос бусад хэлбэрийг төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно гэж зохицуулсан.
	Амьтны тухай хуульд амьтны эзэмших асуудлыг Засгийн газраас тогтоосон журмын дагуу сумын ИТХ, амьтан ашиглах асуудлыг зөвшөөрөл өгч шийдвэрлэх этгээд тодорхойгүй байна.

Энгийн зөвшөөрөл төрлүүдэд салбарын хуулиуд болон журмаар салж зөвшөөрлийн тоо нэмэгддэг тохиолдол цөөхөн байна.

3.2.2 Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдснаас хойш нэмэгдсэн зөвшөөрлийн тухайд

а) Зорилгод хүрсэн түвшин

1.5 дугаар зүйл,Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход баримтлах зарчим, хэрэгжүүлэх хүрээ

14.Зөвшөөрлийг шинээр бий болгоход тухайн үйл ажиллагааг төрөөс зохицуулах шаардлагатай эсэх, зөвшөөрөл нь зохицууллагын зохиcтой арга хэрэгсэл мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд үр

алшигтай байх эсэхэд судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх зарчмыг баримтлан олон улсын жишиг, стандартыг харгалзана.
15.Энэ зүйлийн 14-т заасан судалгаа, хяналт шинжилгээ, үнэлгээг Засгийн газрын баталсан аргачлалын дагуу гүйцэтгэнэ.

9.3 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл шинээр бий болгох, зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлагыг өөрчлөхөд дүгнэлт гаргах
1.Зөвлөл шинээр бий болгох зөвшөөрлийн талаар дүгнэлт гаргахдаа энэ хуулийн 1.5 дугаар зүйлийн 14-т заасан зарчмыг баримтлана.

б) Практикт нийцэж байгаа байдэл

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдаж, хэрэгжиж эхэлснээс хойш нийт 17 төрлийн зөвшөөрлийг нэмсэн байна. Ингэхдээ Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 9.3 дугаар зүйл, 9.3.2-д заасан журмыг баримтлаагүй буюу шинээр бий болгох зөвшөөрлийн талаарх дүгнэлтийг гаргаж, зайлшгүй шаардлагатай тэдгийг тодорхойлоогүй, яаралтай горимоор хэлэлцүүлсэн буюу урьдчилсан судалгаа, тооцоо, дүгнэлтгүйгээр батлагдсан байна.

Хүснэгт-10. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн нэмэлт, өөрчлөлтийн статистик

	Нэмсэн	Өөрчлөн найруулсан	Өөрчлөлт оруулсан	Хүчингүй болсон тооцсон
Нийтийн зөвшөөрлийн тоо үүнээс:	381	17	6	22
1/Тусгай зөвшөөрөл	257	9	3	17
2/Энгийн зөвшөөрөл	124	8	3	5
				3

3.2.3 Зөвшөөрлийн тухай хуулиас гадуур зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулахгүй байх

а) Зорилгод хүрсэн түвшин

Зөвшөөрлийн тухай хууль
1.3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчилэх хүрээ

1.Хүн, хуулийн этгээд хуулиар хориглосон, эсхүл энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл /цаашид "зөвшөөрөл" гэх/-тэйгөөр эрхлэхээс бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болно.

1.5 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл олгох, сунгах, шинээр бий болгоход баримтлах зарчим, хэрэгжүүлэх хүрээ

3.Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд Засгийн газар, төрийн захиргааны төв болон төрийн захиргааны байгууллага, нутгийн захиргааны байгууллага, төрийн зарим чиг үүргийг хуульд, эсхүл гэрээнд заасны дагуу шилжүүлэн авсан этгээд аливаа үйл ажиллагаатай холбогдсон зөвшөөрөл, лиценз, бүртгэл явуулахыг хориглоно.

4.Төрийн байгууллага, албан тушаалтан хуульд зааснаас бусад тохиолдолд зөвшөөрлийг шинээр бий болгосон, олгосон, эрх шилжүүлсэн бол хуульд заасан харилцааг хүлээлгэх үндэслэл болох бөгөөд үүсэх үр дагаврыг зөвшөөрлийг шинээр бий болгосон, олгосон, эрх шилжүүлсэн этгээд хариуцна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1, 8.2-т зааснаас бусад төрлийн үйл ажиллагааг эрхэлдг төрийн ямар нэгэн байгууллага, албан тушаалтнаас зөвшөөрөл авах, бүртгүүлэх зэргээр зөвшөөрөл авахгүй гэх агуулгаар тусгагдсан байна.

б) Практикт нийцэж байгаа байдэл

Тохилдол-01. Багшлах эрх олгох харилцаа Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулагдаагүй. Гэхдээ энэ төрийн мэргэжлийн эрх олгохтой холбоотой харилцааг зохицуулсан тохиолдлууд олон байна. Тухайлбал: хуульчийн мэргэжлийн үйл эрхлэх, эмчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх гэх мэт.

Хүснэгт-11. Багшлах эрх олгох

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ	БАГШЛАХ ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ ОЛГОХ БОЛОН ҮҮНТЭЙ ХОЛБОГДОХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ ⁷
26.1.14 багшлах эрхийн гэрчилгээ олгох болон үүнтэй холбогдох бусад үйл ажиллагааны журмыг батлах.	1.1.Энэхүү журмын зорилго нь багшийн мэргэжлээс бусад мэргэжилтэй иргэнд багшлах эрх олгох болон үүнтэй холбогдох үйл ажиллагааг зохицуулахад оршино.

⁷ Боловсролын сайлын 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-ны өдрийн А/64 дүгээр тушаалын хавсралт багтлагдсан.

Тохiolдoл-02. Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр "Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай" тогтоол баталсан⁸.

Энэхүү журамд дагуу Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх иргэн, хуулийн этгээд "Онлайн бизнес төв"-ийн "Үйлчилгээ эрхлэх бүртгэл" цэсэд нэвтэрч бүртгүүлсний үндсэн дээр үйл ажиллагаа эрхэлнэ гэж заасан.

Зураг-05. Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчийн бүртгүүлэх систем

"Онлайн бизнес төв" буюу <https://service.ulaanbaatar.mn/home> системд 15 чиглэлээр 145 үйл ажиллагааг бүртгүүлж үйл ажиллагаа эрхлэх боломжтой, журмын 6.2-т Энэ журмын 2.1-2.3, 2.6, 2.7.2-т заасан үйлчилгээний хүсэлтийг тухайн дүүргийн худалдаа, үйлчилгээний асуудал харилцсан нэгж хүлээн авч, дүүргийн "Зөвлөл" хянан баталгаажуулна гэж заасан. Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаас тогтоол гаргах эрх зүйн үндэслэлийг дараах байдлаар тодорхойлсон байх бөгөөд үүнийг ХЗДХА-наас шалгаад хуулийн зөрчилгүй гэж үзэж ЗХХАНБ-д бүртгэсэн байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСАГ ЗАХИРГАА, НУТАГ ДЭВСГЭРИЙН НЭГЖ, ТҮҮНИЙ УДИРДАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

35.1.Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

35.1.14.хуулиар тусгайлан эрх олгогдсон тохиолдолд захиргааны хэм хэмжээний актыг хууль тогтоомжид нийцүүлэн баталж, Захиргааны ерөнхий хуульд заасан журмын дагуу улсын бүртгэлд бүртгүүлэн мөрдүүлэх;

35.1.16.худалдаа, үйлчилгээний төрөл, ангилал, худалдаа үйлчилгээ эрхлэхэд тавих шаардлага, бүрдүүлэх баримт бичиг, худалдаа,

үйлчилгээ эрхлэгчийн эрх, үүргийг тодорхойлсон нийтлэг журам батлах;

48.1.Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал хэлэлцсэн асуудлаар тогтоол гаргах бөгөөд түүнийг тухайн Хурлын хуралдаанд оролцсон төлөөлөгчдийн, баг, хорооны Хурлын хуралдаанд оролцсон иргэдийн олонхын саналаар батална.

МОНГОЛ УЛСЫН НИЙСЛЭЛ УЛААНБААТАР ХОТЫН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ

21.1.Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль болон бусад хуульд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

21.1.3.нийслэл хотын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх талаар хуульд нийцүүлэн дүрэм, журам, стандарт, заавар батлах.

Дээрх зохицуулалтаас үзэхэд нийтлэг журам, тавигдах шаардлагыг батлах эрх олгосон ч бүртгүүлэх, бүртгэлийг "Зөвлөл" гэх бүтцээр баталгаажуулах зэрэг зохицуулалтыг нэмсэн.

НИТХ-ын тогтоолын дагуу бүртгүүлж үйл ажиллагаагаа эхлүүлсэн ч батлаагаажуулахгүй, татгалзсан нөхцөлд үйл ажиллагаа явуулуулах эрхлэх эрхгүй болж байгаа гэдэг утгаараа "зөвшөөрлийн" шинжийг агуулж байна.

3.2.4 Зөвшөөрөл олгох бүрэн эрх шилжүүлэх

а) Зорилгод хүрсэн түвшин

Захиргааны ерөнхий хуулийн 8 дугаар зүйлд захиргааны байгууллагын эрх шилжүүлэхтэй холбогдох харилцааг зохицуулж өгсөн. ЗЕХ-ийн 8.1-т **Хуульд зааснаас бусад тохиолдолд** захиргааны байгууллага хуулиар тусгайлан заасан бүрэн эрхийг бусдад шилжүүлэхийг хориглоно.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дахь зүйлд зөвшөөрөл олгох эрх шилжүүлэхтэй холбогдох харилцааг зохицуулж өгсөн.

ЗТХ-ийн 3.3.1-т Хуульд заасан тохиолдолд эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл олгох эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн төрийн холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, эсхүл Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3, 7.1.7-д заасан хуулийн этгээдэд шилжүүлж болно.

Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хууль

7.1.Улсын бүртгэлийн байгууллага дараах хуулийн этгээд, түүний салбар, төлөөлөгчийн газрыг бүртгэнэ:

7.1.3.холбоо /төрийн бус байгууллага/,
7.1.7.нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээд.

б) Практикт нийцэж байгаа байдал

⁸ <https://service.ulaanbaatar.mn/home> <https://detail3.law.mn/16530546492421&type=2> ХЗДХА-наас ЗХХАЗ №18 2022.06.21-ний өдөр бүртгэж, хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дахь зүйлийн 3 дахь хэсэгт эрх шилжүүлэх журмыг Засгийн газар батална гэх чиг үүргээ одоогоор хэрэгжүүлээгүй буюу нарийвчилсан журам батлагдаагүй байгаа тул зөвшөөрөл олгох эрх шилжүүлэх зохицуулалт хэрэгжихэд хүндрэлтэй байна.

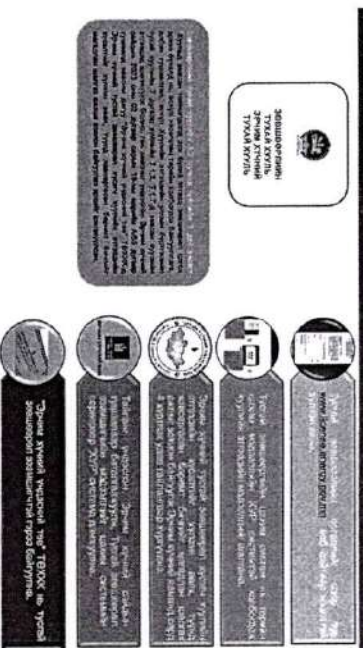
Зөвшөөрлийн тухай хууль

3.1 дүгээр зүйл. Эрх бүхий этгээд

1.Энэ хуулийн 8.1, 8.2 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий этгээд зөвшөөрлийг олгох бөгөөд хуулиар зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн бусад этгээдэд шилжүүлэхийг хориглоно.

Гэвч бодит байдал дээр зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ шилжүүлсэн тохиолдлууд гарсан байна.

Тохиолдол-01. Зураг-06.Эрчим хүчний яамнаас зөвшөөрөл олгох ажиллагаатай холбоотойгоор эрх шилжүүлсэн байна⁹

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 3.3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт "Хуульд заасан тохиолдолд эрх бүхий этгээд зөвшөөрөл олгох эрхээ бүхэлд нь, эсхүл хэсэгчлэн төрийн холбогдох байгууллага, албан тушаалтан, эсхүл хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3, 7.1.7-д заасан хуулийн этгээдэд шилжүүлж болно гэж заасныг үндэслэн Эрчим хүчний сайдын 2023 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/55 дугаар тушаалд заасны дагуу "Эрчим хүчний үндэсний

⁹ Эрчим хүчний яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдрүүдэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

төв" ТӨХХК-д Эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээдийн хүсэлтийг хүлээн авах, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг магадлан шалгах ажлыг зохион байгуулах эрхийг шилжүүлсэн.

Эрчим хүчний сайдын 2023 оны 02 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/55 дугаар тушаалыг <https://www.energu.mn> вэб сайтын хууль эрх зүй, сайдын тушаал цэсээс хайгаад олдоогүй тул, зөвхөн Эрчим хүчний яамны танилцуулгаас ишлэсэн болно.

Тохиолдол-02.

Хүснэгт-12. Хэм хэмжээний актаар дотоод бүтцийн нэгжид зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхээ шилжүүлсэн

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2-ийн 7.1	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 14.1	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журмын 10.2
Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд	Цагдаагийн байгууллага	Цагдаагийн байгууллагын бүртгэл хяналт хариуцсан нэгж

Цагдаагийн төв байгууллагаас төлөөлөн шийдвэр гаргах эрх бүхий этгээд нь Цагдаагийн албаны тухай хууль, Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хуулийн зохицуулалтаас үзэхэд "Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга" байна гэдэг нь эргэлзээгүй байна.

Гэхдээ "Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журам"-аар Цагдаагийн төв байгууллагыг төлөөлөн зөвшөөрөл олгох эрхийг өгч байгаа нь

ЦАГДААГИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬ

20.2.Цагдаагийн төв байгууллагын дарга цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагааг улсын хэмжээнд удирдан зохион байгуулж, үр дүнт дотоод хэргийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний өмнө хариуцна.

21.1.Цагдаагийн төв байгууллагын дарга Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 8.3-т зааснаас гадна дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

21.1.17 хуульд заасан бусад.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН АГЕНТЛАГИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

8.3.Агентлагийн дарга нь дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

8.3.9. агентлагийг төлөөлж бусад байгууллагатай харилцах.

ЗАХИРГАНЫ ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ

6 дугаар зүйл.Захиргааны байгууллагыг төлөөлөх

Тохиролдол-03. Төрийн чиг үүргийг гэрээний үндсэн дээр шилжүүлэх

1.4 дүгээр зүйл. Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт
1.Энэ хуульд хэрэглэгдсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар
ойлгоно.

Барилга, хот байгуулалтын сайд, Үндэсний статистикийн хорооны даргын хамтаарсан тушаалд¹⁰ дурлагдсан байдлаас үзэхэд "Монголын барилгын үндэсний ассоциаци" ТББ, "Монголын барилгын материал үйлдвэрлэгчдийн холбоо" ТББ-д төрийн зарим чиг үүргийн гэрээний үндсэн дээр "барилгын тусгай зөвшөөрөл" олгох бүрэн эрхээ шилжүүлсэн байна.

Хүснэгт-13. Гэрээгээр эрх шилжүүлсэн тохиолдол

¹⁰ <https://legalinfo.mn/mn/claw/14953/1617851960402239> 2019.12.18-нм 206,А/184

а) Зорилтод хүрсэн түвшин

5.3. дугаар зүйл. Зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэр гаргах
5.3рх бүхий этгээд хуульд заасан хугацаанд энгийн зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийн хариуг өгөөгүй бол зөвшөөрөл олгосонд тооцно.

Бүгд найрамдах Эстони Улсад шинээр бизнес эхэлж байгаа нөхцөлд цахим системээр дамжуулан мэдэгдэж үйл ажиллагаагаа эхлүүлэх боломжтой. Тусгай зөвшөөрөл шаардлагатай болон урьдчилсан хяналт шагнал шаардлагатай үйл ажиллагааны төрлүүд дээр шууд үйл ажиллагаагаа эхлүүлэх боломжтой.

Энэ нь эдийн засгийн харилцааг түргэтгэх, ил тод, нээлттэй байдалыг нэмэгдүүлэх, шинээр бизнес эрхлэхэд дарагч, хүндрэлийг бууруулах ач холбогдолтой байдаг байна.

Мэдэгдэл хургуулсний дараа татвар системд бүртгүүлэх, банкны данс нээлтгэх зэргийг гүйцэтгэх боломжтой.

Мөн ААН нь мэдэгдэлд хамрагдах хэд хэдэн чиглэлээр нэгэн зэрэг үйл ажиллагаа эрхэлж эхэлсэн бол бүх үйл ажиллагааны мэдэгдэлд тангилцуулах мэдээллийг ирүүлэх үүрэгтэй байдаг¹².

Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр "Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай" тогтоол баталсан¹⁵.

Энэхүү журмын дагуу Нийслэл Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх иргэн, хуулийн этгээд "Онлайн бизнес төв"-ийн "Үйлчилгээ эрхлэх бүртгэл" цэсэд нэвтэрч бүртгүүлсний үндсэн дээр үйл ажиллагаа эрхэлнэ гэж заасан.

¹² Парламентын судалгааны хүрээлэн "Зөвшөөрлийн ангилал, төрөл ба түүнийг олгох хяналттай холбоотой эрх зүйн зохицуулалт: Тадаад зарим орны туршлага" 2021 он

13 <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=1653054649242&type=2> ХЗДХҮ-наас ЗХХАЭ №18-2022.06.21-ний өдөр бүртгэж, хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхэлсэн.

Журамд заасны дагуу "Онлайн бизнес төв" буюу <https://service.ulaanbaatar.mn/home> системд 15 чиглэлээр 145 үйл ажиллагааг бүртгүүлэхээр тусгаж хэрэглэж байна.

Журын 6 дугаар зүйл "Онлайн бизнес төв"-ийн "Үйлчилгээ эрхлэх бүртгэлийн систем"-д бүртгүүлэх бүлгийн 6.1.1-энэ журмын 6.1.1-6.1.6-д заасан мэдээллийг оруулсны дараа, 6.1.7.1-6.1.7.6-д заасан баримт бичгийг бүрдүүлсэн эсэхээс үл хамааран ОР код бүхий "Үйлчилгээ эрхлэх бүртгэлийн хуудас"-ыг хэвлэн авч, үйл ажиллагааг эхлүүлж болно.

Нэг талаараа бүртгэлд бүртгүүлж журмын 6.2-т Энэ журмын 2.1-2.3, 2.6, 2.7.2-т заасан үйлчилгээний хүсэлтийг тухайн дүүргийн худалдаа, үйлчилгээний асуудал хариуцсан нэгж хүлээн авч, дүүргийн "Зөвлөл" хянан баталгаажуулна гэж заасны дагуу баталгаажуулахаас өмнө бүрдүүлбэрээ бүрэн оруулснаар үйл ажиллагаа явуулах эрх үүсч, эхлэхээр зохицуулж өгсөн байна.

Нийслэл Улаанбаатар хотын хувьд 2022 оноос эхлэн энэхүү системд бүртгүүлснээр шийдвэр гарсан эсэхээс үл хамааран үйл ажиллагаа явуулах эрх үүсч, үйл ажиллагаа явуулдаг жишиг тогтсон байна.

Энэ нэг талаасаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгааргүй учир зөвшөөрөл гэж үзэх боломжгүй учир хуулиар зохицуулаагүй зөвшөөрлийн харилцааг "бүртгэх" шат үүсгэж худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчдэд дарамт үүсгэж байна.

Нөгөө талаасаа цаашид энэ төрлийн харилцааг зөвхөн мэдэгдэх гэдэг агуулгатай шилжүүлж тодор албан тушаалтан эсхүл "зөвлөл" баталгаажуулах биш зөвхөн үйл ажиллагаа явуулж анхан шатны шаардлагыг хангаж байгаа эсэхэд хэрэглэгч, хяналт, шалгалтын бүтцээс хяналт тавьж байх зорилгоор хэрэглэж байвал илүү зохимжтой байна.

3.3 ХУУЛЬ ТОГТООМЖИЙН ХИЙДЭЛ, ЗӨРЧЛЛ АРИЛЖ, УЛЦДАА ХОЛБОО САЙЖИРСАН ЭСЭХ

3.3.1 Зөвшөөрлийн процессыг хэм хэмжээний актаар зохицуулахгүй байх

а) Зорилгод хүрсэн түвшин

Зөвшөөрлийн тухай хууль
1.3.3 Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хягаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайлсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна.

1.5.17. Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно.

Салбарын нарийвчилсан зохицуулалт бүхий хуулиар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг зохицуулж болно, харин эрх шилжүүлэх байдлаар хэм хэмжээний акт гаргах замаар зохицуулах нөхцөлийг хааж өгсөн зохицуулалтыг Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгаж өгсөн.

б) Практик нийцэж байгаа байдлаар
1. Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Захиргааны ерөнхий хуулийн улцдаа холбоо

Захиргааны ерөнхий хуулийн зургаадугаар бүлэг захиргааны хэм хэмжээний актын талаар 59 дүгээр зүйлээс 72 дугаар зүйл хүртэл зохицуулж өгсөн.

Захиргааны ерөнхий хуульд хуулиар тусгайлан эрх олгосон нөхцөлд хэм хэмжээний акт баталж мөрдүүлэх боломжтой байдлаар зохицуулсан.

Харин Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 17-д зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон процессын харилцааг хэм хэмжээний актаар тусгайлан баталж мөрдүүлэхийг хориглосон.

Хүснэгт-14. Хэм хэмжээний акт батлах зохицуулалт	
№	ЗАХИРГААНЫ ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ
	ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ
1	59.1. Захиргааны хэм хэмжээний акт тусгайлан эрх олгогдсон захиргааны байгууллагаас нийтээр заавал дагаж мөрдүүлэхээр гаргасан, гадагш чиглэсэн, үйлчлэл нь байнга давтагдах шинжтэй шийдвэрийг ойлгоно.
	1.5.17. Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захиргааны хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно.

Дээрх зохицуулалтаас шалтгаалж дараах маргаантай асуудлууд үүсч байна.

- Хуулиар нэгэнт тусгайлан эрх олгож хэм хэмжээний акт гаргах бүрэн эрхийг олгосон нөхцөлд өөр хуулиар хориглох боломжтой эсэх буюу хуулийн эрэмбэ, хүчин чадал, үйлчлэлийн асуудал маргаантай юм.
- Зөвшөөрлийн хуулиар нэгэнд зөвшөөрлийн олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой харилцааг зохицуулж өгсөн учир хэм хэмжээний актаар давхар зохицуулах шаардлага, хэрэгцээ байхгүй.
Үүнээс уртаг гарч ирж буй ойлголт нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийг батлагдахаас өмнө нарийвчилсан, салбарын хуулиудаар

зөвшөөрөл олгох, сунгах, түгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбоотой хэм хэмжээний акт гаргах бүрэн эрх олгосон зохицуулалтуудыг нэг бүрчлэн судалж хүчингүй болгох, шинээр батлагдаж буй хуульд тухайн харилцааг зохицуулсан эрх олгосон зохицуулалт оруулахгүй байх шаардлагатай байна.

ii. Зөвшөөрлийн процессын хэм хэмжээний актаар зохицуулж буй байдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 7.1-т "тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тээвэрлэх" энгийн зөвшөөрлийн цагдаагийн төв байгууллагаас олгохоор зохицуулсан.

Тохиролдол-01. Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг зөвшөөрөгдсөн чиглэлийн дагуу тээврийн болон аюултай ачааны стандартыг баримтлан тусгай тоноглоосон тээврийн хэрэгслээр аюулгүй байдлыг хангаж, харуул хамгаалалттай тээвэрлэх бөгөөд тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрөл, тээвэрлэлтийн маршрутыг цагдаагийн байгууллага олгож, харуул хамгаалалтыг дотоодын цэрэг туйцэтгэж, аюулгүй байдлад хяналт тавина гэж зохицуулж өгсөн.

Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журам¹⁴

Арав. Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох

10.1.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл тээвэрлэх тээврийн хэрэгсэлд зөвшөөрөл олгох, сунгах харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2.7.1 дэх заалтыг үндэслэн цагдаагийн байгууллагын бүртгэл хяналт хариуцсан нэгж олгоно. Хуулийн этгээдээс зөвшөөрөл хүсэхдээ шаардлага хангасан дараах бичиг баримтыг ирүүлнэ. Үүнд:

2023 онд нарийвчилсан журмыг батлахдаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд нийцүүлж боловсруулсан боловч тухай зөвшөөрлийн харилцааны зарим процессын "хүчингүй болгох"-той холбоотой харилцааг зохицуулж өгсөн. Судалгааны хэрэгжүүлэх хэсгийн хэм хэмжээний актын жагсаалтаас дэлгэрүүлэн харах боломжтой.

Зөвшөөрөл олгохтой холбоотойгоор салбарын хуульд хэм хэмжээний акт гаргах эрх олгосны дагуу олон тохиолдолд хэм хэмжээний актаар зөвшөөрөл олгох процессын зохицуулсан тохиолдлууд олон байх тул нарийвчлан судалж, тогтоох шаардлагатай.

¹⁴ Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны сайд, Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга нарын хамтарсан 2023 оны 07 дугаар сарын 04-ны өдрийн А/246, А/189 дугаар тушаалын хавсралт, <https://esailinfo.mn/ml/detail?awcId=15760043345431>

iii. Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулагдаагүй зөвшөөрөл олгох шийдвэр гаргахас өмнө дотоод бүтэцдээ "зөвлөлт", "ажлын хэсэг" зэргээр урьдчилсан шат дамжлага, нэмдэг тохиолдлууд

Зөвшөөрлийн магадлан шалгах ажиллагаатай холбоотой харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулж өгсөн.

Зөвшөөрлийн тухай хууль

5.2 дугаар зүйл.Зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл шийдвэрлэх журам

6.Эрх бүхий этгээд магадлан шалгах ажиллагаанд шаардлагатай нэмэлт мэдээлэл, лавлага, дүгнэлт, тодорхойлолт зэргийг Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.13-т заасны дагуу холбогдох төрийн байгууллагаас гаргуулан авна.

7.Магадлан шалгах ажиллагаанд төрийн болон мэргэжлийн байгууллагаас дүгнэлт, тодорхойлолт гаргуулах шаардлагатай бол энэ зүйлийн 5-д заасан хугацааг нэг удаа ажлын таван өдрөөр сунгаж болно.

8.Эрх бүхий этгээд магадлан шалгах ажиллагааг дууссанаас хойш ажлын таван өдөрт багтаан зөвшөөрөл олгох эсэх шийдвэр гаргана.

Гэвч салбарын хуулиуд болон эрх бүхий байгууллагаас энэ төрлийн харилцаа тухайн шийдвэр гаргах эрх бүхий байгууллагын дотоод бүтэц, эсхүл тухайлсан нэг удаагийн шинжтэй ажлын хэсэг байгуулж дүгнэлт гаргуулах зэргээр шийдвэрлэсэн тохиолдлууд олон байна.

Хүснэгт-15. Урьдчилсан шийдвэр дүгнэлт, шийдвэр гаргах бүтэц

ЗӨВШӨӨРЛИЙН Н ТУХАЙ ХУУЛИЙН 8.2-ийн 10.11	ШУУХ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬ 11.1	ТУСТАЙ МЭДЛЭГ БҮХИЙ ХҮНД ШИНЖЭЭЧИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ, ТҮДЭЛЗҮҮЛЭХ, СЭРГЭЭХ, ХҮЧИНГҮЙ БОЛГОХ САНАЛ, ДҮГНЭЛТ ГАРГАХ ОРОН ТООНЫ БҮС ЗӨВЛӨЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ ¹⁵
Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Тусгай мэдлэг бүхий хүнд шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, сэргээх, түдгэлзүүлэх, сэрлэг	2.1 Зөвлөлт нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. 2.1.1 Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлт ажиглагаа эрхлэх хуваагч гаргасан, тусгай мэдлэг

¹⁵Хууль зүй, дотоод хэргийн сайдын 2023 оны 05 дугаар сарын 04-ний өдрийн А/158 дугаар тушаалын хавсралтаар батлагдсан.

сунгах, хүчингүй болгох санал, дүгнэлт гаргах эрх бүхий орон тооны бус зөвлөл/цаашид "зөвлөл" гэх/ ажиллана. Зөвлөлийн саналыг үндэслэн шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг шуух шинжилгээний төв байгууллагын даргын шийдвэрээр 5 жилийн хугацаагаар олгоно.	бүхий хүний баримт бичгийн бүрдэлд хянан магадлагаа хийж, зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлыг хэлэлцэн санал, дүгнэлт гаргах
ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	
Шуух шинжилгээний төв байгууллага	Зөвлөлийн үндэслэж шуух шинжилгээний төв байгууллагын дарга

Энэ нь зөвшөөрлийг хуулийн хугацаанд олгох, цахимжуулах үйл ажиллагаанд саад учруулж байна.

3.3.2 Зөвшөөрлийн харилцаанд үүсч буй хийдэл буюу зохицуулалтгүй байдл

а) Зорилтод хүрсэн түвшин

Зөвшөөрлийн тухай хууль
5.1 дүгээр зүйл.Зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл гаргах
3.Зөвшөөрөл хүсэгч өргөдөлд зөвшөөрлийн ангилал, түүнд холбогдох үйл ажиллагааны болон байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглах зорилго, үндэслэлийг тодорхой тусгах бөгөөд дараах баримт бичгийг өргөдөлд хавсаргана.
3.1.зөвшөөрөлд тавигдах хуульд заасан нийтлэг нөхцөл, шаардлага хангасныг нотолсон баримт бичиг;
3.3.хуульд тусгайлан заасан нөхцөл, шаардлага хангасныг нотолсон баримт бичиг.

Нарийвчилсан хуулиар зөвшөөрөлд тавигдах нийтлэг шаардлагыг зохицуулаагүй тохиолдлууд гарч байгаа бөгөөд энэ нөхцөлд тухайн харилцааг хэрхэн зохицуулах, тухайн төрлийн энгийн зөвшөөрөл хүсч байгаа иргэн, хуулийн этгээдийн хувьд зөвшөөрөл авч чадахгүй байх, хугацаа алдах зэрэг тодорхойгүй нөхцөллүүд үүсэхээр байна.

б) Практик нийцэж байгаа байдл

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дахь хэсгийн 4 дэх дэд бүлэг зам, тээврийн чиглэлийн зөвшөөрлийн төрлийн 4.5-д тухайлбал "Авто зам, замын байгууламжаар зайлшгүй тохиолдолд даац хэтрсэн, зөвшөөрөгдсөнөөс илүү овор хэмжээтэй буюу тусгай хамгаалалтгүйгээр гинжит дугуйтай тээврийн хэрэгсэлээр зорчих" гэх энгийн зөвшөөрлийн төрөл байдаг бөгөөд Авто зам, замын байгууламжийн засвар, арчлалт, хамгаалалтыг хариуцсан байгууллага олгоно гэх боловч судлаланы явцад хайж үзэхэд энэ талаар бусад хуулийн зохицуулалт, нарийвчилсан болон тавигдах шаардлагатай холбоотой мэдээлэл огт олдоогүй.

Харин 1998 онд батлагдаж 2017 оныг хүртэл хугацаанд хүчин төгөлдөр үйлчилсэн Авто замын тухай хуулийн 15.1-6-д энэ талаар зохицуулж байсан байна.

Гэхдээ 2022 онд Зөвшөөрлийн тухай хуулийг батлагдаа энэ төрлийн зөвшөөрлийг тусгасан ч нарийвчилсан болон тавигдах шаардлага тодорхойгүй нөхцөл байдлаартай байна.

Хүснэгт-16. Зохицуулалт тодорхойгүй зөвшөөрөл

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛ САН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛ, ТАВИГДАХ ШААРДЛАГ	АВТО ЗАМЫН ТУХАЙ 1998 ОНЫ ХУУЛЬ ЭНЭ ТАЛААР ЗОХИЦУУЛАЛТ БАЙСАН Ч 2017.05.11-Д ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОН БАЙНА ¹⁶
8.2	Авто зам, замын байгууламж аар зайлшгүй тохиолдолд даац хэтрсэн, зөвшөөрөгдсөнөөс илүү овор хэмжээтэй буюу тусгай хамгаалалтгүйгээр гинжит	Авто зам, замын байгууламж ийн засвар, арчлалт, хамгаалалт хариуцсан байгууллага	Нарийвчилсан хуулийн зохицуулалт засвар, тавигдах шаардлага тодорхойгүй	15 дугаар зүйл.Авто зам, замын байгууламжийн засвар, арчлалт, хамгаалалтыг хариуцсан байгууллага дараахь үүрэгтэй байна: 15.1.Авто зам, замын байгууламжаар зайлшгүй тохиолдолд даац хэтрсэн, зөвшөөрөгдсөнөөс илүү овор, хэмжээтэй буюу тусгай хамгаалалтгүйгээр
4.5	Авто зам, замын байгууламж аар зайлшгүй тохиолдолд даац хэтрсэн, зөвшөөрөгдсөнөөс илүү овор хэмжээтэй буюу тусгай хамгаалалтгүйгээр гинжит	Авто зам, замын байгууламж ийн засвар, арчлалт, хамгаалалт хариуцсан байгууллага	Нарийвчилсан хуулийн зохицуулалт засвар, тавигдах шаардлага тодорхойгүй	15 дугаар зүйл.Авто зам, замын байгууламжийн засвар, арчлалт, хамгаалалтыг хариуцсан байгууллага дараахь үүрэгтэй байна: 15.1.Авто зам, замын байгууламжаар зайлшгүй тохиолдолд даац хэтрсэн, зөвшөөрөгдсөнөөс илүү овор, хэмжээтэй буюу тусгай хамгаалалтгүйгээр

¹⁶ <https://legalinfo.mn/detail?awid=3>

Дугуйтай тээврийн хэрэгслээр зорчих		Гинжит дугуйтай тээврийн хэрэгслээр зорчих
-------------------------------------	--	--

Аяг замын тухай хууль 2017 онд аль хэдий нь хүчингүй болсон байхад дахин сэргээж тусгаж өгсөн нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2-ийн 4.5 дахь заалтыг хэрэгжих боломжгүй нөхцөлд хүртэж байна.

Хууль тогтоомжийн тухай хууль
29 дүгээр зүйл.Хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулганд тавих нийтлэг шаардлага
 29.1.Хуулийн төслийн агуулга дараах нийтлэг шаардлага хангасан байна.
 29.1.4.тухайн хуулиар зохицуулах нийгмийн харилцаанд үл хамаарах хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах буюу хүчингүй болгонд тооцох тухай заалт тусгахгүй байх;

Хүчингүй болсон хуулийн заалтыг тусгаж өгсөн нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн хуулийн төслийн эх бичвэрийг агуулганд тавигдах шаардлага буюу 29.1.4-т заасан зохицуулалтыг зөрчсөн гэж харагдаж байна.

3.3.3 Зөвшөөрлийн харилцааны давхардал

- а) Материаллаг харилцаа зохицуулсан давхардал
- Зорилтод хүрсэн түвшин

Хууль тогтоомжийн тухай хууль
29 дүгээр зүйл.Хуулийн төслийн эх бичвэрийн агуулганд тавих нийтлэг шаардлага
 29.1.Хуулийн төслийн агуулга дараах нийтлэг шаардлага хангасан байна.
 29.1.7.бусад хуулийн заалтыг давхардуулан заахгүйгээр шаардлагатай бол түүнийг эш татах, энэ тохиолдолд эшлэлийг тодорхой хийж, хуулийн нэр болон хэвлэн нийтэлсэн албан ёсны эх сурвалжийг бүрэн гүйцэд заасан байх;
32 дугаар зүйл.Хуулийн төсөлд эшлэл хэрэглэх
 32.1.Хуулийн давхардал, зөрчил гарахаас сэргийлэх, ойгтож хэрэглэхэд хялбар болгох зорилгоор өөр хуульд байгаа, эсхүл тухайн хуульд нэгэнт туссан асуудлыг дахин дурдах бол эшлэл хэрэглэнэ.
 32.2.Хуульд бусад хуулиас эшлэл хийхдээ тухайн заалтыг эх бичвэрээр нь хуулбарлахыг хориглоно.

Энэ судалгааны хүрээнд судлагдсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2-т заасан “энгийн зөвшөөрлүүд” нь бүхэлдээ салбарын хуулиудад өмнө зохицуулагдсан харилцааг нэгтгэж зохицуулж өгсөн.

Өмнө Зөрчлийн хуулийг төстэй аргаар боловсруулсан байдаг. Гэхдээ Зөрчлийн хуулийг ялгаатай тал нь нэгтгэн зохицуулсан бүх “харилцаага” хэсгийг бүхэлд нь хүчингүй болгосон.

Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн тусгай зөвшөөрөлтэй холбоотой зохицуулалт хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа буюу зэрэгцсэн байдалар хүчин төгөлдөр байна. Зарим хуулиудад Зөвшөөрлийн тухай хуулийг ишлэж нэмэлт, өөрчлөлт орсон ч дийлэнх хуулиудад зохицуулалт хэвээр байна.

Зөвшөөрлийн тухай хууль анхнаасаа боловсруулагдах, батлагдах шатандаа Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан 29 дүгээр зүйлийн 29.1.7-д заасан бусад хуулийн заалтыг давхардуулан заахгүй шаардлагатай бол түүнийг эш татна гэх заалтыг зөрчсөн байна.

Үүнээс шалтгаалж хуулиудын зохицуулалтын давхардал үүссэн гэж үзэхээр байна.

- Практик нийцэж байгаа байдал

Тохiolдoл-01. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн “тусгай зөвшөөрөл” болон “энгийн зөвшөөрөл” хоорондоо давхардсан буюу газар эзэмших, ашиглах харилцааг давхар зохицуулж өгсөн.

Хүснэгт-17. Тусгай болон энгийн зөвшөөрлийн давхдал

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1	зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2
1.байгаль орчны чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөлттэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:	
1.21.газар эзэмших, ашиглах	1.9.газар эзэмших, ашиглах
Тухайн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч	Тухайн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч

Тохiolдoл-02. Мал гадаадад гаргах харилцаанд давхардсан зохицуулалттай байна.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1	зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг тусгай зөвшөөрөлттэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:	
12.10. мал, малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн гадаадад гаргах	11.2. малыг гадаадад гаргахад төрөл, зүйл түс бүрд нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох
Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага

Тохимолдон-03. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн Зөвшөөрлийн тухай хуулийн "тусгай зөвшөөрөл" болон "энгийн зөвшөөрөл" хэд хэдэн зөвшөөрөл хоорондоо агуулгын давхардалтай.

Зураг-07. Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн нанмы танилцуулга¹⁷

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дагуу байгаль, орчны нэгдлээр олгогдох бүх зөвшөөрлийн нэгтгэх санал			
Салар 4-т тусгай зөвшөөрөл, 4-энгийн зөвшөөрөл буюу нийт 8 зөвшөөрлийг нэгтгэн 2 тусгай зөвшөөрөл 1 энгийн зөвшөөрөл болон 1 тусгай зөвшөөрлийг дахин тусгай хуультай нийлүүлэн 2 тусгай зөвшөөрөл болгох			
Дүн	Тусгай зөвшөөрөл	Салар	Салар-4-д багтдаг тусгай зөвшөөрөл
1.2	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.3	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.4	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.5	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.6	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.7	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.8	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.9	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.10	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.11	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.12	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.13	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.14	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.15	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.16	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.17	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.18	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.19	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.20	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.21	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.22	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН
1.23	Тусгай зөвшөөрөл олгохдоо, өөрчлөх, өөрчлөх	БСД/МОН	БСД/МОН

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2.1-д заасан Байгаль орчны чиглэлээр олгох энгийн зөвшөөрлийн 11 болон 11.6 дахь зөвшөөрлийн хувьд агуулга давхцалтай, Генетикийн тухай хуульд заасны дагуу байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний батлах журмаар зохицуулагдахаар байна.

Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны саналд мөн тодорхой тусгагдсан 2 төрлийн тусгай зөвшөөрөл, 2 төрлийн энгийн тусгай зөвшөөрлүүдийг бүгдийг нь нэгтгэн зохицуулах нь зүйтэй гэх саналыг гаргасан байна.

Нэр томьёоны хувьд "амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргах" гэж Зөвшөөрлийн тухай хуульд хэрэглэсэн байгаа бол Амьтны тухай хууль, Генетикийн тухай хуульд "улсын хийгээр нэвтрүүлэх" гэж хэрэглэсэн байх бөгөөд хуулиудад давхардуулан зохицуулснаас хамаарч нэр томьёоны зарчлыг, ойлголтын зөрүү үүсэх эрсдэлтэй байна.

Хүснэгт-18. Агуулгын давхцалтай зөвшөөрөл

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ	АМЬТНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬ	ГЕНЕТИКИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ
-------------------------	--------------------	------------------------

¹⁷ Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яамны 2024 оны 12 дугаар сарын 03-наас 05-ны өдөрүүлэд "Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжилт, анхаарах асуудал"-ын талаар төрийн байгууллагатай хийсэн хуралд танилцуулсан танилцуулга

8.2.1	Иргэн, хуулийн	17.1.Генетик	нөөцийг
1.1.Амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргах	эртээдгийн амьтны цуглуулгыг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг	Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг	хилээр энэ
8.2.1.1.Генетик	хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2-т заасан журмыг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээний дагуу олгоно.	Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх журмыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.	нөөцийг хилээр энэ

3.3.4 Зөвшөөрлийн харилцааны үйлдээ холбоот зайжруулах

Зөвшөөрлийн тухай хуульд зөвшөөрлийг 1-рт зөвшөөрөл хүсэгчийн хүсэлтээр, 2-рт Дуудлага худалдааны үндсэн дээр олгох харилцааг зохицуулж өгсөн байна.

Тэхдээ бодит нөхцөлд "мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах", тухайн хувь хүний мэргэшил, мэдлэг чадварт тулгуурлан олгож буй зөвшөөрлүүдийг ихэвчлэн эрх бүхий байгууллагаас шалгалт авч, шалгалтын босгын давсан нөхцөлд "зөвшөөрөл" олгодог.

Энэ нь "хүсэлтээр" зөвшөөрөл олгох харилцаанаас зарчмын хувьд ялгаатай байх тул хуулийн тогтоомжуудын нийцэл, үйлдээ холбоот сайжруулах хүрээнд энэ төрлийн зөвшөөрлийн харилцааг олгохтой холбоотой харилцааг зөвшөөрлийн хуульд нэмж тусгах нь зүйтэй байна.

Хүснэгт-19. Хувь хүний мэргэшил, мэдлэг чадварт тулгуурлан олгодог тусгай зөвшөөрлүүд

№	ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУЛЬ 8.1	Эрх бүхий этгээд
1	6.4.хөрөнгийн үнэлгээний үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
2	6.6.татварын мэргэшлсэн зөвлөх үйлчилгээ эрхлэх	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
3	11.9.оюунд өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага
4	11.13.хуульчийн мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Хуульчдын холбоо

5	13.1.сүвчилэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
6	13.2.сэртээн засах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
7	13.3.эм барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
8	13.4.эмчлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
9	13.5.эх барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн

Хүснэгт -20. Хувь хүний мэргэшил, мэдлэг чадварт тулгуурлан олгодог энгийн зөвшөөрлүүд

№	ЗӨВШӨӨРЛИЙН ХУУЛЬ 8.2	Эрх бүхий этгээд
1	4.4.тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх олгох	Цагдаагийн төв байгууллага
2	5.4.үнэлгээчний эрх олгох	Хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага
3	6.10.соёлын ажилтны зуучлалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага
4	10.3.нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн
5	10.12.шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Шүүх шинжилгээний төв байгууллага

Хүснэгт -21. Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулагдаагүй хувь хүний мэргэшил, мэдлэг чадвар тулгуурлан олгодог зөвшөөрлийн тохиолол

БОЛОВСРОЛЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬ	БАГШЛАХ ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ ОЛГОХ	БОЛОН ҮҮНТЭЙ ХОЛВОГДОХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЖУРАМ ¹⁸
26.1.14.багшлах эрхийн гэрчилгээ олгох болон үүнтэй холбогдох бусад үйл ажиллагааны журмыг батлах.		1.1.Энэхүү журмаын зорилго нь багшийн мэргэжлээс бусад мэргэжилтэй иртэнд багшлах эрх олгох болон үүнтэй холбогдох үйл

¹⁸ Боловсролын сайдын 2024 оны 9 дүгээр сарын 02-ны өдрийн А/64 дүгээр тушаалын хавсралт багтаасан.

ажиллагааг зохицуулахад оршино.

Казахстан болон Сингапур улсын Зөвшөөрлийн тухай хуульд энэ төрлийн зөвшөөрлийн төрөл байдаг талаар харьцуулсан судалгаанд дурдсан байна.

Мэргэжлийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл – хуульч, эмч, санхүүгийн төлөвлөгч, нисгэгч, бүтээгдэхүүний фьючерсийн гэрээ байгуулагчид (commodity futures trader), нягтлан бодогч зэрэгмэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэгчид энэ төрлийн тусгай зөвшөөрөл авна.¹⁹

ДӨРӨВ. ДҮГНЭЛТ

Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолоор баталсан “Хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийн үр дагаварт үнэлгээ хийх аргачлан”-ын дагуу үнэлгээний ажлыг туйдэтгэж дараах байдлаар дүгнэж байна.

Зөвшөөрлийг цахимжуулах зорилгын хүрээнд

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан Засгийн газраас 2023 оны 06 дугаар сарын 21-ний өдрийн 233 дгаар “Макро эдийн засгийн тогтвортой байдлыг хангах чиглэлээр авах зарим арга хэмжээний тухай” тогтоолыг баталж Эдийн засаг, хөгжлийн яам, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамнаас цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх харилцааг зохицуулах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх арга хэмжээ авахыг.

“Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ, “И-Монгол академи” УТҮГ-ыг зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түндэглүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох шийдвэр гаргах үйл ажиллагаат цахимжуулахыг тус тус үүрэг болгосон байна.

Өнөөдрийн байдлаар “Гааль, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв” УТҮГ-аас хөгжүүлсэн <https://icse.mn> системд 53 тусгай зөвшөөрөл, “И-Монгол академи” УТҮГ-аас хөгжүүлсэн <https://e-bysiness.mn> системд 40 тусгай зөвшөөрөл, 4 энгийн зөвшөөрлийг тус тус цахимжуулсан.

Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудаас хөгжүүлсэн нийт 141 тусгай зөвшөөрөл цахимжсан, 44 энгийн зөвшөөрөл цахимжсан гэх мэдээллийг хэрэгжүүлж буй төрийн байгууллагуудаас ирүүлсэн.

Уламжлалт хэлбэрээр буюу цаасан хэлбэрээр тусгай зөвшөөрөл олгож буй 74 энгийн зөвшөөрөл байна.

¹⁹ “Барристер кастос” ХХК “Зөвшөөрлийн тухай хуулийн судалгааны тайлан” Гадаад Улс орнуудын болон Монгол Улсын хууль тогтоомжуудын харьцуулсан судалгааны дүгнэлт, зөвлөмж, 13 дахь тлх, 2022 он

Тусгай зөвшөөрөл олгох эрх бүхий байгууллагуудаас 18 тусгай зөвшөөрөл, 37 энгийн зөвшөөрлийг цахимжуулах боломжгүй тэх саналуудыг ирүүлсэн.

"И-Монгол академий" УТҮГ-аас хөгжүүлсэн <https://e-business.mn> системд зөвшөөрүүдийн цахимжуулах, систем хөгжүүлэлтийн ажлыг гүйцэтгэсэн. Одоогоор тус тусдаа хөгжүүлсэн энэхүү судалгаагаар олж тогтоосноор үндсэн 2, төрийн байгууллагуудаас бие даан хөгжүүлсэн 23 цахим системүүдийг хэрхэн уялдаатай ажилладаг болгох, холбох, зөвшөөрөл олгож буй байгууллагуудыг нэгдсэн системд нэгтгэх зэрэг ажлыг хэрэгжүүлж байгаа ч бодит нөхцөлд удаашралтай, зөвшөөрөл олгох процесс, тавигдах шаардлагуудыг цахим системд уялдуулах, нийцүүлэхэд хүндрэлүүд үүсдэг байна.

Мөн хуулиар тусгайлан зохицуулаагүй зөвнөл, ажлын хэсэг, хороо гэх зэрэг бүтцээр урьдчилан шийдвэрлэхээр, эсхүл дүгнэлт гаргасны дараа зөвшөөрөл олгох эрх бүхий албан тушаалтан олгохоор нарийвчилсан хууль, журмаар зохицуулж өгсөн байдаг зэргээс хамаарч хуулийн хугацааг баримтлах боломжгүй, системд тохируулга хийхэд хүндрэл үүсч байгааг гардан гүйцэтгэж байгаа албан хаагчдын зүгээс тодорхой тайлбарладаг.

Зөвшөөрлийн нэгдсэн сан: Засгийн Гаарын 2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн 251 дүгээр "Журам батлах тухай" тогтоолын хавсралтаар "Зөвшөөрлийн нэгдсэн сангийн мэдээлэл, түүнийг буцауулах, уг санд зөвшөөрлийн бүртгэл, лавлагаа, мэдээлэл өгөх журам" батлагдаж, "Таал, татвар, санхүүгийн мэдээллийн технологийн төв" УТҮГ-аас <https://license.mn/> системд зөвшөөрлийн цахим сант үүсгэн зөвшөөрөл олгож буй байгууллагуудыг холбох ажлыг бүрэн гүйцэтгэсэн байна.

Зөвшөөрөл олгосноос хойш 2 хоногийн дотор зөвшөөрлийн нэгдсэн санд мэдээллийг оруулах, олон нийтэд нээлттэй байршуулах зохицуулалтын хэрэгжилт хангалтгүй буюу судалгааны явцад <https://license.mn/> байршсан мэдээлүүдийг шүүж үзэхэд өөрийн системд зөвшөөрөл олгосон гэх мэдээллийг байршуулсан ч зөвшөөрлийн нэгдсэн санд оруулаагүй, зөвшөөрлийн мэдээллийг огт оруулаагүй тохиолдлууд элбэг байна.

Зөвшөөрлийн тоог цөөрүүлж, зөвшөөрлөөс үүсэх бизнесийн орчны дарамтыг бууруулах зорилгын хүрээнд

Зөвшөөрлийн тухай хуулиар 2001 онд батлагдаж 2022 оны хүртэл хугацаанд үйлчилсэн Аж ахуй нэгжийн тусгай зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын 100 гаруй хууль, тогтоомжоор зохицуулж байсан тусгай зөвшөөрлүүдийн харилцааг нэгтгэн зохицуулсан.

2024 оны 12 дугаар сарын байдлаар 257 тусгай зөвшөөрөл, 124 энгийн зөвшөөрлийн нийт 381 зөвшөөрлийг нэр, төрөл, салбар, олгох эрх

бүхий байгууллага, албан тушаалтны жагсаалтыг хуулийн 8.1, 8.2-т зохицуулсан.

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15.16-д **зөвшөөрлийг нэмэх, задлах, хуваах, салгах, түүнийг хамрах хүрээг өргөжүүлэхийг хориглохоор заасан ч бодит нөхцөл байдалд анхнаасаа тус тусдаа байсан зохицуулалтыг нэгтгэсэн, нарийвчилсан журмаар салган зохицуулж өгсөн зэрэг нийтлэг зөрчилтэй байна.**

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 13.1-т заасны дагуу хуулийн 8.1, 8.2-т зааснаас бусад төрлийн үйл ажиллагааг хууль тогтоомжид нийцүүлэн чөлөөтэй эрхэлж болохоор зохицуулж өгсөн.

Гэвч бодит байдал дээр бүртгэл, дүгнэлт гаргуулах зэргээр Зөвшөөрлийн хуулиар зохицуулаагүй үйл ажиллагааг "зөвшөөрөл" авах харилцаа байсаар байна. Тодорхой жишээ дурдахад "Онлайн бизнес төв" буюу <https://setvice.ulaanbaatar.mn/home> системд 15 чиглэлээр 145 үйл ажиллагааг бүртгүүлж Нийслэл Улаанбаатар хотод худалдаа, үйлчилгээ явуулах эрхийг авч байдаг, бүртгүүлийг дүүргийн "Зөвнөл" гэх бүтцээр хянан баталгаажуулахаар Нийслэлийн иргэний иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 34 дүгээр "Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам батлах тухай" тогтоол баталж, хэрэгжүүлж байна.

Зөвшөөрлийн тухай хууль батлагдсанаас хойш шинээр зөвшөөрлийг нэмэх нөхцөлд хуулийн 9.3.2-т заасан журмын дагуу дүгнэлт гаргаж, шалгуурыг бүрэн хангасан нөхцөлд нэмж байхаар зохицуулж өгсөн ч энэ хугацаанд 15 удаагийн нэмэлтээр 17 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг хуулиар нэмж зохицуулсан. Ингэхдээ хуульд заасан журмыг баримтлаагүй, тусгай горимоор хэлэлцэх баталсан байна.

Зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж буй хууль тогтоомжуудын хийгдэл, зөрчилтг аригтах, уялдаа холбоог сайжруулах зорилгын хүрээнд

Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 13. дугаар зүйлийн 3-т "Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайнсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна" гэж зааж өгсөн нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийг зөвшөөрөл олгох харилцааны ерөнхий хууль гэж үзэхэд хүргэж байна.

Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай болон энгийн зөвшөөрөл нь салбар болгоны хуульд нь тусгагдсан байх бөгөөд салбарын хуулиудаас Зөвшөөрлийн хуульд нэгтгэн системчилж өгсөн байна. Энэ нь нэг талаар зөвшөөрлийн харилцааг хэн нэг албан тушаалтны хүсэл зориг, хүнд суртал үүсгэхээс сэргийлж, парламентаар баталсан хуулиар зохицуулж, албан тушаалтны дүр зорилыг хязгаарлаж өгөх давуу талтай байж болно. Гэвч Зөвшөөрлийн тухай хууль салбар болгоны зөвшөөрөл олгох процессын онцлогыг өөртөө тусгах боломжгүй

тул салбарын хуулиар зөвшөөрөл олгох процессын журмыг нь хуульчилж өгөөгүй л бол эрх бүхий этгээдийн баталсан хэм хэмжээний актаар зөвшөөрөл олгох процессыг илүү нарийвчлан зохицуулж байна. үүнээс үндээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн ач холбогдол судрах, зохицуулах харилцааны хүрээ хүмилдах, хууль хэрэглээний эрэмбийн зөрчилт бий болгох эрсдэлтэй байна.

Тухайлбал, Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15.17-д "Зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон захираганы хэм хэмжээ тогтоосон акт гаргахыг хориглоно" гэж заасан нь зөвшөөрөлтий холбоотой процессын бүхий л журмыг хуульчилж өгөх, хуулиар зохицуулах шаардлагыг хуульчилж өгсөн. Улмаар зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэхтэй холбоотой процессын журам хуульчлагдсан байдлыг судалж үзэхэд зөвшөөрлийг өнөөдрийг хүртэл хэм хэмжээ тогтоосон актаар, журмаар зохицуулж байгаа тохиолдлууд түгээмэл нь хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байгааг харуулна.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийн төрөл болон салбарын хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийн төрөл зөрөх, нэр томъёо нь өөрөөр хуульчлагдсанаас ойлгомжгүй байдал бий болгох зэрэг зөрчил байна.

Иймд дээрх дүгнэлтүүдэд үндэслэн дараах зөвлөмжийг гаргаж байна.

ТАВ. ЗӨВЛӨМЖ

№	ЗӨВЛӨМЖИЙН	ХЭРХЭН САЙЖРУУЛАХ
	Чиглэл	
ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН 8.2 (ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ)		
1	ЦАХИМЖУУЛАХ	- Тус тус хөгжүүлсэн цахим системүүдийг нэгтгэж хэрэглэж буй иргэн, хуулийн этгээдэд ойлгомжтой, тодорхой болгох - Зөвшөөрлийн нэгдсэн санд "хууль батлагдахаас өмнө олгосон" зөвшөөрлүүд болон шинээр олгож байгаа зөвшөөрлүүдийг нээлттэй хуулийн хугацаанд байршуулж байх - Салбарын хуулиуд болон хэм хэмжээний актаар урьдчилсан шат дамжлага нэмж байгаа нөхцөлийг арилгах- Ийнхүү шат, дамжлага нэмэгдсэнээр цахимжуулахад хүндрэлтэй нөхцөл үүсдэг байна. - Бүрдүүлэх баримт бичигт тухайн байгууллага болон төрийн бусад байгууллагаас "дүгнэлт",

2	ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТООТ ЦӨӨРҮҮЛЭХ, ДАРАМТЫН БАГАСТАХ	- Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан зөвшөөрлийн төрлүүд салбарын хууль болон хэм хэмжээний актаар задарч хуульд заасан төрлөөс олон болох тохиолдол байгаа учир зайлшгүй салгаж зохицуулах шаардлагатай хэсгийг салгах, шаардлагатай хэсгийг салбарын хууль, хэм хэмжээний актуудыг хүчингүй болгох арга хэмжээ авах. - Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулж өгөөгүй үйлчилгээ, үйл ажиллагааг бүртгэл, эрх олгох, дүгнэлт өгөх зэргээр зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулж байгааг таслан зогсоох, хүчингүй болгох, шаардлагатай хэсгийг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулах - Бизнес эрхлэгчдэд илүү хялбар нээлттэй болгож, эдийн харилцааг эрчимжүүлэх, эргэлтийн хурдыг нэмэгдүүлэхэд "зөвшөөрлийн" эрсдэл багатай хэсгүүдийг "мэдэгдэл" хэлбэрлүү шилжүүлэх - Зөвшөөрлийн шинээр бий болгоход тухайн үйл ажиллагааг төрөөс зохицуулах шаардлагатай эсэх, зөвшөөрөл нь зохицуулалтын зохистой арга хэрэгсэл мөн эсэх, зөвшөөрөл нь нийгэм, эдийн засгийн хувьд үр ашгитай байх эсэхэд судалгаа, хяналт шинжилгээ, эрсдийн үнэлгээ хийгээгүй, хуульд заасан үндэслэл, шаардлагыг хангахгүйгээр Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгай энгийн зөвшөөрөл нэмсэн, хявсан, өөрчилж байгаа таслан зогсоох, цаашид Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Хууль тогтоомжийн тухай хуульд заасан шаардлагыг бүрэн хангуулж зөвшөөрлийн төрлийг нэмэх, хасах, өөрчилж байх.
3	ҮҮЛДЭА ХОЛБОО САЙЖРУУЛАХ	- Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 болон 8.2-т агуулгын болон шууд давхцсан зохицуулалтууд судалгааг боловсруулах явцад илэрч тайланд тусгасан. "Тусгай зөвшөөрөл" болон "энгийн

ХАВСРАЛТ-1. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
1. Байгаль орчны чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд этгээд олгоно:						
1.1	Амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Амьтны тухай хууль 20.3-т Иргэн, хуулийн этгээдийн амьтны цуглуулгыг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг Генетик нөөцийн тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.2-т заасан журмыг үндэслэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээний дагуу олгоно. Генетикийн тухай хууль 17.1-т Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхэд энэ хуулийн 17.2-т заасан журмын дагуу төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авна. 17.2-т Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх журмыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. ²⁰ Гаалийн тухай хууль	Хуулиар зохицуулсан Амьтны тухай хууль 36.2, 36.3 Генетик нөөцийн тухай хууль 21.1, 21.1.1, 21.1.2	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бүс ☒	Үгүй ☒

²⁰ <https://mecc.gov.mn/storage/media/222fb8fe-fd3b-4880-9ca8-ec95e91e7410.pdf> Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх журмыг Төслийн боловсруулан санал авах процесс явагдаж байгаа бөгөөд 2024.11.01-ны зар тавьж санал авах үйл ажиллагаа явагдаж байна.

зөвшөөрөл" хоорондын давхцал, зөрчлийг арилгах - Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын хуулиудын зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулсан зохицуулалтууд давхардсан, зэрэгцсэн шинжтэй үйлчилж байгаа нь шинэ тутам баглагдаж хэрэгжиж эхэлж буй "Зөвшөөрлийн тухай хууль"-ийн үзэл санаа, процесс бүрэн хэрэгжихэд саад учруулж байна. Салбар хуулиудад давхцаж байгаа заалтыг хүчингүй болгох эсхүл Зөвшөөрлийн тухай хуулийг ишлэн хэрэглэж нэг мөр жигдлэх. - Зөвшөөрөлтэй холбоотой процессын харилцааг "хэм хэмжээний акт"-аар зохицуулахгүй байхаар Зөвшөөрлийн тухай хуульд тусгасан ч бодит нөхцөл ихэнх зөвшөөрлийн харилцааг журмаар зохицуулсан хэвээр байна. Хэм хэмжээний актаар зохицуулж буй харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулах, салбарын хуульд онцлог процесс, тааигдах шаардлага зэргийг тодорхой тусгаж өгөх. - Мэргэжлийн ур чадвар, мэргэшлийн байдлыг харгалзан хувь хүнд олгодог зөвшөөрлүүдийг олгох нөхцөлтэй холбоотой харилцааг эргэн харж, практикт нийцүүлэх. - Хүчингүй болсон хуулийн зохицуулалтыг тусгасан болон нэр томьёоны зөрчилтэй зөвшөөрлийн төрлүүдийг дахин нягтлах, зөрчлүүдийг арилгах шаардлагатай.	
--	--

		төв байгууллага	7.8.Энэ зүйлийн 6 дахь хэсэгт заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна. 10.2.Харь ургамлыг байгальд тарималжуулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгоно.		☒	
Дүгнэлт: Харь ургамлыг байгальд тарималжуулах зөвшөөрлийг олгохдоо тусгайлсан хуулиар зохицуулаагүй бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу тухайн зөвшөөрлийг олгоно. Зөвшөөрлийг хялбаржуулсан журмаар буюу цахим системээр олгож болно. Ийнхүү цахимаар зөвшөөрөл олгохдоо зөвхөн хуулийн этгээдэд олгохоор системчилсэн байна. Гэхдээ байгалийн ургамлын тухай хууль болон зөвшөөрлийн тухай хуульд харь ургамлыг тарималжуулах зөвшөөрлийг зөвхөн хуулийн этгээдэд олгоно гэж нарийвчилж зохицуулаагүй байна.						
1.4	Нэн ховор, ховор ургамлыг судалгаа, шинжилгээн ий зориулалтаар ашиглах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Байгалийн ургамлын тухай хууль 1995 11.1.Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад нэн ховор, ховор ургамлыг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.4-т заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно.	Хуулиар Зохицуулаагүй Журмаар Зохицуулаагүй	Тодорхой Тодорхой бус ☒	Тийм E-mongolia.mn, E-business.mn Үгүй
Дүгнэлт: Нэн ховор ургамлыг судалгаа шинжилгээний зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг цахим системээр олгож төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгож байгаа боловч зөвшөөрөл олгох процесс болон бүрдүүлэх бичиг баримтыг тусгайлан зохицуулаагүй байна.						
1.5	Нэн ховор амьтныг эрдэм шинжилгээн ий ажил гүйцэтгэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны	Амьтны тухай хууль 2012 7.2. Нэн ховор амьтныг төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр зөвхөн эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх зориулалтаар агнаж, барьж болно.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 5.1, 5.2, 5.3	Тодорхой	Тийм

			3.1.9."гаалийн хилээр нэвтрүүлэх" гэж бараа, тээврийн хэрэгслийг гаалийн нутаг дэвсгэрт оруулах, дамжуулан өнгөрүүлэх, гаргахыг;			
Дүгнэлт: Амьтны тухай хууль болон генетикийн нөөцийн тухай хуулиар амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргахтай холбоотой харилцааг огт зохицуулаагүй байна. Учир нь амьтны цуглуулгыг улсын хилээр нэвтрүүлэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулсан байх бөгөөд улсын хилээр нэвтрүүлэх болон гаргах нь тус тусдаа ойлголт юм. Хэрвээ улсын хилээр нэвтрүүлэх гэсэн ойлголтоор улсын хилээр амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргах харилцааг давхар зохицуулж бол байгаа бол хууль тогтоомжийн тухай хуультай зөрчилдөж байна. Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 30.1-т заасны дагуу Хуулийн төслийн хэл зүй, найруулга дараах нийтлэг шаардлагыг хангасан байна: 30.1.1.Монгол Улсын Үндсэн хууль, бусад хуульд хэрэглэсэн нэр томьёог хэрэглэх; 30.1.2.нэг нэр томьёогоор өөр өөр ойлголтыг илэрхийлэхгүй байх; 30.1.3.үг хэллэгийг монгол хэл бичгийн дүрэмд нийцүүлэн хоёрдмол утгагүй товч, тодорхой, ойлгоход хялбараар бичих; 30.1.4.хүч оруулсан нэр томьёо хэрэглэхгүй байх; 30.1.5.жинхэнэ нэрийг ганц тоон дээр хэрэглэх. Мөн түүнчлэн Амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргах зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллагад хүсэлт гаргаж авна гэж заасан боловч, ямар бичиг баримт бүрдүүлж зөвшөөрөл авах зэрэг нь хууль болон журмаар зохицуулаагүй байна.						
1.2	Гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага усны сан бүхий газарт ус, усан орчинтой холбоотой шинжилгээ судалгаа явуулах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Усны тухай хууль 5.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.2-т заасан зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллага гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад олгоно. 10.1.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага усны харилцааны асуудлаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 10.1.28.гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага усны сан бүхий газарт ус, усан орчинтой холбоотой шинжилгээ, судалгаа явуулах эсэх талаар шийдвэр гаргах;	Хуулиар зохицуулсан Усны тухай хууль 28.1, 28.4, 28.5, 28.6 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой ☒ Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒
Дүгнэлт: Гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага усны сан бүхий газарт ус, усан орчинтой холбоотой шинжилгээ судалгаа явуулах зөвшөөрлийг усны тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.5 болон 10 дугаар зүйлийн 10.1.28-т төрийн захиргааны төв байгууллага олгохоор заасан						
1.3	Харь ургамлыг байгальд тарималжуулах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны	Байгалийн ургамлын тухай хууль 7.6.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.3-т заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллагын зөвшөөрлөөр харь ургамлыг байгальд тарималжуулна.	Хуулиар зохицуулсан 5.1, 5.2, 5.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм E-business.mn Үгүй

1.7	Эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх зорилгоор амьтныг агнах, барих	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Амьтны тухай хууль 5.3.Амьтныг хамгаалах, өсгөн үржүүлэх, зохистой ашиглах талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага /цаашид "төрийн захиргааны төв байгууллага" гэх/ дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 5.3.9.эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх зорилгоор энэ хуулийн 9.1,9.2, 9.4-9.7-д заасан хугацааг харгалзахгүйгээр амьтныг агнах, барих зөвшөөрөл олгох. 7.7.Төрийн захиргааны төв байгууллага эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх зорилгоор амьтныг агнах, барих зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
1.8	Байгалийн ойгоос зулзаган модыг шилжүүлэн суулгах	Тухайн аймаг, нийслэлийн Байгаль орчны газар	Ойн тухай хууль, 2012 29.1. Ойн хэвийн өсөлт, нөхөн сэргэлтийг хангах, хүний үйл ажиллагааны сөрөг нөлөөллөөс ойг хамгаалах зорилгоор дараах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно: 29.1.8. байгалийн ойгоос зулзаган модыг түймрээс хамгаалах халз зурвас, эрчим хүчний шугам сүлжээний хамгаалалтын зурвас гаргахаар төлөвлөсөн болон стратегийн ач холбогдол бүхий ашигт малтмалын ордтой давхацсан ойн сангийн талбайгаас аймаг, нийслэлийн байгаль орчны газрын зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд шилжүүлэн суулгах;	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус ☑	Тийм Үгүй ☑

	зориулалтаар агнах, барих	төв байгууллага	7.7.Төрийн захиргааны төв байгууллага эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх зорилгоор амьтныг агнах, барих зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☑	Үгүй ☑
Дүгнэлт: Нэн ховор амьтныг эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх зориулалтаар агнах барих зөвшөөрлийг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгохоор зөвшөөрлийн тухай хууль мөн амьтны тухай хуульд зааж өгсөн байна.						
1.6	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль 27 дугаар зүйл. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрх 27.13 Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.6-д заасан тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах зөвшөөрөл олгох;	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой	Тийм
			41. Тусгай хамгаалалттай газар нутагт Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.6-д заасан зөвшөөрөл авсан байгууллага, гадаадын болон олон улсын эрдэм шинжилгээний байгууллага судалгаа, шинжилгээний ажлыг гэрээний үндсэн дээр явуулж болно.	Журмаар зохицуулсан Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах журам 3.1, 3.2	Тодорхой бус ☑	Үгүй ☑
Дүгнэлт: УЛСЫН ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТАЙ ГАЗАР НУТАГТ СУДАЛГАА, ШИНЖИЛГЭЭНИЙ АЖИЛ ЯВУУЛАХ ЖУРАМ ²¹ 3. Иргэн, гадаад, дотоодын болон олон улсын эрдэм шинжилгээний байгууллага ТХГН-ийн тухай хуулийн 41 зүйлийн 1-р заалтын дагуу ТХГН-ийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр тухайн газрыг хариуцсан хамгаалалтын захиргаа болон аймаг, сумын Засаг даргын тамгын газартай гэрээ байгуулж судалгаа шинжилгээний ажлыг явуулна гэж зохицуулсан.						

²¹ Байгаль орчны сайдын 1996 оны 36 дугаар тушаал

1.10	Агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга	Агаарын тухай хууль 18.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.10-т заасан агаарын бохирдлын томоохон суурин эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрлийг тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга олгоно. 18.2.Энэ хуулийн 18.1-д заасан зөвшөөрөлд тухайн эх үүсвэрээс агаарт гаргах бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх хаягдал, үзүүлэх физикийн сөрөг нөлөөллийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг зааж, агаар хамгаалах талаар авах арга хэмжээ, хууль тогтоомжид заасан бусад шаардлагыг тусгана. 18.3.Төрийн захиргааны төв байгууллага нь энэ хуулийн 18.2-т заасан бохирдуулах бодисын зөвшөөрөгдөх хаягдлын хэмжээг тогтоох журмыг батална. 18.4.Энэ хуулийн 18.1-д заасан зөвшөөрлийг олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу зохицуулна.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3	Тодорхой ☒	Тийм
Дүгнэлт: Агаарын бохирдлын томоохон эх үүсвэр ашиглах зөвшөөрлийг тухайн сум дүүргийн засаг даргаас авахаар Зөвшөөрлийн тухай хуулин дээр зохицуулсан ба агаарын тухай хуулинд зөвшөөрөл олгох этгээдийг мөн адил сум дүүргийн засаг даргаас зөвшөөрөл авахаар зохицуулж, холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зохицуулахаар байна.						
11.	Амьтныг эзэмших, ашиглах	Тухайн сум дүүргийн засаг дарга	Амьтны тухай хууль, 2012 14.1.Иргэн, хуулийн этгээд нэн ховроос бусад амьтныг хамгаалах, өсгөн үржүүлэх, ашиглах зорилгоор тодорхой нөхцөл, болзол бүхий гэрээний үндсэн дээр эзэмшүүлж болно. 14.2.Амьтан эзэмшүүлэх журмыг Засгийн газар тогтоож, аймаг, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал шийдвэрлэнэ. 15.1.Гэмтээлгүйгээр хууль болон гэрээнд заасны дагуу амьтны аль нэг ашигтай шинж	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒

Дүгнэлт: Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2020 оны 2/406 тушаалаар ²² 2030 он хүртэл тодорхой тохиолдлоос бусад тохиолдолд шилжүүлэн суулгахыг хориглосон байна. Байгалийн ойгоос зулзаган модыг шилжүүлэн суулгах харилцаа Ойн тухай хуулийн 29.1.8-д заасан тохиолдлоос бусад нөхцөлд угаасаа хориотой байх бөгөөд сайдын тушаал логикийн хувьд алдаатай гэж харагдаж байна.						
1.9	Газар эзэмших, ашиглах.	Тухайн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч	Газрын тухай хууль, 2002 21.2. Нийслэлийн Засаг дарга газрын харилцааны талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 21.2.6. иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын газар эзэмших, ашиглах эрхийг хүчингүй болгох, дуусгавар болгох, газрын байршил болон хэмжээ, зориулалт өөрчлөх асуудлыг шийдвэрлэх; 21.4.Сумын Засаг дарга газрын харилцааны талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 21.4.3. энэ хуулийн 21.3.2-т зааснаас бусад газрыг сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлаас баталсан тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний дагуу сумын хэмжээнд иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад эзэмшүүлэх, ашиглуулах асуудлыг шийдвэрлэж, зохион байгуулах.	Хуулиар зохицуулсан Газрын тухай хууль 32.1, 32.2, 32.3, 32.4, 32.5, 33.1-33.1.8, 34.1.1-34.1.10 Журмаар зохицуулсан Газар эзэмших эрхийн гэрчилгээ олгох журам 5 дугаар зүйл	Тодорхой ☒	Тийм Egazar.gov.mn
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу газар эзэмших, ашиглах эрхийг аймаг, нийслэл, сум дүүргийн засаг дарга олгохоор зохицуулсан байна. Гэхдээ газрын тухай хууль буюу нарийвчилсан хуульд дүүргийн засаг даргын бүрэн эрхэд газар эзэмших, ашиглах эрхийг олгохоор зохицуулаагүй аймаг, нийслэл, сумын засаг дарга нар өөрт хамаарах нутаг дэвсгэрт бүрэн эрхийнхээ хүрээнд эзэмших, ашиглах эрхийг олгохоор байна. ГАЗАР ЭЗЭМШИХ, АШИГЛАХ ЭРХИЙН ГЭРЧИЛГЭЭ ОЛГОХ ЖУРАМ ²³ 2.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг дарга, Чөлөөт бүсийн газарт Чөлөөт бүсийн захирагч иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад газар эзэмшүүлэх, ашиглуулах шийдвэр гаргана.						

²² <https://ikon.mn/n/2oxq>

²³ Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газрын даргын 2021 оны А/187 дугаар тушаалын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16231085312201&showType=1>

			28.3.2.энэ хуулийн 28.3.1-д зааснаас бусад агнуурын амьтан агнах, барихад тав хүртэл хоног. 25.1.Иргэн ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барихад эрхийн бичиг, иргэн, хуулийн этгээд тусгай болон үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барихад тусгай зөвшөөрөл авч, гэрээ байгуулна. 25.5.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 1.23, 1.24, 8.2 дугаар зүйлийн 1.12-т заасан зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий этгээд энэ хуулийн 26.2, 26.3-т заасан агнуурын амьтны тоо хэмжээнд багтаан харьяалах нутаг дэвсгэрт агнуурын амьтан агнах, барих зөвшөөрлийг иргэн, хуулийн этгээдэд олгож болно.			
1.13	Ховор ургамлыг өөрийн ам бүлийн хүнсний болон ахуйн бусад хэрэгцээг хангах зорилгоор ашиглах	Тухайн сум, дүүргийн засаг дарга	Байгалийн ургамлын тухай хууль 1995 12.1.Иргэн ховор ургамлыг өөрийн ам бүлийн хүнсний болон ахуйн бусад хэрэгцээг хангах зорилгоор Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 1.13-т заасны дагуу сум, дүүргийн Засаг даргын зөвшөөрлөөр ашиглаж болно. 2.Ховор ургамлыг өөрийн ам бүлийн хүнсний болон ахуйн бусад хэрэгцээг хангах зорилгоор ашиглах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгоно	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой ☒	Тийм ☒
Дүгнэлт: Ховор ургамлыг ам бүлийн хүнсний болон ахуйн бусад хэрэгцээг хангах зорилгоор ашиглахдаа дүүргийн эсвэл сумын засаг даргаас зөвшөөрөл авах бөгөөд холбогдох харилцааг тусгайлан хуулиндаа Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгохоор зохицуулсан байна.						
1.14	Хоногт 50 шоометрээс бага ус ашиглах	Тухайн дүүргийн сум дүүргийн	Усны тухай хууль 2012 24.2.Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийг хоногт 50 шоометрээс их, эсхүл энэ хуулийн 10.1.12-д заасан аюултай бохирдуулах бодис агуулсан хаягдал ус гаргадаг ус	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой	Тийм

			чанарыг ашиглах үйл ажиллагааг амьтныг ашиглах гэнэ. 15.2.Амьтныг дор дурдсан хэлбэрээр ашиглаж болно: 15.2.1.эрдэм шинжилгээний ажил, соёл урлаг, гоо зүйн зориулалтаар ашиглах; 15.2.2.хөрс бүрдүүлэх, байгалийг ариутгах, ургамалд тоос хүртээх зэрэг амьдралын үйл ажиллагааны хэрэгтэй чанарыг ашиглах; 15.2.3.амьдралын үйл ажиллагааны бүтээгдэхүүнийг авах зорилгоор ашиглах. 15.3.Амьтныг ашиглах бусад хэлбэрийг төрийн захиргааны төв байгууллага тогтооно.			
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т Хуулиар зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх үйл ажиллагааг эрхлэх, эсхүл байгалийн баялаг, төрийн нийтийн өмчийг хязгаартайгаар ашиглахад зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг тухайлсан хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг энэ хуулиар зохицуулна гэж заасан.						
1.12	Ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих	Тухайн сум дүүргийн засаг дарга	Амьтны тухай хууль 2012 28.1.Энэ хуулийн 21.1-д заасан иргэн зохих төлбөр төлж, сумын Засаг даргаас авсан эрхийн бичгийн дагуу агнуурын ховор амьтнаас бусад амьтныг өөрийн ахуйн зориулалтаар агнаж, барьж болно. 28.2.Ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтан агнах, барих эрхийн бичигт иргэний овог, эцгийн нэр, нэр, агнах, барих агнуурын амьтны зүйл, тоо, агнах, барих хугацаа, газар, төлбөр, хураамжийн хэмжээг нарийвчлан заана. 28.3.Ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих нэг удаагийн эрхийн бичгийг Монгол Улсын иргэнд дор дурдсан хугацаагаар олгоно: 28.3.1.шувуу, тарвага агнаж, загас барихад гурав хүртэл хоног;	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой ☒	Тийм ☒

Дүгнэлт: Хүн амын төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэрийн ус хангагч хуулийн этгээд ус ашиглах зөвшөөрлийн усны сав газрын захиргаа олгохоор зохицуулсан байгаа боловч усны тухай хуулинд зөвхөн зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээдийг тодорхойлж бусад зөвшөөрөл олгох процестой холбоотой харилцааг орхигдуулсан байна.						
1.16	Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх	Төрийн захиргааны төв байгууллага	Генетик нөөцийн тухай хууль 8.1.5.генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох; 17.1.Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхэд энэ хуулийн 17.2-т заасан журмын дагуу төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авна. 17.2.Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх журмыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална. 17.3.Бичил биетнийг зөвхөн өсгөвөр хэлбэрээр Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлнэ. 17.4.Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхдээ генетик нөөцийн биет, эсхүл сорьцын ижил хувийг төрөл, зүйлийн түвшинд тодорхойлуулж, генийн санд хадгалуулсан байна.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Генетик нөөцийн тухай хуульд зааснаар улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг Төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгохоор заасан бөгөөд тус хуулийн 17.2-т байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн улсын хилээр генетик нөөц нэвтрүүлэх журмыг батлана гэж заасан боловч өнөөдрийн байдлаар холбогдох журмыг батлаагүй байна.						

ХАВСРАЛТ-2. БАНК, БАНКНААС БУСАД САНХҮҮГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
---	------------------	---	----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	--

			бохирдуулагчид усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн сав газрын захиргаа, хоногт 50 шоометрээс бага хаягдал ус гаргадаг ус бохирдуулагчид сав газрын захиргааны дүгнэлтийг үндэслэн сум, дүүргийн Засаг дарга олгоно. 24.7.Энэ хуулийн 24.2-т заасан хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийн бичгийн загварыг байгаль орчны болон хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага батална. 28.6.Энэ хуулийн 28.4-т заасан дүгнэлтийг үндэслэн ус ашиглах зөвшөөрлийг хоногт 100 шоометрээс их ус ашиглах тохиолдолд сав газрын захиргаа, хоногт 50-100 шоометр ус ашиглахад аймаг, нийслэлийн байгаль орчны алба, хоногт 50 шоометрээс бага ус ашиглахад сум, дүүргийн Засаг дарга олгож, усны мэдээллийн санд бүртгэнэ.	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Усны тухай хуулийн 24.2 болон 28.6-т заасны дагуу хоногт 50 шоометр кубээс бага ус ашиглах тохиолдолд тухайн сум, дүүргийн засаг даргаас зөвшөөрөл авахаар байна. Нарийвчилсан хуульд хоногт 50 шоометр кубээс бага усыг ашиглах зөвшөөрлийг аль хуулийн дагуу, хэрхэн авах талаар зохицуулаагүй учраас Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т зааснаар Зөвшөөрлийн тухай хуулиар уг харилцааг зохицуулахаар байна.						
1.15	Хүн амын төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэрийн ус хангагч хуулийн этгээд ус ашиглах	Тухайн усны сав газрын захиргаа	Усны тухай хууль 28.7.Хүн амын төвлөрсөн ус хангамжийн эх үүсвэрийн ус хангагч байгууллага нь усны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаар дүгнэлт гаргуулж, сав газрын захиргаанаас ус ашиглах зөвшөөрөл авна.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒

			5.22-т Аутсорсингийн үйлчилгээ авснаар төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэгч, операторын энэ журамд заасан шаардлагыг хангаж байгаа эсэхэд Монголбанкны тавих хяналт хязгаарлагдахгүй байна.			
Дүгнэлт: Аутсорсингийн үйлчилгээ авах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Үндэсний төлбөрийн системийн хуульд заасны дагуу Монгол банкнаас олгохоор хуульчилсан байна. Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль болон Төлбөрийн системийн журмаар аутсорсингийн үйлчилгээ авах зөвшөөрлийг тодорхой зохицуулж өгсөн байна.						
2.2	банк, түүний салбар байгуулах, гадаад улсад банк, банкны салбар байгуулах	Монгол банк	Банкны тухай хууль 2010 18.2-т Банк, түүний салбар байгуулах, гадаад улсад банк, банкны салбар байгуулахад Монгол банкны зөвшөөрөл авна. 22.1-т Банкны нэгж байгуулах, бүртгэхэд тавигдах нөхцөл, шаардлагыг Монголбанк тогтооно 22.3-т Гадаадын банк, банкны салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулах хуулийн этгээд энэ хуулийн 19 дүгээр зүйл, 22 дугаар зүйлийн 22.1-д заасан шаардлагыг хангаж, 20 дугаар зүйлд заасан баримт бичгээс гадна дараах баримт бичгийг бүрдүүлж Монголбанкинд хүргүүлнэ: 25.2-т Банкны салбар байгуулахад Монгол банкнаас зөвшөөрөл авах бөгөөд түүнийг тусгайлан бүртгэхгүйгээр толгойлох банкных нь зөвшөөрөлд тэмдэглэнэ. 22.2-т Банкны салбар байгуулах зөвшөөрөл хүссэн өргөдөл энэ хуулийн 22.1-д заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасныг нотлох баримт бичгийн жагсаалтыг Зөвшөөрлийн тухай	Хуулиар зохицуулсан Банкны тухай хууль 23.1, 22.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Банкны тухай хууль 20.1 Тодорхой бус	Тийм Үгүй

2.Банк, банкнаас бусад санхүүгийн үйлчилгээний чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
2.1	Аутсорсингийн үйлчилгээ авах	Монгол банк	Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль 2017 10.1.7-т аутсорсингийн үйлчилгээг Монгол банкнаас олгоно. 21.1-т Оператор, төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэгч, төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэхтэй хамаарал бүхий үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий этгээд Монгол банкнаас тогтоосон нөхцөл, шаардлагыг хангасан тохиолдолд Монгол банкны зөвшөөрлөөр аутсорсингийн үйлчилгээ авна. Аутсорсингийн үйлчилгээ авах хүсэлт гаргахад Монголбанкнаас тогтоосон баримт бичиг, мэдээллийг ирүүлднэ. 21.4-т Доголдол, саатал нь оператор, төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэгч болон төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэхтэй хамаарал бүхий үйл ажиллагаа эрхлэх эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрлийн нөхцөл, санхүүгийн үзүүлэлт, үйлчилгээний тасралтгүй, найдвартай байдалд тавигдах шалгуур үзүүлэлтэд үлэмж хэмжээгээр нөлөөлөхөөр бол тухайн үйл ажиллагааг онцгой ач холбогдол бүхий гэж тооцно. Төлбөрийн системийн журам 1.4-т Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 10.1 болон 10.2-т заасны дагуу Монголбанк нь энэ журмын шаардлагыг хангасан этгээдэд дараах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг дангаар нь, эсхүл хамтад нь олгоно: 1.4.6-т Аутсорсингийн үйлчилгээ авах;	Хуулиар зохицуулсан Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль 21.2 Журмаар зохицуулсан Төлбөрийн системийн журам 3.8	Тодорхой Төлбөрийн системийн журам 4.3 Тодорхой бус	Тийм Үгүй

хамаарах үнэт цаас гаргах, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах		хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болоход Монголбанкнаас тухай бүр зөвшөөрөл авах бөгөөд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулахад Монголбанкнаас тогтоосон шалгуурыг үндэслэн мэдэгдэх, зөвшөөрөл авахтай холбоотой харилцааг энэ хуулийн 36.11-д заасан журмаар зохицуулна. БАНКНЫ ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ, БҮТЦЭД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЖУРАМ ²⁵ 11-т Монголбанк Банкны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийг үндэслэн банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах, шинээр хувьцаа болон хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрөл (цаашид "зөвшөөрөл" гэх) олгох, олгосон зөвшөөрлийг хүчингүй болгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад энэхүү журмыг мөрдөнө. 5.4 Монголбанк энэ журмын 1.3-т заасан зөвшөөрлийг олгох эсэх шийдвэрээ энэ журмын 3 дугаар бүлэгт заасан хүсэлт, холбогдох баримт бичгийг бүрэн гүйцэд хүлээн авсан өдрөөс хойш 30 (гуч) хоногийн дотор	БҮТЦЭД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЖУРАМ 5.4, 5.5 Журмаар зохицуулсан	ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЖУРАМ 4.1 Тодорхой бус	Үгүй
--	--	---	---	--	------

²⁵ Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2019 оны А-82 дугаар тушаалын гүрвэдугаар хэвсрэлт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=209665>

			хуулийн 5.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасантай нийцүүлэн Монголбанк батална. БАНКНЫ НЭГЖ БАЙГУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГЫГ ТОГТООХ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЖУРАМ ²⁴ -ын 2.1-т Монголбанк дараах шаардлагыг хангасан банканд Монгол Улсад банкны нэгж байгуулах зөвшөөрөл олгоно: ГАДААДЫН БАНКНЫ САЛБАР, ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ГАЗРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НӨХЦӨЛ, ШААРДЛАГЫГ ТОГТООХ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЖУРАМ 1.4-т Гадаадын банк Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газар байгуулах тухай бүр Монголбанкнаас зөвшөөрөл авна			
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1.2.1-т банк байгуулахад тусгай зөвшөөрөл олгохоор хуульчилсан байна. Гэтэл Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2.2.2-т банк, түүний салбар байгуулахад энгийн зөвшөөрөл авахаар заасан байгаа нь тухайн хоёр банк байгуулах зөвшөөрлийг тусгай болон энгийн зөвшөөрлөөр авч болохоор Зөвшөөрлийн тухай хуульд зохицуулж өгсөн байна. Энэ нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2-т энгийн зөвшөөрлийг ажлын 5 өдрийн дотор хуульд заасан шаардлагыг хангаж буй эсэх талаар магадлах бөгөөд уг хугацаа өнгөрсөний дараа ажлын 5 хоногт багтаан зөвшөөрөл олгох эсэх шийдвэр гаргана. Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.7-д магадлан шалгах хугацааг 5 хоногтоо сунгаж болно гэж заасан бөгөөд энгийн зөвшөөрлийг нийт 15 хоногийн хугацаанд шийдвэрлэж зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлыг шийдвэрлэхээр байна. Харин банкны тухай хуулийн 22.3-т банк байгуулах зөвшөөрлийг 60 хоногийн дотор хянан шийдвэрлэнэ гэж заасан нь Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Банкны тухай хуульд заасан банк байгуулах зөвшөөрлийн хугацаа нь хоорондоо зөрүүтэй байна.						
2.3	Банк шинээр хувьцаа болон хувьцаанд	Монголбанк	Банкны тухай хууль 36.3.Банк шинээр хувьцаа болон хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, хувь нийлүүлсэн	Хуулиар зохицуулсан ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ,	Тодорхой ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ, БҮТЦЭД	Тийм

²⁴ Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2023 оны 06 дугаар сарын 14-ний өдрийн А-116 дугаар тушаалын Хоёрдугаар хэвсрэлт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=16759871669371&showType=1>

			ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, ТАЙЛАГНАХ, ХЯНАХ ТҮР ЖУРАМ²⁶-ын 2.10-т Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хорооноос энэ журмын 2.1, 2.2-т заасан төлөвлөгөөтэй холбоотой нэмэлт баримт бичгийг шаардсан тохиолдолд банк ажлын 5 өдөрт багтаан хүргүүлнэ. 2.11. Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороонд энэ журмын 2.1, 2.2-т заасан төлөвлөгөөг хүргүүлснээс хойш дараах өөрчлөлт орсон тохиолдолд төлөвлөгөөнд шинээр оруулах өөрчлөлт, нэмэлт мэдээллийг банкнийг төлөөлөх эрх бүхий этгээдийн гарын үсгээр баталгаажуулан хүргүүлнэ.			
Дүгнэлт: Банкны тухай хуулийн 28.4-т "Монголбанк нь банкнийг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах тухай холбогдох баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш 60 хоногийн дотор уг асуудлыг шийдвэрлэж, нийтэд мэдээлнэ" гэж заасан байна. Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу 15 хоногийн дотор шийдвэрлэхээр хуульчилсан байна.						
2.5	Банкан дахь үнэт металл, эрдэнийн чулуу худалдан авах, худалдах, хадгалах, хадгалуулах	Монголбанк	Банкны тухай хууль 6.1-т Банк Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгээр дараахь үйл ажиллагаа эрхэлнэ: 6.1.6-т үнэт металл, эрдэнийн чулуу худалдах, худалдан авах, хадгалах, хадгалуулах;	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Банкн дахь үнэт металл, эрдэнийн чулуу худалдан авах, худалдах, хадгалах, хадгалуулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Банкны тухай хуульд заасны дагуу Монгол банкнаас олгохоор зохицуулсан байх бөгөөд тус зөвшөөрлийг олгох холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу ерөнхий байдлаар зохицуулахаар байна.						

²⁶ Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Санхүүгийн зохицуулах хорооны даргын 2021 оны 3 дугаар сарын 26-ны өдрийн А-90/85 тоот хамтарсан тушаалын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=16207160446061>

			гаргаж, энэ тухай хүсэлт гаргагч банкинд ажлын 3 хоногийн дотор бичгээр мэдэгдэнэ. 5.5.Монголбанк шаардлагатай гэж үзвэл энэ журмын 5.4-д заасан шийдвэр өгөх хугацааг 30 (гуч) хоногоор сунгаж болно.			
Дүгнэлт: Банк шинээр хувьцаа болон хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрлийг банкны тухай хууль болон зөвшөөрлийн тухай хуулиар Монгол банкнаас олгохоор заасан байна. Тус зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрлийн журмаар зохицуулж байна.						
2.4	Банкийг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр өөрчлөн байгуулах, татан буулгах	Монголбанк	Банкны тухай хуулийн 28.1-т Монголбанк зөвшөөрөл олгосон тохиолдолд банкнийг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр өөрчлөн байгуулж, татан буулгаж болно. 28.4-т Монголбанк нь банкнийг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах тухай холбогдох баримт бичгийг хүлээн авснаас хойш 60 хоногийн дотор уг асуудлыг шийдвэрлэж, нийтэд мэдээлнэ. 28.6-т Монголбанкнаас банкнийг өөрчлөн байгуулах зөвшөөрөл олгосны дараа банкнийг өөрчлөн байгуулах ажиллагаа эхэлнэ. 28.7-т Банк түүнийг өөрчлөн байгуулах талаар гарсан шийдвэрийг хадгаламж эзэмшигч, харилцагч, зээлдэгч нарт Монголбанкнаас зөвшөөрөл авснаас хойш гурав хоногийн дотор мэдэгдэнэ. БАНКИЙГ ХУВЬЦААТ КОМПАНИ ХЭЛБЭРТЭЙГЭЭР ӨӨРЧЛӨН БАЙГУУЛАХ, ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН БҮТЭЦ ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭГ ӨӨРЧЛӨХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ БОЛОВСРУУЛАХ,	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Тухай хууль 28.3 Үгүй

2.7	Банкны нэр, байршлыг өөрчлөх	Монголбанк	Банкны тухай хуулийн 26.3-т Банкны нэр, байршлыг Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгээр өөрчилнө. 26.5.Банкны нэр, байршлыг өөрчлөхөд тавих шаардлагыг Монголбанк тогтоосно.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Банкны нэр, байршлыг өөрчлөх зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Банкны тухай хуульд заасны дагуу Монгол банкнаас зөвшөөрлийг олгохоор байгаа бөгөөд тус зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу зохицуулахаар байна.						
2.8	Банкны үйл ажиллагаа эрхлэх, төлбөрийн үйлчилгээ, зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардлагатай хамаарал бүхий үйл ажиллагаа	Монголбанк	Зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 41.5-т "зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээд" гэж Монголбанкнаас зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авсан компанийг; 23.1-т Зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг Монголбанк олгоно. 23.2.Зээлийн мэдээллийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 6.1 дүгээр зүйлийн 3-т зааснаас гадна дараах баримт бичгийг Монголбанкинд ирүүлнэ:	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Монгол банкнаас банкны үйл ажиллагаа эрхлэх, төлбөрийн үйлчилгээ, зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэхэд шаардлагатай хамаарал бүхий үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрлийг авна. Тус зөвшөөрлийг олгохтой холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн хуульд заасны дагуу шийдвэрлэхээр байна.						
2.9	Банк гадаад валют худалдан авах, худалдах,	Монголбанк	Банкны тухай хууль 6.1-т Банк Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгээр дараах үйл ажиллагаа эрхэлнэ: 6.1.5-т гадаад валют худалдах, худалдан авах, хадгалах, хадгалуулах;	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй

2.6	Банк шинээр хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтэц өөрчлөгдөх, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтэц өөрчлөлт орох	Банкны нэр, байршлыг өөрчлөх	БАНКНЫ ХУВЬ НИЙЛҮҮЛСЭН ХӨРӨНГИЙН ХЭМЖЭЭ, БҮТЦЭД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ЖУРАМ" 11-т Монголбанк Банкны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийг үндэслэн банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах, шинээр хувьцаа болон хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрөл (цаашид "зөвшөөрөл" гэх) олгох, олгосон зөвшөөрлийг хүчингүй болгохтой холбогдсон харилцааг зохицуулахад энэхүү журмыг мөрдөнө. 13-т Банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтцэд дараах байдлаар өөрчлөлт орох тухай бүр Банкны тухай хуулийн 36 дугаар зүйлийн 36.2 дахь хэсэгт заасны дагуу энэ талаар Монголбанкинд бичгээр урьдчилан мэдэгдэж, зөвшөөрөл авна. Үүнд: 13.3.Аливаа этгээд дангаар болон холбогдох этгээдийн хамт банкны нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох; 13.4.Нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт орох;	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу уг зөвшөөрлийг авах буюу процесс ажиллагааг зохицуулах бөгөөд банк шинээр хувьцаа, хувьцаанд хамаарах үнэт цаас гаргах, банкны хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ, бүтэц өөрчлөгдөх, аливаа этгээд нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигч болох, нөлөө бүхий хувьцаа эзэмшигчийн хувьцааны хэмжээ, бүтцэд өөрчлөлт орох зөвшөөрлийг бүтцэд өөрчлөлт оруулах журмаар зохицуулахаар байна.						

			зөвшөөрлийг дангаар нь, эсхүл хамтад нь олгоно; 1.4.5-т Гэрээт төлөөлөгчөөр дамжуулан төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэх;			
Дүгнэлт: Гэрээт төлөөлөгчөөр дамжуулан төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэх зөвшөөрөл олгох харилцааг Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль болон төлбөрийн системийн журмаар зохицуулж байна						
2.12	банк зээл болон санхүүгийн бусад хэрэгслийг худалдах, худалдан авах	Монголбанк	Банкны тухай хууль 6.1-т Банк Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгээр дараахь үйл ажиллагаа эрхэлнэ: 6.1.11-т зээл болон санхүүгийн бусад хэрэгслийг худалдах, худалдан авах;	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Банк зээл болон санхүүгийн бусад хэрэгслийг худалдах, худалдан авах зөвшөөрлийг Монгол банкнаас олгох бөгөөд тус зөвшөөрлийг олгохтой холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу зохицуулахаар хуульчилсан байна.						
2.13	Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээдийг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах	Монгол банк	Зээлийн мэдээллийн тухай хууль 2011 27.1.Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээдийг хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын шийдвэрээр өөрчлөн байгуулж, татан буулгаж болох бөгөөд энэ тохиолдолд Монголбанкны зөвшөөрлийг авна.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Зээлийн мэдээллийн үйлчилгээ үзүүлэх этгээдийг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах зөвшөөрлийг Монгол банкнаас олгоно. Тус зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу зохицуулах ба зээлийн мэдээллийн тухай хуулийн 27.2-т заасан бичиг баримтуудыг бүрдүүлэн зөвшөөрөл авахаар зохицуулсан байна.						
2.14	Банк зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Монголбанк	Нарийвчилсан зохицуулалт байхгүй	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй

	хадгалах, хадгалуулах		Валютын зохицуулалтын тухай хуулийн 11.1-т²⁸ Арилжааны банк нь Монголбанкнаас олгосон зөвшөөрлийн хүрээнд валютын гүйлгээний дараахь үйл ажиллагааг эрхэлж болно: 1/ гадаад валютын бэлэн бус төлбөр, тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх; 2/ гадаад валютыг бэлнээр худалдах, худалдан авах;			
Дүгнэлт: Банк гадаад валют худалдан авах, худалдах, хадгалах, хадгалуулах зөвшөөрлийг Монгол банкнаас олгохоор Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Банкны тухай хуульд хуульчилсан байна. Тус зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар хуульчлагдсан буюу нарийвчилсан хууль болон журам дээр зөвшөөрөл олгох процессыг тодорхой заагаагүй байна.						
2.10	Банк гадаад төлбөр тооцоо хийх	Монголбанк	Банкны тухай хуулийн 6.1-т Банк Монголбанкны зөвшөөрөлтэйгээр дараахь үйл ажиллагаа эрхэлнэ: 6.1.8-т гадаад төлбөр тооцоо хийх;	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Банк гадаад төлбөр тооцоо хийх зөвшөөрлийг банкны тухай хууль болон Зөвшөөрлийн хуульд заасны дагуу Монгол банкнаас авна. Монгол банкнаас зөвшөөрлийг олгохдоо Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан журмын дагуу олгохоор байна.						
2.11	Гэрээт төлөөлөгчөөр дамжуулан төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэх	Монголбанк	Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хууль²⁹ 10.1-т Монголбанк дараахь үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг олгоно: 10.1.6.гэрээт төлөөлөгчөөр дамжуулан төлбөрийн үйлчилгээ үзүүлэх; ТӨЛБӨРИЙН СИСТЕМИЙН ЖУРАМ³⁰-ын 14-т Үндэсний төлбөрийн системийн тухай хуулийн 10.1 болон 10.2-т заасны дагуу Монголбанк нь энэ журмын шаардлагыг хангасан этгээдэд дараахь үйл ажиллагаа эрхлэх	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй

²⁸ 1994 оны 05 сарын 14 өдөр батлагдсан <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=127>

²⁹ 2017 оны 05 сарын 31-ны өдөр батлагдсан

³⁰ Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн 2023 оны 5 дугаар сарын 10-ны өдрийн А-91 дүгээр тушаалын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=16759495194421>

	зохицуулалттай этгээд нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулах		24.6 Энэ хуулийн 24.11-24.114-т заасан үйл ажиллагааг эрхлэх зохицуулалттай этгээд нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулахдаа Хорооноос зөвшөөрөл авна.	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Үнэт цаасны зах зээл дэх зохицуулалттай этгээд нь өөрийн салбар төлөөлөгчийн газрыг байгуулах зөвшөөрлийг санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгох бөгөөд үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд зөвшөөрөл олгох эрх бүхий субъектыг зааж өгсөн байна. Зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар байна.						
34	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль 2010 8.1 Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг энэ хуульд заасны дагуу Хороонд бүртгүүлнэ. ХӨРӨНГӨӨР БАТАЛГААЖСАН ҮНЭТ ЦААС ГАРГАХ, БҮРТГЭХ, ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЖУРАМ 5.1.13К нь Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хуулийн 6.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл авснаас хойш гурван сарын дотор баталгаат үнэт цаасыг Хороонд бүртгүүлнэ.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.1-т заасны дагуу хуулийн зорилго нь тусгай зөвшөөрлийг олгох, бүртгүүлэх, тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгох харилцааг зохицуулдаг. Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгэхэд зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2-ийн 51-т заасны дагуу энгийн зөвшөөрөл авахаар зохицуулсан. Гэтэл хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасны тухай хууль болон хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас бүртгэх тусгай зөвшөөрөл олгох журам дээр хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгэхэд зөвшөөрөл авахгүй харин авсан зөвшөөрлөө Санхүүгийн зохицуулах хороонд бүртгүүлэхээр хуульчилсан байна. Энэ хууль тогтоомжийн тухай хуульд зааснаар нэр томъёоны хувьд учир дутагдалтай байна.						

ХАВСРАЛТ-3. БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ	НАРИЙВЧИЛСАН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ХУУЛИЙН	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
---	------------------	----------------------------	--------------------------	---------	--------------------------------	-----------------------------------	--

Дүгнэлт: Банк зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу Монгол банкнаас авах бөгөөд зөвшөөрөлтэй холбогдох бүх харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар байх бөгөөд банкны тухай хууль болон бусад холбогдох хуулиар зохицуулаагүй байна.

28	Үнэт цаасны танилцуулгад өөрчлөлт оруулах	Санхүүгийн зохицуулах хороо	Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль 2011 10.12 Энэ хуулийн 10.5-д заасан мэдээлэлд өөрчлөлт орсон тохиолдолд үнэт цаас гаргагч нь үнэт цаасны танилцуулгад Хорооны зөвшөөрөлтэйгээр өөрчлөлт оруулах үүрэгтэй бөгөөд үнэт цаас гаргагч нь Хороонд бүртгүүлсэн үнэт цаасны танилцуулгад Хорооны зөвшөөрөлтэйгээр өөрчлөлт оруулахыг хориглоно.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Үнэт цаасны танилцуулгад өөрчлөлт оруулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд санхүүгийн зохицуулах хорооноос авах бөгөөд үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуульд Хорооноос зөвшөөрөл авалгүйгээр үнэт цаасны танилцуулгад өөрчлөлт оруулахыг хориглосон байна. Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулиар уг зөвшөөрлийг олгох процессыг нарийвчлан зохицуулаагүй байх тул Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан ерөнхий заалтаар зохицуулахаар байна.						
29	Үнэт цаасны хоёрдогч зах зээлд үнэт цаасыг арилжих	Санхүүгийн зохицуулах хороо	Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль 12.6. Хороо үнэт цаасыг үнэт цаасны анхдагч зах зээлд худалдсан тухай тайланг ажлын гурван өдөрт багтаан хянах ба зохих журмын дагуу явагдсан, үнэт цаасны анхдагч зах зээлд худалдах ажиллагаа амжилттай болсон гэж үзсэн тохиолдолд үнэт цаасны хоёрдогч зах зээлийн арилжааг эхлүүлэх зөвшөөрлийг олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Үнэт цаасны хоёрдогч зах зээлд үнэт цаасыг арилжих зөвшөөрлийг санхүүгийн зохицуулах хорооноос олгох бөгөөд зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар хуульчилсан байна.						
	Үнэт цаасны зах зээл дэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо	Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой	Тийм

		төв байгууллага	зөвшөөрөлгүйгээр хэвлэхийг хориглоно БАРИЛГА БАЙГУУЛАМЖИЙН НОРМ, НОРМАТИВЫН БАРИМТ БИЧГИЙН ЕРӨНХИЙ ТОГТОЛЦОО³¹-ны журам 9.1. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батлагдсан тогтолцооны баримт бичгийг хэвлэх, сурталчлах, сургалт хийх ажлыг зохион байгуулна. 9.2. Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага батлагдсан тогтолцооны баримт бичгийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын болон өөрийн албан ёсны цахим хуудсанд бүртгэгдсэн өдрөөс хойш 10 хоногийн дотор байршуулна. 9.3. Тогтолцооны баримт бичгийн хэрэгжилтийн түвшин тогтоох үзлэгийг барилгын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан удирдамжийн дагуу 5 жил тутамд зохион байгуулна.	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуулинд Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг хэвлэх зөвшөөрлийн хэрхэн, хэнд, яаж олгох нь зохицуулагдаагүй буюу тодорхой бус байна. Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийн тогтолцооны журамд төрийн захиргааны төв байгууллага нь хэвлэхтэй холбоотой ажлыг зохион байгуулах үүргийг тодорхойлсон болохоос биш тус зөвшөөрлийг олгох, хүчингүй болгох зэрэг харилцаануудыг зохицуулаагүй байна.						
3.3	Барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх	Тухайн аймаг	Барилгын тухай хууль 27.1.Барилгын ажлын зөвшөөрлийг дараах эрх бүхий этгээд олгоно:	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой Барилгын тухай	Тийм

³¹ Засгийн газрын 2019 оны 106 дугаар тогтоолын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=209701&showType=1>

		БҮХИЙ ЭТГЭЭД				
3.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгээр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
3.1.	цөмийн болон дулааны цахилгаан станц, усан цахилгаан станц, төмөр зам, нисэх онгоцны буудал, метро, улс дамнасан нефть болон хийн хоолой, газрын тосны боловсруулах үйлдвэр, түүхий тос дамжуулах хоолой зэрэг улсын чанартай барилга байгууламжид барилгын ажлын зөвшөөрөл олгох	Засгийн газар	Барилгын тухай хууль 32.1.Засгийн газар барилгын талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 32.1.5.цөмийн болон дулааны цахилгаан станц, усан цахилгаан станц, нисэх онгоцны буудал, метро, улс дамнасан нефть болон хийн хоолой, газрын тос боловсруулах үйлдвэр, түүхий тос дамжуулах хоолой зэрэг улсын чанартай барилга байгууламжид барилгын ажлын зөвшөөрөл олгох, ашиглалтад оруулах асуудлыг шийдвэрлэх	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм E-business.mn Үгүй
Дүгнэлт: Тус зөвшөөрлийг Засгийн газраас олгоно гэж барилгын тухай хууль болон зөвшөөрлийн тухай хуульд зааснаас бусад харилцааг хэрхэн зохицуулах нь тодорхой бус байна. Улсын чанартай барилга байгууламж барих процесс ажиллагааг нарийвчлан зохицуулаагүй мөн бүрдүүлэх баримт бичиг нь огт зохицуулагдаагүй байна. Мөн түүнчлэн уг зөвшөөрлийг цахим системээр ажлын 10 хоногт E-business.mn авах боломжтой байгаа бөгөөд олгох эрх бүхий байгууллага дээр барилга хот байгуулалтын яамаас зөвшөөрөл авахаар системчлэгдсэн байгаа төрийн захиргааны төв байгууллага зөвшөөрөл олгохоор байна. Яамны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 3.1-т Яам нь Засгийн газрын үйл ажиллагааны зохих хүрээ, тодорхой чиг үүргийг дагнан эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага гэж тодорхойлсон. Яам болон засгийн газар нь тусдаа хоёр ойлголт бөгөөд засгийн газрын бүрэн эрхийн шийдвэрлэх асуудлыг барилга хот байгуулалтын яам руу шилжүүлсэн байна.						
3.2	Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг хэвлэх	Барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны	Барилгын тухай хууль 5.10.Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичгийг барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой	Тийм

4.1	Барилга байгууламж барих, өргөтгөх, шугам сүлжээнд холболт хийх зэрэг зайлшгүй шаардлагаар төрийн өмчийн авто замыг сэтлэх, орц, гарц гаргах	Зам, тээврийн хөгжлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, эсхүл аймаг, нийслэлийн Засаг дарга	Авто замын тухай хууль 2017 17.6 Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 4.1-д заасан зөвшөөрлийг олон улс, улсын чанартай замыг сэтлэх, орц, гарц гаргах тохиолдолд авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, нийслэл, орон нутгийн чанартай авто замыг сэтлэх, орц, гарц гаргах тохиолдолд аймаг, нийслэлийн Засаг дарга олгоно. АВТО ЗАМ, ЗАМЫН БАЙГУУЛАМЖИЙГ ХААХ, ЗАМЫН ЧИГЛЭЛ ӨӨРЧЛӨХ ЖУРАМ³³ 4.1 Олон улс, улсын чанартай авто замд орц гарц гаргахад Авто замын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1-д заасан доорх байгууллагуудаас тодорхойлолт гаргуулж, дараах бичиг баримтыг бүрдүүлэн Авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авч, зам хариуцагч байгууллагатай гэрээ байгуулна. 4.2 Олон улс, улсын чанартай авто замыг сэтлэх, сүвлэхэд дараах бичиг баримтыг бүрдүүлэн Авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл авч, зам хариуцагч байгууллагатай гэрээ байгуулна	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой Олон улсын болон улсын чанартай зам сэтлэх, орц гарц гаргахад бүрдүүлэх бичиг баримт тодорхой. Авто зам, замын байгууламжийг хаах, замын чиглэл өөрчлөх журмын 4.1, 4.2	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй ☒

Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуулиар Барилга байгууламж барих, өргөтгөх, шугам сүлжээнд холболт хийх зэрэг зайлшгүй шаардлагаар төрийн өмчийн авто замыг сэтлэх, орц, гарц гаргах зөвшөөрлийг зам тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон аймаг нийслэлийн засаг дарга олгохоор зохицуулсан бөгөөд авто замын тухай хуулинд ямар тохиолдолд тус хоёр байгууллагаас зөвшөөрөл

³³ Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2020 оныА/185 дугаар тушаалын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=211293&showType=1>

	нийслэлийн засаг дарга	27.1.3.энэ хуулийн 27.1.1, 27.1.2-т зааснаас бусад зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга. 28.5.Барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл авах хүсэлт гаргасан этгээдийн хүсэлтэд хавсаргасан энэ хуулийн 28.2-т заасан баримт бичгийг хянан шийдвэрлэж, Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан хугацаагаар зөвшөөрөл олгоно. БАРИЛГЫН АЖЛЫГ ЭХЛҮҮЛЭХ, ҮРГЭЛЖЛҮҮЛЭХ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ДҮРЭМ³² 3.1.2. энэ дүрмийн 3.1.1-д зааснаас бусад барилга байгууламжийн барилгын ажлын зөвшөөрлийн хүсэлтийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга.	Журмаар зохицуулсан Барилга эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох дүрэм 3.3-3.10	хуулийн 28.2-28.4	Тодорхой бус	Үгүй ☒
--	------------------------	--	---	-------------------	--------------	---

Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу аймаг нийслэлийн засаг дарга нь барилгын ажил эхлүүлэх зөвшөөрлийг олгохоор хуульчлагдсан байх ба барилгын тухай хуульд мөн адил зөвшөөрөл олгох эрх бүхий субъектээр заасан. Барилгын ажил эхлүүлэх болон үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл авах процесс ажиллагаа болон бүрдүүлэх баримт бичгийг хууль болон засгын газраас баталсан дүрмээр нарийвчлан зохицуулж өгсөн байна.арилгын ажил эхлүүлэх болон үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл авах процесс ажиллагаа болон бүрдүүлэх баримт бичгийг хууль болон засгын газраас баталсан дүрмээр нарийвчлан зохицуулж өгсөн байна.

ХАВСРАЛТ-4. ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
						4.Зам, тээврийн хөгжлийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:

³² Засгийн газрын 2021 оны 213 дугаар тогтоолын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16231084748551>

	замд буудлага, дэлбэлэлт хийх, пуужин харвах зэргээр нислэгт аюул учруулж болзошгүй үйл ажиллагаа явуулах		эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авна. 26.2.Улсыг агаарын довтолгооноос хамгаалах зорилгоор байлдааны пуужин харвах, буудлага үйлдэхэд энэ хуулийн 26.1 дэх заалт хамаарахгүй. 9.1.Монгол Улсын агаарын зайд цэргийн зориулалттай буудлага, дэлбэлэлт хийх, пуужин харвах зэргээр нислэгт аюул учруулж болзошгүй үйл ажиллагаа явуулахад цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага Иргэний нисэхийн ерөнхий газартай зөвшилцөнө. Агаарын зайг нисэхэд ашиглах тухай хууль 2003 9.2.Агаарын довтолгооноос хамгаалах зорилгоор байлдааны зориулалтаар пуужин харвах, буудлага үйлдэхэд энэ хуулийн 9.1 дэх заалт хамаарахгүй.			
Дүгнэлт: Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас онгол Улсын иргэний нисэхийн зориулалтаар ашиглаж буй агаарын зай болон агаарын замд буудлага, дэлбэлэлт хийх, пуужин харвах зэргээр нислэгт аюул учруулж болзошгүй үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрлийг авахаар зохицуулсан боловч уг зөвшөөрөлтэй холбоотой процесс ажиллагаа хууль, журмаар нарийвчлан зохицуулагдаагүй байна.						
4.4	тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх олгох	Цагдаагийн төв байгууллага	Замын хөдөлгөөний тухай хууль 2015 15.1.Дараах шаардлагыг хангасан иргэнд механикжсан тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх олгоно: 15.1.1.тухайн ангиллын тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх бүхий насанд хүрсэн; 15.1.2.тээврийн хэрэгсэл жолоодоход эрүүл мэндийн хувьд тэнцсэн;	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой Жолоодох эрхийн үнэмлэх олгох журам 3.1,	Тийм
				Журмаар зохицуулсан Жолоодох эрхийн	Тодорхой бус	Үгүй ☒

олгох ялгааг гаргаж зохицуулсан байна. Олон улсын болон улсын чанартай замыг сэтлэх орц гарц гаргахад авто зам, замын байгууламжийг хаах, замын чиглэл өөрчлөх журмаар зохицуулсан байна. Харин дүүрэг, нийслэлд орц гарц, замыг хэрхэн сэтлэх зөвшөөрлийг авах процесс зохицуулагдаагүй орхигдсон байна.						
4.2	Олон улсын нислэг үйлдэх	Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Иргэний нисэхийн тухай хууль, 1999 30.1.Монгол Улсын болон гадаад улсын агаарын хөлөг нь иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын зөвшөөрлийн үндсэн дээр олон улсын нислэг үйлдэнэ. 30.3.Гадаад улсын иргэний нисэхийн байгууллага, иргэн нь Монгол Улсын агаарын зайд олон улсын нислэг үйлдэх агаарын хөлгийн таних тэмдэг болон нислэгтэй холбогдох бусад мэдээллийг иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад урьдчилан мэдэгдэнэ. 30.4.Олон улсын нислэг үйлдэх агаарын тээвэрлэгч нь олон улсын нислэг үйлдэхдээ зорчигчийн мэдээллийг иргэний агаарын хөлөг хөөрөхөөс өмнө Монгол Улсын эрх бүхий байгууллагад урьдчилан хүргүүлнэ.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Олон улсын нислэг үйлдэх зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий субъектийг Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Иргэний нисэхийн тухай хуулиар хуульчилсан байна. Харин бусад түүнтэй холбогдох харилцаанууд зохицуулалтгүй байна.Энэ нь зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу Зөвшөөрлийн тухай хуулийн дагуу зөвшөөрлийг олгох процесс, бүрдүүлэх бичиг баримт нь ерөнхий буюу нарийвчлалгүй байна.						
4.3	Монгол Улсын иргэний нисэхийн зориулалтаар ашиглаж буй агаарын зай болон агаарын	Иргэний нисэхийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Иргэний нисэхийн тухай хууль 1999 26.1.Монгол Улсын иргэний нисэхийн зориулалтаар ашиглаж буй агаарын зай болон агаарын замд буудлага, дэлбэлэлт хийх, пуужин харвах зэргээр нислэгт аюул учруулж болзошгүй үйл ажиллагаа явуулахад иргэний нисэхийн асуудал	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒

		хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага батална.	Үнэлгээчний эрх олгох шалгалт зохион байгуулах журам 2.11	
		15.3.Үнэлгээчин үнэлгээчний эрхийн хугацаа дуусахаас 30-аас доошгүй хоногийн өмнө хугацаа сунгуулах өргөдөл гаргах эрхтэй.		
		ҮНЭЛГЭЭЧНИЙ ЭРХ ОЛГОХ ШАЛГАЛТ ЗОХИОН БАЙГУУЛАХ ЖУРАМ ³⁵		
		2.11.1.шалгалтын комиссын тогтоолоор баталгаажуулсан шалгалтын нэгдсэн дүн нь эцсийн шийдвэр байх бөгөөд түүнийг шалгалт дууссанаас хойш ажлын 7 хоногийн дотор Институтын Удирдах зөвлөлд хүргүүлнэ;		
		2.11.2.Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуулийн 15.1-д заасны дагуу Институт нь шалгалтын дүнг үндэслэн үнэлгээчний эрхийг иргэнд 3 жилийн хугацаагаар олгоно.		
Дүгнэлт: Үнэлгээчний эрх олгох зөвшөөрлийг шалгалтын хариуг үндэслэн, тухайн шалгалтад тэнцсэн этгээдэд олгохоор хөрөнгийн үнэлгээний тухай хуульд заасан. Уг зөвшөөрлийг олгох процесс нь харьцангуй тодорхой буюу хэрхэн олгох, бүрдүүлэх баримт бичгийг үнэлгээчний эрх олгох шалгалт зохион байгуулах журмаар зохицуулсан байна. Гэхдээ тус журмын 2.5.1-т Институт нь энэ журмын 2.14-т заасан баримт бичиг, мэдээллийг холбогдох хууль, журмын шаардлагыг хангаж буй эсэхийг хянана гэж заасан боловч тухайн журамд 2.14 гэсэн заалт байхгүй. Үнэлгээчний эрх олгох шалгалт зохион байгуулах журмын 2.4-т бүрдүүлэх бичиг баримтыг зааж өгсөн байх ба тус журамд техникийн алдаа гаргасан байна.				

ХАВСРАЛТ-6. СОЁЛ, БОЛОВСРОЛЫН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС
---	------------------	------------------	----------------------------------	------------------	-----------------	-------------------------

³⁵ Сангийн сайдын 2023 оны 06 дугаар сарын 14-ны өдрийн А/126 дугаар тушаалын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=16759780284251>

	этгээдийн нийт гаргасан хувьцааны 33 буюу түүнээс дээш хувийг эзэмших		22.1.Энэ хуулийн 21.1-д заасан хуулийн этгээд нь зөвшөөрөл хүсэх тухай хүсэлтээ шууд болон Монгол Улс дахь төлөөлөгчийн газар болон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөрөө дамжуулан хөрөнгө оруулалтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргах бөгөөд хүсэлтэд дараах бичиг баримтыг хавсаргана:			
Дүгнэлт: Гадаадын төрийн өмчит хуулийн этгээд уул уурхай, эсхүл банк, санхүү, эсхүл хэвлэл, мэдээлэл, харилцаа холбооны салбарт үйл ажиллагаа эрхлэх зорилгоор Монгол Улсын хуулийн этгээдийн нийт гаргасан хувьцааны 33 буюу түүнээс дээш хувийг эзэмших зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий субъект болон холбогдох процесс ажиллагааг Хөрөнгө оруулалтын тухай хуулиар зохицуулсан байна.						
5.3	Гаалийн түр агуулах ажиллуулах	Гаалийн удирдах газар	Гаалийн тухай хууль, 2008 49.1.Түр агуулах ажиллуулах зөвшөөрлийг гаалийн удирдах төв байгууллага Монгол Улсын хуулийн этгээдэд 1 жилийн хугацаагаар олгож, нийтэд мэдээлнэ. 49.2.Энэ хуулийн 49.1-д заасан хугацааг 1 жилийн хугацаагаар хэдэн ч удаа сунгаж болно.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм License.mof.gov.mn Үгүй
Дүгнэлт: Гаалийн түр агуулах ажиллуулах зөвшөөрлийг гаалийн удирдах газраас Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Гаалийн тухай хуульд заасны дагуу цахимаар гаалийн удирдах газраас авах боломжтой байна. Нарийвчилсан хуульд гаалийн түр агуулах ажиллуулах зөвшөөрөл олгох процессыг зохицуулаагүй байна.						
5.4	үнэлгээчний эрх олгох	Хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага	Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль, 2022 15.1.Хөрөнгийн үнэлгээний мэргэжлийн байгууллага энэ хуулийн 14.1-д заасны дагуу шалгалтын дүнг үндэслэн үнэлгээчний эрхийг иргэнд гурван жилийн хугацаагаар олгоно. 15.2.Үнэлгээчний эрх эзэмшигчид гэрчилгээ, тэмдэг олгох бөгөөд уг гэрчилгээ, тэмдгийн загварыг	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй

			зөвшөөрлөөр Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэхэд энэхүү журмыг мөрдөнө. 2.1 Хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага (цаашид "зөвшөөрөл хүсэгч" гэх) дор дурдсан баримт бичгийг бүрдүүлэн соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага (цаашид "төрийн захиргааны төв байгууллага" гэх)-д бичгээр хүсэлт гаргана: 3.4 Төрийн захиргааны төв байгууллага энэхүү журмын 3.3-т заасан үндэслэл тогтоогдоогүй бол хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгох тухай шийдвэрийн төслийг боловсруулж, зохих журмын дагуу Засгийн газарт оруулан шийдвэрлүүлнэ.			
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг сэргээн засварлах, сурталчлах зорилгоор улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг төрийн захиргааны төв байгууллагаар дамжин Засгийн газар олгохоор хуульчилсан байна. Түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг сэргээн засварлах, сурталчлах зорилгоор улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг олгох процесс ажиллагааг түүх соёлын хосгүй үнэт дурсгал зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх журмаар зохицуулсан байна.						
6.2	Дээд боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Боловсролын ерөнхий хууль 2023 19.1. Боловсролын сургалтын байгууллагыг энэ хууль, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан этгээд байгуулж болно. 19.2. Боловсролын сургалт эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээд олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой ☒ Боловсролын тухай хуулийн 20.1, Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

		ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД		ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
6. Соёл, боловсролын чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно						
6.1	Түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг сэргээн засварлах, сурталчлах зорилгоор улсын хилээр нэвтрүүлэх	Засгийн газар	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 2014 52.1. Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг судлах, сурталчлах, сэргээн засварлах зорилгоор хадгалалт, хамгаалалтын найдвартай нөхцөлийг бүрдүүлсний үндсэн дээр улсын хилээр нэвтрүүлнэ. 52.2. Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг хилээр нэвтрүүлэх журмыг соёлын болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хамтран батална. 52.3. Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно. Энэ хэсэг палеонтологи, археологийн судалгааны дээжийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд нэгэн адил хамаарна. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ХОСГУЙ ҮНЭТ ДУРСГАЛТ ЗҮЙЛИЙГ ХИЛЭЭР НЭВТРҮҮЛЭХ ЖУРАМ³⁶ 1. Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг сэргээн засварлах, сурталчлах зорилгоор түүний хадгалалт, хамгаалалтын найдвартай нөхцөлийг бүрдүүлсний үндсэн дээр Засгийн газрын	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан Түүх соёлын хосгүй үнэт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх журам 3.1, 3.2, 3.3, 3.4	Тодорхой ☒ Түүх соёлын хосгүй үнэт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх журам 2.1, 2.2, 2.3 Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

³⁶ Засгийн газрын 2018 оны 121 дүгээр тогтоолын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=208407>

Дүгнэлт: Их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль байгуулах зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу олгохоор боловсролын тухай хуульд зохицуулагдсан байна. Зөвшөөрлийн тухай хуулиар Их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль байгуулах зөвшөөрлийг олгох нь хэт ерөнхий нарийвчилсан зохицуулалтгүй байна.						
6.5	Магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Боловсролын ерөнхий хууль 2023 19.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг энэ хууль, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан этгээд байгуулж болно. 19.2.Боловсролын сургалт эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээд олгоно.	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой Боловсролын тухай хуулийн 20.1, 20.5	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх зөвшөөрлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгохоор хуульчилсан бөгөөд боловсролын тухай хуульд зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан эрх бүхий субъект тухайн зөвшөөрлийг олгохоор заасан байна. Боловсролын тухай хуулиар бүрдүүлэх бичиг баримтыг тодорхой нарийн хуульчилсан байх боловч уг зөвшөөрлийг хэрхэн яаж олгох процестой холбогдох харилцааг зохицуулаагүй байна.						
6.6	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага судалгаа хийх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 2014 27.3.Палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага судалгаа хийх болон соёлын биет бус өвийн судалгаа хийх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ хуулийн 27.1-д заасан санал, дүгнэлтэд үндэслэн олгоно. 27.12.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.6, 6.7-д заасан судалгаа хийх зөвшөөрөл авах хүсэлтээ соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана	Хуулиар зохицуулсан Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 27.1	Тодорхой Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 27.12	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага судалгаа хийх зөвшөөрлийг соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулиар нарийвчилж зохицуулсан буюу зөвшөөрөл олгох процесс, бүрдүүлэх баримт бичгийг тодорхой зааж тусгасан байна.						

Дүгнэлт: Дээд боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах зөвшөөрлийг боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгохоор хуульчилсан бөгөөд боловсролын тухай хуульд зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан эрх бүхий субъект тухайн зөвшөөрлийг олгохоор заасан байна. Боловсролын тухай хуулиар бүрдүүлэх бичиг баримтыг тодорхой нарийн хуульчилсан байх боловч уг зөвшөөрлийг хэрхэн яаж олгох процестой холбогдох харилцааг зохицуулаагүй байна.						
6.3	Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу хамтарсан сургууль байгуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Боловсролын ерөнхий хууль 2023 24.1.Монгол Улсын Засгийн газар /цаашид "Засгийн газар" гэх/ боловсролыг хөгжүүлэх, дэмжих талаар Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 24.1.4.төрийн өмчийн олон улсын хөтөлбөр хэрэгжүүлэх эрх бүхий ерөнхий боловсролын сургууль, мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага, дээд боловсролын сургалтын байгууллага, түүний харьяаллын сургууль, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу хамтарсан сургууль байгуулах, өөрчлөх, татан буулгах шийдвэр гаргах;	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу хамтарсан сургууль байгуулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хууль болон боловсролын тухай хуульд заасны дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгоно. Гэвч тус зөвшөөрлийг олгох процесс ажиллагаа болон бүрдүүлэх баримт бичиг зэргийг нарийн зохицуулаагүй байна.						
6.4	Их сургууль, дээд сургуулийн харьяа ерөнхий боловсролын ахлах сургууль байгуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Боловсролын ерөнхий хууль 2023 19.1.Боловсролын сургалтын байгууллагыг энэ хууль, Зөвшөөрлийн тухай хууль болон холбогдох стандарт, техникийн зохицуулалтын шаардлага хангасан этгээд байгуулж болно. 19.2.Боловсролын сургалт эрхлэх үйл ажиллагаатай холбоотой зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу эрх бүхий этгээд олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3	Тодорхой Боловсролын тухай хуулийн 20.1	Тийм
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй

			сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох, нийтэд мэдээлэх асуудлыг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зохион байгуулна.			
Дүгнэлт: Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг хувиран олшруулах зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн засгын газрын гишүүн олгоно гэж заасан бөгөөд зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон процесс ажиллагааг нарийвчилсан хуулиар зохицуулаагүй байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу ерөнхий байдлаар тус хуулинд хуульчилсан байна						
6.9	Соёлын биет өвийг сэргээн засварлах	Соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 46.1.Соёлын биет өвийг сэргээн засварлах ажлыг судалгаа, шинжилгээний үндсэн дээр боловсруулсан сэргээн засварлах зураг төслийн дагуу соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас эрх олгосон мэргэжлийн байгууллага, иргэн гэрээгээр гүйцэтгэнэ. 46.3.Соёлын биет өвийг сэргээн засварлах зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ хуулийн 46.9-д заасан дүгнэлтэд үндэслэн олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 46.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 46.8, 46.9, 46.10 Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒
Дүгнэлт: Соёлын биет өвийг сэргээн засварлах зөвшөөрлийг соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасны дагуу соёлын асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гишүүн олгохоор Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд заасан байна. Мөн соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 46.3-46.10-т зөвшөөрөл олгох процесс болон шаардлагатай баримт бичгийг тодорхой заасан байна.						
6.10	Соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх	Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Соёлын тухай хууль 2021 38.1.Соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.10-т заасан зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр эрхэлнэ. 38.4.Соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

6.7	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт соёлын биет бус өвийн судалгаа хийх	Соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 2014 27.3.Палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага судалгаа хийх болон соёлын биет бус өвийн судалгаа хийх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн энэ хуулийн 27.1-д заасан санал, дүгнэлтэд үндэслэн олгоно. 27.12.Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 11.1-д заасан хуулийн этгээд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 6.6, 6.7-д заасан судалгаа хийх зөвшөөрөл авах хүсэлтээ соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана	Хуулиар зохицуулсан Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 27 ¹ Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 27.12 Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒
Дүгнэлт: Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт соёлын биет бус өвийн судалгаа хийх зөвшөөрлийг соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулиар нарийвчилж зохицуулсан буюу зөвшөөрөл олгох процесс, бүрдүүлэх баримт бичгийг тодорхой зааж тусгасан байна.						
6.7	Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг хувиран олшруулах	Соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 53.1.Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг 1:1 болон бусад масштабаар хувиран олшруулах зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн олгоно. Нийтийн өмчийн Соёлын биет өвийг хувиран олшруулах, гэрэл зураг, дүрс бичлэг хийх журам ³⁷ 2.1.Иргэн, хуулийн этгээд нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг хувиран олшруулах үйл ажиллагааг Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 53.1-д зааснаар соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний олгосон зөвшөөрлийг үндэслэн хэрэгжүүлнэ. 2.2.Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг хувиран олшруулах зөвшөөрөл олгох,	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

³⁷ Засгийн газрын 2024 оны 01 дүгээр сарын 25-ны өдрийн 40 дүгээр тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=17048317839141&showType=1>

	сэргээн засварлах, гадаад улсад үзэсгэлэнд гаргах зорилгоор улсын хилээр нэвтрүүлэх		соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлээр гадаадад үзэсгэлэн гаргахад хамаарахгүй.			
Дүгнэлт: Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйл, палеонтологи, археологийн олдворыг судалж шинжлүүлэх, сэргээн засварлах, гадаад улсад үзэсгэлэнд гаргах зорилгоор улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгох эрх бүхий субъектийг Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Соёлын тухай хуульд хуульчилсан байна. Уг зөвшөөрлийг олгох процесс нарийвчилсан хуульд тодорхой заагаагүй учир Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу ерөнхий байдлаар зохицуулсан байна.						
6.13	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаадын иргэн, хуулийн этгээд кино зураг авалт хийх	Кино урлагийн зөвлөл	Кино урлагыг дэмжих тухай хууль 2021 20.1.Гадаадын иргэн, хуулийн этгээдэд Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт кино зураг авалт хийхэд зөвшөөрөл олгоно. Зөвшөөрөл олгосныг зөвшөөрлийн баримт бичиг буюу гэрчилгээг олгож баталгаажуулна. Кино урлагыг дэмжих тухай хууль 20.3.Энэ хуулийн 20.1-д заасан зөвшөөрлийг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Кино урлагыг дэмжих тухай хууль 20.2 Тодорхой бус	Тийм E-mongolia.mn Үгүй
Дүгнэлт: Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаадын иргэн, хуулийн этгээд кино зураг авалт хийх зөвшөөрлийг кино урлагын зөвлөлөөс зөвшөөрөл авах бөгөөд тухайн зөвшөөрлийг цахим системээр дамжуулан авах боломжтой байна.						
6.14	Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Мэргэжлийн техник боловсрол сургалтын тухай хууль 2023 6.14.Энэ хуулийн 6.13-т заасан хөтөлбөрийн сургалттай мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулахад боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас зөвшөөрөл олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй

Дүгнэлт: Соёлын ажилтны зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгох бөгөөд соёлын тухай хуульд заасны дагуу уг зөвшөөрөл олгох процессыг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар хуульчилсан байна.						
6.11	Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх	Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 51.1.Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно. СОЁЛЫН БИЕТ ӨВИЙГ ЗӨӨЖ ТЭЭВЭРЛЭХ ЖУРАМ³⁸ 4.1. Түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйл, түүх, соёлын үл хөдлөх дурсгал болон түүний бүрэлдэхүүн хэсэгт хамаарах дурсгалыг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн, орон нутгийн өмчийн түүх, соёлын үнэт дурсгалт зүйлийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга эзэмшигч байгууллага, хуулийн этгээдийн саналыг үндэслэн тус тус олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх журам 4.1	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон соёлын биет өвийг хамгаалах тухай хуульд соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 51.3 болон 51.4-т заасан хуулийн этгээдэд олгохоор хуульчилсан байна.						
6.12	Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйл, палеонтологи, археологийн олдворыг судалж шинжлүүлэх,	Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 50.1.Төрийн болон орон нутгийн өмчийн түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлээр гадаадад үзэсгэлэн гаргах ажлыг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас эрх олгосон байгууллага зохион байгуулна. Энэ заалт хувь хүн, хуулийн этгээд хувийн өмчийн түүх,	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус	Тийм Үгүй

³⁸ Засгийн газрын 2016 оны 52 дугаар тогтоолын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=207041>

			Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журам ³⁹ 10.1.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл тээвэрлэх тээврийн хэрэгсэлд зөвшөөрөл олгох, сунгах харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2.7.1 дэх заалтыг үндэслэн цагдаагийн байгууллагын бүртгэл хяналт хариуцсан нэгж олгоно. Хуулийн этгээдээс зөвшөөрөл хүсэхдээ шаардлага хангасан дараах бичиг баримтыг ирүүлнэ. 10.2 Цагдаагийн байгууллагын бүртгэл хяналт хариуцсан нэгж нь хуулийн этгээдээс ирүүлсэн хүсэлтийг хүлээн авч магадлаад энэхүү журмын 10.1-д заасан бичиг баримтын бүрдлийг хангасан тохиолдолд зөвшөөрөл /маягт №1/-ийг олгоно.	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журам 10.2,		
Дүгнэлт: Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тээвэрлэх зөвшөөрлийг цагдаагийн төв байгууллага олгох бөгөөд тус зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журмаар зохицуулж байна. Энэхүү журам нь тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тээвэрлэхэд тавигдах шаардлага, зөвшөөрөл олгох процесс, бүрдүүлэх баримт бичгийг дэлгэрэнгүй зохицуулж өгсөн байна.						

ХАВСРАЛТ-8. ХАРИЛЦАА ХОЛБОО, МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
---	------------------	---	----------------------------------	--------------------------------	-----------------------------------	--

³⁹ Уул уурхай, хүнд үйлдвэрийн яамны сайд, Цагдаагийн ерөнхий газрын дарга нарын хамтарсан 2023 оны 07 дугаар сарын 04-ны өдрийн А/246, А/189 дугаар тушаалын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=16760043345431>

	ажиллагаа эрхлэх		23.1.Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Боловсролын ерөнхий хуулийн 25.1-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 23.1.4.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох;			
Дүгнэлт: Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгох бөгөөд холбогдох харилцааг тус хуулиар зохицуулахаар байна. Мэргэжлийн техник боловсрол сургалтын тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох эрх бүхий субъектыг хуульчилсан байна.						

ХАВСРАЛТ-7. УУЛ УУРХАЙ, ХҮНД ҮЙЛДВЭРИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
7.Уул уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
7.1	тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тээвэрлэх	Цагдаагийн төв байгууллага	Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хууль 2013 14.1.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг зөвшөөрөгдсөн чиглэлийн дагуу тээврийн болон аюултай ачааны стандартыг баримтлан тусгай тоногдсон тээврийн хэрэгслээр аюулгүй байдлыг хангаж, харуул хамгаалалттай тээвэрлэх бөгөөд тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрөл, тээвэрлэлтийн маршрутыг цагдаагийн байгууллага олгож, харуул хамгаалалтыг дотоодын цэрэг гүйцэтгэж, аюулгүй байдалд хяналт тавина.	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн тээвэрлэлтийн аюулгүй ажиллагааны журам 10.1 Тодорхой бус	Тийм Үгүй

			журамд заасан шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдийг аудит хийх хуулийн этгээдээр бүртгэнэ. Бүртгэх байгууллага зөвшөөрөл хүсэгчийн хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2-т заасан хугацаанд багтаан шийдвэрлэнэ. 3.5. Бүртгэх байгууллага энэ журмын 3.3-т заасан баримт бичгийг Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд заасан үндсэн системээр дамжуулан шалгана. 3.6. Энэ журмын 3.3-т заасан шаардлагыг хангаж буйг магадалж ирүүлсэн баримт бичгийн эх хувийг шаардаж болно. 3.7. Аудит хийх эрхийг Кибер аюулгүй байдлын тухай хуулийн 91.3-т заасан хугацаагаар олгоно. Бүртгэх байгууллага аудит хийх зөвшөөрөл бүхий хуулийн этгээдийн мэдээллийг зөвшөөрлийн бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан болон байгууллагын цахим хуудаст шийдвэр гарснаас хойш ажлын гурван өдрийн дотор байршуулж, олон нийтэд ил тод мэдээлнэ.			
Дүгнэлт: Мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх зөвшөөрлийг цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгох бөгөөд уг зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг Мэдээллийн аюулгүй байдлыг аудит хийх, этгээдийг бүртгэх, аудит хийх журмаар зохицуулагддаг байна.						
2.	кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ хийх	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал	Кибер аюулгүй байдлын тухай хууль 8.1. Кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээг цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3	Тодорхой	Тийм

8. Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
8.1	Мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх	Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Кибер аюулгүй байдлын тухай хууль 2021 9.1. Мэдээллийн аюулгүй байдлын аудитыг цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад бүртгүүлсэн хуулийн этгээд хийнэ. 9.2. Мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх хуулийн этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна: 9.2.1. Олон улсын мэргэжлийн холбоо, стандартын байгууллага, эсхүл түүнтэй дүйцэхүйц байгууллагаас олгосон мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх хүчин төгөлдөр гэрчилгээ бүхий орон тооны ажилтантай байх; 9.2.2. Энэ хуулийн 9.2.1-д заасан ажилтан ижил төрлийн аудит хийх эрх бүхий бусад хуулийн этгээдэд зэрэгцсэн гэрээгээр ажилладаггүй байх; 9.2.3. Хуульд заасан бусад шаардлага. МЭДЭЭЛЛИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН АУДИТ ХИЙХ ЭТГЭЭДИЙГ БҮРТГЭХ, АУДИТ ХИЙХ ЖУРАМ⁴⁰ 3.1. Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага /цаашид "бүртгэх байгууллага" гэх/-аас холбогдох хууль, энэ	Хуулиар зохицуулсан Журмаар зохицуулсан Мэдээллийн аюулгүй байдлыг аудит хийх, этгээдийг бүртгэх, аудит хийх журам 3.4-3.7	Тодорхой аюулгүй байдлыг аудит хийх, этгээдийг бүртгэх, аудит хийх журам 3.3 Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

⁴⁰ <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=16760195603671&showType=1> Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын 2023 оны 08 дугаар сарын 18-ны өдрийн А/74 дугаар тушаалын хавсралт

9 Хөдөлмөр эрхлэлтийн үйл ажиллагааны чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
9.1	Гадаад ажилтныг Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлүүлэхээр урих	Хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль 2021 23.5.Ажил олгогч гадаад улсаас ажилтан авч ажиллуулах хүсэлтийг дараах баримт бичгийн хамт хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад гаргана: 23.6.Хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага ажил олгогчид гадаад ажилтан урих зөвшөөрлийг гурван сарын хугацаагаар олгоно.	Хуулиар зохицуулсан Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль 24.1, 24.2, 24.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль 23.5 Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуульд заасны дагуу хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага нь гадаад ажилтныг Монгол улсад хөдөлмөр эрхлэх тусгай зөвшөөрлийг олгохоор заасан байна. Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуульд уг зөвшөөрлийг олгох процесс, бүрдүүлэх бичиг баримтыг нарийвчлан зохицуулсан байна.						
9.2	Гадаад ажилтан Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх	Хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль 2021 24.1.Энэ хуулийн 23.6-д заасан зөвшөөрөл авсан ажил олгогч гадаад ажилтныг сонгон хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж, холбогдох бусад баримт бичгийн хамт хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ. 24.2.Хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 24.1-д заасан мэдээллийг үндэслэн гадаад	Хуулиар зохицуулсан Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль 24.1, 24.2, 24.3 Журмаар зохицуулсан	Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хууль 23.5 Тодорхой бус	Тийм Үгүй

		эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	захиргааны төв байгууллагад бүртгүүлсэн хуулийн этгээд хийнэ.	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон кибер аюулгүй байдлын тухай кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ хийх зөвшөөрлийг олгох эрх бүхий субъект хуульчилсан байгаа боловч холбогдох харилцааг зохицуулах нь Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу ерөнхий байдлаар зохицуулсан байна. Кибер аюулгүй байдлын эрсдэлийн үнэлгээ хийх, аргачлалыг ⁴¹ Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны сайд, Тагнуулын ерөнхий газрын даргын хамтарсан тушаалаар баталсан байгаа боловч уг журамд зөвшөөрөл олгох процестой холбогдсон харилцааг зохицуулаагүй байна						
З.радио давтамжийг нийтийн үйлчилгээний бус зориулалтаар ашиглах	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	Радио долгионы тухай хууль 1999 13.4.Зохицуулах хороо өргөдөл, түүнд хавсаргасан баримт бичгийг магадлан шалгаж, хуульд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан гэж үзвэл эрхийн бичиг олгох тухай шийдвэр гаргах бөгөөд шийдвэр нь Зохицуулах хорооны даргын тушаал байна. 13.5.Эрхийн бичгийг гурван жилийн хугацаагаар олгох бөгөөд хугацааг анх олгосон хугацаагаар сунгана.		Хуулиар зохицуулсан Радио долгионы тухай хууль 13.4, 13.5 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Радио долгионы тухай хууль 13.2, 13.3 Тодорхой бус ☒	Тийм Үгүй ☒
Дүгнэлт: Радио давтамжийг нийтийн үйлчилгээний бус зориулалтаар ашиглах зөвшөөрлийг радио долгионы тухай хуульд заасны дагуу харилцаа холбооны зохицуулах хороо олгох бөгөөд радио долгионы тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох процессыг хуульчилсан байна.						

ХАВСРАЛТ-9. ХӨДӨЛМӨР ЭХЛЭЛТИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ХУУЛИЙН	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
---	------------------	---	--------------------------	---------	--------------------------------	-----------------------------------	--

⁴¹ Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны сайд, Тагнуулын ерөнхий газрын даргын хамтарсан 2024 оны 10 дугаар сарын 16-ны өдрийн А/30, А/148 дугаар тушаалын хавсралт

			эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар дамжуулан Засгийн газарт хүргүүлнэ. 7.9.Засгийн газар зөвшөөрлийг олгох эсэхийг ажлын 15 өдрийн дотор хэлэлцэн шийдвэрлэнэ. Дотоодын цэргийн тухай хуульд: 4.1.3."улсын онц чухал объект" гэж Монгол Улсын Засгийн газраас /цаашид "Засгийн газар" гэж/ тогтоосон онцгой ач холбогдол бүхий байгууллага, үйлдвэр, барилга байгууламжийг; 5.1.4.улсын онц чухал объектын жагсаалтыг ба			
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу Засгийн газраас гадаадын иргэн н улсын онц чухал объектод ажиллах зөвшөөрлийг авах бөгөөд нарийвчилсан хуулиар гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд зөвшөөрөл олгох процесс, болон олгох эрх бүхий субъектыг хуульчилж өгсөн байна. Харин гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт байхгүй, тус хуулийн 7.6-7.8 дах заалтаас үзвэл зөвхөн өргөдөл гаргаад тухайн өргөдлийг шийдвэрлэхээр зохицуулагдсан байна.						
10.2	Төрийн архивын сан хөмрөгийн баримтыг гадаадад түр гаргах	Засгийн газар	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн тухай хууль 2020 5.2.Засгийн газар архив, албан хэрэг хөтлөлтийн талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 5.2.5.төрийн архивын сан хөмрөгийн баримтыг хуульд заасан үндэслэл, журмын дагуу гадаадад түр гаргах зөвшөөрөл олгох; 5.6.Энэ хуулийн 5.2.5-д заасан зөвшөөрөл олгох асуудлыг Соёлын өвийг хамгаалах	Хуулиар зохицуулсан Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль 52.11, 52.13, 52.14	Тодорхой Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 52.11	Тийм

			ажилтанд хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрөл олгоно. 24.3.Хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрөл нь ажил олгогчийн сонгосон гадаад ажилтны овог, нэр, иргэний харьяалал, хөдөлмөр эрхлүүлэх хуулийн этгээдийн нэр, хөдөлмөр эрхлэх байршил, зөвшөөрлийн хугацаа зэрэг мэдээллийг агуулсан байна			
Дүгнэлт: Гадаад ажилтан Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу хөдөлмөрийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас олгохоор зохицуулсан байх ба зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулиар зохицуулсан байна						

ХАВСРАЛТ-10. ХУУЛЬ ЗҮЙН БОЛОН БУСАД ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
10.Хууль зүйн болон нийтлэг бусад асуудлаар доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр						
10.1	Гадаадын иргэн улсын онц чухал объектод ажиллах	Засгийн газар	Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуульд: 7.7.Гадаадын иргэн эрх бүхий байгууллагаас олгосон зөвшөөрлийн дагуу улсын онц чухал объектод ажиллаж болно. 7.8.Гадаадын иргэний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ зүйлийн 7.6-д заасан өргөдлийг хүлээн авч, Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу магадлан шалгах ажиллагааг хэрэгжүүлж, саналаа хууль зүйн асуудал	Хуулиар зохицуулсан: Гадаадын иргэний эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.6; 7.8; 7.9; 7.10 заалтууд Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус ☒	Тийм Үгүй ☒

			ажиллагаа дууссанаас хойш ажлын хоёр өдөрт багтаан саналыг Засгийн газар хүргүүлнэ. Засгийн газар ажлын 15 өдөрт багтаан хэлэлцэж, зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлаар шийдвэр гаргана.			
Дүгнэлт: Төрийн архивын сан хөмрөгийн баримтыг гадаадад түр гаргах зөвшөөрлийг Засгийн газраас олгохоор хуульчилсан бөгөөд зөвшөөрөл олгох процесс болон бүрдүүлэх баримт бичгийг соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулиар нарийвчлан зохицуулсан байна.						
10.3	Нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Нотариатын тухай хууль 2011 13.1 Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гишүүн нотариатын талаар дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ 13.1.5 нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, хүчингүй болгох; 16.1.Энэ хуулийн 6.1-д заасан шаардлагыг хангасан иргэнд Мэргэшлийн хорооны саналыг үндэслэн хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоно. 6.1.Дараахь шаардлагыг хангасан Монгол Улсын иргэн нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх эрхтэй: 6.1.1 хуульд заасан хуульчийн мэргэжлийн болон энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан мэргэшлийн шалгалтад тэнцсэн; 6.1.2.санаатай гэмт хэрэгт ял шийтгүүлж байгаагүй;	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой	Тийм
				Журмаар зохицуулсан Нотариатчийн мэргэшлийн хорооны ажиллах журам ⁴²	Тодорхой бус	Үгүй ☒

⁴² Хууль зүйн сайдын 2016 оныА/06 дугаар тушаалын 1 дүгээр хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=207007&showType=1>

			тухай хуулийн 52 дугаар зүйлд заасны дагуу шийдвэрлэнэ. 32.1.Хууль тогтоомжийн дагуу, эсхүл архивын баримт өмчлөгч /эзэмшигч/-тэй байгуулсан гэрээний дагуу ашиглалт нь хязгаарлагдсанаас бусад үндэсний архивын сан хөмрөгийн баримтыг энэ хуулийн 5.2.5-д заасны дагуу гадаад улсад түр гаргаж болно. Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуульд: 52.1.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг судлах, сурталчлах, сэргээн засварлах зорилгоор хадгалалт, хамгаалалтын найдвартай нөхцөлийг бүрдүүлсний үндсэн дээр улсын хилээр нэвтрүүлнэ. 52.3.Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийг соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгоно. Энэ хэсэг палеонтологи, археологийн судалгааны дээжийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд нэгэн адил хамаарна. 52.13.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага түүх, соёлын хосгүй үнэт дурсгалт зүйлийг хилээр нэвтрүүлэх хүсэлтийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу магадлан шалгаж, ажлын 10 өдөрт багтаан Мэргэжлийн зөвлөлөөр хэлэлцүүлж, дүгнэлт гаргуулна. 52.14.Соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 52.13-т заасан магадлан шалгах	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй ☒
--	--	--	---	---------------------	--------------	--

			Улсын олон улсын гэрээнд заасан цагийн хуваарийн дагуу хилийн боомтыг ажиллуулж, хилийн боомтод үйл ажиллагаа явуулах аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажилтанд боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл олгоно. Монгол, Хятадын хилийн дэглэмийн тухай Монгол улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Хятад ард улсын Засгийн газар хоорондын гэрээг соёрхон батлах тухай 14 дүгээр зүйл Нэг Тал нь хил орчмын нутагт аж үйлдвэр, газар тариалан, ойн аж ахуй эрхлэх, байгалийн баялаг эрж хайх, олборлохдоо нөгөө Талын ашиг сонирхолд хохирол учруулахгүй.			
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Монгол Улсын Хилийн тухай хуулиар улсын хилийн зурваст нэвтэрч ажил, үйлдвэрлэл явуулах зөвшөөрлийг Улсын хил хамгаалах байгууллага олгохоор зохицуулсан. Тус зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг Монгол улсын хилийн тухай хуулиар зохицуулж өгсөн.						
10.5	Хил орчмын нутаг дэвсгэрт байнга оршин суудаггүй иргэн, байрладаггүй аж ахуйн нэгж, байгууллага нь улсын хилийн	Улсын хил хамгаалах байгууллага	Монгол улсын хилийн тухай хууль: 25.2.Энэ хуулийн 26.2.3-т заасан зөвшөөрлийг улсын хилийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас нэг жил хүртэл хугацаагаар, энэ хуулийн 30.2.3-т заасан зөвшөөрлийг тухайн орон нутагт байрлах хилийн анги /салбар/ 30 хүртэл хоногийн хугацаагаар олгож, хяналт тавина. 30.2.3.хил орчмын нутаг дэвсгэрт байнга оршин суудаггүй иргэн, байрладаггүй аж ахуйн нэгж, байгууллага нь улсын хилийн бүсэд нэвтэрч ажил, үйлдвэрлэл явуулах тохиолдолд улсын хил	Хуулиар зохицуулсан Монгол улсын хилийн тухай хууль: 25.2 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Монгол улсын хилийн тухай хууль 25.3 Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

			6.1.3.нотариатын үйлдэл хийх ажлын байртай			
Дүгнэлт: Нотариатын үйл ажиллагаа олгох зөвшөөрлийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн олгох бөгөөд нотариатын тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох эрх бүхий субъект болон тавигдах шаардлагыг зохицуулсан. Зөвшөөрөл олгох процесс болон бүрдүүлэх баримт бичгийг хууль зүйн сайдын Нотариатчийн мэргэшлийн хорооны ажиллах журмаар зохицуулж байна.						
10.4	улсын хилийн зурваст нэвтэрч ажил, үйлдвэрлэл явуулах	Улсын хил хамгаалах байгууллага	Монгол улсын хилийн тухай хууль 2016 25.2.Энэ хуулийн 26.2.3-т заасан зөвшөөрлийг улсын хилийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас нэг жил хүртэл хугацаагаар, энэ хуулийн 30.2.3-т заасан зөвшөөрлийг тухайн орон нутагт байрлах хилийн анги /салбар/ 30 хүртэл хоногийн хугацаагаар олгож, хяналт тавина. 26.2.3.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь улсын хилийн зурваст улсын хил хамгаалах байгууллагын зөвшөөрөлтэйгөөр нэвтэрч энэ хууль болон бусад хууль тогтоомжоор хориглоогүй ажил, үйлдвэрлэл явуулах; Хилийн боомтод мөрдөх нийлэг журам ⁴³ 3.4.Хил хамгаалах байгууллага нь хилийн агуудлаар байгуулсан Монгол	Хуулиар зохицуулсан Монгол улсын хилийн тухай хууль: 25.2; 25.5; 25.7 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Монгол улсын хилийн тухай хууль 25.3 Тодорхой бус	Тийм Үгүй ☒

⁴³ Хилийн боомтын үндэсний зөвлөлийн 2017 оны001 дүгээр тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawId=208547>

Дүгнэлт: Зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчийн бараа бүтээгдэхүүнийг борлуулах үнийн өөрчлөлт хийх зөвшөөрлийг монополын эсрэг газраас өрсөлдөөний тухай хуульд заасны дагуу авахаар зохицуулсан байна. Өрсөлдөөний тухай хуулийн 6.5-т "Монополын эсрэг газар өргөдлийг хүлээн авснаас хойш ажлын таван өдрийн дотор баримт бичгийн бүрдлийг шалгаж, нэмэлт мэдээ, мэдээлэл, баримт бичгийг гаргуулан авах шаардлагатай гэж үзвэл энэ талаар зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчид мэдэгдэнэ" гэж заасан боловч зөвшөөрөл авахын тулд ямар бичиг баримт шаардлагатай, ямар бичиг баримтыг үндэслэж зөвшөөрөл олгох талаар тодорхой тусгаагүй байна.						
10.7	Ан агнах зорилгоор галт зэвсэг улсын хилээр оруулах, гаргах	Цагдаагийн төв байгууллага	Галт зэвсгийн тухай хууль 2015 20.1.Галт зэвсэг ашиглах спортын тэмцээн, сургалтад оролцох, ан агнах зорилгоор Монгол Улсын иргэн, гадаадын иргэн өөрийн өмчлөл, эзэмшлийн галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг улсын хилээр нэвтрүүлэх хүсэлтийг цагдаагийн төв байгууллагад гаргах бөгөөд уг хүсэлтэд хилээр нэвтрүүлэх галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийн нэр, төрөл, тоо, дугаар, улсын хилээр оруулах, гаргах хугацаа, нэвтрүүлэх хилийн боомтыг заасан байна. 20.2.Энэ хуулийн 20.1-д заасан ан агнах зорилготой гадаадын иргэний галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг улсын хилээр нэвтрүүлэхэд эрх бүхий байгууллагаас олгосон ан агнах зөвшөөрлийг үндэслэнэ. ЦЕГ-ын даргын 2015 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдрийн А/74 дүгээр тушаал Гадаадын иргэн Монгол Улсын хилээр галт зэвсэг нэвтрүүлэх зөвшөөрлийн загвар	Хуулиар зохицуулсан Галт зэвсгийн тухай хууль 20.3 Цагдаагийн байгууллага энэ хуулийн 20.1-д заасан хүсэлтийг ажлын таван өдрийн дотор хянан үзэж, галт зэвсэг, сум, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгох эсэхийг шийдвэрлэнэ. Журмаар зохицуулсан	Тодорхой https://police.gov.mn/p/4028⁴⁵ Тодорхой бус Тийм ☒	Тийм Үгүй ☒
Дүгнэлт: Ан агнах зорилгоор галт зэвсэг улсын хилээр оруулах, гаргах зөвшөөрлийг цагдаагийн төв байгууллагаас олгох холбогдох процессыг галт зэвсгийн тухай хуулиар зохицуулсан. Галт зэвсгийн тухай хуульд бүрдүүлэх баримт бичгийг хуульчлаагүй мөн түүнчлэн эрх бүхий						

⁴⁵ Цагдаагийн ерөнхий газрын цахим хуудас

	бүсэд нэвтэрч ажил, үйлдвэрлэл явуулах		хамгаалах байгууллагаас зөвшөөрөл авах; Хилийн боомтод мөрдөх нийлэг журам 3.4.Хил хамгаалах байгууллага нь хилийн агуудлаар байгуулсан Монгол Улсын олон улсын гэрээнд заасан цагийн хуваарийн дагуу хилийн боомтыг ажиллуулж, хилийн боомтод үйл ажиллагаа явуулах аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажилтанд боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл олгоно.			
Дүгнэлт: Хил орчмын нутаг дэвсгэрт байнга оршин суудаггүй иргэн, байрладаггүй аж ахуйн нэгж, байгууллага нь улсын хилийн бүсэд нэвтэрч ажил, үйлдвэрлэл явуулах зөвшөөрлийг улсын хил хамгаалах байгууллагаас олгох бөгөөд Монгол улсын хилийн тухай хуульд заасны дагуу тухайн орон нутагт байрлах хилийн ангиас зөвшөөрөл авахаар хуульчилсан. Тухайн орон нутагт байрлах хилийн анги нь Монгол улсын хилийн тухай хуулийн 3.1.11-т заасны дагуу улсын хил хамгаалах байгууллага төрийн захиргааны төв байгууллагадаа хамаарахаар байна.						
10.6	Зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчийн бараа бүтээгдэхүүнийг борлуулах үнийн өөрчлөлт хийх	Монополын эсрэг газар	Өрсөлдөөний тухай хууль: 6.1.Энэ хуулийн 14 дүгээр зүйлд заасан Монополын эсрэг газар нь зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчийн үйл ажиллагаанд дараахь зохицуулалт хийнэ: 6.1.2.Бодит зардлыг нь харгалзан тухайн бараа бүтээгдэхүүнийг борлуулах үнийн өөрчлөлтийг хянан зөвшөөрөл олгох. Монополын эсрэг газрын дүрэм⁴⁴ 3.6.Хуралдаанаар Өрсөлдөөний тухай хуулийн 6.1.1, 6.1.2, 8, 15.1.6, 15.1.7, 15.1.15, 15.1.17 дахь хэсэгт заасан асуудлыг хэлэлцэн шийдвэрлэнэ.	Өрсөлдөөний тухай хуульд: 6.4, 6.5, 6.6, 6.7 Монополын эсрэг газрын дүрэм 3.7	Тодорхой Тодорхой бус Өрсөлдөөний тухай хууль 6.5	Тийм Үгүй ☒

			хүний баримт бичгийн бүрдэлд хянан магадалгаа хийж, зөвшөөрөл олгох эсэх асуудлыг хэлэлцэн санал, дүгнэлт гаргах			
Дүгнэлт: Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу шүүх шинжилгээний төв байгууллагаас олгохоор зохицуулсан бөгөөд Шүүх шинжилгээний тухай хуулиар зөвшөөрөл олгох субъектыг хуульчилсан боловч зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг зохицуулаагүй байна.						
10.12	Нийтийн эзэмшил гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах	Тухайн аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга	Монгол улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд 20.4.Харьяа нутаг дэвсгэрт хамаарах нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээний зориулалтаар талбай ашиглуулах зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.13-т заасны дагуу аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга олгоно. 20.5.Энэ хуулийн 20.4-т заасан зөвшөөрлийг дуудлага худалдааны журмаар олгох бөгөөд дуудлага худалдаа зохион байгуулах журмыг төрийн өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батална. 20.6.Энэ хуулийн 20.4-т заасан зөвшөөрлийн хугацааг сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгохтой холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна. НИТХ-ын 2023-06-21 өдрийн 59 дүгээр тогтоолын хавсралт 1.8.Нийслэлийн авто замын зурвас газарт болон нийтийн эзэмшил гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх	Хууль Зөвшөөрлийн тухай хууль 5.1; 5.2; 5.3 Журам	Тодорхой Тодорхой бус ☒	Тийм Үгүй ☒

	худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах		суурин газрын авто замын зурвас газарт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах зөвшөөрөл олгох, сунгах, түдгэлзүүлэх, сэргээх, хүчингүй болгох; 9.6.Энэ зүйлийн 9.3.2-т заасан зөвшөөрөлтэй холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна. 9.7.Энэ зүйлийн 9.3.2-т заасан зөвшөөрлийг олгоход нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагаас санал авсан байна.		Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Хот, суурин газрын авто замын зурвас газарт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хууль болон Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуульд заасны дагуу тухайн аймаг, нийслэл, дүүргийн засаг дарга олгохоор заасан байна. Нийслэл болон дүүргийн засаг дарга нарт олгогдсон бүрэн эрх давхардсан байх бөгөөд аль бүс нутагт ямар тохолдолд нийслэлийн засаг дарга олгох, эсвэл дүүргийн засаг дарга зөвшөөрөл олгох нь тодорхойгүй байна. Мөн түүнчлэн зөвшөөрөл олгох процесс, бүрдүүлэх баримт бичгийг ерөнхий байдлаар Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зохицуулсан байна.						
10.11	Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Шүүх шинжилгээний төв байгууллага	Шүүх шинжилгээний тухай хууль 11.1.Тусгай мэдлэг бүхий хүнд шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, түдгэлзүүлэх, сэргээх, сунгах, хүчингүй болгох санал, дүгнэлт гаргах эрх бүхий орон тооны бүс зөвлөл /цаашид "зөвлөл" гэх/ ажиллана. Зөвлөлийн саналыг үндэслэн шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг шүүх шинжилгээний төв байгууллагын даргын шийдвэрээр 5 жилийн хугацаагаар олгоно. ХЗДХС-н 2023 оны 05 дугаар сарын 04-ны дөрийн А/158 дугаар тушаалын хавсралт 2.1 Зөвлөл нь дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ. 2.1.1 Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлт гаргасан, тусгай мэдлэг бүхий	Хууль Зөвшөөрлийн тухай хууль 5.1; 5.2; 5.3 Журам	Тодорхой Тодорхой бус ☒	Тийм Үгүй ☒

		хүсэгчийн өргөдлийг үндэслэн ажлын нэг өдрийн дотор олгоно. 14.5.Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлал энэ зүйлийн 14.4-т заасан зөвшөөрөл олгосон шийдвэр гарсан даруй иргэний нисэхийн байгууллагад мэдэгдэж, шийдвэрийн хуулбарыг хил хамгаалах байгууллагад хүргүүлнэ. АГААРЫН ЗАЙГ НИСЭХЭД АШИГЛАХ ЕРӨНХИЙ ЖУРАМ⁴⁶ Монгол Улсын хилийн агаарын бүсийн ашиглалтын зохицуулалтыг цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага, улсын хил хамгаалах байгууллага болон иргэний нисэхийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага хамтран хэрэгжүүлнэ.8.2. Иргэний нисэхийн үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа этгээд цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага, хил хамгаалах байгууллага, иргэний нисэхийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл авсны үндсэн дээр хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэнэ.8.3. Хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх этгээд энэхүү журмын 8.2-т заасан байгууллагуудад гаргах хүсэлтэд агаарын хөлөгт онцгой нөхцөл байдал үүссэн үед хээрийн буулт үйлдэх талбайн зураг, нислэгийн схемийг хавсаргана.			
--	--	---	--	--	--

⁴⁶ Засгийн газрын 2018 оны 52 дугаар тогтоолын хавсралт, <https://legalinfo.mn/mn/detail?lawid=208351>

			зорилгоор талбай ашиглах асуудлыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.2 дугаар зүйлийн 10.11, 10.13 дахь хэсэгт заасны дагуу зохицуулна.			
Дүгнэлт: Нийтийн эзэмшил гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах зөвшөөрлийг аймаг нийслэл дүүргийн засаг дарга олгохоор Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Монгол Улсын засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгжийн тухай хуульд заасан. Зөвшөөрлийг олгох процессыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3-т заасны дагуу зохицуулсан байна. Энэ нь хэт ерөнхий байдлаар зохицуулагдсан байна.						
10.13	Тогтоосон агаарын хаалганаас гадуур нэвтрэх агаарын хөлөгт зөвшөөрөл олгох	Цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага	Улсын нисэхийн тухай хуульд 6.2.Цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага энэ хуулийн хэрэгжилтэнд мэргэжлийн хяналт тавьж, дараахь бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ 6.2.3.тогтоосон орох, гарах цэгээс гадуур нэвтрэх агаарын хөлөгт зөвшөөрөл олгох.	Хууль Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3	Тодорхой	Тийм
				Журам	Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Тогтоосон агаарын хаалганаас гадуур нэвтрэх агаарын хөлөгт зөвшөөрөл олгох бүрэн эрхийг цэргийн мэргэжлийн дээд байгууллагад олгосон байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасны дагуу нарийвчилсан хуулиар зохицуулаагүй харилцааг энэхүү хуулиар зохицуулна гэж заасны дагуу зөвшөөрөл олгох процесс-ыг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.1, 5.2, 5.3-т заасны дагуу зохицуулахаар байна.						
10.14	Хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх	Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлал, эсхүл Хил хамгаалах ерөнхий газар	Агаарын зайг нисэхэд ашиглах тухай хуульд 4.1.2."хилийн агаарын бүс" гэж улсын хилийн шугамаас дотогш 30 км-ын өргөнтэй нутаг дэвсгэр дээрх агаарын зайг; Улсын нисэхийн тухай хуульд 14.4.Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлал хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх зөвшөөрлийг улсын болон иргэний нисэхийн байгууллагын агаарын хөлөгт олгоно. Зөвшөөрөл	Агаарын зайг нисэхэд ашиглах тухай хуульд 14.4	Тодорхой	Тийм
					Тодорхой бус ☒	Үгүй ☒

			шийдвэрлэснээс бусад тохиолдолд стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг сонгон шалгаруулалтын үндсэн дээр яам зохион байгуулна.			
Дүгнэлт: Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрлийг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага олгох бөгөөд уг зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг стратегийн хүнсийг экспортлох, импортох зөвшөөрөл олгох журмаар зохицуулж байна.						
11.2	Малыг гадаадад гаргахад төрөл, зүйл тус бүрд нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	МАЛЫН ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ 9 дүгээр зүйл.Малын генетик нөөцийг ашиглах тусгай зөвшөөрөл 9.1.Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 8.1 дүгээр зүйлийн 12 дахь хэсгийн 12.7, 12.8, 12.9, 12.10-т заасан үйл ажиллагааг эрхлэх иргэн, хуулийн этгээд нь доор дурдсан агуулга бүхий хүсэлтийг тусгай зөвшөөрлийн нэр төрлөөс шалтгаалан малын генетик нөөцийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад гаргана: 9.8.Малыг гадаадад гаргахад малын генетик нөөцийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага иргэн, хуулийн этгээдийн тусгай зөвшөөрөл, энэ хуулийн 10.2-т заасан гэрээг үндэслэн төрөл, зүйл тус бүрд 180 хоногийн хугацаагаар нэг зөвшөөрөл олгоно. 9.10.Малыг гадаадад гаргах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь зөвшөөрөл авахдаа гаргах малын төрөл, зүйл, үүлдэр, нас, хүйс, хувийн дугаар, тоог болон энэ хуулийн 9.7-д заасан дүгнэлтийг хүсэлтэд хавсаргаж ирүүлнэ.	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой https://mofa.gov.mn/files/pdf/files/ykfc945n/64d58f0878a6a4593d74ddca.pdf	Тийм License.mof.gov.mn
				Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Малыг гадаадад гаргахад төрөл, зүйл тус бүрд нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох процесс нарийвчилсан хууль болон журмаар зохицуулаагүй байх бөгөөд Зөвшөөрлийн тухай хуулийн ерөнхий зохицуулалтыг хэрэглэхээр байна.						
11.3	Судалгаа, шинжилгээн ий зорилгоор	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн	Малын генетик нөөцийн тухай хууль 2017 9.9.Судалгаа, шинжилгээний зорилгоор мал үржүүлгийн бүтээгдэхүүнийг гадаадад	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой	Тийм

Дүгнэлт: Хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх зөвшөөрлийг зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зэвсэгт хүчний агаарын цэргийн командлал эсвэл хил хамгаалах ерөнхий газраас олгохоор хуульчилсан байна. Энэ нь тухайн зөвшөөрлийг энэ хоёр байгууллагын аль нэгнээс авч болохоор заасан. Тусгайлсан буюу Улсын нисэхийн тухай хуульд зэвсэгт хүчний агаарын цэргийн командлалаас зөвшөөрөл авч хил хамгаалах газар луу мэдээлэл хүргүүлэхээр хуульчилсан байна. Зөвшөөрлийн тухай хууль болон улсын нисэхийн тухай хууль нь хоорондоо зөрчилдөж байна.

ХАВСРАЛТ-11. ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ, ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БҮХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
11.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
11.1	Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох	Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Хүнсний тухай хууль 5 ¹ .3.Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага стратегийн хүнсийг экспортлох зөвшөөрөл олгоход зөвшөөрөлд заасан тоо хэмжээний 10 хүртэл хувьд тухайн стратегийн хүнсийг дотоодын зах зээлд нийлүүлэх, импортлох зөвшөөрлийг олгоход зөвшөөрөлд заасан тоо хэмжээний 50 хүртэл хувьд тухайн стратегийн хүнсийг дотоодын зах зээлээс худалдан авах шаардлагыг тавьж, хуулийн этгээдтэй энэ талаар гэрээ байгуулж болно. СТРАТЕГИЙН ХҮНСИЙГ ЭКСПОРТЛОХ, ИМПОРТЛОХ ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЖУРАМ ⁴⁷ Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох үйл ажиллагааг нэг цонхны бодлогоор зохион байгуулахаар хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Хуулиар зохицуулсан	Тодорхой Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох журам 3.6	Тийм
				Журмаар зохицуулсан Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл олгох журам	Тодорхой бус	Үгүй ☒

⁴⁷ Засгийн газрын 2019 оны 329 дүгээр тогтоолын хавсралт <https://legalinfo.mn/detail?lawId=210058>

Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон мал эмнэлгийн тэжээлийн тухай хуульд заасны дагуу мал, амьтны тэжээлийн нэмэлт, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлох зөвшөөрлийг мал амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага олгохоор зохицуулсан. Уг зөвшөөрөлтэй холбогдох харилцааг мал эмнэлгийн тэжээлийн тухай хуули ар зохицуулах тус хуулийн 17.7-т тус хуулиар зохицуулаагүй харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу зохицуулахаар байна						
11.5	Олон улсын мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль 2017 31.5.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага мал эмнэлгийн хяналтын чиглэлээр дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ: 31.5.3.олон улсын мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Мал амьтны эрүүл мэндийн тухай хууль 31.8 Тодорхой бус	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасны дагуу олон улсын мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох зөвшөөрлийг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага олгох ба мал амьтны тухай хуульд уг зөвшөөрлийг олгох субъектыг хуульчилж өгсөн. Харин мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуульд зөвшөөрөл олгох процессыг зохицуулаагүй байна.						
11.6	Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч	Тамхины хяналтын тухай хууль 2005 7.9.Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг сум, дүүргийн Засаг дарга, чөлөөт бүсийн нутаг дэвсгэрт чөлөөт бүсийн захирагч олгоно. 7.12.Тамхи үйлдвэрлэх, импортлох, худалдах, тамхины ургамал тарих үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй холбогдсон энэ хуулиар зохицуулаагүй бусад харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулна.	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тамхины хяналтын тухай хууль 7.10	Тийм Үгүй
Дүгнэлт: Тамхи худалдан борлуулах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг тухайн сум дүүргийн Засаг дарга, эсхүл чөлөөт бүсийн захирагч зөвшөөрөл олгохоор Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Тамхины хяналтын тухай хуулиар зохицуулсан байх бөгөөд тамхины хяналтын тухай хуулиар зохицуулагдаагүй зөвшөөрөл олгохтой холбогдсон харилцааг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар хуульчилсан байна.						
11.7	Нохой, муур үржүүлэх үйл ажиллагаа эрхлэх	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн	Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хууль 2023 14.2.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 31.1.2-т заасны дагуу нохой, муур үржүүлэх үйл ажиллагаа эрхлэх	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль	Тодорхой Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хууль	Тийм

	мал үржүүлгийн бүтээгдэхүүнийг гадаадад гаргахад ижил зүйлийн тав хүртэл сорьцод нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	төрийн захиргааны төв байгууллага	гаргахад энэ хуулийн 15.3.2-т заасан тодорхойлолтыг үндэслэн ижил зүйлийн тав хүртэл сорьцод 180 хоногийн хугацаагаар нэг зөвшөөрөл олгож болно.	Журмаар зохицуулсан	Тодорхой бус	Үгүй
Дүгнэлт: Судалгаа, шинжилгээний зорилгоор мал үржүүлгийн бүтээгдэхүүнийг гадаадад гаргахад ижил зүйлийн тав хүртэл сорьцод нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох зөвшөөрлийг нарийвчилсан хуульд тодорхой заагаагүй тул зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3-т заасан журмын дагуу олгохоор байна.						
11.4	Мал, амьтны тэжээлийн нэмэлт, эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортлох, экспортлох	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Мал амьтны тэжээлийн тухай хууль 2024 15.2.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас импортлох, экспортлох энгийн зөвшөөрлийг авна. 15.3.Энгийн зөвшөөрөлд эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, биобэлдмэл, ариутгал, халдваргүйтгэлийн бэлдмэл, эмийн түүхий эд, тэжээлийн нэмэлт, оношлуурын нэр, хэлбэр, тун, тоо хэмжээ, үйлдвэрлэгчийн нэр, улсын хилээр нэвтрүүлэх хугацаа, хилийн боомтыг заасан байна. 7.6.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 5.2 дугаар зүйлд заасан журмыг баримтлан зөвшөөрөл олгох асуудлыг хугацаанд нь шийдвэрлэнэ.	Хуулиар зохицуулсан Мал амьтны тэжээлийн тухай хууль 17.6 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Мал амьтны тэжээлийн тухай хууль 17.4 Тодорхой бус	Тийм Үгүй

Дүгнэлт: Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хуулиар мал амьтны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа зөвшөөрлийг олгохоор зохицуулсан байна. Энэхүү хуулиар нохой муурыг үржүүлэхэд тавигдах шаардлага, зөвшөөрөл олгохоос татгалзах, хүчингүй болгох зэрэг зөвшөөрөлтэй холбоотой харилцааг зохицуулсан байгаа боловч бүрдүүлэх бичиг баримт болон зөвшөөрөл олгох процессыг Зөвшөөрлийн тухай хуулиар зохицуулахаар байна.

ХАВСРАЛТ-12. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ЧИГЛЭЛИЙН ЭНГИЙН ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	ЗӨВШӨӨРӨЛ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ЭРХ БУХИЙ ЭТГЭЭД	НАРИЙВЧИЛСАН ХУУЛИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ	ЗӨВШӨӨРӨ Л ОЛГОХ ПРОЦЕСС	БҮРДҮҮЛЭХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ	ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ПРОЦЕСС ЦАХИМЖСАН ЭСЭХ
12.Эрүүл мэндийн чиглэлээр доор дурдсан үйл ажиллагааг энгийн зөвшөөрөлтэйгөөр эрхлэх бөгөөд дараах этгээд олгоно:						
12.1	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн зар сурталчилгаа хийх	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Эм эмнэлгийн хэрэгслийн тухай 2024 26.2.Эмийн зар сурталчилгааны зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 2.2 дугаар зүйлийн 1-д заасан хугацаагаар эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага үйлдвэрлэгч, ханган нийлүүлэх байгууллагад олгож, хяналт тавина. 39.3.Эмнэлгийн хэрэгслийн зар сурталчилгааны зөвшөөрлийг Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 2.2 дугаар зүйлийн 1-д заасан хугацаагаар эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага үйлдвэр, ханган нийлүүлэх байгууллагад олгож, хяналт тавина. Зар сурталчилгааны тухай хууль 2002 13.9.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн зар сурталчилгаатай холбогдсон энэ хуулиар зохицуулснаас бусад харилцааг Эм,	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хуулийн 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус ☒	Тийм Үгүй ☒

		захиргааны байгууллага	зөвшөөрлийг гурван жилийн хугацаагаар олгоно. 31.1.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага гэрийн тэжээвэр амьтны талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ: 31.1.2 нохой, муур үржүүлэх болон эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох, хугацааг сунгах	1.3.3 Журмаар зохицуулсан	14.4 Тодорхой бус	Үгүй ☒
Дүгнэлт: Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хуулиар мал амьтны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага нохой, муур үржүүлэх зөвшөөрлийг олгохоор зохицуулсан байна. Энэхүү хуулиар нохой муурыг үржүүлэхэд тавигдах шаардлага, зөвшөөрөл олгохоос татгалзах, хүчингүй болгох зэрэг зөвшөөрөлтэй холбоотой дийлэнхи харилцааг зохицуулсан байна.						
11.8	Эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Гэрийн тэжээвэр амьтны тухай хууль 2023 22.1.Эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг энэ хуульд заасны дагуу олгоно. 22.2.Эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг гурван жилийн хугацаагаар олгоно. 31.1.Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага гэрийн тэжээвэр амьтны талаар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ: 31.1.2 нохой, муур үржүүлэх болон эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох, хүчингүй болгох, хугацааг сунгах	Хуулиар зохицуулсан Зөвшөөрлийн тухай хууль 1.3.3 Журмаар зохицуулсан	Тодорхой Тодорхой бус ☒	Тийм Үгүй ☒

[illegible]

ХҮЧИНГҮЙ БОЛГОСОН ЖУРМУУД

1. Санхүү, эдийн засгийн чиглэлээр				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Сангийн сайд	2021 оны А/122 дугаар тушаал	Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон түүний харьяа байгууллагаас олгох тусгай зөвшөөрлийг цахим хэлбэрээр шийдвэрлэх журам	Хуулиас давсан журмаар нэмэлт шаардлага тогтоосныг зогсоож, хуулийн хүрээнд зохицуулна.

2.Хууль зүй, дотоод хэргийн чиглэлээр				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	2017 оны А/292 дугаар тушаал	Тээврийн хэрэгсэлд тусгай дуут болон гэрлэн дохио тавьж хэрэглэх журам. /шинэчлэн баталсан/	- Зөвшөөрлийн тухай хууль болон Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулиар эрх олгоогүй жолооны эрх сэргээхэд сургалтад хамрагдаж, төлбөр төлдөг байдлыг журмаар зохицуулсан байсныг зогсоосон;
2.	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	2018 оны А/142 дугаар тушаал	Тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрх дуусгавар болох, тээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийг сэргээх журам батлах тухай	
3.	Хууль зүй, дотоод хэргийн сайд	2015 оны А/189 дүгээр тушаал	Жолоодох эрхийн үнэмлэх олгох журам	- Жолооны үнэмлэх анх удаа авахдаа “E-Mongolia” платформоор дамжуулан олгох системийн сайжруулалтын хүрээнд Цагдаагийн байгууллагатай хамтарч ажиллаж хэрэгжүүлж байна.

3.Байгаль орчны чиглэлээр				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд	2013 оны А/153 дугаар тушаал	Мод модон материалын гарал үүслийн гэрчилгээ олгох хяналт тавих журам	

2.	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайд	2013 оны А/359 дүгээр тушаал	Амьтныг амьдаар нь болон амьтны гаралтай түүхий эд, судалгааны ажлын сорьц дээжийг гадаад улсад гаргах, гадаад улсаас оруулах журам	- Зөвшөөрлийн тухай хуульд заасан "Ойн мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх" 1 төрлийн тусгай зөвшөөрлийг сайдын тушаалаар 7 болгон задалж тус бүр тавигдах шаардлага тогтоосныг хүчингүй болгосон. Өөрөөр хэлбэл 1 төрлийн тусгай зөвшөөрөл авахын тулд 81 тавигдах шаардлага хангуулж байсныг зогсоосон. Мөн Зөвшөөрлийн тухай хуульд "зөвшөөрөл" гэж нэрлэгдээгүй ч бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардаж, хязгаар тогтоодог баримт бичгүүдийг холбогдох хууль, журмуудаас шүүлт хийхэд бүртгэл 264, дүгнэлт 232, гэрчилгээ 132, магадлан итгэмжлэл 30, сертификат 9 байна. "ГЭРЧИЛГЭЭ" нэртэй зөвшөөрлийн нэг төрлийг асуудал эрхэлсэн сайдын тушаалаар баталсныг хүчингүй болгосон;
3.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	2017 оны А/75 дугаар тушаал	Ан амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эдийн газар үүслийн тодорхойлолт олгох, хяналт тавих журам	- Төрийн мэдээлэл солилцооны "ХУР" системээс татан авах боломжтой иргэний үнэмлэх, аж ахуйн нэгж, байгууллагын улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар зэрэг баримт бичгийг тусгай зөвшөөрөл хүсэгчээс шаарддаг байдлыг халж, "Төр өөрт байгаа мэдээллээ өөрөө бүрдүүлдэг" болсон;
4.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	2018 оны А/21 дугаар тушаал	"Маягт батлах тухай" /Аюултай хог хаягдлын дагалдах бичиг баримтын хавсралтуудаар баталсан маягтууд/	- Улсын тэмдэгийн хураамжийн тухай хуулиар тусгай болон энгийн зөвшөөрөл олгоход авдаг улсын тэмдэгийн хураамжаас гадна зөвшөөрлийн гэрчилгээний үнэ төлсөн баримт нэмж шаарддаг байдал зогссон.
5.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	2022 оны А/290 дугаар тушаал	Ойн дагалт баялгийн нөөц ашигласны төлбөрийн хэмжээ	
6.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	2022 оны А/325 дугаар тушаал	Генетик нөөцтэй холбоотой уламжлал мэдлэгийг ашиглах, урьдчилсан зөвшөөрөл авах журам	
7.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	2023 оны А/428 дугаар тушаал	Ойн мэргэжлийн байгууллагын ажиллах журам	
8.	Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд	2024 оны А/451 дүгээр тушаал	Ойгоос мод бэлтгэх журам	
9.	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайд	2024 оны А/698 дугаар тушаал	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх болон үйлдвэрлэх, худалдах журам	
9.	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн сайд	2024 оны А/871 дугаар тушаал	Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх журам	

4.Боловсролын чиглэлээр			
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр
1.	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд	2010 оны 353 дугаар тушаал	Шаардлага загвар батлах тухай
2.	Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд	2010 оны 26 дугаар тушаал	Дээд боловсролын сургалтын байгууллагын ангилал тогтоох журам
3.	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд, Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд	2021 оны А/97, А/231 дугаар хамтарсан тушаал	Журам шинэчлэн батлах тухай
			Зөвшөөрлийн тухай хуулийн холбогдох зохицуулалттай зөрчилдсөн журмын зохицуулалтыг хүчингүй болгож, нэршил болон олгож байгаа зөвшөөрлийн зөрүүтэй байдлыг арилгасан.

5.Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын чиглэлээр			
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр
1.	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд	2022 оны А/88 дугаар тушаал	"Ажиллах хүч нийлүүлэх үйлчилгээ үзүүлэх аж ахуйн нэгж, байгууллагад тавигдах шаардлага, бүртгэх журам батлах тухай"
2.	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд	2023 оны А/16 дугаар тушаал	"Үйлдвэрийн зориулалттай машин механизм, тоног төхөөрөмжид гэрчилгээ олгох хүсэлтийг цахимаар хүлээн авах, хянах, гэрчилгээ олгох журам батлах тухай"
3.	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын сайд	2023 оны А/176 дугаар тушаал	"Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн сургалт явуулах, шалгалт авах журам, хөтөлбөр шинэчлэн батлах тухай"
			Зөвшөөрлийн тухай хуульд "зөвшөөрөл" гэж нэрлэгдээгүй ч бизнесийн үйл ажиллагаа эрхлэхэд шаардаж, хязгаар тогтоодог баримт бичгүүдийг холбогдох хууль, журмуудаас шуулт хийхэд бүртгэл 264, дүгнэлт 232, гэрчилгээ 132, магадлан итгэмжлэл 30, сертификат 9 байна. Түүний нэг төрөл болох "ГЭРЧИЛГЭЭ" нэртэй зөвшөөрлийн нэг төрлийг Сайдын тушаалаар баталсан байсныг хүчингүй болгосон.

6.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр			
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр
1.	Барилга, хот байгуулалтын сайд	2021 оны 245 дугаар тушаал	Хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах эрхийг аж ахуйн нэгж, байгууллагад олгох, түүнд хяналт тавих журам
2.	Барилга, хот байгуулалтын сайд	2021 оны 147 дугаар тушаал	Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх, барилгын материалын
			- Тусгай зөвшөөрлийн журамд 11 зүйл 116 заалт байсныг 3 зүйл 10 заалт болгож хүнд суртлыг бууруулсан; - Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, барилгын ажил гүйцэтгэх хуулийн этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгох.

	үйлдвэрлэл, өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх хуулийн этгээдэд тусгай зөвшөөрөл олгох, үйлчилгээний хөлс тогтоох, тэдгээрт хяналт тавих журам	үйлчилгээний хөлс тогтоох журмууд хүчингүй болсон; - 128 төрлийн зөвшөөрлийг 88 болгож, 200 хоног хүлээгддэг байсан зөвшөөрлийн хугацааг 7-10 хоногт цахимаар авах боломжийг бүрдүүлсэн.
--	---	---

7.Хүнс, хөдөө аж ахуйн чиглэлээр				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд	2022 оны А/195 дугаар тушаал	Таримал ургамлын үр үйлдвэрлэх аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл олгоход бүрдүүлэх баримт бичгийн жагсаалт	- Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуульд зааснаас гадна журмаар тусгай зөвшөөрөл олгоход 32 төрлийн баримт бичиг шаарддаг байдлыг арилгасан;

8.Эрүүл мэндийн чиглэлээр				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Эрүүл мэндийн сайд	2023 оны А/100 дугаар тушаал	Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл хүсэгчийн баримт бичигт тавигдах шаардлага	- Эрүүл мэндийн байгууллага байгуулах үндэслэл, давуу тал, үр ашгийн тооцоо хийхдээ Улсын Их Хурлаас баталсан "Алсын хараа-2050" бодлогын баримт бичигтэй уялдаж байгааг харгалзан үзэж олгодог байдлыг зогсоосон. Өөрөөр хэлбэл төрийн үйл ажиллагаанд баримтлах баримт бичгийг бизнес эрхлэгчдэд тавигдах шаардлага байдлаар ашиглах нь бизнес эрхлэгчдийн эрх ашигт төр бүрдүүлгээр халдаж байгаа гэж үзэж байна;
2.	Эрүүл мэндийн сайд	2023 оны А/295 дугаар тушаал	Багц цаг тооцох, зөвшөөрөл олгох журам	- Тусгай зөвшөөрлийн комиссын хурлыг зарлан хуралдуулахад ажлын 20 өдөр зарцуулдаг байсныг зогсоосон. Ингэснээр тусгай зөвшөөрөл олгох бүх үйл явцыг
3.	Эрүүл мэндийн сайд	2023 оны А/383 дугаар тушаал	Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох комиссын ажиллах журам	
4.	Эрүүл мэндийн сайд	2023 оны А/402 дугаар тушаал	Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн орон тооны бүс шинжээчийг сонгон шалгаруулах, ажиллуулах журам батлах тухай	

		ажлын 22 өдөр болж Зөвшөөрлийн тухай хуультай нийцүүлсэн; - Хүсэлт гаргагч тусгай зөвшөөрлийн гэрчилгээг ажлын 4 өдөрт олгодог зохицуулалтыг халж, гэрчилгээг цахимаар, 20-30 минутын дотор системээр дамжуулан авах нөхцөлийг бүрдүүлсэн; - Төрийн мэдээлэл солилцооны "ХУР" системээс татах боломжтой иргэний үнэмлэх, мэргэжлийн дилгом, мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл зэрэг баримт бичгийг тусгай зөвшөөрөл хүсэгчээс шаарддаг байдлыг халж, "Төр өөрт байгаа мэдээллээ өөрөө бүрдүүлдэг" болсон.
--	--	--

9.Санхүүгийн зохицуулах хороо				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2019 оны 04 дүгээр тогтоол	Үнэт цаасны зах зээлийн зохицуулалттай үйл ажиллагааны багц дүрэм	Эдгээр захиргааны хэм хэмжээний актууд хүчингүй болсноор тусгай зөвшөөрөл хүсэгч хуулийн этгээд нь хуульд заасан нөхцөл, шаардлага, түүнийг нотлохоос бусад баримт бичгийг ирүүлэх шаардлага байхгүй болж, зөвшөөрлийг цахимаар шуурхай авах боломж бүрдэнэ.
2.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2022 оны 275 дугаар тогтоол	Хөрөнгө оруулалтын санг үүсгэн байгуулах, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох, түүнд хяналт тавих журам	
3.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2022 оны 276 дугаар тогтоол	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн журам	
4.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2024 оны 632 дугаар тогтоол	Даатгалын багц дүрэм	
5.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2022 оны 160 дугаар тогтоол	Банк бус санхүүгийн зээлийн үйл ажиллагааны журам	
6.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2024 оны 555 дугаар тогтоол	Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагааны болон зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг тооцож, хяналт тавих журам, Банк бус санхүүгийн	

		Байгууллагын хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх, хорогдуулах, шинээр хувьцаа гаргах, худалдах, шилжүүлэхэд мөрдөх журам, Банк бус санхүүгийн байгууллагын хувь нийлүүлсэн хөрөнгийн хэмжээг үе шаттай нэмэгдүүлэх хуваарь	
7.	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2024 оны 657 дугаар тогтоол	Виртуал хөрөнгийн үйлчилгээ үзүүлэгчийн үйл ажиллагааны журам

10.Эрчим хүчний зохицуулах хороо				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	2023 оны 725 дугаар тогтоол	Тусгай зөвшөөрлийн харилцааг зохицуулах аж ахуйн харилцааны дүрэм	- Тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь Эрчим хүчний тухай хууль, Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуульд зааснаас гадна нэмж 19 төрлийн баримт бичиг бүрдүүлж өгөхөөр заасныг хүчингүй болгож, шат дамжлагыг багасгасан;
2.	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	2018 оны 294 дүгээр тогтоол	Хяналт шалгалтын журам	- Төрийн мэдээлэл солилцооны "ХУР" системээс татах боломжтой мэдээллийг шаарддаг байдлыг зогсоосон;
3.	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	2021 оны 526 дугаар тогтоол	Нэг худалдан авагчийн үйл ажиллагааны санхүүгийн үр дүнд нөлөөлсөн хүчин зүйлийн шинжилгээ хийх аргачлал	- Зарим төрлийн баримт бичгийг цаасаар бүрдүүлдэг байдлыг арилгаж, цахим системийг ашигладаг байх нөхцөлийг бүрдүүлсэн.
4.	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	2018 оны 12 дугаар тогтоол	Эрчим хүчний зохицуулах хороо, аймаг, нийслэлийн зохицуулах зөвлөлд гаргасан маргаан бүхий өргөдөл, томдлыг шийдвэрлэх журам	
5.	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	2013 оны 66 дугаар тогтоол	Олон нийтийн хэлэлцүүлэг явуулах журам	

11.Харилцаа холбооны зохицуулах хороо				
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2021 оны 73 дугаар тогтоол	"Өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээний зах зээлд шударгаар өрсөлдөх нөхцөлийг бүрдүүлэх, хэт төвлөрөл үүсэхээс сэргийлэх журам" шинэчлэн батлах тухай	- Зөвшөөрлийн тухай хууль болон салбарын бусад хуулиудаар шаардаж байгаа баримт бичиг, нөхцөл, шаардлагуудаас гадна нэмж баримт бичиг шаардаж, нөхцөл, шаардлага тогтоосон захиргааны хэм хэмжээний актуудыг Харилцаа холбооны зохицуулах
2.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2023 оны 105 дугаар тогтоол	Харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийн суурилуулалт, засвар	

			үйлчилгээг эрхлэх тухай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага	хороо бүхэлд нь болон хэсэгчлэн хүчингүй болгож, иргэн, хуулийн этгээд харилцаа холбооны салбарт үйл ажиллагаа эрхлэх таатай нөхцөл бүрдэнэ. - Зөвшөөрлийн тухай хуульд хүсэлтийг 22 өдөрт шийдвэрлэхээр заасан хугацааг Харилцаа холбооны зохицуулах хороо 9 өдөрт, зөвшөөрөл сунгуулах хүсэлтийг 8 өдөрт тус тус багтаан шийдвэрлэн ажиллана.
3.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2020 оны 69 дүгээр тогтоол	Радио холбооны сүлжээ сарниулах тоног төхөөрөмж ашиглах журам батлах тухай	
4.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2021 оны 74 дүгээр тогтоол	"Цахилгаан соронзон орны хүнд үзүүлэх нөлөөний аюулгүйн түвшний хэмжилт хийх арга-чиглэл" батлах тухай	
5.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2020 оны 16 дугаар тогтоол	Дотоодын хэрэглээний шуудангийн журам батлах тухай	
6.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2020 оны 65 дугаар тогтоол	"Дотоодын хэрэглээний холбооны сүлжээнд зохицуулалт хийх журам батлах тухай"	
7.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2020 оны 88 дугаар тогтоол	Радиоогийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага	
8.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2023 оны 22 дугаар тогтоол	"Харилцаа холбооны сүлжээ байгуулах түүний ашиглалт, үйлчилгээ, эрхлэх нөхцөл шаардлага батлах тухай"	
9.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2023 оны 23 дугаар тогтоол	"Дотоодын болон улс хоорондын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл, шаардлага"-ыг батлах тухай	
10.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2024 оны 143 дугаар тогтоол	"Харилцаа холбооны үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн нөхцөл шаардлага /интернэтийн үйлчилгээнд/-ыг шинэчлэн батлах тухай"	
11.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2021 оны 74 дүгээр тогтоол	"Харилцаа холбооны сүлжээний дугаарын ашиглалт, үйлчилгээг бүртгэхтэй холбогдсон журмыг шинэчлэн батлах тухай"	
12.	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	2022 оны 53 дугаар тогтоол	"Журам, аргачлал батлах тухай /Хавсралт-1: "Тоон гарын үсгийн гэрчилгээний мэдээллийн сан бүрдүүлэх, ашиглах, хадгалах журам", Хавсралт-2: "Бүртгэлийн үйл ажиллагаа явуулах журам", Хавсралт-3: "Гэрчилгээ олгох үйлчилгээний тариф тогтоох аргачлал"/"	

12. Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн чиглэлээр

Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр	Гарах үр дүн
1.	Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар	2021 оны А/187 дугаар тушаал	Газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгох журам	- Эрхийн гэрчилгээ олгох үйл ажиллагааны дараалал болох 10 төрлийн шат дамжлагыг арилгасан; - Газартай холбоотой хүсэлт хүлээн авах төрлийг үндсэн 7 төрлийн хязгаарлалтын нээлттэй болгосон; - Газартай холбоотой 29 төрлийн цаасан материалыг бүрдүүлбэрийг цахим системээр автоматаар үүсгэдэг болсон; - Газрын алба суурин судалгаа-27 үе шат, хээрийн судалгаа-10 үе шат, нэгж талбарын эргэлтийн цэгийг газарт бэхлүүлэх-5 үе шат, бүртгэх-18 үе шаттай ажлыг тус тус хийж, иргэн, хуулийн этгээдэд үзүүлэх үйлчилгээг цахимаар зохион байгуулдаг болсон.
2.	Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар	2019 оны А/156 дугаар тушаал	"Затвар батлах тухай"	- Иргэн, хуулийн этгээдэд газартай холбоотой үйлчилгээг үзүүлэхэд 8 төрлийн маягтын дагуу мэдээлэл бүрдүүлж цаасаар шаарддаг байсныг цахим систем автоматаар үүсгэдэг болсон.
3.	Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар	2020 оны А/40 дүгээр тушаал	Газар зохион байгуулалт, хот төлөвлөлтийн цахим систем ажиглуулах журам	- Иргэн, хуулийн этгээд тус цахим системд хандаж мэдээлэл авах боломжгүй байсныг мэдээллийг нээлттэй авах боломжоор хангасан; - Хэрэглэгчдэд эрх олгох асуудлыг газрын даргын тушаал гаргагдсаас цаг хугацаа ихээхэн шаардсан асуудал байсныг хэрэглэгчийн хүсэлтийг үндэслэн шууд олгодог болсон;

			- Төрийн болон бусад байгууллагуудтай харилцан мэдээлэл солилцох үйл ажиллагааг нээлттэй болгосон.
4.	Газар зохион байгуулалт, геодези зураг зүйн газар	2017 оны А/146 дугаар тушаал	Кадастрын хураамжийн орлого төлөвлөрүүлэлтийг зохион байгуулах журам, Хураамжийн орлогын төлөвлөгөөний маягт, Хураамжийн тайлангийн маягт
			- Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль, Улсын тэмдэгтийн хураамж тогтоох тухай Засгийн газрын 173 дугаар тогтоолоос давсан бичиг баримтыг хүчингүй болгосон; - 3-4 төрлийн маягт болон тайлангийн маягтыг цаасаар бүрдүүлдэг байсныг байхгүй болгож, хууль болон Засгийн газрын тогтоолоор тогтоосон хураамжийг нэхэмжлэх, төлөлт хийх үйл ажиллагааг цахимаар хийдэг болов.

13.Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал			
Д/д	Баталсан албан тушаалтан	Тушаалын огноо, дугаар	Захиргааны хэм хэмжээний актын нэр
1.	Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал	2022 оны 34 дүгээр тогтоол	Нийслэлийн нутаг дэвсгэрт худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх нийтлэг журам
			Хотын хууль давсан бүртгэлүүд цуцлагдаж бизнес эрхлэгчдэд ээлтэй орчин бүрдлээ. Үүнд: -худалдаа, үйлчилгээ; -хоол үйлдвэрлэл; -ахуйн үйлчилгээ; -зоочлох үйлчилгээ; -чийрэгжүүлэх, бялдаржуулах үйлчилгээ; -авто үйлчилгээ; -тоглоомын төвийн үйлчилгээ; -соёл урлагийн үйлчилгээ зэрэг чиглэлийн 145 төрлийн үйл ажиллагааг эрхлэхэд "БҮРТГЭЛ" нэртэй "ЗӨВШӨӨРӨЛГ" авдаг байдлыг зогсоосон. Төр өөрт байгаа мэдээллээ ЖДҮ, бизнес эрхлэгч, ААН-ээс шаарддаг, ийш тийш

			явуулж цаасан материал шаардаж хүнд суртал үүсгэдэг байдлыг халлаа. Иргэн, аж ахуйн нэгжийг хаана, хэдэн цаг ямар үйлчилгээ эрхлэхийг заадаг дүүрэг бүрийн Засаг даргын дэргэдэх Худалдаа, үйлчилгээг зохицуулах зөвлөлийг татан буулгалаа. Бизнес эрхлэгчдээс шаарддаг 8 төрлийн материалыг 4 болгож цахимжууллаа. Үүний үр дүнд Улаанбаатар хотод үйл ажиллагаа эрхлэх хүсэлтэй иргэд заавал дарга, мэргэжилтний гарын үсэг хүлээж, цаг алдахгүй. Эрүүл ахуйн шаардлага хангасан бол www.ulaanbaatar.mn хаягаар зочилж үйл ажиллагаагаа эхлүүлэхээ мэдэгдэж, цахимаар материалуудаа илгээхэд хангалттай.
--	--	--	---

E-BUSINESS.MN ПЛАТФОРМООР ҮЗҮҮЛЖ БАЙГАА ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ МЭДЭЭЛЭЛ

Хавсралт-6

Д/д	Байгууллагын нэр	Үйлчилгээний нэр	Үйлчилгээний төрөл	Үйлчилгээний гэзний шатлал	Үйлчилгээ нэвтэрсэн огноо
1	"ТИТАН СИ АР ЭЙЗМС" ХХК- ИЙН САЙНСКОР ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН САН	Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өртэй эсэх лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2024-05-09 03:16:13.387000
2		Зээлийн мэдээллийн лавлагаа – ААН	ENQUIRY	ONE	2022-10-11 04:32:06.599000
3	Авто тээврийн үндэсний төв	Оношилгоо, техникийн хяналтын үзлэгийн мэдээлэл харах	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 07:52:56.270000
4		Жуулчин тээврийн үйлчилгээ	BOOKING	TWO	2021-01-14 01:52:59.378000
5		Авто тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ солих үйлчилгээ	BOOKING	TWO	2020-08-20 03:23:43.263000
6		Автотээврийн хэрэгслийн торгуулийн мэдээлэл	ENQUIRY	ONE	2020-01-29 07:34:14.861000
7		Автотээврийн хэрэгсэл эзэмших, өмчлөх эрхийн лавлагаа (ААН одоо эзэмшиж байгаа)	ENQUIRY	ONE	2022-10-03 01:42:52.144000
8		Авто тээврийн хэрэгслийг улсын бүртгэлээс хасуулах	BOOKING	TWO	2019-09-25 07:47:55.428000
9		Автотээврийн хэрэгсэл эзэмших, өмчлөх эрхийн лавлагаа (ААН өмнө өмчилж байсан)	ENQUIRY	ONE	2022-10-03 01:47:59.431000
10		Авто тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ нөхөн олгох хүсэлт	BOOKING	TWO	2019-10-31 06:16:28.804000
11		Үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 08:48:32.979000
12		Төмөрлөг боловсруулах үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-01-30 05:59:39.916000
13	Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Шатаг хийг жижиглэнгээр худалдах тусгай зөвшөөрөл /Баллон/	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 08:47:35.256000
14		Төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 08:49:52.124000
15		Шатаг хийг жижиглэнгээр худалдах тусгай зөвшөөрөл /АХЦС/	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 08:46:17.176000
16		Шатаг хий импортлох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 03:28:30.479000
17		Пиротехникийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох, үзвэрийн зориулалтаар ашиглах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 01:46:30.266000
18		Бүх төрлийн шатахуун импортлох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 03:23:13.191000
19		Бүх төрлийн шатахууныг импортлох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 13:16:56.435000
20		Бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 03:26:57.066000
21		Бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 03:24:55.567000

22		Шингэрүүлсэн шатдаг хийн бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-01 08:43:27.362000
23		Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар тэсэлгээний ажиг явуулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 10:47:36.454000
24		Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл импортлох, экспортлох, үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:19:41.384000
25	Албан журмын даатгалгчдын холбоо	Жолоочийн харуулалтын албан журмын даатгалын гэрээний мэдээлэл	REGISTRATION	ONE	2024-09-09 06:29:13.244000
26	Алтанбулаг Чөлөөт бүсийн ажлын алба	Чөлөөт бүсэд согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл (Алтанбулаг чөлөөт бүс)	BOOKING	TWO	2025-02-27 01:57:22.779000
27		Алтанбулаг чөлөөт бүсэд үйл ажиллагаа явуулах бүртгэлийн гэрчилгээ	BOOKING	TWO	2022-10-17 01:54:17.740000
28		Чөлөөт бүсэд тамих худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (Алтанбулаг чөлөөт бүс)	BOOKING	TWO	2025-02-27 02:12:38.963000
29	Архив, албан хэрэг хөтлөлтийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Архивын баримт хадгалах үйлчилгээ эрхлэх (Тусгай зөвшөөрөл)	OTHER	TWO	2023-12-03 18:51:09.391000
30	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн лавлагаа	Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрлийн лавлагаа	EXTERNAL	ONE	2021-06-03 02:12:19.707000
31		Газрын тос, уламжлалт бус газрын тос хайх, ашиглах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 03:23:47.220000
32		Байгалийн байдлаараа оршиж байгаа газрын тосны хураатуурын орон зайд газрын тос хадгалах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 03:25:05.823000
33		Газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 03:22:39.524000
34	Ашигт малтмал, газрын тосны газар	Бүх төрлийн шатахууны бөөний, жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 03:02:24.872000
35		Багануур ЗӨБүсийн ЦТС ТӨЖК-ийн Цахилгааны техникийн нөхцөл (Шинээр цахилгаан түгээх сүлжээнд холбогдох)	EXTERNAL	TWO	2021-08-02 01:22:06.142000
36		Хэрэглэгчийн онлайн төлбөр тооцооны систем (Багануур, Зүүн Өмнөд Бүсийн ЦТС)	EXTERNAL	ONE	2021-03-11 03:05:01.680000
37	Байгаль орчин, уур амьсгалын өөрчлөлтийн яам	Ахуйн зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 03:25:06.517000
38		Нэн ховор, ховор ургамлыг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 03:27:06.132000
39		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Отгонтэнгэрийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:17:55.112000

40	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Увс нуурын ай савын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:49:40.392000
41	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Улаан тайрын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:23:22.157000
42	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Хан Хөхийн нурууны УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:02:25.882000
43	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Хангайн нурууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:38:29.183000
44	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-22 10:10:30.679000
45	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Говь гураан сайханы БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:29:22.466000
46	Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл сунгах 10 жил	REGISTRATION	TWO	2024-04-16 09:13:43.538000
47	Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл 5 жил	REGISTRATION	TWO	2024-04-16 08:46:57.573000
48	Амьтныг сэргээн нутагшуулах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-11-28 22:40:08.330000
49	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Говийн бага ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:56:49.436000
50	Ургамлыг гадаад улсад гаргах	OTHER	TWO	2023-11-28 22:33:14.591000
51	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Их Нарын БНГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:07:27.686000
52	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Онон-Балжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:10:15.147000
53	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Орхонь хөндийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-26 08:02:00.547000
54	Ховор амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргах нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	OTHER	TWO	2020-09-26 03:29:09.783000

55	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн)	OTHER	TWO	2024-01-02 08:53:32.468000
56	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Хөнгөн-Тарнын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:45:21.949000
57	Судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар хувиргасан амьд организмыг гарган авах, туршилт явуулах эрх олгох	OTHER	TWO	2020-09-26 03:40:45.967000
58	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:39:44.158000
59	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Хангайн нурууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:23:29.992000
60	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Говь гураван сайханы БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:05:22.191000
61	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Хан Хөхийн нурууны УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:25:40.051000
62	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Улаан тайгын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:03:43.466000
63	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Хөнгөн-Тарнын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:41:11.805000
64	Иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага амьтны цуглуулгыг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар гадаадад гаргах зөвшөөрөл олгох	OTHER	TWO	2020-09-26 03:33:28.894000
65	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Увс нуурын ай савын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:19:35.741000
66	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Отгонтэнгэрийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:58:32.128000
67	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Орхоны хөндийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:36:25.026000
68	Байгаль орчны аудит хийх эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр авах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 02:59:52.371000
69	Ховор амьд амьтны цуглуулга хийх зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-28 08:56:34.754000

70	Хувиргасан амьд организм экспортолох, импортолох, дамжин өнгөрүүлэх зөвшөөрөл олгох	OTHER	TWO	2020-09-26 03:37:38.370000
71	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Онон-Балжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:51:17.547000
72	Олон улсын хэмжээнд худалдаалах тухай конвенцын хавсралтад заасан амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг экспортолох, рэкспортолох, импортолох	OTHER	TWO	2023-06-28 09:17:52.581000
73	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Их Нартын БНГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:11:46.696000
74	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Их газрын чулуу БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:31:07.472000
75	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Их Богдын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-26 08:04:21.003000
76	Судалгаа шинжилгээнээс бусад зориулалтаар гадаадад гаргах зөвшөөрөл олгох	OTHER	TWO	2020-09-26 03:35:33.225000
77	Ус ашиглах зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2023-05-13 10:35:05.344000
78	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Дарьгантын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:17:06.749000
79	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:33:55.690000
80	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Говь гурван сайханы БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:08:55.894000
81	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:29:11.167000
82	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийн гэрчилгээ олгох	OTHER	TWO	2019-12-06 02:14:29.981000
83	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Говийн бага ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:06:00.055000
84	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН) (Богдохан уулын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-22 10:05:23.730000
85	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (ААН)	OTHER	TWO	2024-01-02 09:08:54.480000

86	Харь ургамлыг байгальд тарималжуулах	OTHER	TWO	2024-02-02 07:47:10.192000
87	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Их богдын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-26 08:05:59.855000
88	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:35:34.382000
89	Хувиргасан амьд организмыг үйлдвэрлэх эрх олгох	OTHER	TWO	2020-09-26 03:39:10.364000
90	Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх түр зөвшөөрөл	REGISTRATION	TWO	2024-04-16 09:34:30.990000
91	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Хангайн нурууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:18:57.268000
92	Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт	OTHER	TWO	2020-01-02 04:02:53.000000
93	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортолох, импортолох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (25,001 - 100,000кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 08:50:30.244000
94	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Их газрын чулуу БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:26:43.507000
95	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН)	OTHER	TWO	2024-01-02 09:31:01.805000
96	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Хан Хөхийн нурууны УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:21:08.713000
97	Ховор ургамал түүж бэлтгэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-01-03 01:23:27.240000
98	Элбэг амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргах	OTHER	TWO	2020-09-26 03:31:38.904000
99	Амьтан тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, зүйлийг гадаадад гаргах, гадаадаас оруулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-01-03 01:37:53.491000
100	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Улаан тайгын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:00:08.900000
101	Нэн ховор ургамлыг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар түүж бэлтгэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-01-03 01:27:11.951000
102	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Увс нуурын ай савын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:15:37.691000

103	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Дарьгангын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:12:36.557000
104	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Отонтэнгэрийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:54:03.437000
105	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Их Нартын БНГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:07:06.325000
106	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Орхоны хөндийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:32:13.323000
107	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Онон-Балжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:47:09.002000
108	Генетикийн нөөц, генетикийн нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийг ашиглах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-10-12 02:51:43.894000
109	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Богдохан уулын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:15:44.324000
110	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Богдохан уулын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:16:37.514000
111	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Говийн бага ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:01:59.676000
112	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Говь гурван сайханы БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:06:09.114000
113	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Дарьгангын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:13:21.331000
114	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Их Богдын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-26 08:05:32.135000
115	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Их газрын чулуу БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:27:48.673000
116	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Их Нартын БНГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:08:01.988000

117	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Оюун-Балжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:47:52.669000
118	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Орхоны хөндийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:33:25.752000
119	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Отгонтэнгэрийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:54:49.045000
120	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Увс нуурын ай савын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:16:17.049000
121	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Улаан тайгын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:00:49.953000
122	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Хан Хөхийн нурууны УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:21:53.529000
123	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Хангайн нурууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:19:59.066000
124	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:36:12.533000
125	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Хөгнө-Тарчын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:41:49.421000
126	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (ААН) (Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:30:34.177000
127	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн) (Говийн бага ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:01:22.169000
128	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:21:45.220000
129	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Их газрын чулуу БЦГ-ын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:35:05.946000
130	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Их газрын чулуу БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:32:23.000000

131	Ан агнах тусгай зөвшөөрөл олгох	REGISTRATION	TWO	2020-03-19 08:05:45.428000
132	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Дарьгангын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:43:29.344000
133	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Богдхан уулын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:14:38.317000
134	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН) (Хөнгөн-Тарнын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:03:54.553000
135	Тусгай зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих	OTHER	TWO	2023-11-29 06:31:03.868000
136	Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-11-28 22:26:07.950000
137	Амьтан тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг экспортолох, импортлох зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-28 09:13:06.774000
138	Харь амьтныг нутагшуулах, өсгөж үржжүүлэх зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-28 10:04:59.569000
139	Амьтны цуглуулгыг гадаадад гаргах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-28 09:09:22.502000
140	Аюултай хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, хадгалах, дахин боловсруулах, устгах, экспортолох үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 03:20:17.133000
141	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээ хийх зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 02:53:11.176000
142	Озон задалдаг бодис болон орлуулах бодис импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2021-03-17 08:32:04.683000
143	Озон задалдаг бодис болон бусад орлуулах бодис агуулсан бүтээгдэхүүн, тоног төхөөрөмжийг импортлох, худалдах, ашиглах тусгай зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 02:25:44.460000
144	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт судалгаа, шинжилгээний ажил явуулах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 03:35:27.818000
145	Усны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 03:02:29.203000
146	Ховор ургамлыг эм үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-29 03:17:46.659000
147	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн)	OTHER	TWO	2024-01-02 08:23:23.341000
148	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Богдхан уулын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-22 10:09:19.406000
149	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солилцолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Говийн бага ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:03:28.811000

150	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (ААН)	REGISTRATION	TWO	2023-12-28 03:44:33.100000
151	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Говь-Гураван сайханы БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:06:54.562000
152	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:31:35.877000
153	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (50,000.001 кг дээш болон Монгол Улсад ашиглахыг хязгаарласан химийн хорт болон аюултай бодисын жагсаалтад орсон бодис)	BOOKING	TWO	2023-06-27 09:03:03.562000
154	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Дарьгантын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:14:08.494000
155	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (10,000.001-25,000,000 кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 09:00:21.967000
156	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Их Богдын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-26 08:02:36.287000
157	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Их газрын чулуу БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:28:42.345000
158	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Их Нарын БНГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:08:54.329000
159	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (500,001-5,000,000 кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 08:57:14.880000
160	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Онон-Балжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:48:49.072000
161	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Орхоны хөндийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:34:23.835000
162	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (5,000.001-10,000,000 кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 08:58:53.237000

163	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Отгонтэнгэрийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:55:46.068000
164	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Увс нуурын ай савын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:17:12.751000
165	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортолох, импортолох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (25,000,001- 50,000,000 кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 09:01:53.749000
166	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортолох, импортолох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (2,501- 25,000кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 08:48:54.080000
167	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Улаан тайгын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:01:38.403000
168	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортолох, импортолох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (2,500 кг хүртэл)	BOOKING	TWO	2023-06-27 08:46:58.992000
169	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Хан Хөхийн нурууны УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:22:50.025000
170	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Хангайн нурууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:20:43.622000
171	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:37:30.075000
172	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах талбайн хэмжээ болон солбицолын цэг өөрчлүүлэх хүсэлт (Иргэн) (Хөнгө-Тарнын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:42:45.695000
173	Байгалийн ургамлыг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар гадаад улсад гаргах	EXTERNAL	TWO	2023-01-03 01:32:28.509000
174	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортолох, импортолох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл (100,001-500,000кг)	BOOKING	TWO	2023-06-27 08:54:19.804000
175	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Хөнгө-Тарнын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:44:41.577000
176	Усны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох, сунгах, цуцлах тухай тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-01-03 01:42:34.923000
177	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Хөвсгөлийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:39:16.052000

178	Эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх, халдварт өвчний голомтыг эрүүлжүүлэх зорилгоор амьтныг агнах, барих	OTHER	TWO	2024-02-02 07:50:39.227000
179	Нэн ховор амьтныг эрдэм шинжилгээний ажил гүйцэтгэх зориулалтаар агнах, барих	OTHER	TWO	2024-02-02 07:44:54.310000
180	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Хангайн нурууны БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:22:42.408000
181	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Хан Хөхийн нурууны УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:25:02.663000
182	Гадаадын иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага усны сан бүхий газарт ус, усан орчинтой холбоотой шинжилгээ судалгаа явуулах	OTHER	TWO	2024-02-02 07:38:28.768000
183	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Улаан тайгын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:02:59.629000
184	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Увс нуурын ай савын УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:18:37.489000
185	Амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, зүйлийг гадаадад гаргах	REGISTRATION	TWO	2020-03-19 04:31:32.579000
186	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Отгонтэнгэрийн УТХГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:57:32.684000
187	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Орхоны хөндийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:35:44.590000
188	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Онон-Балжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:50:22.339000
189	Байгалийн ургамал, ойн даялалт баялаг тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг гадаадад гаргах	EXTERNAL	TWO	2023-01-02 08:45:31.676000
190	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Их Нартын БНГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:11:11.522000
191	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Их газрын чулуу БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:30:13.133000
192	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Их Богдын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-26 08:03:45.813000

193	Барилга, хот байгуулалтын яам	Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Дарьгангын БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:15:24.265000
194		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Горхи-Тэрэлжийн БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 03:33:14.475000
195		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Говь-Гурван сайханы БЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 04:08:15.749000
196		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Говийн бага ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:05:05.897000
197		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг цуцлах хүсэлт (Иргэн) (Богдхан уулын ДЦГ-ын хамгаалалтын захиргаа)	OTHER	TWO	2023-12-22 10:00:23.591000
198		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрхийг сунгах хүсэлт (Иргэн)	OTHER	TWO	2024-01-02 09:29:41.675000
199		Даацын хийц, бүтээц, эдлэхүүн, материал, түүний түүхий эд болон шатамхай, химийн хортой, эрчим хүчний хэмнэлттэй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:24:02.579000
200		Бага, дунд, өндөр, онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламжийн барилгын ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:04:41.824000
201		Бага, дунд, өндөр, онцгой төвөгшилтэй барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 02:48:07.141000
202		Өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, үлсралт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:50:19.532000
203	Барилга, хот байгуулалтын яам	Өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, үлсралт засвар үйлчилгээ үзүүлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-02-14 04:37:32.056000
204		Барилга, байгууламжийг хот байгуулалтын мэдээллийн санд бүртгэх, хаяг дугаар олгох	REGISTRATION	TWO	2023-05-13 06:10:55.037000
205		Барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-02-14 05:13:37.731000
206		Цөмийн болон дулааны цахилгаан станц, усан цахилгаан станц, төмөр зам, нисэх онгоцны буудал, метро, улс дамнасан нефть болон хийн хоолой, газрын тосны боловсруулах үйлдвэр, түүхий тос дамжуулах хоолой зэрэг улсын чанартай барилга байгууламжид барилгын ажлын зөвшөөрөл олгох	BOOKING	TWO	2024-05-15 07:50:46.225000

207		Барилгын ажил гүйцэтгэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2022-02-14 04:33:07.410000
208		Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2022-02-14 04:03:54.238000
209		Хот байгуулалтын баримт бичиг боловсруулах тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2022-02-14 05:15:04.002000
210	Барилгын хөгжлийн үндэсний нэгдсэн төв	Барилга байгууламжийн норм, нормативын баримт бичиг		EXTERNAL	TWO	2024-03-05 06:52:05.670000
211	Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль болон сургуулийн өмнөх боловсролын сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-03-12 03:03:19.314000
212		Гадаад багш, мэргэжилтэн Монгол Улсад хөдөлмөр эрхлэх, оршин суухыг дэмжих бичиг авах хүсэлт		BOOKING	TWO	2025-03-21 08:16:37.320000
213	Бусад	Тусгай зөвшөөрлөөр олгогдсон талбайг бүхэлд нь буцаан өгөх		OTHER	TWO	2021-04-08 06:15:46.667000
214	Бусад	Тусгай зөвшөөрөлд хамаарах нөөцийн тодорхойлолт гаргах		OTHER	TWO	2021-04-08 07:07:47.543000
215	Бүрэн скор. Зээлийн мэдээллийн сан ХХК	Зээлийн мэдээллийн лавлагаа - ААН (Бүрэн скор)		ENQUIRY	ONE	2024-05-21 07:36:14.984000
216	Гаалийн ерөнхий газар	Монгол улсын хилээр шинжилгээний дээж нэвтрүүлэхэд тодорхойлолт олгох		OTHER	TWO	2021-04-08 07:13:24.258000
217	Гадаад харилцааны яам	Виз сунгалт		EXTERNAL	TWO	2021-04-29 01:54:29.207000
218		Олон улсын хилийн боомт дээрээс В ангиллын визийн зөвшөөрөл хүсэх		EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:20:07.656000
219		GB-2 МУ-ын иргэнээс төрсөн 18 хүртэлх насны гадаад улсын харьяат хүүхэд		EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:34:55.095000
220		Олон Улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгуулалтын үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөлтэй эсэх тухай тодорхойлолт		BOOKING	TWO	2019-09-26 04:36:43.660000
221		Гадаадын иргэний оршин суух зөвшөөрлийн хасалт хийсэн тодорхойлолт		BOOKING	TWO	2019-09-26 10:55:30.911000
222		Монгол улсын харьяат болсон тухай тодорхойлолт		BOOKING	TWO	2021-09-23 09:29:35.394000
223		Гадаадын иргэн, уригчийн зөрчил гаргасан эсэх тухай тодорхойлолт		BOOKING	TWO	2019-09-26 10:48:22.964000
224		Гадаадын иргэний оршин суух зөвшөөрлийн хасалт хийсэн тодорхойлолт (AАНБ)		BOOKING	TWO	2021-11-30 08:04:28.019000
225		Гадаадын иргэний бүртгэл		BOOKING	TWO	2019-09-26 10:49:08.717000
226		Гадаадын иргэн оршин суух зөвшөөрөлтэй эсэх тухай лавлагаа		BOOKING	TWO	2019-09-26 10:54:44.812000
227		Гадаадын иргэний оршин суух хаягийн өөрчлөлтийн бүртгэл хийх		REGISTRATION	TWO	2019-09-26 11:04:06.656000
228		Хөрөнгө оруулагч буюу Т ангиллын оршин суух зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлт		EXTERNAL	TWO	2021-04-29 01:56:34.014000
229		J ангиллын визийн зөвшөөрөл хүсэх		OTHER	TWO	2020-03-12 06:30:23.426000

230	Албан зэргийн А2 ангиллын визийн зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:21:55.956000
231	Гадаадын иргэний оршин суух зөвшөөрлийн сунгалт	EXTERNAL	TWO	2019-09-26 11:03:15.506000
232	Олон улсын хилийн боомт дээрээс Т ангиллын визийн зөвшөөрөл хүсэх	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:21:13.342000
233	Ерөнхий болон Дээд боловсролын байгууллагад суралцагч буюу S1 ангиллын оршин суух зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлт	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:33:31.919000
234	Жуулчин буюу J, ажил хэргийн буюу В визийн хугацаа сунгуулах хүсэлт	REGISTRATION	TWO	2021-04-19 03:35:51.833000
235	В ангиллын визийн зөвшөөрөл хүсэх	EXTERNAL	TWO	2020-04-21 07:22:59.966000
236	Олон улсын хилийн боомт дээрээс 1 удаагийн О ангиллын визийн зөвшөөрөл хүсэх (Зөвхөн Төрийн бус байгууллагад)	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:22:39.279000
237	Төрийн байгууллагын урилгаар ирсэн болон Засгийн газар хоорондын байгууллагад ажиллах гадаадын иргэн буюу А2 ангиллын оршин суух зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлт	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:30:36.051000
238	Хөрөнгө оруулагч буюу НГ ангиллын оршин суух зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлт	EXTERNAL	TWO	2021-04-29 01:58:29.709000
239	GB1, H1, H2, H3, H5, TS ангиллын оршин суух зөвшөөрлийн хугацаа сунгуулах хүсэлт	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 03:34:14.529000
240	"Газрын нөхөн сэргээлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх сэргээх	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:56:35.301000
241	Зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл нөхөж авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:53:07.788000
242	"Газрын кадастр"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх сунгуулах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:10:33.089000
243	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн ерөнхий газар	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:51:03.857000
244		EXTERNAL	ONE	2021-03-30 06:33:48.756000
245		EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:28:24.199000
246		EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:35:59.153000
247		EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:49:45.803000

248	"Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх сэргээх	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:06:33.759000
249	"Газрын кадастр"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:08:06.240000
250	Зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл шинээр авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:28:15.951000
251	"Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа"-ны чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:26:16.774000
252	"Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:59:53.798000
253	"Газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгаа"-ны чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрхийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-30 06:38:17.995000
254	Геодезийн үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сунгах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:07:03.282000
255	"Газрын нөхөн сэргээлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:52:33.492000
256	"Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх нөхөж авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:05:05.839000
257	"Газрын нөхөн сэргээлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх нөхөж авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:55:12.545000
258	Геодезийн үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл шинээр авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-29 08:40:38.024000
259	"Газрын нөхөн сэргээлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх сунгуулах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:53:47.377000
260	"Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх сунгах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:01:36.357000
261	Геодезийн үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл нөхөж авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:18:16.398000
262	Геодезийн үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сэргээх	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:12:46.415000
263	"Газрын нөхөн сэргээлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрхийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-30 06:39:51.828000

264		"Газрын кадастр"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх сэргээх	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:24:34.011000
265		Зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сунгах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:48:54.609000
266		"Газар зохион байгуулалтын төлөвлөлт"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрхийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-30 06:35:39.954000
267		"Газрын кадастр"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх нөхөж авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 02:13:35.319000
268		Газар эзэмших, ашиглах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 07:10:32.073000
269		Зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл сэргээх	EXTERNAL	TWO	2021-03-30 01:51:31.154000
270		Геодезийн үйлдвэрлэл үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-30 06:30:18.493000
271		"Газрын кадастр"-ийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрхийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-30 06:36:49.982000
272		Газрын төлбөр, татварын талаарх лавлагаа авах	BOOKING	TWO	2020-03-18 08:19:38.076000
273		Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа явуулах мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 07:08:52.799000
274		Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 07:29:05.969000
275		Монгол Улсын иргэдийг гадаадад хөдөлмөр эрхлэхэд зуучлах тусгай зөвшөөрөл олгох үйлчилгээ	EXTERNAL	TWO	2021-03-04 09:14:27.511000
276		Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний машин механизм, тоног төхөөрөмжид гэрчилгээ олгох(Нэг удаа)	BOOKING	TWO	2023-12-15 03:18:11.731000
277		Японы ур чадварын дадлагажигчийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-04 09:42:31.799000
278		Монгол Улсын иргэнийг гадаадад хөдөлмөр эрхлэх, эсхүл дадлагажихад зуучлах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 15:14:49.437000
279	Жижиг, дунд үйлдвэрийн газар	Жижиг, дунд, үйлдвэр эрхлэгчийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-04-23 10:11:36.686000
280		Зээл, төсөл хүлээн авах, шийдвэрлэх	OTHER	TWO	2021-04-07 10:34:05.072000
281		Жижиг, дунд үйлдвэр, үйчилгээ эрхлэгчийн тодорхойлолт	EXTERNAL	ONE	2021-03-18 03:01:20.891000
282		Зээлийн хүсэлт хүлээн авч шийдвэрлэх	EXTERNAL	TWO	2021-04-27 09:32:44.226000

283		Усан замын тээврийн хэрэгслийг бүртгэлээс хасах	EXTERNAL	TWO	2022-10-25 09:16:36.820000
284		Авто зам, замын байгууламжийн техник, эдийн засгийн үндэслэл, зураг төсөл боловсруулах, барих, арчлах, засварлах, техник, технологийн хяналт тавих зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:12:39.003000
285	Зам, тээврийн асуудал хариуцсан төрийн байгууллага	Суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг үйлдвэрлэх, утсрах, засварлах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:17:15.276000
286		Усан замын тээврийн хэрэгслийг бүртгэх, улсын дугаар, гэрчилгээ олгох (ААН)	EXTERNAL	TWO	2022-10-25 09:08:45.459000
287		Төмөр замын суурь бүтэц ашиглах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:19:41.136000
288		Төмөр замын тасалбар захиалах	EXTERNAL	ONE	2021-04-29 05:31:45.800000
289		Хот хоорондын нийтийн тээврийн хэрэгслээр зорчих тасалбар захиалах	EXTERNAL	ONE	2021-04-29 05:33:59.346000
290		Автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:15:06.734000
291		Суурь бүтэц ашиглах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2022-12-17 07:28:19.933000
292	Зам, тээврийн хөгжлийн яам	Авто тээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2022-12-17 07:24:55.111000
293		Усан замын тээврийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:49:39.630000
294		Тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2022-12-17 07:22:20.028000
295		Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл авах	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:47:16.285000
296		Төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2022-12-17 07:29:28.907000
297		Суурь бүтэц барих тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2022-12-17 07:30:23.226000
298		Авто замын, замын байгууламжийн барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2022-12-17 07:26:02.981000
299	Замын-Үүд Чөлөөт бүсийн Захирагчийн ажлын алба	Чөлөөт бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх бүртгэлийн гэрчилгээ (Замын-Үүд чөлөөт бүс)	BOOKING	TWO	2022-09-16 02:36:25.606000
300		Чөлөөт бүсэд тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Замын-Үүд чөлөөт бүс)	BOOKING	TWO	2022-09-22 08:15:59.042000
301		Газрын тос борлуулах зориулалт бүхий дамжуулах хоолой барих тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 10:21:09.223000
302	Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар	Өргөдөл, гомдол, санал хүсэлт гаргах үйлчилгээ	OTHER	TWO	2020-10-12 05:35:46.002000
303		Хүн амын эрүүл мэнд, мал, ан амьтан, байгаль орчинд онцгой нөлөө бүхий хортой бодисыг хамгаалан булахад зориулан газрын хэвлийг ашиглуулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 10:25:04.833000

304		Галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл шинээр бүртгүүлж, тодорхойлолт авах (ААН)	OTHER	TWO	2024-01-31 03:28:42.812000
305		Галт зэвсгийн хамтран эзэмшигч бүртгүүлэх (ААН)	OTHER	TWO	2024-01-31 03:42:11.388000
306		Уралдаан, тэмцээнд оролцох зорилгоор улсын хилээр галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл нэвтрүүлэх, гаргах зөвшөөрөл (ААН)	OTHER	TWO	2024-02-01 09:48:26.929000
307		Хувийн хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх (ААН)	OTHER	TWO	2023-12-05 07:48:00.563000
308		Галт зэвсэг шилжүүлэх (ААН)	OTHER	TWO	2024-02-08 02:53:04.635000
309	Зөвшөөрөл, үйлчилгээний төв	Галт зэвсгийн гэрчилгээ олгох (ААН) (Сунгалт)	OTHER	TWO	2024-01-30 09:33:11.858000
310		Галт зэвсэг, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгсэл худалдан борлуулах төвөөс худалдан авах зөвшөөрөл (ААН)	OTHER	TWO	2024-01-31 07:49:54.098000
311		Галт зэвсэг, сум ашиглан спорт-сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх (ААН)	REGISTRATION	TWO	2023-12-05 07:24:56.963000
312		Галт зэвсгийн гэрчилгээ олгох (ААН) (Шинээр олгох)	OTHER	TWO	2024-01-30 09:32:29.943000
313		Галт зэвсгийн гэрчилгээ олгох (ААН) (Нөхөж авах)	OTHER	TWO	2024-01-30 09:33:52.272000
314		Нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл гадаад улсаас оруулж ирэх зөвшөөрөл (ААН)	OTHER	TWO	2024-02-01 11:19:16.117000
315		Галт зэвсгийн гэрчилгээний хаягийн бүртгэл шилжүүлэх (ААН)	OTHER	TWO	2024-01-31 04:04:01.604000
316	Зэвсэгт хүчний асуудал харуулсан төрийн байгууллага	Тогтоосон орох, гарах цэгээс гадуур нэвтрэх агаарын хөлөгт зөвшөөрөл олгох	REGISTRATION	TWO	2024-09-09 03:23:59.147000
317		Иргэний нисэхэд ашиглах аэродром, нисэх буудлын үйлчилгээ эрхлэх	OTHER	TWO	2023-12-06 07:25:04.991000
318	Иргэний нисэхийн ерөнхий газар	Иргэний агаарын хөлгийн засвар, үйлчилгээ эрхлэх	OTHER	TWO	2023-12-06 07:23:21.325000
319		Иргэний агаарын хөлгөөр нислэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх	OTHER	TWO	2023-12-06 07:24:17.619000
320	Кино урлагийн зөвлөл	Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаадын иргэн, хуулийн этгээд кино зураг авалт хийх	EXTERNAL	TWO	2024-08-09 07:47:29.444000
321		Малын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл экспортолох, импортолох лиценз	EXTERNAL	TWO	2021-04-26 07:55:11.876000
322		Малын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-20 03:10:11.224000
323	Мал эмнэлгийн ерөнхий газар	Малын эм, эмнэлгийн хэрэгсэл импортолох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	ONE	2021-04-27 07:06:23.923000
324		Олон улсын мал эмнэлгийн гэрчилгээ олгох	EXTERNAL	TWO	2024-07-17 08:35:26.023000
325	Монгол банкны сан	Зээлийн мэдээллийн лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2024-05-06 11:38:52.280000
326	Монгол Улсын Далайн захиргаа ТӨҮГ	Усан замын тээврийн хэрэгслийн тоо бүртгэлд шилжилт хөдөлгөөн хийх	REGISTRATION	TWO	2022-10-25 09:14:52.408000

327	Монгол шуудан ЖК	Илгээмжийн байршил шалгах	EXTERNAL	ONE	2021-11-16 08:48:51.094000
328	МОНГОЛЫН МЭРТЭШСЭН ҮНЭЛГЭЭЧДИЙН ИНСТИТУТ	Үнэлгээчний эрх олгох	EXTERNAL	ONE	2024-03-25 07:27:28.105000
329	Монголын Нотариатчдын танхим	Нотариатаар гэрчилүүлсэн тээврийн хэрэгслийн гэрээ	ENQUIRY	ONE	2022-11-22 08:18:28.656000
330		Нотариатаар үйлдэл хийлгэсэн эсэх лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2022-11-22 08:16:54.608000
331	Монголын Үндэсний Хуудлаа Аж Үйлдвэрийн Танхим	Гэнэтийн буюу давагдашгүй хүчин зүйл болон хүнд нөхцөл байдлын гэрчилгээ	EXTERNAL	ONE	2023-04-18 07:49:15.796000
332		'Органик бүтээгдэхүүн - Certified organic' шошго (МУХАУТ)	EXTERNAL	ONE	2023-04-18 07:46:25.123000
333		'Ногоон буудал' эко шошго (МУХАУТ)	EXTERNAL	ONE	2023-04-18 07:48:26.370000
334		Гарал үүслийн гэрчилгээ (МУХАУТ)	EXTERNAL	ONE	2023-04-18 07:43:28.331000
335		МУХАУТанхимд гишүүнээр элсэх (МУХАУТ)	EXTERNAL	ONE	2023-04-18 07:41:22.549000
336		Хөндлөнгийн Шинжээчийн Үйлчилгээ (МУХАУТ)	EXTERNAL	ONE	2023-04-18 07:42:43.009000
337	Мэдээлэл, холбооны сүлжээ ТӨХК	Барилга байгууламжуудыг холбоожуулах үед техникийн нөхцөл олгох, сунгах (B)	EXTERNAL	TWO	2020-05-06 06:09:52.175000
338		Холбооны хуудас сувагчлал, кабель шугамын байгууламжийг хамгаалах, боломжтой тохиолдолд шилжүүлэх техникийн нөхцөл олгох, сунгах (C)	EXTERNAL	TWO	2020-05-06 06:21:09.569000
339		Шилэн кабель суурилуулах техникийн нөхцөл шинээр олгох, сунгах (A)	EXTERNAL	TWO	2020-05-06 04:02:11.932000
340		Хороолол хотхоны хэмжээний барилга байгууламжуудыг холбоожуулах техникийн нөхцөл олгох, сунгах (D)	EXTERNAL	TWO	2020-05-06 06:11:19.262000
341	Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар	Ажил олгогчийн нийгмийн даатгалын шимтгэл төлөлтийн тодорхойлолт	ENQUIRY	ONE	2019-09-26 04:38:20.204000
342		Гурил, гурилан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
343		Автомашинны доторлогоо	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
344		Үсчин	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 08:42:06.370000
345		Гоо засал	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 08:35:26.374000
346		Хүргэлтийн хоолны үйлчилгээ	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 08:40:27.081000
347		Нийтийн халуун ус	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 08:36:15.182000
348		Хумс засал	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 08:36:37.184000
349		Хими цэвэрлэгээ, угаалга	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-24 07:54:07.708000

350	Кафе	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:40:47.664000
351	Кофе шол	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:41:09.024000
352	Баар (Паб, Лоунж)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:40:07.107000
353	Явуулын үйлчилгээтэй түргэн хоолны түр цэг	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:41:32.069000
354	Алт, мөнгө, үнэт эдлэлийн захиалга, засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:54:35.332000
355	Нүдний шил захиалга, засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:55:00.958000
356	Хувцас захиалга, засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:55:18.867000
357	Айл гэр, албан байгууллага нүүлгэх үйлчилгээ	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:52:15.518000
358	Эд бараа түрээслэх үйлчилгээ	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:55:41.339000
359	Гэрэл зураг, дүрс бичлэгийн үйлчилгээ	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:56:02.202000
360	Түргэн үйлчилгээний болон сүлжээ хоолны газар	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:36:59.786000
361	Бүтик	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:27:08.226000
362	Хайпермаркет	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:26:47.538000
363	Айл гэр, албан байгууллага цэвэрлэх үйлчилгээ	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 07:51:49.155000
364	Их дэлгүүр	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:26:26.479000
365	Гутал засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:00:27.422000
366	Цаг засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:01:33.730000
367	Цүнх засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:01:53.012000
368	Хүнсний бус барааны зах, худалдааны төв (барилгын материал, мод автотехникийн, төрөлжсөн барааны г.м)	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:26:07.083000
369	Бөөний худалдааны төв	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:24:59.303000
370	Агуулах дэлгүүр	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:24:27.707000
371	Улирлын чанартай, түр сүүдэрвчтэй худалдаа	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:23:33.575000
372	Цахим тоглоомын газар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:58:46.966000

373	Саун	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-24 07:52:41.759000
374	Фитнес, сплнинг	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
375	Гэр ахуйн тавилгын засвар	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-24 08:02:14.243000
376	Төрөлжсөн барааны дэлгүүр	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:23:01.305000
377	Хүүхдийн тоглоомын төв	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
378	Хөнгөн үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
379	Өндөгний үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
380	Дэн буудал	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-24 08:57:14.275000
381	Уламжлалт аргаар боловсруулсан цагаан идээний үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
382	Исрэлт, амтат ундаа үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
383	Хүүхдийн хоол тэжээлийн үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
384	Түргэн үйлчилгээний цэг (ТҮЦ)	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
385	Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
386	Мах махан бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
387	Хүнсний бусад үйлдвэрлэл	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
388	Соёлын төв, үзвэр үйлчилгээний газар	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
389	Аутлет	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:28:11.736000
390	Соёл урлагийн (дуу, хөгжим, бүжиг, драма, кино, загвар, хөтлөгч, жүжигчин, тайзны яриа, илтгэх урлаг, уран зурга, фото зураг, төрөл бүрийн хатгамал, нүүр будаг, хувиргалт) сургалтын газрын үйл ажиллагаа	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
391	Авто зогсоол (битүү)	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
392	Дуугуй засвар	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
393	Авто машин, сэлбэг хэрэгсэл, тос тосолгооны болон будаг, аккумулятор, гоёл чимэглэл, дуугуй зэрэг ашиглалтын материалын худалдаа	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
394	Автомашинны угаалга	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000

395	Авто засвар (агрегат, кузов)	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
396	Амралтын газар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:57:34.448000
397	Дахивар худалдан авах цэг	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:27:51.728000
398	Баар (Гайчих клуб)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:39:24.709000
399	Баар (боулинг)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:39:04.711000
400	Баар (СПОРТ)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:37:49.721000
401	Кейтеринг буюу захиалгат хоол үйлчилгээ	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:37:24.527000
402	Ахуйн электрон, цахилгаан хэрэгслийн засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:00:51.650000
403	Баар биллиард	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:38:10.819000
404	Баар (Диско клуб)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:39:48.063000
405	Цоож, түлхүүр, засвар	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:01:15.164000
406	Зочид буудал	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:40:38.087000
407	Үзүүлэнгийн танхим	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:27:29.303000
408	Мухлаг	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:41:06.456000
409	Хүнсний зах, худалдааны төв	BOOKING	TWO	2023-09-21 09:41:36.520000
410	Хүнсний дэлгүүр	BOOKING	TWO	2023-08-31 07:33:24.596000
411	Боулинг	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
412	Жуулчны бааз	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:57:53.356000
413	Гэр буудал	REGISTRATION	TWO	2023-10-24 08:58:13.330000
414	Баар (Дэлгэцийн гольф, автомат тоглоом)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 09:19:35.881000
415	Биллиард	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
416	Бассейн	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
417	Алжаал тайлах төв (иплаг)	REGISTRATION	TWO	2023-10-09 08:35:51.329000
418	Дя тухтай дэлгүүр	OTHER	TWO	2023-09-21 09:37:43.346000
419	Аэробик, иог, бүжгийн клуб	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000

420		Дэлгэцийн болон дүрс бичлэгийн бүх төрлийн кино үзвэрийн газруудын үйл ажиллагаа	REGISTRATION	TWO	2023-10-02 03:22:36.334000
421		Минимаркет	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:30:33.852000
422		Цайны газар (Нийтийн үйлчилгээний болон байгууллагын дэргэдэх)	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:39:21.679000
423		Супермаркет	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:40:07.577000
424		Ресторан	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:37:05.601000
425	Нийслэлийн Авто замын хөгжлийн газар	Баар (Karaoke)	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 09:38:31.703000
426		Инженерийн шугам сүлжээний ажил шинээр хийх, зөөх, шилжүүлэх ажлын хүрээнд авто зам сэтлэх, сүвлэх зөвшөөрлийн хүсэлт хүлээн авах	REGISTRATION	TWO	2019-12-16 08:13:49.565000
427		Нийтийн эзэмшлийн зам талбайд иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагатай төлбөртэй зогсоолын гэрээ хийх	BOOKING	TWO	2019-11-08 02:37:06.748000
428		Авто замд орц, гарц, зогсоолын талбай шинээр гаргах	OTHER	TWO	2019-11-08 02:54:07.905000
429		Орчны хөдөлгөөнт хэмжилт хийх	OTHER	TWO	2023-06-26 05:22:00.979000
430	Нийслэлийн агаар, орчны бохирдолтой тэмцэх газар	Хүн, аж ахуйн нэгжийн үйлдвэрлэсэн сайжруулсан хатуу түлшний хаягдал утааны хэмжилт хийх	OTHER	TWO	2023-06-26 05:24:56.604000
431		Авто тээврийн хэрэгслийн утааны хийн хэмжилт хийх	OTHER	TWO	2023-06-23 07:28:46.266000
432		Усан халаалтын зуухнуудад хаягдал утааны хэмжилт хийх	OTHER	TWO	2023-06-26 05:29:53.603000
433		Уншлагын танхимын үйлчилгээ	BOOKING	TWO	2020-05-01 06:57:22.752000
434		Иргэн, хуулийн этгээдийн захиалгаар мэдээлэл бэлтгэх үйлчилгээ	BOOKING	TWO	2019-12-11 06:58:04.853000
435	Нийслэлийн Архивын газар	Орон сууцны зориулалт өөрчилсөн тухай лавлагаа олгох	BOOKING	TWO	2019-09-26 03:02:37.880000
436		Ан амьтны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох, сунгахад дүгнэлт гаргах	OTHER	TWO	2019-11-15 08:05:19.082000
437		Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох	BOOKING	TWO	2021-03-17 08:05:49.073000
438		Хурын ус хуримтлуулж, хөв цөөрөм байгуулах, суваг шуудуу татах дүгнэлт гаргах	OTHER	TWO	2019-11-15 08:59:13.180000
439		Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Ойд үйлдвэрлэлийн ашиглалтын ажил эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 07:18:49.196000
440	Нийслэлийн Байгаль орчны газар	Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Ойн хөнөөлт шавь, өвчний судалгаа явуулах, тэдгээртэй тэмцэх ажил эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 03:56:41.866000

441	Ус ашиглуулах дүгнэлт гаргуулах хүсэлт хүлээн авах	OTHER	TWO	2019-11-15 08:41:02.490000
442	Ан, амьтны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	OTHER	TWO	2023-06-26 03:27:26.604000
443	Хонгог 50-100 шоометр ус ашиглах зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2023-11-28 22:02:05.395000
444	Ус ашиглах зөвшөөрөл (Улаанбаатар хот)	OTHER	TWO	2019-11-15 08:16:36.506000
445	Усны мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох талаар дүгнэлт, Засаг даргын тодорхойлолт гаргах	OTHER	TWO	2019-12-12 01:04:17.701000
446	Стандарт шаардлага хангасан ариун цэврийн байгууламж барьсан эсэх талаарх дүгнэлт	OTHER	TWO	2023-06-20 02:20:58.500000
447	Элбэг ургамлыг ахуйн болон судалгаа шинжилгээний зорилдлагаар ашиглах зөвшөөрөл олгох	OTHER	TWO	2019-11-15 09:31:53.544000
448	Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Ойн дагалт баялгийг ашиглах аж ахуйн нэгж байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 07:06:11.507000
449	Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Мод уржуулах, ойжуулах, ойт нөхөн сэргээх ажил эрхлэх аж ахуйн нэгж, байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 07:15:19.092000
450	Цооног ерөмдөх, худал гаргах зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2019-12-11 07:06:38.170000
451	Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Ойд цэвэрлэгээ, арчилгаа хийх аж ахуйн нэгж байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 04:01:39.743000
452	Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Ойн дагалт баялгийг хамгаалах аж ахуйн нэгж байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 06:56:09.829000
453	Байгаль орчны нөлөөллийн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт (Нийслэл)	OTHER	TWO	2019-11-15 08:27:00.875000
454	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын хайгуулын, ашиглалтын төлөвлөгөө, тайлан хүлээн авах	BOOKING	TWO	2021-03-18 02:21:39.358000
455	Ойн мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлт олгох (Ойн тооллого, зохион байгуулалт хийх аж ахуйн нэгж байгууллага)	BOOKING	TWO	2024-11-27 03:50:17.981000
456	Газрын хэвлийн мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох, сунгахад дүгнэлт гаргах	OTHER	TWO	2019-11-15 07:59:09.933000
457	Үл хөдлөх хөрөнгийн газраар дамижуулан өмчлөх эрхээ шилжүүлсэн газрын кадастрын зургийн нэр өөрчлөх	OTHER	TWO	2019-11-17 14:35:46.174000
458	Нийслэлийн Газар зохион байгуулалтын алба Нийслэл, сум, дүүргийн тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний зураг, тайлан харах	EXTERNAL	TWO	2022-10-14 03:47:05.023000

459		Газар эзэмших, ашиглах эрхийг барьцаанаас чөлөөлөх хүсэлт хүлээн авах	OTHER	TWO	2019-11-19 05:43:53.727000
460		Хөдөө орон нутагт газар өмчилж авах зорилгоор тодорхойлолт авсан иргэдийн жагсаалтаас хасалт хийх	OTHER	TWO	2019-11-17 13:47:18.156000
461		Нийслэл, сум, дүүргийн тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд газар эзэмших, ашиглах, өмчлөх саналаа өгөх	EXTERNAL	TWO	2022-10-14 04:01:33.120000
462		Газрын мэдээллийн санд барилга, байшин, хаяг дугаар бүртгэх хүсэлт хүлээн авах	REGISTRATION	TWO	2020-03-20 07:42:44.747000
463	Нийслэлийн замын хөгжлийн газар	Авто зам, замын байгууламжийн барилгын ажил эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл олгох	OTHER	TWO	2023-06-22 07:14:02.023000
464		Газар эзэмшигчийн кадастр авто замын трасст орсон эсэх тодруулга гаргах	BOOKING	TWO	2023-06-23 02:12:20.663000
465	Нийслэлийн замын хөдөлгөөний төлөвлөлт, зохицуулалт, инженерчлэлийн газар	Дугаарын хязгаарлалтаас чөлөөлөх хүсэлт	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:56:26.807000
466	Нийслэлийн Замын хөдөлгөөний удирдлагын төв	Тээврийн хэрэгслийг зориулалтын авто машинаар зөөж, шилжүүлэх үйл ажиллагаа эрхлэх гэрээ байгуулах хүсэлт хүлээн авах	OTHER	TWO	2023-06-21 02:58:11.610000
467		Хүүхдийн автобусны зөвшөөрөл олгох	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:48:29.536000
468		Ажилчдын автобусны зөвшөөрөл олгох	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:50:00.958000
469		Ангиллын гэрчилгээ - В (Автомашинны угаалгын үйлчилгээ)	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:44:34.119000
470	Нийслэлийн нийтийн тээврийн газар	Авто үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:47:21.316000
471		Ангиллын гэрчилгээ - А (Автомашинны засвар үйлчилгээ)	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:45:32.963000
472		Галын аюулгүй байдлын дүгнэлт	BOOKING	TWO	2020-12-24 08:57:36.692000
473	Нийслэлийн Онцгой байдлын газар	Хэрэглэгчдийн хүсэлтийн дагуу статистик тоон мэдээлэл бэлтгэж өгөх	OTHER	TWO	2023-06-22 03:30:11.548000
474	Нийслэлийн статистикийн газар	Барилгажсан хэсэгт барилга барих хүсэлт гаргах	EXTERNAL	TWO	2020-03-05 03:08:09.512000
475		Барилга, байгууламжийн загвар зураг батлах	BOOKING	TWO	2021-02-08 04:32:01.899000
476		Гүйцэтгэлийн байрзүйн зургийг Хот байгуулалтын мэдээллийн санд бүртгэх	REGISTRATION	TWO	2019-11-11 06:22:45.080000
477		Барилга, байгууламжийг хот байгуулалтын мэдээллийн санд бүртгэх, хаяг дугаар олгох	REGISTRATION	TWO	2019-11-11 08:11:17.642000
478	Нийслэлийн Хот байгуулалт хөгжлийн газар	Ус хангамж, ариутгах татуурын шугам сүлжээний ажлын зураг төсөл зөвшилцөх	BOOKING	TWO	2021-02-08 04:09:08.881000
479		Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл шинээр авах	OTHER	TWO	2020-04-07 07:12:35.218000

480		Инженерийн бэлтгэл арга хэмжээний ажлын зураг төсөл зөвшилцөх	BOOKING	TWO	2021-02-08 07:23:59.680000
481		Холбооны шугам сүлжээний ажлын зураг төсөл зөвшилцөх	BOOKING	TWO	2021-02-08 07:18:38.942000
482		Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөл сунгуулах	OTHER	TWO	2020-04-07 07:12:35.218000
483		Барилга байгууламжийн архитектур төлөвлөлтийн даалгаврын схем зургийн эргэлтийн цэгийн солбицол өөрчлүүлэх	BOOKING	TWO	2021-02-08 05:27:51.104000
484		Гэр хорооллын дахин төлөвлөлтийн байршилд барилга барих хүсэлт гаргах	EXTERNAL	TWO	2021-04-21 07:01:00.205000
485		Хот байгуулалт, хөгжлийн газрын Архивын лавлагаа авах үйлчилгээ	ENQUIRY	TWO	2019-11-11 01:13:31.878000
486		Тусгай хамгаалалттай газар нутагт барилга барих хүсэлт гаргах	EXTERNAL	TWO	2021-04-21 06:58:22.317000
487		Барилгын ажлыг эхлүүлэх, үргэлжлүүлэх зөвшөөрөлд нэмэлт өөрчлөлт оруулах	OTHER	TWO	2020-04-07 07:12:35.218000
488		Тэг тэнхлэгийн акт болон тоон мэдээллийг хот байгуулалтын мэдээллийн санд бүртгүүлэх	REGISTRATION	TWO	2019-11-11 07:44:19.052000
489		Инженерийн шугам сүлжээ болон хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний зурган мэдээллийн үйлчилгээ	OTHER	TWO	2019-11-11 07:14:19.334000
490		Дулаан хангамжийн шугам сүлжээний ажлын зураг төсөл зөвшилцөх	BOOKING	TWO	2021-02-08 04:16:08.162000
491	Нийслэлийн Хөдөлмөр эрхлэлтийн газар	Ажлын байрны захиалга авах	BOOKING	TWO	2019-12-11 01:47:43.757000
492		Зураг төслийн ажлын эхний гүйцэтгэл олгох	BOOKING	TWO	2021-02-08 04:50:37.531000
493		Засжиг зураг хүлээн авах баталгаажуулах	BOOKING	TWO	2021-02-08 05:02:56.700000
494		Зураг төслийн ажлын эцсийн гүйцэтгэл олгох	BOOKING	TWO	2021-02-08 04:44:50.786000
495	Нийслэлийн Хөрөнгө оруулалтын газар ОНБААТУГ	Барилга угсралтын ажлын явцын гүйцэтгэл олгох	BOOKING	TWO	2021-02-08 02:36:05.796000
496		Барилга угсралтын ажлын эцсийн гүйцэтгэл олгох	BOOKING	TWO	2021-02-08 02:59:56.590000
497		Барилга угсралтын ажлын эцсийн гүйцэтгэл гэрээ байгуулах /3600 м.3-с доош/	BOOKING	TWO	2021-02-08 02:13:42.509000
498		Ажил гүйцэтгэсэн тодорхойлолт олгох	BOOKING	TWO	2021-02-08 03:58:04.566000
499		Магадлал хийгдсэн ажлын зураг төслийг хүлээн авах	BOOKING	TWO	2021-02-08 05:21:04.602000
500	Нийслэлийн Эрүүл Мэндийн Газар	Сувицлын чиглэлээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгах	BOOKING	TWO	2021-01-12 09:31:23.162000
501		Эмийн сангийн чиглэлээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагуудад ажлын байрны дүгнэлт гаргах	BOOKING	TWO	2020-12-24 11:09:07.215000

502	Ахуйн хортон шавж, мэрэгч устгал, ариутгалын чиглэлээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагуудад ажлын байрны дүгнэлт гаргах	BOOKING	TWO	2019-12-13 01:46:18.686000
503		BOOKING	TWO	2021-01-12 09:30:14.925000
504		BOOKING	TWO	2021-01-12 08:52:14.525000
505		OTHER	TWO	2019-12-13 01:05:25.523000
506		BOOKING	TWO	2021-01-12 09:33:31.740000
507	Эмнэлгийн чиглэлээр мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх байгууллагуудад ажлын байрны дүгнэлт гаргах	BOOKING	TWO	2020-12-24 11:03:00.939000
508		BOOKING	TWO	2021-02-09 05:10:39.776000
509		BOOKING	TWO	2021-02-08 09:22:13.042000
510		BOOKING	TWO	2021-02-08 08:52:47.599000
511		BOOKING	TWO	2021-02-09 05:22:42.676000
512	Хүүхдийн болон ажилчдын автобусны зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2021-02-08 09:45:44.118000
513		BOOKING	TWO	2021-02-08 09:31:39.981000
514		CERTIFICATE	TWO	2021-12-15 08:27:10.459000
515		OTHER	TWO	2020-09-23 04:08:19.861000
516		OTHER	TWO	2020-09-23 04:06:10.445000
517	Ойн газар	OTHER	TWO	2020-09-23 04:12:23.842000
518		OTHER	TWO	2024-01-02 07:27:32.946000
519		OTHER	TWO	2024-01-03 06:54:12.603000
520		OTHER	TWO	2020-09-23 04:24:33.870000
521		OTHER	TWO	2020-09-23 04:01:31.204000

522	Ойн хөнөөлт шавж өвчний судалгаа хийх, тэдгээртэй тэмцэх мэргэжлийн байгууллага (сунгах)	OTHER	TWO	2020-09-23 04:27:25.758000
523		OTHER	TWO	2020-09-23 03:38:01.609000
524		OTHER	TWO	2020-09-23 04:18:25.774000
525		OTHER	TWO	2020-09-23 04:21:22.983000
526		OTHER	TWO	2019-11-15 07:25:45.850000
527	Оюуны өмчийн газар	CERTIFICATE	TWO	2021-12-15 08:54:01.770000
528		REGISTRATION	TWO	2023-09-18 07:43:41.356000
529		REGISTRATION	TWO	2023-09-18 07:42:55.345000
530		REGISTRATION	TWO	2023-12-04 09:15:22.735000
531		REGISTRATION	TWO	2023-09-18 07:41:57.281000
532	Оюуны өмчийн бүтээлийн хүсэлтийг хүлээн авах	ENQUIRY	ONE	2023-04-03 09:03:48.811000
533		EXTERNAL	TWO	2022-07-01 14:28:26.805000
534		EXTERNAL	TWO	2020-03-12 01:16:00.368000
535		EXTERNAL	TWO	2020-03-12 02:01:33.384000
536		EXTERNAL	TWO	2021-09-08 07:23:13.477000
537	Сангийн яам	EXTERNAL	TWO	2021-09-08 08:53:28.558000
538		EXTERNAL	TWO	2023-01-09 03:18:55.742000
539		EXTERNAL	TWO	2023-03-24 03:14:50.938000
540		EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:25:28.419000
541		EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:24:20.977000
542	Санхүүгийн зохицуулах хороо	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:21:33.800000
543		EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:19:01.042000
544		EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:32:07.206000

545	Даатгалчийн үйл ажиллагааны аливаа хэсгийг бусад этгээдийн үйл ажиллагаатай нэгтгэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:31:13.249000
546	Даатгалчийн үйл ажиллагааны аливаа хэсгийг бусад этгээдэд шилжүүлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:30:16.112000
547	Даатгалч нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа гадаад улсын нутаг дэвсгэрт нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:29:16.940000
548	Банк бус санхүүгийн байгууллагыг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:23:02.673000
549	Гадаад улсын үнэт цаасны зах зээлд үнэт цаас худалдах, худалдан авахад зуучлах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:28:16.330000
550	Гадаадын даатгалч Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:26:55.468000
551	Банк бус санхүүгийн салбар, төлөөлөгчийн газар, нэгж нээх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 07:14:46.313000
552	Үнэт цаасны арилжааны тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:55:45.939000
553	Үнэт цаасны дилерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:06:45.868000
554	Хамтын хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:36:05.933000
555	Ердийн, урт хугацааны, давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:58:06.157000
556	Хөрөнгө оруулалтын менежментийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 02:44:24.571000
557	Үнэт цаасны хөрөнгө оруулалтын зөвлөхийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:31:36.066000
558	Барьцаат үнэт цаасны хөрөнгийн багцын бүртгэлийг хянагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:35:30.100000
559	Үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:30:10.539000
560	Үнэт цаасны арилжааны төлбөрийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:58:17.549000
561	Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 07:58:52.191000
562	Үнэт цаасны өмчлөх эрхийн бүртгэлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:33:46.091000
563	Банк бус санхүүгийн итгэлцлийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:28:46.391000
564	Кастодианы үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:19:36.726000

565	Банк бус санхүүгийн цахим төлбөр тооцоо, мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:27:25.996000
566	Андеррайтерийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 07:57:06.030000
567	Санхүүжих чадавхын зэрэглэл тогтоох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:25:18.426000
568	Даатгалын хохирол үнэлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:51:05.144000
569	Хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:35:01.498000
570	Банк бус санхүүгийн факторингийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:30:43.951000
571	Үнэт цаасны итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:28:18.615000
572	Үнэт цаасны брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:00:41.436000
573	Хөдөө аж ахуйн биржийн арилжааны зуучлагч (брокер)-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:50:02.444000
574	Даатгалын төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:36:48.464000
575	Хөдөө аж ахуйн гаралтай бараа, түүхий эдийн биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:23:19.338000
576	Үнэт цаасны брокерын үйл ажиллагаа эрхлэх	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:04:20.783000
577	Хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:55:14.873000
578	Үнэт металл, үнэт чулууны, эсхүл тэдгээрээр хийсэн эдлэлийн арилжаа эрхлэгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:40:29.174000
579	Банк бус санхүүгийн зээл олгох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:20:08.536000
580	Үнэт цаасны төвлөрсөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 11:29:42.279000
581	Үнэт цаасны арилжаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:51:19.299000
582	Даатгалын зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:40:58.809000
583	Банк бус санхүүгийн гадаад валютын арилжаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 08:40:20.279000
584	Албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 03:26:36.692000
585	Албан журмын даатгалчдын холбооны дүрэм, түүнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, удирдах зөвлөлийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 03:27:57.463000
586	Банк бус санхүүгийн төлбөрийн баталгаа гаргах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 07:18:44.410000
587	Банк бус санхүүгийн төлбөр тооцооны хэрэгсэл гаргах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-09 07:22:39.557000

588		Даатгалын байгууллагыг өөрчлөн байгуулах, татан буулгах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:59:57.593000
589		Нийтэд санал болгон гаргах үнэт цаасыг бүртгэх, үнэт цаасыг анхдагч зах зээлд дээр санал болгох, худалдах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 03:17:43.139000
590		Тусгай зөвшөөрөл аваагүй гадаадын даатгалчтай даатгалын гэрээ байгуулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:18:16.846000
591		Үнэт цаасны зах зээл дэх зохицуулалттай этгээдийн хувьцаа эзэмшигч нь хувьцаагаа худалдах, арилжих, барьцаалах болон бусад хэлбэрээр шилжүүлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:20:10.493000
592		Үнэт цаасны танилцуулгад өөрчлөлт оруулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:21:29.436000
593		Үнэт цаасны хоёрдогч зах зээлд үнэт цаасыг арилжих зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:22:42.922000
594		Үнэт цаасны зах зээлд дэх зохицуулалттай этгээд нь өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг байгуулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:23:53.257000
595		Хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаасыг бүртгэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:24:56.005000
596		Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгох	BOOKING	TWO	2022-12-06 07:27:14.812000
597		Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт соёлын биет бүс өвийн судалгаа хийх	BOOKING	TWO	2022-12-08 03:06:18.986000
598		Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт палеонтологи, археологийн хайгуул, малтлага судалгаа хийх	BOOKING	TWO	2022-12-06 01:55:40.619000
599	Соёл, спорт, аялал жуулчлал, залуучуудын яам	Нийтийн өмчийн соёлын биет өвийг хувилан олшруулах	BOOKING	TWO	2022-12-06 02:14:19.111000
600		Соёлын биет өвийг зөөж тээвэрлэх зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2022-12-05 07:25:28.018000
601		Соёлын биет өвийг сэргээн засварлах зөвшөөрөл (Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйл)	BOOKING	TWO	2022-12-06 07:24:57.492000
602		Түүх, соёлын хөдлөх дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл сунгах	BOOKING	TWO	2022-12-06 08:20:47.393000
603		Музейн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2022-11-30 02:18:58.035000
604		Соёлын өвд хамаарах эсэх тухай тодорхойлолт (ААН)	BOOKING	TWO	2022-12-06 06:40:17.799000
605	Соёлын өвийн үндэсний төв	Соёлын өвийн лавлагаа, мэдээлэл (ААН)	BOOKING	TWO	2022-12-06 06:38:47.958000
606		Соёлын өвийн бүртгэл мэдээллийн санд эд зүйлээ бүртгүүлэх тухай хүсэлт	BOOKING	TWO	2022-12-05 08:45:42.643000
607	Сонгуулийн ерөнхий хороо	Даатгалын байгууллагын дүрмийн сангийн хэмжээ, бүтэц, хувьцаа эзэмшинчдийн бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 03:07:03.331000
608	Стандарт, хэмжиг зүйн газар	Стандартын цахим сан	BOOKING	ONE	2024-06-18 07:13:17.561000
609		Стандартын мэдээлэл, лавлагаа	EXTERNAL	ONE	2021-12-27 01:40:23.226000

610	Татварын торгууль төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:47:15.925000
611	Газрын үл хөдлөх хөрөнгийн албан татвар	TAX	ONE	2020-08-21 09:22:08.388000
612	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-21 09:17:07.809000
613	Стратегийн ач холбогдол бүхий ордны АМНАТ-ын тусгай төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:09:55.842000
614	Оршин суугч бус этгээдээс суутгасан НӨАТ	TAX	ONE	2020-08-21 09:26:54.107000
615	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:52:46.256000
616	Байгалийн ургамал нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:48:29.112000
617	Дотоодын бараа, үйлчилгээний суутгасан НӨАТ	TAX	ONE	2020-06-04 04:24:17.040000
618	Өсөн нэмэгдэх нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 03:30:04.738000
619	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:46:23.059000
620	Улсын тэмдэгтийн хураамж төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:26:53.009000
621	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:46:28.935000
622	Татварын тайлангаа тушаасан эсэх тухай лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-26 11:43:00.622000
623	Дотоодын архины онцгой албан татвар	TAX	ONE	2020-08-25 03:00:51.765000
624	Газар эзэмших, ашиглах эрх борлуулсны албан татвар төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:48:46.094000
625	Нүүрсний агаарын бохирдлын төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:18:15.937000
626	Томоохон эх үүсвэрийн агаарын бохирдлын төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:22:19.677000
627	Төндөрийн тодорхойлолт	ENQUIRY	ONE	2020-01-07 04:50:34.721000
628	Ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-06-04 04:32:22.208000
629	Ахуйн хэрэглээний ус, рашаан ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:50:44.805000
630	Зам ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-21 09:16:36.747000
631	Татварын өрийн үлдэгдлийн лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-11-01 07:03:46.002000
632	Аж ахуй нэгжийн орлогын албан татвар	TAX	ONE	2020-08-25 02:52:50.130000
633	Суутгасан ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:14:01.176000
634	Байгууллагын татварын тооцоотой эсэх тодорхойлолт	ENQUIRY	ONE	2020-01-17 04:50:23.276000
635	Дотоодын тамхины онцгой албан татвар	TAX	ONE	2020-08-25 03:08:40.464000
636	Газрын төлбөр төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:37:07.523000
637	Татварын алданги төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:47:55.514000

638	Улаанбаатар хотын захирагчийн ажлын алба	Үүсмэл ордын нөөц ашигласны төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 03:46:00.534000
639		Автын агаарын бохирдлын төлбөр	TAX	ONE	2020-08-21 09:13:25.974000
640		Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	TAX	ONE	2020-08-21 09:17:29.530000
641		Суутгагчийн хуулийн этгээдэд олгосон орлогоос суутгасан татвар төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:14:22.234000
642		Органик уусгагчийн агаарын бохирдлын төлбөр	TAX	ONE	2020-08-25 04:20:20.835000
643		Галт зэвсгийн албан татвар төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:44:37.905000
644		Арилжааны Банкны суутгасан АМНАТ	TAX	ONE	2020-08-25 04:16:00.036000
645		Үйлдвэрлэл үйлчилгээний зориулалтаар ашигласан усны төлбөр төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:39:03.638000
646		Дотоодын дарсны онцгой албан татвар	TAX	ONE	2020-08-25 03:06:03.385000
647		Нийслэлийн хотын албан татвар	TAX	ONE	2020-06-04 04:38:08.035000
648		Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, тэдгээртэй адилтгах орлогоос суутгасан татвар	TAX	ONE	2020-06-04 04:35:30.129000
649		Ус бохирдуулсны татвар төлөх	TAX	ONE	2020-06-04 04:34:35.837000
650		Автотээвэр, өөрөө явагч хэрэгслийн татвар	TAX	ONE	2020-08-25 04:42:04.295000
651		Дотоодын пивоны онцгой албан татвар	TAX	ONE	2020-08-25 03:03:47.957000
652		Дотоодын шимийн архины онцгой албан татвар	TAX	ONE	2020-08-25 03:12:44.274000
653	Туул голын сав газрын захиргаа	Хонот 100 шоометрээс их ус ашиглах	OTHER	TWO	2023-11-28 21:57:04.593000
654	Улаанбаатар дулааны сүлжээ ТӨХК	Дулааны техникийн нөхцөл (Шинээр Дулаан хангамжийн сүлжээнд холбогдох)	EXTERNAL	TWO	2019-11-19 04:52:52.864000
655		Дулааны эрчим хүч хэрэглэгчийн төлбөр, тооцооны лавлагаа, онлайн төлбөр тооцоо (Улаанбаатар Дулааны Сүлжээ)	EXTERNAL	ONE	2021-03-17 05:57:02.841000
656	Улаанбаатар хотын захирагчийн ажлын алба	Дулааны тоолуурын техникийн нөхцөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 03:56:21.302000
657		Спиртийн сул агууламжтай согтууруулах ундаа худалдах тусгай зөвшөөрөл шинээр авах	BOOKING	TWO	2019-12-11 06:17:34.458000
658		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (ААН) (Налайх дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 05:31:03.188000
659		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (ААН) (Багануур дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 05:18:07.169000
660		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (ААН) (Сүхбаатар дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 05:24:10.070000
661		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (ААН) (Сонгинохайрхан дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 04:46:19.766000
662		Улсын нийслэлд хөшөө, дүрсгалын самбар байршуулах хүсэлтийг шийдвэрлэх (ААН)	OTHER	TWO	2023-12-25 07:50:47.009000

663		Нийтийн эзэмшлийн барилга байгууламж, зам, гудамж, талбайд самбар, гэрэл дохио, гэрэлтүүлэг болон хөдөлгөөнгүй бусад хэрэгслийн тусламжтайгаар зар сурталчилгаа байрлуулах	OTHER	TWO	2023-12-05 23:54:59.453000
664		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (AАН) (Баянгол дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 05:27:50.282000
665		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (AАН)	REGISTRAT ION	TWO	2024-03-18 04:30:13.785000
666		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (AАН) (Баянзүрх дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 04:04:58.204000
667		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (AАН) (Багахангай дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 04:42:30.286000
668		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (AАН) (Чингэлтэй дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 05:39:15.040000
669		Тамхи худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл (AАН) (Хан-Уул дүүрэг)	OTHER	TWO	2024-04-04 05:36:11.378000
670	Улаанбаатар хотын Ус сүлгийн удирдах газар	Техникийн нөхцөл олгох үйлчилгээ	EXTERNAL	ONE	2025-06-12 02:56:43.343000
671		Цэвэр, бохир усны шугамын тодруулга хийх	OTHER	TWO	2019-11-20 15:12:38.756000
672	Улаанбаатар цахилгаан түгээх сүлжээ ТӨХК	Цахилгаан эрчим хүч хэрэглэгчийн онлайн систем (УБЦТС ТӨХК)	EXTERNAL	ONE	2019-09-25 08:25:34.134000
673		Эд хөрөнгийн барьцаалбаргүй барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах бүртгэл хийх	BOOKING	TWO	2023-11-16 11:59:52.920000
674		Эд хөрөнгийн барьцаалбартай барьцааны гэрээнд өөрчлөлт оруулах бүртгэл хийх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:40:04.662000
675		Эд хөрөнгийн барьцаалбартай барьцааны гэрээг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:42:43.776000
676		Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд өөрчлөлт оруулах (хавь өөрчлөгдөх)	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:47:45.357000
677		Өмчлөгчийн үүсгэн байгуулсан хуулийн этгээдээс иргэний өмчлөлд өмчлөх эрх шилжсэнийг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-03 06:54:12.854000
678		Өв залгамжлах эрхийг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:53:11.132000
679	Улсын бүртгэлийн ерөнхий газар	Шинэчилсэн бүртгэлд хамрагдаж улсын бүртгэлийн гэрчилгээ солиулах	REGISTRAT ION	TWO	2023-09-21 01:33:24.107000
680		Шашны байгууллагын мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлтийг улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 06:33:02.348000
681		Гадаадын хуулийн этгээдийн төлөөлөгчийн газрын мэдээлэлд оруулсан өөрчлөлт	REGISTRAT ION	TWO	2023-09-05 02:45:08.145000
682		Эрх барих этгээд өөрчлөх (УЗ, ТУЗ)	REGISTRAT ION	TWO	2021-04-14 04:21:22.537000
683		Хуулийн этгээдийн дүрэмд өөрчлөлт оруулах	REGISTRAT ION	TWO	2021-04-14 06:25:46.377000
684		Хуулийн этгээдийн хувь нийлүүлсэн хөрөнгө өөрчлөх	REGISTRAT ION	TWO	2021-04-10 07:47:26.339000
685		Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулагч (хувьцаа эзэмшигч, хөрөнгө оруулагч) өөрчлөх	REGISTRAT ION	TWO	2021-04-10 07:44:08.977000

686	Н.Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Салбар төлөөлөгчийн газар"-г улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-04-14 08:43:41.927000
687	Л. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Гадаадын хуулийн этгээдийн төлөөлөгчийн газар"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2019-09-26 07:24:43.410000
688	М. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Засгийн газар хоорондын байгууллага"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:45:45.038000
689	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааг эрхийн бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:24:26.147000
690	С. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:44:41.072000
691	Й. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Төрийн өмчит аж ахуйн тооцоот үйлдвэрийн газар"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:44:41.072000
692	П. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:42:17.039000
693	К. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Төрийн байгууллага, албан газар"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:42:17.039000
694	Р. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Нийтийн эрх зүйн хуулийн этгээд"-ийг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-02-01 02:57:35.428000
695	З. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Шашны байгууллага"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-02-01 02:57:35.428000
696	О. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Хадгаламж зээлийн хоршоо"-г улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:39:40.368000
697	Өвөлх эрхийн гэрчилгээгээр хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 06:28:27.895000
698	Ө. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Үйлдвэрчний эвлэлийн байгууллага"-г улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-28 04:39:40.368000
699	Шашны байгууллагын гэрчилгээний хугацаа сунгах	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-09 06:32:26.276000
700	Е. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Гадаадын хөрөнгө оруулалттай ХХК"-ийг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-02-01 04:23:47.862000
701	Үл хөдлөх хөрөнгийн лавлагаа (Хуулийн этгээд)	ENQUIRY	ONE	2024-05-03 03:59:17.622000
702	Хуулийн этгээд татан буугдаж улсын бүртгэлээс хасагдсан лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 08:20:45.996000
703	Тамга, тэмдгийн хяналтын дугаарын лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2024-12-03 01:50:18.551000
704	Obtain a company name	CERTIFICA TE	TWO	2023-10-11 03:13:20.510000
705	Барьцааны эрх дуусгаар болсныг эрхийн бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:33:03.050000
706	Баримт бичгийн хуулбар авах үйлчилгээ	BOOKING	TWO	2023-11-21 03:23:33.584000
707	Хуулийн этгээдийн нэрийн баталгаажуулалтын хугацаа сунгах	REGISTRAT ION	TWO	2023-09-21 01:28:14.337000
708	Үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчилж байгаа болон шилжүүлсэн тухай лавлагаа (Хуулийн этгээд)	ENQUIRY	ONE	2024-05-03 03:56:16.336000

709	Д. Шинээр үүсэн байгуулагдсан "Нөхөрлөл"-ийг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	CERTIFICA TE	TWO	2021-01-28 04:37:57.388000
710	Хуулийн этгээдийн нэр өөрчлөгдсөн тухай лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 08:22:09.951000
711	Хуулийн этгээдийн дэлгэрэнгүй лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 08:11:22.608000
712	Хуулийн этгээдийн хувьцаа эзэмшигч, гишүүний лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 08:14:16.348000
713	Улсын бүртгэлийн гэрчилгээ дахин олгох	REGISTRAT ION	TWO	2021-04-14 08:41:35.169000
714	Үйл ажиллагааны чиглэл өөрчлөх (нэмэх, хасах)	CERTIFICA TE	TWO	2021-04-10 08:28:27.428000
715	Хуулийн этгээдийн хаяг өөрчлөх	CERTIFICA TE	TWO	2021-04-10 08:40:34.423000
716	Хуулийн этгээдийн нэр өөрчлөх	CERTIFICA TE	TWO	2021-04-10 08:42:47.058000
717	Establish 'Partnership'	CERTIFICA TE	TWO	2023-10-11 03:52:16.990000
718	Establish 'Association'	CERTIFICA TE	TWO	2023-10-11 06:27:06.030000
719	Establish 'Limited Liability Company'	CERTIFICA TE	TWO	2023-10-11 06:16:09.628000
720	Хуулийн этгээдийн хаягийн лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-11-01 02:40:47.265000
721	Хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны чиглэлийн талаарх лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-11-01 03:40:19.052000
722	Хуулийн этгээдийн гүйцэтгэх удирдлагын талаарх лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 08:18:00.798000
723	Хуулийн этгээдийг 'Хэлбэр өөрчлөх замаар' өөрчлөн байгуулагдсаныг бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-26 01:40:59.803000
724	Хуулийн этгээдийг 'Нийлүүлэх замаар' өөрчлөн байгуулагдсаныг бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-26 01:40:59.803000
725	Хуулийн этгээдийг 'Тусгаарлах замаар' өөрчлөн байгуулагдсаныг бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-26 01:40:59.803000
726	Хуулийн этгээдийг 'Хуваах замаар' өөрчлөн байгуулагдсаныг бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-26 01:40:59.803000
727	Хуулийн этгээдийг 'Нэгтгэх замаар' өөрчлөн байгуулагдсаныг бүртгүүлэх	REGISTRAT ION	TWO	2021-01-26 01:40:59.803000
728	Б. Шинээр үүсэн байгуулагдсан 'Хязгаарлагдмал хариуцлагатай компани"-ийг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	CERTIFICA TE	TWO	2021-01-19 01:35:57.987000
729	Гүйцэтгэх удирдлага өөрчлөх (гүйцэтгэх захирал, дарга, тэргүүн)	CERTIFICA TE	TWO	2021-04-10 08:26:52.750000
730	Архивын баримтаас хуулбар олгох	BOOKING	TWO	2023-10-03 06:51:00.892000
731	Барьцааны гэрээнээс бусад гэрээнд өөрчлөлт орсныг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-03 06:53:15.657000
732	Барьцааны гэрээнээс бусад гэрээ дуусгавар болсныг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-03 06:51:37.222000
733	Санхүүгийн түрээс лизинг-ийн гэрээг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRAT ION	TWO	2023-10-19 02:18:24.437000

734	Эд хөрөнгийн барьцаалбаргүй барьцааны гэрээг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	Эд хөрөнгийн барьцаалбаргүй барьцааны гэрээг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэх	REGISTRATION	TWO	2023-10-19 02:36:32.934000
735		Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгч өөрчлөх	REGISTRATION	TWO	2021-04-14 06:27:35.748000
736		Эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэл (Арилжих гэрээ)	REGISTRATION	TWO	2021-01-21 10:54:00.705000
737		Хуулийн этгээдийн цахим гэрчилгээ	CERTIFICATE	TWO	2021-06-21 02:16:40.694000
738		Хуулийн этгээд улсын бүртгэлд бүртгэлтэй эсэх лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2019-09-25 08:09:58.424000
739		В. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Холбоо"-г улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	CERTIFICATE	TWO	2021-01-28 04:33:23.458000
740		Хуулийн этгээдийг бүртгэлээс хасаж татан буулгах	REGISTRATION	TWO	2023-09-21 01:25:08.037000
741		Хуулийн этгээдийн эцсийн өмчлөгчийн лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2020-01-08 01:16:02.747000
742		Хуулийн этгээдийн үүсгэн байгуулагчийн лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2024-02-15 06:16:40.392000
743		Ж. Шинээр үүсгэн байгуулагдсан "Хоршоо"-ыг улсын бүртгэлд бүртгүүлэх	CERTIFICATE	TWO	2021-01-28 04:37:57.388000
744	Эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэл (Бэлэглэх гэрээ)	Хуулийн этгээд татан буулгах тухай мэдэгдэх	REGISTRATION	TWO	2022-01-28 02:19:24.342000
745		А. Хуулийн этгээдийн нэр баталгаажуулах	CERTIFICATE	TWO	2019-09-26 04:34:29.598000
746		Хуулийн этгээдтэй лавлагаа	ENQUIRY	ONE	2023-09-06 10:18:27.943000
747		Эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэл (Бэлэглэх гэрээ)	REGISTRATION	TWO	2021-01-21 10:46:33.764000
748		Тамга, тэмдгийн хяналтын дугаар авах	CERTIFICATE	TWO	2023-02-28 08:23:19.289000
749		Хаялдал усны дүгнэлт гаргах	BOOKING	TWO	2022-10-03 07:05:44.779000
750		Усны ашиглах боломжит нөөцийн дүгнэлт гаргах	BOOKING	TWO	2022-07-20 02:04:08.710000
751		Усны барилта, байгууламжийн зураг төсөлд дүгнэлт өгөх	BOOKING	TWO	2022-10-03 07:39:28.462000
752		Харилцаа холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 03:26:23.235000
753		Үүрэн холбооны тусгай зөвшөөрөл сунгалт	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 06:13:12.340000
754	Харилцаа холбооны үйлчилгээний бус зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл	Радио давтамжийг нийтийн үйлчилгээний бус зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:35:04.130000
755		Харилцаа холбооны үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:14:28.547000
756		Харилцаа холбооны үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-23 03:34:06.010000
757		Дотоодын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 01:57:50.360000
758		Мэдээлэл холбооны үйлчилгээний эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2022-12-23 03:24:16.334000
759		Улс хоорондын шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 15:10:12.914000

760	Мэдээллийн сүлжээ ашиглах, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 04:11:41.585000
761	Арилжааны радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 03:50:06.868000
762	Харилцаа холбооны тоног төхөөрөмжийн тохирлын гэрчилгээ - Баталгаажуулалт	EXTERNAL	TWO	2021-03-16 04:36:46.841000
763	Сансрын хөдөлгөөнт холбооны үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 02:00:39.702000
764	Төлбөртэй радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 01:35:46.695000
765	Олон суваг дамжуулах үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах (Бусад)	EXTERNAL	TWO	2021-03-22 05:47:32.509000
766	Радио давтамж ашиглах эрхийн бичиг	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 08:14:17.698000
767	Арилжааны радио (Хэт богино долгион) үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 02:05:40.435000
768	Сансрын хөдөлгөөнт холбооны тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 06:27:36.314000
769	Арилжааны радио	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 01:29:49.720000
770	Шуудангийн сүлжээ байгуулах, эзэмших, ашиглах	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 05:26:28.284000
771	Радио давтамжийн тусгай зөвшөөрөл сунгалт - Арилжааны радио	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 00:28:29.556000
772	Сансрын холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 01:58:53.511000
773	Олон нийтийн радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 00:49:42.496000
774	Үүрэн холбооны үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 01:19:27.002000
775	Өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 00:58:32.470000
776	Интернетын үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 06:59:23.787000
777	Мэдээлэл холбооны сүлжээ байгуулах, эзэмших, ашиглах	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 02:26:54.478000
778	Олон суваг дамжуулах үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах (Хиймэл дагуулаар дамжуулах)	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 02:03:58.027000
779	Бүртгэлийн гэрчилгээ	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 08:28:42.184000
780	Суурин холбооны тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 05:59:01.139000
781	Олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 01:49:01.858000
782	Радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-22 06:03:01.269000
783	Радио давтамж, радио давтамжийн зурагас ашиглах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-06 06:36:36.069000
784	Интернетын үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 01:55:33.308000
785	Харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийн суурилуулалт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-11 02:08:27.669000

786	Хил хамтаалах ерөнхий газар	Шуудангийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 07:37:56.758000
787		Радио, телевизийн газрын сүлжээний үйлчилгээнд радио давтамж ашиглах тусгай зөвшөөрөл авах	EXTERNAL	TWO	2021-03-19 02:02:09.180000
788		Сансрын холбооны сүлжээ байгуулах, эзэмших, ашиглах	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 05:08:48.398000
789		Арилжааны телевиз	EXTERNAL	TWO	2021-03-23 01:22:54.608000
790		Хилийн боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл	REGISTRAT ION	TWO	2025-03-14 03:18:31.800000
791	Хил хамтаалах ерөнхий газар	Хилийн цэргийн төв архив - Ажилласан жилийн лавлагаа	BOOKING	TWO	2021-11-17 07:52:03.849000
792		Хилийн цэргийн төв архив - Тушаал, шийдвэр, бусад баримтын хуулбар авах	BOOKING	TWO	2021-11-17 10:04:32.607000
793		Хилийн бүс, зурваст нэвтрэх зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2021-04-02 10:49:59.520000
794		Хилийн боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл (Түр зөвшөөрөл)	BOOKING	TWO	2021-04-30 08:18:08.589000
795		Хилийн цэргийн төв архив - Цалингийн лавлагаа	BOOKING	TWO	2021-11-17 09:23:23.381000
796	Хот байгуулалт, хөгжлийн газар	Хадлан тэжээл, хадах, бэлтгэх зорилгоор хилийн бүс, зурваст нэврэх зөвшөөрөл	BOOKING	TWO	2021-04-04 08:21:27.334000
797		Хилийн боомтод нэвтрэх зөвшөөрөл (Байнгын зөвшөөрөл шинээр авах, сунгах)	BOOKING	TWO	2021-04-30 08:16:09.561000
798		Хилийн цэргийн төв архив - Хугацаат цэргийн алба хаасан тухай лавлагаа	BOOKING	TWO	2021-11-17 09:45:54.508000
799		Цахилгаан хангамжийн шугам сүлжээний ажлын зурга төсөл зөвшилцөх	BOOKING	TWO	2021-02-08 03:55:11.157000
800		Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Цэвэр усны дамжуулах шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 05:00:07.790000
801	Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Хот, сууринь ус түгээх байрны ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Хот, сууринь ус түгээх байрны ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 04:58:29.376000
802		Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Бохир усыг тусгай зориулалтын машинаар зөөвөрлөх үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 04:16:31.755000
803		Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Орон сууцны доторх цэвэр, бохир усны шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 04:46:39.689000
804		Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Ус дамжуулах төвийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 04:51:05.082000
805		Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Зөөврийн ус хангамжийн үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 04:44:50.453000
806		Хот, сууринь ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Ус олборлох, цэвэршүүлэх байгууламжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRAT ION	TWO	2024-11-21 04:53:12.505000

807		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Ус хангамж, ариутгах татуурлын тоног төхөөрөмжид туршилт, тохируулга хийх үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2024-11-21 04:54:49.265000
808		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Хот, суурины ус хангамжийн эх үүсвэрийн барилга байгууламжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2024-11-21 04:56:37.781000
809		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Бохир усны гаргалгааны шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2023-11-01 07:11:11.465000
810		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Цэвэр усны түгээх шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2024-11-21 05:01:48.411000
811		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Бохир усны цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2024-11-21 04:42:54.350000
812		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Бохир усны цуглуулах шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2024-11-21 03:53:04.551000
813		Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуурлын ашиглалт, засвар, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (Бохир усны татан зайлуулах шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ)	REGISTRATION	TWO	2024-11-21 04:10:23.014000
814	Хотын стандарт, хяналтын газар	Барилга, байгууламжийг ашиглалтад оруулах	BOOKING	TWO	2019-11-11 08:38:52.694000
815	Хөдөө аж ахуйн бирж	Хөдөө аж ахуйн биржийн дуудлага худалдаа	EXTERNAL	TWO	2022-10-17 07:44:08.625000
816	Хөдөө аж ахуйн бирж	Хөдөө аж ахуйн биржийн мэдээлэл	EXTERNAL	TWO	2022-10-17 07:49:48.389000
817	Хөрөнгө оруулалт, худалдааны газар	Хөрөнгө оруулагчийн тодорхойлолт авах	EXTERNAL	ONE	2024-09-23 08:17:11.092000
818		Тамга, тэмдэг үйлдвэрлэх (Тусгай зөвшөөрөл)	OTHER	TWO	2023-12-03 18:38:30.511000
819		Иргэний болон харуул хамгаалалтын зориулалттай галт зэвсэг, сум, дагалдах хэрэгсэл, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг импортлох, худалдах	BOOKING	TWO	2023-11-29 03:32:03.414000
820	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Иргэний болон харуул хамгаалалтын зориулалттай галт зэвсэг, сум, дагалдах хэрэгсэл, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг худалдах төв нээх, санбар нээх	REGISTRATION	TWO	2023-12-05 04:02:34.771000
821		Төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомын үйл ажиллагаа эрхлэх (Тусгай зөвшөөрөл)	OTHER	TWO	2023-12-03 18:44:43.995000
822		Сум үйлдвэрлэх, дахин цэнэглэх	BOOKING	TWO	2023-12-04 07:25:40.222000
823		Тамхины ургамал тарих тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-15 07:21:12.939000
824	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Шинжлэх ухааны дэвшилтэт аргаар малын үүлдэр, омог шинээр бий болгох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 04:03:16.350000
825		Бичигл биетнийг өсгөвөрлөх, үр, өндгөн эс, хөврөлийг үйлдвэрлэх, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-23 08:59:59.986000

826		Тамхи үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-22 07:22:36.867000
827		Малыг гадаадад гаргахад төрөл, зүйл тус бүрд нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	EXTERNAL	TWO	2024-07-17 08:41:27.194000
828		Судалгаа, шинжилгээний зорилгоор мал үржүүлгийн бүтээгдэхүүнийг гадаадад гаргахад ижил зүйлийн тав хүртэл сорьцод нэг удаагийн зөвшөөрөл олгох	EXTERNAL	TWO	2024-07-17 08:52:37.224000
829		Тамхи импортлох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-18 03:31:16.576000
830		Ургамал хамгаалахад ашиглах бодисыг импортлох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-21 07:18:47.182000
831		Гадаадаас сайжруулагч мал, малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн авах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-23 08:08:06.284000
832		Стратегийн хүнс экспортлох, импортлох зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-26 05:27:35.750000
833		Ургамал хамгаалахад ашиглах бодисыг борлуулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-21 08:04:44.253000
834		Ургамал хамгаалахад ашиглах бодисыг импортлох, борлуулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 04:02:13.718000
835		Тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 03:44:13.234000
836		Мал, малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн гадаадад гаргах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-24 01:37:43.776000
837		Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 03:56:48.133000
838		Үйлдвэрлэл, технологийн паркийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-03-15 05:44:56.524000
839		Таримал ургамлын үр үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2020-03-16 01:45:57.952000
840		БНХАУ-д экспортлох адууны маханд олгох мал эмнэлэг ариун цэврийн гэрчилгээ	EXTERNAL	TWO	2021-03-26 05:30:20.423000
841		Стратегийн хүнсийг экспортлох, импортлох зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 10:34:09.413000
842		Шинээр малын үүлдэр, омог бий болгох тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-19 13:31:13.936000
843		Малын үржүүлгийн бүтээгдэхүүн гадаадад гаргах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-23 09:24:31.441000
844		БНХАУ-д экспортлох үхрийн маханд олгох мал эмнэлгийн гэрчилгээ	EXTERNAL	TWO	2021-03-26 05:25:38.367000
845		Мал гадаадад гаргах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2021-04-23 10:01:39.460000
846		БНХАУ-д экспортлох дулааны аргаар боловсруулсан үхэр, хонь, ямааны махан бүтээгдэхүүнд олгох мал эмнэлгийн гэрчилгээ	EXTERNAL	TWO	2021-03-26 05:21:53.983000
847		Мах махан бүтээгдэхүүний ариун цэврийн гэрчилгээ	EXTERNAL	TWO	2021-03-26 05:36:44.288000
848		Цагааннуур чөлөөт бүсэд үйл ажиллагаа явуулах бүртгэлийн гэрчилгээ олгох	REGISTRATION	TWO	2024-05-21 02:23:12.168000
849	Цагааннуур чөлөөт бүсийн Захирагчийн ажлын алба	Цагааннуур чөлөөт бүст Солгууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх зөвшөөрөл	REGISTRATION	TWO	2024-05-20 08:50:20.272000
850		Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тээвэрлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-23 09:17:18.213000

851		Шинээр галт зэвсэг бүртгүүлж, гэрчилгээ олгох	BOOKING	TWO	2019-10-31 09:18:54.115000
852	Цагдаагийн ерөнхий газар	Хуулийн этгээдийн эрүүгийн хариуцлага хүлээж байсан эсэх тухай тодорхойлолт	ENQUIRY	ONE	2019-12-13 07:03:35.407000
853		Хуулийн этгээдийн эрүүгийн хариуцлага хүлээж байгаа эсэх тухай тодорхойлолт	ENQUIRY	ONE	2019-12-13 05:15:07.273000
854	Цахилгаан дамжуулах Үндэсний Сүлжээ ТӨХК	Дамжуулах сүлжээний удирдлага мэдээллийн систем (ЦДЭС ТӨХК)	EXTERNAL	ONE	2021-05-31 02:43:53.217000
855	Шударга өрсөлдөөн хэрэглэгчийн төлөө газар	Зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчийн бараа бүтээгдэхүүнийг борлуулах үнийн өөрчлөлт хийх	OTHER	TWO	2024-02-08 02:42:17.825000
856		Импортын эмийн бүртгэлийн үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2021-11-24 08:53:34.377000
857		GMP батламж авах хүсэлт гаргах, баримт бичиг бүрдүүлэх	BOOKING	TWO	2023-04-21 08:57:42.789000
858		Эм зүйн салбар зөвлөлийн хуралд материал хэлэлцүүлэх	BOOKING	TWO	2023-04-21 08:57:03.478000
859		Фармакопейн хороогоор материал хэлэлцүүлэх үйлчилгээ	BOOKING	TWO	2023-04-21 08:30:01.454000
860		Вакцин, биобэлдмэлийн бүртгэлийн үйл ажиллагаа	REGISTRATION	TWO	2025-04-03 04:01:55.702000
861		Импорт, экспортын мэдүүлэг засварлах	REGISTRATION	TWO	2023-09-26 06:31:18.389000
862		Улсын хилээр төрийн хяналтан дор нэвтрүүлэх бараанд импорт, экспортын мэдүүлэг олгох	BOOKING	TWO	2022-10-12 04:01:28.774000
863		Хандив, тусламж, олон улсын төсөл хөтөлбөрийн хүрээнд нийлүүлж буй эм, эмнэлгийн хэрэгсэлд импортын мэдүүлэг олгох	BOOKING	TWO	2022-10-12 03:57:23.800000
864		Оношуурын бүртгэл, сунгалт, өөрчлөлтийн үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2021-12-14 09:48:29.384000
865		Экспортын мэдүүлэг олгох үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2022-10-11 02:53:48.001000
866	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	Хүний эм, эмнэлгийн хэрэгслийг үйлдвэрлэх, импортлох, экспортлох, ханган нийлүүлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:28:58.493000
867		Үндэсний үйлдвэр, уламжлалт эм, эмийн түүхий эдийн бүртгэл, сунгалт, өөрчлөлтийн үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2021-12-16 04:37:07.461000
868		Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн хөрөнгийн төлөвлөлтийн системд эрх авах хүсэлт	BOOKING	TWO	2023-04-24 02:39:30.582000
869		Вакцин, биобэлдмэлийн бүртгэлийн сунгалтын үйл ажиллагаа	REGISTRATION	TWO	2025-04-03 04:02:44.545000
870		Жоргүй олгох эмийн бүтээгдэхүүний зар сурталчилгаа зөвшөөрөл олгох	REGISTRATION	TWO	2024-02-19 08:25:23.400000
871		Эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн шалгалт тохируулга хийлгэх хүсэлт илтгэх	BOOKING	TWO	2023-04-24 02:38:48.137000
872		Импортын эмийн хугацаа сунгалтын үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2021-12-16 08:10:06.682000
873		Импортын мэдүүлэг олгох үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2022-10-10 06:52:48.166000
874		Эрүүл мэндийн нэмэлт бүтээгдэхүүний бүртгэл, сунгалт, өөрчлөлтийн үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2021-12-15 06:49:46.285000

875	Техникийн комиссын урьдчилсан дүгнэлт хийлгэх хүсэлт илгээх	BOOKING	TWO	2023-04-24 02:37:56.448000
876	Вакцин, биобэлдмэлийн бүртгэлийн өөрчлөлтийн үйл ажиллагаа	REGISTRATION	TWO	2025-04-03 04:03:23.451000
877	Импортын эмийн өөрчлөлтийн үйл ажиллагаа	BOOKING	TWO	2021-12-16 08:12:11.572000
878	Биологийн идэвхт бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэх, импортлох, экспортлох, ханган нийлүүлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:20:19.213000
879	Хүний эм, эмнэлгийн хэрэгслийг жижиглэнгийн үнээр хангах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:39:51.272000
880	Мансууруулах эм, түүний утгвар бодист импорт, экспортын мэдүүлэг олгох	REGISTRATION	TWO	2022-10-12 03:59:45.899000
881	Эмнэлэгт цаг авах	ENQUIRY	ONE	2021-10-06 05:46:18.429000
882	Эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:20:37.768000
883	Эх барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 09:23:24.074000
884	Нийтийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:02:35.944000
885	Эх барихын тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:35:59.049000
886	Шинжилгээний хариу авах	ENQUIRY	ONE	2021-09-28 03:44:53.127000
887	Сувилахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:09:25.576000
888	Эмнэлгийн багаж, тоног төхөөрөмж, дагалдах хэрэгсэл, протез үйлдвэрлэх, импортлох, ханган нийлүүлэх, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 09:59:05.921000
889	Эм барих мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 09:27:47.958000
890	Эрүүл мэндийн яам Ахуйн шавьж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 08:37:25.797000
891	Сувилах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-10 08:53:48.304000
892	Эмнэлгийн яаралтай тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:23:11.183000
893	Эмчлэх мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 09:34:53.250000
894	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:05:26.981000
895	Түргэн тусламжийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 10:15:33.486000
896	Мансууруулах бодис бүхий ургамал ашиглах эм бэлтгэн найруулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-06 09:47:25.559000
897	Сэргээн засах мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-10 08:57:21.743000
898	Олон улсын аяллын эрүүл мэндийн гэрчилгээ International Travel Health Certificate	ENQUIRY	ONE	2021-04-16 03:49:22.312000
899	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:47:46.981000

900	Эмнэлгийн цаг цуцах		ENQUIRY	ONE	2021-10-06 05:46:18.429000
901	Эрчим хүчний аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх магадлан итгэмжлэл		EXTERNAL	TWO	2022-10-20 03:22:59.965000
902	Эрчим хүчний үр ашгийн үйлчилгээ үзүүлэх мэргэжлийн байгууллагын магадлан итгэмжлэл		EXTERNAL	TWO	2022-10-20 08:40:40.920000
903	Дулаанаар зохицуулалттай хангах		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:13:45.510000
904	Эрчим хүчний барилга байгууламж барих тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-06 08:42:46.386000
905	Цахилгаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 05:35:25.150000
906	Эрчим хүчний барилга байгууламж барих- сэргээгдэх эх үүсвэр		EXTERNAL	TWO	2021-12-06 08:05:42.522000
907	Дулаан түгээх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:12:38.364000
908	Эрчим хүчний барилга байгууламж барих- эх үүсвэр		EXTERNAL	TWO	2021-12-06 06:34:02.907000
909	Цахилгаан түгээх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:10:09.618000
910	Цахилгаан импортлох, экспортлох тусгай зөвшөөрөл	Эрчим хүчний зохицуулах хороо	EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:15:42.476000
911	Дулаан дамжуулах тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:07:31.137000
912	Даатгалын байгууллагын нэр, байршлыг өөрчлөх зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2023-02-07 02:57:13.237000
913	Эрчим хүчний барилга байгууламж барих- Дулааны станц		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 09:06:01.077000
914	Цахилгаан дамжуулах тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 07:04:23.001000
915	Цахилгаан үйлдвэрлэх- сэргээгдэх эх үүсвэр		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 06:34:00.372000
916	Цахилгаанаар зохицуулалттай хангах		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:08:49.518000
917	Дулаанаар зохицуулалтгүй хангах		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:14:47.218000
918	Цахилгаанаар зохицуулалтгүй хангах		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 08:11:31.440000
919	Дулаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2021-12-07 07:39:42.812000
920	0.07-8.0 МПа даралттай даралтат савны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2023-02-08 09:21:25.866000
921	0.07-1.6 МПа даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Эрчим хүчний яам	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 09:24:03.166000
922	0.07-4.0 МПа даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2023-02-08 09:25:04.208000
923	8.0 МПа-аас дээш даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл		EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:19:03.965000

924	Диспетчерийн зохицуулалт хийх тусгай зөвшөөрөл			
925	8.0 МПа-аас дээш даралттай зуухны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:26:13.610000
926	Эрчим хүчний тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн павлагаа (АН)	ENQUIRY	ONE	2022-10-17 06:00:44.255000
927	0.07-4.0 МПа даралттай даралтат савны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 08:32:40.335000
928	100МВт-аас дээш эрчим хүчний эх үүсвэр барих, угсрах, засварлах, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:12:31.241000
929	0.07-1.6 МПа даралттай даралтат савны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 08:30:38.228000
930	8.0 МПа-аас дээш даралттай даралтат савны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 09:22:42.548000
931	220 кВ болон түүнээс дээш хүчдэлтэй цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 06:38:23.498000
932	0.4-110кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:24:03.502000
933	0.4-15кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:15:02.366000
934	0.4-35кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын засвар, угсралт, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:19:05.152000
935	0.07-1.6 МПа даралттай зуухны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 06:40:28.370000
936	Хийгээр хангах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:31:25.377000
937	Эрчим хүчээр зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:30:14.277000
938	Цахилгааны техникийн нөхцөл (1 МВА болон түүнээс дээш ачаалалтай эсхүл, цахилгаан эрчим хүчний эх үүсвэр шингээр барьж, эрчим хүчний нэгдсэн сүлжээнд холбох)	EXTERNAL	TWO	2021-03-17 01:00:45.768000
939	0.1-100МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэр барих, угсрах, засварлах, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:27:37.599000

940	8.0 МПа-аас дээш даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:42:23.244000
941	0.07-8.0 МПа-аас дээш даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 04:51:18.536000
942	0.07-8.0 МПа даралттай дулааны шугам хоолой, дулаан дамжуулах төвийн угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:38:12.938000
943	Эрчим хүчний барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 09:23:59.650000
944	4.0 МПа-аас дээш кг/см ² даралтад ажилладаг тоноглолын угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:20:54.118000
945	4.0 МПа-аас доош кг/см ² даралтад ажилладаг тоноглолын угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:09:19.353000
946	4.0 МПа-аас дээш кг/см ² даралтад ажилладаг тоноглолын угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 05:20:30.089000
947	0.07-8.0 МПа даралттай зуухны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 08:10:32.610000
948	0.1-5МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэр барих, угсрах, засварлах, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-07 06:04:59.139000
949	8.0 МПа-аас дээш даралттай зуухны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 08:12:08.559000
950	0.07-4.0 МПа даралттай зуухны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-02-08 08:04:25.404000
951	8.0 МПа-аас дээш даралттай даралтат савны угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:17:11.215000
952	4.0 МПа-аас доош кг/см ² даралтад ажилладаг тоноглолын угсралт, засвар, түүний туршилт тохируулга, дагалдах ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:19:59.734000
953	Эрчим хүчээр зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл	EXTERNAL	TWO	2023-03-24 06:29:05.475000

ТӨРИЙН БАЙГУУЛЛАГА ХООРОНД СОЛИЦЦОЖ БАЙГАА МЭДЭЭЛЭЛ

Хавсралт-7

Байгууллагын нэр	Зөвшөөрлийн нэр	Зөвшөөрлийн ангилал	Зөвшөөрөл олгоход шаардагдах баримт бичиг	Төрийн байгууллага хооронд солилцож байгаа мэдээлэл
Гаалийн ерөнхий газар	Гаалийн хяналтын бүс тогтоологдох хүсэлт	Энгийн	14	7
Монголын барилгын үндэсний ассоциаци	Барилгын байгууламжийн үгсрэлт, өргөтгөл, шинэчлэл	Тусгай	19	7
Сангийн яам	Гаалийн зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл Гадаадын хөрөнгө оруулалттай мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	13	7
Боловсролын яам	Дээд сургуулийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	65	6
Боловсролын яам	Коллежийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	68	6
Боловсролын яам	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	64	6
Боловсролын яам	Аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	18	6
Сангийн яам	Үнэт цаас үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	49	6
Сангийн яам	Харуул хамгаалалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Тусгай	25	6
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Машины үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	21	5
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Төмөрлөг боловсруулах үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	21	5
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	21	5
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Байгаль хамгаалал /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Барилгын материалын үйлдвэрлэлийн машин, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Бэлчээр хамгаалал, нөхөн сэргээлт /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Газар тариалангийн аж ахуй /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Газар урлал /МБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Геодези /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Геологи /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Гидрогеологи /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Гоо заслын урлаг, технологи /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Дуулах урлаг /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Жижиглэх урлаг /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Интерьер дизайны /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Их сургууль, дээд сургуулийн харьяа мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	64	5
Боловсролын яам	Кибер аюулгүй байдал /ТБ/	Энгийн	45	5

Боловсролын яам	Компьютерын инженерчлэл /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Мал аж ахуй /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Металлурги, металлын технологи /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Мод боловсруулах үйлдвэрлэлийн технологи /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Мэдээллийн систем /МБТБ/	Энгийн	44	5
Боловсролын яам	Нисэх техникийн механик /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Ойн аж ахуй /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Сийлбэрийн урлаг /МБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Техникийн мэргэжлийн орчуулга /ТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Төмөр замын тээврийн удирдлага, зохион байгуулалт /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Уран баримал /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Уран зураг /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Хувцасны дизайн /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Худалдаа, борлуулалт /МБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Хүлэмжийн аж ахуй /МБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Хүний нөөцийн менежмент /МБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Хөгжимдөх урлаг /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Чимэглэх урлаг /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн автоматжуулалт /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн дизайн /МБТБ/	Энгийн	45	5
Боловсролын яам	Өгөгдлийн сангийн загварчлал, удирдлага /МБТБ/	Тусгай	16	5
Боловсролын яам	Гаалийн баталгаат агуулахын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	18	5
Боловсролын яам	Гаалийн баталгаат үзэсгэлэнгийн газрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	18	5
Боловсролын яам	Гаалийн бүртгэгдсэн мэргэжилтний эрх	Тусгай	6	5
Боловсролын яам	Гаалийн түр агуулахын зөвшөөрөл	Тусгай	9	5
Боловсролын яам	Татааргүй барааны дэлгүүрийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	19	5
Боловсролын яам	Өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, угсралт, засвар үйлчилгээ	Тусгай	13	5
Боловсролын яам	Татварын мэргэшсэн зөвлөх үйлчилгээний тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	21	5
Боловсролын яам	Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Тусгай	7	5
Боловсролын яам	Агаар сэлгэлтийн системийн угсралт, засвар үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Агаарын тээвэр, нисэх буудлын үйлчилгээ /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Аж үйлдвэрийн хаягдлын хяналт /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ажлын байр, барилга байгууламж, цэвэрлэгээ үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ажлын байрны стресс менежмент	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Архив, албан хэрэг хөтлөлт /МБ/	Энгийн	32	4

Боловсролын яам	Арьс, услаг эдлэлийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ахуйн хортон шавьж устгал, ариутгал халдваргүйжүүлэлт	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Аялал жуулчлалын үйлчилгээ /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Барилга бүтээц, угсралт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Барилгын зураг, дизайн /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Барилгын машин механизм, тоног төхөөрөмж /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Барилгын сантехник, хоолой угсралт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Барилгын техник, технологи /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Бие бялдарын хөгжил	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Био-ангаах ухааны тусламж /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Брайль бичиг /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Буяны үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Бүжгийн урлаг /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Бүртгэл, тооцоо хөтлөлт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Вөб дизайн /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ганнуур /МБТБ/	Тусгай	29	4
Боловсролын яам	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай цэцэрлэг байгуулах тусгай зөвшөөрөл	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Газрын тос боловсруулалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Газрын тос олборлолт, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Галт тэрэгний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ган, төмөр, бетон хийцийг буулгах технологи /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Гутал үйлдвэрлэл /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Гэрэл зураг авалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Гэрээр асрамжлах үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Далайн болон усан замын тээвэр	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Дохимоны хэл /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Дулаан хангамж, шугам сүлжээний угсралт, ашиглалт, засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Дулаан, дулааны цахилгаан станцын автоматжуулалт /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Дулаан, дулааны цахилгаан станцын тоноглол, шугам хоолойн ашиглалт, засвар үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Дуу чимээний техник /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Архангай аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Баян-Өлгий аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Баянхонгор аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Говь-Алтай аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4

Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Говьсүмбэр аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Дархан-Уул аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Дорноговь аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Дундговь аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Завхан аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Нийслэлийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Орхон аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Сэлэнгэ аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Сүхбаатар аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Төв аймаг аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Увс аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Ховд аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Хэнтий аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Хөвсгөл аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Өвөрхангай аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Өмнөговь аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах /Дорнод аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	31	4
Боловсролын яам	Жимс жимсгэнэ тариалалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Жолооч /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Зам, гүүрийн байгууламж /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Зорчигч болон ачаа тээврийн үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Зочид буудал, зоогийн газрын үйлчилгээ /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Зэрлэг амьтан хамгаалах /МБ/	Тусгай	43	4
Боловсролын яам	Их сургуулийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Керамик үйлдвэрлэл /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Керамик, вааран урлал /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Компьютерын сүлжээний суудилуулалт, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мал зүй /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мал эмнэлгийн тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, үйлчилгээ /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мал, амьтны гаралтай түүхий эд бэлтгэл /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мал, амьтны эмнэл зүй /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Малын тэжээл, бэлчээр ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мах, махан бүтээгдэхүүний боловсруулалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Механик /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Механикжсан тээврийн хэрэгсэл, механизмын засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4

Боловсролын яам	Монгол дархан /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Моторгүй дугуйт хэрэгслийн засвар, үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мэдээллийн технологи, техник хангамж /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Мэргэшсэн жолооч /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Нийгмийн бодлого, нийгмийн хамгааллын зөвлөх үйлчилгээ /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Номын сангийн технологи /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Ноос, эсгий боловсруулалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Нүүдний эмнэл зүйн тусламж /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Нүүр амын эмнэл зүйн тусламж /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Нүүрс боловсруулалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Оффисын болон бичиг хэргийн ажил /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Оёмол бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Протез, ортопедийн технологи /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Радио, телевизийн ашиглалт, засвар /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Резин үйлдвэрлэл, боловсруулалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Робот техник /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Спорт бусад төрлийн	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Сувилагчийн туслах /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Сэргээгдэх эрчим хүч үйлдвэрлэл /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Сүлжээний технологи /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний боловсруулалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Тайз дэлгэцийн дизайн, технологи /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Талх, нарийн боов, гурилан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Төлө харилцаа, холбооны технологи /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Техник мэргэжлийн боловсролын дэдлагажжуулагч /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Тээврийн хэрэгслийн цэвэрлэгээ, ажил үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Түүх, соёлын дурсгалт зүйлийн сэргээн засвар /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Төрийн өмчийн бус мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	43	4
Боловсролын яам	Угаалга цэвэрлэгээ үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Уламжлалт анагаах ухааны засал, эмчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Усан хангамж /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Утасгүй холбооны ашиглалт, засвар /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Уул уурхайн ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Уул уурхайн машин механизмдын угсралт засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Уурхайн машин механизмдын ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4

Боловсролын яам	Фермийн аж ахуй эрхлэлт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Харилцаа холбооны систем /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Харилцаа холбооны тоног төхөөрөмж, угсралт, засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Харуул хамгаалалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Харгдал боловсруулалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Химийн процессын тоног төхөөрөмж, ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хоолны үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хуванцар үйлдвэрлэл, боловсруулалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хэвлэлийн график дизайн, бүтээгдэхүүн /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хэрэглээний програмын /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хүнс боловсруулалтын технологи /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хүрээлэн буй орчин /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хүүхэд, залуучуудад үзүүлэх тусламж үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хөгжмийн зэмсгийн урлал, тохируулга /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хөнгөн үйлдвэрлэлийн технологи /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Хөрөнгө, агааржуулалтын тоног төхөөрөмжийн угсралт, засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цаг засвар, нарийн багажны засвар, үйлчилгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цаг уурын техник /ТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цахилгаан хангамж, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цахилгаан хэрэгслийн засвар үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цахилгааны шугам, сүлжээний угсралт, засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Циркийн урлаг /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цэргийн зэвсэглэл, техник /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгжүүлэлт, цэцгийн аж ахуй, ногоон байгууламж /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Дархангай аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Баян-Өлгий аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Баянхонгор аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Булган аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Говь-Алтай аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Говьсүмбэр аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Дархан-Уул аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Дорноговь аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Дорнод аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Дундговь аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Завхан аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4

Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Нийслэлийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Орхон аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Сэлэнгэ аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Сүхбаатар аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Төв аймаг аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Увс аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Ховд аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Хэнтий аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Хөвсгөл аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Өвөрхангай аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Цэцэрлэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх /Өмнөговь аймгийн Боловсролын газар/	Тусгай	30	4
Боловсролын яам	Электроникийн тоног төхөөрөмж ашиглалт, засвар /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Эм зүйн техник /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Эмнэлгийн тоног төхөөрөмж ашиглалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Энтропеноушип ба инновац	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Эрдэс, чулуулаг боловсруулах төхөөрөмжийн ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн машин, тоног төхөөрөмжийн засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах ажиллагаа /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Үнэт эдлэлийн бүтээгдэхүүн урлаг /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Үс засал, гоо сайхны үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Өндөр барилга, байгууламжийн гадна тал, цонх цэвэрлэгээ	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Өндөрт олсонд ажиллах ажиллагаа	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Өргөн тээвэрлэх машин, тоног төхөөрөмж ашиглалт /МБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Өргөн тээвэрлэх машин, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Өрөмдлөгийн машин, тоног төхөөрөмж ашиглалт /МБТБ/	Энгийн	32	4
Боловсролын яам	Гаалийн баталгаат барилгын талбайн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	14	4
Боловсролын яам	Гаалийн тусгай бүсийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	21	4
Боловсролын яам	Тээвэрлэгч байгууллагад гаалийн итгэмжлэл олгох	Тусгай	16	4
Монголын барилгын үндэсний ассоциаци	Барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах	Тусгай	12	4
Сангийн яам	Хөрөнгийн үнэлгээний үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	13	4
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар	Монгол Улсын иргэнийг гадаадад хөдөлмөр эрхлэх, эсхүл дадлагажихад зурчлах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	18	4
Эрүүл мэндийн яам	Ахуйн шавж, мэргэч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Архангай аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Ахуйн шавж, мэргэч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Баян-Өлгий аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4

[illegible]

[illegible]

Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Говь-Алтай аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дархан-Уул аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дорноговь аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дорнод аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дундговь аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Завхан аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Хэнтий аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувиглахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Ховд аймгийн ЗМГ/	Тусгай	10	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувилахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Хангайн аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувилахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Хөвсгөл аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сувилахуйн дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Өмнөговь аймгийн ЗМГ/	Тусгай	10	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Архангай аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Баян-Өлгий аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Баянхонгор аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Булган аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Говь-сүмбэр аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Говь-Алтай аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дархан-Уул аймгийн ЗМГ/	Тусгай	11	4

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дорноговь аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дорнод аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Дундговь аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Завхан аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Орхон аймгийн ЭМГ/	Тусгай	10	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Сэлэнгэ аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Сүхбаатар аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Төв аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Увс аймгийн ЭМГ/	Тусгай	10	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Ховд аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Хэнтий аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Хөвсгөл аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Өвөрхангай аймгийн ЭМГ/	Тусгай	11	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл /Өмнөговь аймгийн ЭМГ/	Тусгай	10	4
Эрүүл мэндийн яам	Өрхийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл/НЭМГ/	Тусгай	11	4
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Газрын тос хайх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	10	3
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Улаажалт бүс газрын тос хайх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	10	3
Боловсролын яам	IoT /Юмсын интернэт/ технологийн/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мультимедиа технологийн/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Авионики/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Авто замын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Авто инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Авто хөдөлгүүрийн механик инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Агаарын тээврийн үйлчилгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Агаарын цэргийн сургалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Агрономи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ажил мэргэжил судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Анагаах ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Анимейшн, мультимедиа дизайны/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Антропологи /Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Археологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Архив судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Архитектур /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Арьс боловсруулалт, үйлдвэрлэлийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Арьсан урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ашигт малтмалын баяжуулалтын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ашигт малтмалын эрэл, хайгуул /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Аюулгүй байдал судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Аялал жуулчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Бага боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, Казах хэл, уран зохиолын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, Тува хэл, уран зохиолын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, бага боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, биеийн тамирын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, бизнес судлалын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, биологийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, бүжгийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, гадаад хэлний боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, газарзүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, дизайны зураг зүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Багш, дизайны технологийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, дүрслэх урлагийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, иргэний боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, математикийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, монгол хэл, уран зохиолын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, мэдээлэл зүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, мэргэжлийн боловсрол сургалт /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, насан туршийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, нийгмийн ухааны боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, сургуулийн өмнөх боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, техник спортын дасгалжуулагч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, тусгай хэрэгцээт боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, физикийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, химийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, хоол зүй, шим судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, хөгжмийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Багш, эрүүл мэндийн боловсрол, арга зүй/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Багийн туслах /МБ/	Энгийн	19	3
Боловсролын яам	Байгалийн нөөц, технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Байгаль орчны зайнаас тандан судлал /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Байгаль хамгаалал/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Бараа, түүхий эдийн судлал, технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилга замын машин төхөөрөмж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилга-инженерийн цэргийн сургалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилгын бүтээц эдлэлийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилгын геотехник /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилгын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилгын материалын үйлдвэрлэлийн машин, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Барилгын материалын үйлдвэрлэлийн технологи /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Батлан хамгаалах/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биеийн тамирын арга зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биеийн тамирын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Бизнес шинжлэл, загварчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Бизнесийн удирдлага/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Бизнесийн эрх зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Био-ангаах ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Био-ангаахын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биоинформатик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биологийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биологийн нөөц судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биотехнологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биофизик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Биохими/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Боловсрол судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Боловсролын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Боловсролын удирдлага/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Боомтын аюулгүй байдал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Буддын гүн ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Бэлчээр хамгаалал, нөхөн сэргээлт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Бүжгийн урлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Вагон, вагоны аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Виртуал сургалтын систем/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Гангуурын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гадаад хэл	Энгийн	21	3
Боловсролын яам	Гадаад хэл шинжлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гадаад хэлний боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гадаад хэлний орчуулга /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газар зохион байгуулалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газар зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газар зүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газар тариалангийн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газар тариалангийн усжуулалтын тоног төхөөрөмж хийц/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газарзүйн мэдээллийн систем /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газрын кадастр/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газрын тос боловсруулах үйлдвэрийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газрын тосны инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газрын тосны инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Газрын үнэлгээ /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гар урлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гахай, шувууны аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Геодези/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Геологи/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Геометаллурги/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Геофизик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Геоэкологийн/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гидрогеологид/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гидромеханик инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гоо заслын урлаг, технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	График дизайн /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гэмт явдал судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гэр бүл судлал /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Гүүрийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Даатгал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дизайн зураг зүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дизайн технологийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дизайн, урлаг судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дотоодын цэргийн стратеги/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дотоодын цэрэг судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дулаан хангамжийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Дулааны процессын автоматжуулалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дулааны цахилгаан станцын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дулааны эрчим хүч ба үйлдвэрлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дуу чимээний технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дуулах урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дээд боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах энгийн зөвшөөрөл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Дурс оношилгооны технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Жендер судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Жижиг амьтны өвчин судлал, эмчилгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Жимс ногооны аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Жуужиг, киноны зохиол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Жуужиглах урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Загас уржүүлал, аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зочлох үйлчилгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зураасан зураг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зураг аваалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зурхайн эх бичиг судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зүтгүүр, зүтгүүрийн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зүү төөнө засал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Зөгийн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Инженер геологи, геотехник/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Инженер, техникийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Инженерчлэл, эдийн засаг /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Интерьер дизайнд/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Казах хэл, уран зохиолын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Керамик үйлдвэрлэлийн технологи /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Керамик, вааран урлаг/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Кибер аюулгүй байдал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Кибер аюулгүй байдлын цэргийн сургалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Кибер гэмт хэрэг судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Кино, медиа үйлдвэрлэл /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Компьютер-хэл шинжлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Компьютерын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Компьютерын сүлжээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Компьютерын ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ландшафтын архитектуур/Дээд/	Энгийн	20	3
Боловсролын яам	Магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх энгийн зөвшөөрөл/Дээд/	Энгийн	20	3

Боловсролын яам	Мал аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал амьтны паразит өвчин судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал эмнэл зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал эмнэлгийн ариун цэврийн хяналт үнэлгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал эмнэлгийн ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал эмнэлгийн эм судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал, амьтаны гаралтай түүхий эд судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал, амьтны халдваргүй өвчин судлал, эмчилгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мал, амьтны халдварт өвчин судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Маркетинг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Математик загварчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Математик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Математикийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Материал судлал, инженерчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мах, сүү үйлдвэрлэлийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Машин механизм ашиглалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Машин үйлдвэрлэлийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Машины электрон систем/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Менеджмент/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Металлурги, металлын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Механик инженерчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мехатроник/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Микробиологи/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Мод боловсруулах үйлдвэрлэлийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Монгол зураг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Монгол судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Монгол хэл, уран зохиолын боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Монументаль уран зураг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Морин спорт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мүзей судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мэдээллийн систем/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мэдээллийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мэдээлэл зүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мэдээлэл холбооны сүлжээний инженерчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Мөрдөх алба/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Найрал дуу улирдах урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Найрал хөгжим удирдах урлаг /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Найруулах урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нано шинжлэх ухаан, инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Насан туршийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нийтийн ажил/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нийтийн ухааны боловсрол /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нийтийн эрүүл мэнд /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нийлүүлэлтийн сүлжээ, логистик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нийтийн удирдлага/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нисэх техникийн механик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Номын сан судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нэгтгэн бодох бүртгэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нүүр ам судлал /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нүүр амны техникч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нүүр амны эрүүл ахуйч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Нүүрсний боловсруулалтын технологи/Дээд/	Энгийн	21	3
Боловсролын яам	Нөөцлөх, даршлах технологи /МБТБ/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ой судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ойн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ойн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон нийтийн харилцаа, мэдээлэл /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон нийтэй харилцах ажил/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон улс, орон судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон улсын бизнес /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон улсын харилцаа /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон улсын эдийн засгийн харилцаа/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Олон улсын эрх зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Онцгой байдал-гамшиг судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Онцгой байдлын стратегий/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Оптик холбооны инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Программ хангамж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Программ хангамжийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Протез, ортопедын техникч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Робот ба хиймэл оюун ухаан/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Сансар судлал /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сансрын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сантехникийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Санхүү, банк/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Селекци, үрийн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сийлбэрийн урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Системийн динамик загварчлал /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Социологи /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Соёл судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Соёлын биет овийн хадгалалт, хамгаалалтын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Соёлын өв судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Спорт аялал жуулчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Спортын дасгалжуулагч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Статистик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сувилзахуй /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сургуулийн өмнөх боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сэргээгдэх эрчим хүч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сэтгэл судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Сэтгүүл зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тагнахуйн ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тайз дэлгэцийн зураг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тайзны дэлгэцийн дизайны технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тайзны ярих урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Техстилийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Техникийн мэргэжлийн орчуулга/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тусгай хэрэгцээт боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тэжээл, бэлчээр судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Тээврийн үйлчилгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Түүх, соёлын аялал жуулчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Түүх/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Түүхийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төмөр замын автоматик ба төлөмеханик холбоо/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төмөр замын барилга, зам, замын аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төмөр замын машин ашиглалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төмөр замын тээврийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төмөр замын тээврийн удирдлага, зохион байгуулалт/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Төрийн захиргаа /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төрийн тусгай хамгаалалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Төрийн удирдлага/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Төслийн удирдлага/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уламжлалт анагаах ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уламжлалт анагаах ухааны сувиллахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уламжлалт анагаах ухааны эмийн ургамал судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уламжлалт анагаахын засагл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Улс төр судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Улс төр, эрх зүйн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Улс төрийн мэдээлэл, харилцаа/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уран баримал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уран дархан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уран зурал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ургамал хамгаалал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ургамлын нөөц, био үйлдвэрлэл /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Урлаг судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Урлагийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ус судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Услагатай газар тариалангийн агроном/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Усан хангамж, ариутгах татуургын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Усны барилга, байгууламж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Усны нөөц, усжуулалт /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Утасгүй холбооны инженерчлэл /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Утга зохиол судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уул уурхайн ашиглалтын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уул уурхайн геотехник/Дээд/	Энгийн	21	3
Боловсролын яам	Уул уурхайн маркшейдер/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уур амьсгал судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уурхайн машин тоног төхөөрөмж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Уурхайн цахилгаан тоног төхөөрөмжийн ашиглалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ухаалаг технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Физик /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Физик электроник /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Физикийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Философи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Философийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Халзалт, агаар сэлгэлт, кондиционер/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хяналал боловсруулах технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хиймэл оюун ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Хийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хил судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хил хамгаалалтын инженерийн байгуулламж, техник хэрэгслийн ашиглалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хил, таалийн үйлчилгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хилийн стратеги/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хими/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Химийн боловсрол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Химийн боловсруулалтын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Химийн боловсруулалтын технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Химийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Ховор ба унаг металлын химийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хог хаягдлын менежмент	Энгийн	21	3
Боловсролын яам	Холбооны технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хоол зүй, шим судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хот ба бүс нутгийн төлөвлөлт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хот байгуулалтын архитектуур/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хот, бүс нутгийн менежмент/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хувийн аюулгүй байдал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хувдас үйлдвэрлэлийн технологи, загвар зохион бүтээлт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хувдасны дизайн/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Худалдаа /Дээд/	Энгийн	20	3
Боловсролын яам	Хууль, гахуулах удирдлага /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хуурай замын цэргийн сургалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэвлэл мэдээллийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэвлэл, мэдээ үйлдвэрлэлийн технологи /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэл засал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэл шинжлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэл, уран зохиол/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэрэглээний математик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэрэглээний физик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хэрэглээний хими/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүлэмжийн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүн ам зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүний нөөцийн менежмент /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүний эрх судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүнс судлал/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Хүнс үйлдвэрлэлийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүнсний биотехнологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүнсний микробиологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүнсний чанар, аюулгүй байдал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүнсний үйлдвэрлэлийн машин тоног төхөөрөмж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүрээлэн буй орчин судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүрээлэн буй орчны инженерчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүрээлэн буй орчны хяналт үнэлгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хүүхдийн анагаах ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөгжим судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөгжимдөх урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөгжлийн бодлого/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөгжлийн зохиомж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөгжлийн найруулга/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөгжлийн урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөдөлгөөн засал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөдөлмөр засал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөдөө аж ахуйн кибернетик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн инженер/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөнгөн үйлдвэрлэлийн машин тоног төхөөрөмж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөрөлтийн технологи ба кондиционерийн систем/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөрс судлал, агрохими/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөрөнгийн зах зээл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Хөрөнгийн үнэлгээ/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цаг уур судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цагдаа судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цагдаагийн стратеги/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цахилгаан системийн автоматжуулалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цахилгаан хангамж/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цахилгаан электроник/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цахилгааны инженерчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цэвэрлэх байгууламжийн цэвэрлэгээ, ажил үйлчилгээ /МБ/	Энгийн	21	3
Боловсролын яам	Цэргийн шинжлэх ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цэцэрлэгжүүлэлт, цацгийн аж ахуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цөмийн инженерчлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Цөмийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Цөмийн физик/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Чанарын удирдлага/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Чимэглэх урлаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Шалтгаан нэвтрүүлэх алба/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Шашин судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Шинжлэн мэддлэх ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Шуудан холбооны технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэл /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн стратеги/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эдийн засаг/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эдийн засгийн аюулгүй байдал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Экологи /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Экологийн аюулгүй байдал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Экологийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Электроникийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эм зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эм найруулалч/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эмнэлтийн тоног төхөөрөмжийн ашиглалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Энтерпренершип ба инноваци/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрдас баазад, боловсруулалтын инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрсдэлийн шинжлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрх зүй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрчим хүчний технологи ба үйлдвэрлэлийн автоматжуулалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрчим хүчний ухаалаг сүлжээ ба систем /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрүүл ахуй, тархвар судлал/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Эрүүл мэндийн хоол зүй /Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Эх барихуй/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн автоматжуулалт/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн дизайн /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн менежмент /Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Үйлдвэрлэлийн механикуулалт /Дээд/	Энгийн	31	3
Боловсролын яам	Үл хөдлөх хөрөнгийн борлуулалт /МБ/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Үндэсний язгуур урлаг /Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Өгөгдлийн сангийн загварчлал, удирдлага/Дээд/	Энгийн	22	3
Боловсролын яам	Өгөгдлийн ухаан/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Өгөгдөл шинжлэл/Дээд/	Энгийн	23	3

Боловсролын яам	Өргөн нэвтрүүлгийн технологи/Дээд/	Энгийн	23	3
Боловсролын яам	Өрөмдлөгийн инженерчлэл/Дээд/	Энгийн	23	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Бохир ус татан зайлуулах шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Бохир ус цуглуулах шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Бохир ус цэвэрлэх байгууламжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Бохир усны гэрлэлтийн шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Бохир усыг тусгай зориулалтын машинаар зөөвөрлөх үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Зөөврийн ус хангамжийн үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Орон сууцны доторх цэвэр, бохир усны шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Ус дамжуулах төвийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Ус олборлох, цэвэршүүлэх байгууламжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Ус хангамж, ариутгах татуургын тоног төхөөрөмжид туршилт, тохируулга хийх үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Хот, суурины ус түгээх байрны ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Хот, суурины ус хангамжийн ус үүсвэрийн барилга байгууламжийн ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Цэвэр ус дамжуулах шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Цэвэр ус түгээх шугам сүлжээний ашиглалт, засвар, үйлчилгээ	Тусгай	20	3
Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалт, үйлчилгээг зохицуулах хороо	Нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл	Тусгай	8	3
Хууль зүй, дотоод хэргийн яам	Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яам	Энгийн	8	3

Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яам	Мэдээллийн аюулгүй байдлын аудит хийх	Энгийн	10	3
Цахим хөгжил, инновац, харилцаа холбооны яам	Тоон гарын үсгийн гэрчилгээ олгох үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	17	3
Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	Эм, биобэлгэмэл, тэдгээрийн түүхий эд, уламжлалт эм, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүн үйлдвэрлэх-экспортлох	Тусгай	12	3
Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн хяналт, зохицуулалтын газар	Эм, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эм, эмнэлгийн тоног төхөөрөмж, лабораторийн оношилгооны хэрэгсэл, эмнэлгийн хэрэглэгдэхүүн импортлох-ханган нийлүүлэх	Тусгай	12	3
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Ахуйн хэрэгсээний (220 гр-500 гр) шатдаг хийн бөөний худалдаа	Тусгай	7	2
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Бүх төрлийн шатахуун импортлох тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	12	2
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Бүх төрлийн шатахууны бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	7	2
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Бүх төрлийн шатахууны жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	7	2
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Шатдаг хий импортлох тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	11	2
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Шатдаг хийн бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл (ХЦС, БХЗА)	Тусгай	7	2
Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам	Шатдаг хийн жижиглэнгийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	7	2
Сангийн яам	Эд мөнгөний хонжворт сугалаа гаргах тусгай зөвшөөрөл	Тусгай	15	2
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Мал гадаадад гаргах тусгай зөвшөөрөл (иргэн)	Тусгай	2	1
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яам	Туршилт	Тусгай	3	1

**ДУУДЛАГА ХУДАЛДАА БОЛОН СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТЫН ЖУРМААР
ОЛГОСОН ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ**

2024 оны байдлаар

Д/д	Тусгай зөвшөөрөл	Эрх бүхий байгууллага	Нэмэлт тайлбар
Дуудлага худалдааны журмаар олгосон тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл			
Байгаль орчны чиглэлээр			
1.	1.8.генетикийн нөөц, генетикийн нөөцтэй холбоотой уламжлалт мэдлэгийг ашиглах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Дуудлага худалдаа явагдаагүй
2.	1.15.ховор амьд амьтны цуглуулга хийх		Дуудлага худалдаа явагдаагүй
3.	1.23.тусгай зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих	Тухайн сум, дүүргийн Засаг дарга	Засгийн газрын 2024 оны 89 дүгээр тогтоолоор угалз-81, тэх-127, буга-63, зээр-142, гөрөөс-8, гахай-21, чоно-11, агнуур шувуу-50, хүрэн баавгай-4 нийт 507 ан амьтан, тул-525, бусад загас-4200 тоо толгойн дуудлага худалдаагаар агнах хязгаарыг баталсан. Дуудлага худалдаагаар агнуурын амьтан 422, үйлдвэрийн зориулалтаар агнах агнуур 4150 амьтан агнах зөвшөөрлийг олгосон.
4.	1.24.үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын амьтныг агнах, барих		
5.	1.25.элбэг ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах		
6.	1.29.ойн дагалт баялгийн нөөцийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах	Тухайн ойн анги, эсхүл тухайн нутаг дэвсгэрийн байгаль хамгаалагч	Ойн дагалт баялгийг хамгаалах, зохистой ашиглах журмын хүрээнд Хуш модны самар үйлдвэрлэх дуудлага худалдааг 2023 онд Архангай-21, Хэнтий-10, Хөвсгөл-19, Өвөрхангай-14, Сэлэнгэ-13 дуудлага худалдааг зохион байгуулж 20 аж ахуйн нэгж шалгарсан.2024 онд 13 аж ахуй нэгжид зөвшөөрлийг олгосон.
6. Санхүү, эдийн засаг, гааль, хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр			
1.	6.12.татваргүй барааны дэлгүүр ажиллуулах	Гаалийн удирдах төв байгууллага	Журам батлагдаагүй өнөөдрийн хүртэл ямар нэгэн зөвшөөрөл олгоогүй

СОНГОН ШАЛГАРУУЛАЛТЫН ЖУРМААР ОЛГОЖ БАЙГАА ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРӨЛ

№	Тусгай зөвшөөрөл	Эрх бүхий байгууллага	Нэмэлт тайлбар
Сонгон шалгаруулалтын журмаар олгосон тусгай зөвшөөрлийн мэдээлэл			
Байгаль орчны чиглэлээр			
1.	1.18.тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль, Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2024 оны А/202 тушаалаар батлагдсан "Тусгай хамгаалалттай газар нутагт газар ашиглах эрх олгох сонгон шалгаруулалтад оролцогчдоос төсөл хүлээн авах журам"-ын дагуу Хөнгө-Тарнын байгалийн цогцолборт газар, Хөвсгөлийн байгалийн цогцолборт газарт газар ашиглуулах дуудлага худалдааг 2024 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдөр сонгон шалгаруулалтыг зарлаж зөвшөөрлийг олгосон.
Зам, тээврийн чиглэлээр			
1.	5.1.төмөр замын суурь бүтэц барих	Төмөр замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн нөхцөл шаардлага нийцүүлэн 2 байгууллагад олгосон.
Уул уурхай, хүнд үйлдвэрлэлийн чиглэлээр			
1	8.14.ашигт малтмал ашиглах	Геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Ашигт малтмалын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийг үндэслэн: 2023 оны 02 дугаар сарын 03-ны өдрийн тогтоолоор 21; 2023 оны 03 дугаар сарын 06-ны өдрийн тогтоолоор 11; 2023 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдрийн тогтоолоор 17; 2023 оны 04 дугаар сарын 07-ны өдрийн тогтоолоор 13; 2023 оны 04 дүгээр сарын 14-ний өдрийн тогтоолоор 10; 2024 оны 05 дугаар сарын 03-ны өдрийн тогтоолоор 5; 2023 оны 05 дугаар сарын 15-ны өдрийн тогтоолоор 12; 2023 оны 06 дугаар сарын 13-ны өдрийн тогтоолоор 16; 2023 оны 07 дугаар сарын 06-ны өдрийн тогтоолоор 10; 2023 оны 08 дугаар сарын 14-ний өдрийн тогтоолоор 12; 2023 оны 08 дугаар сарын 30-ны өдрийн тогтоолоор 13; 2023 оны 09 дүгээр сарын 21-ний өдрийн тогтоолоор 17; 2023 оны 10 дугаар сарын 20-ны өдрийн тогтоолоор 10;

			2023 оны 10 дугаар сарын 27-ны өдрийн тогтоолоор 16; 2023 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн тогтоолоор 16; 2024 дугаар сарын 01 дүгээр сарын 15-ны өдрийн тогтоолоор 11; 2024 оны 03 дугаар сарын 18-ны өдрийн тогтоолоор 16 зөвшөөрөл нийт 225 тусгай зөвшөөрлийг тус тус олгосон.
2.	8.29.түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашиглах	Тухайн нийслэлийн дарга	Зөвшөөрлийн хүсэлтүүд шинээр 2024 онд хүлээн авсан боловч одоог хүртэл шийдвэрлээгүй байгаа.
3.	8.30.түгээмэл тархацтай ашигт малтмал хайх	Тухайн нийслэлийн дарга	(Эцсийн шийдвэр Аж үйлдвэр, эрдэс баялгийн яам гаргадаг)

Харилцаа холбоо, мэдээлэл технологийн чиглэлээр

1.	9.2.арилжааны радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх	Харилцаа холбооны зохицуулах хороо	Өргөн нэвтрүүлэлтийн тухай хуулийг үндэслэн Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны: 2023 оны 06 дугаар сарын 19-ний өдрийн 67, 68 дугаар тогтоол; 2023 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 142-145 дугаар тогтоол; 2024 оны 6 дугаар сарын 27-ны өдрийн 144-149 дүгээр тогтоол; 2024 оны 09 дугаар сарын 17-ны өдрийн 210 дугаар тогтоолоор нийт 13 зөвшөөрлийг тус тус олгосон.
2.	9.6.олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэх		Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны: 2023 оны 06 дугаар сарын 19-ний өдрийн 69 дүгээр тогтоолоор 1 байгууллагад олгосон.
3.	9.7.өргөн нэвтрүүлгийн радио, телевизийн үйлчилгээ эрхлэх		Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны: 2023 оны 06 дугаар сарын 19-ний өдрийн 70, 71 дүгээр тогтоолоор 2 байгууллагад олгосон.
4.	9.8.радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах		"Радио долгионы тухай хууль, Радио давтамжийн ашиглалт, үйлчилгээний төлбөр тогтоох журам"-ыг үндэслэн Харилцаа холбооны зохицуулах хорооны: 2023 оны 06 дугаар сарын 19-ний өдрийн 67-69 дүгээр тогтоол; 2023 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдрийн 142-145 дугаар тогтоол; 2023 оны 12 дугаар сарын 20-ны өдрийн 164-176 дугаар тогтоол; 2024 оны 03 дугаар сарын 13-ны өдрийн 50-55 дугаар тогтоол; 2024 оны 03 дугаар сарын 29-ны өдрийн 69 дүгээр тогтоол; 2024 оны 06 дугаар сарын 11-ний өдрийн 131 дүгээр тогтоол; 2024 оны 06 дугаар сарын 27-ны өдрийн 144-149 дүгээр тогтоол; 2024 оны 07 дугаар сарын 09-ний өдрийн 157 дугаар тогтоолоор нийт 36 зөвшөөрлийг тус тус олгосон.

5.	9.10.сансрын холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт, үйлчилгээ эрхлэх		Тус зөвшөөрлийг одоогоор олгоогүй байна.
6.	9.11.харилцаа холбооны сүлжээ байгуулах, түүний ашиглалт үйлчилгээ эрхлэх		

Хууль зүйн болон нийтлэг бусад чиглэлээр			
1.	11.1.иргэний болон харуул хамгаалалтын зориулалттай галт зэвсэг, сум, дагалдах хэрэгсэл, галт зэвсэгтэй адилтгах хэрэгслийг импортлох, худалдах	Хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Зөвшөөрлийн тухай хуулийн хэрэгжих эхэлснээс хойш цахимаар ямар нэгэн зөвшөөрлийн хүсэлт ирээгүй.
2.	11.9.оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Оюуны өмчийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийг сонгон шалгаруулах, тэдгээрийн үйл ажиллагаанд баримтлах журмыг үндэслэн 2023 оны 06 дугаар сарын 22-ны өдрийн А/30 дугаар тушаалаар 12 зөвшөөрөл олгосон. /Дээрх журмын дагуу зөвлөл 2 жилд нэг удаа хуралддаг/
3.	11.12.нийтийн эзэмшлийн барилга байгууламж, зам, гудамж, талбайд самбар, гэрэл дохио, гэрэлтүүлэг болон хөдөлгөөнгүй бусад хэрэгслийн тусламжтайгаар зар сурталчилгаа байрлуулах	Тухайн аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар	Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг, Нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2017 оны 09, 10 дугаар тогтоолыг үндэслэн Улаанбаатар хотын Захирагчийн Ажлын албаны даргын 2023 оны 05 дугаар сарын 22-ны өдрийн А/138 дугаар тушаалаар 41; 2023 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/298 дугаар тушаалаар 111; 2024 оны 02 дугаар сарын 16-ны өдрийн А/20 дугаар тушаалаар 21 тусгай зөвшөөрөл; Нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газрын даргын 2024 оны 07 дугаар сарын 01-ний өдрийн А/157 дугаар тушаалаар 2; 2024 оны 08 дугаар сарын 05-ны өдрийн А/191 дугаар тушаалаар 2; 2024 оны 08 дугаар сарын 27-ны өдрийн А/209 дугаар тушаалаар 3; 2024 оны 09 дүгээр сарын 09-ний өдрийн А/213 дугаар тушаалаар 1; 2024 оны 10 дугаар сарын 14-ний өдрийн А/247 дугаар тушаалаар 1 зөвшөөрөл нийт 553 тусгай зөвшөөрлийг тус тус олгосон.
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр			

1.	12.1.уламжлалт технологиор үйлдвэрлэснээс бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх	Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2024 оны 10 дугаар сарын 28-ны өдрийн А/630 дугаар тушаалаар Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэснээс бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгох дуудлага худалдааны оролцогчийн сонгон шалгаруулалт явуулах, дуудлага худалдаа зохион байгуулах үүрэг бүхий ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг томилсон.
2.	12.14.уламжлалт технологиор согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх	Тухайн аймаг, нийслэлийн Засаг дарга	Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэснээс бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгох дуудлага худалдааны оролцогчийн сонгон шалгаруулалтыг 2024 оны 11 дүгээр сарын 05-ны өдрөөс 30 хоногийн хугацаатай зарлаж, өдөр тутмын сонинд нийтэлсэн. Сонгон шалгаруулалтад оролцох оролцогчийн материалыг 2024 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдрийн 11 цаг хүртэл хүлээн авч ажилласан.
3.	12.2.тамхи үйлдвэрлэх, тамхины ургамал тарих	Засгийн газар	Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайдын 2024 оны 07 дугаар сарын 08-ны өдрийн А/498 тоот тушаалаар ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүнийг баталсан. Тамхины ургамал тарих, тамхи үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох төсөл сонгон шалгаруулалтын зарыг Өдрийн сонин /2024 оны 09 дүгээр сарын 13-ны 72 /7538/, болон ХХААХҮЯ-ны веб хуудаст байршуулсан. Тамхины хяналтын тухай хуулийн 71.8 дугаарт заасны дагуу ажлын хэсгийн сонгон шалгаруулах хурлыг 2024 оны 12 дугаар сарын 05-ны өдөр зохион байгуулахаар төлөвлөсөн.

ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ОРУУЛСАН НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ

Д/д	Зөвшөөрлийн нэр	Зөвшөөрөл олгох эрх бүхий этгээд	Хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтийн огноо
Нэмсэн			
1.	Орон нутгийн, хот доторх болон хот орчмын нийтийн зорчигч тээвэр, такси үйлчилгээ эрхлэх	Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга	2023 оны 12 дугаар сарын 07-ны өдрийн нэмэлт оруулах тухай хуулиар нэмсэн.
2.	Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн арилжааны зуучлагч /брокер/-ийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо	2022 оны 12 дугаар сарын 23-ны өдрийн нэмэлт оруулах тухай хуулиар нэмсэн.
3.	Уул уурхайн бүтээгдэхүүний биржийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Санхүүгийн зохицуулах хороо	
4.	Шинжээчийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Шүүх шинжилгээний төв байгууллага	
5.	Газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт хийх мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар нэмсэн.
6.	Генетик нөөцийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
7.	Нийтийн эзэмшил гудамж, талбайд худалдаа, үйлчилгээ эрхлэх зорилгоор талбай ашиглах	Тухайн аймаг, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга	
8.	Ойгоос мод бэлтгэх эрх	Ойн анги, эсхүл сум, дүүргийн эрх бүхий албан тушаалтан	
9.	Мал, амьтны эм, эмнэлгийн хэрэгсэл үйлдвэрлэх, импортлох	Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	2023 оны 07 дугаар сарын 05-ны өдрийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар нэмсэн.
10.	Үйлдвэрлэл, технологийн паркийн үйл ажиллагаа эрхлэх	Засгийн газар	
11.	Их сургууль, дээд сургуулийн харьяа мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	2023 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар нэмсэн.
12.	Мэргэжлийн болон техникийн боловсролын шинэ мэргэжлээр сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
13.	Нохой, муур үржүүлэх үйл ажиллагаа эрхлэх	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	2023 оны 12 дугаар сарын 08-ны өдрийн нэмэлт оруулах тухай хуулиар нэмсэн.
14.	Хилийн агаарын бүсэд нислэг үйлдэх	Зэвсэгт хүчний Агаарын цэргийн командлал,	

		эсхүл Хил хамгаалах ерөнхий газар	
Өөрчилсөн, өөрчлөн найруулсан			
1.	Гадаадын хөрөнгө оруулалттай мэргэжлийн болон техникийн боловсролын сургалтын байгууллага байгуулах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар өөрчлөн найруулсан.
2.	Төрийн болон орон нутгийн өмчийн мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
3.	Химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх, үйлдвэрлэх, худалдах, ашиглах	Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
4.	Цацрагийн үүсгүүрийг тээвэрлэх, импортлох, экспортлох	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
5.	Газар зохион байгуулалтын үйл ажиллагаа явуулах мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох	Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	2023 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдрийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар өөрчлөлт оруулсан.
6.	Газрын кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох	Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	
7.	Геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх	Геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага	
8.	Ахуйн шавж, мэрэгч устгах, ариутгах, халдваргүйжүүлэх бодис худалдах болон үйлчилгээ эрхлэх	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл тухайн аймаг, нийслэлийн эрүүл мэндийн газар	2024 оны 06 дугаар сарын 05- ны өдрийн өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар өөрчлөлт оруулсан.
9.	Уламжлалт технологиор үйлдвэрлэснээс бусад согтууруулах ундаа үйлдвэрлэх	Хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн	
10.	Ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдаалах	Ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	
11.	Цацрагийн үүсгүүрийг угсрах, байрлуулах, түрээслэх, үйлдвэрлэх, ашиглалтаас гаргах, задлах, хадгалах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
12.	Эзэнгүй амьтан түр байрлуулан асрамжлах үйл ажиллагаа эрхлэх	Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	

13.	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн зар сурталчилгаа хийх	Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага	
14.	Цацрагийн үүсгүүрийн хаягдлыг булшлах, аюулгүй болгох болон түүнтэй холбогдсон бусад үйл ажиллагаа эрхлэх	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
15.	Цацрагийн үүсгүүрийг эзэмших, ашиглах, худалдах	Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага	
16.	Зүй ёсны монополь байдалтай аж ахуй эрхлэгчийн бараа бүтээгдэхүүнийг борлуулах үнийн өөрчлөлт хийх	Монополын эсрэг газар	2024 оны 07 дугаар сарын 10-ны өдрийн өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар өөрчлөлт оруулсан.
Хүчингүй болсонд тооцсон			
1.	Тогтоосон агаарын хаалганаас гадуур нэвтрэх агаарын хөлөгт зөвшөөрөл олгох	Цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага	2023 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон.